

Marius CHIVU
editor

BEST OF

proza scurtă a anilor 2000

POLIROM

Marius CHIVU
editor

BEST OF

proza scurtă a anilor **2000**

POLIROM
2013

© 2013 by Editura Polirom, pentru prezenta ediție

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

ISBN ePub: 978-973-46-4155-0

ISBN PDF: 978-973-46-4156-7

ISBN print: 978-973-46-3945-8

Coperta: Carmen Parii

Foto copertă: © iStockphoto.com/DougVonGausig (coperta 1)

© Jim Mills/Depositphotos.com (coperta 4)

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright și este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată în colaborare cu elefant.ro

MARIUS CHIVU (n. 1978) este cronicar literar, scriitor, traducător și redactor-editor al revistelor *Dilema veche* și *Dilemateca*. A absolvit Facultatea de Litere a Universității din București și a debutat publicistic cu recenzii literare în anul 2000 în revista *România literară*. A publicat: *Vântureasa de plastic* (poezie, Brumar, 2012; nominalizare la Premiul Cartea Anului acordat de revista *România literară*, Premiul pentru debut al revistei *Observator cultural* și Premiul pentru debut al USR); *Trei săptămâni în Himalaya* (jurnal de călătorie, Humanitas, 2012) și *Ce-a vrut să spună autorul* (interviuri, Polirom, 2013). A inițiat și coordonat proiectul caritabil *Cartea cu bunici* (Humanitas, 2008), albumul de proză scurtă & fotografie *Iubire 13* (ART, 2010) și volumul colectiv *Primul meu porno* (ART, 2011). A alcătuit, adnotat și prefăcut antologiile de proză scurtă: Teodor Mazilu, *Singurătatea și diavolul milos* (Curtea Veche, 2004), Mihail Sadoveanu, *Ochi de urs și alte povestiri* (Polirom, 2004), Cristian Teodorescu, *Maestrul de lumini și alte povestiri* (Curtea Veche, 2005) și Anton Holban, *Conversații cu o moartă* (Polirom, 2005). În ziua de 15 decembrie 2012, alături de Gabriel H. Decuble, Florin Iaru și Răzvan Țupa, a fost narator-coordonator al experimentului „Cel mai rapid roman din lume”, omologat de World Guinness Book of Records, în care 53 de scriitori au scris în 5 ore și 35 de minute romanul *Moș Crăciun & Co.*, redactat, editat și tipărit de Editura ART, după un total de 9 ore, 5 minute și 8 secunde de la momentul startului. A tradus din Lewis Carroll, Oscar Wilde, Tim Burton și Paul Bailey.

Cuvânt înainte

„De ce (nu) avem nuvelă?” Așa îmi intitulam un articol publicat în *Dilema veche*, în primăvara lui 2008, unde afirmam că istoria prozei scurte românești este austeră, paradoxală și plină de excepții. Nesocotind opera unor I.L. Caragiale și Mihail Sadoveanu, aproape toate volumele de povestiri remarcabile din literatura noastră – de la interbelicii Liviu Rebreanu, Hortensia Papadat-Bengescu, Mircea Eliade ș.c.l., până la postbelicii Marin Preda, Ștefan Bănulescu, Ioan Groșan, Ștefan Agopian, Gabriela Adameșteanu, Adriana Bittel sau Mircea Cărtărescu (pentru a da *fast-forward* ultimului secol literar) – reprezintă excepții în opera scriitorilor respectivi.

În celebrul eseu „De ce nu avem roman?”, publicat în 1927 în *Viața românească*, Mihail Ralea remarcă faptul că, înainte de Primul Război Mondial, nuvela și schița fuseseră genul predilect al prozatorilor români – și îi numea pe I.L. Caragiale, Duiliu Zamfirescu, Gala Galaction, Nicolae Gane, Barbu Ștefănescu Delavrancea, I.A.I. Brătescu-Voinești și Emil Gârleanu –, văzând în atenția pe care Sadoveanu, Rebreanu, Ionel Teodoreanu, Cezar Petrescu, Hortensia Papadat-Bengescu sau Ion Minulescu începeau s-o acorde romanului tendința de a recupera „o lipsă națională”. Cu lecturile sale sociologice, Mihail Ralea găsea și explicații pentru întârzierea „apariției definitive a romanului nostru” asupra cărora nu e cazul să insist aici. Cert e că, în 1935, așadar la nici un deceniu de la eseu, prin care constata lipsa romanului românesc, în publicistica literară (adunată de Aurel Sasu și Mariana Vartic în volumul *Bătălia pentru roman*) apăreau deja expresii precum: „destinul romanului”, „preponderența romanului” și chiar „inflația romanului”. Ce se întâmplase între timp?

O simplă consultare a *Dicționarului cronologic al romanului românesc* ne arată că doar în anul 1933, cel mai bun an din istoria romanului românesc, se publicaseră nu mai puțin de 80 de romane, printre care multe din cele ce aveau să formeze canonul literar: *Patul lui Procust*, *Creanga de Aur*, *Adela*, *Rusoica* sau *Maitreyi*. Cinci ani mai târziu, în 1940, romanul românesc așa-zis de consum luase o asemenea amploare, încât publicității vorbeau despre „declinul/decăderea romanului”, iar Eugen Ionescu făcea predicții chiar despre „moartea romanului”, pe care-l vedea înlocuit definitiv de reportaj. În tot acest deceniu în care modernismul românesc a recuperat un gen literar, doar Anton Holban a mai susținut cauza nuvelei, denunțând în van prejudecata „genului minor, liniar” care căzuse, în atât de scurt timp, asupra prozei scurte.

În perioada postbelică, într-un articol din 1964, Nicolae Manolescu găsea însă, chiar și „în condițiile realismului socialist”, destui continuatori ai tradiției genului scurt. Cu puține excepții (Marin Preda, Eugen Barbu, D.R. Popescu, Fănuș Neagu, poate chiar Nicolae Velea și Sorin Titel), numele autorilor enumerați atunci de critic nu mai spun astăzi mare lucru: V.Em. Galan, Petru Vintilă, Aurel Mihale, Francisc Munteanu, Eusebiu Camilar, Vasile Rebreanu, Pop Simion ș.a. Criticul se arăta satisfăcut de varietatea și complexitatea nuvelei acelor ani și o considera „un capitol de sine stătător”. Ar trebui recitită proza scurtă a acelei epoci pentru a vedea dacă și ce anume a rezistat; oricum, aproape toți autorii menționați au contrazis predicția lui Nicolae Manolescu, proza scurtă dovedindu-se a fi exact „experiența pregătitoare în vederea romanului”. Pentru a-i da Cezarului ce-i aparține, trebuie menționat faptul că Radu Cosașu rămâne singurul nuvelist de cursă lungă din perioada postbelică.

Impulsionați de entuziasmul teoretic și de exemplul lui Mircea Nedelciu, optzeciști au încercat recucerirea genului scurt, însă desantul lor a rămas, în prea mare măsură, tribut ar experimentalului textualist, și doar Mircea Cărtărescu, Ioan Lăcustă și Cristian Teodorescu au continuat și confirmat cu adevărat în povestire. După '90, prin volumele unui Răzvan Petrescu (singurul scriitor contemporan dedicat aproape exclusiv prozei scurte) și seria de antologii anuale alcătuite de Dan-Silviu Boerescu, părea că povestirea are o nouă șansă, dar n-a fost să fie, iar asta în ciuda faptului că cel mai mare succes comercial din postcomunism rămâne, totuși, o carte de povestiri: *De ce iubim femeile* de Mircea Cărtărescu. În fine, statutul prozei scurte ca gen accidental, specific începutului carierei, s-a păstrat, din păcate, și la noua generație de prozatori debutati în preajma anului 2000. Bilanțul fiecărui an editorial din ultimul deceniu arată că volumele de povestiri cu adevărat bune pot fi numărate pe degetele unei singure mâini.

De ce nu avem proză scurtă? Există mai multe posibile explicații. În primul rând, lipsa tradiției, dar și dificultatea genului placată pe mentalitatea scriitorului român care are prejudecata genului minor și vede în roman oportunitatea canonică prin excelență (asta în ciuda unor contraexemple zdrobitoare: Caragiale, Cehov, Borges, Cortázar, Cheever, Carver, Munro ș.a.), la care se adaugă predilecția publicului pentru roman ca gen de consum și, firește, conformismul comercial, lipsa de îndrăzneală și de viziune a majorității editorilor care nu încurajează, nu susțin sau nu promovează suficient proza scurtă autohtonă, atitudine întreținută și de lipsa oricărui stimulent instituțional.

Realitatea este că, în acest moment, în România, dedicate prozei scurte nu există nici măcar un singur premiu literar sau o bursă (exceptând concursul de debut sponsorizat de UniCredit Țiriac, care are o categorie specială), nicio colecție editorială (efemerul „Povestiri fără filtru“, din 2010, a fost primul proiect de indie-publishing dedicat genului scurt), niciun festival literar, niciun colocvii critic, nicio dezbatere sau proiect publicistic (exceptând „Aventura vieții mele“, proiectul de povestiri inițiat în 2011 de *Dilemateca*), nici măcar un site sau o revistă (după 15 apariții, *Revista de povestiri* s-a oprit anul acesta și doar în *24FUN* Florin Iaru mai publică săptămânal proze foarte scurte). S-a vorbit dintotdeauna de moartea poeziei, când povestirea a fost permanent în comă.

Ceva bun, totuși, i s-a întâmplat în ultimul deceniu prozei scurte – volumele colective.

Primele au fost eterogenul *oZone Friendly* (coord. O. Nimigean, T, 2002) și *Respiro* (coord. Mona Mamulea, Dacia, 2003), după care volumele colective s-au înmulțit și diversificat. Pe modelul genurilor alternat-mixate – eseu, memorialistică, ficțiune –, s-au alcătuit volume colective tematice: *Cartea cu bunici* (volum caritabil, coord. Marius Chivu, Humanitas, 2007), *Răcani, pifani și veterani* (coord. Radu Paraschivescu, Humanitas, 2008), *Povești de dragoste la prima vedere* (coord. Ioana Pârvulescu, Humanitas, 2008), *Iubire 13* (coord. Marius Chivu, ART, 2010), *Intelectuali la cratiță* (coord. Ioana Pârvulescu, Humanitas, 2012), precum și seriile Muzeului Țăranului Român (Martor, cu începere din 2007) și *Prima dată* (9 vol., ART, 2009-2013); dedicate câte unui (sub)gen: *Povești erotice românești* (coord. Magda Mărculescu, TREI, 2007), *Bookătăria de texte și imagini. Povestiri și ilustrații pentru copii* (coord. Florin Bican, Clubul Ilustratorilor & Faber Studio, 2009), *Steampunk. A doua revoluție* (coord. Adrian Crăciun, Millenium Books, 2011), *Romania Noir. Povestiri mystery & thriller* (coord. George Arion & Bogdan Hrib, Crime Scene, 2011), *Venus. Povestiri erotice science fiction* (coord. Antuza Genescu, Eagle, 2011), *Dincolo de noapte. 12 fețe ale goticului* (coord. Oliviu Crâznic, Millenium Books, 2012) ș.a. N-au lipsit nici antologiile cenacliste: *Anunțuri mortuare în Re major* (Claun Grup, Limes, 2008), pe criterii geografice: *Antologia prozei scurte transilvane actuale* (2 vol., coord. Ovidiu Pecican, Limes, 2010) sau, pur și simplu, generaliste: *Ochelarii de fum* (Asociația Scriitorilor din București, Cartex, 2011) și *Alertă de grad zero* (coord. Igor Ursenco, Herg Benet, 2011).

Niciunul din aceste volume colective nu putea, nu avea cum să aspire la statutul de antologie retrospectivă care, printr-o selecție riguroasă, să ofere imaginea concludentă, generală sau măcar parțială, a ceea ce s-a întâmplat în proza scurtă românească a ultimului deceniu. În mod cumva ironic, câteva antologii alcătuite în ultimii ani în străinătate acopereau mai bine subiectul. Traduse și la noi, două din celebrele antologii Granta alcătuite o dată la zece ani, *Cei mai buni tineri romancieri britanici* (Curtea Veche, 2006) și *Cei mai buni tineri romancieri americani* (Leda, 2009), deși puneau laolaltă povestirile cu fragmentele de roman, nu și-au găsit ecoul editorial autohton. Asta până acum.

De ce nu avem proză scurtă? Avem, doar că nu a fost suficient băgată în seamă.

Recunosc că am resimțit personal, deopotrivă ca cititor și cronicar literar, lipsa unui demers antologator, recapitulativ al prozei scurte scrise de noua generație de autori. Personal, am urmărit cât am putut de atent evoluția genului scurt, am scris de nenumărate ori împotriva prejudecății povestirii ca gen minor și fără public, de câțiva ani jurizez manuscrisele de proză scurtă pentru concursul de debut inițiat de UniCredit Țiriac, iar din 2012, împreună cu Florin Iaru, țin un curs de *creative writing* pentru arta povestirii. În tot acest timp, am inițiat și coordonat eu însumi câteva volume colective (inclusiv un roman colectiv experimental, omologat de Cartea Recordurilor, de care critica literară de la noi, spre

rușinea ei, n-a fost interesată câtuși de puțin), sunt coautorul altor cărți de grup și am antologat cele mai bune povestiri ale lui Mihail Sadoveanu (împreună cu Nicolae Manolescu), Anton Holban, Teodor Mazilu și Cristian Teodorescu. Însă antologia de față, la care am lucrat și cel mai mult, este, *so far*, proiectul meu favorit: *Cele mai bune povestiri ale celor mai buni autori de proză scurtă din anii 2000*.

Dacă romanele scriitorilor noii generații s-au bucurat de vizibilitate, au avut parte și de receptare critică, și de succes la public, au fost premiate, reeditate, traduse și, unele, chiar ecranizate, în schimb, proza scurtă – uneori publicată în tiraje mici, la edituri obscure sau niciodată reeditată – a rămas insuficient cunoscută și apreciată. Sper ca demersul de față – o premieră editorială la noi – să reprezinte un act de recuperare, (re)descoperire și (re)evaluare, deopotrivă a genului scurt și a noii generații de prozatori, atât din partea criticilor literari, cât, mai ales, din partea cititorilor de literatură română contemporană. În același timp, sper ca această antologie să funcționeze inclusiv ca un gest de gratificare și încurajare pentru cei care au scris și continuă să creadă în proza scurtă în ciuda pieței și a oricărui trend literar.

Două criterii au stat la baza selecției autorilor și a textelor: scriitorul să fi debutat individual cel mai devreme în preajma anului 2000 și să fi publicat cel puțin un volum de proză scurtă. Dat fiind că am avut în vedere cărți publicate inclusiv în anul 2012, se poate spune că antologia de față acoperă, de fapt, aproape 15 ani.

Din respect pentru varietatea stilistică, m-am străduit ca selecția să acopere cât mai multe din subgenurile povestirii: minimalism și fantastic, realism și new-weird, horror și parabolă, parodie și politic, steampunk și absurd, livresc și satiră. De asemenea, subiectele și realitățile povestirilor sunt cât se poate de variate, de la vremurile biblice în viitor, din comunism în imigrație, de la sat la căminele studențești, din cartiere autohtone în medii urbane din străinătate. Din rațiuni de prospețime a cuprinsului, am evitat însă povestirile selectate în alte volume colective sau ulterior integrate în romane, precum și pe cele ecranizate.

Pentru că cifrele stârnesc întotdeauna curiozități, dar și pentru că au relevanța lor, mărturisesc că pentru selecția acestei antologii am citit și recitit, în ultimii ani, un număr de aproape 40 de autori și un total de aproape 60 de volume de proză scurtă, nemaipunând la socoteală volumele colective. Las altora să aprecieze însemnătatea editorială a acestor cifre raportate la ceva mai mult de un deceniu de literatură. În cele din urmă, pentru antologia de față am selectat 23 de autori cu un total de 40 de povestiri, dat fiind că am încercat ca scriitorilor să le revină o cantitate comparabilă de pagini (în două cazuri, textele au fost revăzute). La finalul fiecărei povestiri am precizat datele ediției în care a apărut prima dată. Per autor, numărul maxim de texte selectate este de trei, numărul total de pagini nedepășind dimensiunea respectată și în seria antologiilor anuale *Great American Short Stories*, pe care am luat-o ca model. Cu această ocazie, am descoperit și o bună reprezentare a schiței, căreia ar merita să i se acorde cândva o antologie separată, dat fiind că ultimul demers de acest fel datează din 1974: *Cu bilet circular. O antologie (posibilă) a schiței românești*, în selecția lui Mircea Zăciu.

Ca detalii de sociologie literară: din cei 23 de scriitori selectați, doar 3 sunt fete (de altfel, una din concluziile personale este că, la noi, fetele nu scriu proză scurtă); mezina antologiei este născută în 1983, iar seniorul, în 1948; cei mai mulți dintre scriitori sunt filologi de formație, urmați de politehniști, și aproape o treime din prozatori fac și muzică.

Deși o astfel de antologie reflectă, inevitabil, gustul și priceperea celui care face selecția, sper ca acest demers să fie considerat reprezentativ pentru arta noii generații de prozatori, dar, mai ales, să fie perceput drept un act de mândrie și de seducție din partea prozei scurte scrise la noi în ultimul deceniu.

* * *

Mulțumesc scriitorilor și Editurii Polirom că au crezut în acest proiect; mulțumesc și celorlalte edituri care au tipărit, de-a lungul anilor, volume de proză scurtă și au sprijinit apariția acestei antologii și, nu în ultimul rând, mulțumesc celor care mi-au oferit cărțile de negăsit sau mi-au atras atenția asupra titlurilor de care nu știam.

Marius Chivu

Ioana Baetica Morpurgo

IOANA BAETICA MORPURGO (n. 1980) a absolvit Facultatea de Litere a Universității din București și a urmat cursurile Masteratului de Antropologie Culturală al SNSPA. A publicat: *Fișă de înregistrare* (proză scurtă, Polirom, 2004) și *Imigranții* (roman, Polirom, 2011). În prezent trăiește în Anglia, unde coordonează un proiect de hedonism al ideilor intitulat „Lectures on Everything“.

Planeta Do diez

Igor a avut o mamă care și-a tăiat sfârcurile când l-a născut – ca să nu-l alăpteze.

S-a închis cu foarfecele în sala de baie și le-a tăiat. Igor n-a simțit nimic. Nici atunci, nici mai târziu. Și-a spus mereu că nu chiar totul e de înțeles, că există anumite lucruri, dar mai cu seamă anumiți oameni, care sunt „sfîncși fără enigme“. Adică nu trebuie să cauți să înțelegi ce și cum, pentru că nu există niciun sens în ceea ce-i privește. Mama lui era printre aceștia.

Refuza cu obstinație să-i accepte pe bărbați în patul ei, dar Igor o putea auzi deseori prin perete bucurându-se de ceva numai al ei. Ieșea de sub duș întotdeauna înviorată și frumoasă și-l întreba dacă-i e foame sau dacă vrea un ceai. Și asta până târziu, după ce ea trecuse de mult de patruzeci de ani. Și tot până târziu Igor a continuat să refuze ceaiurile oferite de mama lui după ce ieșea din baie. Prefera să se așeze la fereastră, într-un colț răcoros, și să croșeteze. Croșeta pentru ea așa cum trăia pentru ea. Zile după zile, agățate una de alta precum ochiurile complicate de la o rochie sau de la un veston de mohair. Toate zilele în culori pale, străvezii, combinate în virtutea inerției. Iar ei îi veneau bine toate croșetăturile lui.

Când le îmbrăca, devenea o femeie aparte, dintre acelea cărora vârsta nu le-a răpit sensibilitatea, ci le-a maturizat-o doar, curățând-o de exagerări și extravagante. Oricum, mama lui nu fusese niciodată o femeie extravagantă, nici măcar când fusese tânără. „Cea mai mare extravaganta de care am fost vreodată capabilă – obișnuia ea să spună – a fost să am un copil.“ Igor o asculta fără să-și bată capul să înțeleagă. Iar dacă din greșeală îi veneau uneori în minte cuvintele acestea înainte să se culce seara alături de ea în cearșafurile subțiate și cenușii, singura explicație pe care o găsea era că e normal să numești *extravaganță* nașterea unui fiu extravagant, așa ca el, dacă acesta era termenul pentru cele șase degete pe care Igor le avea la fiecare dintre mâini.

Dar mama lui cu siguranță nu la acest fapt se referea. Abia dacă observase detaliul acesta minor după o săptămână de la naștere. Îi spusese o asistentă în timp ce se holba intermitent când la sânii ei fără sfârcuri, când la copilul cu douăsprezece degete. S-a uitat și ea, cu același interes cu care ar fi răsfoit o carte într-o limbă străină. Doctorii au spus ceva de o operație estetică și pe ea a mirat-o faptul că erau cu toții puși pe înfrumusețat populația țării. I-a întrebat dacă au cumva nevoie de cele două degete în plus ale băiețelului ei pentru un alt

copil care poate s-a născut cu opt degete în loc de zece și doctorii s-au uitat la ea și-au văzut că era foarte frumoasă și de neînțeles.

Când Igor a împlinit treizeci de ani, mama lui i-a pregătit un tort *crème-caramel* și a schimbat lenjeria patului cu una vernil, pe care el n-o mai văzuse până atunci. Pe patul ca o varză înfioată i-a lăsat un bilet în care spunea simplu: *Te părăsesc*. Cheile în cutia poștală. Toate rochiile, fustele, jachetele croșetate de el dispăruseră din dulap împreună cu unica ei pereche de sandale din piele de crocodil. Lui Igor lipsa sandalelor i s-a părut cel mai nefiresc lucru. Suporta cu dificultate acum serile de vară când mama lui trebuia să apară pe ușă fără ca el să știe vreodată de unde vine și fără să simtă nevoia s-o întrebe. Când trebuia să-i urmărească prin cameră tocurile clămpănind înfundat pe covor și s-o audă dându-i imposibile indicații pentru modelul croșetăturii la care el tocmai lucra. Se așeza apoi în fotoliu picior peste picior și-și aprindea o țigară, înșirând nume de oameni cu care avusese de-a face peste zi, locuri, întâmplări multe și banale, asupra cărora Igor nu se putea niciodată concentra, pentru că în același timp îi desfăcea cataramele micuțe ale sandalelor, iar în aceste momente Igor era cu totul și cu totul cuprins de nepăsare față de restul lumii.

Îi desfăcea încet sandalele din piele de crocodil, cu capul plecat, așezat în fața ei în genunchi, cu ochii pe jumătate închiși, și cele douăsprezece degete îi tremurau în jurul gleznelor ei fine și ascunse sub ciorapii arămii. Știa că bretelele trebuiau să fi lăsat pe piele o urmă oarecare, dar nu îndrăznea să-i ceară mamei lui să i-o arate. Ea fuma și vorbea cu atâta indiferență, încât tot ce putea el să facă era să amâne propunerea pentru seara următoare.

Aceste sandale – sau mai degrabă lipsa lor actuală – îl chinuiau pe Igor după ce plecase femeia. Totul s-a petrecut pe vremea când el croșeta din *cashmir ivoire* un jersey lung până-n pământ, pe care urma să atașeze din loc în loc frunze de arțar în culori de noiembrie făcute cu acul, după indicațiile ei. Nu apucase să facă mai mult de jumătate din el când a găsit tortul *crème-caramel* și patul vernil cu biletul de despărțire deasupra. I-a luat o lună întreagă să realizeze că biletul însemna că sandalele din piele de crocodil n-or să mai apară în fiecare seară pe covor.

În tot acest timp, Igor a croșetat tăcut în colțul lui de sub fereastră, când și când aruncându-și ochii pe stradă, ca să vadă vreo femeie de talia mamei lui și să și-o imagineze purtând grăbită prin fața vitrinelor jerseyul pe care-l ținea în poală.

Să-ți pierzi rostul meseriei la vârsta de treizeci de ani nu e ușor. Trăia dintr-o moștenire, banii nu erau o problemă, dar nu putea trăi fără un scop. Pentru cine să mai facă acum rochii? Trebuia să încerce altceva, iar acest *altceva* trebuia să semene cu croșetatul. Ceva care să-

i înşire zilele mici şi înghesuite una într-alta cu aceeaşi regularitate şi obstinaţie ca andrelele. Ceva care să se desfăşoare în timp ce el stă pe scaun şi doar degetele i se mişcă alerte. Ceva care să nu implice cuvintele – dispreţuia cuvintele cu atât mai mult cu cât nu se surprinsese niciodată având vreo idee extraordinară, aşa că, atunci când vorbea sau i se vorbea, se simţea stânjenit. Dar, mai cu seamă, trebuia să fie ceva care să-l facă să uite de maică-sa, de paşii ei descleiaţi de-a lungul şi de-a latul casei pe care o împărţiseră timp de treizeci de ani, de glasul ei creponat de la tutun, de firele lungi şi uscate de păr roşu care trasau pe podea, pe pat longitudinea şi latitudinea existenţei lui.

Şi-a cumpărat un pian. Marca Schiedmayer 1806 – scria pe plăcuţa de bronz de sub capacul negru mat. O coincidenţă pe care o trecu cu vederea. Instrumentul greoi ocupa mai bine de o pătrime din încăperea de la stradă, aşa că trebui să renunţe la câteva obiecte de mobilier, care deveniseră oricum inutile. Întâi a dat afară măsuţa de abanos cu oglindă pentru făcut unghiile şi pensat sprâncenele. Apoi a scos comoda de stejar cu trei sertare în care mama lui îşi ţinuse dantelele, ciorapii cu ciucuri şi vreo duzină de cărţi de chiromantie. Câteva obiecte mai rămăseseră încă prin colţurile sertarelor. Pe o carte cu copertele prăfuite, Igor descoperi o dedicaţie scrisă de o mână străină: *Antoanetei, în amintirea unei vrăji. Decembrie, 1805, Steinberger See*. Singurul lucru pe care Igor l-a aflat vreodată din trecutul mamei lui, dinainte ca el să se nască. „De fapt, cu foarte puţin înainte ca el să se nască“, se gândi. Era o carte plină cu poze ale planetelor frumos colorate şi cu hărţi ale galaxiilor. Dintre ele, *Lebăda* i se păru cea mai frumoasă cum era desenată acolo, zburând printre alte stele cu aripile larg deschise. Păstră cartea.

Alături, zeci de sticlute goale sau aproape goale de parfum, de oajă, de tinctură pentru sprâncene, de balsamuri pentru păr, precum şi multe altele despre care nu se putea şti ce conţineră. Igor le păstră doar pe cele de parfum. Restul le legă într-o pânză şi le scoase în faţa porţii, alături de alte pungi pline cu trecut. „Pungi de gunoi pline cu fapte“, se gândi. „Fapte mărunte care n-au schimbat niciodată nimic.“

Pianul l-a pus lângă fereastră. Multă vreme nu l-a atins. De-abia dacă i-a deschis capacul de câteva ori, mai mult din curiozitate decât dintr-un impuls de a se apuca să cânte. Cineva scrisese pe o clapă cu cerneală neagră cuvântul *Do*. Exact la mijlocul claviaturii. Igor a înţeles că acolo începe muzica. Exact în centru. Pe urmă îl cauţi pe *Re* şi-l pui lângă *Do* şi pe *Mi* lângă *Re*, chemi diezii şi bemolii şi te depărtezi din ce în ce mai mult de centru. Dar asta doar după ce *Do* devine cu totul şi cu totul al tău.

Într-un sfârşit, se așează pe scaunul din faţa instrumentului, după ce-şi tăiase şi curăţase unghiile toată după-amiaza. Cu coloana dreaptă

și genunchii lipiți, atacă cu arătătorul mâinii drepte nota centrală. Pauză. Se ridică și închise ferestrele. Din nou *Do*. Și, după zece minute, iarăși *Do*. O ținut așa timp de vreo patru ore, până ce afară se întunecă de-a binelea.

A doua zi se trezi devreme fără să-și fi propus și observă că diminețile de octombrie sunt mai frumoase ca oricare dimineți. *Re*. Pauză. *Re*. Strada încremenise de câteva ceasuri, de parcă aerul ar fi devenit din sticlă și înghețase în el toată mișcarea. Igor, în aceeași poziție țeapănă și cu ochii închiși, insista cu arătătorul tocit de la andreele pe clapa *Re*. O asculta atent, o simțea venind prin crăpăturile pereților, pe sub uși, o lăsa să i se strecoare pe sub haine, să-i coboare prin capilare până în vârful degetului și abia apoi îi dădea drumul. *Re* din nou, după alte câteva minute. Își lăsa capul pe spate și privi tavanul. Acolo, chiar deasupra pianului, se desenase în var ceva care semăna cu o stea minusculă. Își ținu respirația și îl produse iarăși pe *Re*.

Peste o zi o luă iarăși de la capăt, cu nota *Mi*. Urmară *Fa*, *Sol*, *La*... în fiecare zi petrecea ore în șir în aceeași poziție, repetând obsesiv o notă nouă. Până termină toate cele opt octave ale claviaturii. Și în fiecare dimineață devreme pe tavan i se părea că mai apăruse o stea. Completă constelația cu stele-diezi și stele-bemoli, în timp ce afară începuse de mult să ningă, venise apoi primăvara, se întorseseră până și păsările cele obișnuite și zgomotoase care-l enervau atâta pe Igor, pentru că nu voiau deloc să facă liniște.

Talentul neobișnuit al lui Igor era de necontestat. După ce și-a încheiat ritualul zilnic din fața claviaturii, cu o notă pe zi, Igor s-a așezat într-o după-amiază la pian și a început să interpreteze sonata Kreutzer. Și a cântat-o cum nu mai fusese cântată niciodată până la el. Adică perfect. A doua zi, singur în camera lui, în papucii de casă și cămașa din in lungă până-n pământ, a cântat Simfonia a III-a de Beethoven. A treia zi a urmat Liszt, apoi Schumann, Haydn, Mozart, Bach și tot așa.

Primăvara a trecut cu câte un concert în fiecare dimineață. Apoi, spre începutul verii, s-a oprit. O săptămână și mai bine a umblat pe străzi fără țintă, cu mâinile în buzunare, căutând ceva – nici el nu-și dădea prea bine seama ce anume. Evita privirile oamenilor și lumina exhibiționistă a soarelui de iunie. Într-un sfârșit, a rămas în casă și s-a apucat de pictat. A pictat fiecare clapă în câte o nuanță diferită, de la ocră la albastru închis. Claviatura arăta acum ca un curcubeu peste care cele douăsprezece degete ale lui Igor treceau agile, precise, storcând din culorile tari acorduri puternice, iar din cele pale, doimi în *legato*, *piano-piano*. Optimile se strecurau cu impertinență printre celelalte note, mărunte și grăbite ca niște țărânci tinere într-o piață, fiecare cu fustele ei înflorate și cu coșul de fructe pe umăr.

Muzica pătrundea dincolo de toate obiectele din încăpere. Impregna pereții și pardoseala întocmai ca o ploaie. Uneori doar umezea contururile vechiului dulap de haine, aburea colțurile lăcuite ale mesei, alteori o puteai storce din covor și din perdele. Ferestrele prindeau flori de gheață în mijlocul lui august pe muzica lui Berlioz și se curățau clare a doua zi cu Donizetti. Chiar și aerul din încăpere își schimba culoarea și parfumul în funcție de diversele interpretări ale lui Igor. În tot acest timp, pianistul n-a vorbit cu nimeni, n-a scos nici un singur cuvânt.

Într-o zi oarecare de la sfârșitul verii, Igor iarăși n-a mai cântat. Și-a luat briciul de bărbierit și s-a apucat să sculpteze în lemnul pianului, exact deasupra claviaturii, o femeie de zece centimetri. Toată treaba i-a luat cam o săptămână, la sfârșitul căreia Igor s-a așezat din nou pe scaunul rotativ, cu ochii ținți spre miniatura plină de grație, cu sânii inegali împinși spre el și picioarele încrucișate pentru totdeauna; încastrată în lemnul negru în această poziție de chemare-respingere. I-a cântat Handel.

Pe peretele opus ferestrei, mama lui Igor lipise cu mulți ani în urmă niște reproduceri după *Doamna cu licornul*¹. Lui Igor cel mai mult îi plăcea prima dintre ele, cea cu văzul; pentru că doamna din poză se uita în oglindă ca să-și exerseze acest simț, și nu în altă parte, la maimuța dintr-un colț sau la leul cel blând. La ea însăși. Asta însemna să vezi: să începi cu tine.

De mai mult de o jumătate de secol, doamna cu licornul stătuse lipită cu spatele de perete și-și făcuse treaba liniștită: mirosise ce avea de mirosit, pipăise, auzise, gustase și privise ce avea de privit. Acum însă, de când Igor își cumpărase pianul, doamna celor cinci simțuri renunțase la patru dintre ele. Acum asculta și doar asculta din toate cele cinci reproduceri. Oglinda îi căzuse din mână, floarea se ofilise... acum doar asculta. Igor a observat-o. Nu s-a plâns de schimbare, n-a început să-și frângă degetele, așa cum ar fi făcut când era mic dacă ar fi observat că doamna cu licornul scăpase oglinda pe podea, iar aceasta s-a făcut cioburi. Acum pur și simplu i-a zâmbit și a măturat în liniște cioburile. I se părea normal. Cine se lasă cuprins până la ultima fibră de mușchi, până la ultima globulă roșie a sângelui de fantoma sonoră a muzicii nu mai poate fi surprins de nimic. Pentru că totul, de la succesiunea nopților și-a zilelor, de la constelații și marea, de la poezie și până la firele de praf din soarele verii sau vocile străine de pe străzi, absolut totul capătă sens.

E drept că prezența maică-si în casă nu se stinsese de tot. Iar Igor făcea tot ce-i stătea în puteri ca să o întrețină. Adesea deschidea dulapul și scotea pălăria de fetru maro cu pene lungi și negre. Atât îi mai rămăsese după plecarea sandalelor. Îi făcea deosebită plăcere să-și treacă vârful limbii în susul uneia dintre pene și să-i răvășească forma.

O recupera apoi aproape emoționat, roșind uneori cu fața ascunsă pe jumătate în gulerul puloverului de lână și privind în jurul său de parcă l-ar fi supravegheat cineva prin tencuiala pereților. Penele miroseau a levănțică. Într-un sfârșit, Igor renunțase să le mai parfumeze cu restul de colonie rămas prin sticlute și se obișnuise cu izul acela aspru și frigid. Până la urmă, toate vor începe să miroasă a levănțică. Toate, mobila, pereții, oamenii, el însuși, chiar și pianul. Sau poate doar pianul nu.

* * *

Grăbea pasul de-a lungul trotuarului, cu mâinile înfundate în buzunare și bărbia în piept, cea mai puțin ridicolă postură în care se putea umbla, gândea el, fără să trebuiască să-ți legeni mâinile pe lângă corp sau să ți se întâmple să prinzi privirea altui trecător și să nu știi ce să faci cu ea. Se înserase de aproape două ore, dar în orașele mari noaptea nu vine niciodată cu totul.

Concertul fusese un succes. Cel puțin asta țineau cu tot dinadinsul să demonstreze aplauzele prelungite aproape supărător de mult timp după spectacol. Igor nu reușea să scape de o senzație neplăcută pe care i-o cauzase seara aceea. Orchestra din Praga, special invitată ca să-l acompanieze pe el, își scârțâise viorile fără vlagă la *Adagio* și-și împinsese în față percuția prea puternică, dând senzația unei creaturi greoaie căreia i se aud mațele chiorăind. Nu. Pentru el nu fusese un succes. Se simțise tot timpul ca făcând parte dintr-o masă imensă de oameni împingându-se unul în altul. Muzica nu putuse respira liber. Aerul din sala Ateneului era îmbâcsit de răsuflarea înfundată, uniformă și anonimă a publicului. Acest animal care e publicul. În clarobscur, figurile spectatorilor se repetau, cu aceeași expresie ușor visătoare a celor care fac un efort să cadă în sine, să se lase purtați spre intimitatea lor cea mai necruțătoare, iar odată ajunși acolo, descoperă că o anumită iubită i-a trădat acum trei ani, că ar fi trebuit să-și schimbe slujba pentru un salariu mai bun, că soțului îi lipsește capacitatea de a dărui afecțiune etc.

De la un moment dat, Igor putuse simți că muzica nu mai însemna pentru publicul acesta decât un pretext. De a-și purta rochiile noi duminică seara, de a avea impresia că-și cultivă înălțimile spiritului – dar nimeni nu se întâmpla să fie acolo exclusiv pentru muzică. Dacă ar fi fost cineva, acela n-ar fi aplaudat la sfârșit. Se uitase îndelung printre rânduri. Nimeni. Toți băteau din palme, în timp ce pe fețe li se lărgea un zâmbet nestăpânit. Zâmbetul de excepție, de gală, zâmbetul festiv, decorat, dar fără nobilitate, căci aceasta nu poate veni decât din străfunduri, acolo unde sălășluiesc adevărurile. Așa trebuie să fi zâmbit și armata de conchistadori europeni când a debarcat pe noul continent. Zâmbetul luării în posesie

a ceea ce nu poți înțelege. Și, prin aceasta, ucizi. Dirijorul era cum nu se putea mai mulțumit. Ținuse să-i strângă mâna de zece ori lui Igor după concert, de trei ori cu lacrimi în ochi, ca și cum onoarea de a fi condus o orchestră avându-l drept solist pe marele pianist ar fi însemnat o binecuvântare divină. Așa ar fi trebuit să fie, se gândea și Igor, să te simți onorat, dar nu față de indivizi și de talentul lor, ci direct față de muzică. Și pentru că în seara asta muzica nu fusese decât un exercițiu al gloriei, al divertismentului, iar nu al grației, Igor se simțea dezonorat.

Tocmai trecea pe lângă ferestrele luminate ale unui restaurant de lux când se gândea la aceste lucruri. Acolo, înăuntru, printre lumânări cu flacăra domoală, prin fumul parfumat de trabuc și printre cupe cu vin scump, printre gătelile distinsele doamne asemenea cu cele pe care le zărise prin public în seara aceea, a văzut-o pe ea.

Fereastra era, desigur, largă și lustruită, încadrată de draperii grele din catifea purpurie. Așa sunt toate ferestrele care trebuie să te facă să simți că, văzută dinăuntru unui asemenea loc, lumea nu poate fi decât extraordinară. Și chiar este – în lumina lumânării, printre șervețele frumos împăturate și glasurile binevoitoare ale chelnerilor, lumea este extraordinară.

Antoaneta. Stătea picior peste picior, cu corsetul aplecat peste marginea mesei. Din vârful portțigaretului, fumul se ridica moale, în bucle firave ale unei creaturi invizibile. Râdea cu gura strident rujată și dintr-un colț al ochiului i se scursese pe obraz o urmă subțire de rimel. Bărbatul din fața ei vorbea întruna, oprindu-se doar ca să soarbă dintr-un pahar cu vin. Prin sticla ferestrei, Igor nu putea auzi niciun cuvânt. Dar putea vedea cum, pe sub fața de masă, piciorul stâng al mamei lui se lipise de gamba bărbatului și se mișca încet în susul și-n josul ei, fără să ezite, ca și cum ar fi îndeplinit un ritual exersat de sute de ori înainte. Iar piciorul bărbatului, ferm înfipt în podea, obedient, înțelegea perfect jocul acesta și-l primea fără urmă de surpriză. Schimbul lor de cuvinte nu mai avea nicio importanță. Igor știa că nu puteau vorbi nimic care să aibă măcar o vagă legătură cu ce se întâmpla sub masă. E o perversitate comună aceea de a contrazice sexualitatea în mod direct, în timp ce semnele ei se desfășoară în muțenie absolută.

Probabil că vorbeau despre ultimele pariuri la cursele de cai, despre achizițiile de ultimă oră ale acestui individ care părea întreg, complet, așa cum numai rocile grele de râu sunt întregi și imperturbabile. Pe degetul mic îi sclipea un rubin montat cu grijă. Când și când, mâna i se apropia de paharul cu vin, iar piatra tăia cu o sclipire ascuțită alcoolul pașnic și plictisit.

Igor a rămas multă vreme de partea cealaltă a ferestrei restaurantului, poate mai bine de-o oră, urmărind cu dinții încheștați

fiecare mișcare a gleznei femeii, fiecare gest al mâinilor bărbatului, tresărind de fiecare dată când ea izbucnea în râsul acela surd, de fiecare dată când privirea necunoscutului se lăsa nestânjenită peste decolteul ei. Oare știa că nu are sfârcuri? Mâna dreaptă i se încăleștase pe pervazul geamului și-l strângea dementă, ca și cum ar fi vrut să-l desprindă din zid. Igor și-a privit mâna, a mormăit ceva neînțeleș și apoi și-a scos și stânga din buzunar și-a adus-o pe același pervaz. O secundă mai târziu, cele douăsprezece degete alergau pe claviatura imaginară cu precizia câinilor de vânatoare atunci când ciuta nu le mai poate scăpa.

Încheindu-și recitalul, și-a ridicat încă o dată ochii spre cuplul dinăuntru și a văzut-o pe femeie înghițită în întregime de propria gură, lărgită ca o prăpastie de râsul acela imens și surd. Buzele vopsite strident cu ruj i s-au părut că seamănă cu niște stânci boltite de pe care lumea toată își lua avânt ca să se arunce în hăul dintre dinți. El însuși se simțea incapabil să reziste tentației de a se sinucide chiar atunci, pe loc, în gura femeii acesteia.

A intrat în restaurant, un chelner a încercat să-l oprească întrebându-l dacă are o masă rezervată, nu i-a dat atenție și nu s-a oprit decât în fața celor doi. N-a privit-o în ochi. A luat de lângă farfurie șervetul, i-a prins bărbia cu o mână și i-a șters de pe buze rujul. Apoi s-a întors și a plecat.

Asta își amintea Igor în după-amiaza aceea tăcută de aprilie, în timp ce-și tăia unghiile minuțios deasupra unui ștergar. În anii ce trecuseră de când o ștersese de ruj pe femeia fără sfârcuri, se întâmplaseră multe. Cel mai important lucru însă a fost că renunțase la cariera de pianist pentru a se face acordor. Se hotărâse într-o zi oarecare și în aceeași zi părăsise și vechea locuință.

Se ridicase de pe scaun cu fața umbrită de un sentiment de neîmplinire, pășise pe covor cu privirea ținută într-un gol ce se desfăcea între corpul lui și podea, cameră, străzi, lume. A început să-și adune în liniște obiectele unul câte unul, cartea de astronomie, hainele lăsate în dezordine prin colțuri, partiturile de pe pian. Se apleca ușor, învărtindu-se încet pe călcâie, în liniște deplină, de parcă ar fi știut că se afla la sfârșitul unui vis început de mult și nu-și putea îngădui să facă prea mult zgomot. Nici furia neputinței, nici melodrama care încolțește în fiecare dintre noi în momentele de criză, nimic din toate acestea nu răsuflau în el. Pleca pur și simplu, iar înțelegerea completă a faptului că pleca învelea într-o aură de naturalețe și liniște fiecare mișcare.

Înainte să plece îi scrisese Antoanetei o scrisoare, pe care i-o lăsase în casa veche, în speranța că ea avea să se întoarcă într-o bună zi.

Aprilie, 1856

München

Dragă mamă,

Nu știu unde ești și, sincer să fiu, nu mai știu nici de mine unde sunt. S-au schimbat multe de când ai plecat. Aerul, în primul rând. Casa nu mai miroase a parfum, dar pot acum să simt cum miros eu însumi. Mirosul de bărbat singur care s-a impregnat cu timpul în pereții încăperilor. Un fel de încetineală a mișcărilor, o pauză care urmează după fiecare gest, liniștea. Probabil că o femeie cunoaște mai bine cât de strălucitoare e aura singurătății unui bărbat. Am auzit pe mulți spunând că e cea mai sigură strategie de a cuceri. Să fii însingurat sau să te prefaci că te scufunzi în apele calme ale singurătății, să te lași în voia valurilor zilelor și nopților.

Cu mine însă lucrurile nu stau chiar așa. Deși par singur, femeile pe care aș fi putut să le iubesc până acum, cu câteva dintre ele poate aș fi putut chiar să mă însor, au răbdat prea multă vreme așteptarea aceasta încordată ca eu să renunț la singurătate odată ce ele ar fi pășit în viața mea. Singurătatea aceea, destrămbabilă prin prezența altcuiva, nu s-a evaporat până la urmă deloc. Dimpotrivă, s-a năpustit și mai teribil la gâtul meu, așa cum îmi imaginez că o femeie geloasă ar sări cu unghiile să zgârie fața bărbatului necredincios.

Dar să știi că până la urmă eu n-am fost deloc singur. Am avut un pian. Și am fost fericit. Când îl deschid și încep să cânt, prin vârful degetelor mi se strecoară în sânge energie. Iar dacă nu-l deschid, simt o frustrare vecină cu cea sexuală. Trebuie să cânt la acest pian așa cum ceilalți oameni trebuie să facă dragoste din când în când. În genetica amândurora, a mea și a instrumentului Schiedmayer, și-a făcut loc ireversibil acel impuls de a-ți procura plăcere prin producerea frumuseții. Eu nu sunt un contemplativ al frumuseții. Sunt un meșter al ei. Nu pot admira nimic la facerea căruia n-am participat activ cu întreaga mea făptură. Și, împreună cu pianul, constitui un mecanism de tortură pentru străzile aglomerate, pentru cutia cu nefericire pe care toți o poartă în spinare peste tot, pentru pușinătate.

Am mai descoperit ceva. Eu cred că iubirea și muzica sunt unul și același lucru. Niciuna din ele nu suportă greșeala, păcatul, ambele se cutremură atunci când nu sunt înțelese; le porți cu tine în toată ființa oriunde ai fugi, niciuna nu are glas, nu are cuvinte. Și amândouă creează numai și numai viață. Nu participă niciodată la niciun fel de crimă. Ambele sunt daruri. Nu trebuie luate în deșert. Nu trebuie asmuțite ca să servească altor scopuri în afara lor. Cu fiecare trebuie să ai răbdare, fiecare se sădește în tine încet și foarte adânc, iar rădăcinile muzicii, ca și ale iubirii, sunt chiar capilarele noastre.

Am devenit pianist. Lumea credea că sunt extraordinar de talentat. Eu știam că nu există talentul de a iubi, ci doar o

disponibilitate infinită a sufletului. Și m-au aplaudat, m-au premiat, m-au stimat, iar apoi, ca oriunde și oricând, atunci când oamenii încetează să se mai bucure de un dar, au început să mă invidieze. Și nu există sentiment mai îngrozitor decât acela de a te ști invidiat pentru lucruri din viața ta care pentru tine sunt nesemnificative. Iar gloria a fost pentru mine mereu nesemnificativă. Nu i-am simțit niciodată parfumul în nări, nu mi-am dorit-o, n-am înțeles ce înseamnă. Poate că, mă gândesc uneori, ceva trebuie să lipsească din mine, dacă nu sunt capabil de emoțiile pe care ceilalți oameni le au. N-am fost niciodată încercat de furia geloziei, de focul mocnit al invidiei, de teroarea urii față de cineva anume sau, cum li se întâmplă multora, față de lume în general. Nici atunci când ai plecat nu te-am urât.

Și poate tocmai lipsa acestor înclinații pasionale m-a făcut să cânt așa cum cânt la pian. Muzica mea, lipsită de temeri, de oboseala entuziastă pe care sociabilitatea o imprimă spiritului, se desface în aer pură, limpede și mai ales anonimă. Nu e a mea. S-ar putea crede că irealitatea acestei perfecțiuni n-ar fi decât rezultatul unui mecanism care funcționează corect până la milimetru. Sau că asemenea momente, când sufletul reușește să se dezbrace de fapte, de memorie, de identitate și să devină exact ceea ce este el fundamental – muzică –, asemenea momente sunt mai degrabă epifanii divine. Ei bine, nu, ele țin de uman. Așa cred. Revelația, dacă pot folosi acest termen, nu este a nimic altceva decât a umanității funciare din noi înșine.

E prima oară când formulez aceste lucruri. Nu-mi vine ușor să scriu. Dar trebuie să te fac să înțelegi. Pe tine, dintre toți, trebuie să te fac să înțelegi. Trebuie să știi că un om și un pian pot reconstrui lumea de la început și o pot conduce fără efort spre ceea ce ea nu a reușit niciodată să devină, întrucât aspirațiile ei au fost tot timpul orientate spre altceva. O pot conduce spre simplitate. Acolo, doar acolo, zboară îngerii. Cei mai mulți dintre noi nu cunoaștem dezideratul simplității. Ornăm absolut totul, artificii complicațiilor ne excită într-un mod paradoxal spiritul și suntem convinși că frumusețea rezidă în aceste adaosuri inutile la esență mai degrabă decât în esențele înseși. Ce e simplu ne plictisește de moarte sau – și mai rău – ne irită ochiul obișnuit să-și ațintească privirea doar spre excepții, exuberante de tot felul. Nimeni nu vrea să realizeze că excepționalul după care cu toții tânjim zi de zi e mai la îndemână decât putem crede.

Pentru mine, a trăi în lume după ce mi-am petrecut o zi în fața pianului nu mai e un supliciu, așa cum spun marii artiști, enervați că trebuie să se ocupe de lucruri mărunte, incompatibile cu înălțimile spiritului lor. E firesc și de aceea frumos. Când înțelegi adevăratul sens al muzicii, îl simți în toate și peste tot. Și toate capătă ritm, coerență, înțelegere neforțată. Ca o iubire pe care n-a fost nevoie s-o declari,

despre care n-ai vorbit, pe care n-ai aranjat-o, n-ai pus-o la punct pentru că n-a fost timp de toate astea. A trebuit s-o trăiești.

S-a întâmplat însă că oamenilor nu le-a folosit la nimic fericirea mea. Au trebuit să o pună pe scenă și s-o aplaude. Au trebuit s-o plătească cu bani. Au simțit nevoia să o transforme într-o negustorie. Eu n-am putut să intru în jocul lor.

Și, în afară de asta, s-a mai întâmplat ceva. Știi, în muzică, cea mai mică distanță dintre sunete se numește semiton. Între Do și Do diez e un semiton. Și niciun alt sunet între Do și Do diez. Timpanul uman e făcut în așa fel încât să nu poată percepe nimic pe distanța unui semiton. De la o vreme însă, eu am început să aud. Și nu un sunet, ci sute de sunete și-au făcut loc în urechea mea între Do și Do diez. Iar pianul nu voia să mi le dea.

Așa că, până la urmă, m-am decis să renunț la cariera de pianist, care oricum începuse să mă urâtească, și m-am făcut în schimb acordor. Acum călătoresc dintr-un oraș într-altul și reglez coardele pianelor. Pentru proprietarii de instrumente, Do a rămas Do și Do diez se aude tot Do diez. Nimeni nu știe însă că, de fapt, fiecare pian pe care l-am acordat până acum nu mai are tonuri și semitonuri. Toate produc niște sunete diferite, infinite, depărtate de noi și de simțurile noastre ca miliardele de stele de pe cer pe care noi nu le putem vedea cu ochiul liber. Am creat galaxii de sunete în interiorul cărora am introdus constelații nemaiauzite; în jurul lui Do diez gravitează acum sute de sateliți, fiecare pe orbita lui, pe coarda lui. Și acum, când cânt la pian, concertele lui Haydn sună cu totul altfel. Sunt același sistem solar, cu același număr de planete, doar că eu am schimbat compoziția fiecărei planete. De pe Pământ însă, oamenii le văd pe Marte și pe Venus, pe Jupiter și pe Uranus la fel. Toate gravitează după aceeași partitură a lui Haydn sau a lui Beethoven, dar pe fiecare pian acordat de mine sunt la o secundă-lumină mai aproape sau mai departe de Soare.

Am citit în cartea ta de astronomie pe care ai lăsat-o când ai plecat. O secundă-lumină înseamnă cam 300.000 de kilometri. Pe toată această distanță infimă pentru ochiul tău, infinită pentru al meu, te-am căutat milimetru cu milimetru ca să-ți cânt la pian.

Cu dragoste, Igor

Acum se gândea la plecarea aceasta ca la o trezire dintr-un somn prea adânc, prea îndelungat. În noua lui casă nu adusese aproape nimic din cea veche în afară de pianul pe care îl așezase între ferestre. Lumina orelor de după-amiază, exact ca acum, cădea în cruciș peste încăpere, încadrând într-un nimb concav claviatura.

După ce-a terminat să-și taie unghiile, bătrânul se ridică și se

îndreptă spre una dintre ferestre. O deschise larg și privi în stradă. Câteva trăsură tocmai dispăreau după colț. O vreme, zgomotul roților se mai auzi din ce în ce mai pierdut în lumina tăcută. *În ce cheie zornăiseră trăsurile pe piatra cubică?* – întrebarea îi trecu lui Igor prin minte, obișnuita întrebare – și răspunsul ei fără ezitare i se adună din timpane pe buze: *Cheie majoră. La bemol major*. Scoase din buzunar o batistă și șterse încet, cuprins de gânduri, praful de pe pian. Se așează.

Există momente de glorie. Momente-cristal în care totul se îmbină. Epifanii ale timpului, clipe când distanțele dansează unele cu altele. Momente-cristal în care te vezi pe tine însuși crescând, învățând să mergi și să vorbești, alergând din ce în ce mai repede, până te ajungi din urmă, te contopești cu cel care ești în prezent. Bătrânul acord se făcuse de cristal. Prin carnea lui limpede se puteau vedea oamenii mergând grăbiți spre treaba lor, ramuri de copaci întinzându-se peste acoperișuri, o vulpe adulmecându-și drumul spre vizuină, eu, grecii ridicându-și templele. Notele din compoziția lui Schubert se așezau peste toate, ca o zăpadă vie. Nu așa cum sunt azvârlite în lume cuvintele care se rotesc de câteva ori prin aer după ce-au fost rostite și apoi cad la pământ fără vlagă. Fiecare sunet era un bumerang ce lovea obiectele, le crăpa învelișul până sângerău și apoi se întorcea în vârful degetului care atinsese clapa.

Igor se opri brusc. Din interiorul pianului răzbise până la el un sunet străin. Așteptă câteva secunde, cu mâinile nemișcate, deasupra ultimului acord. Sunetul se repetă. Un scâncet. Igor ridică încet capacul pianului și îl zări acolo, chircit, mic, așteptând cuminte printre corzi să fie scos la lumină. Fără urmă de uimire pe figură, dar cu o bucurie infinită, Igor l-a ridicat cu grijă și l-a strâns la piept.

Era tată.

din volumul *Fișă de înregistrare*,

Editura Polirom, 2004

© Ioana Baetica Morpurgo

1. Serie de șase tapiserii din secolul al XV-lea. Cinci dintre tapiserii sunt dedicate fiecare câte unui simț, iar a șasea este o imagine a personajelor din celelalte cinci (n. red.).

T.O. Bobe

T.O. BOBE (n. 1969) a absolvit Facultatea de Litere a Universității din București și a lucrat ca scenarist de televiziune. În 2001 a primit Premiul Trans Europe Script pentru scenariile de lungmetraj *Getting Together* și *Morgan ReCollection*. A debutat cu poezie în volumul colectiv *Tablou de familie* (Leka-Brâncuș, 1995). A publicat: *Bucla* (poezie, Univers, 1999; Premiul național de poezie „Mihai Eminescu“ pentru debut), *Cum mi-am petrecut vacanța de vară* (roman, Polirom, 2004), antologia *Centrifuga* (poezie, Polirom, 2005) și *Contorsionista* (proză scurtă, Humanitas, 2011).

Răpirea din serai

Cu iaşmacul căzut, cadâna priveşte peste umăr în urmă, vântul îi flutură părul negru, despletit, răsucit printre faldurile caftanului azuriu şi îi usucă lacrimile înainte să se adune în ciorchini la coada ochilor migdalaţi, talia îi e ocrotită de antebratul bărbatului care ţine într-un pumn frâul surului, în vreme ce flinta îi sclipeşte în mâna cealaltă, prinzând în luciul ţevii o rază de semilună. Pe tâmplele şecului, de sub turban curg două pârlăiaşe de barbă, în care, la comisura buzelor, se varsă altele două, ale mustăţilor negre. În plan secund se văd însoţitorii, călărind unul un roib, celălalt, un ţintat, cu puşti şi ei, dar cu turbane mai mici. Iar dincolo, pe cerul luminat de luceferi, se decupează minarete şi turnuri cu bulbi şi arcade pustii.

Dacă, plutind pe deasupra cailor sau strecurându-te prin tropotul lor, te-ai apropia de arcade, dacă la adăpostul acestora ar pătrunde măcar o cincime din lucşii luceferilor, dacă lâna ar străluci ca poliesterul în zori, undeva într-un colţ, sprijinită de o coloană răsucită, ce pare făcută mai degrabă din funii de fum decât din marmură albă, ai vedea tablăua de argint pe care i se aduc sultanului cafeaua, ayranul, salepul, boza şi, mai ales, cele patru feluri de araki favorite: de struguri, de muştar, de banane, de cimbru. Iar pe tablă, încremenită ca un grăunte de mercur, nehotărându-se dacă să curgă spre intarsiile verzui ale dalelor ori să se evapore în aerul nopţii încărcate de mosc şi melancolie, dacă să intre în pământ sau să se amestece în chemarea tânguită a muezinilor, ai zări tremurând întâia lacrimă de luciditate a celui pe care istoria avea să-l numească Beţivul. Şi, oglindită deopotrivă în suprafaţa ei convexă şi în argintul plat care-i susţine ezitarea, ai găsi imaginea lui Dinu Predescu, în chiloţi de pânză albastră, cu o Snagoavă în colţul gurii şi cu tălpile sprijinite pe marginea recamierului vechi.

La o jumătate de metru de pat e masa de şase persoane, acoperită cu un mileu ale cărui spirale şi frunzuliţe se leagă abia văzut cu picioruşe învărtite dintr-o mişcare sigură a croşetei, iar pe macramé, răsturnată, o geantă de rafie varsă un aparat foto Zenit, un radio cu tranzistori a cărui carcasă pare un pachet de Kent superlong, un portmoneu micuţ de vinilin vişiniu, două pastile de chewing-gum şi un creion albastru dermatograf. Scaunul din stânga, din capătul mesei, e tras puţin într-o parte şi pe spătarul lui se odihneşte o rochie de supraelastic înflorată, nu mai lungă de cincizeci de centimetri, iar deasupra ei, chemând căldura şi consistenţa pulpelor de femeie, o pereche de ciorapi de nylon încearcă din răsputeri să nu îşi iasă din

formă. Încrămăcit și el în tăcere, peștele de sticlă de pe televizorul din colț își deschide gura uscată spre ușa cu perdelețe din dantelă alături de care Anda toarnă apă într-un lighean cu smalțul sărit. Dar apa nu curge. Cristalul ei stă suspendat între cele două vase de tablă ca o stalactită a eternității târzii, pentru că timpul încă nu s-a inventat, pentru că „înainte“ nu e nici amintire, nici nostalgie, nici vis, ci doar o umbră al cărei soare n-a răsărit, iar „pe urmă“ tânjește în zadar să devină dorință. În cutele țurturelui înghețat răpita, răpitorii și caii lor sunt frânți, copitele și coamele se învâlmășesc, o zăbală sfârtecă un femur, o gură rânjită își caută chipul de om sau de cal, un pinten trece printr-un vâl, o flintă cu țeava răsfrântă se holbează la un ochi fără gene, iar mătasea unui turban desfăcut trece prin nările armăsarilor și leagă între ele două minarete însingurate în zori.

Dacă, plutind pe deasupra cailor, te-ai apropia de arcade, undeva într-un colț, sprijinită de o coloană, ai zări tablăua de argint, iar pe luciul ei întâia lacrimă de luciditate a lui Selim. Pentru ca ea să curgă, să se înalțe ori să înceapă să tremure într-o adiere ar fi nevoie de un miracol. Pentru ca apa turnată de Anda să pună în mișcare morile timpului, ar trebui ca undeva, pe suprafața lucrurilor, a ființelor, a cuvintelor sau a închipuirii să apară semnătura unei coincidențe. Miracol, coincidență sau amândouă, litera S îi apare lui Dinu desenată cu o peniță subțire pe colțul mijit al ochiului drept. E un S rupt, zigzagat, scrijelit parcă de un școlar în pefealele pupitrului, e un S ca un Z oglindit, e traseul luminii între lacrimă și peștele cu intarsii, de la el înapoi, până la flintă și, în sfârșit, de aici la apa turnată de Anda. E o șerpuire care îi arată că istoria poate începe.

Uite-așa sunt și eu, se gândește Dinu, ca cadâna asta. Zac aici, în loc să-l iau de acasă pe fii-miu și să-l duc la Școala Populară de Artă. Lungit pe recamier, fumează cu ochii pe jumătate închiși, ținând pe piept scrumiera în formă de barcă și scărpinându-și talpa dreaptă cu degetul mare al piciorului stâng. Anda se șterge cu urmele unei girafe albastre prin care se străvede urzeala prosopului îndelung folosit și îl măsoară, în toată splendoarea lui masculină.

— Hai, pașă, du-te și tu și spală-te, că trebuie să dai articolu' ăla!

Dinu strânge ochiul drept, îl deschide pe stângul și privirea îi cade pe fesele ei ridicate.

— Ce faci, vizezi? Vezi că ți-am pus niște apă să se-ncălzească!

— Mmmda, cred că visam, se întoarce el cu fața la perete, afundându-și nasul între cearșafuri.

Printre jaluzele, o rază de soare îi țintește vertebra cervicală, în timp ce, așezată pe scaun, Anda își rulează încet ciorapii pe fiecare picior, apoi își pune o talpă acoperită de nylon pe spinarea lui obosită.

— Vrei să te calc? Te mai doare spatele?

— Nu acum, aude vocea înfundată în scutece. Acum vreau să

dorm.

— Aum ueau ăă uoămm, îl îngână ea.

Se culcă alături, pe recamier, își strecoară o mână pe sub brațul lui și îl trage ușor de un cârlionț de pe piept.

— Ce-î, mă, cu tine azi? Ce ai de ești așa puturoșel?

— Sforrrrr!

— Ei, sfori! Nu sfori deloc! Hai, că ne-așteaptă găina cu ouă de aur, îl împunge ea cu unghia între coaste.

Dinu tresare, își întoarce capul pe jumătate și începe să cânte abia mormăit:

— Give me five minutes more, only five minutes more. Let me stay, let me stay in your arms.

Pe urmă înfige iar tâmpla în pernă.

— Bine, am înțele! se ridică Anda. Ia rochia de pe scaun și și-o trage pe cap.

Într-un târziu, când e deja îmbrăcată și își desenează conturul ochilor în oglinda televizorului stins, Dinu cască lung și se urnește și el. Se așază cocârjat pe marginea patului.

— N-ai vrea tu să mă furi odată și odată de tot? Ca ăsta pe cadână, arată din cap spre carpetă.

— Bine, hai că te fur, îl trage ea de mână, ridicându-l cu greu.

Se lasă moale, dar până la urmă se îndreaptă către lighean și, în timp ce își toarnă apă din carafa de porțelan pământiu, în melcul urechii îi crește concentric un huruit care rămâne acolo, nu poate să scape de el, și care, peste douăzeci de minute, când dă cu Anda colțul de pe Biruinței pe Steagului, constată că e de la o rabă cu un stabilopod în bena mâncată pe sfert de rugină. Raba virează brusc, se înclină, iar încărcătura se rostogolește, plutește o clipă în aer, se răsuște cu picioarele răsfirate rigid, câinii cartierului încetează să latre, o adiere subțire de vânt aduce cu ea miros de varză călită, face să fluture poalele scurte ale rochiei purtate de Anda, doar dintr-o curte încă se mai aude un ciocan încercând să îngroape în lemn o floare de cui. Dinu e proiectat pe scândura scorojită a gardului susținut de o stivă de lemne, conturul lui va fi desenat cu o cretă acolo, acum o ține de mână pe Anda, ea se chircește brusc, se strânge în sine, lipindu-se de umărul lui. Stabilopodul plutește în aer, încă plutește, sub privirea fetei care, pe cealaltă parte a străzii, stă într-un picior în căsuța cu numărul 9, înainte de cer. Deasupra bordurii, frântă, înoată umbra unui pescăruș al cărui țipăt verzui se sparge de fereastra birolui când Dinu intră la redactorul-șef.

— Predescule, treci la Diverse!

În spatele teancurilor de hârtii și dosare, chelia lui Columbeanu lucește stins ca un ultim amurg dintr-o poveste de iubire rămasă nespūsă. Taie și scrie pe margine, înroșește cuvinte fără să ridice

privirea, soarbe cafea dintr-o ceașcă ciobită și mărunțește din buze înjurături știute doar de el și de familia lui.

— Predescule, treci la Diverse! repetă el cu o octavă mai sus, iar Dinu își strecoară o palmă sub tricoul kaki și, scărpînându-se pe burtă, oftează:

— Trec, tovarășe secretar.

— Hai, mă! trăneste Columbeanu pixul pe foaie. Ziceam că suntem prieteni, da' dacă tu vrei să mă iei așa, stai jos să-ți frec ridichea politic.

Însă Dinu s-a și întors pe călcâie și, în timp ce deschide ușa, aude în spate:

— O iei pe Anda și te duci la acvariu! Și să reiasă că e și un loc distractiv, nu numai cultural-științific!

Alunecă pe culoare, vede fețe necunoscute, grăbite, doi bărbați trec discutând cu privirile aplecate peste hârtii, o blondă cu minijupa crăpată fumează sprijinită de un perete, e încălțată cu cizme de scai auriu, femeia de serviciu mușcă dintr-o plăcintă cu mere, se înecă, sughite, așezat pe un scaun, un bătrân își mototolește basca în mâini, Dinu intră în redacția hașurată de soare, o vede pe Anda fixându-și un film în Zenit, se oprește în fața ei, din pachetul de Kent de alături aude un jingle, pe urmă Beatles începe să cânte *Paperback Writer*.

— Probleme? întreabă ea, armând aparatul.

— Mergem la acvariu, îi răspunde scărpînându-se iar sub tricou.

— Mergem, aprobă Anda, și imediat își ia de pe scaun geanta de rafie.

Pe drum vede că-i bosumflat și tace lângă el, cu toate că din când în când îi vine să-l întrebe dacă îi plac umbrelele, dacă știe să spună repede cât fac opt ori șapte, dacă poate să țină degetul ca în *Invadatorii* sau dacă ar avea curaj să mănânce brânză de gnu. Câteodată abia schițează la o palmă distanță de brațul lui o mișcare din cot, iar atunci Dinu mărește pasul și ea nu mai spune nimic, aproape că aleargă după el, dar în fața hotelului Continental nu mai rezistă, îl depășește, traversează în fugă, scoate Zenitul din geantă și face „Țac! Țac!“.

Are iarăși cinci ani și îi întinde iarăși soldatului bucata de sârmă culeasă de jos, e în curtea de pământ vâlurit de la țară, sora ei ține în mână un zmeu, zmeul flutură deasupra unei căpițe de paie, soldatul râde, o întreabă „Hleba?“, dar ea îl lovește cu pumnul peste genunchi și îl obligă să primească bucata îndoită de sârmă. Sora ei tremură așa cum tremură zmeul la celălalt capăt al sforii, soldatul râde mai tare, îi atârână de gât Andei un Zeiss și îi explică prin semne „Țac! Țac!“. Ea pune aparatul la ochi și vede un rus, o soră, un zmeu într-o poză care n-o să ajungă nicicând pe hârtie și de atunci o să facă „Țac!“ de fiecare dată când o să vrea să spună ceva și cuvintele o să i se oprească în gât,

de fiecare dată când o să-i vină să urle și să dispară, așa cum dispare acum după un Ikarus care îi șterge șuvițele părului.

Dinu se oprește pe zebură și se uită spre ea, nu înțelege nimic, de ce îl pozează, rămâne drept, cu burta suptă, cu pieptul bombat, în spatele lui o mamă întoarce capul spre cadru, mama ține de mână un copil de doi ani, cu mâna cealaltă copilul își bagă o ușa de mașinuță în nas. Anda aleargă înapoi, îndrăznește să îl apuce pe Dinu de cot și îi șoptește:

— Hai, nu rămâne aici!

Și el nu rămâne. Merge în urma ei, dar nici acum nu spune nimic, dacă vrea, n-are decât să-l pozeze, o să fie cuminte, numai să nu vorbească, să nu încerce să-l tragă de limbă, o lasă și el în pace când vede că mai jos de Miga se oprește să admire în vitrine poșete, galenți, o pălărie de pai, o pereche de danganizi evazați, trei biciclete, o saltea pneumatică și două peruci, una blond platinat și alta cu coc, pentru nunți. În față la cinema Popular, Anda se mai oprește o dată, face „Țac!“, îl surprinde uitându-se la afișele cu filmele care urmează să vină, așezate în două ferestre, unul *În viitor*, celălalt *În curând*, și, dacă mai târziu te-ai uita cu o lupă la cadru, pe primul ai descoperi inclusiv distribuția, Vanessa Redgrave, David Hemmings și Sarah Miles, din al doilea se vede doar titlul, *Răzbunarea haiducilor*. „Țac!“ face Anda încă o dată, pe urmă rămâne cu aparatul atârnat după gât și coboară cu Dinu pe Tomisul îngustat către mare.

Se pierd împreună printre turiștii cu șlapi, cu saboți, cu unghii încarnate în degetele picioarelor goale, se amestecă printre rogojini și cearșafuri jilave ținute sub braț, se rătăcesc unul de altul și se regăsesc ocolind mingi gonflabile și feliate multicolor, ferindu-se de colaci cu cap de rățoi și de copii cu dăre gri pe obraji, se deșiră de foame trecând pe lângă Cin-Cin și, înainte să ajungă în dreptul filialei ziarului *Sportul*, se descompun sfâșiați în disputa dintre mirosurile de pizza și de mici la grătar, apoi, dizolvați în arome de șuberec și de gogoși cu vanilie, se topesc în sfumato și până la hotelul Victoria din Piața Ovidiu nu mai rămâne din ei decât obsesia unui vis pe care nimeni nu și-l mai aduce aminte.

Abia pe faleză trupurile lor se condensează fiecare, din nou, din vaporii de sare depuși pe câte un gest – mâna lui Dinu urcând până în dreptul inimii și scoțând din buzunarul de la tricou pachetul de Snagov super-long din care o cincime era oricum ieșită afară, iar genunchii Andei îndoindu-se pentru ca ea să prindă în raccourci un instalator în salopetă cățarat pe o scară telescopată pe stâlpul de iluminat din dreptul statuii *Arcaș odihnindu-se*. După șase-opt cadre se ridică și se întoarce spre balustrada albă, proaspăt vopsită, sprijinită de Dinu, îi face semn cu bărbia către acvariu, iar el trimite cu un bobârnac chiștocul țigării pe deasupra undițelor încordate la doi metri

sub tălpile lui și pleacă trăgând greu după sine trena urărilor pe care i le adresează pescarii care dau la guvid.

Carasul înoată placid în interiorul ecranului verzui, iar dincoace Dinu îi scrie atent numele latinesc în carnet, se întoarce doi pași să verifice dacă și-a însemnat corect numele obscenului *Callichtys Callichtys*, apoi trece la fereastra alăturată, unde stavridul, oblic, pare să își caute fratele, pe smarid, în nisip. Marți la amiază acvariul este pustiu, turiștii sunt toți pe plajă la soare sau la terase cu bere, sâcâiți de copiii care vor cremșnit, lopățele de plastic, vată pe băț, doar el și Anda se plimbă în ralanti pe culoarele întunecate și reci, înconjurate de monitoare luminescente, ca într-o imensă regie de emisie a unei televiziuni sau ca într-un laborator secret de pe o stație orbitală rotită într-un univers lichid, sclipitor. Ea e doi pași mai departe, pozează din unghiuri diferite bazinul cu *Mollienisia Sphenops*, Dinu se apropie și notează de pe tăblița de sub ecran că peștele negru ca o bandă de doliu preferă apa sălcie, pe urmă, cu ochii mijiți, face câteva însemnări în legătură cu beneficiile educaționale și distractive care pot fi extrase din vizitarea acvariului. Când e concentrat, are o cută între sprâncene, scoate vârful limbii printre buzele țuguiate și, de fiecare dată când își armează aparatul, Anda nu se poate abține să nu tragă cu ochiul spre el.

— Ce fel de fotograf ești tu, mă? o întreabă Dinu. Crezi că se vede ceva din peștii ăștia dacă-i bagi în ziar?

Se duce la bazinul din centru, cu moruni, rechini, pisici de mare, nisetri care forfotesc în apa turbure, verde.

— Stai așa! se dă Anda câțiva pași înapoi și execută simultan ținut și flash, prinzându-l cu o caracatiță cu brațele răsfirate în spate.

— Hai, lasă-mă, caută și tu niște oameni, niște vizitatori.

— Ce oameni? Nu vezi că suntem doar noi?

— Așa-i, e obligat Dinu să recunoască. Și atunci cum facem? Trebuie să se vadă că dă lumea buzna aici, că e un loc distractiv, nu numai cultural-științific.

— Asta se rezolvă-n laborator.

Îi face cu ochiul, se apropie de el și se ridică pe vârful picioarelor să-i șoptească o taină lângă perciune. O gură de rechin căscată dincolo de ecran îl face să-și ferească sprânceana și astfel incisivii lor se ciocnesc cu un ținut abia auzit. După două secunde Anda îi simte carnetul strecurându-i-se sub bluza de nylon îngălbenită la guler și zgâriindu-i cu spirala care ține filele între coperte coaja merelor și a lămâilor de pe maiou. Zenitul îi intră în coaste, dar ea se lipește și mai tare de Dinu și, petrecându-și la rândul său brațele pe după mijlocul lui, încearcă să-și scoată verigheta din deget, în speranța că el n-a observat-o până acum și că urma ei o să dispară în câteva minute.

Când, la ieșire, trec pe lângă cei douăzeci și opt de turiști așezați

la rând în fața ușilor cu pictograme reprezentând o fetiță și un băiețel, Dinu se încruntă în soare, Anda rămâne doi pași în spate, să își scoată ochelarii din geantă, și abia atunci își simte mâna puțin lipicioasă, își ridică privirea spre el și vede pe tricoul kaki o dungă orizontală și albă.

— Stai, ce-ai aici?

Râde, se apropie și îl cuprinde iar după talie.

— Și-așa m-am mâzgălit și eu, măcar să nu te vadă suedezele astea în halul în care arăți.

Se îndreaptă spre Portul Tomis îmbrățișați, în mers Anda se ridică pe vârfuri și îi șoptește:

— Mi-ai promis mai devreme că mă vrăjești.

Și el o vrăjește, îi povestește despre Cazino, despre doamnele cu franjuri la poale și păsări în pălării, despre domnii cu Bugatti decapotabil, despre ofițerii germani și agenții britanici care veneau odată acolo, despre scriitorii care îi dădeau târcoale mereu, seduși în aceeași măsură de atmosfera decadentă și de perspectiva scrierii unor romane fitzgeraldiene, la a căror publicare ar fi renunțat bucuroși, dacă reprezentanții burgheziei înalte, recunoscându-se printre personaje, ar fi achitat suma egală cu încasările pentru un bestseller de toamnă.

Însă pe Anda n-are cine s-o șantajeze, n-ar putea obține de la ea mare lucru, s-a angajat la ziar de curând și din leafa de fotograf reușește cu greu să trăiască, după ce își achită chiria apartamentului și cumpără de la vaporeni medicamente pentru Angelescu, fost pilot în Armata Regală, de care n-a mai scăpat din 1963, când el abia ieșise din lagăr și o ruga să-l lase să doarmă în camera obscură a studioului foto unde era ucenică. La nici doi ani de la nuntă lui îi înflorise iarăși în piept tuberculul bronșitei căpătate într-o misiune deasupra Odesei, când carlinga avionului său fusese ciuruită transversal, longitudinal și diagonal, și apoi vindecate miraculos în soarele Deltei, unde tăiase stuf, împletise papură și mâncase nuferi aduși noaptea în cioc la fereastra cu zăbrele a barăcii comune de un cormoran pe care reușise cu greu să-l dreseze.

Istoria lui Angelescu, născocirile lui în care nimeni nu mai credea, propriile fantezii pe care și le modifica ușor de fiecare dată când ajungea pe faleză, vrăjelile pe care i le cerșise lui Dinu și amintirea sentimentului de revoltă clandestină pe care nu-l mai încercase până în după-amiaza când plecaseră împreună de la ziar îi licăresc mai întâi undeva la orizont, în flashuri intermitente, deasupra mării lichidului cerebrospinal, în timp ce suprapune în penumbra roșiatică a lămpii de control siluete din Piața Ovidiu peste cadrele trase în adâncul acvariului, dar treptat sclipirile îndepărtate se împletesc între ele în fulgere lungi, zigzagate, pentru ca într-un final strălucirea lor să o

absoarbă într-un prezent înghețat, să o cuprindă ca pe o specie de coelacanth din cretacic captiv în inima unui ghețar, să o strângă într-un imens glob de lumină unde nuanțele fiecărei culori au scânteieri de mii de ori mai intense.

Astfel, pe când își plimbă umbreluța în apropiere de Golful Delfinilor, citind numele iahturilor ancorate la câțiva metri de țărm, Mathilde, Euridice, L'Espérance, Kubla Khan, Evolution, Jasmine, dinspre oraș, pe panta din spatele hotelului Palas coboară o limuzină galbenă, cu acoperișul pliat deasupra roții de rezervă, iar de pe bancheta din spate, ridicat în picioare, Dinu își flutură pălăria de panama, încercând să-i capteze privirea. Ajuns în fața ei, sare peste portiera închisă și, în timp ce-i mușcă buzele, ea simte cum fără voie genunchiul drept i se îndoaie, încheietura adună ciorapul de mătase, iar tocul pantofului se balansează tandru în aerul puternic iodat. Se îndreaptă apoi înlănțuit spre hotel, în urma automobilului ce rulează cu cincisprezece kilometri pe oră, se sărută iarăși în lift, șoptindu-și că, dacă vor rămâne între etaje, se vor devora unul pe altul, iar mecanicul venit să-i deblocheze nu va găsi decât niște dinți amestecați între ei, se încuie în cameră și se prăbușesc în rotocoalele așternutului, dărâmă veiozele, râd, se ascund în draperii și se descoperă iar, și mai îndrăgostiți, comandă trei sute douăzeci de sticle de șampanie pe care încearcă să le verse în cadă, însă la a șaizeci și opta se plictisesc și hotărăsc că n-au nevoie decât unul de altul și iar se adâncesc în saltele, acoperindu-se complet cu cearșaful, izolându-se în cortul acela de lumea de afară, străină.

În noaptea următoare, dând târcoale ruletei, în timp ce Dinu pierde râzând sondă după sondă, ruinând echilibrul intereselor economice din Valea Prahovei, printre diademe de diamante și freze uleioase, prin fum de havane și acorduri de charleston, printre măști fardate strident și chipuri cu paloarea încremenită, apare Angelescu, ofițer în retragere al ultimei Republici de la Weimar și dublu agent, britanic și sovietic. În dosul unei coloane de marmură ce sprijină cupola sălii de joc, îi propune un milion de lire sterline pentru o noapte de dragoste, iar ea, cu un pahar de ouzo în mână și ochii strălucind de antimoniu, acceptă, ca să testeze dragostea lui Dinu, ca să se joace, ca să vadă dacă acesta o va căuta, ca să-i răscumpere creanțele în taină. Își regretă greșeala a doua zi după-masă, când iese buimacă pe puntea înclinată cu treizeci de grade spre babord a catamaranului Prestige, care își schimbă velatura pentru a trece din Marea Neagră spre smârcurile din brațul Sulina, și când îl vede pe Angelescu rânjind la timonă. Spre seară acesta o închide într-o colibă acoperită cu stuf, o leagă cu o parâmbă și începe s-o venereze, printre interminabile accese de tuse, la lumina unor opaițe aprinse cu ulei de rechin. După câteva săptămâni, atunci când temnicerul e nevoit să

iasă iarăși în larg și de acolo spre orașul din depărtare ca să-și împrăspăteze provizia de fitil și aerosoli, Anda reușește să frece legăturile frânghiei cu o brățară împletită din plasă de aur, primul cadou de la Dinu, până ce nodurile pescărești cedează în sfârșit, iar ea, înotând printre plauri, ajunge în amonte, la Mila 18, de unde fură lotca unor lipoveni sodomiți, ale căror suspine se aud prin perdeaua de stuf și, trei zile mai târziu, se prăbușește, răvășită de dragoste și de remușcări, din nou la pieptul iubitului său.

Atunci când poza cu mulțimea care se înghesuie în fața peștilor exotici e gata, Anda e decisă deja că n-are rost să-și împăienjenească ultimii ani de tinerețe numai cu Angelescu, își dorește să poată găsi un țărm liniștit care să fie al ei, unde să se refugieze cu Dinu, și, când prinde fotografia umedă pe sfoara de deasupra tăviței cu fixator, zărește în oglindă, lipită cu scotch de peretele din spate, lăbuța unei pisici tigrate pe cornișa unui acoperiș – un plan-detaliu din insula căutată, unde își amintește că există o cameră pe care mătușa unei vecine obișnuiește s-o închirieze cu ziua. Agață cu privirea colțul și trage de el, iar cadrul se lărgeste, cuprinzând treptat în chenar șiruri de țigle, burlanul vopsit cu bronz argintiu, creanga unui cais, apoi alt acoperiș, altul și altul, și alt cais, și un prun, și un măr, și o sârmă de rufe pe care flutură patru cămăși în carouri, și rama unei ferestre, și jaluzelele cu două dungi albastrii fiecare și, în curtea aceea, o bancă de lemn așezată cu spatele la calcanul înverzit de mușchi al casei vecinului de alături.

Până atunci intrase doar de câteva ori în cartierul acela, ale cărui locuințe muncitorești se aliniază pe străduțe întretăiate rectangular, prăfuite, ale cărui trotuare înguste sunt pavate iluzoriu cu piatră de râu, fiindcă dintre bolovani cresc la fiecare pas fire de iarbă și mușetel sălbatic, stingher, e pierdută de-a lungul gardurilor de lemn, aproape identice, vopsite în verde sau în grenă, dincolo de care, în ușile larg deschise, flutură fâșii înguste de celofan ca să nu lase muștele înăuntru, iar prin foșnetul lor, în surdină, răzbat pe rând din camerele joase de chirpici tencuit vocile lui Dolănescu, Mariei Ciobanu, Ilenei Sărăroiu și a lui Gabi Luncă acompaniată de Ioan Onoriu. Într-un târziu, găsește adresa și bate multă vreme în scândura porții, până când, dintr-un pâlț de femei ce sparg semințe trei case mai încolo, se desprinde umbra unei bătrâne care se leagănă spre ea, pășind alene pe picioarele curbate din genunchi și din glezne. La lumina becului atârnat din stâlpul de lemn, Anda îi zărește o jumătate din masca feței, iar deasupra buzelor rujate intens în magenta remarcă o palidă mustăcioară de locotenent din secolul XIX.

— Hai, mamă, intră, că mi-a zis Carmenuța de tine.

Și doamna Frangu, în capot de atlas înflorat și papuci de plastic lipăindu-i pe călcâiele impregnate parcă de nicotină și de gudron, o

conduce pe alea de ciment de sub bolta viței-de-vie.

— Aici e, la camera din față, se descaltă ea în dreptul unei marchize de tablă și, după ce bâjbâie o vreme după comutator, aprinde un glob încărcat de cadavrele a zeci de insecte de noapte.

Anda intră în urma ei, pășește pe vârfuri pe preșul vărgat, țesut din resturi de lână, își trage pe abdomen gentuța cu blitzul ca să n-o lovească de pomul din fier ale cărui ramuri cu stative sunt încărcate de ghivece de croton și violete de Parma.

— La mine vine și Aurelian Andreescu, să știi. Uite-aici doarme, pe recamieru' ăsta, și, când se trezește, mă strigă să mă-ntrebe dacă mai am cireșe amare.

Anda privește în jur, vede roțițele și frunzele mileului croșetat, soba de teracotă din colț, șifonierul, peștele de pe televizor și recamierul acoperit cu o cuvertură de pluș auriu, însă nu poate să asculte și nici să răspundă. În capul mesei, cu fruntea în palme, cu o țigară arzându-i între degete și afumând stucatura pictată ce împodobește tavanul, stă Dinu, în tricou kaki și pantaloni de doc vișiniu, închegându-se treptat din mirosul fleicilor și al mititeilor sfârâind pe grătare pe care l-a adus din cartier impregnat în hainele ei, din aroma teilor și a florilor de regina-noptii strecurate prin garduri, din parfumul pepenilor vărgați care crăpau de copti în grămezile păzite lângă complex de țărani trențăroși cu bărbiile îndulcite de zeamă. Ridică privirea spre ea, Anda se-apropie, iar el îi cuprinde șoldurile și talia, își pune pe stomacul ei urechea și rămâne așa, un minut, zece, o jumătate de oră, Anda îi mângâie părul, aude pocnetul unei capse și pe urmă îi simte mâinile încercând să-i scoată din geantă Zenitul.

— Aveți aici ce vă trebuie, o aude pe doamna Frangu, din depărtare, prin ceață.

A deschis șifonierul, silueta ei se reflectă întinerită în televizorul din colț, are aproape nouăsprezece ani și le arată un raft cu prosoape, apoi se întoarce și face o reverență timidă, e roșie în obraji, nu ridică ochii din vârfurile pantofilor strânși în catarama pe glezne, poartă o uniformă de subretă de *grand hôtel* și abia îndrăznește să ia de pe colțul mesei bancnota când iese.

Dinu răsucesce în urma ei cheia în ușă, vine spre Anda și îi atinge ușor cu buzele gâtul imediat sub ureche, degetele lui îi desenează S-uri pe ceafă sub cârlionți, o sărută privind-o în ochi, ea se ridică pe vârfuri, stă nemișcată o clipă, tremurând în bătaia sărată a brizei, apoi se desprinde, iese la aer, pe balcon, să-și revină, în spate îi flutură o perdea subțire și albă, se umflă ca velatura unui catamaran, iar Dinu se încurcă în ea, îl surprinde, ținând, încercând să o dea la o parte, îl mai surprinde o dată, el se strâmbă în soare zâmbind, ținând, ținând, întinde mâna spre Anda, buzele i se mișcă fără un sunet, îi spune ceva, din

depărtare se aude stins sirena unui vapor și, când ea se întoarce spre larg, Dinu îi așază pe fiecare umăr o palmă, îi simte între omoplați răsuflarea care coboară pe șira spinării, o gădilă, râde și țipă:

— Stai, Diinuuu, staaî, stai puțin! se răsfață, se joacă, uită de Angelescu de tot.

Nu știe că el o privește, că stă cu luneta la ochi, din celălalt i se prelinge o lacrimă pe obrazul țepos, nu știe că Angelescu pândește, camuflat în tricou cu dungi orizontale, albastru și alb, are alături o sticlă de rom pe jumătate golită, e sprijinit de un stabilopod cu piciorul ciobit, cu urme roșii pe el, care ies din beton. Se răsfață, râde și țipă, se joacă, iar imaginea ei, răsturnată de patru ori în lentile, se prelinge încărcată de sare din ochiul aviatorului-spion-marinar, iar apoi se încurcă în delta ridurilor de deasupra buzelor lui. Anda se ține de balustrada balconului cu o mână, Dinu o trage spre perdeaua umflată, de departe sunt mici amândoi, dar se apropie în strălucirea convexă a boabei de apă, se răsfață, se joacă, intră apoi împreună, în cameră îi așteaptă giulgiul cearșafului alb, sub care se strecoară la adăpost, unde cred că nimeni nu poate să-i știe.

Sunt umbre pe pânză, deja impregnate, e conturul cămillei pe care el a venit din deșert păzit de conturul mutului cu hangerul la brâu, e conturul unui ciorchine de banane imens, luminat de conturul feștilor înfipite în zid, e conturul muezinului îngenuncheat către Kaaba, e conturul vocii lui ridicate spre cer, conturul aromei de cimbru, de cuișoare, de enibahar și de dafin, al berbecilor învârtiți în proțap și umpluți cu al găștelor, al fazanilor, al porumbeilor și al prepelițelor vâdate în zori, e conturul unei scări înalte care urcă până la cer în spirală și al firelor de praf depuse pe trepte, al unui câine care urlă la stele, al unui picior de femeie și al unui grumaz de păgân, e conturul culorilor menite să îmbrace sultanul și al perlelor cusute pe fața papucului său, e conturul moliciunii mătășii și al umbrelor lăsate de cutele ei, conturul cruzimii, al pizmei și al melancoliei pustii, al spaimei, al vicleniei, al dezamăgirii uscate, al unei rodii tăiate în două și al unui bob de cafea, e, în fine, conturul unei forme cu patru brațe răsfirate în spațiu la distanțe egale.

Stabilopodul plutește o clipă în aer, încă plutește, nu se mai aude niciun lătrat, doar un ciocan care înfige în depărtare și mai adânc un cui într-o bucată de lemn, Anda și Dinu se întorc într-o clipă în Piața Ovidiu, într-o după-amiază din urmă cu trei săptămâni, când au urcat dinspre portul Tomis treptele de ciment pe malul cu jnepeni, sunt iarăși acolo, mușcă fiecare din câte un covrig cu susan, au în față paharele cu iaurtul de oaie care l-a făcut pe Culețu celebru, el îi șterge mustățile albe, ea își înfige incisivii în degetul lui.

— Auci! țipă Dinu în șoaptă, apoi suspină: Săriți, canibalii!

Adie o briză, face să fluture poalele scurte ale rochiei purtate de

Anda, o simt amândoi cum îi mângâie pe gât îngrozindu-i, mirosul de varză călită e amestecat cu mirosul nămolului care într-o sâmbătă se usucă pe ei, l-au luat de la țigani care-l vând cu un leu în pahare de plastic, s-au camuflat să nu-i recunoască vreun prieten pe plaja Modern, stau cu burta la soare, el are fața acoperită de un ziar, pe ultima pagină e o poză cu o fată cu brațele larg deschise, Anda își ridică pe frunte ochelarii și se saltă pe coate ca să se uite după gemenii care întreabă simultan, smiorcâit:

— Când mergem să mâncăm înghețată?

Apoi se strecoară de lângă Dinu, ia în pumni apă din groapa săpată alături și i-o toarnă pe slip, el sare și o asuprește gâdilând-o până când se dă bătută și strigă:

— Pace, pace! Promit, nu mai fac!

Stabilopodul plutește în continuare prin aer, se îndreaptă spre ei, cainii au încetat în cartier de mult să mai latre, dar în redacție Columbeanu urlă și dă din mâini, încercând să îndepărteze anticipat muștrările care o să vină în curând de la centru:

— Sunteți inconștienți, tovarăși! Până la ora asta se stă? Ce mai bag eu mâine în supliment?

S-a înroșit și el, dar nu de la soare, e furios, pulpele Andei iradiază, fierbințeala lor răspândește aromă sărată de mare în biroul cu hârtoage stătute, îl privește pe Dinu în ochi și desface o clipă genunchii, pufnesc amândoi, Columbeanu se oprește și se uită de la unul la altul, nu înțelege:

— Ce-i veselie asta? Vă arde de distracție, nu?

După o săptămână, pe deasupra acoperișurilor de țiglă și azbociment ondulat, pe deasupra teilor și caișilor și cireșilor și grădinițelor cu ardei gras și roșii răsucite pe vrej, pe deasupra curților cu leagănele încremenite la perigeu plutesc pescăruși, umbrele lor caută prin gunoaie mirosul de pește, unul lasă pe geamul autobuzului 14 o urmă albă, oblică și prelungă, e același care în altă zi o să se vadă zigzagat, proiectat de razele soarelui pe piatra bordurii.

— O s-avem noroc, spune Anda și îl sărută scurt pe Dinu pe lobul urechii.

Stă în poala lui, lângă taxatoare, iar femeia de vizavi își apleacă privirea, își aranjează mai bine între glezne sacoșa cu varză, ceapă, cartofi și o pereche de teniși chinezești, cu talpă de gumă, șireturile lor se încurcă printre legume ca tăiței, seamănă cu șireturile înnodate cu fundă ale fetei care, singură, vizavi de stația de lângă complex, joacă zilnic șotron.

E singurul martor și, dacă te-ai apropia cu o lupă, ai putea să vezi, reflectate în ochii ei de un albastru intens, silueta Andei și cea a lui Dinu, încremenite, îmbrățișate, proiectate pe un gard scorojit. Ai putea să observi, în licărul lor, un deget pe declanșatorul Zenitului și

diafragma deschisă, holbată, amenințată de umbră, diafragma care, fiindcă mecanismul ce trage filmul pe rolă e înțepenit, îi suprapune trupul firav, cu un picior îndoit din genunchi, peste cadrul de adio din casă, peste grumazul încordat al unui cal în galop.

Cu iașmacul căzut, cadâna privește peste umăr în urmă, vântul îi flutură părul, talia îi e ocrotită de antebrațul bărbatului care ține într-un pumn frâul surului, în vreme ce flinta îi sclipește în mâna cealaltă, prinzând în luciul țevii o rază de semilună. În plan secund se văd însoțitorii, călărind unul un roib, celălalt, un țintat, iar dincolo, pe cerul luminat de luceferi, se decupează minarete și turnuri cu bulbi și arcade pustii. Dacă, plutind pe deasupra cailor sau strecurându-te prin tropotul lor, te-ai apropia de arcade și dacă la adăpostul acestora ar pătrunde măcar o cincime din lucșii luceferilor, undeva într-un colț, sprijinită de o coloană răsucită, ai vedea tablăua pe care tremură întâia lacrimă de luciditate a celui căruia istoria avea să îi spună Bețivul. Și, dacă tablăua ar putea să rețină în sclipirea ei amintirea ultimului zaiafet din palat, ai putea descifra în argint întregul chip al sultanului răstignit între perne. Spre el, îmbrăcată în șalvari translucizi și cu pieptul acoperit doar de o salbă de solzi aurii, ai vedea aplecându-se o sclavă adusă de caravana sosită de la miazănoapte, cu patru ani înainte.

Îi picură în urechi, prin feregeaua de abur subțire, istorii nemaștiute și de neînțeles, care se vor întâmpla întocmai într-un îndepărtat viitor, când padișahul va fi doar un nume uitat și o minusculă privire apoasă dintr-un acvariu cu pereții de lână.

din volumul *Contorsionista*,

Editura Humanitas, 2011

© Humanitas, 2011

Lavinia Braniște

LAVINIA BRANIȘTE (n. 1983) a absolvit Facultatea de Litere a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. A publicat: *Povești cu mine* (poezie, Paralela 45, 2006) și *Cinci minute pe zi* (proză scurtă, Casa de Pariuri Literare, 2011). A tradus din Henry Miller și A.A. Milne.

Zoo

M-am urcat în mașină și am trântit portiera. Scaun, oglindă, centură, îmi repetam de fiecare dată pașii, uneori cu voce tare. În oglindă m-am uitat mai mult. Mașina era un Aro destul de vechi, dar care se ținea încă bine, fusese vopsit de curând și era curat și pe afară, și pe dinăuntru. În spate, într-o remorcă înaltă cu prelată albastră, aveam un vultur pleșuv de șase ani pe care trebuia să-l transport la grădina zoologică din Brăila. Îmi plac vulturii pleșuvi, își aleg perechea pe viață.

Am făcut mai mult de o oră până am ieșit din București, prin Colentina. Greoaie cum eram cu remorca, am lăsat-o încet, fără manevre riscante, și i-am ținut și pe alții după mine. Aveam, din fericire, număr de provincie. După ce am trecut de Dragon și am coborât podul, drumul a devenit respirabil, mi-am tras sufletul, am deschis radioul și am început să mă gândesc la iubitul meu. Măine pe vremea asta o să fiu acasă. Cu vreo două luni în urmă, citeam într-un ziar, o pereche de vulturi pleșuvi își făcuse cuib într-un fost șantier naval din sudul Philadelphiei, al cincilea oraș ca mărime din Statele Unite, unde se scrisese Declarația de Independență. Păstrasem articolul, mi s-a părut atât de frumos ca două păsări de emblemă să-și trăiască iubirea printre fiare abandonate, într-o zonă industrială. Și unde mai pui că specia asta se hrănește în principal cu pește...

Mă uitam din când în când în spate să văd dacă e bine. De fapt, să văd dacă mai e acolo. Bine n-avea cum să-i fie, era slab și trist și privea pierdut câmpurile cu grâu verde. Târam după mine prin județul Ialomița simbolul Americii, cu o deschidere a aripilor de până la doi metri douăzeci, dar cine știe de când nu-și mai întinsese el aripile și cine știe dacă vârsta din acte era cea adevărată. Nici nu-mi dau seama cât înseamnă șase ani la un vultur, dar părea foarte bătrân.

Pe la jumătatea drumului, chiar înainte de intrarea în Urziceni, m-am oprit la o benzinărie să-mi dezmoțesc fundul. Aveau afară o umbrelă strâmbă și o ladă cu înghețată, am căutat în ea, mi-am ales una și m-am dus s-o plătesc. Când am ieșit, am văzut că lângă mașina mea trăsesse un bărbat într-o Dacie roșie. Nu coborâse, era încă la volan, dar geamul era deschis de tot și el ieșise aproape până la brâu și se uita la remorcă.

— Îl duci să-l faci salam, păpușă?

Am râs, fiindcă mi s-a părut nostim, dar n-am răspuns nimic.

— E-al tău? Nu stai la o cafea? Îi luăm și lui ceva.

Tipul a devenit dintr-odată dubios. Am băgat toată înghețata în

gură, am simțit capătul bățului în gât și am tras cu dinții tot ce era pe el. Am aruncat bățul la coș și m-am urcat în mașină, chinuindu-mă să înghit fără să mă înec.

— Stai așa, unde pleci? Hei!

Am demarat în trombă și am accelerat. Numai până pe la 60, că mai mult nu puteam cu așa o încărcătură, dar aveam senzația că-nghit pământul. Abia după câteva minute m-am uitat să văd dacă mă urmărea, dar nu mă urmărea nimeni.

După vreo trei kilometri am oprit din nou pe marginea șoselei. Veneau mașini din spate și mi-a fost teamă să deschid portiera să cobor, așa că m-am mutat pe scaunul din dreapta și am ieșit pe partea cealaltă. Am coborât direct într-un șanț pe care nu-l observasem, dar mașina stătea bine, pe muchie, și remorca la fel. M-am dus în spate să văd de vultur. Pe la jumătatea secolului XX era pe cale de dispariție, dar specia a fost trecută sub protecție federală și acum îi merge bine, aproape că l-au scos de pe listă, ba mai fac și comerț cu unele exemplare, pe care le trimit pe la grădini zoologice în lume. Îmi imaginam cum o fi ajuns ăsta la noi, tot într-o cușcă, în avion, cu multe escale. Era la fel de trist ca la plecare, poate ar fi trebuit să-i dau măcar niște apă, dar habar n-aveam cum faci să dai apă unui vultur, iar schema cu palmele căuș nu cred că ar fi mers. Am început să vorbesc cu el.

— Ți-e cald, bătrâne? Hai că mai avem puțin și ajungem...

Dar nici nu mă auzea, privea pierdut înspre câmpuri și când vâjâia câte o mașină pe lângă noi închidea ochii într-o clipire care părea că-l doare.

Un pic mai încolo am stat la o barieră să treacă un tren, apoi am trecut și eu cu grijă peste șine și m-am uitat în spate să-l verific. Era în regulă.

În Brăila am nimerit ușor grădina zoologică. Am trecut și acolo de câteva ori peste niște șine de tramvai abandonate – m-am uitat de fiecare dată în spate – și la marginea unei păduri prăfuite am găsit un elefant de tablă care ținea în trompă trei litere una sub alta: zoo.

Am oprit mașina la întâmplare, nu era nimic amenajat. Am coborât și m-am dus către ghereta unde se vindeau bilete, dar nu era nimeni. Poarta, în schimb, era descuiată, așa că am împins-o și am intrat. Undeva lângă gard, în dreapta, un nene între două vârste, cu fața zbârcită și o uniformă ciudată, ca de sectorist, arunca boabe la niște găini care ciuguleau din iarbă.

— Bună ziua... Sunt de la București, am venit cu vulturul...

S-a întors către mine și a stat o secundă.

— A, știi de dumneata. Dar ai ajuns mai repede, credeam că vii abia mâine. Hai că trimit băieții să-l ia.

Și s-a întors la ale lui, de parcă nici nu vorbise cu mine mai

devreme. Am băgat mâinile în buzunare și am făcut câțiva pași. Totul părea pustiu, se vedeau țarcuri, dar fără animale înăuntru, buruienile năpădiseră cărările de piatră, iar prin umbra groasă se auzea misterios câte un ciripit de pasăre. Nu m-am dus prea departe, cred că mi-a fost teamă.

M-am apropiat din nou de nene:

— Știți că se hrănește mai ales cu pește, dar și cu mamifere mici... Eu o să aștept în mașină.

Am ieșit și m-am dus la remorcă.

— Am ajuns, gata.

Era în continuare foarte trist, mi-era milă de el. Mi-a fost milă de el tot timpul.

M-am urcat în mașină și am scos o oglindă mică pe care o aveam printre niște casete în torpedou. Mă ciupise rău de tot la pensat, aveam numai cojițe în sprâncene.

din volumul *Cinci minute pe zi*,

Casa de Pariuri Literare, 2011

© Casa de Pariuri Literare, 2011

Foto-aventură

Tocmai îmi făcusem un test de personalitate pe net și-mi ieșise că sunt schizo rău. Din fericire, era schizo cu steluță și, sub tabel, la steluță scria că unii dintre cei mai valoroși oameni din istorie au fost schizo, fiindcă mintea lor oscila între extreme îndepărtate ale gândirii sau așa ceva.

Zilele alea, mintea mea oscila între mă duc și nu mă duc, era vorba de o foto-aventură în Deltă, workshop, invitați cu nume sonore, sedințe foto, discuții și premii de la sponsor. La rubrica despre echipamentul necesar, printre altele, erau trecute lanternă, busolă și briceag și m-am gândit că uau, asta da aventură, mă și vedeam rătăcită prin buruieni la patru dimineața, cu blitzul după pelicani. Din păcate, weekendul ăsta costa cât tot concediul meu, deci salariul pe o lună, și de aici dilema. Aproape c-am zăcut. Aproape că mi-a fost rău fizic. Nu-mi amintesc să mai fi fost vreodată în viață atât de nehotărâtă și să mai bolesc atâta înainte de o decizie, dar am memoria scurtă, așa că e posibil să se mai fi întâmplat.

Am continuat să-mi fac teste de personalitate pe net, la un moment dat, într-unul dintre ele, a trebuit să spun cât la sută trăiesc din cât aș vrea sau simt că pot să trăiesc și am bifat jenată un 60%. La ăsta n-am mai apucat să citesc rezultatul, fiindcă trebuia să plătești treizeci de dolari ca să-ți trimită interpretarea pe mail și am lăsat-o baltă, dar totuși răspunsul la întrebarea aia m-a luminat și m-a ajutat să mă hotărăsc, îmi trebuia aventură.

Așa că m-am apucat să completez formularul de înscriere, am compus câteva fraze despre relația mea cu fotografia și m-am dus în centru la bancă să achit jumătate din taxa de participare în contul lor.

A doua zi m-a contactat unul dintre organizatori, să-mi mulțumească pentru interes și să stabilească detalii. Știu cum să ajung până la Tulcea? Știu. Am aparat performant? Am. Mi-am luat spray pentru țințari? Mi-am. Dar ar mai fi ceva, nu apare pe site pentru că n-a vrut sponsorul, dar atelierul de fapt nu e pe natură, ci pe nud în natură, e o tânără care vine, o să pozeze, a insistat domnul C. (unul dintre lectori), e specializarea lui, ideea lui, mergem pe mâna lui. În timp ce vorbeam cu el mi se părea entuziasmant, când o să mai am eu ocazia să mai pozez nuduri, eu, care mă tem și să-i privesc pe oameni prea mult, darămite să mai pun și lentila pe ei.

După ce am închis, am început să-i caut pe net pe toți, organizatori și lectori, aveau bloguri foto, cel mai grețos chiar al lui C., blog cu avertisment, continuați pe propria răspundere, noi v-am

zis, și înăuntru niște poze de o banalitate crasă, majoritatea nuduri ale aceleiași tipe, care mai apărea și pe alte bloguri și pe site-ul unui eveniment recent de același gen, deci probabil că fata cu asta se ocupa. C. scria pe blog că lui i s-ar părea înjositor să-și plătească modelele să-i pozeze, ar fi ca și cum ar plăti o prostituată, el nu concepe să le dea bani, dar dacă tipa n-o făcea pentru bani, însemna că doar pentru hotel și restaurant, ceea ce era și mai rău.

Deci mi se făcuse rău de la stomac, nu mai aveam în minte decât sexul (ca să mă exprim ca-n traduceri) ras cu lama al tipei, dar, jumătate din sumă fiind achitată, nu puteam să dau înapoi.

Aventura începea dimineața pe la nouă, așa că m-am dus în Tulcea cu o seară înainte. Singura variantă de hotel era cea aleasă de ei, vreo patru stele, parcă, mie mi-ar fi convenit și să dorm în cort și să mă hrănesc cu sticksuri, dar dacă tot am dat banii, o să profit la maxim de ce mi se oferă. Pentru început am băgat în geantă săpunul și sticlutele de șampon și gel, papucii de pai de unică folosință și pixul și carnețelul de 10 file de pe noptieră. După aia am scos săpunul, când mi-am dat seama că cel mai probabil o să am nevoie de el. Am sărit în pat, am zapat pe toate canalele, am făcut poze în cameră, deși nu era amenajată grozav.

A doua zi, după ce m-am îmbuibat la micul dejun – dar mai mult de curiozitate, ca să încerc mai multe feluri de patiserie și ce mai era –, am ieșit la ora nouă să mă întâlnesc cu grupul. Majoritatea veniseră cu mașinile din București chiar în dimineața aia, am făcut prezentările, treceam de la unul la altul spunând același lucru și punând aceleași întrebări, de unde ești etc. Nu era decât o singură tipă, în rest bărbați, și mi s-au părut cu toții cool, îmbrăcați fain și cu scule performante la vedere. Drace, măcar un 500D să fi avut și eu. Oricum aș fi fost altfel, majoritatea erau pe Nikon.

Tipa, Cristina, s-a arătat de la început prietenoasă, dar se apropiase de mine, din câte mi-am dat seama, numai ca să-mi studieze petele roșii de pe gât, să le evalueze și să hotărască dacă erau suficient de neobișnuite încât să-mi ceară să-i pozez. Fusesem la clinică numai cu două zile înainte, pentru o nouă ședință de curățare cu laser. Trecuse deja un an și jumătate și mă trezisem pentru a nu știu câta oară că ies de acolo mirosind a carne arsă, că vântul duce dinspre mine o dâră de miros de Ignat, că mă ustură și n-am voie să pun mâna, c-o să mă uit peste o săptămână în oglindă și o să fie la fel ca data trecută și ca prima dată. Cică nici nu simți la intervenție, dar prin pleoapele trase și prin ochelarii groși vedeam fiecare izbucnire luminoasă, mă durea adânc, vocile de deasupra veneau parcă din becuri, iar la sfârșit, cu punga cu gheață la falcă, scormoneam după portofel cu o singură mână și le lăsam banii pe birou. Trecuse deja un an jumate de când îmi tot făceau poze și mă întrebau cum mă cheamă,

pentru etichete.

Cristina era fotograf freelancer și avea un aer de om care câștigă bine.

În ultima zi înainte să plec în concediu, șeful mă pusese să-i împing mașina pe strada Cetății, numai puțin, până o ia la vale, am crezut că glumește și i-am spus chiar așa: cred că glumiți, dar deschisesem deja portiera, m-am dat jos, mi-am ridicat mânecile cămășii, am întins palmele și am încercat pe cât posibil să nu mă apropiu cu restul corpului de fundul mașinii. Era îngrozitor de murdară, fusese vreme rea, iar șeful nu dădea banii pe spălătorie. Un cetățean amabil a venit să ne ajute, femeile elegante în impas inspiră milă sau nu știu ce, dar ceva tot inspiră, că tipul s-a oferit singur să pună umărul. Când a pornit motorul, șeful mi-a deschis ușa și mi-a strigat să sar înăuntru. Lăsați că vin pe jos. M-am șters cu un șervețel umed, pizda mă-tii. Promisem salariul și mă trăsese în piept cu o zi de concediu.

— Cât înseamnă 500 de mii? 12 euro? Lasă, fetiță, că-ți pune mama în pachet.

Pe ea o sunam întotdeauna prima. Adică îi trimiteam emoticoane cu fețe triste și suna ea, să vadă cum se poate remedia problema.

— Nu pune la suflet, că nu se merită. Ai înțeles? Promiți?

Și nici măcar nu-i era foarte clar ce se întâmplase, eram la lucru și vorbisem printre dinți. Am plâns de ciudă și am pus în încurcătură un client care venise să întrebe ceva. Omul m-a văzut tulburată și s-a retras, dacă nu e dom' director nu mai stau.

Ce fain ar fi fost să-mi vând pozele cu pelicani la National Geographic. Sau să traduc articole pentru National Geographic. Sau măcar să fac corectură pentru ei și după aia să mă infiltrez și cu fotografii. În fine.

Andrei, un coleg de birou împreună cu care mergeam până în stația de autobuz timp de șapte minute în fiecare zi, repeta la nesfârșit o teorie despre cum banii de hârtie au alienat Occidentul, trăim într-o ficțiune, cum e posibil să mergi la supermarket și să plătești cu cardul, să dai ceva ce nu există și să pleci cu un obiect palpabil, șeful numai are impresia că e mai bogat decât noi, dar nu este, și când venea primul autobuz, discuțiile se încheiau brusc, fără concluzii. Desigur, doar are impresia. Pizda mă-sii. Voiam să lucrez la stat.

— Ce-ai pățit?

Cristina a făcut un semn cu capul spre gâtul meu.

— Un accident.

Era din naștere, *damaged goods*, dar nu trebuia să știe toată lumea.

— În bucătărie.

A urmat o mică pauză în care ea probabil că s-a gândit ce să spună. Nasol? Îmi pare rău? O zi proastă pentru autoportrete?

Ne-am îmbarcat pe o șalupă, modelul era deja acolo cu un pahar de ceva în mână, domnul C. ne-a prezentat-o și a spus câteva cuvinte despre ea. Douăzeci și ceva de ani, dar părea mai uzată, actriță de teatru. Fusesem și eu prin anul doi de facultate la un atelier de teatru, începusem cu tot felul de exerciții suspecte de exteriorizare și încredere în colegii de echipă, trebuia la un moment dat să ne trântim unii peste alții cu ochii închiși, îmi era așa jenă, am stat în loc până când instructorul m-a îmbrâncit, și atunci, cu ochii închiși și fără să știu către cine, am zis: s-ar putea să te strivesc. Mi-a răspuns vocea unui băiat din stânga-față: nu-i nimic. Corpul meu nu răspundea la comenzi, se blocau toate într-o buclă în creier, ridicol-ridicol-ridicol. Am cedat psihic într-o zi în care trebuia să imităm animale, am urlat, am mugit, am lătrat, am croncănit și la urmă, în timp ce scurmam și cotcodăceam, mi-am zis: pentru ce? Îi apreciam foarte mult pe cei care puteau să facă teatru.

Modelul s-a dezbrăcat fără nici cea mai mică ezitare, a rămas doar cu sandalele negre cu tocuri cui și, cu paharul în mână, s-a cocoțat cu fundul pe o mobilă adusă special pe punte, și-a desfăcut picioarele și a zis către noi:

— Începem?

Masculii s-au așezat în linie, pe poziții, și-au ridicat obiectivele și le-au îndreptat către tipă. Eu m-am dat în lateral și le-am făcut câteva poze lor, după aia, sprijinită de balustradă, la ambarcațiunile din jur, la maluri. După un timp nu mai aveam ce să fac.

Domnul C. m-a văzut că stau stingheră și a venit spre mine.

— Ce e, dragă, te jenezi?

Era prea complicat să încerc să mă scot.

— Am o problemă cu nudul.

— Ce problemă?

— Mi se pare prăfuit și supracotat.

A început să râdă, m-a luat pe după umeri și m-a îndreptat spre bărbați.

— Ia uitați aici, don'șoara are o problemă cu nudul. I se pare prăfuit și... ăăă, cum era?

— Supracotat.

— Așa, supracotat.

Vreo câțiva au început să râdă și ei. Unul, fără să-și ia ochiul din vizor, a zis:

— Ce prostie. Nudul e singurul portret adevărat.

La care am izbucnit:

— Nu știu de unde ați scos-o, dar *asta* e o prostie. În primul rând că dacă e portret e numai cap și, tot în primul rând, pe cei mai mulți dintre noi îi reprezintă mai mult hainele decât un corp gol, în care nu se simt confortabil.

— Dacă ești tu complexată nu înseamnă că nudul nu funcționează. Ai poza nud?

— Am și pozat.

— Să mori tu.

Era pe bune, chiar pozasem, o singură dată, la Școala populară de arte, pentru un curs de grafică. Pentru bani, dar și pentru acceptarea de sine, cum ar zice nudiștii americani. Numai că la vreun sfert de oră după ce mă chinuisem să mă dezbrac și mă așezasem pe scaun cu mâinile în poală și umerii aduși în față, ca să-mi camuflez sânii, se pornise alarma de incendiu și cursanții au ieșit glonț pe ușă. Rămăsesem ultima, m-am repezit să mă îmbrac, întrebându-mă oare cât trebuie să mă îmbrac ca să pot ieși (într-o situație de aparentă urgență, totuși) și dacă nu pare meschin să-mi iau și geanta. M-am făcut pierdută în mulțimea din fața școlii și n-am mai dat după aia niciun semn de viață, nu i-am mai întrebat nici de bani și nici dacă mai aveau nevoie și de alte servicii.

Am stat îmbufnată până la sfârșitul shootingului. Șalupa nu se îndepărtase prea mult de port, era ancorată undeva, aproape de mal, dar n-aveam cum să cobor și nici nu voiam să cer special să mă ducă înapoi.

Căpitanul, un barcagiu de treabă, dădea la pește. M-am dus lângă el, i-am cerut voie să-l fotografiez, am prins tot felul de detalii: mâna lui pe undiță, buzele și țigara în colțul gurii, piciorul păros lângă cutia cu momeli.

— Dacă vrei să-ți fac și eu ție, să-mi zici.

— A, nu, că am destule cu mine.

I-am zâmbit și m-am întors către apă, să pândesc păsări rătăcite aproape de oraș. La un moment dat m-am întins după un pescăruș care stătea nemișcat pe o insulă plutitoare de peturi și m-am întins atât de tare peste balustradă sau cum se cheamă, că m-am dezechilibrat și m-am dus ca un bolovan în apă. Căpitanul a sărit după mine, ceea ce nu era neapărat nevoie, apa era până pe la piept, dar, oricum, aș fi putut să mă lovesc de vreo piatră și să nu mă mai ridic de pe fund. M-a apucat de un braț și m-a ridicat în picioare. Fotografii se buluciseră pe marginea vasului să vadă ce se întâmplase. Modelul era în mijlocul lor, dar în jurul ei lăsaseră un spațiu liber, de parcă nuditatea ei era un soi de câmp magnetic care ține pilitura la distanță. Adică aveau toți o bală mică în colțul gurii, dar nu se apropiiau ca să nu se interpreteze.

S-au oferit să mă tragă sus, dar am zis că prefer să merg până la mal, voiam să mă duc în cameră. Aparatul îmi atârna încă la gât, mort și îngropat, făcea banii pe vreo trei concedii. Până am ajuns la hotel, noroiul se uscaseră pe mine, așa că n-am lăsat dâre.

A doua zi dimineață urma să vânam răsăritul pe canale, după aia

să facem nuduri în lumină naturală, dar când a sunat ceasul pe la patru jumate n-am putut să deschid decât un ochi. Dreptul. Stângul era ca lipit cu aracet, mi-am pipăit pleoapa și mi-am dat seama că probabil chestia gălbuie care începuse să curgă din el cu o seară în urmă continuase să curgă și în timpul nopții și se întărise pe gene. M-am panicat și m-am dus la baie, m-am uitat în oglindă, toată jumătatea stângă era umflată. M-am spălat cu multă apă caldă, până când genele s-au înmuiat și s-au dezlipit. Am deschis ochiul. La mama era trei jumate. Am sunat-o și mi-a răspuns speriată, după cum era de așteptat:

— Ce-ai pățit?

— Uite, îmi curge un ochi și nu mai am nici aparat. Să mai stau?

din volumul *Cinci minute pe zi*,

Casa de Pariuri Literare, 2011

© Casa de Pariuri Literare, 2011

Moartea caracatiței Paul

Aveam de tradus articolul ăsta, mă presa timpul, nu mă puteam decide între „costume de cowboy de Halloween pentru câini“ și „costume de cowboy pentru câini de Halloween“. La unu aveam tren spre Arad, contractasem o conferință cu belgieni, era primul meu job de interpret și-mi petrecusem ultimele două zile schimbând bluze și fuste și accesorii și întrebându-mă care e limita inferioară a ținutei business. Până la urmă l-am sunat pe șeful și l-am întrebat smerită dacă e mall în Arad. S-a simțit ofensat.

Era o conferință despre mediu, în tren am citit o carte despre *francezii și mediul*, pentru francezi mediul e natura, dacă nu le dai variante în sondaje sunt dezorientați, mediul e ceva frumos și seren, francezii sunt romantici, mi-am scos în caiet, pe coloane, diverse tipuri de camioane care colectează deșeuri. Îmi luasem cea mai mică valiză din set, era chiar mică, dar îngrozitor de grea, o umplusem cu dicționare, ce rușine, sper să nu se ofere șeful să mă ajute cu valiza și să mă întrebe ca taximetristul, domnișoară, dar ce-aveți înăuntru, un cadavru? Dicționarele îmi creau un sentiment de siguranță.

În gară, l-am așteptat să vină să mă ia, între timp un nene mai nepieptănat m-a rugat să-i păzesc și lui sacoșa, desigur, credeam că se duce la pipi, șeful apăruse, era foarte agitat, de ce stăm?, păi i-am promis, nu pot să plec, și el: ai înnebunit? tre' să ne culcăm (era trecut de doișpe), mâine e zi plină. Nenea a apărut de după o ușă cu o bere în mână.

Șeful mi-a luat valiza cu un deget și mi-a aruncat-o în portbagaj, a luat niște foi de pe scaunul din dreapta-față și le-a aruncat pe bancheta din spate, mai erau și niște sticle la picioare, nu contează, a pornit smucit, ne-am aventurat în oraș, a început să-mi prezinte pe stânga și pe dreapta diverse clădiri, înainte de primărie mi-a zis să-mi pun ochelarii de soare, e luminată agresiv, vaaai, ce simpatic e șeful, e prima dată când lucrăm împreună, am remarcat că n-are verighetă.

După care a urmat un moment mort.

— Ai auzit c-a murit caracatița Paul?

— A, da?

Trecuse pe roșu la mai multe semafoare, se băga pe contrasens, orașul era pustiu, au schimbat ăștia recent, nu le știi pe toate. Uite, ăsta e liceul meu.

M-am foit toată noaptea de pe o parte pe alta, patul aveaocoloașe, frigiderul bâzâia, în capul meu levitau containere și pubele, am visat c-am pierdut trenul, asta trebuia s-o visez c-o zi înainte,

Hristoase Dumnezeule, meseria asta *este* într-adevăr stresantă. Oare cum vine în română *pollueur-payeur*?

A doua zi dimineață mi-am cunoscut colegii de echipă, șeful ne-a pescuit de la hotel, ne-a oferit croasante dintr-o pungă imensă care semăna cu una de pempărși, eu n-am luat, mâncasem un platou rece la hotel, plus că-mi era rușine să mănânc dulciuri în public, aveam să-i mărturisesc lui mai târziu, când eram singuri în mașină, că vin după ani buni de diete care m-au terminat psihic, nu mai mănânc ciocolată decât încuiată în budă. N-a știut ce să zică. Am râs, ca să râdă și el.

— Sunt sigură că habar n-ai cine-i Paul.

— Care Paul?

— Caracatița oracol. Era cetățean de onoare într-un orașel din Spania. Sărmanul cefalopod...

În prima zi mă menajase, i-am zis că e prima dată când fac asta, s-ar putea să-i șifonez imaginea, a rămas un pic încurcat, i-am zis mai departe că măcar sunt deșteaptă și știu să mă scot, lol. Aveam să descopăr mai târziu că nici măcar.

Deci m-a menajat, m-a ținut rezervă, am stat mai mult pe lângă cabină și am tremurat de emoții de parcă aș fi fost înăuntru. Îi ascultam pe ei în cască, șeful tot spunea Nato în loc de Otan, accent pe o, convingător de franțuzesc, a-do-ra-bil, am rupt o foaie din carnețelul cu arc, am scos pixul, i-am lipit-o pe geamul cabinei drept în față: Otan! Mi-a făcut un *thumbs up*.

În pauza de cafea am stat stingheră pe hol. Mi-am întors ecusonul cu numele spre interior, îmi băgasem șnurul tricolor pe sub gulerul cămășii. O doamnă mai în vârstă s-a apropiat zâmbind de mine.

— Ați fost cumva la Nisa în vara asta? Tot ceva cu translație?

— N-nu, în vara asta n-am fost în Franța. Dar am fost cu alte ocazii, m-am grăbit s-adaug.

— Mda, poate vă confund.

M-a măsurat din cap până în picioare și după aia de la picioare la cap, aveam fustă vișinie și sacou mov, i-am aruncat un zâmbet profesionist, ea mi-a urat succes, a făcut stânga împrejur și s-a dus spre masa cu prăjiturile.

După prânz au urmat niște ateliere pe teme de discuție diferite, eu am picat la unul despre o groapă ecologică din județul Constanța, după model belgian, îi mai zice și depozit conform, prietenii belgieni (căci așa erau numiți în discursurile pe care le promisem cu o seară înainte) veneau periodic pentru schimburi de experiență, prietenii belgieni din nord și sud deopotrivă, primarul din Pecica își amintise în prezentarea din deschiderea zilei cum au venit ei prima dată cu ajutoare pentru oamenii nevoiași, sătenii le-au oferit pită coaptă pe vatră, Dumnezeule, nu știam nici pită, nici coaptă, nici vatră, aș fi zis pâine tradițională, modulație cu banalizare, bine că nu eram în

cabină.

Uite, *asta* e o meserie care îți slăbește inima. Oare e de mine? Oare pot să-mi îndes în cap diverse dicționare? Oare nu mai bine stau eu liniștită la școala 52, luni de la 10 la 14, marți de la 11 la 15, miercuri de la 9 la 14, joi și vineri să-mi revin și sâmbătă dimineață să pot să vorbesc din nou? Chiar dacă dracii urlă și se bat cu salam și după aia se toarnă unul pe altul c-au aruncat cu salam, măcar nu sunt ai mei și nu răspund în fața prietenilor belgieni dacă nu știu ce devine planul urbanistic zonal în franceză. Oare planul de organizare a solurilor?

Chiar înainte să plec, mă grăbeam spre un centru de copiere și listare, pe Magheru în față la Mac m-a oprit brutal un tânăr, am o propunere, dacă vreți un ban în plus, agenție de casting, și eu am început să râd, dar nu sunt... știți... și el: nu-mi trebuie neapărat persoane aaa slabe, eu caut oameni naturali, știți reclama la oul Kinder?, profesoara ați fi putut fi dumneavoastră. Și dacă vă apare poza acolo (m-a tras mai spre stradă, mi-a arătat pe o clădire p + 6 un mesh cu un cap care râdea de la o ureche la alta), primiți instantaneu o sută de euro! Haideți cu mine. M-a luat de braț, m-a dus pe o străduță, am intrat într-o clădire veche, am urcat la doi, înăuntru o armată de domnișoare așteptau să-și facă meseria. M-a luat în primire una, mi-a strâns mâna cu încredere, m-a așezat pe un scaun în mijlocul camerei și a început să-mi recite avantajele. Fata nu respira între fraze, mă privea drept în ochi, oare ar trebui s-o privesc și eu tot în ochi, adică oare tot timpul, mă mai uitam și-n poală, când a terminat, a zis: credeți că v-ar interesa?

— Da.

— Înscrierea o să vă coste șase sute de mii.

Drace.

— Și dacă n-am la mine șase sute de mii?

— N-aveți nici măcar un scont de trei sute?

— Pot să mă mai gândesc?

Mai ales că pentru fișă trebuia să mă cântăresc și să mă măsoare.

La atelierul cu groapa, ne-am așezat în cabine, eu într-una, colega de la neerlandeză în cealaltă, moderatorul a deschis sesiunea de discuții, din neerlandeză în franceză treceam în *relais* prin română, ce căcănari *les amis belges*, să nu știe ei franceză sau să nu-și aducă ei oameni bilingvi de la mama lor, se bazează pe artificiiile noastre, colega lăsa fraze neterminate, eram în urmă rău față de original. După vreo oră, într-un moment în care se schimbau vorbitorii, m-am dus în față, la microfon, și am întrebat:

— Doamnelor și domnilor (în franceză, ah, ce frumos îmi ieșeau nazalele, eram ușor înfundată), există printre dumneavoastră persoane

care au nevoie de traducere în limba franceză?

Se uitau încurcați la mine, care erau români era clar că-s români, iar belgienii aveau toți un ten aproape olandez, am mai întrebat o dată, deci nu, m-am întors în cabină, am închis microfonul și când au reluat discuțiile am început și eu să zic în franceză, dar mai încet, doar așa, pentru exercițiu.

Seara, la cina de la hotel, doamna în vârstă a venit cu un cățel mic și alb, îmbrăcat în ceea ce s-ar putea numi o geacă de piele pentru câini, cu un număr mai mică decât i-ar fi trebuit lui. Toată lumea îl mângâia pe cap sau se făcea că-l mângâie, fără să se aplece. Președintele Consiliului Județean (*Conseil départemental*, suna chiar mai bine decât în original) a salutat-o pe doamnă, a pupat-o pe obraz și a întrebat:

— Și dacă îi trebuie la șușu, are liber la țuțulică?

Dumnezeule, bine că n-a zis-o la microfon. Tipul era dement. Și-n discursurile de la prezidiu avea o sintaxă dementă.

Doamna s-a așezat la masă lângă mine, a legat cățelul de scaun, era plină pe burtă de păr alb de câine, presa de divulgare științifică tocmai vuia despre două fire de păr ale unui mamifer din Cretacic, fosilizate într-o piatră, probabil că fusese descoperirea vieții cuiva.

Ne umpluserăm amândouă farfuriile până la refuz. Nu îndrăzneam nici una să înceapă.

— Credeți că un animal are într-adevăr abilitatea de a face pronosticuri sportive?

— Vă referiți la Doris?

— Cine e Doris?

— Cățelul meu. Pronosticuri nu știu, dar sunt sigură că răspunde când vorbesc cu el. Și știe să meargă cu spatele.

— Eu mă gândeam la Paul.

— Cine e Paul?

— Caracatița...

Doamna a mestecat niște cordon bleu, l-a scos din gură și i l-a dat lui Doris. Și-a luat paharul de vin și a ciocnit în paharul meu de apă.

— Ce trebuia să mă care și pe mine, dragă? Cică să mă întrețin cu alte neveste.

Și mai târziu, într-un moment în care mă chinuiam să-mi bag în gură o frunză de salată ridicol de mare (în alte țări aș fi putut să-l dau în judecată pe bucătar pentru așa ceva):

— Sunteți căsătorită?

După ce-am înghițit salata i-am zis că nu.

— E un domn. Serios, față de atâția alții pe care i-am cunoscut. Dar nu-i mai suport fizicul. Și mirosul specific. Nu e botezat și de-aia, eu am râs când mi-a zis bunica, dar e din ce în ce mai rău.

Șeful se uita la mine peste două mese. Am butonat un text: te rog

să vii să mă salvezi, s-a ridicat când mesajul era încă în aer (sau, mă rog, în spațiu sau pe unde trec ele, cine mai știe câți sateliți gravitează între o masă și alta?), ca un magician a scos o foaie tipărită din mânecă și mi-a întins-o sub nas:

— Doamna Pașcalău, aș putea să v-o răpesc? În interes de serviciu... Tre' să ne uităm pe asta pentru mâine.

De pe terasă se vedea orașul, primăria era și-n seara asta sclipitoare. Mi-a citit bancuri din mobil, după aia m-a întrebat ce mai e pe la școală. Încă nu reușeam să-mi fac curaj să intru în cancelarie, îmi petreceam pauzele pe canapeaua din holul de la intrarea profesorilor, cu diverse foi sau caiete sau cărți. I-am povestit despre o fetiță de la a treia C care stă tot timpul în picioare, îi spun să stea jos, o apăs pe umeri, se așază și după aia se ridică iar, mai stă și-n prima bancă, nu știu ce să-i mai fac, i-am schimbat locul, am pus-o la colț, e foarte important pentru mine ca această fetiță să stea așezată pe scaun și nu să-mi stea mie în cap, el a râs și a răspuns: da, mi-ai mai zis.

— Ai citit *Doamna cu cățelul*? (el)

— Nu, dar am văzut *The Reader*. (eu)

S-a dus la bucătărie și a cerut special pentru mine o caserolă cu prăjituri, sunt cele mai bune din Arad, zice, broscuțe cu piure de castane, m-a condus până în fața ușii, eu am intrat, am încuiat și m-am scurs pe ușă în jos, mâna dreaptă întinsă cu atenție, să nu răstorn caserola. Oare a rămas și el dincolo de ușă măcar un pic?

Menajera îmi aruncase gunoiul, nu pusesem în coș decât un bon de casă șomoigot și pentru asta mi-a schimbat și punga, îmi schimbase și prosopul de la baie, de ce se spală prosoapele dacă ești curat pe mâini când te ștergi, de ce se infestază râurile cu fosfați, ți-e și silă să mai cureți un pește, găsești numai prostii în burtă, mâncasem la cină un păstrăv gras, păstrăvul e un vânător, ar trebui să fie suplu, zici că l-au crescut în lighean. Of, de ce nu sunt și eu dintre ăia care slăbesc când sunt stresați?

A doua zi am intrat împreună cu șeful în cabină, un coleg înalt de la neerlandeză tot intra și ieșea de dincolo și dădea cu capul de pragul de sus mereu, cabinele erau tapetate cu cofraje de ouă (*ou, enfin, presque...*), prezența lui aproape de mine îmi dădea așa un sentiment de siguranță, limba franceză stătea încordată la linia de start, vorbitorii își pregăteau microfoanele și căștile, i-am zis că am emoții, spune-mi ceva în franceză și el a zis *let's do this*.

Am început eu prima, doamna cu cățelul venise să-mi bată în geam, te pup, dragă, sau parcă așa ceva am reușit să-i citesc pe buze, moderatorul a prezentat programul dimineții și a dat cuvântul unei doamne din Basarabia, raionul nu știu care, Doamne ajută să nu vorbească rău. Limba română era curată, dar o mitralia. La un moment dat a scos o bucată de lemn, a zis ce e și n-am înțeles, nu

vedeam până acolo din cabină, a zis de mai multe ori, am început să ne panicăm amândoi, era esențial, era un obiect simbolic, marca o ruptură, a ridicat bucata de lemn în aer, a descris cu ea un unghi amplu, să vadă toată lumea, ar vrea să le-o ofere prietenilor belgieni, a zis ceva și de Europa, șeful m-a apucat de braț să mă liniștească și atunci mi-am dat seama că pe bucata de lemn era prinsă o bucată de sârmă ghimpată, dintr-un gard desființat, dintr-o barieră trecută, sârma ghimpată marca o victorie, cum dracu' era sârmă ghimpată în franceză, semăna cu engleza, cum dracu era sârmă ghimpată în engleză, ce alte limbi mai știu, nu, celelalte nu sunt active, am scos ceva pe gură, mă înecam sub apă, îmi intrase apă în urechi, nu mai auzeam decât fluide care vuiesc în corp, îmi țiuia capul, cred că-mi crescuse brusc tensiunea. Și pentru ce?

Mai târziu, la masă, tipii din echipa de neerlandeză îl felicitau pe colegul înalt c-a scos sârma ghimpată. Fusesse așa o victorie. Ce căcănari belgienii, să nu-și aducă ei oamenii lor pentru retur!

M-am simțit prost toată ziua. Am stat la masă și n-am mâncat. Nu meritam să mănânc.

Lumea începuse să se retragă, doamna cu cățelul a venit să-și ia rămas-bun, pe mine m-a mângâiat pe cap, unii dintre delegați veneau să le mulțumească tipilor de la neerlandeză. Noi am rămas ultimii în restaurant, am schimbat cărți de vizită și am glumit că poate ne vedem pe la Bruxelles, mesele rămăseseră pustii și pe ele doar aranjamentele florale impecabile, colega noastră Patricia s-a dus la șeful de sală și l-a întrebat ale cui sunt florile.

— Păi le-a plătit Consiliul, nu știu ale cui mai sunt acum.

— Putem să le luăm noi?

Tânărul a ridicat din umeri.

— Cred că da.

Patri ne-a făcut semn să înșfăcăm fiecare câte un aranjament, eu am zis că mă duc la cușetă și n-are rost, mi-a zis să iau pentru ea și i-l dau jos, ne-am îngrămădit toți în lift, vreo doi țineau florile deasupra capului ca să încăpem, codițele erau înfipite într-un burete mai dens plin probabil cu substanță nutritivă, frunzele alungite erau îndoite într-o buclă și prinse cu capse, de fapt era barbar, de fapt frumusețea lor aseptică era sinistă, flori trecute prin bursa de la Alsmeer, congelate și trimise cu avionul, flori pe care nu le puteam identifica și care nu miroseau a nimic, genele parfumate din scărița răsucită fuseseră sacrificate de mult, *a thing of beauty is a joy forever* pe dracu', de fapt eu eram tristă. Jos și-au împărțit buchetele, Patri mi-a luat florile din mână și mi-a mulțumit, se bucura că urma să meargă la o onomastică și avea flori mișto de dus, fain, a zis șeful, oare mai rămâne vreunul să-i duc și eu la soacră-mea?

Dan Coman

DAN COMAN (n. 1975) a absolvit Facultatea de Filozofie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. A debutat cu poezie în volumul colectiv *camera* (Euphorion, 1995). A publicat: *anul cârțiței galbene* (poezie, Timpul, 2003; Premiul național de poezie „Mihai Eminescu” pentru debut și Premiul pentru debut al USR), *ghinga* (poezie, Vinea, 2005), *dicționarul mara* (poezie, Cartier, 2009), *Irezistibil* (proză scurtă, Cartea Românească, 2010), *Parohia* (proză, Cartea Românească, 2012) și antologia *ERG* (poezie, Charmides, 2012). Este profesor de științe socio-umane.

O întâlnire cu cititorii

La zece fără un sfert am ieșit din casă. Ileana îmi spusese că mă va aștepta o Dacie albă, BN 03 FZX (să nu uit numărul! să nu cumva să-l uit), șoferul era unul dintre părinții copiilor, dacă porniți la zece, îmi spusese ea la telefon, ajungeți la timp, vă așteptăm cu nerăbdare și cu mare drag. Nu m-aș fi dus acolo, n-aveam absolut niciun chef, însă îi promisesem Adrianei, iar Ileana insistase mult, până și când eram la Madrid, cu lansarea cărții mele în spaniolă, *En los brazos de ella*, a sunat de mai multe ori și, când în sfârșit am răspuns (nu știam numărul, era unul de fix, cine o fi de insistă atât?), m-a rugat să-i spun neapărat data, ca să se pregătească. Degeaba îi repetam că nu pot vorbi, că nu-s în țară, părea că nu aude, îi trebuia data neapărat, și atunci i-am spus săptămâna viitoare, luni. Duminică seara (eram deja băgat în pat) a sunat iar, doar să vă reamintesc, deci mâine la zece în fața Pieței Decebal. Va fi acolo o Dacie albă, vă așteptăm cu drag.

M-am postat pe trotuar, undeva la mijlocul distanței dintre cele două intrări în piață, căutând cu privirea mașina. Am zărit-o cu greu, era parcată pe cealaltă parte, după un chioșc de ziare. Am traversat imediat ce am văzut-o, dar șoferul nu era înăuntru. Să mai fumez o țigară, mi-am zis, poate în mașină n-o să pot fuma și drumul, cel puțin așa îmi spusese ea, durează cam două ore și-un pic. Luasem la mine *Cărțile cu Apolodor*, albumul Adei Milea făcut după prima dintre ele și *Cântecele de adormit Mitzura*, mă gândeam că o să le citesc copiilor câteva poezii din cărțile astea, o să le pun ceva piese din albumul Adei și cam atât, ce puteai să faci la o întâlnire cu elevi de-a cincea? Mai avusesem destule lecturi prin școli, dar întotdeauna la clase de liceu – și aici altfel puteai să te desfășori, dar acum era vorba de niște copii, de ce să le vorbesc în gol despre poezie, mai bine le citesc și le pun muzică și-apoi om mai vedea.

Dumneavoastră sunteți domnul poet? m-a întrebat omul care se apropiase de mașină, da, da, am zis suflând fumul într-o parte, vă așteptam. Am fost numa' să-mi iau ceva de mâncare, gata, putem pleca? Câteva zeci de iconițe atârnau de parbriz, iar șoferul își așternuse masa între scaunele din față, peste frâna de mână, o hârtie desfăcută în care erau câteva bucățele de salam și două felii de pâine. Serviți și dumneavoastră dacă vreți, mi-a zis el demarând cu zgomot, eu n-am mâncat nimic azi și deja mă roade stomacul. Mi-am aprins o țigară, dar am regretat imediat, locul scrumierei era ocupat de hârtia pe care acum mai rămăsese doar o bucățiță de salam. Am deschis geamul însă, așa cum mi se întâmplă de câte ori vreau să fac asta,

scrumul mi-a venit înapoi pe blugi. Când a încetinit la barieră am aruncat-o, nu mai fumez până ajung, mi-am spus, dă-o naibii de țigară. Deci dumneavoastră sunteți dom' poet, zise iar omul frecându-și mâinile și așezându-se mai comod în scaun. A eructat scurt; apoi, aplecându-se puțin peste volan, a zis: *nu mă așteptam să arătați așa*. Mașina rula cu viteză și scârțâia din toate încheieturile, nu zău, să nu vă supărați, dar nu mă așteptam să arătați așa. Depăși un camion chiar în curbă, mașina din față trebui să oprească brusc ca să avem noi loc, noroc că n-avea viteză, cred că celălalt șofer s-a speriat rău de tot, nici măcar n-a claxonat. Am și eu un băiat într-a cincea, i-am spus aseară că vin după dumneavoastră și ăsta s-a trezit la cinci, deodată cu mine, nu a mai vrut să se culce la loc, tata, a zis, când vine domnul poet? Mămăliga lui, tare isteț mai e, premiantul clasei, o să-l vedeți și dumneavoastră, negricios și înalt ca mine, dar iute și aprig ca maicăsa.

Trecuserăm de Năsăud, omul ăsta chiar conducea incredibil de prost, o luaserăm spre Ilva Mică, nu mai voiam decât să ajung cu bine, Doamne, îmi spuneam apăsând o frână nevăzută la fiecare viraj, numai să ajung cu bine și apoi o să văd eu ce-o să mai fie.

Și ziceți că dumneavoastră faceți poezii? reluă omul conversația. Ce să-i răspund, da, da – și atunci mi-a venit ideea să-i pun pe copii să scrie definiții la câțiva termeni, ca în experimentul Zaica, o să le dau ceva de genul filozof, geniu, atmosferă și mă mai gândesc eu la câteva, sigur o să fie răspunsuri surprinzătoare, asta era, așa puteam începe. Cât mai facem de la Ilva până la Rug? Mai bine de trei ore, zise omul, după ce trecem de Măgura Ilvei drumul e rău de tot, dar o să ajungem la timp, doamna Ileana zicea că de la două să începem. Numai bine, avem vreme, am răspuns, oho, avem vreme berechet, mă completez el.

Într-adevăr, după Măgura Ilvei drumul nu mai era asfaltat – și se și îngustase destul de mult, dacă ar fi venit o mașină din partea opusă sigur n-ar fi încăput una pe lângă alta –, însă zona era tot mai spectaculoasă, nici urmă de oameni sau de case primprejur, doar păduri dese de-o parte și de alta, liniște tot mai multă și mereu norul de praf din spatele nostru însoțindu-ne ca un câine docil. Șoferul se uita drept înainte fără să mai scoată o vorbă, nu știam nici eu despre ce am putea vorbi, de fapt îmi convenea să mergem așa, în tăcere, mă uitam pe geam și admiram peisajul, aveam vreme să mă gândesc cum să pornesc discuția, trebuie la început să-i fac să râdă, să vadă că scriitorii sunt oameni vii, ba chiar sunt simpatici, drumul era incredibil de rău, apăreau gropi imense pe care omul le ocolea intrând cu mașina în altele și mai adânci, n-avea însă nicio treabă, se apucase să fluiera o melodie populară, ce să mai fac acum, dacă am promis că merg trebuie să merg și gata.

Nu mai avem mult, zise omul, și imediat am tresărit – ațipisem tot uitându-mă pe geam. Mașina se zgâlțâia din toate părțile, apăruseră câteva case pe o costișă, trecuserăm în viteză de linia ferată. De vreo trei ani nu mai circulă niciun tren pe aici, a zis omul văzând că întorc capul în dreapta și-n stânga, nu mai avea pasageri, doar o dată pe săptămână trece marfarul care cară lemne și piatră de la carieră, sâmbăta, la patru. Am intrat deja în sat, zise el mărind viteza, e două fără douăzeci, am ajuns la țanc, cât să beți și dumneavoastră un păhărel înainte de a începe. A întors capul spre mine și, zâmbind cu subînțeles, mi-a zis: poeziilor le place așa, câte un păhărel, nu? Am zâmbit și eu. Ei, foarte bine, foarte bine, dom' poet, avem o țuică pe cînste, numa' așteptați să o gustați. Drumul urca și, după o curbă destul de mare, imediat ce am trecut de biserica mică de lemn, am zărit apropiindu-se un convoi, oameni îmbrăcați cu toții în negru, și atunci șoferul a început să încetinească – și chiar înainte de a ajunge în dreptul lor a oprit mașina și a aprins farurile. Așa se face, a zis, așa se face la noi când trece o înmormântare. Lumea înainta lent prin dreptul nostru și toți se opreau puțin, aruncând priviri spre mașină. Când a trecut și preotul, am văzut că i-a făcut câteva semne șoferului, apoi s-a oprit toată mulțimea și am auzit citindu-se o evanghelie. Cei patru bărbați care cărau sicriul îl lăsaseră jos. Șoferul a deschis geamul, și-a dat jos chipiul și a așteptat. Când convoiul s-a pus iar în mișcare, am văzut mai mulți oameni întorcându-se, păreau că renunță să îi mai urmeze pe ceilalți, m-am uitat în oglinda retrovizoare și l-am văzut pe preot alergând înspre noi. Și-a strecurat capul pe geam și, după ce a dat mâna cu mine, Doamne ajută, i-a zis șoferului să le spună și celorlalți să-l aștepte. Bine, Ionică? Să nu începeți fără mine, dom' poet, a zis întinzându-mi iar mâna, hai că mă duc, ne vedem peste puțin timp, da, da, am zis, ne vedem. Mare figură părintele, spuse omul pornind mașina și claxonându-i pe cei care se desprinseseră de alaiul mortuar și acum fugeau în direcția opusă agitându-și mâinile pe deasupra capului.

N-am mai mers mult, în dreptul unei case cu etaj, din cărămidă roșie, nezugrăvită, am oprit. Aici e școala, zise șoferul, vă așteaptă, după cum vedeți. Într-adevăr, în fața ușii de la intrare stăteau câteva femei, una era îmbrăcată în costum popular, sușoteau cu privirile întoarse spre mașină. Doi bărbați la costum se apropiară imediat ce am deschis portiera. Bine ați venit, mi-a zis cel mai gras și mai mic dintre ei, care purta de-a lungul burții o panglică tricoloră, bine ați venit. Eu sunt primarul comunei, Pop mă numesc. Bună ziua, am răspuns, bine v-am găsit. Celălalt bărbat le-a făcut un semn scurt femeilor și cea în costum popular s-a repezit înăuntru și-ntr-o clipă a ieșit cu o tavă pe care erau o pâine și o sticlă. Noi vrem să vă primim așa cum se cuvine, zise primarul, acesta e obiceiul nostru din moși

strămoși. Celălalt a luat tava din mâinile femeii și s-a apropiat de mine, pâine și țuică, a zis întinzându-mi-o. O-la-la, mă gândeam, unde-am nimerit? Dar nu trebuia, eu... Sunteți oaspetele nostru de seamă, cultura română trebuie întâmpinată cum se cuvine. Vă rog, vă rog, zise primarul – și rupând o bucată de pâine mi-o întinse, apoi umplu două pahare. Deja era plin de lume, probabil ajunseseră și cei care au tăiat-o de la înmormântare, primarul își dresе vocea; apoi, ridicând paharul, spuse: dragă domnule poet, în numele comunei Rugu Ilvei vă urăm bine ați venit! Femeile au început să aplaude. Extraordinar, ce primire, mă gândeam. Am luat o înghițitură de țuică. Oaa, ce tare e, am zis, oau. O, nu așa, nu așa, toată dintr-o înghițitură, zise primarul umplându-și iar paharul și arătându-mi cum. Dar eu nu pot bea așa, am dat să spun, vă rog frumos, tradițiile și obiceiurile bravului popor român sunt sfinte, zise primarul solemn, turnându-și încă un pahar. Am băut și eu din paharul meu, totul dintr-o înghițitură. Zâmbeam, deși mă ustura pieptul, iar limba îmi ardea, mamă, când o să le povestesc prietenilor mei, ce-or să se mai distreze, mulțumesc de întâmpinare, am zis, mulțumesc.

Ultimele băbuțe care fugiseră de la înmormântare au ajuns în dreptul școlii și sușoteau cu cei deja prezenți: ăsta-i poetu'? ăsta-i, ăsta-i, mătușă! Și după ce am mai luat o bucățică de pâine primarul a zis încă o dată bun venit. Acum aplaudau cu toții. Incredibil, sunt vedeta satului, acest Cristian Pomohaci al poeziei tinere – zâmbeam amintindu-mi de câte ori ne prăpădeam de răs cu amicii mei punându-ne așa, în răspăr, nume dintr-astea de cântăreți de muzică populară, dar uite că acum, al dracu', se potrivea. Femeile aflate lângă ușa școlii mi-au făcut loc să intru. Săru mâna, am zis, săru mâna. Bine ați venit la noi, zise una dintre ele, cea în costum, am văzut că era șchioapă bine de tot, s-a apropiat așa, șontâc-șontâc de mine, eu sunt Ileana, mi-a zis, eu v-am tot deranjat cu telefoanele. O, bună ziua, îmi pare bine să vă cunosc. Intrați, intrați, mi-a zis ea, vă rog, pe aici.

Deasupra ușii era agățată un fel de cunună din flori artificiale, iar pe o altă ușă, prima pe dreapta cum intrai pe hol, dedesubtul tăbliței pe care scria „Sala profesorală“ era lipită o hârtie pe care se putea citi: *Domnule Poet bine ați venit!* În așa situație penibilă nu mai fusesem niciodată, eu venisem doar să mă întâlnesc la o oră de română cu cei de-a cincea, așa îmi spusese șchioapa, ce naiba a apucat-o?

Sala profesorală era o cameră îngustă și lungă în mijlocul căreia stătea întinsă o masă burdușită cu bunătăți. Sper să vă placă la noi, zise Ileana ținându-se după mine, copiii de-abia așteaptă să vă cunoască. Au și pregătit ceva special pentru această întâlnire, o să vedeți, sunt tare emoționați. Și eu de-abia aștept, i-am spus, sunt tare curios să-i văd și să vorbesc cu ei. Haideti, luați loc la noi, spuse și primarul, așezându-se în capătul dinspre fereastră al mesei. Scuzați că

aici e cam înghesuală, școala noastră e mică, dar e plină de suflet curat, mai declamă primarul pompos și, după ce se așează el, se așezară și ceilalți, femeile și bărbații. Unul dintre ei era cel cu tava, mai doriți un pahar de țuică înainte de masă? O, nu, mulțumesc, am zis. Atunci luați și mâncați, trebuie să fiți flămând de pe drum, îmi spuse Ileana. Mulțumesc tare mult, dar eu nu mănânc. Aș vrea doar să mă întâlnesc cu copiii, atâta tot. E, asta nu se poate, cum să nu mâncați? La început un aperitiv, iertați că e cum e, facem și noi ce putem, după posibilități. În fața mea apăru o farfurie uriașă încărcată cu salamuri, brânzeturi și măsline. La început am crezut că e platoul pentru toți, dar nu, era doar aperitivul meu, ce de mâncare, mama mia! Așa, poftiți, serviți. Femeia care îmi vorbise și-mi pusese farfuria în față se așezase lângă mine. Ea e soția mea, spuse primarul, e directoarea acestei instituții străvechi fără de care neamul nostru ar fi mult mai sărac. Am înclinat ușor capul, săru mâna, am zis, și grășana a roșit instantaneu, lăsându-și privirile în farfurie. Sunt încântată că sunteți aici, a zis, dar sunt și atât de emoționată... Mă privea din când în când pe sub sprâncenele ei stufoase, o privire dintr-aia penibilă, languroasă și teatrală, ce-o fi cu ea de se uită așa? Mulțumesc frumos, dar chiar nu pot să mănânc, nu mi-e foame deloc. Poate doar, dacă aveți făcută, o cafea. O, cum să nu, zise Ileana, care încă nu se așezase și se tot foia în spatele meu, cum să nu, imediat. Masa se umpluse și primarul îmi făcea cunoștință pe rând cu toți, femeile acelea erau învățătoare sau profesoare, bărbatul cu tava era profesorul de sport și viceprimarul comunei, la masă se așezase și Ionică, șoferul care mă adusese aici, și încă unul, pe care primarul uitase să-l prezinte. Grigore Vlad, a zis el întinzându-mi mâna peste masă, administratorul. Mă bucur de cunoștință, am zis, și când mi-am retras mâna am vărsat paharul cu țuică din fața mea exact în poalele directoarei. Vai de mine, am zis, mă scuzați, mă scuzați, doamnă – și cu un șervețel încercam măcar să opresc ultimele picături care se scurgeau de pe fața de masă. O, nu-i nimic, stați liniștit, se mai întâmplă, zise ea zâmbind și ridicându-se, nu e absolut nicio problemă. A ieșit să se schimbe, iar ceilalți au început cu toții să mănânce. Se lăsase o tăcere stânjenitoare – mare noroc cu primarul, *viața noastră e-o comoară, din adâncuri aruncată*, cum spunea marele nostru Coșbuc, nu-i așa, dom' poet? Hai noroc, și mulțumim pentru mirabila dumneavoastră prezență aici, printre noi, muritorii de rând – și ridică paharul, bând țuica dintr-o înghițitură. Domnule poet, pentru onoarea pe care ne-ați făcut-o venind pe aceste meleaguri, dați-mi voie să vă arăt de pe acum semnul recunoștinței noastre. Grigore, ia scoate tu, mă, animalul din frigider. Proaspăt ca apa de izvor, azi-dimineață l-am rezolvat, carne tânără și fragedă, a zis primarul luând ligheanul din mâna administratorului, ia priviți! Un vițel întreg gata tranșat, noi ne respectăm cum se cuvine valorile

neamului! Vai de mine, dar nu pot să primesc așa ceva, am zis. Eh, nici vorbă, dom' poet, nici vorbă! O să-l luați, doar n-o să plecați de la noi cu mâna goală, ca de la casă pustie! Domnule primar, am dat să zic, dar directoarea se întorsese, era acum într-un alt *deux-pièces*, de data asta mov, domnule poet, spuse ea aplecându-și puțin capul și privindu-mă pe sub o șuviță de păr cârlionțat, să ne iertați, copiii noștri nu sunt poate atât de buni pe cât v-ați așteptat, dar fac și ei ce pot. Ei, lăsați, am zis, copiii sunt minunați oricum și oriunde – de-abia aștept să mă întâlnesc cu ei. Nu va fi nimic oficial, am zis, doar o discuție normală despre cărți și poate o să facem și ceva jocuri, am adus și un CD pentru copii, sper să le placă. Doar că așa avea nevoie de CD player în clasă, vreau să le pun câteva piese de-ale Adei Milea după *Apolodorul* lui Gellu Naum. A, sigur că da, avem, avem, primăria a făcut multe investiții în această școală, zise directoarea; doar computere nu avem încă, și nici internet, dar o să le rezolvăm curând, îi luă vorba din gură primarul, vom aduce cea mai modernă tehnică în milostivul nostru sat din inima Carpaților pentru ca urmașii noștri să fie în rând cu lumea în care trăiesc. Ileana îmi adusese o cafea într-o cană uriașă pe care o umpluse cu vârf. Să îmi spuneți dacă mai vreți ceva, orice. Copiii unde sunt? am întrebat, să nu-i facem să aștepte. Stați liniștit, zise ea, sunt sus, în sala lor de clasă, nu fac gălăgie, că e fosta lor învățătoare cu ei. Și, oricum, nu putem încă începe, spuse directoarea privindu-mă și roșind din nou, trebuie să-l așteptăm pe părinte, înmormântarea e gata imediat. Dacă nu vreți aperitiv, măcar o farfurie de ciorbă? Nu, chiar nu mi-e foame, mulțumesc. Aș ieși puțin să fumez o țigară, am zis. Dar se poate? Se poate? Vă rog să fumați aici, uitați și scrumiera, Doamne ferește, cum să mergeți afară să fumați? Nu, nu, lăsați, ies afară, dumneavoastră mâncați aici și, oricum, aș vrea să iau și o gură de aer. Nici vorbă, dom' poet, la noi se fumează, stai liniștit locului, uite, zise primarul întinzându-se după pachetul meu, îmi aprind și eu una numai așa, pentru tine, să nu te simți prost, spuse, oprindu-și eructarea la jumătate, mă scuzați. Ceilalți nu ziceau nimic, stăteau aplecați deasupra aperitivului și mestecau cuviincios. Când am gustat din cafea am simțit că era extrem, extrem de dulce – și eu nu pun nicio linguriță de zahăr, la naiba. Cum vi se pare cafeaua? întrebă Ileana, foarte bună, m-am trezit că spun, foarte bună, mulțumesc. Când am stins țigara în scrumieră a intrat și preotul, Doamne miluiește-Te de noi, a zis dând mâna cu primarul și apoi cu mine, bine ați venit la noi, cum vă place? O, e foarte frumoasă zona asta, e minunată, am zis, minunată. Îmi pare rău că am întârziat, zise el suflecându-și puțin reverenda și așezându-se în celălalt capăt al mesei, am grăbit înmormântarea cât de mult am putut, ce să-i faci, asta e, cu toții ne ducem.

Nu mai aveam stare, simțeam că mă mănâncă toată pielea, atât

încă patru bărbați care apăruseră între timp stăteau în picioare de-a lungul peretelui lateral.

Dragi copii, începu Ileana, astăzi e o zi foarte importantă pentru noi, aş putea spune că e o zi ca o sărbătoare, deoarece avem printre noi un domn poet venit tocmai din municipiul Bistrița pentru a ne vedea. Îi mulțumim și pe această cale – și făcu repede un semn către copii, iar copiii se ridicară în picioare și începură să aplaude. Aplaudau și preotul și primarul, iar directoarea se înroșise din nou și-și împreunase mâinile ducându-le în dreptul inimii. Am dat să mă ridic, trebuia să le spun că nu e nevoie, că ceea ce vreau eu e doar să discut firesc cu ei, fără atâtea formalități, dar chiar atunci se auziră strigătele acelea ascuțite. M-am săltat speriat în scaun, dar primarul mi-a făcut semn să stau liniștit, preotul privea neclintit fața de masă brodată ce acoperea catedra, atunci am observat că acolo, în celălalt capăt al sălii, printre copii, era și învățătoarea, ținea în brațe fetița care își dusesese mâinile la urechi și strigase. Așa reacționează ea când aude aplauze, îmi șopti preotul, n-avem cum să o dezvățăm. Copiii se așezaseră iar în bănci, iar șchioapa făcu un pas înspre ei și șopti: hai, Laura, acum – și o fetiță superbă, într-un costum popular roșu cu negru (precum cele din Maramureș, mă gândeam), apăru cu un buchet enorm de flori în mâini. Năframa aproape îi căzuse peste ochi bietei copile, în numele clasei a cincea A vă urăm bun venit, spuse cu privirea ațintită la sandalele ei roșii. Ce mă fac acum, n-am ce face, am luat florile și, așezându-le pe catedră, am dat să vorbesc, însă Ileana mă opri. Ne scuzați puțin, vreau mai întâi să dau cuvântul domnului primar, care ne onorează cu prezența domniei sale. Domnule primar, vă rog. Fir-ar să fie de treabă, unde am nimerit? *O luptă-i viața, deci te luptă, cu dragoste de ea, cu dor – așa spune marele nostru Coșbuc, și noi...*

Cât a vorbit el nu mi-am putut dezlipi ochii de la ciucurii care atârnav peste catedră și-mi acopereau genunchii. Acum, dacă tot am venit, mi-am zis, n-am ce face, trebuie să-i las să se desfășoare, asta e. Apoi m-am gândit să văd ce e cu bilețelul directoarei. Te ador te ador, scria acolo și, când mi-am ridicat ochii din bucata aceea de hârtie, ea își împreună din nou mâinile, și le duse la buze, apoi și le mișcă scurt în aer înspre mine de parcă ar fi vrut să facă o pasăre să zboare. Mi-am și întors capul înspre clasă. Primarul mai spuse câteva lucruri, apoi copiii aplaudară din nou. Ce să mă fac acum, trebuie să-i las în voia lor, îmi repetam, să încerc măcar să mă distrez.

Ileana făcu iar câțiva pași șontâc-șontâc până în mijlocul clasei și îl rugă pe părintele Iosif să facă o scurtă rugăciune înainte ca ei să arate dragului lor poet surpriza pregătită. Preotul zise o rugăciune, mie îmi aduse apoi primul crucea să o sărut, Domnul fie cu voi, încheie el, și atunci se auziră iar strigătele din fundul clasei. În afară

de mine, nimeni nu părea impacientat. Am vrut să-i spun preotului că ar face mai bine să o scoată de acolo, să n-o chinuie, o privisem pe săraca fetiță și ochii ei erau din altă lume, probabil autism, mi-am spus, de ce naiba n-o țin acasă când au astfel de chestii? – dar Ileana se întorsese spre mine și îmi spuse că pregătiseră o scenetă pentru această întâlnire, să ne iertați dacă o să mai greșim, nu suntem încă decât pe clasa a cincea, dar vă promitem că în viitor vom fi tot mai buni. Acum trebuie să rezist și la o scenetă, de-aia i-au îmbrăcat pe copii în costumele alea populare, să vezi numai ce-o să-mi mai doinească, mi-am zis zâmbind și așezându-mă cât mai comod în scaun.

Primul copil care ieși în față era lac de sudoare, nu știu cât din cauza emoțiilor și cât din cauza clopului cu pană de păun cam prea strâns sub bărbie, un pui de om tuciuriu care înghiți în gol de câteva ori, aruncă priviri destul de speriate spre doamna Ileana, apoi, întorcându-se cu spatele la clasă, făcu un pas scurt și se postă în fața noastră. Încercă să deschidă gura, dar buzele păreau că i se mișcă în gol. Hai, Vasilică, zi, nu trebuie să te rușinezi, îi șopti Ileana, așa. Copilul ridică privirea undeva deasupra tablei și începu: *Ghinga, de Dan Coman*. Prima dată am crezut că n-am auzit bine. Se făcu iar liniște, copilul părea că e gata să izbucnească în plâns, însă imediat reîncepu cu o voce sigură. *Ghinga, de Dan Coman*, zise și se opri din nou. Sunt la bistrița de, îl ajută diriginta, și Vasilică, de parcă atunci și-ar fi reamintit pentru ce era acolo, începu să turuie:

sunt la bistrița de treizeci de ani. nimic nu mi-a luminat trupul

asa că acum cântăresc kilograme în ăăă (80 de kilograme în plus, îi șopti Ileana)

80 de kilograme în plus:

ca un porc umbra mea scormonește prin mine

și mi se freacă de oase. (Extraordinar, îmi ziceam, extraordinar! Ileana asta e nebună!)

sunt la bistrița și aici în fiecare dimineată

un soare nou se desprinde din tavan și (Vasilică de-abia mai respira)

scârțâie ore în șir printre pereți.

și ghinga aplecându-se cât să nu depășească statura unei pisici

și plimbându-se așa aplecată toata dimineăta. (Lipit de perete, în picioare, șoferul care mă adusese cu mașina îmi făcea semne arătând când înspre băiat, când înspre el, aha, ăsta era fiu-său, premiantul clasei, da, da, am dat din cap, am înțeles.)

mustind între brațele ei (Vasilică nu-și lua ochii de deasupra tablei.)

trupul meu pocnește iute din capete ca din o mie de bice.

de treizeci de ani aici ca un lemn lăcuit:

frigul nu mă face să tremur puterea luminii e neînsemnată

iar când vorbesc zgomotul meu nu depășește pielea mea. (Nu eram în stare să am nicio reacție, stăteam pironit în scaun și nu reușeam să înțeleg. Adică pricepeam că erau versurile mele, dar rostite de copilul acela nevinovat păreau a fi cu totul altceva, incredibil, sper să mă abțin, îmi ziceam, să nu încep să hăhăi sau să urlu și eu ca fetița aceea a preotului.)

din toți acești ani – continuă Vasilică – niciunul în care să mișc altfel decât purtat în brațele ei. (Copilul se întoarse cu o mișcare bruscă tocmai când spunea *în brațele ei*, gata să o taie la loc, însă Ileana îl opri, hai, mai ai două versuri, îi șopti, și copilul se întoarse iar)

și tot ca un lemn (îi reaminti diriginta uitându-se pe foile din mâinile ei)

și tot ca un lemn lăcuit ea izbindu-se noaptea de mine
speriindu-i cu exactitate pe cei vii.

Copilul se înclină (repetase și asta, clar) și merse la loc în aplauzele celorlalți, primarul se săltase puțin în scaun și aplauda cu mâinile sus, iar Ionică, șoferul, dădea din cap aprobator, v-am spus eu, nu? Nu puteam pur și simplu să mișc, însă, cum toți își întorseseră privirile spre mine, am aplaudat și eu. Cum naiba s-a gândit femeia asta să-i chinuie așa pe copii, uită-te la ea că e și mândră pentru ce-a făcut – și iar, dinspre fundul clasei, strigătele acelea de groază. Preotul se ridică și îi șopti ceva Ilenei, da, spuse ea, vom face o mică schimbare în program, Dodo, care era ultima, va spune poezia acum. Hai Dodo, hai în față. Fetița veni adusă aproape cu forța de mama ei, Doamne Dumnezeule, își ducea mereu mâinile la urechi și se întorcea într-o parte bolborosind ceva neînțeles. Ochii ei speriați erau extraordinar de mari, iar chipul era exact al unui autist. M-am aplecat înspre preot și i-am spus să n-o chinuie, lăsați-o în pace, vedeți cât de tare e speriată, nu vă e milă de ea? Domnule, se înroși preotul, cum aveți tupeul să mă jigniți chiar așa, în față? E fiica mea și s-a pregătit și ea cu ceilalți copii, chiar dacă e doar în clasa a treia, am făcut repetiții suplimentare cu ea chiar și acasă, nu vă gândiți puțin? Rămăsesem înțepenit așa, cu fața spre el – oamenii ăștia chiar nu înțelegeau. Învățătoarea, mama fetiței, îi trase cu putere mâinile de la urechi. Dumnezeule, și ce fetiță frumoasă, buclele ei blonde țâșneau de sub baticul înflorat, un pumn de om care întorcea sălbatic capul mereu într-o parte, așa, acum spune, Dodo, spune. Spune, Dodo, spune – zise fetița făcând un pas în stânga, apoi unul în dreapta. Mișca întruna în felul ăsta, trăgându-și cu greutate privirea din fața celorlalți. Stai locului și spune, o bruscă iar învățătoarea, sunt imposibil de urnit.

sunt imposibil de urnit – repetă fetița făcând iute doi pași înspre

ușă –

ca o mobilă imensă, spuse maică-sa (ca o mobilă imensă)

de sufragerie, șopti învățătoarea iar, de sufragerie, icni fetița făcând acum doi pași și mai repezi înspre geam

ca orice alt lucru pentru care (ca orice alt lucru)

pentru care (pentru care) el însuși nu înseamnă nimic

(el însuși nu înseamnă nimic)

Părinte, am încercat iar să-i spun, părinte... Șșșt, făcu el cu un gest scurt, taci naibii și ascultă

dar vorbesc (dar vorbesc) până ce îmi (ce îmi) plesnește pielea obrazilor

(pielea)

nu încetez niciodată (nu încetez niciodată) – fetița se mișca în același ritm înspre stânga și dreapta, înspre stânga și dreapta și uneori se chircea scurt și-și ducea mâinile la urechi, și atunci maică-sa o prindea cu putere și încerca să o țină locului, iar fetița striga scurt de câteva ori, ca o cucuvea în noapte. Mi se făcuse părul măciucă, înțepenisem în scaun abia respirând

toată forța mea se strânge (toată forța mea) se strânge (se se se – fetița mărise viteza și făcea acum doar un pas înspre ușă și unul înspre geam)

ca un arc în fundul gurii (arc în fundul gurii)

și lovește fără milă (fără milă) sunet de sunet (iar strigătele acelea și mâinile la urechi)

frază de frază, hai Dodo, spune (hai, Dodo, spune) – și după asta chiar n-au mai putut-o opri, se lăsase pe podea și urla din toate puterile. După ce mi-a aruncat o privire tăioasă, preotul s-a ridicat și, luând-o în brațe, a ieșit cu ea și cu preoteasa afară din clasă. Încă se mai auzeau urletele ei pe hol când, șontâc-șontâc, Ileana veni iar în mijloc și spuse: acum vom continua, urmează Dănuț – și Dănuț spuse poezia fără să aibă nevoie de ajutor, *Ghinga, de Dan Coman*, începu el încă înainte de a se opri în fața noastră și, după ce își fixă privirea exact în mijlocul frunții mele, continuă:

toți îmi spun Dan (Vocea lui subțire de copil părea că recită o poezie patriotică.)

și eu: Dan. Dan, trebuie să ai grijă.

cu mișcările mele bruște am rănit animalele aerului

și acum îmi picură sânge închegat peste păr (Copilul își pusese două degete în brâu și stătea așa, țeapăn și mândru ca un veritabil cântăreț de muzică populară.)

Dan.

toți îmi spun Dan (Intră preotul și, călcând aproape pe vârfuri, se furișă la locul lui, privindu-mă iar muștrător.)

și eu: Dan. Dan, trebuie să ai grijă.

iar (Aici se împotmoli puțin, dar îl ajută Ileana, iar dimineața dă-i înainte.)

iar dimineața dă-i înainte cu tot cu umbră

cu pământ până aproape de coapse.

cu gingiile scăldate în zeamă de prună.

dă-i înainte și dă-i înainte și pe la miezul nopții

doar capul ieșindu-mi la suprafață dintre brațele ei.

Se înclină și Dănuț, iar ceilalți se porniră să aplaude, directoarea se lăsase puțin în față și mă privea cerându-mi parcă părerea. Domnule primar, am zis întorcându-mă spre el, domnule primar, vă rog, haideți să nu-i mai obosim pe copii cu asta, lăsați-mă pe mine să vorbesc cu ei, doar de aia am venit. Primarul mă privea ca din lună. Cum adică? mă întrebă, s-a întâmplat ceva? O, nu, i-am zis în șoaptă, doar că nu se potrivește deloc poezia mea cu acești copii minunați. Dom' poet, spuse el, dom' poet, nu v-am crezut așa, zău, dar se poate? Copiii au pregătit asta de atâta timp, cum să nu-i ascultăm? Dar... am dat să zic. Dom' poet, până aici, se rățoi el la mine, haideți să fim oameni de omenie, nu se poate așa, continuați, haideți, continuați, ridică el capul înspre sala de clasă, așa, dragilor, continuați. Dumnezeu mare, chiar nu pot să fac nimic, pur și simplu ăștia nu înțeleg, la naiba! O fetiță plină de pistrui apăruse în fața mea, venise foarte aproape de catedră, înainte de a începe a făcut câteva gesturi cu mâna deasupra feței de masă, așa, de parcă ar fi vrut să o aranjeze, *de Dan Coman*, spuse ea privind ciurii dinspre partea ei, *Ghinga*, îi șopti Ileana, *Ghinga*, dar fetița, după ce o privi nelămurită câteva clipe, se întoarse iar spre noi și reîncepu: *de Dan Coman*

după o lungă amorteală mă găsesc iar *izeris irises* ăă (irezistibil, șopti Ileana) izeristibil.

pătrund în mintea mea cu viteza unui ghepard tânăr

și cu de două ori viteza unui ghepard tânăr alerg prin odaie.

îmi dăruiesc o deosebită plăcere. pur și simplu sunt bucuros.

cu o șiretenie fără seamăn ajung lângă inima mea.

îmi vorbesc dar... (dar trebuie să am) dar trebuie să am (grijă grijă

numai lăudându-mă *evscesiv* trec dintr-o zi.

nu mai știu (dintr-o zi într-alta). nu mai știu (Trec dintr-o zi într-alta, Ileana insista, deși fetița nu mai putea să-și amintească, săraca de ea.)

nu mai știu ce să fac: mă găsesc *izeristibil*.

deschid fereastra și pământul năvălește ca o apă limpede în odaie.

Nici nu mai știu dacă aplaudam sau nu, cert e că nu mă mai puteam gândi la nimic, stăteam așa pe scaun și ascultam fără să aud, cum naiba? îmi repetam, cum naiba? și asta era tot ce înțelegeam. O altă fetiță apără în fața clasei, își duse vioara la gât și începu să cânte

o melodie populară. Îl auzeam pe preot fredonând-o și el și bătând cu mâna în masă ritmul melodiei. Un băiețel și o fetiță ajunseră și ei în mijloc și începură să danseze după melodia aceea, uneori băiatul își lovea piciorul și fluiera, fetița chiuia tot câte-un uiu-iu și uiu-iuiu. La un moment dat, tot învărtindu-se așa, băiețelul începu să strige: *hăi ghinga e-o carte de soi* (aici pocnea din degete), *hăi – și ne bucură pe noi* (aici bătea din picior și își schimba direcția de dans), *hai ș-apoi ghinga și ghin-ga* – și pocnea din degete învărtind fetița pe sub mână – o, Doamne, măcar de ar fi dansat și atât, îmi spuneam, apoi brusc am observat că toți ceilalți copii stăteau drept și nemișcați în bănci și își țineau mâinile la spate, exact cum ne obliga, pe vremuri, și pe noi învățătoarea, *hai ș-apoi ghinga și ghin-gaa!* Mă durea tot mai rău capul, unde l-am adus și eu pe Apolodor? mă gândeam, incredibil, nu o să mă creadă nimeni, incredibil! Fetița termină de cântat melodia și se duse la loc urmată de ceilalți doi, iar Ileana șopti: hai Ionele, e rândul tău – și Ionel apărui în față scuturând niște zurgălăi, se opri doar să zică *Ghinga, de Dan Coman*, apoi îi mai scutură o dată și începu:

cât mai puțin despre moarte. despre viața dintre brațele ei (Zurgălăii sunară din nou, scurt.)

și nimic, niciun cuvânt care să o trezească pe ea

și să-i îndepărteze mirosul (De data asta ridică clopoțeii deasupra capului și-i scutură de mai multe ori.)

văd rareori dar când văd patruzeci de zile după aceea mi-e tot mai rușine.

am rezistat tuturor spaimelor dar în fața mea

încă mi se moaie picioarele (Hăi! hăi! zise și sună iar din zurgălăi, hăi-hăi-ul era de la el, l-am văzut imediat după aceea aruncând o privire speriată către doamna Ileana – și ea dădu din cap dezaprobat.)

nimic altceva nu mă poate ademini (Aici copilul se opri, se uită la clopoței, apoi iar la doamna, nu, nu acum, făcu ea cu degetul.)

și mai sunt și diminețile acelea de vineri când

purtat în brațe de ghinga

deschid buzele celor vii

și folosindu-mi capul exact ca pe o pasăre de curte

le ciugulesc răbdător negreala din gură (Zurgălăii sunau acum cu forță deasupra capului băiatului și toată clasa aplauda, iar primarul își întinsese mâinile spre copil, lovindu-le una de alta cu mult entuziasm.)

Aș fi putut să mă ridic de la bun început și să plec, să-mi bag picioarele în tâmpenia asta absolută, poate așa aș fi făcut dacă nu erau copiii – dacă m-aș fi ridicat și aș fi plecat, ce-ar fi înțeles ei din gestul meu? Să ies din clasa aceea și să mă duc naibii, să o tai acasă, mi-era însă milă de piticii aceia nevinovați. Doamne, soră-ta e neună de

legat, îi spuneam Adrianei în gând, ce să mai fac însă acum, cum să le explic că totul e absurd, cum? Când un alt băiețel veni în mijlocul clasei și începu cu *Ghinga, de Dan Coman*, am simțit că-mi ia foc fața, domnule primar, am mai încercat o dată, trebuie să ne oprim din toată chestia asta, nu cred că e normal – și atunci primarul se aplecă spre mine și mă prinse de haină, Dumnezeii care te-o făcut, mă, puțoiule, îmi șopti, lasă-i, mă, lasă-i să gate spectacolul. Dar nu se poate așa ceva, am zis înroșindu-mă de furie și ridicându-mă în picioare, nu se poate. Mă, tu n-auzi? Păi tu vii aici să ne ajuți sau să ne strici toată șandramaua, ai? Dumnezeii mă-tii, stai jos. Mă trase cu putere și mă împlântă în scaun; apoi, protector, îmi trânti două peste umărul drept. Așa, mă, hai să vedem. Ziceți, copii, ziceți. Au mai recitat câteva poezii, un alt băiețel a cântat ceva la fluier, la final doamna Ileana a zis și ea un poem, apoi mi-a mulțumit din suflet pentru prezența mea acolo, se făcuse deja ora șase când ne-am ridicat de la catedră. Eram hotărât să o șterg direct, fără să mai dau prin sala profesorală, dar, de cum m-am ridicat de pe scaun, primarul mă prinse cu putere de braț. Dom' poet, să nu mai faci așa ceva în viața ta, a șuiert scurt, apoi mi-a mulțumit și el încă o dată în numele comunei. Acum o să mergem la masă, nu accept niciun refuz, spuse el din nou, strângându-mă și mai tare de braț, Dumnezeule, asta ar mai lipsi, mi-am zis, să mai iau și o bătaie pe aici.

Părinte, binecuvântează aceste bucate! strigă primarul după ce mai bău un pahar de țuică. Ne-am ridicat cu toții în picioare acolo, în sala profesorală, primarul mă luase de după umeri și mă strângea cu putere aproape strivindu-mi capul de capul lui, îi simțeam respirația unsă bine de tot cu băutură, pe sub sprâncene m-am uitat la directoare, își împreunase mâinile, închisese ochii și spunea și ea în surdină, deodată cu preotul, rugăciunea. Mai erau trei doamne și Ionică, șoferul, iar de cealaltă parte a mesei se așezaseră alți patru bărbați. Ileana se dusesse după ciorbă și tocmai când ne făceam cu toții cruci a intrat cu un lighean vișiniu din care ieșeau aburi, ciorbă de văcuță făcută de mine și de doamna director, spuse ea, trebuie neapărat să gustați. Am mâncat numai de frică să nu primesc pumni pentru refuzul meu. Preotul îmi arunca priviri piezișe, iar Ionică turna țuică după țuică în el, ce naiba, doar n-o să conducă așa, băut, mă gândeam, și-așa e un șofer prost. Am mâncat ciorba ascultând discuțiile bărbaților. Femeile șușoteau între ele. Dom' poet, cum e zama, ai? făcu primarul trăgându-mi încă una peste spate. În viața vieților tale să nu te mai prind pe aici, a zis întinzându-se înspre polonic și punându-și o altă porție de ciorbă în farfurie. Păi ce, mă, noi suntem nimea-n drum? Stați puțin, am bâiguit, nu despre asta e vorba. Măcar taci, în pizda la mă-ta, taci, șuiere și preotul. Adicătelea,

noi pregătim totul aici cum se cade, copiii învață pe de rost porcăriile alea ale tale – și tu tot nemulțumit, mă, tot nemulțumit? Părinte, te rog termină, încercă directoarea să intervină, e totuși oaspetele nostru. Oaspetele pulii, tu să taci și să-ți vezi de treabă, sări primarul ca ars. Domnule, nu ați înțeles, am zis, eu vă mulțumesc pentru tot, dar... Taci, mă, n-auzi să taci? strigă iar preotul. Femeile nu ziceau nimic, Ileana se așezase și ea la masă și învărtea lingura prin ciorbă, directoarea își căuta ceva în poșetă, Dumnezeuule, am zis, dar nu e vorba că nu apreciez eforturile dumneavoastră și ale copiilor, apreciezi o pulă de cal, răcni și șoferul, poetu' pulii ce ești, să ne faci tu de minune în fața copiilor! Nu ți-ar fi rușine la obraz! Te-am adus cu mașina, mă, și nici mulțam n-ai zis – și amu vrei să te duc și înapoi, ai? Bine, domnule, am zis, nu e nevoie, lăsați că mă duc singur – și am încercat să mă ridic, dar imediat primarul m-a prins de pantaloni, mă, puțoiule, stai jos, unde te crezi? Îți bag două de nu te vezi, mă, hai, ogoi-te și șezi. Nu-mi vine să cred, așa ceva nu se poate, am zis după ce preotul s-a ridicat și, întinzându-se peste masă, mi-a tras un pumn în bărbie. Oameni buni, ce faceți? am bâiguit, ce vreți de la mine? Ileana, du-te, mă, și adu friptura, ce stai așa, ca o vacă, ai? Și tu taci și mănâncă, zise primarul, fii băiat bun, așa.

Terminaseră deja o sticlă de țuică de când ne-am așezat la masă și Ionică o deschisese pe a doua și turna în pahare. Preotul își continua discuția începută cu ceilalți bărbați, primarul vorbea de unul singur, tot mai încâlcit, după friptură a mai băut doar două pahare și și-a lăsat capul pe masă. Ionică adusese un casetofon și pusese muzică populară. Se făcuse deja seară și nici gând să mă ducă acasă. Aș fi vrut măcar să-i dau un telefon neveste-mii, dar nu îndrăzneam să mă mișc de pe scaun. Ionică râdea și o ținea acum de după mijloc pe una dintre profesoare, îi povestea ce-i povestea, apoi se apleca și o pupa pe gât și pe față, pe unde nimerea. Doamne, Ioane, zicea fata ferindu-se, nu mai face asta, Ioane, te rog – dar el râdea și își înfunda capul între sâni ei. Preotul începuse să joace cu Ileana, tropăia și striga și Ileana se învărtea șontâc-șontâc în jurul lui, alți doi bărbați jucau cu celelalte profesoare, pocneau din degete și chiuiau și, când am dat să mă ridic, șoferul s-a săltat puțin în scaun și mi-a făcut semn cu degetul, să nu care cumva, așa că m-am așezat la loc și mi-am aprins o țigară, furios pe neputința mea, pe lipsa asta de reacție de care dădusem dovadă mereu. De ce n-am plecat imediat? De ce am venit aici? Așa îmi trebuie acum, la naiba!

Probabil Ionică o pusese pe profesoara aceea tânără să mă invite la dans. Am dat din cap că nu, dar ea mi-a luat mâinile râzând și m-a tras de pe scaun, din nici trei mișcări, stângace și moi, am călcat-o de două ori pe vârful degetelor și am lovit-o cu cotul într-unul din sâni, ah, făcu ea, au, mă scuzați, îi ziceam, nu prea știu să joc, ea râdea în

continuaie și mă învățea printre ceilalți, uneori mă loveam cu spatele de altă pereche și atunci aproape îmi pocneam fruntea de fruntea ei. Mă, ce oameni sunteți voi, cum scrieți toate tâmpeniile alea fără să știți tradițiile neamului, dă-te-ncoace, făcu șoferul ridicându-se de la masă și trăgându-mă din brațele fetei, vino-ncoace să te învăț să joci, fire-ai tu al dracului, măcar atât să știi! Mă prinsese zdravăn de umeri și-mi explica ce trebuie să fac, dar fiecare mișcare îmi ieșea și mai stângace. Ionică începuse să mă învărtă tot mai tare și acum ne izbeam de ceilalți în chiuiturile lui, transpirasem tot, iar dansul acela cu șoferul mă amețise teribil, mă strângea tot mai tare de umeri, mă învățea pe sub mână, îmi trăgea câte un spiț în gleznă, mișcă-ți-o mai repede, ce dracu', zicea, de câteva ori m-a împins iute izbindu-mă de perete sau de ușă, nu scoteam niciun sunet, nu mai aveam nicio altă reacție decât aceea de a închide ochii și de a aștepta următoarea izbitură. Stai în paștele mă-tii, cu voi nu mai e nimic de făcut, îmi zise îmbrâncindu-mă și luând-o pe tânăra profesoară la dans. M-am așezat pe un scaun și i-am privit, zâmbeam, dar tremuram tot, uită-te aici, mă, așa se joacă! striga șoferul și izbea cu piciorul în podea, pocnea din degete, apoi și le băga în gură și fluiera de-mi spărgea timpanele.

Se înnoptase de-a binelea. De câteva ori am căutat privirea directoarei, dar dispăruse din sală. Mă gândeam că poate mă scoate ea de aici, părea cea mai de treabă dintre toți – sau, oricum, cea mai dispusă să mă ajute. Am tresărit când am văzut-o revenind și, când s-a uitat spre mine, i-am făcut un semn scurt cu capul. Ea l-a privit pe bărbatu-său care sforăia deja cu capul pe masă, s-a ridicat și mi-a făcut semn cu mâna să o urmez. M-am uitat înspre Ionică, dar acum juca cărți cu un bărbos, iar ceilalți dansau în continuare. Îmi tremurau picioarele, dar m-am ridicat imediat și, furișându-mă ca racul, cu spatele, am deschis ușa și am ieșit. Era întuneric pe coridor, nu vedeam absolut nimic, nici măcar ușa de la ieșirea din școală, am făcut un pas și atunci cineva m-a prins de mâini. Sunt eu, Mărioara, am auzit vocea directoarei, hai, vino cu mine. M-am lăsat condus de ea, dar, când am văzut că o ia în sus, pe scări, m-am oprit. Te rog, i-am zis strângându-i mâinile, te rog, ajută-mă. Trebuie să ajung acasă, nu mai am ce căuta aici, spune-mi doar pe unde să o iau, o să mă duc în capătul satului, știu că e târziu, dar poate reușesc să prind totuși o ocazie. Șșșșt, făcu ea, stai liniștit, se rezolvă. Vino doar după mine – și nu scoate niciun cuvânt. Hai, vino, spuse și mă trase de mâini în sus, pe scări. Era beznă totală, mă împiedicasem și dădusem cu genunchiul de una dintre trepte, șșșșt, făcu directorea iar, așa, hai, vino aici.

Deschisese o ușă și mă împinse înăuntru. Acolo întunericul nu mai era așa gros, lumina lunii intra în sala de clasă, lăsându-mă să

întrezăresc băncile și dulăpioarele. Vino aici, mai spuse ea și se lipi de mine strecurându-și mâinile reci sub tricoul meu transpirat, vino aici. Ah, așa, așa, se mișca acum frecându-se de mine, așa, așa. Doamnă, am bâiguit, doamnă, stați puțin – am împins-o ușor și ea a făcut iar șșșt, șșt. Nici nu știi de când vreau să fac asta, șopti lipindu-se iar de mine, nici nu știi. Doamna directoare, i-am zis iar împingând-o și mai violent, opriți-vă, nu vreau să fac asta. Oh, da, zise ea, mai împinge-mă, împinge-mă și mai tare, te rog, dă-mi una peste cap, cât de tare poți tu. Trebuie să plec, nu înțelegi, i-am zis, lasă-mă în pace, sunteți nebuni de legat cu toții aici. Așa, înjură-mă, spune-mi cele mai porcoase vorbe, Doamne, aștept asta de când am văzut cartea ta. Își strecurase iar mâinile ei reci sub tricou și-și legăna capul izbindu-l apoi scurt de pieptul meu, de când am văzut poza aia a ta de pe copertă. Doamne, Dane, spuse, ești mai frumos și decât Eminescu. M-am desprins de ea și am făcut un pas în lateral. Trebuia să ajung la ușă. Am țâșnit pe lângă ea aproape alergând, dar o luasem în cealaltă direcție, o, da, vreau, spunea ea, vreau să alerg după tine – și alerga după mine lovindu-se de bănci, auzeam sunetele acelea înfundate și icnetele ei. Unde naiba o fi ușa? Când am zărit-o, am tăiat-o într-acolo, dar ea, habar n-am cum, a ajuns înaintea mea și am auzit cheia învârtindu-se în broască. Dă-mi cheia, i-am spus, dă-mi cheia, altfel... Oh, da, spuse ea, lovește-mă, lovește-mă, numai peste față să nu dai, să nu vadă bărbatu-meu după aia, lovește-mă. Își dăduse sacoul și bluza jos, rămăsese doar în sutien. Dumnezeule, scundă și grasă și bătrână – și pe deasupra și nebună, ce să mă fac? Se așezase cu fundul pe-o bancă și se chinuia să-și dea jos ciorapii. Dacă nu mă rezolvi, spuse răsuflând greu, o să strig din toate puterile și o să le spun că m-ai violat. Așa că mai bine vino aici, hai, trebuie să mă fuți, altfel și mor. Rămăsesem înțepenit lângă ușă, capul îmi țiuia și nu puteam să mă gândesc la nimic altceva decât la violul de care vorbise ea adineauri, picioarele începuseră iar să-mi tremure și când am făcut primul pas am simțit usturimea de la genunchi, sângele mi se lipise de pantaloni și, cum ridicam piciorul, cum blugii mi se frecau de rană zgândărind-o și mai mult. Directoarea își trăsese fusta peste burtă și se întinsese pe bancă cu picioarele larg desfăcute, se tot mișca făcând banca să scârțâie, lasă ușa în pace și vino încoace sau încep să urlu, mi-a zis. Vino și ia-mă, Doamne, vreau asta de când te-am văzut pe coperta aia albastră cu țigara în mâini și cu fața ta tristă și frumoasă, hai odată, ce dracu' faci? Vrei să țiip? Vrei să-ți rămână hoitul aici, prin pădurile astea? Tremuram de furie, ce naiba să mă fac acum, m-am apropiat și am încercat să-i mai explic o dată, doamna directoare, vă rog, ascultați-mă. Mă asculta, dar mă trăsese lângă ea și mi-a deschiat blugii, s-a ridicat în fund pe bancă și m-a ajutat să-i dau jos. Pe boxeri n-am mai apucat să pun mâna, căci ea îi trăsese deja și-mi

pusese mâna între picioare, incredibil, ce mâini reci avea, ce pula pulilor mele ai acolo, zise ea, dă-te-n mă-ta și rezolvă-ți pula, altfel o încurci. Dar ce să fac dacă nu pot, am zis, ce să fac? Eram transpirat din cap până-n picioare și nu aveam nici cea mai mică erecție. Ea se aplecase și mi-o luase în gură, dar nu aveam nicio reacție. Lăbării naibii ce sunteți, zise ea ridicându-se, mă, dacă nu mă rezolvi, eu te tai cu mâna mea și te arunc în valea Borcutului, strigă întinzându-se iar pe bancă și depărtându-și picioarele, hai, pune mâna aici și freacă, zise luându-mi mâna și împlântând-o adânc între picioarele ei – și cu cealaltă încearcă să ți-o trezești, pula mea de nenorociți. Am încercat, dar degeaba, nu mi se scula nicicum, ce să fac, aș vrea, dar nu pot, am îngăimat continuând să-mi mișc degetele printre labiile ei. Dă-te-n paștele mă-tii de homalău! strigă ea. Hai, bagă-ți capul aici și linge, hai odată! M-am aplecat și am început să o sărut acolo, abia reținându-mi greața, dar imediat m-a prins de păr și m-a izbit cu fruntea de oasele bazinului, mă, ce dracu ești așa moale, fă mai ca lumea ce ai de făcut cu limba ta împruțită! Am stat așa câteva minute, dar mai apoi am simțit că-mi înțepenește spatele. Măcar de-aș putea sta pe un scaun, îmi ziceam, însă ea îmi strângea gâtul tot mai puternic între genunchi, la un moment dat am simțit că nu mai pot respira, fir-ar să fie, mi-am spus, asta mă omoară acum, horcăiam deja când și-a desfăcut picioarele și mi-a dat drumul. M-am ridicat transpirat, speriat și amețit îngrozitor. Nici amu nu ți s-a sculat? Du-te dracului de arici! Prostu' naibii ce ești! Hai, mă, du-te iute la tablă, vezi că e acolo arătătorul de la geografie, adu-l încoa' și lovește-mă cât timp mă liniștesc eu, da' rapid! Am făcut așa, cu blugii lăsați în vine. Câțiva pași mici și repezi până la tablă, era un băț subțire de lemn și, când m-am întors, ea era așezată în patru labe, cu fundul ei imens întors spre mine, lovește-mă cât de tare poți, lovește-mă, zicea, își strecurase o mână între picioare și începuse să și-o agite sălbatic, nu așa, dă mai tare, cât de tare poți! Am început să o lovesc cu toată furia, așa, zicea ea icnind tot mai isteric, așa, așa – o loveam și icneam și eu de furie și de greață. Când bățul s-a rupt, am început să o lovesc cu mâinile, așa, așa, zicea ea scoțând sunete tot mai înalte și mai iuți, mă usturau palmele și se învârtea toată clădirea aceea în capul meu, am izbucnit în plâns și am început să-mi lovesc în neștire fruntea de coapsele ei, ș-apoi ghinga și ghin-ga, cinci stelute verzi în dreapta și usturimea de la genunchi, hăi ș-apoi ghinga și ghin-ga, nu știu când și cum și-a terminat ea treaba, o bucată neagră de tavan a căzut și m-a izbit peste ochi.

Când m-am trezit, lumina era aprinsă și deasupra mea stătea Ileana cu o cană de tablă în mâini. Uite că-și revine, am auzit-o spunând și am simțit apa rece din cană peste fața mea. Mă durea

îngrozitor ochiul drept, iar deasupra picioarelor era întinsă fața de masă vișinie care fusese pe catedră. Mai era încă o profesoară acolo, în sala de clasă, Ileana o rugă să mai ude puțin batista și femeia aceea îmi lipi compresa pe ochi, sunteți bine, domnule Coman? Vă simțiți bine? Mă auziți? Am dat din cap că da – și-apoi ghinga și ghin-ga, capul părea că s-a izbit direct într-un pumn de cuie. În regulă, atunci, puteți să vă ridicați? Haideți, hop-așa, așa, domnule Coman, haideți să mergem, vă duc la mine acasă, zise Ileana întorcându-se cu spatele la mine, haideți, ridicați-vă pantalonii, așa. Genunchiul îmi era varză, iar capul îmi plesnea de durere. M-am îmbrăcat și am coborât susținut de cele două femei, Ileana a intrat doar pentru câteva clipe în sala profesorală, să-mi aducă geanta, ș-apoi ghinga și ghinga, îmi legănam capul încolo și-ncoace, hăi ș-apoi ghinga și ghin-ga, Ileana, ghinga și ghin-ga, Dumnezeuule mare! Mie nu trebuie să-mi spuneți nimic, e treaba dumneavoastră ce faceți așa singur acolo, în sala de clasă a celor de-a treia, bine că v-am găsit. Noroc că era ușa deschisă și lumina aprinsă – și mare noroc că cineva a venit cu ideea asta, să vă căutăm sus. Acum haideți, veniți doar să vă odihniți puțin, mâine la patru dimineața aveți un autobuz până la Năsăud – iar de-acolo sigur găsiți o ocazie. Hăi ș-apoi ghinga și ghin-ga, am ieșit din școală într-un întuneric deplin, hăi ghinga și ghin-ga, fredonam cu capul dat pe spate și cu mâinile pe după umerii celor două femei care mă acompaniau făcând întruna şşşş-şşş, şşşş-şşşş, gata acum, gata.

din volumul *Irezistibil*,

Editura Cartea Românească, 2010

© 2010 by Editura Polirom

Luca Dinulescu

LUCA DINULESCU (n. 1979) a absolvit Facultatea de Regie de Film a Universității Media din București. A lucrat ca scenarist de televiziune și, împreună cu Răzvan Bică și Dragoș Schenkel, a demarat în 2006 proiectul „Istoria alternativă a literaturii române în benzi desenate“. A publicat *Sir Sugismund* (proză scurtă, Polirom, 2006). Împreună cu Alex Tocilescu a format în 2010 trupa Aeroport.

În ce direcție curge timpul

În ziua aceea Bogdan intră foarte preocupat la mine în cameră, așa cum nu-l mai văzusem niciodată, mult mai agitat decât de obicei, când nimic, absolut nimic, oricât de extraordinar, nu-l miră. Se răscolea prin cameră, neputând să stea locului, iar eu, răbdător, l-am așteptat. Pentru că eu pot înțelege tot.

— În ce direcție curge timpul? m-a întrebat brusc, așezându-se pe un scaun meschin și scoțând din buzunarul răpciugos din cauza pielii rupte și plesnite pe alocuri a parpalacului de piele pe care-l poartă ultima țigară, pentru că mereu mai are doar una. Are un pachet cretin de doar trei țigări, ceva ce nicăieri nu mai există. Dumnezeuule, ce om.

Eu, pe scaunul meu, ușor iritat din cauza problemelor, cu capul bubuind la propriu de trei zile întregi de solourile lui Joe Satriani și, în plus, încărcat negativ din pricina stării de nervozitate a Sultanei, am încercat să schimb subiectul. Dar el a insistat. Dumnezeuule.

L-am luat de mână. Ne știam de mult și de aceea voiam să-i curm orice suferință, să-i alung orice neliniște. Astfel că am intrat în camera de alături, camera mea de vizionări și de adus gagici ușoare. Am acolo toate filmele mari care s-au făcut vreodată. Ce pula mea.

Ținându-l încă de mână, l-am așezat pe scaun, iar eu m-am dus să potrivesc o peliculă în aparatul de proiecție. Deși tehnologia e moartă de trei secole, eu încă țin la ea, drept care păstrez cu dragoste acest aparat rusesc din '950. Hurducăind și zbârnâind, mașinăria a început să funcționeze, spre fericirea mea. M-am dus și-am stins lumina. M-am așezat lângă Bogdan, care era deja învăluit complet în eternul fum al mereu ultimei țigări pe care-o fumează, acest prieten fidel al unui păr uriaș și strâmb, parcă decupat cu ciobul verde al sticlei de lapte. Țin minte că zâmbeam și, chiar dacă afară ploua torențial, lucru care înrăutățea și mai tare starea mea sufletească, chiar dacă părul lui Bogdan era verde, asta n-a fost un impediment.

Începu, aproape distrus și zgâriat, un animat celebru cu Daffy Duck, surprinzându-mă, întrucât nu mă așteptam.

— A, scuză-mă, e un animat cu Daffy la început, am zis încurcat, cred că se termină imediat. Și într-adevăr filmul dispăru.

Un deșert. Dune. Multe dune. Vânt puternic, apoi slab, rafale, furtună de nisip. Apoi din nou vânt slab. Un cadru mai strâns. Fire de nisip, în bătaia vântului, mutate de colo-colo, când la stânga, când la dreapta. Fire de nisip. Acest cadru dură foarte mult, vreo jumătate de oră, enervându-mă chiar și pe mine cumplit.

— Aha, făcu Bogdan, cred că înțeleg. Timpul curge de la stânga la

dreapta. Bravo, Luca, bun exemplu! Ești bun, jos pălăria!

— Căcat, i-am zis eu (țin minte și-acum). Fii atent.

Imaginea se lărgi un pic, cuprinzând și mai mult nisip bătut de vânt, mult și inutil.

— Da, am înțeles, hotărî Bogdan. Mersi, Luca.

În clipa aceea apăru pe ecran un om în pula goală, ce privea undeva în zare. Era cu curul la aparat. Nisipul îl umplu într-o secundă, dar el rămase să privească. Apoi se întinse jos, pe spate, rămânând nemișcat. Doar din ochi clipea foarte des, în încercarea de a nu fi orbit de nisip. Trecură așa multe zile, lucru care se înțelegea din faptul că se făcea foarte repede ba noapte, ba zi, deși regizorul, pe nume John Johnatan Johnson, de mult uitat de altfel, exagerase atât de tare, încât aveai senzația că trec mii de ani. Totul era exagerat. Această nebulie se opri brusc într-o zi extrem de însorită, când vântul încetă. Personajul se uită mirat în jur, cu ochii mijiți, apoi se culcă la loc. La un moment dat i se sculă pula și rămase așa, dreaptă, ușor strâmbă, nici nu știai, cât casa. Bogdan râdea de se căca pe el, dar nu știa de ce. Cel din film își mai ridica din când în când capul și se admira, părând interesat de faptul că, din pricina soarelui, puloiul lăsa o umbră de toată frumusețea pe unul dintre picioarele sale și pe nisip. Observă datorită umbrei că era ora patru. Deodată i se năzări ceva pe duna de vizavi. Era ceva ca o oază, niște copaci, găleți, fântâni, imaginea fiind foarte tulbure, ca atunci când un copil năstrușnic își distruge cu o piatră propria reflecție din apă, creând cercuri concentrice, nesfârșite, neștiind că odată cu dispariția celui el, din baltă, a murit ceva ce nicicând nu se va mai întoarce. Neștiind că acea imagine era corespondenta clipei respective altundeva și că tot făcând astfel de mici greșeli își va distruge echilibrul vieții. Pentru că îi va lipsi o secundă de-aici, una de dincolo...

Pe duna de vizavi apăru o femeie goală ce probabil că voia să bea apă. Individul de pe ecran înnebuni instantaneu și se năpusti spre ea. Un ultim cadru din unghiul subiectiv al pulii sculate. Răcnetele tipului.

Filmul se opri aici, întrucât era stricat sau restul nici nu existase vreodată, dar nu eram sigur de niciuna dintre variante. Lui Bogdan i-am spus că s-a rupt banda, iar el s-a enervat.

— Da, zise el ridicându-se, oricum, am înțeles... Sau credeam că am înțeles, până la un punct, după-ai nu știu ce sens aveau chestiile cu gagiul ăla... Prea multă pulă, fără sens... Vulgar...

— Bogdane, zic eu, lasă asta, încearcă să vezi mai departe, te rog... Încearcă să iei totul, nu știu, să nu mai gândești în termeni omenești...

— Bine, dar de ce mi-ai arătat asta? Ce legătură are cu ce te întrebam eu?

Aici recunosc că o sfeclisem și nu prea știam ce să-i răspund. Din cauza gândurilor mele demente crezusem că va asocia atracția fizică și scurgerea timpului de pe ecran cu faptul că în definitiv facem umbră pământului degeaba. Dar astfel de asocieri cretine numai eu pot să fac. Până la urmă am scos-o cumva la capăt:

— Păi n-ai înțeles? John Johnson, regizorul, vrea să spună că ăsta e singurul lucru care mișcă lumea de la maimuță-ncoace, și-anume pula-n pizdă, iartă-mă, cum să-i zic, că e clar, chiar dacă filmul nu e complet. Direcția în care curge timpul nu-i niciuna dacă stai să te gândești, pentru că mereu suntem îndrăgostiți și nu ne dăm seama ce-i cu noi... Cam ăsta e mesajul...

— Prostii. ăsta e mesajul pe care-l înțelegi tu. Pentru mine e altfel.

— Cum?

Bogdan a tras fum în piept, lăsând intenționat o pauză, și a zis sfătos:

— Timpul este o dreaptă, Luca, o dreaptă, o axă de numere reale cu originea aleasă pe criterii religioase, sau pur și simplu a patra dimensiune. Sau, dacă vrei, un fascicul de drepte paralele cu origini diferite, existând posibilitatea saltului perpendicular între ele. O funcție cu niște parametri enormi și chiar recursivi, ce vrei mai clar de-atâta să-ți spun? Înțelegi?

Am tăcut, interzis și amețit la propriu, având o senzație cumplită de Rău. Simțeam răul prezent în tot corpul, amețindu-mă, dându-mi dureri cumplite, și în același timp îi simțeam prezența de netăgăduit, acolo, la ușa apartamentului meu, având forma unui individ necunoscut și nemaivăzut. Un om înalt de doi metri îmbrăcat în haine de piele, cu picioare și bot de cal, cu părul lung și negru, mirosind puternic a teamă, măști moarte, scenă de teatru, fum demonic și carne de gagic.

— Nu-ntelegi, a conchis Bogdan. Văd că nu-ntelegi. Eu nu puteam scoate un sunet.

Mi-a întins mâna, zâmbind.

— Ce? m-am speriat eu.

— Nimic. Plec. Trebuie să mă-nțâlnesc cu cineva și-am cam întârziat. Hai. Du-mă pân' la ușă.

Am deschis ușa cu frică. Nimeni acolo. Am respirat ușurat. Bogdan plecă, i-am urmărit ultima secundă de parpalac dispărând în lift și în clipa aceea m-am simțit nesfârșit de singur. Ca niciodată până atunci. Am intrat în casă covârșit, cu sute de ani mai bătrân și gârbovit din cauza singurătății. M-am sprijinit de ușă, blestemând Creația.

Într-un colț am zărit, prăfuită, bătrâna mea Jackson Randy Rhoads, la care am însăilat mai mult în scârbă vreo trei note.

Și fără să vreau m-am uitat pe geam. L-am văzut pe Bogdan pe trotuarul de vizavi ținându-l cu privirea o gagică superbă. I-am văzut pula sculându-i-se și apoi, ca prin vis, pentru că iar amețisem, pe el cu pula sculată îndreptându-se spre ea. Au schimbat două vorbe și au plecat râzând, la braț. Pula lui Bogdan era cât strada.

Am căzut pe jos și, într-un acces de nebunie, m-am repezit la imensa mea cameră de tortură, între care, printre alte numeroase instrumente de cazne, aveam și uriașa spânzurătoare. În timp ce mai mult mă rostogoleam spre ea, nefiind în stare să mai merg, cu bale la gură și ochi de nebun, m-am gândit la Sultana și la tot ceea ce era ea.

Era tot.

Apoi am văzut scârboșenia de spânzurătoare și m-am îngrozit dându-mi seama cât de înalt era pedestalul de demență pe care mă suisem. I-am dat foc. Și am realizat cât de îndrăgostit eram.

Am trăit.

din volumul *Sir Sugismund*,

Editura Polirom, 2006

© Luca Dinulescu

Ionescu

Hei, voi, meandre întortocheate ale vieții pe care o formăm de bunăvoie, cărări și căi criptice neștiute ale unor construcții abisale formate pe cale naturală, noi ne plimbăm oasele de colo-colo, albi necontrolate ale voinței unei instanțe al cărei nume ne scapă, suflu dement al unor clipe de slăbiciune când ni se topesc hotarele inimii de dragoste pentru o ființă albă ca laptele, clipe de singurătate fremătânde de nedorința de a ne întâlni cu noi înșine, având a ne teme de pericol, invizibili regizori ai unei bine orchestrate cabale, menite a ne învolutura și ucide creierele ahtiate după înțelesuri obscure, fante deprimat al unei curți celtice, străfulgerat de posibilitatea ca viața să nu aibă sens, nenumărate soluții care răspund și, amestecate, fac sens, gust și culoare pentru coincidențele inexistente care își ițesc capul asemeni unor lilioci atârnați de tavanul unei peșteri, stranii pofte pornite la vederea unor chipuri feminine negre, mistice, inspirând mirosuri orientale, forme migdalate și stranii ale unor ochi sidefii ce nu pot fi cuprinși, scalpuri și bucăți de față netede, scandinave, fracțiune de geniu necuprinsă, izbucnită, înțeleasă și întrevăzută în clipa unui orgasm, dragoste perenă neuitată și dureros cuprinsă în sertarele și miile de evidențe ale unei cărămizi, pietre ponce și absconse încastrate de o mână pricepută în albele și alambicatele sîpete ale unei împărătese de la începutul lumii, albastru de *turquoise* și malachit, craniu de jad din care bem purtați de o istorie ce se tot repetă, cam așa arăta Lumea de Deasupra în dimineața aceea.

Vântul purta cu varii viteze nori războinici și cotropitori, care de care mai avântat și mai plin de energie. Unii încă luptau, solizi și plini de mușchi transpuși din alba tafta a aburilor din care erau formați, alții zăceau morți, descompunându-se, ajungând să înfățișeze înaintea dispariției câini colosali, fețe hulpave de vameși persani sau chiar minotauri agitând sulite deasupra capetelor. Armata norilor din sud sfârșea răpusă sub tridentele și praștiile unor nori cruzi din nord, iar nomazii soseau pentru a desface și cerceta cadavrele pline de aer ale celor căzuți. Marea Aerului striga obosită, parafrazănd tablouri celebre pictate tot de ea, chemând la ordine și condamnând haosul ce domnea din pricina năbădăioșilor nori. Prin contrast, Lacul dulce al Universului era absolut liniștit, la fel și Muntele Zăpezii, format din cei mai vechi nori, crăpați și vârstați asemeni pietrelor rămase de la începutul timpului.

Deasupra Lumii de Dedesubt zbura seceta, iar oamenii erau tare nefericiți, întrucât mureau de foame și se tot întrebau cine îi pedepsise

și, în ideea că dacă ceva este să fie, este, de ce era așa cum era. Lumea lor apărea uriașă și ciudată, frumoasă, păstrătoarea câmpiilor perene, desenatoarea liniilor care formau drumurile, convergând până la urmă și formând munții, bisericile uriașe, întemeind scheletul ființei pe care-o locuiau, Pământul. În tot acest timp, ploaia aștepta o de mult uitată comandă, undeva între Lumea de Deasupra și Cea de Dedesubt. Curenții ce purtau gândurile navigau cu aceeași ametiitoare viteză ce îi caracteriza, umpleau spațiile goale, le dezgoleau apoi pe cele pline, lăsau din loc în loc cele cerute de oameni și, împreună cu nebunele timpane ale furtunii și casele valurilor, cele care boscorodeau neconținut vorbe și șoapte înțelese numai de ele, desăvârșeau armonia muzicii de care avea nevoie planeta în dimineața aceea. Soseau cu adevărat nemuritoare, vâslind pentru eternitate, născându-se din goana nebună a planetei, uriașul și durul platou al Siberiei Centrale, ce își lăsa trupul străpuns, pentru a câta oară, de Cercul Arctic, bunul său prieten; munții Sayan, Bulnajn Nuru, imensitatea de stâncă Altay Shan, Tian Shan, zidul Pământului, munții Gilgit, Kashmir, necuprinsul Tibet, paznic tăcut și impozant al resturilor unei civilizații dispărute, Dhaulagiri, cel înalt, și abia la urmă platoul Baghelkhand. Iar după el, explicând toată această desfășurare de forțe pietroasă, Golful Bengal. Lumea era cumplit de frumoasă, toți știau asta, iar norii cei războinici se scărpinau în continuare în creștet cu brațele lor pufoase, întrebându-se unde să atace mai întâi.

Acolo, sus, chiar deasupra apelor dulci ale Lacului Universal, răzbătând pe cele mai de jos creste ale Muntelui Zăpezii și navigând curajos, fără permisiunea cuiva, se încumeta gustul și mirosul mâncării indiene, chiar până la Marea Câmpie Mlăștinoasă a Creației. Se avânta curajos, purtând cu sine mirodieniile, dulciurile, sarea, mirosul de carne proaspătă, bijuteriile cu care se servea, mentalitatea și inspirația unei civilizații greu de înțeles. Din această cauză aerul Lumii de Deasupra era înțesat de arome care de care mai ciudate, pentru că, evident, nici izurile și nici transpirațiile altor neamuri nu se lăsau, suierând nervoase pentru a se face văzute de emisarii invizibili ai zeilor. Era un concurs. Elementele creației se întreceau în pace, etalând argumente, utimatumuri și senzații care de care mai finale și mai spectaculoase.

Apoi ploaia primi semnalul și începu să se răspândească pretutindeni, cu o vigoare și o energie ce îi uimira pe toți, deși nu era decât una dintre manifestările ei de orgoliu, din ce în ce mai rare de altfel. Soarele se distra pe seama tuturor și ardea blând, învăluind Elementele cu cel mai cald sărut de care era în stare în ziua aceea, pentru că nu mai era dimineață, bătrânul călăuzitor al vieții aflându-se deja deasupra celui mai înalt vârf al Muntelui Zăpezilor. Un curent ciudat de mici și răi stimuli electrici corticali, asemănători unei plase

organice cu ochiuri minuscule, mișcând sălbatic pentru a prinde intențiile și a le transforma în paralizie, străbătea plafonul principal de nori, podeaua bății, ajungând până la Lacul Liniștii și înapoi. Era semnul că oamenii se treziseră de-a binelea și se gândeau la lucruri tot mai rele și mai neobișnuite. Lumea de Deasupra fu cuprinsă brusc de zumzetul acestui curent, învolburându-se de flacăra aprigă a gândurilor rele, iar straniile năzuințe ale celor de jos se concretizară în mii de kilometri de semne și fibre mergătoare pregătite de atac. Fibrele se desfăcură, emanând mirosuri inconștiente, visuri sparte și *déja-vu*-uri deja banale, care îi făcură pe toți să pufnească în râs, dar care totuși miroseau pestilențial. Văzând asta, norii vărsară pe loc o substanță vindecătoare, albă, nimicind zumzăitul miilor de greieri mecanici ce formau lichidul personalității și elixirul voinței. Calmul se restabili imediat, iar buteliile norilor vărsau acum fuioare fine și lungi de zăpadă pură care începură să prindă forță și să se răspândească neconținut.

Deodată se auzi un singur strigăt prelung, reverberat, ciudat, astfel că toți norii întoarseră capul. Undeva aproape de malul Mării Aerului, nu departe de golf, neglijând cu nesimțire zbaterea Elementelor, a Vieții și a cursului Istoriei, care tocmai se ținea la școala elementelor mici, își aranjau instrumentele, cablurile, telecomenzile și boxele cei șase membri ai trupei Ionescu. Sentai, negrul cu lingurile, își puna vesta cu solzi, ascutea lingurile, după care se acorda după o metodă știută numai de el, țuguindu-și buzele uriașe; bătrânul Ionescu executa pe chitară flajeolete rapide, învâluindu-i pe ceilalți cu zgomote metalice de o claritate fantastică, enervându-l pe înaltul Meyindir, care tocmai încerca să-și acordeze basul cu braț de caracatiță drept grif și corzi din trunchi de copac. Aceștia doi nu se înțelegeau mai deloc, dar, în mod absolut ciudat, se iubeau. Angestaitn, pianistul, se unduia într-un dans știut numai de el, verificând indicatoarele și cesulețele unor aparate mici și negre, zbenguindu-se apoi de zor prin fața boxelor de o înălțime amețitoare. Retras în marginea uriașei platforme de lemn care era scena, nervos, încercând din răspuțuri să se calmeze, Zulfik controla pentru ultima dată setările *synthesizer*-ului său cu o singură clapă și un singur buton. Naybet, cu părul său vâlvoi care îi adusese faima de nebun, testa concentrat bateria ce îi alimenta cratițele și tingirile care îl făcuseră celebru. Bubui dintr-o căldare de aramă, năucindu-i pe toți.

Avalanșa sunetelor dezordonate și cacofonice antemergătoare acordajului, întrebările puse instrumentelor începură de îndată, umplând întreaga Lume de Deasupra, încremenind orice altă activitate a norilor, care rămaseră interziși. Pe imensa plajă a serenității apărură primii spectatori. Pășeau încet, încercând să nu perturbe activitatea celor șase Ionescu. Sute de mici mecanici asigurau trecerea infinitelor

cabluri pe sub Marea Aerului, scufundându-se rând pe rând, în timp ce mulți alții ridicau boxe cu forme de clepsidre și statui celebre în cele mai neașteptate și mai îndepărtate locuri ale Lumii de Deasupra, pentru a asigura o sonorizare demnă de Lumea de Sus. Norii și vântul adăugară rapid un reverb cosmic, atât de puternic, încât Ioneștii păreau că se aud din cine știe ce peșteri ale lumii, și nu de unde erau de fapt.

Deodată bătrânul Ionescu își pierdu răbdarea și începu un solo de bluzan absolut dement, înspăimântător de frumos, astfel că cei ce intrau în ordine să-și ocupe locurile rezervate pe Marea Arenă a Norilor, singura de altfel cu o capacitate de un miliard de suflete, se călcară în picioare și năvăliră într-o isterie generală, făcând-o să trepideze. Numai că, evident, se întâmplă ceva ce nu era bine. Naybet călcă pedala tobei mari, formată din multă piele de porc și catifea, ce acoperea cala unui vapor. Începu astfel să cadă tot, nori, castele din cărți de joc, personaje mitice, munți, creste, valuri, drept care gagiul fu implorat să înceteze. Lucru care poate s-ar fi și întâmplat dacă Naybet n-ar fi trebuit, vădit, să țină ritmul în continuare. Intrară apoi pe rând și ceilalți în jocul lui Ionescu, gâdilând atât simțurile Lumii de Sus, cât și noaptea cerului cu sunete ciudate de corzi amestecate cu nisipuri și scurgeri ale timpului. Meyindir pișcă abia auzit mi-ul basului său construit dintr-o caracatiță, obținând astfel și un pleoscăit carnal de coloratură, întrucât chitara se undui în brațele sale, gemând de plăcere.

Tema propusă de Ionescu ajunsese la punctul culminant, aducând sutele de mii de personaje deja instalate pe Arena Norilor la stadiul de animale furibunde ori păpuși dezmembrate, din pricina unui aflus prea mare de adrenalină. Soarele stinse brusc lumina, hotărând să le ofere Ioneștilor și mecanicilor lor șansa de a pune în valoare inegalabila instalație de lumini. Cei șase tresăriră o clipă, mirați, încercând să dea un sens rapid și just bufniturilor înfundate și sacadate ce se auzeau de peste tot, dar se liniștiră repede, realizând că, întrucât erau doar două-trei reflectoare de scenă ce spărgeau întunericul, nu-i mai puteau vedea pe fanaticii ce se loveau cu capul de asfaltul colosalului amfiteatru al norilor, ținând ritmul. Deodată muzica încetă la fel de brusc precum începuse, învăluind pe toți și toate într-o liniște deplină. Întunericul, la fel, total. Tăcere.

Apoi lumină. Multă lumină. Bas și lumină. Râuri de flăcări străbătură noaptea, uimind și pe alocuri înspăimântând elementele creației, halouri de fum colorat și mirositor se risipiră spre public, iar hologramele unor personaje nefirești se profilă pe întreg tavanul Lumii de Deasupra. Spațiul extraterestru păru că se sparge brusc, asemenea unei pungi, făcând să se reverse râuri dintr-o substanță pe care toți o apreciară ca fiind lavă fierbinte. Lumea dădu să fugă,

panicându-se, dar, surpriză, primii atomi ai acestei plasmе nervoase se evaporară ca prin farmec înainte să atingă pe cineva. Zgomotul de uimire străbătu arena de la un cap la altul.

În tot acest timp, platforma pe care cântau Ioneștii începu să zboare și să unduiască asemenea unui covor zburător, de vreme ce aceștia cântau cu mult nerv despre cum nu trebuie să fie oamenii: mici, răi și meschini. Cântau despre dragoste, despre vechea dragoste, așa cum era cunoscută cândva, iar clapele lor porniră să vorbească despre zorii umanității.

În curând, instalațiile luminoase și sonore năuciră pe de-a-ntregul privitorii. Certurile, răspunsurile pe care și le dădeau instrumentele unele altora, cuvintele pe care și le adresau întrecură efectiv orice închipuire, ba chiar s-ar fi putut spune că nu mai cunoșteau pic de rușine pe măsură ce Naybet deborda de măiestrie, dărâmându-și întregul complex de percuție pe care-l avea la dispoziție. În tot acest timp, uralele mulțimii înnebunite de transa încrâncenată în care era purtată creșteau din ce în ce. Po-po-popoi-pi-poi, declamă chitara lui Ionescu, tuby-tubap-tub-tap-d'dein? întrebă basul, căruia îi răspunse inevitabil Angestaitn: soooool-reeeee... Naybet răpăi scurt din tomuri, apoi Zulfik îi învăluie cald și final, irezistibil, prin apăsarea singurei clape a *synth*-ului său, care făcu brusc ca tăcutele stele să pornească, înnebunite de sărutul muzicii. Părea că întreaga Lume de Deasupra va parcurge universul cu o viteză necunoscută.

Deodată, dinspre scenă izbucni un suflu de energie atât de puternic, încât toți cei ce stăteau în picioare se prăbușiră cu lacrimi în ochi, răvășind și în același timp decompunând geometria Arenei Norilor. Cerul se vărsă asemenea unei lacrimi titanice și explodează, iar uriașele valuri clătinară scena pe care Ioneștii tocmai își regăseau liniștea și atingeau mărirea finală. Triluri de păsări. Pereți prăbușinzi de cascade. Dialoguri repezi între rechini și tigri, toate acestea se luminau și apăreau, clar, pe măsură ce magma și pasta perfect omogenă pe care o forma piesa trupei Ionescu se stingea ușor, declarând dulci revederi și păreri de rău.

Acum – liniște. Odată cu trupa se oprire și inimile celor de față, temătoare de a nu distruge tăcerea cu bătăile lor dulci și gingașe, cu infinita lor părere de rău, realizând, înspăimântate de moarte, că tocmai s-au îndrăgostit. Pe scenă se aprinse un singur bec, nu tocmai mare, luminând vag fețele celor din primele rânduri, albe, triste chipuri, prelungi, de necuprins instantanee ale părerii de rău. Angestaitn, uimit și el de atotputernicul nimic care se auzea, făcu prima mișcare și părăsi pianul, apropiindu-se de microfonul principal. Apoi ciocăni de două ori în acesta, pentru a se asigura că merge.

— Mhm, bună seara... făcu el. Prezența voastră care ne uimește bine-venită este sperăm că în număr atât de mare, piesa noastră

intitulată, v-a plăcut, suntem fericiți cu sprijinul atât de mulți, atât de mare, colegi, mă bucur că anunț, dar trebuie făcut mai întâi.

Realizând că nu știe ce vrea să spună, Angestaitn se opri. Observând enormitățile spuse, Ionescu îl dădu la o parte.

— Bună seara. Prietenul meu a vrut de fapt să spună că trupa Ionescu organizează în acest moment un concurs de aptitudini muzicale la care poate participa oricine, dar nu toți deodată, iar cei care vor reuși să impresioneze asistența cu vreo melodie, baladă, rondel, arie, cantată, suită, fugă, messă sau recviem, ba chiar și cu o drăguță povestioară, vor câștiga, la alegere, o călătorie gratuită înapoi pe Pământ cu taxiul sau un afiș în mărime naturală cu Plinius cel Tânăr și Guillaume de Poitiers jucând arșice. Succes!

Primul concurent fu un lungan deșirat de pe Pământ, de undeva din Albania. Acesta urcă pe scenă cu o chitară construită de el dintr-un recamier care la tăiere căpătase o formă deosebit de grosolană și care mai suna și hâd. Individul cânta cu o singură notă, trăgând periodic de o singură coardă, cu nimic diferită de celelalte, și mormăia un singur vers, care, repetat a nouă sute șaisprezecea oară, generă scoaterea lui din concurs. În public, fu lovit cu o țevă.

Urmă un elvețian de doi metri șaptezeci, cu barba roșcată acoperindu-i aproape toată fața și umeri lați cât dulapul. Deosebit de timid, acesta vorbi cu voce pițigăiată de fată și declară că va interpreta un cântecel pentru mama sa. Cântecul care urmă, de o frumusețe stranie, îngrozitor de trist, împietri asistența. Elvețianul mierluia și guița cu mult suflet despre o căprioară rănită și apoi înșelată la alimentară, despre turiștii care aruncă gunoaie în munții săi și apoi, meschini și invidioși în fața măreției naturii, rup dintr-o mușcătură capacul de la veceu și se dau cu el pe pârtie. Ionescu fu atât de impresionat de această intervenție, încât vru să-i dea elvețianului ambele premii pe loc, numai că trebui totuși să se resemneze, fiind potolit cu greu și sfătuit de ceilalți să mai aștepte, pentru a nu bate la ochi. Elvețianul luă loc pe scenă, ca finalist.

Trei reprezentante ale soțiilor își făcură apoi intrarea pe scenă, totul în râsetele și glumele nesărate, complet lipsite de umor, ale propriilor bărbați și prieteni. Nepăsătoare, superbe, cele trei, negresa din Surinam, muncitoarea din Iran și activista de partid din Rusia, își începură reprezentația care denota clar cel puțin opt ani de muncă și coregrafie asiduă. Numărul consta, deși era profund și irevocabil interzis de norme etice în general și de regulamentul concursului în particular, din demonstrarea unui curs de bătut la mașina de scris, asigurat de negresă, ascultarea în premieră a casetei reportofonului celei de-a doua, de unde se auzea clar cum grefierul unui tribunal obscur și obedient nota declarația cuiva care se plângea că îi fusese administrată de către altcineva o a nouăsprezecea palmă, plus falsetul

îngrozitor și bolnav pe care-l făcea a treia, asemănător guițatului unui porc muribund. Toate acestea, țcănitul mașinii, informațiile prăfuite și snorfăite pe nas ce soseau din reportofon, precum și încercarea de cânt futurist și postmodernist găngav, se auzeau simultan și făcură ca juriului să i se strepezească dinții și să le condamne pe cele trei. Cineva din public se repezi și rupse jerseyul uneia. Rușinea le umplu.

În continuare, Ioneștii declarară că ei vor să audă muzică, numai muzică, nimic altceva, explicaseră asta foarte clar de la bun început și, credeau ei, nu existaseră neînțelegeri. Într-adevăr, după aceea numai muzică se auzi, dar nimic serios și profund, nimic care să dureze, nimic care să îndemne juriul să schițeze un cât de mic gest, fie el de teamă, bucurie, invidie sau speranță. În cele din urmă, elvețianul fu declarat câștigător, ba chiar singurul câștigător posibil, întrucât ceilalți se zbăteau la o distanță respectabilă în clasament, undeva la câteva sute de puncte distanță. Numai că, din nefericire, acesta avu, după cum li se păru tuturor, un comportament absolut nedemn de un asemenea triumf, înșfăcând premiul și dispărând pur și simplu fără o vorbă în taxiul ce-l ducea spre Pământ. Bietul Ionescu rămase astfel neconsolat, întrucât spera să se aleagă măcar cu un număr de telefon de-al elvețianului în vederea unei fructuoase colaborări, dacă nu mai mult, fără a ține seama de posibilitatea apartenenței acestuia, evidentă de altfel, la celebra și periculoasa Alianță a Frigului, ce submina orice activitate pământească în Lumea de Deasupra, distrugând-o. Toți știau asta, dar nimeni nu voia să strice momentul lui Ionescu, care acum tocmai anunța sfârșitul pauzei și titlul piesei următoare.

Urma *România de vânzare*, piesă care nu mai putea fi o necunoscută pentru nimeni. Asta deoarece, de câteva zeci de ani, acest colț de rai numit România devenise realmente o supercivilizație ce ținea hățurile omenirii, calculându-i cu precizie pașii, anticipând mișcările materiei cosmice și aducând în sfârșit speranța a ceea ce ei numeau Cvartalul de Aur. Nu putea fi deci decât o bucurie pentru toată lumea faptul că nenumita bunătate ce sălășluia în acest pământ sfânt fusese în sfârșit versificată. În plus, însuși Ionescu își declarase fățiș apartenența la neamul românilor, gest de un nemaipomenit curaj de altfel, pentru că în pământul românesc trăiau numai oameni sfinți, luminați și plăcuți la înfățișare, care dețineau puterea dreptei judecăți, grații și virtuți care îi făceau încă oarecum bizari, greu de acceptat și neplăcuți de niște ultime și răsfirate elemente antisociale pămâtenesc.

Cât despre români, ei trăiau după singurele două legi pe care le aveau, de a iubi cât mai mult formele de viață și apoi de a cânta neconținut, fiecare cetățean fiind obligat să scoată în timpul vieții minimum zece albume de muzică cât mai apropiate de normele calitative în vigoare. Normal că foarte greu se putuse cineva adapta unei asemenea superputeri, cu un asemenea stil de viață, sigur că

existaseră numeroase cărți din partea guvernelor pămâtenes, atentate și manifestații de anvergură, întrucât neamul acesta, puțin numeros de altfel, iubea atât de mult și emana atât de multă dragoste, crea și suferea atât de mult din nicio cauză, era atât de drept și de bun, încât nici după moarte oamenii nu încetau să existe, scoteau albume în continuare, ceea ce făcea să nu se mai știe numărul cântăreților; plus că se iubeau mai mult ca înainte, ceea ce avea ca rezultat sporirea enormă a populației din oameni deja morți, astfel că nu se mai știa cine mai era în viață și cine nu, cine avea câteva sute de ani și cine nu, cine devenise nemuritor și cine urma să plece pentru prima dată. Era deci un gest de curaj să apari în fața a aproape un miliard de oameni, dintre care poate jumătate știau că ești român.

În tot acest timp mulțimea fremăta, fredonând abia auzit primele acorduri ale *României de vânzare*, dar din suficient de multe piepturi pentru a face Lumea de Deasupra să vibreze. Numai că primele măsuri se lungiră neconținut și se repetară, și se repetară, astfel că...

...muzica se opri. Și piesa nu mai începu, ci rămase încuiată în cutărul cu intarsii de carne al celor șase Ionescu.

Se auzeau pași.

Și asta pentru că din tavanul cerului se deschisese cu un clămpănit sec, cu doar câteva secunde înainte, un chepeng din lemn din care cobora șerpuind o frumusețe de scară rulantă electronică, cu balustradă din aur masiv ce reprezenta brațul unei canapele. Pe-aici, pe această potecă siderală ce făcea, vizibil, legătura dintre viață și moarte ori dintre cer și pământ, coborau ei, zeii. Coborau veseli și cu chef de cântat, după cum se putea vedea chiar pe figura lui Sultan, cel care conducea și strunea cu indicații scurte un grup numeros de închipuite fețe cerești. Erau Hipnos, cel cu somnul și fantezmele întunecate, Eugen, zeul cucerșilor, Nemesis, răzbunătoarea, Enlil, Ra, Eter, lumina veșnică, Reea, pământul, fiica Gheeii, Hera, apoi Baluba, stăpânul urșilor și fiu al unui robot, Marduk, celebrul Indra, Vali Nebunu', Hades, Elefterie, patriarhul Pleistocenului, precum și John Gaudeamus, regele *swing*-ului, majoritatea fumegânzi și translucizi ca niște aburi, unduind asemenea fuioarelor și abia văzându-se, ceea ce însemna, destul de evident, că nu existau și nici nu existaseră vreodată, fiind niște creații pur umane, niște închipuite figuri cărora strămoșii celor prezenți în public le cereau ajutorul, invocându-le sau divinizându-le, neînțelegând că ajutorul era de fapt înăuntrul lor. Acolo trebuiau să caute.

Gagiii, atât prin înspăimântătoarele personalități pe care le aveau și cu care degajau orice concurență, cât și prin ravisantele veșminte care le mistificau înfățișarea, reduseseră la tăcere orice suflu. Nimeni nu crâcnea ori scotea vreo literă. Toți erau fermecați.

Deodată, câțiva zei din anturajul lui Sultan găsiră că era

momentul să scoată ceva ce aducea cu niște obiecte total necunoscute. Asta pentru a concura, gândiră unii, succesul inimaginabil al trupei Ionescu, pe care erau poate invidioși. Unul, de exemplu, care părea un copac, avea ceva ce semăna cu o tablă de șah ale cărei pătrate erau de mai multe culori și se reliefa în mai multe dimensiuni, mișcându-se în toate părțile, devenind când cuburi sau paralelipipede, când conuri ori cilindri ce se alungeau și apoi se repliau neconținut, năucind simțurile. Altul cânta la anumiți curenți de aer văzuți numai de el – cert este că, într-adevăr, când dădea la o parte cu mâinile niște coloane de aer foarte gros și dens, până atunci nevăzut, care formau un soi de conducte fără început și sfârșit ale vieții, se auzeau sunete de neasociat cu nimic din ceea ce era cunoscut de oameni. În fine, John Gaudeamus, regele *swing*-ului, scoase mai dihai decât toți instrumentul la care cânta, un conglomerat haotic de tuburi, țevi, recipiente și fante ce intrau neconținut în vibrație unele cu altele, transmițând energia rezultată spre o pânză de corabie înfipă în mijlocul mașinăriei, care, de bucurie, începea să cânte cu voce joasă.

— Aha. Bă, incredibil. Absolut incredibil.

Aici, prietenul meu Vasile, cel în cinstea căruia scrisesem această povestire, se opri din citit și mă privi adânc. Eram buni prieteni, iar succesele pe care le repurtasem cu trupa noastră, care de altfel îi purta numele, se datorau într-o mare măsură tocmai acestei prietenii.

— Genial textul tău, zise el. Vreau să fac film din el. E obligatoriu să fac film din el. Cred că dacă reușim să găsim finanțare luăm sigur Cannes-ul. Ce Cannes, poate mai bine...

— Mă rog... i-am zis eu, modest din fire. Mersi. Măcar de-am găsi banii...

— Mamă, ce-o să iasă, se entuziasmă Vasile, izbind calculatorul. Bă, ce film o să iasă! Chiar mâine scriu la Eurimages! E imposibil să nu ne dea banii dacă scriem proiectul ca lumea. Iar chestia cu concertul trupei Ionescu o filmăm cu nouășpe camere, să se cace lumea pe ea!

Eu am tăcut. Nu-l credeam. Și asta pentru că, deși fermecător, omul ăsta avea în el ceva care îl împiedica să ducă lucrurile la bun sfârșit. Sau, mă rog, le ducea la bun sfârșit, dar nu-i ieșeau tocmai bine. Poate că tocmai ăsta era de fapt motivul pentru care iubita noastră trupă Ionescu, atât de promițătoare cândva, se stricase definitiv și iremediabil. Bine, nu era numai ăsta, poate că, dacă unul dintre ceilalți membri ai trupei ar fi știut să-și țină coaiele acasă și să nu se dea la femeia basistului atunci când nu era cazul, am fi putut cânta împreună și acum, când vorbeam.

Evident însă că nu era numai asta. Mai era ceva, ceva ce nu reușisem să înțeleg niciodată la unii oameni și care mă enerva

cumplit. Adică impostura. Foarte mulți oameni făceau lucruri la care nu se pricepeau deloc, spuneau lucruri pe care nu le stăpâneau deloc, totul culminând în cele din urmă prin faptul că se erijau pur și simplu în posturi sau funcții pentru care nu aveau nici cunoștințele și nici autoritatea necesare. Era și cazul lui sau al altora ca el, credeam eu. Îi văzusem filmele, îi citisem scenariile, îmi arătase poeziile. Nimic strălucitor, nimic genial, nimic nici măcar *altfel*. Și atunci de ce se încăpățâna să creadă că e artist? De ce? Nici măcar nu era vreo mare fericire să fii artist, simțeam asta pe pielea mea mai tot timpul. Și atunci de ce voiau oamenii de genul lui să se piardă în felul ăsta? Unii crezându-se Bach, alții Henry Miller, alții Bukowski, alții Ayrton Senna, alții Dumnezeu și cine știe mai cine... De ce nu puteau fi ei înșiși?

Din ce în ce mai nemulțumit, m-am ridicat. Știam că n-aveam să mai intru niciodată în casa amicului meu, chiar dacă într-un fel misterios puteam spune că țineam la el. Aveam să fac singur filmul cândva, dacă Dumnezeu m-ar ajuta să am banii.

— Ce faci? m-a întrebat el. Pleci?

— M-am cărat, moșule, i-am zis privindu-l trist. Pentru o secundă am avut chiar senzația că știe că știam că știe că știu. Dar nu mai conta.

— Plec. Mă duc să halesc ceva, mi-e o foame de mă cac pe mine.

— OK. Să nu uiți de întâlnirea de vineri, cu producătorul. Când o să vadă ce-ai scris...

— Sigur. Ceau, vorbim mâine.

După care m-am cărat. Și dus am fost.

din volumul *Sir Sugismund*,

Editura Polirom, 2006

© Luca Dinulescu

Adrian Georgescu

ADRIAN GEORGESCU (n. 1970) a absolvit Facultatea de Instalații a Institutului Politehnic din București. Din 1995 scrie în presa sportivă, iar în 2007 a fost desemnat „Ziaristul anului“ la Gala Premiilor „Ioan Chirilă“. Este coautorul volumului colectiv de amintiri cazone *Răcani, pițani și veterani* (Humanitas, 2008). A publicat *Câteva sfârșituri de lume* (proză scurtă, Humanitas, 2011). Din 2007 este jurnalist independent.

Dragoste cuantică¹

Îmi amintesc de vremurile acelea dinainte de Big Bang, continuă unchiul Qwfwq. Eram strânse ciopor toate particulele din lume într-un apartament mai mic decât vârful de ac. Ca să vă faceți o idee despre ce însemna asta, imaginați-vă că aveam baie comună nu doar toate familiile de pe scară, ci toate familiile de pe toate scările, din toate casele, blocurile și cartierele, iar pentru a fi cât de cât sigur că prindeai loc când te surprindea o necesitate, cum ieșeai, trebuia să te așezi din nou la coadă, deși, ca să fiu sincer, nici nu aveai cum să ieși, pentru că baia ținea loc și de sufragerie, și de dormitor, era și sală de cinema, și stadion de fotbal, de aceea, dacă doreai să faci un duș, trebuia să le ceri voie plasatorului și portarului să te întinzi să iei șamponul, deci se mai întâmpla ca, din pricina mișcării tale, cei de pe rândurile din spate să nu mai vadă ce se întâmpla pe ecran, dacă eroul a pupat-o sau nu, ori să se dea un gol pentru că l-ai mascat pe portar la lovitura liberă, și-atunci să te ții fluierături, certuri și îmbrânceli în vârful acela de ac care ne cuprindea pe toți, unde bașca intrau și tribunele, astfel încât țipetele ajungeau până la ceruri, care ceruri, dacă n-ați înțeles până acum, se aflau și ele tot acolo, comprimate.

Ce să vă spun? Traversam o criză nemaivăzută a imobiliarelor, zonele ultracentrale se confundau cu cele de la periferie, totuna era apartamentul de patru camere, de comandat, de la primul etaj și garsoniera confort 3 cu bucătăria în cameră și veșnic inundată, de la demisol. Din cauza inflației, chiria ajunsese la un nivel scandalos; ce să mai zicem de întreținere sau de condiții? Eram atât de mulți, încât la ultimul recensământ până și Al Bătrân se încurcase de câteva ori la numărât, trebuind s-o ia de la capăt iar și iar, până când câțiva muoni mai curajoși au început să bată cu pumnul în masă, cerând condiții decente de viață și extinderea urgentă a spațiului locativ.

Așadar, a doua zi ne-am trezit cu noaptea în cap, pentru că Al Bătrân avea programat pe după-amiază să separe pământul de ape, și, fiecare cu portbagajul plin de geamantane, boccele și papornițe, ne-am pregătit de plecare, așteptând semnalul. N-aș putea spune c-a fost un drum frumos, ba chiar la început am fost foarte dezamăgit. Cu nasul lipit de învelișul transparent al protonului nostru, așteptam să văd ceva, orice, însă, la drept vorbind, n-am văzut nimic, pentru că nu exista încă nimic care să poată fi văzut. Nici măcar nu știu dacă a fost un drum lung, pentru că timpul de-abia atunci începuse, primele secunde se nășteau și ele, răsărind ca niște globuri luminoase în jur, spărgându-se în focuri de artificii imediat ce treceam. În față erau

întinderi nesfârșite, pline cu întuneric, ca și cum sute și mii de ani-lumină ți-ai fi ținut ochii închiși, degeaba claxona tata și aprindea faza lungă, încercând să distingă ceva în față, pentru că în bezna aceea nu era nimic de care ar fi putut să se ciocnească.

La un moment dat, am tras pe dreapta să dormim. Când am deschis ochii, am văzut cum materia ne prinsese din urmă: apăruseră deja restaurante fast-food, peste tot străluceau reclame, mașini treceau în viteză, ca visurile dimineții, grăbite și aproape tangibile. Fiecare dintre cei care plecaseră cu noi din buricul lumii era de-acum integrat într-o asociație atomică, fie în bordurile de granit care străjuiau bulevardul, fie în miezul incandescent din filamentul becurilor care luminau pavajul, în grilajele de scurgere pe unde cădeau cascade ametoitoare, în acoperișurile metalice ale chioșcurilor de ziare, în vitrinele marilor magazine. O, și câte variante interesante de alipire nu aveam! Dar, în ciuda protestelor mele, mama, tata și cu mine ne-am stabilit într-un atom nedecomandat, undeva în dreptul numărului 1.457.209.833.945 bis de pe Calea Lactee, la marginea bornei + a unei baterii auto abandonate într-un tomberon. Mama a ales locul, spunând că în umbra oxizilor deja formați ne vom putea construi o casă solidă și confortabilă, iar în vecinătate funcționa deja o școală bună, unde voi putea învăța carte, departe de tentațiile centrului.

Eram o familie unită de quarci, care se mulțumea cu viața provincială dintr-o suburbie situată la ani-lumină de centrul Universului. După cum vă puteți da ușor seama din poza de familie, mama era un quarc de tipul *up*, tata, unul de tipul *down*. Eu semăn cu mama, ceea ce însemna că familia noastră constituia un proton, căci, dacă aș fi semănat cu tata, am fi format împreună un neutron. Sincer vorbind, îmi plăcea mai mult așa, căci asta însemna că aveam un sens, o identitate, dată de sarcina noastră comună pozitivă, și cine a auzit vreodată de ceva ca lumea făcut de un neutron? Aceștia fie lenevesc toată ziua, scăldați în impasibilitatea lor proverbială, privind cel mult spre norul de electroni de deasupra, fie intră în cele mai rele combinații posibile, din care ies mari grozăvii, cum ar fi, de exemplu, bomba cu neutroni.

Să ne întoarcem însă la familia mea. Tot din tipul *up* făcea parte și fratele mamei, unchiul Wolfram Amadeus, o mare figură în cartier. În general, era o particulă atomică liniștită, incapabilă de fisiuni sau de alte rele, însă ori de câte ori se certa cu iubita lui, tanti Tx, se îmbăta și începea să-i cânte serenade sub geam, făcând o gălăgie de se auzea până în Alfa Centauri. „La noi, ca la mezoni“, spunea mama, privind încruntată pe fereastră spre trubadur, făcând aluzie la faptul că tanti Tx era la origine un antiquarc, pricină pentru care ea și unchiul Wolfram formau o legătură chimică instabilă, proprie mezonilor. Mama pronunța cuvântul ca pe *maison*, cu un accent ușor

frânțuzesc, poate pentru că, la școala unde învățam și eu, predă limba lui Pierre Curie, de unde rămăsese cu obișnuința de-a rostogoli vocalele și de-a prelungi cuvintele, cântându-le parcă.

Pe bunica nu mi-o amintesc bine. A fost un quarc de tipul *strange* și viețuise neașteptat de mult pentru o radiație cosmică, adică 3×10^{-25} secunde, răstimp în care trăise o fulgerătoare poveste de dragoste cu bunicul, înainte de-a decădea brusc și ireversibil. Bunicul era un pozitron bătrân care a lucrat mereu într-un scanner PET, de aici și felul său de-a fi, curios și pisălog la culme. De el nu puteai ascunde nimic, pentru că vedea practic prin tine. „Iar te-ai jucat cu fotonii“, îmi șoptea, clătinând muștrător din cap când mă vedea intrând în casă, scăldat într-o lumină difuză pe care numai el o putea zări, „treci repede și te spală!“. Într-adevăr, aruncarea fotonilor era joaca noastră favorită, în primul rând pentru că străluceau ca licuricii și, neavând masă, îi puteam azvârli cât de departe voiam, iar în al doilea rând pentru că, dacă nimeream vreun geam sau vreo oglindă, acestea nu se spărgeau: fotonul trecea mai departe, prin refracție, sau era reflectat. E drept, nici gluonii nu aveau masă, însă erau foarte greu de extras din încrengătura care unea protonii și neutronii micii noastre comunități, iar dacă, prin absurd, cineva ar fi reușit totuși acest lucru, toată lumea noastră s-ar fi spart în bucăți și respectivul ar fi fost aspru pedepsit.

Într-o zi, tata a venit de la serviciu (era poștașul cartierului) cu vestea cea mare: primise o ofertă ca pilot de *crash-test* la Marele Accelerator de Particule CERN din Elveția. Ce frumos suna: Elveția! Îmi imaginam că acolo fermionii curgeau în șuvoaie albe și mătăsoase, că niciuna dintre horele și încrengăturile în care erau prinși nu putea constitui o amenințare în acea țară pașnică și îmbelșugată. De fapt, propunerea era pentru toți trei, având în vedere că împreună constituiam protonul care câștigase o sumedenie de întreceri auto, printre care celebra cursă de 1.000 ani-lumină plat și curb, ceea ce făcuse să fim selectați din câteva catralioane de catralioane de candidați.

Mama s-a opus de la bun început. O auzeam certându-l seară de seară. „Nu înțeleg de ce vrei să trăim ca electronii, azi aici, mâine pe lângă alt nucleu. Băiatul are numai 10 la științe nucleare, e olimpic la radioactivitate, ar putea primi chiar o bursă Mendeleev.“ „Draga mea“, a replicat tata cu vocea lui domoală, „nu-ți dai seama ce șansă extraordinară este pentru noi toți? O să călătorim, o să vedem lumea...“. „Lumea am mai văzut-o și nu-i mare lucru de capul ei: numai materie și iar materie. Și aici sunt nenumărate oportunități. Cartierul tocmai se extinde, săptămâna trecută, în tomberon au mai apărut un șoșon găurit și o cutie de cereale goală, nu mai e ca lanceputul lumii...“ „Bine, dar...“, a încercat tata. „De ce nu te gândești

mai degrabă la o slujbă bănoasă? Uite, madam Q > Z s-a mutat într-un atom de uraniu și s-a îmbogățit rapid..." „Și la ce i-a folosit, dragă? După detonare, a rămas cu dureri permanente de șale și vâjâit în urechi. Eu vorbesc despre știință.“ „Numai la știință îți stă mintea. La noi nu te gândești deloc“, l-a acuzat mama. „Ba tocmai, mă gândesc. Cu experimentul ăsta, băiatul nostru poate ajunge cineva.“ „Mi-e teamă că asta o să ducă la despărțirea noastră“, a șoptit mama, iar tata a spus: „Dar, iubito, asta ar fi minunat. Experimentul tocmai asta urmărește: separarea noastră“, la care mama a început să plângă și să-l acuze: „Tu ți-ai găsit pe alta!“.

În ce mă privește, e inutil să mai spun că eram absolut încântat de ideea de-a goni pe un circuit de curse cu o viteză apropiată de cea a luminii sau de-a mă vedea scăpat de gemenii W- și W+. Aceștia erau doi bosoni din vecini care se purtau de parc-ar fi fost singuri în tot universul. Negricioși și masivi, fiecare cântărind mai mult decât întregul atom de fier (mama zicea că era din cauză că mâncau doar la fast-food, dar se pare că la mijloc erau cauze chimice), mă urmăreau permanent, supunându-mă unor umilințe groaznice. Câteodată, în recreație, mă înghesuiau într-un colț, înghiontindu-mă zdravăn. Alteori, îmi cântau în surdină: „Quarc mititel/ cât ești tu de tâmpițel“, în timp ce eram ascultat la ore.

Până la urmă, pentru prima oară de la începutul lumii, mama a fost cea care a cedat. Să fi fost argumentul tatei legat de șansa ca eu să devin cineva? Să fi fost tentația de-a ajunge mai aproape de Franța mult visată? N-am știut niciodată sigur motivul.

* * *

La Geneva am fost întâmpinați ca niște vedete. Ni s-au făcut câteva teste medicale, asigurările de accident și, bineînțeles, instructajul. Misiunea noastră era extrem de importantă: urma să participăm la o ciocnire de mare viteză, în urma căreia se spera că avea să-și facă apariția bosonul Higgs.

Acum trebuie să ofer câteva explicații despre acest strămoș enigmatic. Fiecare membru al lumii noastre de particule subatomice este divizibil. Ți se poate întâmpla de la cea mai fragedă până la cea mai înaintată vârstă: cazi din leagăn sau îți lunecă bastonul și odată te trezești risipit pe pardoseală, despărțit în două sau în mai multe bucăți. Ei bine, o singură particulă, doar una, rămăsese indivizibilă, indiferent ce s-ar fi întâmplat. Acesta era bosonul Higgs (mama a strâmbat ușor din nas aflând că savantul care-i dăduse numele era englez), pe care nimeni nu-l mai văzuse de 13,7 miliarde de ani, de la Big Bang. Doar câțiva hadroni bătrâni își aminteau vag de niște particule dense ca melasa, care existaseră doar o fracțiune de 10^{-33} din secunda de după explozie și care le încetiniseră atunci înaintarea,

conferindu-le masă și, în timp, suferințe precum varice, hipertensiune arterială sau platfus.

Era o vreme frumoasă, numai bună pentru o ciocnire atomică: – 271° Celsius în aer și întuneric să-ți bagi degetele-n ochi. „*Chéri*, ai grijă să nu depășești viteza luminii“, l-a rugat mama pe tata, apoi, întorcându-se către mine, mi-a ordonat: „Pune-ți centura!“. Tata a ambreiat, începând să accelereze. Mă așteptam să parcurgem peisaje fabuloase, în care să ni se dezvăluie zări nesfârșite de cobalt, canioane căscate între spațiu și timp sau măcar niște structuri disciplinate de hidrocarburi. Ți-ai găsit! Întinsă pe lungimea a douăzeci și șapte de kilometri, autostrada era o simplă conductă cenușie în cerc, pe alocuri ruginită, cu câteva semne de circulație așezate acolo mai mult pentru a alunga monotonia decât pentru a semnala ceva, fiindcă nu aveai cum să rătăcești drumul.

„Hei, ați văzut?“, am strigat. „În dreapta e un grup de fermioni!“ „Nu-l deranja pe tata, trebuie să fie atent la condus“, mi-a spus mama. Între timp, tata mărise treptat viteza, depășind câțiva leptoni care se mișcau ca melcii, și, până să ne dăm bine seama, ajunseserăm la 99,999.999% din viteza luminii. Nu se mai vedea nimic în jur, intraserăm într-un tunel aproape infinit. Întreg universul părea o mingiuță prinsă cu elastic, care se îndepărta amețitor de noi. „Iuuuhuuu!“ am chiuit de bucurie, dar apoi am încremenit. Din față venea, tot cu o viteză amețitoare, un alt proton. În acea nanosekundă, am apucat să zăresc chipul drăguț și speriat al quarcului așezat pe bancheta din spate a celeilalte mașini, care părea fragil, dar care dispunea de o căpățână a naibii de tare, după cum aveam să simt imediat, iar printre miliardele de stele verzi care s-au ivit atunci am distins parcă și o mică scânteiere de culoare mov, născută din atingerea noastră.

Când mi-am revenit, eram întins pe jos.

— Uite bosonul! Pune mâna pe el, că dispare! urla tata, pe care șocul ciocnirii îl aruncase într-un copac, unde stătea cu capul în jos, ca o rufă atârnată la uscat.

— Unde? am întrebat, încă zăpăcit din cauza izbiturii.

— În tufa de stronțiu, puiule, a spus mama, care încerca să se dezlipească de pe peretele acceleratorului.

M-am năpustit de-a bușilea către boschetul cu pricina, printre ai cărui atomi se vedea ghemotocul mov sclipind jucăuș. În micul luminiș de dincolo, o quarcă drăguță stătea bosumflată, pipăindu-și cucuiul ce-i creștea între codițele în care avea strâns părul roșiatic. Cu ea mă ciocnisem așadar. Părinții ei stăteau alături, întinși pe iarbă, încă buimaci.

— Mi-ai spart capul, a zis ea, ridicându-și spre mine ochii negri ca molecula de carbon, cu străluciri de cadmiu. Cu viteza asta se merge?

— Ăăă... îmi pare rău... am spus, cred că...

— Hei, fiule, ce se-ntâmplă? Ai găsit bosonul? s-a auzit vocea tatei de dincolo de brăul de stronțiu.

— Imediat, am răspuns tare, întorcându-mă către simpatica necunoscută. Cum te cheamă?

— Qwa. Pe tine?

— Qwfwq. Încântat, am zâmbit, mutând bosonul în stânga, pentru a-i strânge mâna.

— Ce-ai acolo? m-a întrebat Qwa, curioasă. Vaaai, s-a luminat ea, când am deschis palma, ce mititel și frumușel e! Dă-mi-l și mie puțin.

Când i-am așezat mogâldeța în podul palmei, o mică descărcare electrică ne-a făcut să tresărim și să ne căutăm privirile. Qwa a mângâiat ușor bosonul, iar apoi l-a ridicat până în dreptul rucsăcelului ei ciclamen.

— Vezi ce bine se potrivesc? m-a întrebat ea, agățând bosonul de unul dintre buzunarele laterale. Nu-i așa că mi-l dai mie?

— Știi, de fapt...

— *Merci*, a zis ea și s-a întors. *Ciao*, mai vorbim.

— Qwa, stai! Nu aștepti să se trezească ai tăi?

— Nu-i cunosc, doar m-au luat cu autostopul. Lasă-i, că se trezesc ei. Te pup, a spus și, sărind sprintenă peste un trunchi de copac doborât, a dispărut în spatele unui hățiş, acolo unde materia întunecată dospea.

Două-trei secunde, am rămas cu gura căscată, apoi am strigat „Hei!“, pregătindu-mă s-o urmez, când o mână m-a apăsă pe umăr.

— Ai înnebunit? Vrei să te transformi în antimaterie? Nu vezi cum colcăie găurile negre pe-acolo? m-a scuturat tata. Ei, ai găsit bosonul?

— Da, însă...

— Ce?

— Din greșeală...

— Ce s-a-ntâmplat?

— L-am scăpat.

— Și? Unde-i?

— S-a spart, am mințit.

Am plecat triști de la locul ciocnirii, cu un atom guvernamental de litu trimis în căutarea noastră. Deși experimentul nu avusese succes, toți crezându-mă că bosonul nu fusese decât o biată imitație casantă, niște urmări totuși existaseră. În primul rând, eu, mama și tata ne separaserăm total, fără posibilitatea realipirii. Apoi, la câteva minute după ciocnire, o găurică neagră a apărut pe cerul de deasupra Genevei. Inițial, toată lumea a crezut că era un OZN și s-a repezit s-o fotografieze. Mica spărtură s-a fâțâit cam o oră pe firmament, parcă pozând pentru paparazzi, apoi a început brusc să se lățească, înghițind

orașul, întreaga Elveție, cu tot cu bănci, și, finalmente, toată planeta, pe care a ronțăit-o asemenea unui măr, scuipând cotorul sfrijit care înainte constituia axa polilor.

Cum acceleratorul de particule dispăruse odată cu omenirea, încercările de găsire a bosonului Higgs, strămoșul nostru indestructibil, s-au amânat pe termen nelimitat. De atunci au trecut miliarde și miliarde de ani. Universul fiind în expansiune, ne-am îndepărtat în mod constant de Țl Bătrân și nicio specie dotată cu inteligență și curiozitate n-a mai apărut să caute bosonul. Ba nu, mint, la un moment dat, în sistemul soarelui violet Urwaqq s-au ivit niște indivizi, dar respectivii nu aveau capete, ci doar trunchiuri și membre, astfel încât se plimbau toată ziua ca hăbăucii până se ciocneau între ei, moment în care începeau să-și care pumni. N-au rezistat mult. A, și au mai fost cei din galaxia Abell, extrem de inteligenți, care însă aveau organele de reproducere așezate în interiorul craniului. Aceștia n-au pierdut timpul: au construit rapid câteva piramide, săli de bowling și un centru de descompunere în factori primi a luminii, însă când erau gata-gata să descopere călătoria în timp au ajuns la extincție. Unii, întrucât din dorința procreării s-au dat cu capetele de pereți până și le-au sfărâmat, alții, din depresia cauzată de întrebările existențiale. Cert e că Țl Bătrân se săturase de forme de viață apropiate de perfecțiune și, pentru o lungă perioadă de timp, se pare c-a vrut doar să se distreze.

Cât despre noi, după ciocnire am încercat să ne întoarcem acasă, dar locuința noastră fusese și ea spulberată și azvârlită într-o nebuloasă îndepărtată. Tata nu s-a reangajat ca poștaş (de altfel, apăruse între timp f-mailul, poșta fonică, așa că nimeni nu mai avea nevoie de lentul quarc pentru a trimite vești) și a scris o carte de memorii despre întâmplarea ai cărei eroi fuseserăm, intitulată *Ziua în care Pământul a făcut poc!* După un timp, mama a divorțat, dându-l în judecată pentru violență conjugală și obținând astfel jumătate din încasările cărții, după care s-a recăsătorit cu un hadron pe nume Jacques.

Eu am obținut până la urmă bursa Mendeleev, ajungând un specialist reputat în mecanica cuantică. Pe Qwa n-am uitat-o niciodată și, la puțin timp după separarea alor mei, am plecat în căutarea ei. Am răscolit universul milenii la rând, inutil. Heisenberg avea însă dreptate cu al său principiu al incertitudinii: cu cât știi mai multe despre viteza unei particule, cu atât știi mai puține despre poziția ei. Și invers. Eu nu știam nimic despre Qwa, deci am regăsit-o, total întâmplător, exact când mă oprisem din căutat.

S-a întâmplat în timpul unei călătorii de afaceri (între timp, devenisem vânzător ambulant de biblii evoluționiste), undeva în galaxia lenticulară Spinoza 3. Sunasem la o ușă și mi-a deschis o

particulă în capot, care mi-a făcut semn s-o urmez, apoi a luat-o spre bucătărie târșându-și papucii. Fără chica roșiatică, torturată acum de bigudiuri și fără ochii negri cu sclipiri de cadmiu, n-aș fi recunoscut-o. Dacă masa se transformă în energie (Einstein, 2.17) și invers, ei bine, pot spune că iubirea vieții mele aproape că nu mai avea pic de energie. În schimb, excela la capitolul masă. Și-a amintit vag de mine și de întâlnirea noastră de demult. Cât despre boson, a ridicat din umeri și mi-a spus că-l mâncase, iar apoi m-a rugat să mă dau la o parte din fața televizorului.

din volumul *Câteva sfârșituri de lume*,

Editura Humanitas, 2011

© Humanitas, 2011

1. Omagiu lui Italo Calvino.

Radu Pavel Gheo

RADU PAVEL GHEO (n. 1969) a absolvit Facultatea de Litere a Universității de Vest din Timișoara. A publicat (selectiv): *Valea Cerului Senin* (proză scurtă, Athena, 1997; Premiul revistei *Orizont* pentru debut), *Adio, adio, patria mea cu î din i, cu î din a* (eseuri, Polirom, 2003), *Fairia, o lume îndepărtată* (roman, Polirom, 2004), *DEX-ul și sexul* (eseuri, Polirom, 2005), *Numele mierlei* (proză scurtă, Polirom, 2008) și *Noapte bună, copii!* (roman, Polirom, 2010; Premiul național pentru proză al *Ziarului de Iași* și Premiul pentru proză al USR, filiala Timișoara). A scris teatru și a tradus din Ernest Hemingway, Cormac McCarthy și Philip Roth.

Din alte vremi

Era singurul loc liber de pe terasă, altfel n-aș fi îndrăznit să îl deranjez. De remarcat l-am remarcat imediat: ieșea în evidență printre toți liceenii și funcționarii cu servietă care își beau cafeaua, berea sau sucul acolo. Era bătrân și impozant, cu umeri lați și spatele drept, iar în jurul lui plutea un nor de tihnă interioară pe care nu-l spărgeau nici conversațiile agitate, nici râsetele zgomotoase din jur. Dacă ar fi avut cineva nevoie de o ilustrație pentru o poveste cu bunici, bătrânul de colo ar fi fost întruchiparea ideală. Avea părul argintiu și des, pieptănat frumos pe spate, ochi albaștri și mâini mari, dar îngrijite. Nu era ponosit, cum sunt mulți bătrâni din epoca de-acum, dar nici elegant îmbrăcat, ci doar curat și îngrijit.

Bătrânul bea liniștit un ceai, iar scrumiera dinaintea lui, curată, stătea în colțul opus al mesei. Nu fuma. Să mă așez? Am întrebat dacă locul e liber. Bătrânul mi-a făcut un semn de invitație cu mâna și mi-a zis:

— Sigur că-i liber. Șezi liniștit, băiete!

Mi-am pus cafeaua pe masă și m-am așezat. Am scos țigările și bricheta, iar în clipa următoare am simțit privirea bătrânului fixată pe mine. Am zis repede:

— Vă deranjează dacă fumez?

— Nu, nici vorbă! Fumează liniștit, băiete! Sunt plămânii tăi. Dar știi că nu-ți face bine.

— Știu, m-am grăbit să răspund și să-mi aprind țigara – cam în același timp.

— Eh! a oftat lung bătrânul în timp ce inhalam cu nesaț fumul aspru. Eu nu m-am atins niciodată de țigară.

— Vă cred, am zis, așteptând predica inevitabilă, puțin rușinat de păcatul meu.

Dar era într-adevăr singurul loc liber de pe terasă.

— Am fost eu mai sportiv de felul meu, a continuat vecinul de masă (și se vedea că așa era). Dar nu-i vorbă că n-aș fi putut sau mi-aș fi pus eu în cap așa, că nu-i bine. Numai că nu mi-a venit cheful. Niciodată.

— Nici băutură? am îndrăznit eu.

— Ei, băutura! Așa, când și când, ca omu'... Țăla nu-i bărbat care nu mai trage când și când câte-o țărie. Face bine și la circulație. Un vin bun, o țuică de casă, un uischi. Uischiul bun, așa, un păhărel înainte de masă, e sănătate curată. Eu de vreo patruzeci de ani mă tratez așa și n-am avut nicio problemă.

— De patruzeci de ani? Și înainte...?

— Da, mi-aducea un prieten uischi de dincolo ori de câte ori ieșea din țară. Era diplomat și se ducea destul de des. Numa-i ziceam: „Nicule, să nu mă uiți!“. Și nu mă uita. A murit acu' vreo doi ani. Și pe vremea aia greu se găsea uischi la magazin... dar tu ești prea tinerel ca să ții minte.

— Ei, am mai citit...

— Citit, citit, acceptă cu îndoială bătrânul. Nu-i totuna să citești cu să trăiești. Vezi, măi băiete, acum citești peste tot cât de rău o duceam pe vremea comuniștilor. O fi fost rău, nu zic nu. A fost rău. Dar nu chiar așa de rău cum se zice.

— Bine, dar nu se găsea de mâncare! Nu era libertate! Nu puteai să pleci din țară! Nici pașaport n-aveai voie să ai.

Vocea mi s-a oprit aici. Ce să zic? Omul avea ceva dreptate – mă apucasem să repet clișee din ce citisem.

— Ei, se mai găsea, se mai găsea... m-a liniștit el. E drept că nu puteai cumpăra mare lucru din magazine, dar oamenii se descurcau. Românii au știut întotdeauna să se descurce. Ce, parcă acuma-i mai bine, când se găsesc de toate și n-ai bani să cumperi ce-ți trebuie? Mai mulți flămânzi sunt astăzi decât pe vremea lui Ceaușescu. Flămânzi și vagabonzi și golani și cerșetori... Atunci nu murea nimeni de foame. Eu nu mă plâng... nu, nu mă plâng. Am pensie mare, slavă Domnului, am lucrat patruzeci de ani la stat. Vezi, pe vremea aia statul avea grijă și-ți dădea și slujbă, și locuință. Nu rămânea nimeni pe drumuri, ca astăzi.

A tăcut și a sorbit din ceașca de ceai. Am tăcut și eu.

— Și cu libertatea voastră... a reluat bătrânul. Aveai destulă libertate și atunci. Dacă nu vorbeai tâmpenii și nu făceai ce știu eu ce prostii, n-avea nimeni treabă cu tine. Ba chiar și așa... Toată lumea povestea bancuri cu Ceaușescu și Elena, toți ascultau Europa Liberă, toți ziceau una-alta despre partid. Și nu-i mai omora nimeni pentru atâta lucru.

— Eu am auzit că se mai și murea.

— Bazaconii! mi-a retezat-o cu un gest decis vecinul cel distins. Știu eu mai bine! La început da, e-adevărat! Pe vremea lui Dej, cât mai erau rușii pe la noi, s-au mai făcut excese din astea. Dar după ce Dej ne-a scăpat de ruși n-am mai avut treabă. Ba nu, prin '80 și ceva se înmulțiseră descreierații ăia care voiau să fugă peste graniță! Dar ce, crezi că le mai făcea cineva ceva? Mâncau o bătaie bună de la grăniceri și dup-aia îi condamna la locul de muncă. Nici măcar la închisoare nu intrau. Țăla care zice că era rău și că nu se putea trăi ori minte, ori nu știe ce vorbește. Uite, eu am ajuns la șaptes'cinci de ani...

— Mulți înainte, am strecurat eu.

— Să trăiești... Am ajuns la șaptes'cinci de ani și am trăit bine și atunci, și acum. Dar acum nu mai e nici ordinea, nici disciplina de pe vremea aia. Și nici oamenii nu mai știu ce-i aia lege.

Bătrânul a tăcut câteva clipe. Nu l-am deranjat.

— Ei, da, la început a fost mai rău. Dar era țara plină de bandiți. Asta n-o mai spune nimeni. Numai ăia din munți, care veneau și furau de prin sate și împușcau oamenii...

— A, rezistența! ăia din anii '50!

— Care rezistență? Niște criminali, mi-a precizat bătrânul, ridicând vocea cu un ton.

Acum ochii lui albaștri începuseră să scapere.

— Niște bande de criminali și legionari puturoși, din ăia care au omorât oameni și înainte și dup-aia au fugit ca să scape de front. Și-n anii ăia s-au adunat și s-au pus să omoare lumea. Nici nu știi, băiete, câți au murit în chinuri în mâinile lor! Asta nu o mai spune nimeni azi. Dacă ai ști, te-ai îngrozi. Eu pe vremea aia eram tânăr tare și nu pot să zic că le știam pe toate. Dar pe ăștia nu puteai să-i ierți. Cum să-i ierți? Umblam după ei prin munți și dormeam prin păduri, pe foi de cort, în ploaie și frig, și tot timpul eram cu frica în sân. *Alea* au fost vremuri grele! Și erau și femei cu ei! Îți dai seama ce fel de femei erau! Într-o noapte l-au împușcat pe-un căpitan de la noi, pâinea lui Dumnezeu, om cu familie și cu trei copii. Ce rezistență era aia? Ar fi meritat să-i omorâm ca pe niște câini pe toți!

— Ați... adică i-ați prins sau...?

Nu mai știam ce să zic. Aș fi fost curios să știu dacă omorâse pe cineva și el, dar nu-mi venea să-l întreb. Nici nu știu dacă mi-ar fi spus.

— Până la urmă i-am prins. Pe ăia pe care i-am prins i-au judecat, i-au băgat niște ani la închisoare și gata... au ieșit bine mersi, liberi ca pasărea cerului. Acum iau pensii de la stat. Frumos, nu? Uite, democrație originală, cum i se zice astăzi!

— Dar dumneavoastră cum de i-ați...?

— Eu am lucrat la Ministerul de Interne, mi-a zis bătrânul. Muncă grea, cu răspundere. Am tras ca un câine mai bine de patruzeci de ani.

— Ați tras... Adică la Securitate?

— Da, acolo. Dar înainte de pensie am lucrat mai mult pe la grăniceri. Și după aia am ieșit la pensie.

— După aia?

— În 1990, după ce l-au împușcat pe Ceaușescu.

— Și la revoluție ați fost aici, în oraș? am îndrăznit.

Mi-am mai aprins o țigară. Inima începuse să-mi bată de parcă în ultimele minute aș fi gonit ca nebunul.

Bătrânul mi-a aruncat o privire rece și cumva goală.

— Nu, atunci eram plecat la mine la sat.

Am tăcut.

— Da, a reluat tot el, vecinul meu de masă. N-a fost chiar așa de rău cum se zice pe vremea comuniștilor. Acuma toți zic că era îngrozitor, că era foamete, că Miliția bătea, că Securitatea omora... Dacă erai om și-ți vedeai de treaba ta, nu te bătea și nu te omora nimeni. N-avea nimeni nimic cu tine. Știu eu mai bine cum a fost. Astea-s povești!

În clipa aceea, pe lângă terasă trece un amic de-al meu. Îl strig, îl salut și, cum îmi terminasem cafeaua, mă ridic și îmi iau rămas-bun de la bătrân. El îmi răspunde senin și ușor absent.

Prietenul meu se uită și el lung la vecinul meu de masă, după care plecăm împreună. Pe drum îl aud că-mi zice:

— Mișto bătrânul ăla cu care stăteai de vorbă.

— Da, îi zic eu.

— Se vede că a trăit în alte vremi. N-ajungem noi la anii lui. Azi nu mai sunt mulți ca el.

„Ba mai sunt“, m-am gândit. „Întotdeauna or să fie.“ Dar n-am zis nimic.

din volumul *Numele mierlei*,

Editura Polirom, 2008

© 2008 by Editura Polirom

Îngerul la telefon

Moderatorul emisiunii îl privi grav pe invitatul său și întrebă:

— Și de câte ori ați fost... ăăă, contactat de îngerul Domnului?

— Cam... să zic așa, de două ori, de trei ori pe săptămână. De obicei miercuri și duminică. Câteodată și în zilele de vineri, dar mai rar, spuse bătrânul din fața lui.

Bărbatul ce stătea în fața tânărului moderator trebuie să fi avut vreo șaptezeci-optzeci de ani. Era ridat, cu părul alb și rărit în față, iar mâinile slabe și cioturoase îi ieșeau din manșetele cămășii. Era îmbrăcat într-un costum maroniu, prost călcat, iar cămașa, deschisă la nasturele de sus, unde fusese fixat microfonul, avea gulerul ros.

— Și ce v-a spus? Întrebă la fel de grav și de interesat tânărul moderator. Ce v-a... transmis? Cum vă vorbește?

— Cum să-mi vorbească? se miră invitatul. Cu glas omenesc. Cu voce de bărbat.

— În românește?

— În românește, păi, cum? Altfel n-aș pricepe nimic.

— Aha. Așadar, stimați telespectatori, se întoarce moderatorul spre o altă cameră, îl avem invitat astă-seară, așa cum v-am spus, pe domnul inginer Ioan Pardos...

— Pardos, îl corectă bătrânul.

— ...Ioan Pardos...

— Inginer pensionar, preciză bătrânul.

Moderatorul zvâcni nemulțumit, dar reluă cu același ton:

— ...domnul Ioan Pardos, inginer pensionar, căruia îngerul Domnului i se adresează de două ori pe săptămână în românește și îi transmite mesaje pentru omenire. Cât timp vă vorbește, domnule... Pardos? se întoarce el iar spre bătrân.

— Așa, cam cât are timp. Un sfert de oră, poate chiar o oră... Altă dată și numai câteva minute.

— Rapid, expeditiv, nu?

— Da, câteodată. Știți, domnule Popescu, se însufleți bătrânul, e îngerul Domnului, așa că are foarte multe de făcut pe lumea asta. Mai ales acum, de când oamenii s-au înrăit și s-au stricat atât de tare, că ați văzut și dumneavoastră ce se întâmplă în Irak. Și în România...

— Vă vorbește și despre Irak? se miră moderatorul.

— Și despre Irak, și despre Palestina. Dar mai mult despre România și români. Și-atunci Mihail...

Moderatorul se uită nedumerit la bătrânul inginer.

— Îngerul Domnului, Mihail! îl lămuri acesta. Arhanghelul.

— Aha!

— Da. Atunci el îmi spune... adică, așa cum ziceați dumneavoastră, îmi transmite mesajul Domnului pentru români.

— A, și din cauza asta vorbește în românește.

— Exact! aprobă invitatul, scăpând un zâmbet încordat. Vorbește pentru noi, pentru români.

— Și credeți că mai vorbește și cu alții, în alte țări? De exemplu, cu un neamț, cu un arab, cu un american?

— Se poate, zise domnul Pardoș. Da... Cred că da. S-ar putea să fie chiar așa, medită el. Da, cred că aveți dreptate, domnule Popescu! Întări apoi, parcă iluminat. Sigur, Domnul Dumnezeuul nostru trimite mesageri la toate neamurile și ei le vorbesc tuturor pe limba lor.

— Cred că așa trebuie să fie, întări și moderatorul. Și spuneți-mi acum, cum vă vorbește îngerul Domnului?

— La celular.

— La celular?

— Da, întări bătrânul și arătă cu mâna spre un telefon celular aflat în fața moderatorului. Cam ca al dumneavoastră.

— Și... cum? Formați un număr anume? Sau vă sună el?

— El. Întotdeauna sună el. Ce, aș avea eu bani să sun? Știți, n-am o pensie foarte mare și, de când sunt singur, mă descurc mai greu...

— Da, da, e-n regulă, înțeleg, spuse repede moderatorul. Și de unde sună?

Fostul inginer îl privi nedumerit.

— Vreau să zic de pe ce număr sună? E din România sau din străinătate?

— Ăăă... se încurcă bătrânul. N-aș putea să vă spun precis. Cred că... de pe niciun număr. Din ceruri, direct! se hotărî el. Sigur, din ceruri. De unde altundeva?

— Vă sună așa, pur și simplu, din cer? Fără niciun număr de apel în rețea?

— Fără! Din cer! întări bătrânul. Doar e îngerul Domnului.

Moderatorul duse o mână la ureche, apăsându-și mai bine casca, apoi reluă pe un ton grăbit:

— Doamnelor și domnilor, după cum v-ați dat seama, în seara aceasta la *Normal și paranormal* îl avem invitat pe domnul Ioan... Pardoș, inginer pensionar, care a recepționat de la îngerul Domnului, arhanghelul Mihail, un mesaj pentru români. Vom reveni imediat cu dezvăluirile senzaționale despre mesajul pentru români după o foarte scurtă pauză publicitară. Rămâneți pe recepție.

Pe ecran apăru un intertitlu – „Arhanghelul Mihail: mesaj pentru români” –, după care intră bucla de dinaintea pauzei publicitare.

Ioan Pardoș intră în apartament. Încuie cu grijă yala, puse cheile în cuiul de lână uşă, își scoase haina și se îndreptă prin întuneric, cu pași siguri, de proprietar, spre uşa sufrageriei. Aerul din apartament era greu, stătut, ca într-o casă neaerisită de luni de zile, dar bătrânul nu simți nimic. Pătrunse în sufragerie și se așeză direct pe canapea, apoi apucă telecomanda, așezată exact unde trebuia să fie, și deschise televizorul.

Fusese o zi – și mai ales o seară – obositoare. Dar se simțea împlinit. Spusese tot ce era de spus. Acum, ajuns în sfârșit acasă, savura pe îndelete o bucurie cum nu mai simțise de multă vreme. De cel puțin doi ani, de când rămăsese singur. Își aminti a nu știu câta oară că Ioana murise chiar acolo, pe canapeaua unde stătea acum el. Singur. Fără copii, fără rude care să-l viziteze, fără prieteni. Se mai saluta cu vecinii. Atâta tot.

Dimineața se trezea, mânca pe fugă ceva, apoi se întindea pe canapea. Uneori ieșea puțin. Venea înapoi în casă. Se învârtea prin sufragerie, dormitor, baie. Spăla ceva. Din când în când gătea ceva simplu. Mânca iar ceva, puțin de tot. Nici pofta de mâncare n-o mai avea ca odinioară. Se uita la televizor. Mânca iar. Se uita iar la televizor. Se făcea seară, apoi noapte. Apoi dimineață.

Serile erau cele mai grele. Apartamentul se cufunda în liniște, totul în jur se întuneca și fiecare zgomot pe care fostul inginer îl făcea răsună găunos în încăperile goale. Așa că bătrânul înțepenea cel mai ades pe canapea, cu silueta luminată slab de ecranul televizorului. Aștepta. Din când în când tresărea și se uita în jur. O striga pe Ioana, apoi își amintea, ofta și se ghemuia și mai tare sub pled, pe canapeaua roasă. De multe ori dormea acolo, în fața televizorului. Ce rost mai avea să desfacă patul?

Așa i s-a scurs viața bătrânului – până când au început mesajele. De atunci însă lucrurile începuseră să curgă iar într-un făgaș al lor. Aveau un rost. Iar în seara asta bătrânul inginer avusese mai mult ca nicicând senzația că acel rost exista. Singurul lucru care îi umbrise vag, vag de tot, bucuria fusese o replică a moderatorului după emisiune. O auzise pe când se îndrepta spre ieșire. Tânărul acela amabil și serios strigase cu o voce complet schimbată la cineva din studio: „Care-i boul care crede că face puncte de rating cu căcaturi din astea?“. Bătrânul nu știa ce sunt punctele de rating, dar nu-i plăcuse că auzise cuvântul „căcaturi“ din gura tânărului stilat, atent și bine educat, care îi cucerise simpatia. Dar așa erau oamenii. Se schimbau de la o clipă la alta fără nicio explicație. I-ar fi plăcut să vorbească despre asta cu Ioana. I-ar fi plăcut ca ea să-l fi văzut acolo, la televizor, iar când el s-ar fi întors acasă, să stea amândoi și să povestească ore în șir cum a fost, ce i-a plăcut ei, ce nu i-a plăcut, ce a simțit el... Da, ar fi fost plăcut. Poate că și din cauza asta era totuși

puțin necăjit.

Bătrânul oftă și se lăasă și mai tare pe canapea. Imaginile de pe ecranul televizorului se înceteșară ușor. În jur se așternuse tăcerea. Apoi pe masă luci intermitent o pată albicioasă de lumină și ceva începu să piuie ritmic. Fostul inginer tresări, întinse mâna și apucă telefonul celular. Mișcările îi erau moi, ca și cum ar fi avut brațele înfășurate în vată.

— Alo? zise el.

Nu mai întrebă cine era la telefon. Știa deja.

din volumul *Numele mierlei*,

Editura Polirom, 2008

© 2008 by Editura Polirom

Integrare la Găurești

— Haidеți, oameni buni, vorbiți! insistă cu o voce tremurată primarul. Doamna comisar ne făcu onoarea să bată atâta drum și voi stați cu gurile încheiate.

Dar niciunul dintre sătenii strânși în sala de consiliu nu scoase vreun sunet. Unul – consilier local – își făcea de lucru cu un carnețel și un pix, altul mângâia paharul cu apă minerală din fața lui, altul își studia un nasture mic de la cămașă. Din când în când se uitau nedumeriți unul la altul. În încăpere se mai auzea doar șușoteala dintre doamna Gerhard, comisarul european pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală, și translatorul ei.

Doamna Gerhard, o daneză blondă și masivă, venise într-o vizită oficială la guvernul României și își exprimase dorința să vadă un sat românesc autentic. Și, cum doamna avea un stil personal de lucru, luase o hartă a României și, spre uimirea și groaza oficialilor români, pusese degetul la întâmplare undeva. Iar degetul ei se oprise taman în Găurești.

Așa s-a trezit Ion Tacsin, primarul găureștean, cu ditamai comisarul european pe cap. Femeia apăruse fără niciun fel de delegație după ea. Luase în mașină doar un translator. Cu picioarele muiate, rotofeiul de Tacsin o urmase pe femeie pe străzile desfundate și înnorioate ale satului, pe lângă casele de chirpici și gardurile de nuiele, printre găini și porci și peste podețul șubred ce ducea spre ruinele fostei ferme de bovine.

Într-un final, Tacsin a chemat câțiva oameni din sat la o întâlnire în sala de consiliu. Le-a transmis că doamna comisar pentru Agricultură venise în persoană să stea de vorbă cu ei și că să nu-i prindă că încep să cârtească sau să spună prostii, că s-au lins pe bot de subvenții de la Uniunea Europeană.

— Haidеți, oameni buni! se rugă de ei translatorul. Vorbiți cu doamna comisar, că de-aia e aici. Spuneți-i cum funcționează sistemul agricol de tip european în sat la voi.

— Păi, funcționează... mârâi unul din săteni.

— Așa, merge... îngăimă altul, cu privirea în podea.

— Și cum vi se par politicile UE de susținere a micilor producători agricoli? veni întrebarea dinspre doamna comisar, care se cam plictisea. Vă ajută la ceva?

— Păi... mormăi unul dintre țărani.

— Mai da, mai ba, zise mai tare altul.

— Mai mult ba, se încumetă un bărbat de vreo patruzeci de ani,

voinic și lat în spate, cu o mustață pe oală și o burtă impozantă, pe care stătea întins un tricou alb cu logoul firmei Adidas.

— Măi, Fănel...! Începu muștrător primarul.

— Cum adică? interveni doamna comisar.

Cel numit de primar Fănel roti privirea prin sală.

— Păi, ce s-o mai dăm cotită? zise el cu tupeu. Ce, nu știți? Când a venită răia cu supvențiile, nu i-a dat Tacsin la finu-su cât a vrut el? Că cică are în arendă la nu știu cine și nu știu ce. Finu-su, Genuțu, de-abia ce-și scoate nădragii din cur de foame, dar pe hârtii zici că are pământ până-n China.

În sală începu hărmălaia. Unii voiau să-l dea afară pe Fănel, alții strigau că de ce, că să-l lase să vorbească, fiindcă știe el ce spune... Primarul se făcuse pământiu la față și o blestema în gând pe comisăreasa care venise așa, în goana mașinii, de n-apucase să-și aleagă și el oamenii.

Când zarva se mai potoli, Fănel începu iar, de-acum îndârjit:

— Da' ce, că am zis, n-am dat cu paru'! Doar știți și voi cât pământ are răia a lu' Bărzăune. Și nu mă fură Tacsin și la retrocedări, când îmi luă două hectare din lotu' de la ăl bătrân?

Doamna Gerhard se cam zăpăcise sub avalanșa de vorbe declanșată așa, dintr-odată, de-abia îi făcea față și translatorul.

— Care lot? veni întrebarea ei.

— Lotu' care-l aveam de la moșu', tata lu' tata.

— Dar nu se putea stabili după harta de... după fișa de cadastru? rosti translatorul.

— Ce hartă? se miră Fănel. Care fișă? Da' ce, este f'o hartă? Știu eu și știe tot satul, doamna comisar! Până colea, la salcie, fuse tot pământu' lu' săracu' moșu-meu.

— Și de ce nu s-a făcut așa?

— Păi, salcia nu mai e, că a tăiat-o comuniștii. Da' știu eu unde fuse, știu locul precis. Da' dom' primar 'cea că nu, că nu-i acolo, și făcu el ce făcu de-i dete pământu' la Chirițoiaia a tânără, care și-a făcut-o secretară și după aia l-a prins nevastă-sa cu ea în birou, cu nădragii în vine. Mai mare rușinea!

Din pământiu, primarul se făcu ciocolatiu, apoi roșu, apoi iar pământiu. Comisarul european pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală îl fixă lung cu privirea. În sală se făcuse iar liniște, dar acum era apăsătoare, grea.

— Vedeți, domnilor fermieri, începu iar doamna Gerhard, eu aș fi vrut de fapt să aflu care este calitatea vieții dumneavoastră acum, la doi ani după integrarea în Uniunea Europeană. Vă este mai bine? Vă este mai rău? Eu am auzit că aveți în zonă și investiții străine.

— Da, sigur, avem... se auziră câteva voci, nu foarte ferme.

— Și e bine? întrebă doamna Gerhard.

— Depinde, începui iar Fănel. Adică nu zic că nu e bine, dar e și rău...

— Da, e și rău, întări un sătean mai sfrijit și tuciuriu de lângă Fănel, care frământa în mâini o șapcă „Lakers“. Ia zi-le tu de franțuji, Fănele!

— Le zic, se avântă Fănel.

— Care francezi? întrebă doamna comisar.

— Ția de-a venitără coala, de-a cumpărat fabrica de procesat laptele.

— Și ce-i cu ei? întrebă doamna.

— Ce să fie altceva decât că ia pielea dupe noi! aruncă sfrijitul.

— Ne dă pe lapte patru-cinci lei și ei îl vinde cu de două ori mai mult. Da' dup-aia mai și scade, 'ce că laptele nostru n-are procentajul de grăsimi necesar. Auzi, n-are procentajul! Și pe banii care ni-i dă ei nici nutrețu' la vacă nu-l poți cumpăra.

— Vedeți, domnilor, asta este economia de piață liberă, explică răbdătoare doamna Gerhard. Dumneavoastră ați putea încerca să vindeți în altă parte. Sau și mai bine ar fi să vă faceți propria fabrică de colectare și procesare. Depuneți un proiect la Uniunea Europeană și accesați fonduri europene nerambursabile. Fiindcă acuma bani sunt – mai ales pentru micii producători!

— Da, că ne și lasă franțujii, fir-ar mama lor a dracului cu cine i-a adus aici! bombăni Fănel. Ei are toate afacerili cu lapte din județ și e mână-n mână cu prefectul. Ne-or da ăia aprobare să facem noi fabrică atunci când o veni tata din groapă să mulgă vacile. Că mai bine dai laptele la porc decât să-l vinzi lor. Dar și cu porcu-i lucru' dracului, doamna comisar. Că, de când venirăți cu regulile astea noi de la UE, nici porcul nu mai poți să-l tai la tine-n ogradă!

— Ba da, sigur că puteți să sacrificați animalele proprii, preciză doamna comisar. Numai că trebuie să respectați regulile de bunăstare animală. Doar nu doriți nici voi să chinuiți bieteale creaturi!

— Aia e, că nu dorim! explică Fănel. Și, să nu îi fie cu supărare la doamna comisar, eu văzui cum e cu regulile alea animale de la UE. Nu-și curentă anul trecut al lui Beșleagă porcu' după normele astea noi? Chinui animalul vreun sfert de oră. Mirosea a șorici pârlit de sus, de la biserică, de ziceai că pusese porcu' pe scaunul electric. După aia îi văzui la vecinu' și pe domnii cu asomarea, de veniră și traseră în el cu țeava aia.

— În el? se cutremură doamna Gerhard.

— În porc, preciză Fănel. Porcul chirăia, ei trăgea și tot pe mine mă chemă vecinu' să-l tai. Că eu știu meseria de la tata și pun cuțitul așa, la gât – Fănel își trecu degetul peste jugulară –, trag o dată, harșt! Gata!

Gesticula cu atâta putere, încât la „harșt“ doamna comisar tresări

și-și trecu mâna peste gușa proeminentă.

— Da' de spanioli nu zici? sări unul din săteni.

— Zic! se sumeți Fănel. Da, doamna comisar, mai e și spaniolii ăia care ne luară iazu'. Mari javre și ei! Cică li-l concesionă ăia de la județ, că așa vrură ei, să li-l concesioneze. Dar ăla ierea iazul satului de când ne știm noi, găureștenii. Acu' li-l concesionă și gata, nici nu te mai lasă să treci pe-acolo. Înainte mergea la pescuit ăștia micii și ne mai duceam și noi așa, duminica, de-o relaxare. De când veniră spaniolii, a tras, ai dracului, gard de sârmă și-a băgat curent în el ca la Auschwitz.

— Și aduse și bodygarzi, interveni sfrijitul de lângă Fănel.

— Așa-i, angajă bodygarzi pe niște țigani din Malu-Sec, ca să ne rupă oasele. L-a prins odată pe unu' că trecea pe-acolo și l-a snopit în bătaie, de a stat ăla trei luni la spital, că cică voia să le fure peștele la spanioli.

— Dar cu ăștia ne judecăm, explică alt sătean.

— Ne judecăm! întări și sfrijitul.

— Până-n pânzele albe! zise Fănel. Că n-om fi noi ultima găină chioară din poiată!

Translatorul se poticnea tot mai des. N-ar fi avut niciun fel de probleme să traducă „implementarea acquis-ului comunitar“ sau „pachetul de măsuri aprobat de Comisia Europeană“, dar cu ultima găină chioară din poiată îi venea mai greu.

Paradoxal, deși părea copleșită, doamna Gerhard se mai relaxase și era tot mai interesată de ce auzea.

— Și, în afară de francezi și de spanioli, mai aveți și alte probleme? întrebă ea.

— Alte probleme... se socoti Fănel. Eu nu știu...

— Cu Federico, îi aminti sfrijitul.

— A, da, cu italianul! își aminti Fănel. "Tu-l în cur pe mă-sa de broscar! răbufni el, apoi adăugă repede: P-asta nu i-o traduce la doamna.

— Ce-i cu italianul? veni întrebarea comisăresei.

— Păi, veni la noi acu' f'o trei ani, că cică nu vrea găureștenii să meargă să lucreze în UE, în Italia adică, la cules de roșii. Că noi nu ieream așa, integrați, ca acum. ăsta, italianul, 'cea că face el contracte de muncă și dă o mie cinci sute de euro, casă și masă. Venise după el și cu unu' Ștrompel ori Oștrompel de la București, de la nu's'ce firmă. Și s-a dus oamenii. S-a dus, că de ce să nu se ducă, dacă plătea? Le-a luat Oștrompel ăla trei sute de euro la fiecare, 'cea că pentru transport și viză de lucru și nu mai știu ce. Na, și-i duse pe oameni. Ierea gata să plec și eu. Noroc că ierea Florica bolnavă... Vai de mama lor! Și îi duse italianul acolo, îi băgă pân niște barăci dupe câmp și ierea acolo, cu ei, niște d-ăștia arabi ori negri, toți cu puști și cu pulane, și ăștia

ierea șefii. Îi păzea să nu plece. Da' unde să pleci, că ierea decât câmp și câmp. Italianu' le luase și pașapoarte, și acte, și tot, să nu poa' să fugă, și s-a pus bieții oameni de lucra de la șase dimineața până noaptea, când nu mai vedea roșia pe fir. Le dădea douăzeci de euro pe zi și le lua zece înapoi, 'cea că pe casă și mâncare, și bieții oameni făcea foame, că mânca o dată pe zi macaroane fierte, și dormea treizeci într-o baracă, pe saltele, pe jos, care cum apuca. Întrebară f'o doi de contracte, de o mie cinci sute de euro, și să vezi cum se puseră negrii ăia cu pulanu' pe ei. Uite, așa făcură italienii. Unu' dacă zicea că nu-i place, venea negrii și-l bătea de se căca pe el. Nu zic bine? se întoarce el spre săteni. Vergică, tu fuseși acolo. Nu zic bine?

— Ba zici. Da' spune-i la doamna și de Tomiță.

— Așa, că uitam. Ierea un băiat de la noi, Tomiță, tânăr, voinic... Tomiță apucă de fugi undeva, el știe cum, și ajunsese la poliție. La poliție, cum îl văzură, îl arestară, că 'cea că-i clandestin. Îl întrebară ei ce-l întrebară și-l băgară în celulă. După o vreme, așa, pe seară, în celulă veni italianul, Federico, cu malacii lui negri, și-l bătură pe Tomiță de-l ologiră.

— Luă și șase luni de pușcărie, completă cel numit Vergică.

— Așa, exact! Șase luni luă, întări Fănel.

— Bine, oameni buni, dar nu asta înseamnă Uniunea Europeană, explică răbdătoare doamna Gerhard.

— Da' ți l-oi prinde eu odată pe Oștrompel ăla! bombăni Vergică.

— Eu pe mesio Gilbert tare aș vrea să-l prind, spuse Fănel. Să pui odată mâna pe el, că-i rup osișor cu osișor, așa, unu' pe zi, 'tu-i mămicuța lui de nenorocit!

— *Monsieur* Gilbert? Care Gilbert? veni întrebarea dinspre doamna Gerhard, care încerca să țină pasul cu perspectivele diverse ale găureștenilor despre Europa Unită.

— Mesio Gilbert belgianu', explică sfrijitul de lângă Fănel.

— Un belgian, doamna comisar, explică primarul, care își mai revenise nițel. Veni la noi în sat acu'... să tot fie f'o patru-cinci ani... înainte de alegerile de-a câștigat Bănescu. Era pedagog din ăsta modern, european, și 'cea că vine să-i învețe pe copii la școală nu știu ce. Avea hârtie de la minister, că era de la o asociație cu copiii și educația, și 'cea colo-șa că se recomandă sprijinul autorităților. Noi ce să facem, dacă zice ministerul să-l sprijinim? L-am sprijinit.

— Da, exact așa, întări Fănel. Îl sprijini tot satul, ca proștii, că ne face copiii să fie și deștepți, și europeni, 'tu-i Europa lui în cur cu harta ei cu tot! E, și după f'o două luni începu copiii să vină acasă cu bani și cu ciocolăți de-astea străine. Săftica... femeia de serviciu de la școală, explică el, Săftica îl tot pândi, îl tot pândi, până când îl prinse o dată. Și ce făcea belgianu' mă-sii? Să mă scuze doamna comisar, dar... îi lua pe ăia micii în cabinet, le dădea pantalonașii jos și-i pipăia

p-acolo, știți dumneavoastră...

Traducătorul se opri o clipă, răsuflă, apoi reluă traducerea. Pe măsură ce traducea, doamna comisar se roșea tot mai tare.

— ...și își scotea și el asta... socoteala, și-i punea să i-o frece până... până... na, înțelegeți și dumneavoastră, doamnă!

Doamna Gerhard, amuțită și roșie ca racul, dădu din cap că da, înțelegea, și regretă decizia ei de a descoperi realitatea rurală într-un mod atât de atipic.

— Dacă puneam *atunci* mâna pe el! oftă Fănel. Îl beleam, aia făceam. Îl beleam. Da' fugi în pizda mă-sii în Belgia lui.

Tăcură iar toți. Se părea că se spusese tot ce era de spus despre Europa. Străbătută brusc de un gând, doamna Gerhard întrebă:

— Cu danezii ați avut vreodată vreun fel de raporturi?

Sătenii se uitară nedumeriți unii la alții. Într-un târziu primarul zise:

— Nu, danezi n-a venit pe la noi.

Sfrijitul întrebă în șoaptă:

— Aștia nu e ceva câini?

— Taci, mă, că ești prost! îl înghionti Fănel. Doamna comisar e danează.

* * *

Când doamna Gerhard se pregăti să urce în mașină, primarul Găureștiului își aminti ceva și se proțăpi în fața ei. Se clătină șovăitor de pe un picior pe altul și spuse, uitându-se fix la translator:

— Doamna comisar, să nu credeți... adică eu vreau să vă asigur că nu asta e părerea găureștenilor despre integrarea în Europa.

— Bine, bine... îi zise repede doamna. Asta e bine.

— Și să știți, se precipită primarul, să știți că ce zicea Fănel ăla nu e cum zicea el. Nu era nicio salcie unde zicea el că are pământul și nici ce zicea de domnișoara secretară nu e adevărat. La noi nu se există să se facă furăciuni din astea. Noi suntem sat european din 2006. Găurești e aproape sută la sută integrat în UE.

din volumul *Numele mierlei*,

Editura Polirom, 2008

© 2008 by Editura Polirom

Silviu Gherman

SILVIU GHERMAN (n. 1981) a absolvit Facultatea de Comunicare și Relații Publice „David Ogilvy“ a SNSPA și secția actorie din cadrul UNATC. A publicat: *Scurta și plictisitoare viață a lui Kjus* (proză scurtă, Polirom, 2005), *Cele mai frumoase creiere* (roman, Cartea Românească, 2008) și *Hârțile Masculului* (roman, Curtea Veche, 2012). Împreună cu Ovidiu Chihaia a format în 2008 trupa Mes Quins și proiectul teleschpenker.com.

Alice

Televizorul, aflat în spatele meu, spunea că Viena e sub ape, calculatorul afișa mesaje care mă excitau, iar radioul cânta o melodie populară. Nu aveam timp să opresc televizorul și radioul, pentru că mesajele excitante curgeau regulat și cereau răspuns. Vocea groasă a cântăreței de la radio slobozea triluri, crainicul de la TV era zguduit de o tuse.

Așa am cunoscut-o pe Sgsdggf. A spus că numele ei adevărat mi-l va dezvălui când ne vom întâlni față în față. După două ore am încheiat discuția, m-am deconectat și m-am dus în bucătărie să beau un pahar cu lapte rece. Eram desculț și îmi contractam degetele piciorului drept, pentru că simțeam un cârcel pe cale să se instaleze. Cum nu purtam haine, transpirația mi se scurgea pe piept și pe spinare de parcă eram într-o saună, făcând bobițe lucioase dacă nimerea peste fire de păr. Am băut laptele pe nerăsuflăte. Când mai aveam doar câteva înghițituri, ochii mi-au căzut pe chiuvea plină cu vase. Ce va zice Sgsdggf dacă ne vom întâlni azi la patru, așa cum am stabilit, și o voi aduce pe urmă aici? Vasele trebuie spălate, ba, mai mult decât atât, hainele care stau împrăștiate pe podele trebuie culese, împachetate și depozitate în dulap, șervețelele mototolite în care mi-am suflat nasul trebuie aruncate la gunoi.

Gândul că mă voi întâlni cu o fată cunoscută pe internet mi se părea oarecum neverosimil. Și mai de necrezut era s-o invit la mine, dar totuși asta m-a încurajat să fac ordine așa cum nu mai făcusem de câteva săptămâni. Am început cu lucrurile aruncate într-un colț al sufrageriei: geanta, mapa albastră și o scândură. Am agățat geanta în cuier după ce am așezat în ea mapa, iar lemnul l-am pus pe balcon (nu știu cum a nimerit în casă sau la ce era bun). În cealaltă parte a camerei erau hârtii, foarte multe hârtii, vechi de când lumea. Am avut momente de surpriză descoperind desene și alte nimicuri pe care le credeam de mult pierdute. Aranjatul lor în teancuri s-a făcut mai repede decât mă așteptam. Într-o oră le-am terminat și deja mă gândeam unde să depozitez cele aproape 50 de sticle goale de bere, cola și apă minerală împrăștiate sub pat, în rafturile goale din bibliotecă, sub calorifer și în sertarele biroului. Am optat până la urmă tot pentru balcon, fiindcă toboganul de gunoi de pe palier și tomberonul erau umplute încă de alaltăieri.

Orele se scurgeau încet-încet și, pe măsură ce minutarul ceasului de pe perete înainta, mișcările mele deveneau plăcute, încărcate de sens. Altfel decât pentru o fată, ce rost avea să ordonez toată

harababura asta? Așa am trăit de când am plecat de acasă și am început să fiu bântuit de gânduri. În momentele de mare singurătate, îmi plăsmuiam imagini care căpătau viață și mă atacau exact acolo unde aveam slăbiciuni. Unele erau sexuale, altele complet absurde, altele mă făceau să mă îmbrățișez de groaza morții, altele îmi deschideau inima în fața lui Dumnezeu. Singurătatea mea nu e deosebită și, deși nu am prieteni sau cunoscuți, înclin să cred că toți oamenii singuri gândesc la fel. Nu le am cu analogiile, orice aș zice ar fi prea general. Sunt pur și simplu singur. Acesta e un lucru foarte trist.

Uneori, rar de tot, dacă cineva ca Sgsdggff îmi trece prin pat, devin și mai deprimat. Vrăbiile încep să ciripească drăgăstos în copacul din spatele blocului, iar cântecul lor intră pe geamul crăpat, înduioșând unele femei și făcându-le să-mi lase ceva bani pe noptieră. Le aud cum își trag nasul și închid poșeta, dar rămân nemișcat, cu ochii închiși, scăldat de soarele dimineții. Apoi pantofii lor ticăie de câteva ori, se înfundă puțin în carpetă și răsună în sfârșit din hol. Toate femeile se încurcă vrând să descuie ușa fără să facă zgomot. E distractiv să le auzi cum înjură printre dinți – și ce înjurături îngrozitoare –, în vreme ce tu te prefaci că dormi, deși razele soarelui îți bat neplăcut în pleoape și se transformă într-un vâl sângieriu tras peste ochi. În asemenea clipe știi că ele știi că sunt treaz. Zgomotul încuietorii e prea mare. Poate că tăcerea de câteva clipe ce se lasă apoi, reprezentând ezitarea între a descuia ușa singure sau a mă chema pe mine, le convinge că e mai bine să continue singure. Eu oricum nu mă pricep la nimic.

Era ora două și terminasem de așezat pe balcon mai multe pungi umplute cu gunoi. În bucătărie, podeaua murdară de nu știu când m-a făcut să pierd trei sferturi de oră curățând-o; îmbrăcatul mi-a luat încă douăzeci de minute. Ce mai lipsea? Oare totul era pregătit? Nu, vinul. Nu aveam vin. Fără vin nu se poate. M-am încălțat și am vrut să deschid ușa, cu gândul la unul dulce și roșu, dar am constatat că nu găsesc cheia. Yala se deschidea cu cheia de ambele părți. Am căutat-o pe jos, prin buzunare, prin pantofi. Pe birou nu era. Nici în sertare. Am răsuflat adânc și, prinzându-mi fruntea în palme, am încercat să-mi amintesc ce făcusem ieri. Era foarte dificil, pentru că nu făcusem nimic. Amintirea cheii se pierdea în jurul unei zile incerte – atunci când știu sigur că o aveam, pentru că un om urca scările gâfâind și m-a întrebat dacă familia Bechet locuiește cumva prin blocul ăsta. Nu-mi aminteam dacă eram pe cale să încui sau să descui. Poate e undeva prin apartament, poate că o voi găsi peste mult timp și voi spune, plesnindu-mi fruntea, uite, domnule, aici era. Se făcuse însă ora trei și jumătate, iar eu nu mai aveam timp de căutări. Ieșeam din când în când pe balcon, scrutând piațeta de peste drum, unde ne dăduserăm

întâlnire. Încercam să identific o fată în haină portocalie de piele, jeansi strâmți și cizme înalte cu toc. Trecerea unui sfert de oră în căutări zadarnice m-a umplut din nou de transpirație, dar oricum nu mai conta, pierdusem orice speranță, nu voi avea parte de nicio fată, îmi spuneam. Am început să mă plimb nervos prin casă, înjurând, și situația a continuat așa până la 16:04, moment de mare inspirație, când am regăsit, într-un sertar, binoclul militar care mă făcuse celebru în tabăra dintr-a noua. L-am luat și m-am aplecat cu el peste balustrada balconului. Nu se vedea nimic; avea praf depus pe lentile. După ce l-am șters, am remarcat în piațetă două fete care corespundeau descrierii. Una înaltă, blondă și subțire, însoțită de un Rottweiler, citea o revistă. Alta, ceva mai scundă, cu forme rotunjoare și păr castaniu, vorbea la celular. Primul meu gând a fost să strig. Distanța nu era așa mare, cam două sute de metri. În ziua aceea de sâmbătă, fără mașini și oameni, m-ar fi auzit ușor. Ce nume puteam striga însă? Cu-mi spusese niciun nume. Era clar că una din ele era fata cu care vorbisem pe internet. Amândouă purtau haine gălbui, blugi și cizme, numai că blonda părea să aibă o haină mai portocalie decât șatena. În plus, arăta și mai bine. Singura problemă mi se părea câinele. Ce fată flirtează cu tine pe internet, îți dă speranțe și apoi acceptă o întâlnire la care vine cu un dulău, așa, ca să te descurajeze? Am continuat să le urmăresc pe amândouă. După un sfert de oră în care și-au tot privit ceasurile, m-am lămurit. Șatena s-a întâlnit cu un pletos și au plecat împreună. Blonda a rămas să-și balanseze nervoasă un picior, așezată pe o bancă.

Atunci, văzând că nu am altă posibilitate, am început să zbier de pe balcon:

— Sgsdggf! S-g-s-d-g-f-f! Internet! Sunt Jerry! Jerry de pe in-ter-net! Sgsdggf!... Ne-am dat întâlnire!

Rottweilerul a ciulit urechile.

— N-am cheie, m-am blocat în casă, sunt Jerry, sunt Jerry!

Din depărtare s-a auzit un lătrat. Am început să țin și să mișc brațele. Dulăul s-a smucit din lesă, a traversat strada pustie și s-a oprit chiar sub fereastra mea de la etajul întâi, făcând mare tămbălău. Capetele nemulțumite ale unor vecini s-au și ițit la geamuri, cerând ca zgomotele să înceteze. Acest lucru n-a fost posibil până când Sgsdggf n-a ajuns lângă el și nu l-a mângâiat pe cap ca să-l potolească. Pe urmă și-a trecut pe după ureche părul blond și a ridicat spre mine o față încruntată. Avea obrajii lungi și netezi, iar urechile, puțin ascuțite, o făceau să semene cu o vulcaniană.

— De ce ții așa?

Vorbele ei mi-au trimis în nări un miros dulceag de parfum. Pe urmă mi-am dat seama că mirosul venea de la vecina din stânga, o femeie grasă și machiată cu verde, care privea scena rezemată de

pervaz.

— Am vorbit ceva mai înainte pe internet și n-ai vrut să-mi spui cum te cheamă. Ne-am dat întâlnire în piață. Îmi pare rău că m-ai așteptat degeaba, dar m-am încuiat pe dinăuntru. N-am cum să ies din casă.

Vecina a băgat capul la loc și perdelele semitransparente au căzut în urma ei. Mai mult ca sigur ne privea mai departe din spatele lor.

— Pe el îl cheamă Jerry, a spus blonda, arătând către câine. A venit pentru că te-a auzit că-l strigi. Dacă nu era el, eu n-aș fi venit.

Rottweilerul mârâia în vreme ce mângâierile ei îi trăgeau pe spate pielea capului și a feței, descoperindu-i albul hidos al ochilor. Am încercat să zâmbesc.

— Cum te cheamă cu adevărat?

A evitat răspunsul.

— Nu știu de ce Jerry e atât de nervos. De obicei e blajin. Cîinii simt răutatea din om, poate din cauza asta.

— Eu nu sunt un om rău, poți să mă crezi.

— Ești uituc.

— Da, și-mi pare cu atât mai rău. Dacă ai ști ce curat am făcut în apartament...

— Credeai că o să intru direct la tine în casă, nu-i așa?

Luase un ton destul de periculos și mă temeam să nu se sature de vorbit și să plece, cu Jerry cu tot. Nu m-ar fi deranjat câtuși de puțin ca potaia să se tolănească pe o canapea și s-o bălășească, atâta timp cât Sgsdggf era alături de mine, discutând și bând vin. Poate că idealizam frumusețea ei și mintea mi-o luase puțin razna. Văzută de la înălțimea balconului, te ducea cu gândul la o fată care face reclamă unui produs ridicat deasupra capului și prezentat camerei. Un zâmbet în plus, și iluzia ar fi fost perfectă. Numai că ea nu zâmbea și aștepta să fac sau să spun ceva care s-o impresioneze. Rottweilerul care o însoțea nu însemna nimic. Mă gândeam că nu era genul de fată pe care s-o bagi prea greu în pat. Avea în ochi o strălucire lunecoasă care-ți dădea idei.

— Nu vrei să bem undeva un vin? am întrebat. Poți să fii sigură că n-am să te chem la mine acasă, pentru că n-ai avea cum să intri.

— Și tu cum vrei să cobori de acolo? Vrei să sari? De la etajul 1?

— Da.

A început să râdă răutăcios.

— Bine, sari. Dar cum o să intri la loc?

— O să mă cațăr pe țevile astea.

— Să te văd.

Aș fi putut chiar să cobor pe țevile de gaz. Nu era cazul să-mi dovedesc bravura sărind un etaj pentru o femeie. Chiar intenționeam să renunț la această alternativă.

— Păi ce faci, nu sari?

— Mă gândeam că e mai simplu dacă...

— Niciun „mai simplu“. Ai spus că sari.

— N-am spus eu, tu ai spus, m-am enervat. Vrei să mă nenorocesc?

Miros de parfum. Vecina din stânga a scos iar capul pe geam.

— Devine ridicol, am oftat. Cobor pe țevi.

— Dacă sari, îți zic cum mă cheamă.

Ezitam.

— Și dacă nu?

Aici s-a alintat și a spus un lucru pe care nu mi-l mai amintesc. Era un clișeu, o vorbă învățată de la televizor, ceva lamentabil. Conținea, mi se pare, și cuvântul „baby“, și ceva legat de risc și se completa cu o mișcare a capului. Dintr-odată, am fost convins că prima mea impresie în legătură cu ea a fost corectă. Sgsdggf e o simplă mironosiță pretențioasă, făcută doar să te distreze. Acest gând mă excita, la fel cum mă excitau mesajele pe care mi le trimisese. Îmi doream să merg cu ea în oraș, să fiu de acord cu ea, să o flatez și, în sfârșit, să facem sex. Doream să fiu în umbra ei pentru o zi sau o noapte.

— Nu sări, domnule.

— Ce?

Încălecând balustrada, am pășit pe bucata de lemn adusă din sufragerie și așezată sub un maldăr de pungi de gunoi, lăzi și sticle. Era ca o trambulină ieșind din balcon sau ca o scândură a piraiților. Vecina din stânga a clătinat grav din cap. Blonda chicotea. Apoi, vecina a făcut un „hiiii“ care m-a dezorientat și mi-am dat seama că scândura cedează. Am căzut pe straturile de panseluțe. Jerry s-a smucit din lesă și m-a mușcat cu putere de șoldul stâng, în țipetele vecinei și ale fetei. Pe urmă mi-a dat drumul. Sgsdggf a prins lesa și l-a tras deoparte. Nu simțeam durere, dar sângeram peste panseluțe și îmi doream cu disperare să-mi descuie cineva ușa, să mă ducă până în camera mea și să mă lase acolo să-mi revin. În ziua asta, totul mi-amers cum nu se poate mai prost. M-am ridicat în coate și am văzut-o pe Sgsdggf îndepărtându-se cu spatele, trăgând de Jerry, care se opintea, ridicat în două labe. Zgarda îl sugruma și nu mai putea să latre. Atunci, ca ziua să nu se încheie și mai prost de atât, am privit în ochii lui Sgsdggf și am întrebat, cu o voce pe care nu mi-am recunoscut-o:

— Cum te cheamă?

Ahile

Cărăbușii lui Hector mă deranjează. Dacă nu-i ține în borcan, are prostul obicei să-i lase prin cameră să se plimbe pe perne, după care îi culege cu penseta și-i vâra pe rând sub lentila microscopului. Are un Optik Kabinet 70, dacă nu mă înșel asupra numelui, un set de aparate optice pentru tot poporul, cunoscute în comerțul comunist. Adevărul e că nu mai găsești nicăieri așa scule complexe. Azi un microscop, mâine un stereoscop, poimâine o lunetă – Hector nu se plictisește. E la Cibernetică și eu sunt la Management, stăm în Moxa, el s-a transferat din Leu acum două săptămâni. Mă gândeam că e un lucru stabilit faptul că, în camera mea, pentru oricine ar mai veni, eu sunt stăpânul. Dacă el a venit și mi l-au băgat pe gât, deși aș fi putut sta singur, măcar să fi înțeles repede, din primele zile, că eu am un statut superior, iar el e un tolerat. Toate trucurile pentru a-mi demonstra superioritatea, reminiscentele liceului, ascuțimea de brici a minții... le puteam da deoparte. El nu trăia în conflict, ci mai degrabă în împăciuire. Se îndrăgostise de câțva timp de coleoptere – sunt cărăbușii coleoptere? nu știu, parcă mi-a explicat, dar am uitat – și de câte ori avea ocazia se juca cu băieții din borcan, cum îi numea. Îi scotea, îi înșira, îi număra și-i contempla. Așa coleg mi-au dat.

Mă uitam la el cum stă sprijinit în cot și face cute în cearceaf ca să varieze traseul cărăbușilor și mă gândeam că e poponar, pervers sau poate chiar criminal. Avea zâmbetul eternei bunătăți și ochii mari, de copil. Și nu arăta ca un copil oarecare, ci era copilul ideal, și nu de oriunde, ci din manualele de franceză de pe vremuri. Erau niște desenatori de tipologii, îmi închipui că primeau comenzi de genul: fă-l pe unul vesel, și-l desenau bucălat, cu gropițe în obraji, cu pistrui (care serveau și ca element de sugerare a îmbujorării, că se imprima alb-negru), alergând pe câmpie în pantaloni scurți, urmat de un câine și o droaie de fluturi. Așa era și Hector. Chiar purta pantaloni scurți (în noiembrie) și hrănea câinii cu ochi albaștri din fața Moxei, era cel mai bun prieten al lor. În fine, l-am întrebat odată de ce-l cheamă Hector și mi-a zis că de fapt îl cheamă Nestor Moarcăș, dar că băieții din Leu l-au poreclit așa în urma unei întâmplări „hazoase“, ca să fiu fidel limbajului: într-o zi, când să intre în cameră, s-a împiedicat și s-a lovit la picior. A fost o rană mai mult urâtă decât rea, mi-a arătat semnul, însă, fiindcă îl sculase din somn pe unul Poetul, ăsta a scotocit în mintea lui adormită și i-a zis Hector, ca ăla cu tendonul, cu Troia, care s-a lovit la picior. Așa că Hector i-a rămas numele. A încercat să-l schimbe când o fată i-a zis că ăla cu piciorul nu-i Hector, ci Ahile, dar

până și taică-su s-a învățat să-l strige Hector, că adică Hector seamănă cu Nestor, și chiar e mai drăguț.

Mă plictisea îngrozitor. A fost totuși o chestie că a adus televizor. Și așa am aflat încă ceva: că se uită la filme porno, ce-i drept cu sonorul la minim, de la 12 noaptea până la 4 dimineața, când încetează emisia. Stă cu borcanul de cărăbuși într-o mână și cu telecomanda în cealaltă, sprijinit în cot (dar nu ar muta canalul nici să-l pici cu ceară), și examinează. La cât e de atent, nici nu mai cred că se excită. Cred că nu-l interesează sexul, el urmărește un lucru anume, are o temă în cap, se uită la proporții, la culoarea părului, a pielii, la dracu' știe ce; dacă-l întrebi ce face, zice că „are o treabă”; m-am gândit și la prostii, dar cum spuneam, șade într-o parte, mâinile îi stau la vedere, una pe telecomandă, alta pe borcan, nimic în genul asta.

La cantină evitam să iau masa cu el. Mă convingeam din zi în zi că ceva nu e în regulă deloc cu băiatul ăsta. Dacă vedeam vreun coleg de facultate – chiar unul cu care nu mă aveam bine –, mă duceam la masa lui și-i țineam companie, mă ridicam cu tava și mă așezam direct. În urma mea, la altă masă, Hectoraș sorbăia supa și se uita la șervețel. Primul lucru pe care-l făceam era să-l bârfesc, și aveam ce spune, așa că interlocutorul mă primea măcar din curiozitate. Ziceam că la război (sau oriunde mor oameni) primul căzut e – culmea culmilor – cel mai bun dintre noi, cel cu o figură de înger zâmbindu-ne din fotografia alb-negru, cel care își îmbrățișează părinții în imagini filmate cu încetinitorul, cel care sădește pomi și spune în interviuri lucruri despre Dumnezeu. În lupta tuturor cu moartea, primul căzut e Hector și, dacă până atunci nu-l suportai și-i ziceai cară-te, acum că a murit îți dai seama că ai scuipat un arhanghel, și-ți pare rău, dar ce să-i faci? Între un șarpe adult și un pui de mătă, cine o să moară primul? Puiul de mătă. Între un pui de găină și un câine, cine o să moară primul? Puiul. Așa e legea firii, cel puțin așa o înțeleg eu, pentru că mă enervează puii de mătă și nu suport păsările, dar toată lumea zice că sunt drăgălași, iar satisfacția mea vine din vulnerabilitatea lor, care o să le grăbească sfârșitul. Nu-mi plac sfinții. (Nu că Hector ar fi sfânt. Există mai multe tipuri de sfinți, unii sunt de treabă, alții sunt oribili. Sfântul de treabă e omul pe care nu-l observi și pe care doar întâmplarea ți-l descoperă ca sfânt. Omul e cu sfințenia lui, are cancer și nu zice nimic, continuă să zâmbească, mă rog, chestii din astea. Sfântul oribil e personificarea fațadei, a mierii în care a fost pusă o bombă de zahăr, e omul care radiază extazul și te copleșește, ca o pătură de lână în toiul verii. Vorbește delicat și atent, nu care cumva să-ți rănească timpanele, clipește încet și cu înțelegere, spune da, niciodată nu, decât atunci când slujește un scop pozitiv – îl întrebi ce zici, rămân pe vară, a, nu, face, cum să rămâi, tu ești deștept, înveți

și scapi, sigur nu rămâi. Asta nu e om, e orice altceva, dar nu e om.)

Aș putea vorbi despre facultate, dar prefer să mă rezum la viața de civil. Trebuie să spun de așteptarea la cantină, de câini, de tanti Silvia, de muzeul Antipa și de Cișmigiu, iar la final, să povestesc de cheful unde au arestat-o pe Carmen.

Cantina are o intrare generoasă, ca o adevărată instituție. Ai impresia că lipsesc mobile și ficuși, e o atmosferă de ușurătate și neîmplinire (poate mi se pare, pentru că intru acolo numai când mi-e foame). În dreapta sunt veceurile, care nu miros niciodată; în schimb, chiuvetele picură mereu, fie dintr-un defect al robinetului, fie din neglijența utilizatorului. Intri și auzi izvoare. Am fost învățat cu curățenia și înainte de fiecare masă îmi iau punguța de plastic cu săpunul și un mic prosop, și nu cred că mă enervează ceva mai tare decât strecurarea lui Hector în toaletă, în urma mea, și rugămintea făcută pe un ton plângăreț, copilăresc, exprimând un om cu garda jos care îți cere efectiv o favoare, ce ești nasol, ajută-l și pe el:

— Cristiiii, te rooog, știu c-o să te superi, dar te rooog, poți să-mi dai și mie puțin săpun? Rămân dator.

Tot timpul rămânea dator, și la căratul rufelor la spălătorie, și la sandvișuri, și la pastă de dinți. I-aș fi dat în cap cu toate lucrurile în privința cărora „rămânea dator“, dar te descuraja efectiv moliciunea lui, ce să-l mai lovești, începuse să mă enerveze însăși enervarea, voia să mă aducă la exasperare; chiar și acum îmi tremură buza de jos, și au trecut de atunci ani buni. Și încă ceva, era să uit: spunea întotdeauna „puțin săpun“. Ce-i aia „puțin săpun“? Eu am un singur săpun, și e destul de mare. Ai fi zis că măsura gradul de folosință al săpunului și îi era de ajuns o fracțiune din cantitatea necesară mie, de unde știa el cât săpun folosesc eu?

Dar uite că tot stau și mă minunez: Hector n-a încasat-o niciodată. Un pumn să-i fi dat, și s-ar fi chircit în poziția fătului, scâncind ca un pui de focă, bă, te rooog, nu mai da, te rooog. Și dacă nu te convingea nicicum, ar fi întors-o pe glume, ar fi zis că rămâne dator sau că ai un pumn foarte puternic, iar pe el îl doare. Era efectiv proiectul de suflet al Elenei Farago.

Destul Hector, trebuie să mă odihnesc. Între atâtea enervări, nu pot să nu-mi pun întrebarea: oare Hector mă enervează sau e ceva mai adânc care nu-mi dă pace? E posibil să fie și asta. Eu par bun și el pare rău, dar mărturisesc că nu l-ați cunoscut pe Hector, ce creatură, îți injectează agonie în vene. De felul meu nu sunt un om calm, și de-aia nu vreau să am declanșatori în preajmă. Uneori vreau doar să mă plimb pe străzi și să văd câini și pisici. Îmi trebuie o altă stare, lipsită

de umanitate, o stare organică și totuși diferită. Am spus că nu-mi plac pisicile, dar îmi place să văd cum se bat. Pe urmă o să zic de câini, dar ceva mai încolo, fiindcă are legătură cu Hector.

Eram odată pe lângă Unirii, pe o străduță labirintică unde lumea traversa ca să ia tramvaiul, că în rest nu erau magazine, numai curți și mașini vechi. Lumea aștepta cuminte în stație și se uita în depărtare, să vadă dacă apare trenulețul. Și oamenii, dacă văd că apare, își strâng plasele și se apropie de marginea refugiului, să fie primii, să aibă loc. E frumos să-i vezi că s-au așezat strategic, că sunt gata, că adică nu mai trebuie decât să se deschidă ușile și or să tăbărescă înăuntru, și când colo, ce să vezi, locurile sunt deja ocupate. Nu-i nimic, apar alte conflicte, dar nu vreau să vorbesc despre asta. Ideea e că nu-i interesează pisicile. Dacă văd câini, bine, îi mângâie, le dau oase, comentează negativ politica lui Băsescu, dar cu pisicile n-au ce discuta. Vezi un bătrân cu o pungă de oase, pe care vrea s-o dăruiască unui frate întru existență; acel frate e întotdeauna un câine, niciodată o pisică. De ce oare? Câinele exprimă credință, blândețe, supunere, dragoste necondiționată, limbajul lui e ușor de descifrat (dă din coadă? – se bucură; ține coada în jos? – e trist sau speriat; are urechile ciulite și limba scoasă? – i-e foame, săracul). Pe câtă vreme pisica ține urechile ciulite tot timpul, dar asta din curiozitate, pisica e curioasă ceva de speriat, ce să facă bătrânii cu așa o calitate, ei care au văzut totul? Apoi, pisica e suplă. Altă calitate complet anapoda. Ce să facă bătrânii cu suplețea? Ești suplu când ești tânăr, la bătrânețe nu mai ai timp, ești casant, nu vrei să-ți amintești de propria slăbiciune. Pe urmă, nu e supusă, e alunecoasă, temătoare, parcă vine de undeva și numai cu mare scârbă stă pe aici, ea ar vrea să plece înapoi. Le amintește de moarte. Babele care au pisici preferă femelele, nu masculii. Masculii adevărați vin și pleacă, iar ele au nevoie de un simplu ghem de blană. La babe nu se pune.

Deci boșorogii nu se împacă cu mâțele. În cel mai bun caz le ignoră. (Nu, încă n-am reușit să argumentez cum trebuie, e limpede că sunt multe babe care iubesc felinele, dar am zis că la babe nu se pune, vreau să spun: omul bătrân, bărbat sau femeie, care iese pe stradă și hrănește animalele cu resturi preferă să hrănească un câine decât o pisică. Așa stau lucrurile. Poate nu reușesc să aduc dovezi definitive, dar mie așa mi se pare. Mă rog.)

Ca să n-o mai lungesc, pe străduța labirintică de lângă Unirii, doi motani se priveau și-și mișcau vârfurile cozilor, mârâind din când în când așa cum fac pisicile, ca niște copii sălbatici. Voiau să se bată. Erau într-o curte, alături de stație, și nimeni din cei prezenți nu se uita la ei. Oamenii lungeau gâtul după tramvai. Motanii continuau să facă tărăboi, dar nu se mișcau. Așa e la motani. Învingătorul încearcă să-l

facă pe celălalt cu nervii, să-l bage în pământ, și, șmecher cum e, îl pune într-o situație fără ieșire: pleacă de aici, ăsta e teritoriul meu, iar când ăla dă să plece șmecherul miaună nervos: ce faci, unde pleci, atâta îți trebuie, să pleci, intri pe teritoriul meu și acuma vrei să pleci? E un conflict dureros, dar frumos de privit. Tramvaiul a venit și i-a luat pe oamenii grăbiți cu conflictele lor, eu am rămas singur pe stradă, sub razele viguroase ale soarelui, privind motanii. Aveau spinările foarte arcuite, iar tensiunea atinsese asemenea cote, încât nici nu mai mișcau din coadă. Distanța dintre mustățile lor era de vreo zece centimetri. Unul, roșcat, ținea laba din spate îndoită într-o poziție oarecum nefirească, de parcă ar fi fost surprins de celălalt (negru, cu blană lucioasă, bine hrănit), și se simțea din simpla analiză a posturii că negrul îl amenința pe roșcat, care bătea în retragere. Victoria era decisă, și sincer că în afară de inducerea umilinței, care e o stare universală, nu mai aveau niciun motiv să se înfrunte. Natura are căi ciudate; eu aș fi rezolvat mai simplu. Aș fi pus motanul învingător să umfle pieptul sau să facă un sunet specific, iar celălalt să înțeleagă și să se ducă în treaba lui. Nu era mai simplu? ăștia, vezi Doamne, aveau demnitate, care motanului negru i-a părut amenințată, fiindcă altfel n-ar fi tresărit de parcă l-ar fi ars ceva, naiba știe ce-o fi văzut, și i-a ras roșcatului o labă în bot, lucru care a declanșat ostilitățile. Și parcă simțeam fiecare gheară înfigându-se în blana celuiilalt, trecând de vaga protecție a blănii, penetrând stratul superficial de piele, rupând și dezordonând țesuturi, și zbieretele pisicești s-au ridicat ca într-o tornadă și s-au coborât asupra participanților, acoperindu-i ca praful din desenele animate. La sfârșit, roșcatul a sărit printre gratiile de fontă ale gardului, mi s-a încurcat printre picioare și s-a îndepărtat în goană, imagine jalnică a învinsului absolut, urmărit de rușine, dând tot ce putea da învingătorului, abandonându-și ultima fărâmbă de demnitate – și uite că și eu dau importanță demnității, eu care ziceam că demnitatea n-are importanță și nu face altceva decât să creeze tensiuni.

Să n-o iau pe arătură. Să spun adevărul, repede. Să nu-l mai calomniez. Deci mă întorceam odată la cămin, fusesem la cenaclu la Uniunea Scriitorilor, care e la o azvârlitură de băț de Moxa, și-i ascultasem pe Mincu și pe doi poeți al căror nume l-am uitat. Era pe vremea când mă interesau poeziile și făceam încercări lirice, care mă descumpăneau de cum le vedeam așternute pe hârtie sau pe ecranul computerului, adică în mintea mea vedeam eleganța și frumusețea unor imagini, dar când le amestecam în porcăria cuvintelor ieșeau niște banalități sau niște chestii mult prea căutate, care n-ar fi prostiți pe nimeni. Pe de altă parte, unii scriau poezii bune, și mă tot întrebam cum fac ei, de unde scot conceptele, din ce adâncimi mocirloase, cum

le șlefuiesc, cum le dau claritatea cristalului, cum le aleg, cum le ridică... Și mă întorceam acasă amețit de la țigara pe care mi-a împrumutat-o nu știu care (nu prea fumez), cenaclul are intrare liberă, vedeam mereu alte și alte fețe. La ieșire din matca literară nu eram mai mângâiat, erau și bune, erau și proaste, mai mult proaste decât bune. Ce mi-a venit? Hai acasă. Așteptam la semafor, treceam de Academie, vedeam copacul care a crescut ciudat, un metru jumate în sus și pe urmă a cotit-o la dreapta, strada, ocoleam Academia, o țineam drept în față, depășeam niște fete cu mapă la piept, intram în Moxa, ziceam săru mâna lui tanti Silvia și dădeam să intru în blocul meu, la camera 433. Dar nu era așa simplu.

Se întâmpla uneori să dau peste Fetița, Bobiță și puii lor, Burtosu', Flu și Fujiyama. Le-am notat numele imediat ce le-am aflat, în carnețelul cu coperte de piele, pentru că erau ciudate. Făceau toți parte din aceeași familie, a cățeilor alburii cu ochi albaștri, și probabil că vreun strămoș li se încurcase cu un Husky, de la care au moștenit ochii ăia umani, de hipnotizatori pe patru labe. Am ignorat întotdeauna sfatul lui tanti Silvia și nu le-am dat salam. (Și Hector spunea să le dau de mâncare.) Eu ziceam că-i treaba ei dacă vrea să-i țină. Și să-i învețe să fie mai prietenoși, că mereu lătrau, ziceam, dacă mă mușcă e vina dumneavoastră, dar desigur că tanti Silvia avea lucruri mai importante de făcut, sprijinită pe credința că nu te atacă degeaba câinii, trebuie să ai tu ceva pe suflet; așa că, aveam sau n-aveam, grupul Albastru mă înconjură și mă lătra ca pe ultimul vagabond. Burtosu' era capul răutăților. Ceilalți își duceau viața tihnită topindu-se în soarele amiezii, căci, chiar dacă era octombrienoiembrie, căldura încă nu părăsise pământul, dar natura are niște căi efectiv ciudate, se trezește Burtosu' din toropeala lui, se smulge din culcușul oferit de tanti Silvia și Hector (preșuri vechi), vine la mine și începe să mă latre de parcă m-ar cunoaște de o grămadă de vreme, eu eram ăla care l-a bătut când era mic, eu l-am spânzurat, eu am vrut să-l înec...

Ce porcărie, ce porcărie! Nu mai vreau. Mi-am pierdut șirul gândurilor. Pe mine mă enerva colegul ăla al meu și am ajuns să vorbesc despre pisici și câini care mă latră! Mi-am propus s-o iau încet, dar m-am rătăcit în divagații. Aș putea să vorbesc până poimăine dac-o țin în stilul ăsta. Să fac un efort și să mă adun. Să mă organizez. Deci mă enervează. Ce mă enervează? Hector. În ce episoade semnificative mi-l amintesc? În cele legate de muzeul Antipa, de Cișmigiu și de arestarea lui Carmen.

Antipa

O să fiu scurt. Într-o miercuri, Hector a venit acasă cu un

Coeulidas lycanthropii strâpuns de un ac auriu, așezat pe un suport de mătase. Cred că așa-i zicea. (Avea numele scris pe o etichetă, dar căzuse ceva lichid pe ea, nu se vedeau bine literele, nu știu dacă era *coeu* sau *ceru* sau *lyca* în loc de *fige*). Mi-a zis că e o gânganie foarte rară, care nu trăiește decât în Mexic. Pe urmă a trecut încă o zi, și seara, când el s-a dus la baie, am deschis televizorul pe știri și am văzut un reportaj despre muzeul Antipa, unde nu fusesem niciodată de când venisem în București (îmi tot promiteam că mă duc, dar nu m-am mai dus). Și la televizor vorbea o doamnă despre donații și colecții, iar în spate avea un raft plin cu insecte. Mă uit mai atent – și văd suportul acoperit cu mătase albastră, cu o ditamai gânganie, exact ca a lui Hector. Doamna a continuat să vorbească, a intrat montajul și, când a revenit, în spatele ei erau tot o grămadă de insecte, dar parcă lipsea *Coeu*..., și nimeni n-a observat lucrul ăsta. La finalul reportajului, camera îl surprinde pe Hector admirând exponatele, apoi îndepărtându-se; un vizitator între alții. Mi-a fost clar ca bună ziua că a șutit cărăbușul mexican și i-a prostit pe toți, adăugând un nou exemplar colecției. A venit de la baie.

— Bă, tu ai furat insecta de la Antipa?

N-a zis nimic.

— Bă, tu n-ai auzi când te întreb, tu furi de la muzeu?

— N-am furat nimic...

— De unde o ai?

— Lasă-mă-n pace...

— Zi, mă, de unde-o ai?

— Nu-ți zic.

— Tu vrei să mă enervezi?

Și s-a întâmplat. Vocea i-a coborât și i-a tremurat.

— E treaba mea de unde-l am, tu vezi-ți de ale tale! Te avertizez!

A luat insecta cu el și a ieșit trântind ușa. M-a lăsat cu ochii holbați și gura căscată, deci se poate și așa, plătându-l știe să se enerveze, ba chiar să amenințe. M-am ridicat și am început să mă plimb prin cameră. Uite că îl scosesem din sărite pentru prima oară. Acum aveam ocazia să-i arăt că vreau să plece, puteam să-l aduc la o așa stare că ar fi plecat de bunăvoie. De obicei, la un delicat ca Hector, supărarea se întinde pe sub piele mai ceva ca o plagă, nervii se desprind, devin furtunuri, cresc, ies prin piele și încep să devoreze trupul. Am mai văzut asemenea manifestări la fetele urâte, când le înjuri, sau la schilozi, când le spui că sunt handicapați. Dacă aș fi putut să-i strivesc gângania, atunci însemna că... Și ochii mi-au căzut pe patul lui. Uitase de borcanul tradițional, absorbit cum era de noua descoperire. L-am luat și m-am uitat la băieți. Se plimbau în sus și-n jos. Am desfăcut capacul găurit, acoperind cu grijă gura borcanului, pe urmă l-am pus la orizontală și am ridicat un deget, cât să poată ieși

un singur băiat, și am început să scutur ușurel. Și, într-adevăr, primul băiat a ieșit, amețit, și se pregătea să zboare, dar l-am pocnit cu șlapul și s-a fleșcăit pe linoleum. Al doilea, tot așa. Al treilea era să-mi scape și l-am tuflit cu pumnul, ceea ce mi s-a părut scârbos și m-am șters de linoleum, făcând o dungă maronie. Următorii doi au murit ușor, dar ultimul mi s-a lipit de șlap și iar a trebuit să fac o pată maronie pe linoleum. M-am dus la baie, m-am spălat pe mâini și am plecat la masă.

După ce am mâncat, m-am întors repede în cămin. Poate că ar fi vrut să sară la bătaie. Era o perspectivă interesantă, oricum nu mi se întâmplase nimic de foarte multă vreme. Am ieșit din cantină și m-am îndreptat spre bloc. Nu digerasem prea bine și aveam stomacul umflat. Am încercat degeaba să râgâi, am pufăit și am bombănit. Înaintea lui 433 m-am simțit mai ușurat și am deschis repede ușa. Hector stătea pe pat, liniștit, cu mâinile și picioarele încrucișate, molfăind între dinți o țigară neaprinasă. Nu se uita la mine. Linoleumul era curat.

— Unde-ai plecat? l-am întrebat, nu mi-a răspuns. Unde ți-e găngania aia nouă? am continuat, dar tot nu mi-a răspuns. N-am zis nimic de restul cărăbușilor, în schimb am început să mă uit prin cameră, să-i găsesc insecta și să i-o stric în față, uite-așa, ca să vadă că mi-e silă de el și că nu-l mai vreau aici. Cu toate că simțeam numai repulsie, o repulsie autentică, pură, nu puteam să-i spun lucrurile astea în cuvinte, m-aș fi bâlbâit și s-ar fi dus dracului încercarea, voiam numai să-i demonstrez că nu e acceptat. Dar, oricât am căutat, n-am găsit nimic, niciun gândac. Am căutat și la baie, și sub covorul de lângă pat, și în lucrurile lui, peste tot. În cele din urmă am ridicat și eu vocea, ca să nu rămân dator, i-am spus să nu-l mai prind cu gândaci prin cameră, că i-i bag pe gât sau ceva în genul ăsta, și i-am atras atenția că de azi înainte vor exista niște reguli de comportament (pe care n-am mai apucat să i le înșir, fiindcă mi s-a părut că devin penibil și m-am oprit). După câteva zile, când m-am dus din curiozitate la Antipa, am văzut insecta la locul ei. Am întrebat o femeie cu ecuson dacă nu cumva a dispărut și apoi a reapărut misterios, dar ea mi-a spus că insecta e acolo de ani de zile și că n-a furat-o nimeni. E curios, am zis, pentru că știu pe cineva care are o insectă asemănătoare, ba chiar identică, iar ea a zis că se poate, de obicei insectele astea se cumpără pe piața neagră din Mexic și Europa cu 500 de dolari bucata, nu sunt foarte rare, dar nici nu se găsesc pe toate drumurile. Am ieșit afară năucit și m-am așezat pe o bancă. Mașinile opreau la stop și apoi porneau. Se aprindeau faruri. Ce Dumnezeu a fost în capul meu, ce am văzut la televizor, ce-mi veni să-i stric omului cărăbușii, ce mi-a făcut mie Hector? E o prostie, e o prostie mare de tot.

M-am gândit să mă mut. Nu m-au vrut. Nici la 431, nici la 430, nicăieri. Nu mă plăcea lumea, ce să-i faci, n-aveam viață socială. Singurii indivizi cu care mă înțelegeam cât de cât erau niște pretenari triști de la 264, unde intrasem odată din greșală, căutând un coleg în legătură cu niște cursuri. Am intrat, ăia beau, mi-au zis bea și tu și am băut. În rest, facultatea nu-mi plăcea, plictiseala, liniștea care mă înconjură și dorința de a dormi cât mai mult, asta era viața mea.

O să sar peste *Cișmigiu*.

Carmen

În schimb, asta pune capac la toate. Trebuie neapărat s-o spun, pentru că de la cheful lui Carmen nu l-am mai văzut pe Hector, care s-a mutat, din câte am înțeles, înapoi în Leu, și pe Carmen au arestat-o.

Era trei dimineața, se luase curentul și toți începuseră să înjure. Peste tot bănuiai grupuri de furioși, lovindu-se de pereți și agitându-și brațele. Muzica ce ne pompase în sânge ritmuri sacadate se oprise cu un oftat, și de-abia în clipele când întunericul s-a împletit cu tăcerea ne-am dat seama ce gălăgie fusese. Nu știu cine își serbase ziua, adusese pe hol o stație cât toate zilele și chemase tot căminul la petrecere. Coborâsem de la primele acorduri și mă amestecasem printre oamenii care, tot așa, curgeau de te miri unde, ua, chef, ueei. Am reușit să iau cu mine două beri și m-am ghemuit lângă un ficus, să mă uit la dansatori, dar ce dansatori, că toți stăteau în picioare, și chiar dacă ar fi dansat, tot n-ar fi avut loc. Mă gândeam că era ziua ăluia de la doi, care obișnuia să dea chefuri din astea, dispersate de obicei de poliție, dar ce zic eu poliție (ce zic eu dispersare!), lumea atârna în întuneric, se frecau doi sau trei, prostiutele continuau în camere, iar pe la două dimineața tanti Silvia sărea disperată din așternut și suna la poliție. Venea mereu același buhăit cu chipiu, care se umfla în pene cu autoritatea lui, cerea să se facă liniște, dar nu știu cum o făcea, că parcă nu era convins, se apleca puțin de șale, puneă mâinile în șold, zicea că femeia asta nu poate să doarmă, aveți grijă, și pe urmă pleca. Tanti Silvia se întorcea în pat, oamenii se întorceau la chef. După un sfert de oră se întorcea și polițistul, de astă dată convins, adică ne dăduse o șansă, dar de acum ni s-a înfundat, eu mă duceam nu știu unde și, peste o jumătate de oră (cel mult), muzica reîncepea. Așa că în momentul în care s-a luat curentul m-am gândit că o fi un gest intenționat, și ce dacă, mi-am zis, eram foarte mulțumit să mă ghemuiesc lângă ficus și să beau bere. Am zis că era întuneric, dar chiar beznă nu era, venea lumină de la stâlpul portocaliu de peste drum și se strecura printre picioarele și brațele petrecăreților, făcând umbre pe pereți. Îmi plăcea să mă uit mai ales la profilul unei fete cu părul tuns scurt, aflată aproape de geam, în opoziție cu profilul unui

tip care fuma lângă perete. Fata își proiecta umbra uriașă acoperind întreaga suprafață a peretelui, ca un supercreier, dominându-l pe tipul de departe, a cărui siluetă părea pipernicită, ai fi zis capul vrăjitorului din Oz uitându-se la omul de tinichea, și fata a făcut scamatoria că a strigat Beni și s-a apropiat, micșorându-și capul până la dimensiunile lui, așa că au putut să se sărute. Beni a bolborosit ceva și a strigat încă ceva, din care n-am mai înțeles decât „...dracului cu lumina lor cu tot“, a aruncat țigara și a plecat. Fata a rămas cam aiurea, brațele îi atârnavă în aer, și atunci am văzut că între degetele mâinii stângi avea o altă țigară, mai groasă. Nu mai era muzică, lumea se răsfira și puțini continuau să bea și să fumeze, iar fata voia să fumeze iarbă, pentru că nu putea fi altceva (și tolmăcul de Beni e nervos pe curent), și avea o siluetă cel puțin drăguță, cu linii suple și delicate, deși mi se pare că avea pantaloni largi, cu lanț. M-am ridicat. Când m-am ridicat, am atins doza de Tuborg cu piciorul și am vărsat-o pe jos. Am înaintat cu lumina în spate și cu ditamai silueta greoaie proiectată peste față, acum eu eram vrăjitorul, și mai că nu-mi venea să cred, am spus ceva, un lucru care m-a înroșit, dar nu se vedea, aveam lumina în spate, și a fost bine, începutul a fost făcut, am uitat imediat ce-am spus, și am început să vorbim despre alte lucruri, tot așa de neimportante; era ca și cum ștergeam trecutul și nu vedeam decât foarte vag viitorul, ceea ce conta era să urmez traseul cunoscut, să-i spun cum mă cheamă, s-o întreb cum o cheamă, la ce facultate e, ce-i place, mie îmi place să dorm, o, de-aș putea dormi mai mult, ai ore de dimineață? Toate vorbele care n-au rost, ba da, au, dar nu poți sări direct în brațele omului, trebuie mai întâi să-i vorbești, eu nu voiam decât să mă tolesc peste ea, nici nu mă interesa cum arăta la față, la trup, mirosea bine, a țigară și a parfum, și mi-era suficient.

M-a dus în camera ei, de unde au ieșit, tocmai când am intrat noi, două fete. Mă ținea de mână și mergea cu siguranță prin întuneric. A dat la o parte ceva ca o țesătură și a aprins o lanternă, a cărei lumină s-a rostogolit peste o cameră dezordonată și colorată, plină de rufe puse la uscat și pixuri și hârtii. Eu continuam să vorbesc, mi-era teamă că dacă tac își pierde interesul, ba chiar ajunsesem într-o asemenea surescitare că eram convins că la primul gest stângaci pe care l-aș face m-ar da afară. Nu știu exact ce-i spuneam. Ne-am așezat de-a curmezișul pe un pat, sprijinindu-ne de perete. Picioarele ne atârnavă și ni le bălăbăneam. A aprins țigara și mi-a dat-o, spunându-mi că o cheamă Carmen, iar eu sunt Cristi, am spus și am tras un fum, amândoi cu „C“. Ce? a întrebat ea, am zis că suntem amândoi cu „C“, și nu era mare lucru, dar genul ăsta de conversații e foarte plăcut după ce ai băut un pic și ai întâlnit o fată care îți dă să fumezi iarbă. Era un lucru complet diferit de ce mi se întâmplase până atunci. Am început

Întru câțva să mă împac cu existența mea, adică nu numai cu Hector, cu gâzele și pasiunile lui, ci și cu amintirea cursurilor și a singurătății. Dintr-odată, toate promiteau să adoarmă, fiindcă eram cu o fată și fumam și mi se ridicaseră colțurile buzelor, iar obrajii îmi ardeau. Ia încercă să miști piciorul acum, a făcut Carmen, nu pot, am exclamat, ba poți, dar e mai greu, nu, îți jur că nu pot, încercă totuși, parc-ar fi de plumb, nu-i așa, nici eu nu pot să-l ridic, stai, și i-am apucat piciorul cu mâna, vezi că și tu poți? Atingerea piciorului, a osului ei cald care se simțea pe sub stofa lucioasă a pantalonilor m-a făcut să mă încălzesc, de parcă un urs koala se ghemuise la pieptul meu. Mi-era bine cu mine însumi, și ei îi era bine cu mine, și ne era bine împreună. Era așa frumos. Ea a stins țigara într-o scrumieră și m-a gădilat pe obraz: vin imediat, a zis, stai să arunc astea la ghenă. Deschide tu geamul, să iasă fumul, și vezi că e o sticlă de bere în frigider. A luat scrumiera în care se mai vedeau niște chiștoace groase, fumate până în ultimul moment, și s-a ridicat. A deschis ușa, și ușa nu s-a mai închis. S-a dat de perete, iar pe măsură ce se deschidea o vedeam pe Carmen cu spatele la mine, luminată de o lanternă jucăușă, dar nu era lanterna ei. Se uita mirată într-o parte și vorbea cu cineva. Părea atât de surprinsă încât n-a făcut nici măcar un gest ca să ascundă scrumiera. Nici eu nu m-am ridicat de pe pat. Mă uitam și nu auzeam prea bine ce se întâmpla sau, dacă auzeam, creierul interpreta aiurea fiecare cuvânt și nu reușea să găsească sensul. Și dintr-odată o mână a împins-o brutal pe Carmen, ea s-a împleticit și n-am mai văzut-o, a dispărut pe hol și în urma ei a trecut omul cu lanterna. Toate astea le-am văzut în câteva imagini și nu pot spune dacă a durat mult sau puțin. Dar până m-am ridicat eu din pat, până am ajuns împleticindu-mă la ușă și m-am uitat pe coridor, mi se pare că a durat o veșnicie. Când am văzut că nu e nici Carmen, nici scrumieră, nici om în negru m-am gândit că poate am visat sau am halucinat. Am ieșit din cameră luptându-mă cu impresiile și cu gândurile, m-am îndreptat spre scări ca să urc la 433 – și atunci am văzut că lumina venise iar: o grămadă de oameni se strânseseră din nou lângă geamuri, dar nu erau studenți, ci inși în negru, cu cagule, cameramani care aruncau conuri de lumină, oameni îmbrăcați ciudat; se auzeau sunete metalice. Am înaintat. La fiecare pas aveam senzația că mă trezesc, dar după ce totul s-a terminat mi-am dat seama că sunt de fapt obosit, tot mai obosit.

— Razie, mi-a șoptit cineva. Au găsit pe unii.

Evident, am gândit eu, ce putea să fie, oare pe cine au luat, interesant, i-au băgat la răcoare, și atunci mi-am amintit de Carmen și mi s-au făcut în cap conexiunile trebuincioase, așa că realitatea m-a pocnit în frunte atât de tare, că m-am sprijinit de perete. Ce trebuie să fac, să fiu erou, sau ce? Și cum aş putea fi? Și eu am fumat. Asta mă

face vinovat? Unde e Carmen? Am apucat să-i văd doar părul, părul roșcat care a dispărut sub scările pe care le-au coborât cu toții în câteva secunde. Am ieșit la geam, dar becul portocaliu din curte făcea oamenii parcă și mai negri și n-am văzut nimic. Se auzeau bolboroseli, voci înăbușite, plânsete subțiri. Am coborât după ei. Scările deveneau alunecoase, mi se părea că merg pe un calorifer înghețat.

În curte era liniște. Nimeni. Parcă voiau să-și bată joc de mine. Am fugit până la poartă. Nimic. Doar textura asfaltului. M-am uitat în jos și am văzut că sunt numai în ciorapi. M-am întors cu chiu cu vai, fără să mai trec prin camera lui Carmen ca să-mi recuperez încălțările. Nu mai știam exact unde stătea. Am ajuns la 433 aproape automat. Mintea mi se închidea, iar picioarele făceau ultimele treburi. Am apăsat clanța. Era închis. Deschide, am șoptit, și am bătut încet în ușă. Hector mi-a deschis. Avea un tricou cu o spirală și ținea între dinți o periuță. M-am trântit pe pat cu fața în jos și aproape adormisem când l-am auzit cum închide lumina de la baie și zice:

— Eu am chemat poliția. Nu puteam să dorm. Și le-am zis că sunt droguri și au arestat pe câțiva. Ai văzut?

din volumul *Scurta și plictisitoare viață a lui Kjus*,

Editura Polirom, 2005

© Silviu Gherman

Florin Lăzărescu

FLORIN LĂZĂRESCU (n. 1974) a absolvit Facultatea de Litere a Universității „Al.I. Cuza” din Iași și a lucrat ca scenarist de televiziune. A publicat: *Cuiburi de vâsc* (proză scurtă, Outopos, 2000), *Ce se știe despre ursul panda* (roman, Polirom, 2003), *Șase moduri de a-ți aminti un cal* (proză scurtă, ediție electronică, Litternet, 2003), *Trimisul nostru special* (roman, Polirom, 2005; Marele Premiu pentru literatură est-europeană de la Frankfurt), *Lampa cu căciulă* (proză scurtă, Polirom, 2009) și *Amorțire* (roman, Polirom, 2013). Este scenaristul scurtmetrajului *Lampa cu căciulă* (regia Radu Jude, 2006), câștigător a peste 30 de premii la festivaluri internaționale de gen.

Titanicul

Ia, hai, cu toții, adunarea. La foc!

Nana Lența a ieșit mahmură în pragul casei și, parcă pentru prima dată în viață, văzându-i pe cei trei băieți și două fete care s-au prezentat la apel, i-a venit în gând să-și numere nepoții.

— Măi, da' nu erați voi mai mulți? Unde-s restul?

Aș zice că avea momente în care, dacă o luai la întrebări pe nepregătite, nici măcar numărul exact al propriilor copii nu ți l-ar fi putut spune. Pe Nana Lența o prindeai rareori fără măcar un pahar de băutură la bord. Poate doar atunci când nu avea de unde să ia unul. Și, de regulă, făcea rost zilnic de mai multe. Le bea cu naturalețe, ca pe apă, ca și cum alcoolul ar fi o componentă de bază a supraviețuirii, ca și cum apa n-ar fi fost bună decât ca să crească porumbul sau să fierbi fasole. Cu alte cuvinte, mă îndoiesc că în ultimii ani fusese vreodată trează. Și, când nu avea ce să bea, era mahmură.

Dar hai să nu exagerez, pe copiii ei vii (a mai avut vreo doi, care au murit de mici, de scarlatină) și-i amintea și ți-i spunea din prima chiar și beată. În total, trei, de-acum oameni mari. Pe toți încercase să-i ajute să-și facă un rost în viață.

Gheorghită, cel mai mare, era tractorist la bază, dar nu prea i-a plăcut și încercase într-o vreme să lucreze și în construcții, în oraș. Nu i-a plăcut nici naveta, așa că a vrut să se întoarcă la tractorie. Din păcate, aici concurența era aspră. Între timp pusese altcineva mâna pe fostul lui tractor și a trebuit să se înscrie pe o listă de așteptare. Lucra cu nevastă-sa prin sat, unde erau chemați, fără mofturi (mâncare și băutură să iasă!), de la prășit și până la construit case. Era căsătorit cu o femeie mai în vârstă decât el, Ana, luată la pachet cu doi plozi din prima căsătorie (primul ei soț – de altfel, un bun prieten al lui Gheorghită – murise de tânăr, căzând într-o bună zi de pe scara trenului, când se așezase să fumeze liniștit o țigară). Gheorghită îi mai turnase trei. La început au locuit în casa părinților, dar pe urmă Nana Lența s-a sfătuit cu Nanu' și au convins-o pe soacră-sa să-i primească în casa ei, că are mai mult spațiu. De fapt și de drept, acolo fuseseră repartizați de la început, dar așteptau să moară soacra. Cum baba Ioana, deși se apropia cu pași repezi de suta de ani, nu prea dădea semne că o bate gândul să moară, a trebuit să-i primească. Erau vecini. Se putea trece dintr-o curte într-alta.

Nelu, cel mijlociu, era acel „altcineva” care pusese mâna pe fostul tractor al lui Gheorghită. Nu l-ar fi lăsat nici în ruptul capului – frate,

frate, dar până la tractor! –, în primul rând pentru că era pasionat de mecanică, apoi pentru că putea câștiga cu el o pâine bună. Pe lângă salariu, vindea motorină cu găleata. Fura și piese de la SMT (Stațiunea de Mașini și Tractoare), întrucât își construia un vehicul personal, într-un șopron din spatele casei. Azi o bucsă, mâine o pedală de ambreiaj, poimâine un cauciuc – mașina lui creștea văzând cu ochii. Deși era încă un schelet și nu semăna cu nimic din ceea ce descoperise mecanica modernă, deja se putea pune în mișcare prin forțe proprii. Numai că-i era frică de miliție să iasă cu ea pe stradă. Poate că într-o lume mai bună, dacă ar fi apucat să facă vreo școală de profil, Nelu ar fi fost vreun inventator, ceva. Însă așa, se mulțumea să-și perfecționeze pe ascuns mașina, care, odată cu trecerea timpului, evolua pe scheletul unui vehicul de tracțiune, transformându-se într-un fel de mașinărie cu aspect nepământean. Nelu fusese căsătorit cu o colegă din generală, care l-a părăsit după ce îi împlinise norma de familie. Avea trei copii și locuiau în casa părinților.

Nicu, cel mai mic, era de vreo doi ani la pușcărie. Altă meserie decât cea de a pune mâna nu se lipise de el. Ultima ispravă a fost să se lipească de o pereche de boi, pe care i-a furat de pe câmp cu gândul să-i vândă la târg. Pe la jumătatea drumului, s-a răzgândit, de frică să nu fie prins. A ascuns boii în pădure, s-a dus în sat, a făcut rost de o bărdiță, de niște cuțite și de un tovarăș de afacere. Au tăiat animalele și au cărat carnea, cu sacii, acasă la tovarășul lui. Planul n-a fost tocmai rău – e mai ușor să vinzi boii tranșați decât pe cei vii. Cum le trebuia o acoperire, de ochii lumii, ca să vândă carnea, au trebuit să taie și vaca tovarășului său. Socoteala lor s-a potrivit o vreme, până când oamenii au început să se minuneze câtă carne putea să dea o biată vacă și s-au întâlnit pentru o discuție cei care cumpăraseră carne de bou cu cei care cumpăraseră carne de vacă și toți la un loc cu stăpânul boilor. Așa că Nicu n-apucase să se căsătorească. Umbla vorba că ar avea un copil din flori, în satul vecin, dar nimeni n-ar fi putut băga mâna în foc pentru asta.

Totuși, trează ori beată, trebuie să înțelegem de ce Nanei Lența îi venea greu să spună pe loc, dacă nu numărul, măcar numele celor opt nepoți ai ei pe care îi avea în grijă. Îi creștea inima de mândrie când îi alinia pe toți pentru a se plimba ca plutonierul printre soldați și a le da instrucțiuni. Ei obișnuiau s-o asculte pentru că, deși îi privea de cele mai multe ori drăgăstos, nu ezita nicio secundă ca, la cea mai mică dovadă de nesupunere, să le șteargă câte o palmă după cap.

— Voi n-auziți, unde-s restul? mai întrebă o dată.

Glasul ei nervos îi mai scoase pe doi dintr-un hambar, unde stăteau pitiți ca să prindă vrăbii. În total, se adunaseră șapte, ca pentru o poză de familie: toți desculți, patru numai în chiloți, trei cu

rochițele din material ieftin, găurite. Țineau strâns în mână felurite obiecte de joacă: o praștie, o păpușă din cârpe, o minge spartă, o bujie de tractor, un cuțit de bucătărie, o toporișcă, un ferăstrău.

De regulă, mai râdeau în front, dar acum bănuiau că sunt adunați pentru o misiune deloc ușoară, în orice caz, total neplăcută pentru orice copil care n-are alt chef decât să se joace.

— A' cui e rândul să pună azi pe foc?

Fețele plozilor se crispară brusc. Ar fi fugit care-ncotro, ar fi făcut și gaură-n pământ ca să se ascundă, dar privirea tăioasă a bunicii îi ținutua locului.

Nu exista corvoadă mai mare pentru ei decât să aibă grijă de foc. Cum lemnele erau cam scumpe, imediat ce se încălzea vremea, îl făceau cu ripcă, adică mlădițele care rămân după ce cureți via, primăvara. Ardeau aproape instantaneu, ca paie, încât pentru un foc constant trebuia să arunci în sobă fără oprire bucățele de ripcă.

Era parte din tradiția familiei ca, după trei ani împliniți, fiecare copil să descopere că viața nu-i așa, o chestie în care să frece menta la nesfârșit, și că mai trebuie să și muncești, dacă vrei păpică. Care cum trecea pragul de vârstă, pentru a-și dezvolta simțul responsabilității, era programat să întrețină, cu ripcă, focul. Cei mici mai lucrau în echipe de câte doi și de-acum erau destul de mulți încât să le ajungă rândul cam o dată pe săptămână.

— Cine-i azi de serviciu?

— Costeluș, au răspuns șapte voci, în cor.

Nana Lența a mai trecut o dată în revistă șirul de copii din față și a realizat că avea de-a face cu un caz clar de dezertare.

— Și unde-i Costeluș?

Toți cei șapte copilași ezitau între frica de-a fi pocniți de bunica lor (dacă nu spuneau unde-i dezertorul) și cea de a-și lua niște șuturi de la Costeluș (în cazul în care acesta ar fi fost turnat).

Din fericire, norocul i-a scos din încurcătură: poarta tocmai s-a deschis și pe ea a apărut dezertorul, împingând un cerc cu bățul.

Nana Lența l-a luat în primire de departe.

— Costeluș, ia vino tu încoace, pui' lu' bunica.

Costeluș s-a apropiat vesel, gudurându-se, lăsând cercul să cadă. Nana Lența a dus mâna către el, ca și cum ar fi vrut să-l mângâie. Și brusc i-a trosnit o palmă după ureche. Copilul a început să zbiere mai mult de nervi că fusese luat prin surprindere decât de durerea loviturii. S-a întors către ea și a amenințat-o.

— Lasă că te spun eu lu' municu'!

(Naiba știe de ce, că doar n-avea vreun defect de vorbire, Costeluș pronunța *m* în loc de *b* atunci când vorbea de bunică-su. Poate că era felul lui de-a se alinta.)

— Uite, nu mai pot eu de frica lu' municu'.

Adevărul e că n-avea de ce să-i fie frică. Bărbat-su avea vreo cincizeci de kile și un metru șaizeci înălțime. Ea – vreo o sută cincizeci și era mai înaltă cu un cap decât el. Nu risca să intre într-un conflict corp la corp cu nevastă-sa, motiv pentru care certurile lor, deși destul de dese, n-au trecut niciodată de stadiul înjurăturilor.

Apoi, omul n-avea grija nepoților (nici el nu cred să-i fi știu pe de rost pe toți). Era navetist, lucra în oraș, la demolări. Timp de patruzeci de ani, spusă pe scurt, viața lui a însemnat să se trezească la patru jumătate dimineața, să-și ia bicicleta, să pedaleze repede opt kilometri până la tren, să urce, să ajungă la serviciu, să facă prezența, să demoleze ce era de demolat, să caute printre dărâmături ceva folositor pentru gospodăria lui – orice, niciodată nu se întorcea cu bicicleta goală –, să bea ce se nimerește, să cumpere ceva de băut și să se întoarcă pedalând acasă, unde îl așteptau cu drag soția și copiii lui. Iar când era zi de salariu – sâmbăta, cum e cazul zilei în care se petrece istoria noastră –, era așteptat cu și mai mult drag.

— Treci la foc, l-a iertat bunică-sa pe Costeluș. Azi fierbem niște fasole.

Groaza a pus stăpânire pe Costeluș. Știa din proprie experiență că, atunci când fierbi fasole, trebuie să pui ripcă încontinuu, practic nici n-apuci să-ți tragi sufletul pentru câteva ore, darmită să mai faci măcar o tură cu cercul prin ogradă.

Ceilalți copii l-au privit cu un amestec de compătimire și de bucurie că au scăpat de necaz. Însă, tocmai când erau pe punctul să rupă veseli rândurile, bunică-sa a urlat după ei:

— Bă, dar voi unde vă grăbiți? Credeți că fasolele se-aleg singure?

Era rândul lui Costeluș să se uite la confrății lui cu bucurie și compătimire. Alesul fasolelor era o treabă cel puțin la fel de cumplită ca și pusul ripcii pe foc.

Nana Lența a intrat în casă și s-a întors cu o oală de zece kile, o pătură și un fund de sac cu fasole. A așternut pătura în mijlocul curții, a deșertat sacul și i-a îndemnat pe copii să sorteze fasolele dintre gunoaie și să le pună în oala curată. Era acolo treabă de-o viață, pentru un întreg mușuroi de furnici.

— Hai, fuguța, cu cât vă mișcați mai repede, cu atât scăpați mai iute la joacă. Eu mă duc la magazin să văd dacă s-a pus Decretul. Când mă întorc, să fie fasolele pe foc. Și, până vine bunicu' cu salaru', vreau mâncarea gata. Ați înțeles?

Vânzătorul a încercat o vreme să dea muștele afară din magazin, alungându-le cu un prosop pe care îl învârtea pe deasupra capului. Apoi s-a oprit pentru a-și șterge transpirația de pe frunte, dându-și cumva seama de zădărnicia încercării.

Printre gratiile de dincolo de geamurile magazinului a văzut-o holbându-se pe Nana Lența. A ieșit în ușă și s-a răstît la ea:

— Ce-ai, femeie, de ce mă urmărești? Tare vă mai temeți că ascund marfă! N-am nimic! Nimic. Hai să vezi și în magazie! Nu s-a mai adus nimic de vreo câteva luni.

Nana Lența s-a uitat lung la el, încercând să-l liniștească.

— Eu voiam doar o sută de rom.

Vânzătorul s-a liniștit.

— Aaa... rom am. Rom, biscuiți, compot, bomboane cu cacao, conserve am câte vrei.

Nana Lența a intrat călcând leneș după el.

— Doar un rom.

Vânzătorul a trecut după tejghea, a luat de pe rafturile aproape goale o sticlă de rom și i-a turnat un pahar. I l-a întins, apoi l-a retras brusc.

— Ai bani?

— N-am, dar nu ți-am spus că ți-i dau la salar? Azi e zi de salar. Ți-i dau diseară.

Vânzătorul a mormăit ceva, i-a dat paharul, a scot un caiet și s-a uitat în el.

— Pfiu! Păi, cred că n-o să-ți ajungă salaru' lu' bărbat-tu, la cât rom e aici.

Nana Lența a dat peste cap paharul cu băutură și l-a trântit pe tejghea.

— Mai dă un rom. N-ai tu treabă, a continuat ea, doar știi că-ți plătesc.

Vânzătorul i-a mai turnat o sută de rom. Nana Lența l-a ridicat și l-a oprit în dreptul gurii, privind pierdută în el.

— Ce-are, vreo muscă? a întrebat-o mirat vânzătorul.

— Ei, asta-i! Parcă nu știi. Nici nu mai pot bea de necaz.

— Lasă, nu mai pune și tu la suflet. Sigur scapă. Vine el.

— Crezi?! s-a entuziasmat ea. S-a adus cumva Decretul și nu l-ai pus?

— Așa mă știi tu pe mine?! Când îmi trimit decrete, eu totdeauna le pun în geam, ce naiba?

— Și? Măcar ai vreo veste?

— Decretul n-a venit, dar am auzit că sigur îl dă.

— Sigur? Și crezi că Nicu-al meu se încadrează?

— Sigur se încadrează. Sunt pline pușcăriile, gem de condamnați. Așa am auzit. Numai ăia cu crimă și tâlhărie nu scapă. Hoția se încadrează.

Nana Lența a dat romul peste cap.

— Așa să te-audă Dumnezeu, că numai El știe ce înseamnă dragostea de mamă... Mai dă un rom!

Cu toată arșița de-afară, mă jucam în soare, pe malul șanțului. Trebuia să vină tata, cu salariul. Și, când lua salariul, totdeauna îmi aducea ceva bun. Ca să mai treacă timpul, încercam să scot un greiere dintr-o gaură. Căram apă cu cana și turnam acolo. Frecam menta, cu alte cuvinte, dar eram destul de concentrat pe chestia asta. Așa că n-am apucat s-o zăresc mai de departe pe Nana Lența, ca s-apuc să mă ascund și s-o anunț și pe mama.

— Ce faci acolo, finule?! i-am auzit deodată vocea răgușită din spatele meu. Hai să te pupe nana!

Am înghețat. M-am întors înspre ea și o duhoare de băutură m-a izbit peste față. M-am ferit de pupătură și i-am trântit un „săr'mâna“.

N-o puteam suporta pentru că nu prea o apucasem vreodată trează, pentru că totdeauna voia să mă pupe, pentru că mă pâra mamei de fiecare dată când o vedeam pe drum și o rupeam la fugă, fără măcar să-i spun „săru mâna“. Nu prea puteam accepta nenorocul să am asemenea nași. Cică nici mama și tata nu și i-ar fi dorit, dar i-a luat gura pe dinainte. După o nuntă, când ai mei îi căraseră pe ăștia beți lemn până acasă, s-au lăsat înșelați și au promis că, dacă o să aibă un băiat, o să fie botezat de ei. Asta e. Ghinionul meu că m-am născut băiat.

— Mama nu-i acasă, i-am spus eu scurt, sperând să ne lase naibii în pace.

Mai ales acum, când trebuia să vină tata, în zi de salariu.

Și chiar atunci apare mama la gard. Când a văzut-o, Nana Lența a început să plângă. Cred că mai mult de rușine, ca să nu vadă lumea circ, mama a tras-o de mână în curte.

S-a așezat pe un scaun și bocea ca la mort. Cu toată scârba mea, trebuie să recunosc că pentru o clipă mi s-a făcut milă de mormanul acela bocitor de carne.

— Ce-i? Ce-ai pățit? a întrebat-o mama.

Continua să plângă, cu fața în palme:

— Nu scapă. Am fost la magazin și n-a venit Decretul... Cred că nici nu-l mai dă. Și, chiar dacă-l dă, Nicu-al meu nu se încadrează, nu scapă... Simt eu, că doar dacă nu simte mama lui, atunci cine?

De fapt, știam care-i problema: se zvonise că se va da un decret de eliberare a pușcăriașilor, cu prilejul nu știu cărei sărbători a Partidului Comunist Român sau a lui Ceaușescu. Iar Nana Lența spera să fie eliberat și ăla micu' al ei, care făcuse deja vreo doi ani de pușcărie.

— Hai, uite – a încercat s-o consoleze mama –, liniștește-te, că-ți trag eu în bobi să vedem dacă scapă.

La drept vorbind, mama nu era mare ghicitoare în bobi. Sau ghicea la propriu, nu stăpânea altă magie decât cea a anticipației. Cel mult cunoștea regulile, mutările, ca la șah. Făcuse odată asta, demult,

din plictiseală, amintindu-și cum ghicea o babă, și s-a nimerit să-i iasă una dintre preziceri. De-atunci i-a ieșit vorbă că știe să ghicească în bobi de porumb. Mama nu s-a obosit niciodată să contrazică asta. O speranță în plus (mama nu „ghicea“ niciodată lucruri nasoale) nu strică nimănui.

Nana Lența s-a înviorat la auzul unui asemenea ajutor, și-a șters lacrimile și mucii cu dosul palmei și a privit încrezătoare către mama.

— Și-altceva ce mai faci? a întrebat-o, ca să întrețină conversația, până să aduc eu un știulete de porumb.

— Ei, cumătră, cu grijile casei, a răspuns total liniștită, ca și cum nici nu era ea cea care bocise acum câteva clipe. Am pus la fiert niște fasole, să fac ceva de mâncare până se întoarce al meu de la servicii.

Mama și-a tras un scaun, a luat nu știu câte boabe de pe știuletele adus de mine, le-a așezat pe un prosop, în poale, le-a împărțit în nu știu câte grupe, a spus în șoaptă (de atmosferă) nu știu ce vrăjeală (un soi de descântec din care-și amintea doar câteva fraze) și le-a privit savant:

— Mda...

— Ce-i, ce vezi? a sărit Nana Lența.

— Nu știu ce să zic, parcă nu s-așază.... Mda...

— Cum să se-așeze?

— S-au tăiat.

Mama tot amesteca boabele și le reîmpărțea pe grămezi. Mie mi-era clar că trage de timp, fie pregătindu-și cuvintele, fie blestemându-și în gând ideea cu ghicitul.

— Daaa, a zis ea brusc.

— Ce-i, ce-i?

— Acum se leagă! a exclamat mama, asupra căreia se pogorâse duhul ghicitului în boabe. Văd clar... E sigur...

— Ce vezi?

— Vine precis... Ba chiar e pe drum.

— Acuma?

N-a mai apucat mama să-i dea detalii, pentru că pe poartă tocmai a intrat tata, care s-a acrit la față și a încruntat sprâncenele când a dat cu ochii de Nana Lența.

— Săru mâna, i-a spus el într-o doară. Ce mai faci, cumătră?

Cumătra lăcrima din nou, dar de data aceasta cumva bucuroasă.

— Mi-a ghicit în bobi. Vine Nicu-al meu acasă. Scapă. S-au legat bobii.

— Da, da, i-a zis tata, fără nicio urmă de chef.

Băută-băută, dar Nana Lența s-a prins că încurcă locul. Mai ales știa că tata, la o adică, îi spune verde în față să plece, mai cu seamă atunci când o vede beată. S-a ridicat de pe scaun.

— Dar pe bărbatul meu nu l-ai văzut la tren?

— Nu, i-a spus scurt tata.

— Ei, mă duc de-acum să termin mâncarea, că vine el. Cu următorul tren. E zi de salar și poate c-a fost coadă mare la ghișeu... Rămâneți sănătoși.

Eu m-am dus săgeată la geantă, să văd ce mi-a adus bun tata.

Costeluș a fost întreprinzător. După ce-a realizat cât de greu merge treaba cu alesul fasolelor, a venit cu ideea salvatoare de a le pune la grămadă în apa din oală, pentru ca gunoaiile să iasă astfel singure la suprafață. Într-adevăr, niște paie au ieșit. Copiii le-au cules cu mâna cum au putut și-au pus oala pe plită.

Apoi, cum focul era doar îndatorirea lui pe ziua respectivă, Costeluș a trebuit să descopere o altă metodă ingenioasă de a câștiga timp de joacă și pentru el: a aprins câteva grămezi de ripcă, apoi a mers cu toporișca și a tăiat o creangă de măr din livadă, care părea mai uscată. A adus-o și-a trântit-o peste ripcă și s-a dus să se tragă cu cercul.

La întoarcere, Nana Lența a găsit doar o creangă verde fâsâind în foc, iar apa din oală, pe care pluteau paie, abia dând în abur. Motiv pentru care a strigat din nou mobilizarea generală și a pocnit în stânga și-n dreapta ca să-i fie duse la îndeplinire ordinele.

Lucrurile au început să fiarbă. Oala de la ritmul susținut al ripcii puse pe foc, Nana Lența de nervi că n-a fost ascultată întocmai și pentru că bărbat-su nu mai apărea.

Pentru scurt timp, Costeluș a fost învoit să meargă până la magazin și să ia pe datorie o sticlă de rom, până vine bunică-su cu salariul. Pe lângă rom, el a adus și vestea că „municu“ a fost văzut într-un șanț, nu departe de intrarea în sat, dormind cu capul pe-o roată de la bicicletă.

Nana Lența a mai băgat ceva gaz în nepoți ca să-și vadă de treabă, a mai tras două-trei gâturi de rom, a ascuns sticla după sobă și-a plecat să-și aducă bărbatul acasă.

Se însera binișor, eu nu reușisem să scot greierele din gaură, ieșisem pe marginea șanțului cu gândul să torn o ultimă cană de apă, după care să mă las păgubaș, când i-am văzut venind: Nana Lența sprijinindu-l pe Nanu', cu un rucsac pescăresc în spate, iar de Nanu' se sprijinea o bicicletă pe portbagajul căreia fusese legat un butoi turtit de tablă. Era o minune că tot edificiul acesta stătea în picioare. Un miracol faptul că se și mișca. Și, cum niciun miracol nu ține mult, în momentul în care s-au apropiat de mine, s-au prăbușit cu icnete, însoțite de zăngănitul bicicletei și al butoiului de tablă.

Am fost prea mut de uimire, prea cu gura căscată ca să mă ascund de ei. Rămăsesem nemișcat, cu cana de apă în mână.

Oricum, nici nu eram convins că m-au văzut, că puteau vedea, general vorbind. Primisem instrucțiuni clare de la tata – „Nu vreau să-i prind pe porcii ăia pe-aici. Dac-apar, nu suntem acasă” –, dar nu puteam pleca așa, pur și simplu, lăsându-i pe marginea drumului.

Ca să nu mai zic că Nanu' îmi era oarecum simpatic, cu toate că și pe el îl întâlneam beat în cele mai multe împrejurări. Eram foarte curios să aflu ce aduce el în fiecare seară de la demolări. În general, erau butoaie de tablă, dar mă surprindea uneori cu niște chestii despre care nici eu, nici el nu știam ce fuseseră la bază. Cert e că el le găsea o întrebuințare în gospodărie. De exemplu, butoaiele de tablă. Le-a tăiat, le-a îndreptat cu ciocanul până au ieșit din ele un fel de uși mate, le-a sudat între stâlpi de fier și și-a făcut un gard peste care nu puteai trece nici cu tancul.

Îmi era simpatic pentru că el nu voia să mă pupe. Avea totdeauna un zâmbet aparte pentru mine. Chiar părea că se bucura când mă vedea și mi-l adresa lovindu-și pălăria cu dosul palmei spre vârful capului.

Apoi avea obsesia asta cu capitalele lumii. Le știa pe toate, nu-l prindeam niciodată. De obicei, conversațiile noastre începeau cam așa:

— Să trăiești, finule!

— Săru mâna... Azerbaidjan?

— Baku!

— Islanda?

— Reykjavik!

— Maroc?

— Rabat!

Și tot așa, de fiecare dată trebuia să mă recunosc învins, cu toate că scotoceam la greu prin atlasul geografic ca să-i găsesc o întrebare încuietore.

Ei, atunci m-am gândit că nu se putea un prilej mai bun să-l las fără replică. M-am îndreptat spre el și l-am privit cu atenție. Mișca. Respira.

— Bujumbura? am tipat eu.

Nanu' a tresărit, s-a așezat în fund, și-a dat pălăria pe vârful capului, ca de obicei, lovind-o șmecherește cu dosul palmei:

— Burundi! Hai să trăiești, finule! Dar ai încurcat lucrurile. Bujumbura e capitala, iar Burundi e țara.

S-a ridicat în capul oaselor și Nana Lența, care mi-a smuls cana de apă din mână:

— Halal fin mai am! Uite cum s-a gândit el să-i aducă nanei lui o cană cu apă!

Între timp, atrași probabil de zgomotele din drum, și-au făcut apariția și ai mei. Tata a târât-o pe Nana Lența de subsuori – scăpând printre dinți un „Doamne ferește, ce grea-i!” – până pe marginea

șanțului. Nanu' s-a ridicat singur și s-a așezat lângă nevastă-sa. Și-a scos pălăria de pe cap și a trântit-o alături:

— Mare arșiță a mai fost azi!

— Tare mare, i-a confirmat Nana Lența. Și, cum sunt eu bolnavă cu inima, tare rău mi-a mai fost! Finule, i-a mai adu-mi o cană cu apă.

M-am executat, alergând pe lângă tata, care-i șoptea mamei:

— Să nu-i scăpăm în ogradă. Mergem și-i ducem acasă.

Când m-am întors cu apa, Nana Lența era mult mai vioaie:

— Sigur vine. A citit al meu într-un ziar decretul. Nicu se încadrează...

— O, ce bine, a răsuflat ușurat tata. Haideți să vă ducem acasă la voi, să-l așteptăm împreună acolo.

— Nanu', pot să mă trag cu bicicleta până la voi? le-am întrerupt eu conversația.

Nanu' mi-a dat voie.

Când am ajuns acasă la nași, se întunecase de-a binelea. De după gardul de tablă răzbăteau hărmălaie, trosnet de lemn aprins și pe deasupra lui săreau scânteii din care puteai ghici că în curte era un foc uriaș.

Primul am deschis poarta eu. Dincolo de ea, în jurul unei gropi proaspăt săpate în mijlocul curții, din care ieșeau flăcări, era adunat mai tot clanul Nanei Lența: Gheorghită cărând oala de fasole, Nelu – o plită, Ana – un capac, copiii – bucăți de scândură smulse din gardul babei Ioana.

Nelu a fixat plita pe niște pietre, deasupra focului, Gheorghită a așezat oala cu fasole, iar Ana a venit și a pus capacul.

Când i-a văzut și pe restul intrând pe poartă, Gheorghită a chiuut de bucurie.

— Ihaaa, nu bem nimica?

Nanu' a ridicat mâinile și a început să pocnească din degete și să danseze pe călcâie.

— Ihaaa, dar ce, avem ceva de băut?

— Slăbuț. Noi am crezut că aduci tu, s-a pleoștit Gheorghită. Am muncit ca robii. Te-am așteptat ca pe Iisus. Doar azi s-a dat salariul.

— S-a dat târziu și n-am mai avut timp să cumpăr.

Nelu a privit neîncrezător la rucsacul lui taică-su și i-a făcut cu ochiul lui frate-su.

— Ne minciunește.

— Hai, tată, serios acum, nu ne-ai adus nimica bun? Ne minciunești?! a întrebat Gheorghită.

— Dragii lui tata – n-a mai putut Nanu' să se abțină –, dar v-am lăsat eu vreodată pe uscat? Așa mă știți voi pe mine?

Nanu' s-a apucat să desfacă rucsacul. Tot familionul l-a înconjurat

ca pe Iisus care se pregătea să înmulțească peștele, pâinea și vinul.

Nanu' a scos întâi o sticlă goală și a aruncat-o într-o parte:

— Pe-asta am băut-o eu, că și eu sunt om, nu?

Apoi a scos una plină, pe care a ridicat-o ca pe un trofeu în uralele tuturor:

— Ihaaa, rom!

Mai avea măcar vreo cinci sticle.

— Credeți că ne-ajunge?

— Am mai făcut noi rost azi de-o damigeană de vin, a spus mândru Gheorghiță. Ce crezi, că noi muncim pe surcele?

Nanu' a mai scos niște pâini, pe care le-a împărțit ălor mici. La final, niște buturele de porc, legate cu sfoară între ele.

— Adidași de porc! Altceva n-am găsit, s-a scuzat el.

— Buni și ăștia. Decât fasole goală!... a zis Ana. Dă-i încoace să-i punem la fiert.

După ce s-a odihnit un pic pe pragul casei, acolo unde o așezaseră ai mei, Nana Lența și-a recăpătat suflul și și-a luat aerul de plutonier în inspecție. S-a apropiat de noră-sa, la plită, și a întrebat-o drăgăstos:

— Dar ce faceți voi, mamă, aici?

— Fierbem fasolele astea. Și-avem și adidași. Acum îi pun.

— Nu în oala aia, mamă. Adidașii trebuie fierți separat.

Mama a ridicat capacul și-a tras o privire în oală.

— Cumătră, dar niște morcovi și ceapă n-ai?

— Am, am, cum să nu... Costeluș! Costeluuuș! Ia vino tu la bunica.

Costeluș s-a apropiat șovăind, cu un colț de pâine în mână.

— Costeluș, ia lampionul, du-te-n grădină și smulge niște morcovi și ceapă și adu-ncoace.

După ce-a ras și el un rom-două, tata nu mai părea așa de grăbit să plece acasă.

— Și-așa mâine-i duminică și n-avem ce face, a răspuns el la insistențele cumetrilor.

Mama mi-a zis că mai stăm doar cât termină ea de făcut mâncarea ca lumea, că i-e milă de ăia mici. Eu, drept să spun, chiar nu mă gândeam să plec deloc. Așezați care pe unde apucase, unii beau vin, alții rom, iar noi, ăștia mici, alergam în jurul focului. Era rost de-un chef nebun acolo.

— Dar stăm așa, ca la înmormântare? a întrebat Nanu'. N-avem și noi niște muzică?

Gheorghiță a priceput aluzia. S-a bătut cu palma peste frunte.

— Că bine zici. Mă duc după picup.

— Trezește-o și pe mama, săraca, și adu-o încoace, l-a îndemnat Nanu'. Să se bucure și ea cu noi, să nu mai stea singură.

Cum am mai spus, Gheorghită, nevasta și copiii lui stăteau în curtea vecină, în casa babei Ioana, mama lui Nanu', care se apropia de suta de ani. Da, Gheorghită și mai ales nevastă-sa o cam așteptau să moară, ca să devină stăpâni cu acte în regulă pe casă, dar până la urmă mare deranj cu ea nu aveau. Deși nu era senilă de tot, baba era în stare să stea ceasuri întregi într-un singur loc, fără să se miște sau să zică ceva, privind în gol.

De altfel, și atunci când a adus-o Gheorghită, și-a ocupat un loc pe un scăunel lângă foc și a rămas nemișcată.

— Cum mai e, bunică Ioana? a stricat mama o întrebare.

A răspuns cu întârziere, ca și cum și-ar fi cumpănit bine răspunsul.

— Greu, mamaie. Nu mai văd să bag ață în ac.

Apoi și-a reluat tăcerea.

Gheorghită a pus picupul în casă, a scos boxa pe geam, a dat drumul la muzică și și-a reluat locul în curte, lângă sticlele de băutură.

Nanu' s-a ridicat în picioare, clătinându-se, și-a pocnit din degete.

— Ihaaa, noi nu dansăm nimica?

Și abia atunci s-a pornit cheful.

Mi-aduc aminte precis: curtea începuse să miroase puternic a fasole fierte și a adidași de porc, iar din cauza băuturii, în afară de mama, baba Ioana și de câțiva copii, nu mai era nimeni care să se țină drept, fără să se clatine, pe propriile picioare. Un disc tocmai se terminase și pâraia în gol, când poarta din butoi de tablă a scârțâit puternic, s-a dat la o parte și din întuneric a apărut un tip slăbănog, neras pe față și ras în cap, îmbrăcat ca vai de el, cu o sacoșă mare de cârpă în mână. Nu l-am recunoscut.

— Nicuuuu! a strigat Nana Lența.

De fapt, nu era strigăt omenesc, ci mai degrabă un urllet de vită rănită, care m-a băgat în sperieți.

Nicu a pus sacoșa jos, griuliu, lângă peretele casei, apoi a alergat și a prins-o pe maică-sa în brațe. Au stat așa stânși măcar vreun minut, bocind ca în filmele coreene. Unul câte unul, ceilalți oameni mari s-au adunat în jurul lor și au început să lăcrimeze și ei ca în filmele coreene.

Apoi Nicu s-a smuls din îmbrățișare, i-a șters maică-sii, cu palma, lacrimile de pe față și i-a vorbit:

— Hai, nu mai pișa ochii. Am scăpat. Gata-i.

Pe urmă s-a apucat să îmbrățișeze și să pupe pe toată lumea. Inclusiv pe mine. Duhnea ca dracu' a țigări. La sfârșit s-a dus și la baba Ioana, singura care nu se mișcase de lângă foc.

Baba s-a ridicat și s-a uitat lung la el. A întins o mână și l-a mângâiat.

— Mihai, ai venit? S-a terminat războiul?

Nicu nu ştia ce să zică. S-a întors către maică-sa:

— S-a cam lulit bunica, nu?

— Nu-i tata, mamă, a intervenit tremurând de fericire Nana Lenţa. E Nicu, băiatul meu. Ce-i cu tine?

Baba Ioana s-a reaşezat încet pe scaun:

— Am crezut că s-a-ntors Mihai.

— Şi ce, a devenit glumeţ Nicu, dacă m-am întors eu, nu te bucuri?

— Ba da.

— Atunci dai şi matale un vin?

— L-am îngropat, mamă.

— Nu-i nimic, îl căutăm.

Nicu ţinea minte că bunică-sa are întotdeauna nişte vin îngropat pe ascuns prin grădină, de multe ori rămas acolo ani întregi, pentru că baba obişnuia să mai uite pe unde se dosise.

— Hai! s-a ridicat baba.

— Glumeam, bunică. Mai întâi să-mi trag sufletul şi pe urmă căutăm.

— ...da' cel mai mult, în pârnaie, am avut de învăţat de la Ingineru', şi-a continuat Nicu lunga poveste pe care noi o ascultam cu gurile căscate. Odată era om, vă spun. Era învăţat, avea şi facultate, da' nu asta contează. Vreau să zic că de mic copil el visa să construiască poduri – mai exact, toată viaţa s-a trudit să facă cel mai mişto pod care a existat vreodată. Aşa i s-a năzărit lui, după ce a citit o poveste unde, cică, pentru a câştiga mâna unei prinţese şi împărăţia împăratului nu ştiu care, trebuia să faci un pod nemaivăzut... Deci a învăţat pe rupe, a ajuns la facultate, a şi intrat în Partidul Comunist, a şi devenit activist, ca să nu aibă probleme cu ăştia, ca să-şi ajungă visul... Totul părea că-i merge ca uns. Planul era să-i convingă pe tovarăşii lui să facă un pod nemaivăzut peste Dunăre, mai tare decât cel construit de unu' Apolodor, pe vremuri... Bine, n-a reuşit să-i convingă, că nu sunt bani, că la ce bun un pod peste graniţă, da' până la urmă i s-a dat pe mână să facă un pod peste Siret, în ţară. Nu asta visase Ingineru', da' tot era o chestie. S-a pus serios pe treabă şi a proiectat cel mai mişto pod care a existat vreodată, mult peste ceea ce au chiar şi americanii... Unu' crimă şi pedeapsă... Adică vreau să zic că a pus în podu' ăla peste Siret mai mult suflet ca şi cum ar fi făcut unu' peste Dunăre sau chiar peste vreun ocean întreg... Cică şi numai după schiţă, dacă s-ar fi uitat vreun împărat, i-ar fi dat mâna prinţesei şi împărăţia lui... A primit toate aprobările şi s-au apucat de construit, fix după modelu' lui, fără să schimbe nimic. A ieşit o minunăţie. Toată lumea era încântată de cum arăta podu' peste care muncitorii şi

țărani vor putea trece de pe un mal pe altu'. Numa' că, atunci când au dat drumu' la circulație, picioarele de susținere s-au înmuiat, podu' s-a crăpat și mai-mai să cadă și să omoare oamenii care treceau peste el... A ieșit scandal mare. Vă dați seama, atâția bani, atâta încredere i s-au acordat și el și-a bătut joc, a plănuit un pod care, în loc să ajute oamenii să treacă de pe un mal pe altu', era cât pe ce să-i omoare. Ingineru' s-a jurat – le-a și desenat pe hârtie – că schița lui era bună și că podu' dădea să se prăbușească numa' și numa' pentru că muncitorii au furat din materiale, pentru că alții nu i-au respectat calculele... Eu l-am crezut, da' ăia nu. Așa că l-au băgat la pârnaie, pe motiv de sabotare a statului. Când l-am cunoscut eu, ceilalți ziceau că-i cam sărit de pe fix. Se cam fereau să-i vorbească. Da' mie mi-a plăcut de el. Și nu pe degeaba. La un moment dat – am rămas mască, vă spun –, când am văzut cum a refăcut, din bețe de chibrituri, podu' lui peste Siret...

— Cum adică un pod din bețe de chibrituri? nu s-a abținut Nana Lența să-l întrerupă.

— Omu' ăla a refăcut în pușcărie podu' lui, așa, mai mic, cât săncapă pe o masă, din bețe de chibrituri, curățate de gămlie, lipite între ele cu aracet. Arăta ca o jucărie, da' puteai să-ți închipui cât de mișto a fost în realitate. Nu mă credeți, așa-i? Stați să vedeți, că m-a învățat și pe mine tehnica, numa' că eu n-am făcut un pod.

Nicu s-a dus la sacoșa de cârpă pe care o pusese grijuliu lângă perete și a scos din ea o chestie care ne-a lăsat pilaf: un castel în miniatură, făcut numai și numai din bețe de chibrituri, lipite între ele cu aracet. Eu nici măcar în cărțile de povești, alea cu poze, nu văzusem ceva mai frumos.

— Ei, ce ziceți de asta? ne-a întrebat Nicu.

Ce să mai zicem? Am luat castelul în mână, l-am trecut de la unul la altul, l-am pipăit și nu ne venea să ne credem ochilor.

— Ei, vedeți că nu am făcut pârnaie degeaba? Am învățat și eu o meserie. De-acum am din ce trăi. Pot face orice din bețe de chibrituri: castele, case, poduri. Și-o să le vând. Vă dați seama câți bani se pot câștiga din asta?

Nimeni nu i-a răspuns. Chiar eram cu toții uimiți.

Nicu a luat castelul și l-a pus în brațele Nanei Lența:

— Uite, mamă, ăsta-i cadoul meu c-am venit acasă. De-acum n-o să ne mai lipsească nimic.

Nana era de-a dreptul mândră de fiul ei. Nici nu-și găsea cuvintele:

— Dar eu, mamă, te iubeam oricum.

S-a uitat pe urmă stânjenită la castelul din bețe de chibrituri.

— Și Ingineru' a scăpat?

— Nu, a răspuns Nicu trist. El nu s-a încadrat la decret.

Nanu' a sesizat momentul de-aiurea, s-a ridicat în picioare, chiuind:

— Ihaaa, noi nu bem nimica?

— Hai mai bine să mâncăm, că uite-s gata fasolele, i-a tăiat-o Nana Lența. Gheorghită, ia adu tu o masă din casă. Ana, tu adu niște linguri și farfurii. Nelu, ia trage un fir cu lumină afară, să nu ne băgăm degetele în ochi, să mâncăm ca oamenii.

— N-am niciun fir așa lung ca să trag curent de la priza din casă, a spus Nelu, înciudat.

Cred că era gelos pe frate-su Nicu. Altfel n-ar fi venit cu ideea să facă lumină cu mașina pe care o construia el pe ascuns, aia cu piese furate de la SMT. S-a dus până în șopron și s-a întors rupt de nervi:

— Băi, care-a luat bujia, că fac moarte de om?!

Unul dintre copiii lui Gheorghită a băgat mâna în buzunarul de la pantaloni și a scos, spășit, o piesă:

— Asta?!

Nelu i-a smuls-o din mână și a plecat înapoi spre șopron.

— Las' că vă rup eu gâtul, dacă vă prind că mai umblați la ea.

Din șopron s-au auzit un fel de cârâit, niște înjurături, apoi două lumini au tăiat întunericul. Mașinăria-schelet s-a apropiat de noi, luminând întreaga curte cu farurile sale. Nelu a oprit-o, a lăsat motorul pornit și a venit către noi, victorios:

— Vedeți ce tare bate? Are-un magnetou de să-ți bagi picioarele!

Mama, Ana și Nana Lența au început să pună mâncarea în farfurii, pe masă, în mijlocul curții, la lumina farurilor, iar ceilalți așteptau să dea năvală. Până una-alta, eu am găsit prilejul să-l rog pe Nanu' să-mi cânte „Titanicul“, o melodie cu ritm de vals, pe care n-o rata niciodată atunci când se îmbăta criță. Eu chiar asta așteptam de la petrecere, la drept vorbind, pentru că-mi plăcea enorm cum o interpreta.

— Ce-am uitat de „Titanic“! a spus el și s-a ridicat, clătinându-se.

— Taci, măi, c-ai să cânti după masă, a sărit Nana Lența.

— Nu vezi că vrea finul? a insistat Nanu'.

Și n-a mai așteptat alte aprobări. Și-a ridicat brațul drept și a început să se lege pe picioare în ritm de vals, cântând:

*Din Hamburg pleacă în lumeee,
Pe Oceanul Pacific,
Pe marea scăldată-n spumeee,
Uriașul Titanic...*

Eu am început să zbier împreună cu el. Știam versurile pe de rost.

Nanu' a dus mâna la ochi, uitându-se către farurile mașinii, ca și cum ar fi privit în largul oceanului, și a continuat, schimbând ritmul:

*Căpitanul Robert,
Planton la catargăăă,
Strigă-n gura mareee:
Se vede un ghețaaar!*

— Măi, de ce-o faci tu pe-a nebunul? Treci și mănâncă.

— Bine, Lența, nu mai cânt! Hai, nu te supăra! s-a oprit Nanu' împăciuitor și s-a așezat la masă. Hai, vino aici lângă mine.

— Nu-mi trebuie. Eu stau aici, să vă văd pe toți, că tare-s bucuroasă.

Țin minte precis: Nana Lența era cu fundul pe prag, rezemată cu spatele de perete, cu ochii închiși, având un zâmbet straniu întipărit pe față. Strângea în brațe castelul din bețe de chibrituri, aproape să-l sfărâme. Nanu' s-a dus către ea, împleticindu-se, cu un pahar în mână, pe care i l-a împins sub nas.

— Lența, mai ia un rom.

Nicio mișcare. Nu mai voia rom. Liniște.

Spre dimineață, când a ajuns salvarea, o soră medicală ne-a spus că făcuse stop cardiac.

din volumul *Lampa cu căciulă*,

Editura Polirom, 2009

© 2009 by Editura Polirom

Dan Lungu

DAN LUNGU (n. 1969) a absolvit Facultatea de Filozofie a Universității „Al.I. Cuza” din Iași. A publicat (selectiv): *Cheta la flegmă* (proză scurtă, OuTopos, 1999), *Raiul găinilor* (roman, Polirom, 2004; Premiul pentru proză al USR, filiala Iași), *Băieți de gașcă* (proză scurtă, Polirom, 2005), *Sunt o babă comunistă!* (roman, Polirom, 2007; ecranizat în regia lui Stere Gulea, 2013), *Cum să uiți o femeie* (roman, Polirom, 2009; Premiul pentru proză al USR, filiala Iași) și *În iad toate becurile sunt arse* (roman, Polirom, 2011). Statul francez i-a acordat în 2011 titlul de „Chevalier de l’Ordre des Arts et des Lettres”. Este directorul Muzeului Literaturii Române din Iași.

Ca de fiecare dată

Faptul că aproape în toată Europa va fi soare avu darul să-l liniștească, deși, la drept vorbind, trebuia să se ducă oricum. Doar undeva prin nordul Franței pluteau câțiva norișori leșinați de ploaie și la noi, în zonele de munte, era mai rece. În rest, între două și patru grade în timpul nopții, iar maximele între opt și zece grade. Vântul – nu cine știe ce; intensitatea – la moderat. Asta era bine. Își coborî cu ajutorul mâinilor piciorul de pe scaun. Guta. La a treia încercare, reuși să bage piciorul în papuc și se ridică; pași amortiți către ecranul alb-negru și stinse televizorul. Crainica dispăru și casa rămase brusc goală și tăcută. Bătrânul stătu puțin în cumpănă, sprijinit de colțul mesei, dădu din cap și apăsă din nou pe butonul roșu. Televizorul începu să toarcă mulțumit, lămpile se aprinseră, împrăștiind o lumină de jăratec, care încet păli sub raza cenușie, dar mai puternică, a neonului. Bătrânul tresări. Un ins neras, cu pălărie pe cap, pantaloni cu franjuri și nojițe ținea sub barbă un ditamai pistolul cu gura țevii îndreptată spre el. „Dacă aș fi fost mai tânăr, te rog să mă crezi, m-aș fi aruncat la pământ.“ Omul cu haină de piele va scuipa o pereche de coji de semințe și-i va da dreptate. Apoi își va privi ceasul, se va scotoci prin buzunare și va scoate o țigară și o brichetă. „Da’ spune și dumneata, astea-s filme? Dacă se uită un copil, face noaptea în pat.“ Stinse televizorul și aprinse lumina din plafon. Nerasul nu apucase să tragă, tocmai începuse să-și îngusteze ochii pentru mai multă siguranță, așa cum faci când îți bate soarele în ochi. Pas cu pas, se îndreptă spre bucătărie. „Și, așa cum l-a îndreptat asupra mea, l-a îndreptat asupra a sute de mii de oameni, dumneata îți dai seama? Eu ca eu, sunt bărbat și nu m-am speriat, dar poate sunt copii, poate sunt femei gravide, dumneata îți dai seama?“ Bărbatul cu mâinile la spate – domnul Chirnase sau Chirvase sau cam așa ceva – îi va spune că nu-i decât un film, că nu era niciun pericol real, că nu existase niciun antecedent de acest tip și, drept urmare, „temerile dumneavoastră sunt nefondate și neavenite, dacă-mi dați voie să-mi spun părerea cu absolută sinceritate“. Aprinse lumina și căută din ochi ceainicul. Îl depistă după trompa care se ițea din spatele pungii cu pâine. Era un ceainic vechi, cu smalțul sărit în două locuri (dădu puțin cu unghia) și interiorul galben-marونیu. Adăugă mușețel uscat peste pasta de pe fund („Păcat s-o arunci; n-am folosit-o decât o dată!“), îl umplu cu apă și-l puse la dat în clocot. Apoi se așeză pe scaun, rupse o bucă de ziar („Am ziare de când eram obligatoriu abonat la *Scânteia*; le-am păstrat și acum îmi prind bine.“) și, ca de fiecare dată, începu s-o

împăturească migălos, apoi s-o ruleze, obținând un cilindru perfect. Îl adăposti în podul palmei și așteptă. După pocnetele mici și tot mai dese, în două minute ar fi trebuit să apară primele semne ale fiertului, ceea ce se și întâmplă. Stinse ochiul și fixă cilindrul de hârtie chiar în capătul trompei ceanicului („Așa nu pierde nimic din aromă.“). Pregăti termosul și un pahar, ca de fiecare dată în astfel de situații. Nu puteai să pleci nepregătit, iar el știa pe de rost cel mai mic amănunt. Paharul și-l puse pe noptieră, la capul patului, în caz că-i era sete, să-l găsească printr-o simplă întindere de mână. Dacă n-ai un astfel de pahar, trebuie să te ridici și să mergi la bucătărie să-ți ostioiești setea și, odată trezit, îți pierzi tot somnul, care și așa urma să fie puțin într-o astfel de noapte. Ce, numai o dată o pățise? Termosul îl așeză lângă punga din hol. La întoarcere, căută într-un sertar pixul și carnețelul cu coperte de mușama. Încercă pixul pe un colț de ziar. Scria. Asta era bine. În debara, pe raftul de jos, găsi frânghia, iar în caserola cu cuie și șuruburi scormoni după o bucată de cretă. Așa, era acolo unde trebuia să fie. Privi ceasul și nu-i veni a crede că se făcuse nouă și jumătate, se vede că îmbătrânise de-a binelea. Se așeză obosit pe marginea patului și luă ceasul Slava în mâini. La ora două? Mai bine la două fără cinci... Sau nu, fără zece. La două fără zece e numai bine. Îl întoarse de trei ori, până simți în buricele degetelor arcul cabrându-se, ca de fiecare dată. Îl așeză lângă paharul de ceai, dar puțin mai departe, pentru ca, atunci când ceasul va suna și va vrea să-l oprească, să nu-l răstoarne din greșeală. „Deși, să știi matală, am un ceas la fel, care e în mine... ha! ha!... și mă trezește înainte de a suna ăla de pe noptieră. Tot un ceas rusesc, vechi, trainic. Îl visez că sună și mă trezesc. Hai, moșnege, scoală-te! – așa sună.“

Afară se înnoptase și un vânt subțire alerga printre crengile copacului, crescute până la etajul doi. Își aranjă grijuliu hainele pe spătar și se schimbă în pijamale. Se culcă la marginea patului, ca de fiecare dată când trebuia să plece în toiul nopții, să n-o deranjeze pe Ortansa. Ortansa murise de câțiva ani, dar obiceiul îi rămăsese. Lui niciodată nu i-a plăcut să doarmă la margine, nu se odihnea ca lumea. Dacă nu băga capul în perete, în colț, dacă nu înghesuia perna, uneori nici nu putea adormi.

În fine... Pixul, carnetul, creta, sfoara... domnul Voinea de la aprozar fusese un drăguț, i-a umplut punga cu scândurele de la lăzi. Mare păcat că desființase aprozarul, lumea se obișnuise cu el. Zeci de ani au cumpărat ulei și ceapă, cartofi și mere de la el. Dar câtă tocană de legume cumpărase numai dânsul. Cică nu-i rentabil... Cum nu-i rentabil, dacă toată lumea cumpără de la el? „Tineretul nu mai cumpără de aici, ce știi matală“, i-a spus domnul Voinea, „cumpără de la privați. Nu mai e ceapeurile alea de altădată să ne trimită marfă bună, proaspătă și ieftină... Nu mai e ce-a fost, gata! Toți se duc la

privați să-i jupoaie, că ceapeurile să le dăm dracului, că nu-s bune... că cartofii și varza și roșiile îs comuniste și au gust de căcat, că pământul e comunist, că grajdurile, că vacile e membre de partid, e din nomenclatori, nu? Nu, la...”.

Chibriturile!! Cum putuse să uite chibriturile!? Aprinse lumina și, dintr-un sertar de la bucătărie, scoase o cutie nouă-nouță. Decât să stai să te chinui cu cine știe ce cioarsă de cutie, mai bine ai una nouă. Oricum, și-ar fi adus aminte înainte de plecare, nu i se întâmpla lui prea des să uite ceva. Era zece fără două minute și încă nu adormise. Intră într-o panică surdă că nu se va trezi, mai mult un soi de enervare că până la această oră nu reușise să se liniștească. Luna lumina ceaiul. Închise ochii forțat, cu toate că, din cauza ușoarei enervări, somnul îi fugise. Tic-tacul ceasului parcă tăia lemne.

Ca un făcut, îi apără în minte și nerasul cu pistolul lui cu tot. „Vrei să adormi, moșneagule?”, i se păru că i-a spus. Dar nu, el n-a zis nimic, buzele nu i s-au mișcat. Ținea pistolul așa, ca prostul, nici nu trăgea, nici nu-l băga la loc. „Dacă adormi, te împușc, să știi! Drept în inimă!” Și n-avea nicio monedă în buzunarul de la piept ca să-l protejeze. Ținea ochii închiși și se prefăcea că doarme cuminte, nici nu mișca, nu cumva nerasul să se sperie și să tragă. „Degeaba te faci că dormi, eu știu foarte bine când dormi sau nu.” Al naibii, nerasul, dar cât o să stea cu pistolul ăla așa? Până la urmă o să-l doară mâna și-o să-l pună la loc. Atunci el o să adoarmă repede și-o să doarmă iute iute până la două fără zece.

Când sună ceasul, luna bătea cu putere, sleind toate lucrurile din cameră. Dar bătrânul nici nu se clinti. Peste două minute, sună și ceasul de pe noptieră, iar bătrânul sări ca ars. Aprinse lumina și se frecă la ochi, dar nu înainte de a potoli alarma. Bău jumătate din paharul cu ceai, să-și revină. Cu toate acestea, la început umblă în vârful picioarelor, să n-o trezească pe Ortansa. Știa, ca de obicei, tot ce are de făcut. Bineînțeles că acum și-ar fi adus aminte și de chibrituri. Totul se derula ca de fiecare dată, numai că mersul îi era mai târșăit și mâinile mai tremurătoare. Deschise fereastra și consultă termometrul: patru grade. Se luminează la față, cu mulțumirea omului căruia nu-i sunt înșelate așteptările. Un pârlit de neras nu putea să zdruncine cu una, cu două ordinea lucrurilor. Nu-l putea împiedica pe el, om cu experiență, la o adică i-ar putea fi tată, să fie primul.

Mai aruncă o privire asupra întregii sale înfățișări în oglinda din baie și ajunse la concluzia că trebuie să se bărbierească. Barba crescuse neașteptat de mult și – de ce să se ascundă? – a doua zi dădea ochii cu doamna Verzea și nu voia să arate oricum. De aceea, când ieși pe ușă, arăta astfel: o pălărie maron, folosită numai la ocazii, deasupra unei fețe rase la sânge, care contrasta cu pardesiul bej, ponosit, dar bine strâns la mijloc cu un cordon fixat în două cataramă, de-a stânga

și de-a dreapta buricului. La gât se lăfăia un fular de mătase cumpărat în '65 la Timișoara, de care fusese mândru o viață întreagă, și „Să vă spun? Hai să vă spun: mi-a purtat întotdeauna noroc în campaniile feminine“. Silueta coborî în liniște scara și porni printre blocuri, ducând în mână sacoșa cu scândurele, sfoară, cretă și capacul metalic al buteliei, iar sub brațul mâinii drepte – scaunul pescăresc. Luna atârna grea deasupra copacilor, decupând taliile monstruoase ale blocurilor și poleind cioburile de sticlă răspândite pe asfalt. Cineva spărsese o sticlă de țuică de prună. După al treilea rând de blocuri, făcu la dreapta, pe lângă un teren de joacă, și ajunse la strada mare. Traversă prin colț, pe la trecerea de pietoni, deși nu era nici țipenie. La zece metri, pe una din străzile laterale, se opri lângă afișierul cu zilele de schimb. Era primul. Asta însemna că a patra sau a cincea butelie schimbată va fi a lui, după prietenii șoferului sau ai manipulatorului. La zece și jumătate ar putea fi acasă. Scoase frânghia, o legă cu un nod trainic de afișier, apoi deșurubă capacul, scrise un *unu* apăsător cu jumătatea de cretă, un *unu* drept, țanțos, ca un soldat care dă raportul, și introduse capacul pe frânghie. Astfel nimeni nu se putea băga în rând, nu te puteai trezi că unul venit de o oră schimbă înaintea celui care stă de dimineață. Apoi scoase carnețelul cu coperte de mușama, pixul și, în dreptul unui *unu* la fel de dârz ca și cel de pe capacul buteliei, scrise *Vladimir Pro-co-piu*, mărunț și citeț, numele său. Primul ține lista, asta se știa dintotdeauna. Odată îndeplinită această formalitate, fruntea i se descreți și privi în jur cu responsabilitate. Știa că va fi o zi grea, că mulți vor veni cu gura mare sau cu frumosul să se bage înainte, că vor încerca tot soiul de șiretlicuri, să se lipească cu capacul pe lângă vreun cunoscut sau chiar să taie frânghia și s-o înnoade după aceea („De aia-i mai bun lanțul!“), dar lista-i la el și va sta cu ochii în patru. După ce va schimba el, treaba lor, dar până atunci – ordine și corectitudine. Era deja trei, din două în două ore va face prezența; cine nu-i – el sau altcineva din familie – va fi șters din carnețel și i se va scoate capacul. Îi știa foarte bine pe ăștia care-i cred pe ceilalți proști, vine unul din bloc cu cinci capace, le trece pe listă și după aia pleacă bine mersi și se culcă, doarme până îl bate soarele pe burtă, își bea cafeluța și pe la zece fără cinci se prezintă ca boierul; mai stă cât mai stă și își schimbă butelia la fel ca unul care a stat toată noaptea. E corect? Păi, nu-i corect, că una-i să dormi și alta-i să stai toată noaptea și să te treacă os prin os ca să ai la ce-ți face un ceai cu care să-ți bei pastilele. Mai ales că primăvara, pe la cinci dimineața, e destul de frig și nu-i mare lucru să răcești.

Se ridică de pe scăunelul de pescar și aranjă focul. Scândurile domnului Voinea erau numai bune (să-i dea Dumnezeu sănătate!). Mai găsi două pungi de pufuleți și un toc de la făină grișată, așa că focul se

aprinse repede. Mai căută prin preajmă și descoperi niște vreascuri, păreau de salcâm, o scândură pe jumătate putrezită, o cutie mare de carton, ambalaj de la banane și două brichete de pus pe foc, căzute de cu toamnă de prin vreo remorcă. Altădată, la această oră erau o puzderie de copii pe care îi trimitea încoace și încolo după orice putea arde. Culegeau totul pe o rază de cinci sute de metri, ba chiar unii care stăteau la casă furau lemne din magazie. Ținea minte perfect că într-un an au copt cartofi, au băut vin și chiar au cântat. Erau alte vremuri, lumea știa să se distreze pe atunci. Chiar la coadă dacă stăteau, știau să vorbească, să zică glume, să bea un pahărel de ceva și trecea timpul mai repede. Cu vreo cinci ani în urmă, era cam tot pe primăvară și tot la butelie – dar pe atunci trebuia să stai două sau trei nopți și tot nu știai dacă apucaai să schimbi, că venea unul cu mașina, deschidea ușa, se ridica în picioare și striga: „Asta-i ultima mașină!“ și n-aveai ce zice, cui să te plângi? –, dar era rece, și, într-o noapte, a venit unul cu vioara, un ȝigan care cânta pe la nunți, era a doua sau a treia noapte de când stătuse și nu schimbase nimeni nicio butelie și toți erau supărați. „Măi, și când a început ȝiganul ăla să cânte, la început îți rupea inima, apoi au prins doi tineri să danseze, să se mai încălzească, și pe urmă încet-încet s-au pornit și ăi mai mari, iar spre dimineață dansau și moșnegii și babele. Se umpluse drumul de veselie, mai ales că unii au adus de acasă vin. Pare-mi-se că era chiar înainte de Paște, că ăștia așa băgau de toate, chiar înainte de sărbători, să nu se răskoale lumea. Când au venit ăia cu buteliile, prima dată au crezut că au nimerit la nuntă și voiau să fure mireasa. Apoi, după ce a început să strige lista și să se împartă buteliile, ȝiganul a rămas singur. El era tocmai la coadă și nu intra la mașina aia, iar alta nu se știa niciodată când vine. A început ȝiganul să înjure de nu-ți venea a crede, să înjure și să blesteme de la prim-secretar la tovarășa și la tovarășul. Câțiva mai cu funcții și-au luat butelia, așa goală cum era, și au plecat împușcați. Le era frică să nu iasă cine știe ce dandana și să-i prindă vremea pe-acolo, că numai pentru ce auziseră îi puteau zbura de să nu se vadă. Nu știu ce s-a întâmplat după aceea, fiindcă eu fusesem chiar primul, așa că am luat a zecea butelie și am plecat.“

Omul cu haină de piele venise imediat după apelul de la ora cinci, când el, Vladimir Procopiu, fusese singurul strigat și singurul prezent. Fuma țigară de la țigară și, după ce își scrisese numele și îl trecuse și pe listă, n-a mai scos un cuvânt. De o bucată de vreme se apucase să despice semințe și să scuipe cojile la întâmplare. Una nimeri chiar pe carnetul domnului Procopiu, ceea ce îl descumpăni pentru o clipă, enervându-l în cea imediat următoare. Dar mai văzuse asemenea neciopliți, care nu-s în stare să strângă cojile frumos în pumn și să le depună civilizat la cel mai apropiat coș de gunoi (privi în jur zadarnic) sau, dacă ar fi prevăzători, ar putea avea o punguță luată de acasă, că

doar sunt atâtea pungațe pe care orice om gospodar le strânge într-un sertar. Dar el nu, nesimțitul scuipa ca la mă-sa pe masă.

Bărbatul înalt îi dădu bună dimineța și îl întrebă dacă el e cu lista. Sigur că el era, nu se cunoștea? Dar nu, nu-i spuse chiar așa. Îi scrise *trei* pe capac și îl trecu în carnețel. Era șase fără un sfert și veniseră două persoane, cu el trei. Altădată, la acea oră, cei pentru prima mașină se cunoșteau deja între ei. Nu, nimic nu mai era ca altădată. Alte timpuri, alți oameni. Nici n-aveai pe cine să lași în loc, să tragi o fugă să prinzi și rând la lapte. Pe mâna cui să lase carnețelul? Țăla cu haină de piele i l-ar fi umplut de bale în cinci minute, iar ăsta înalt... ăsta înalt părea mai serios, dar în oamenii din ziua de azi nu te mai puteai încrede. Apoi, ăsta înalt de-abia venise, nu puteai așa... tam-nisam, să-i lași carnețelul și pixul. Și parcă prea se plimba cu mâinile la spate și cu nasul pe sus. Numai să îndrăznească să nu fie la șapte acolo, că-l taie de pe listă. Dar la șapte au fost acolo amândoi. Apoi, după vreun sfert de oră, a venit și o femeie cu butelia și cu un copil. La cinci minute a sosit un bărbat mic și slab, cu basc. Încet-încet, odată cu zorile, lumea începuse să se dezmoștească. Pe la opt, deja avea o filă de carnet plină cu nume scrise citeț și mărunț unul sub celălalt și apăruseră primele tentative de a-l păcăli. Pe doi-trei îi știa deja, erau clienți vechi la asemenea încercări. Pe cei de la blocurile noi nu prea îi cunoștea bine, dar de regulă aceștia nu făceau probleme. Erau disciplinați și destul de vorbăreți, numai buni să omori timpul. Mai mare dragul să lucrezi cu astfel de persoane. Răspundeau la apel, nu făceau glume proaste și nu încercau să te tragă pe sfoară. De fiecare dată, pe un astfel de cetățean îl lăsa să-i țină locul, cât timp prindea și un rând la carne sau până pleca să-și aducă butelia care venea înșurubată în capacul numerotat.

Numără numele din carnețel, douăzeci și opt, apoi numără și capacele. Totul era în regulă. Frânghia era suficient de lungă, era pregătită chiar pentru cincizeci-șaizeci de persoane. Soarele apăru între două blocuri, înfioat ca o coamă de leu. Domnul Vladimir Procopiu îl privi drept în față și se simți mai tânăr și mai puternic. Aruncă o privire și peste cele douăzeci și opt de persoane, chiar mai multe, și fu mândru. La vârsta lui, tot însemna ceva! Două cărucioare dădură colțul străzii. Clipi de trei ori la rând și își pregăti carnetul. Treizeci era totuși o sumă.

Da, pe la zece și jumătate ar putea primi butelia. Atunci va rupe foaia din carnet și i-o va lăsa... cui? Poate avocatului Dobrinescu, nu știi când ai nevoie de un sfat. Sau lui Bebe Costăchescu, și să-l roage să-i aducă și frânghia. Va vedea el! Va lua butelia și se va duce direct la doamna Verzea. Va suna la ușă și-i va spune: doamnă, v-am schimbat butelia, așa cum v-am promis. Poate va intra la o cafeluță, dacă nu va fi prea ocupat. Ei, na, el și ocupatul. Nu, barba nu-i

crescuse într-atât încât să nu poată da ochii cu o doamnă, chiar cu una cum e doamna Verzea. Apoi, săptămâna viitoare, cui i-o va schimba? Zăngănitul mașinii cu butelii îl prinse cu zâmbetul pe buze.

din volumul *Cheta la flegmă*,

Editura OuTopos, 1999

© 2008 by Editura Polirom

Părul contează enorm

Se trezise destul de târziu și, drept urmare, cam întârziase cu gimnastica de dimineață, ceea ce-i provoca o ușoară indispoziție. Nu că ar fi fost în criză de timp – la stilul ei de viață, numai de asta nu se putea plânge –, ci, mai degrabă, vedea în astfel de incidente semne ale alterării voinței. Adică exact ceea ce nu era cazul să i se întâmple. În cele din urmă, după deliberări interioare destul de încâlcite, admise un lucru foarte simplu: măcar astăzi, de ziua ei, putea fi mai blândă cu sine; și așa nu avusese cine știe ce bani să se răsfete cu bunătăți și nici măcar să încropească o mică petrecere. Cu o zi înainte, meditasese destul de serios la varianta de a nu răspunde nici măcar la telefon, dar nu luase încă o hotărâre definitivă. Rămăsese să reia – după o cafea tare, cu mintea limpede – la cântărit farmaceutic argumentele pro și contra. Trecuse de faza de încălzire și tocmai se pregătea să atace exercițiile mai dificile, când auzi soneria de la intrare. Întrerupse orice activitate și rămase în mijlocul camerei, încremenită, în așteptare. Da, era chiar soneria ei. Dacă în privința telefonului nu reușise să ia nicio decizie, problema vizitelor nici măcar nu și-o pusese. Nu aștepta pe nimeni, firește. Cu excepția Mariei, care venea zilnic să o ajute. Dar pe ea, de fapt, nici n-o aștepta, așa cum nu aștepti nimic din ceea ce se petrece cu regularitate, cumva de la sine. Nici măcar nu-și aminti dacă Maria de obicei suna înainte de a descuria sau intra pur și simplu. „Trebuie să fie cineva cu un cadou mare că de-abia îl duce“, glumi pentru sine, în timp ce se îndrepta spre ușă. Ori un imens buchet de trandafiri, dintre cei mai scumpi, normal, de la un admirator secret, mic, chel și cu bube în cap. Privi pe vizor și nu văzu decât o tânără doamnă cochetă, al cărei parfum de firmă deja spărsese ușa, dând năvală în apartamentul ei strâmt, cu o cameră. Se gândi că ea trebuie să miroase groaznic a transpirație.

— Cine e?, întrebă, cu speranța că e vorba de o confuzie, mai ales când realizează că este încă în pijamale.

— Cine e... Cine e... Eu sunt, cine să fie?, răspunse, vag agasată, doamna cochetă, de parcă-i vorbea soțului care făcea o glumă răsuflată, la o oră nepotrivită.

— Care eu?, insistă, convinsă că e o greșeală.

— Eu, Moș Crăciun.

— Vă rog frumos, pe cine căutați?

— Pe tine, Laura, fir-ai tu să fii, doar nu pe Brad Pitt! Deschide odată!

Și mai adăugă ceva ce, de obicei, o tânără doamnă cochetă nu

scoate pe gură, dar după care Laura realizează imediat că e Nena. De altfel, singura dintre puținele sale cunoștințe – o prietenă din copilărie, de fapt – care stăpânea un impresionant vocabular argotic, mereu împrospătat.

— Laura, scumpo, văd că ai fi în stare să mă lași să scheaun ca un cățeluș la ușa ta..., mai zise prietena, strângând-o superficial în brațe, de frică probabil să nu-și șifoneze rochia.

Era mai mult de un an de când n-o văzuse pe Nena. De fapt, de când ea nu-i mai călcase pragul, căci altfel traseele lor erau destul de diferite. De ce nu o recunoscuse? Oh, da, desigur, din pricina toaletei. Oare ce o apucase să adopte o asemenea ținută? Rochie de vară cu buline de diferite mărimi și culori, părul prins conci și pălărioară... Ea, purtătoare înverșunată de blugi și de bluzițe sexy, până deasupra buricului, sau de tricouri mulate! Privind-o mai atent, constată că-i dispăruse și inelul de argint din nara stângă.

Nena deja se simțea ca acasă. Își pusese pălăria pe globul pământesc de pe televizor, își desfăcuse părul, își aprinsese o țigară și începuse să se scarpine în cap.

— Cre' c-am făcut naibii păduchi de la șampoanele astea ce le laudă la televizor, mormăi trăgând cu sete din țigară, cre' c-o să-mi trag o spălătură cu gaz pe rahatul ăsta al meu de păr, ca la mama acasă. Laura o învăluie cu o privire amuzată și își luă adio de la exercițiile cu un grad înalt de dificultate, cum le numeau cărțile care-i ticseau un raft de bibliotecă. Nu apucă să o întrebe dacă dorește ceva, că Nena i-o și luă înainte, în stilul ei caracteristic:

— Da' ceva de băut n-ai, gatico? Că-mi cade părul ceva de nu-i adevărat... Uite-aici! Și-i băgă între ochi trei fire lungi de păr, gălbui, proaspăt colectate. Gazda întoarse privirea și se grăbi după lichidul solicitat.

— De la stres, gatico!, strigă după ea în bucătărie.

— Și de la poluare, adăugă, după un moment de gândire.

Laura dădu la o parte, cu piciorul, perdeluța de la rafturile de sub chiuveță și, flexându-și genunchii și lăsându-se ușor pe spate, evaluă toate posibilitățile.

— Bere, gin sau coniac? o întrebă tare, poate prea tare pentru o casă atât de mică.

— După tot ce mi se întâmplă în ultima vreme, fată, tare aș începe cu un coniac mic..., zise, înfășurând tacticoasă firele de păr în jurul arătătorului. Țigara, exilată în colțul gurii, îi trimitea fumul drept în ochiul stâng, făcând-o să lăcrimeze.

Laura prinse, cu neașteptată abilitate, sticla de coniac între primul și al doilea deget de la piciorul drept și o puse pe măsuta mobilă, foarte joasă, mult mai joasă decât cele obișnuite, alături de mai multe pahare care se aflau deja acolo. La scurt timp, apără în cameră,

împingând măsuta când cu vârful degetelor, când cu fluierul piciorului. O aduse până în dreptul măsuței fixe dintre fotolii, aproape atingând călcâiul musafirei, care stătea picior peste picior, și se lăsă în fotoliu. Din această poziție, desfăcu relativ simplu capacul cu clapă al sticlei.

— Fată, da' eu abia acum văd, tu ești în pijamale... Cre' că te-am ridicat din pat, zi drept!

— Nici vorbă, stai fără grijă, îmi făceam exercițiile...

— Lasă vrăjeala, mai bine zi un'e-i tipu', vezi să nu-i înghețe ouțele pân frigider pe undeva...

— Așa mă știi tu pe mine?..., spuse Laura, pe tonul unei supărări jucate, străduindu-se să toarne în pahar. Apucase sticla cu aceeași priză ca în bucătărie, numai că, grea fiind, era dificil de cumpănit. Piciorul îi tremura imperceptibil.

— Tot blestematele alea de eserciții? De cân' te știu, numa la eserciții ți-e gândul... O să mori în șpagat, fată, ascultă la mine!

Reuși să toarne însă doar câteva picături.

— Io în locul tău aş mai lua o pauză... Că dac' te stresează chestia asta, pățești ca mine, ți se rărește păru' ca la babe.

Simți cum îi încolțește transpirația pe frunte. Strânse și desfăcu de câteva ori la rând degetele de la picioare, să le relaxeze. Atacă sticla din nou.

— Și dacă chelești, adio!, nu se mai uită nimeni nici cu fundu' la tine... Zău! Păru' contează enorm! Cre' că o să-l spăl cu urzici, că știfturile astea de șampoane de la magazin... poți să te piși în ele.

Hop, încă un pic, și lichidul începu să curgă. În valuri inegale, balansând sticla. Realiză că nu stăpânește situația și intră în panică. Degetele se sforțau din răsputeri să nu scape recipientul, albindu-se de efort. Tremurul se accentuă, devenind vizibil.

— Așa că, gagico, mai dă-le-n spanac de eserciții, dacă nu vrei să umbli ca Tely Savalas.

Cu un ultim efort, își răsuci laba piciorului către exterior. Paharul se umpluse; din pricina mișcărilor ezitante, stropi mari de coniac se răspândiseră pe măsuță.

— Mulțumesc, ajunge!, glumi musafira.

Sticla se lovi de marginea măsuței, apoi pocni sec de parchet. Laura răsuflă ușurată și își șterse fruntea transpirată cu genunchiul.

— Zici tu, Nena, așa, dar îți spun pe pielea mea, dacă nu faci câteva zile un exercițiu, se cunoaște, să știi.

— Offf, de când te cunosc, mereu mă toci cu chestia asta... E foarte mișto coniacul! Și la câte mi s-au întâmplat în ultimele zile, chiar că îmi prinde bine... Da' ce-s alea, scumpo!?, și se repezi entuziastă către desenele de jos, de lângă canapea. Ridică două foi, le îndepărtă expert, să le poată privi de la distanță, și fluieră admirativ.

Smulse și desenul aflat în lucru pe șevaletul încropit, răsturnă din greșeală o vază cu flori uscate aflată la nivelul parchetului și se instalează în fotoliu, cu picioarele sub ea.

— Să nu spui că tu ai făcut chestiile astea!

— Dar cine să le facă, mă rog?

— Io cre' că tipul din frigider le-a făcut, ha!, ha! Țăla de-i îngheață acu' ouțele... – și își aprinse o nouă țigară, după ce o miroșise cu vădită plăcere, trecând-o pe sub nările fremătătoare de mai multe ori.

Laura își petrecu piciorul drept pe după gât și-i răspunse, icnind ușor:

— Ba chiar eu le-am făcut, și nici nu-s mare brânză, sunt doar niște desene pentru copii...

— Zău, feto, ești de-a dreptul inconștientă... Cum spui asta? Eu nici cu mâna nu pot face așa ceva, darămite cu piciorul... Dacă pun eu acu' mâna și-ți fac un lup, nici nu știi dacă nu cumva-i o rachetă din *Star Trek* sau vreun vibrator ceva... Sunt niște capodopere, feto, ascultă la mine!

— Ești drăguță, Nena, dar nu-s decât niște desene pentru copii...

— Las', nu mă-nvăța tu pe mine... Îs geniale, feto! Nu știi că eu, când am terminat șeralul, am lucrat ca suplinitoare de desen? Așa că mă pricep, nu te mai fandosi. Ești prea modestă, zău!, zise prietena din copilărie, turnându-și singură în pahar.

— Am citit în ziar de un concurs pentru ilustrat o carte pentru copii, la o editură, și atunci m-am gândit să fac astea... Zici că-s expresive?

— Expresive? Vorbești prostii! Zici că-s adevărate, feto. Când mă uit la lupul ăsta, dacă aș fi copil, mi-ar tremura chiloții de frică, zău.

Pe Laura o pufni râsul.

Își coborî piciorul drept de după cap și îl ridică pe stângul.

— Uite-l ce fioros e, mă molipsește și pe mine! Auuuuuuu! Uuuuuuuuu! – și se năpusti asupra Laurei, cam cum își imagina că se repede lupul din *Scufița roșie* asupra bunicuței. Laura se lăsă instinctiv pe spătarul fotoliului și se apără, chicotind, cu singurul picior disponibil.

— Auuuuuuu! Hauuuuuuu!

— Nu fi nebună, Nena, încetează, știi că mă gădil...

— Auuuuuuu! Hau-hau-hauuuuuu!

— Gata, Nena, te rog frumos!, gălgâi Laura, printre râsetele involuntare. Exact așa făceau și când erau copii, la bloc. Cineva spunea o poveste și Nena intra brusc în pielea unui personaj, sâcâind pe toată lumea. La început era amuzant, însă ea nu știa niciodată să se oprească; copiii se supărau și plecau în casă.

— Nu mă las până nu te pap toată! Auuuuuuhauuuuuu!

— Nena, piciorul!!! Au!

Laura se făcu lividă. Stătea nemișcată, cu fața înlemnită. Doar printre buze îi ieșiră câteva cuvinte:

— Piciorul. Ajută-mă!

— Ce ai, fată, doar nu te-am lovit, nu?

— Cârcelul..., icni Laura, ajută-mă să dau piciorul de după cap.

— Păi, așa spune, scumpo!

O întinse pe canapea și prinse să-i maseze piciorul.

— Acu' îl fugărim, cât ai zice pește!

Laura închise ochii, receptând doar jumătate din șuvoiul de cuvinte – întrerupt, e drept, de înghițiturile de coniac – care se abătu asupra ei. Cuvintele atrăgeau după ele imagini din copilărie. Probabil că despre asta era vorba. O vedea pe mama Silviei, o femeie plăpândă, sărăcăcios îmbrăcată, dându-i de grijă ei, Laurei: „Să stai cu ochii pe sălbatica asta... am încredere în tine... cu altcineva n-aș lăsa-o... să nu-i dai voie să se înhaite cu golani... să-mi spui mie dacă...”. Silvia? Da, pe atunci Nena se numea Silvia. Așa îi spuneau de acasă. Nena și-a spus ea singură. Când era ceva mai mare. I se părea un nume interesant, „excitant, fato!”. Mergeau împreună în oraș. La film. Mai rar, la discotecă. Asta după accident. Mult după aceea. „Îmi place să ies cu tine“, îi spunea Nena, „toți băieții se uită la mine“. Și râdea. Avea părul frumos Nena. Maică-sa i-l spăla cu zeamă de urzici. Nena era șmecheră. Mereu spunea că vrea la baie și dispărea. Niciodată nu reușea să fie „cu ochii pe ea“. Laura plângea de ciudă. Fiindcă era așa proastă să o creadă și fiindcă și-o imagina sărutându-se cu băieții. Se întorcea acasă nenorocită. Îi invidia pe ceilalți oameni că își pot ascunde fața în palme. Asta ar fi vrut și ea să facă. Nena venea târziu și zgredăna la ușa ei. Voia să o conducă Laura acasă, să o vadă mama ei. Altminteri n-o mai lăsa niciodată în oraș. Se milogea de ți se rupea inima. Se jura că nu făcuse nimic rău, că nici măcar nu se plimbase de mână „cu nespălatul ăla“. Promitea câte în lună și-n stele. Până la urmă, Laura se îndupleca. Cu greu, după dialoguri prin ușă. După rugăminți fierbinți și promisiuni solemne. Nu dura mult și o luau de la capăt. Mama Silviei îi dădea din când în când, drept răsplată, bani de o prăjitură. În zadar o refuza, până la urmă se trezea cu banii în buzunar. Ea se simțea prost. Știa că nu merită banii ăștia. Odată a vrut să-i dea de pomană unui cerșetor. Oare de ce avea mama Silviei atâta încredere în ea? Fiindcă n-avea mâini?

— Tu ai început să sforăi, fato! În timp ce eu fac bătăături în palme, fir-ai tu să fii!

Laura o privi buimacă... Și așa buimacă găsi de cuviință să-i facă din ochi.

— Ehe, văd că ți-ai revenit, gatico. Un coniac mic și ești ca nouă, ascultă la mine! Îți pun?

Laura dădu energic din cap că nu.

— Io o să-mi mai pun un strop, că mi s-a dus toată vloga frământând aici la aluat.

Soarele pătrunse în cameră drept, proiectând un spot luminos pe peretele din spatele fotoliilor. Desenele admirate nu cu mult timp în urmă erau unul în bibliotecă, unul sub un fotoliu și unul printre frunzele ficusului din colț.

— Ce mai face mama ta, Nena? întrebă gazda, alungindu-și obrazii tremurători și strângându-și gura punga în efortul de a înghiți un căscat involuntar.

— Păi, nu ți-am spus, fată? S-a strâns cât o stafidă, poți să calci pe ea prin casă din greșeală.

— Ești nebună de-a dreptul, tu!

— Și-i blândă de să n-o recunoști. Dacă-o calci, nici „au!” nu zice. Numa’ se uită cu ochii jilavi la tine..., mai adăugă, oftând.

— Aș trece într-o zi pe la ea, zise Laura, îndreptându-se spre fereastră.

— M-a întrebat acu’ jumate de an de tine... Ce mai face fata aia fără mâini, și-a găsit serviciu? Și pe mine mă pisează cu serv...

— N-ar fi mai bine să treci pe bere, Nena? Zău, nu-i cam dimineață pentru coniac? spuse blândă Laura, privind pe fereastră, ca și cum ar fi vorbit cu cineva de pe stradă.

— Aoleu, cât e ceasul, fată? La unu tre’ să mă-ntâlnesc cu Relu în fața la Mall...

— Cine-i Relu? Eu îl știam pe unul Angelo..., și se întoarse cu fața.

— O, Doamne! Fată, pe ce lume trăiești!? Am șase luni de când m-am despărțit de Tudor, iar Angelo, drăguțul de el, a fost înainte. Și acum mă sună de ziua mea.

— Cine, tu?

— Angelo, tu, fată, că grea de cap mai ești! Îmi trimite SMS-uri că mă iubește în fiecare vichend...

— Hei, ce faci, stinge imediat!, strigă Laura, apropiindu-se.

— Ce ți-pi așa? Ce să sting?, strigă la rândul ei Nena, cu mâinile în lături în semn de nevinovăție, privind deconcertată în jur.

— Țigara, tu! Ai aprins-o de la filtru!

— Serios? Mda, ai dreptate, fir-ar să fie! Într-o zi o să-mi fumez sururile de hârtie igienică și nici n-o să bag de seamă, zise Nena cu o mină serioasă, strivind cu încrâncenare filtrul de fundul scrumierei.

— Și Relu ce zice, tu?, reînnodă Laura discuția.

— Despre ce, fată, că nu mai știu unde rămăsesem?

— Despre SMS-uri...

— Pe ce lume trăiești, dulceată, cum să-i spun asta lui Relu? Încă nu m-am defectat de tot la bambilușcă...

— Nena, nu mai pricep nimic, atunci de ce n-ai rămas tu cu

Angelo?

— Of, fată, nici eu nu știu. Mi-a sucit capul zăpăcitul ăla de Tudor, cu poantele lui libidinoase. Mi s-a pus pata pe Angelo, drăguțul, că nu mă face să râd... că-i prea serios pentru o tipă așa de gașcă... că... prostii!

Laura, vorbind, începuse să-și adune, unul câte unul, desenele. Nena își dădu cu degetele rășchirate prin păr, culese două fire lungi și începu să le înfășoare în jurul paharului cu coniac. Firele, încăpățânate, alunecară. Nena o luă de la capăt, cu o răbdare necontrolată.

— E doișpe, Nena, la cât trebuia să te întâlnești cu tipul tău?, spuse într-un târziu Laura, aproape șoptit, nevrând parcă să o întrerupă din gesturile ei mecanice.

— Mă gândeam ce bine e aici, la tine, Laura. Câtă liniște! Te invidiez, fată! Nici nu știu dacă să mă duc să mă întâlnesc cu scârțarul ăla de Relu. Sunt *foarte* supărată pe el!

— Poți să mai stai, întotdeauna ești binevenită..., spuse Laura cu aceeași voce scăzută.

— Îmi place la tine, ți-ai făcut cuibușorul tău... te invidiez, fată.

Laura se apropie de Nena, cumva în vârful picioarelor.

— De fapt, ca să fiu sinceră, am venit la tine fiindcă simțeam nevoia să vorbesc cu cineva..., continuă musafira, adoptând tonul discret al prietenei din copilărie. Laura se așează pe brațul fotoliului, lângă umărul ei.

— Zi, fată, zi ce vrei... știi că te ascult, îi șopti la ureche, aplecându-se. Nena o cuprinse în brațe, gata să izbucnească în lacrimi. Laura își frecă fruntea de părul ei, cu afecțiune. Nena regretă din plin că vechea sa prietenă nu are mâini să o strângă. Să o ocrotească și să o alinte. La acest gând, lacrimile îi țâșniră instantaneu.

Într-un târziu, după ce se potoli, începu să-i povestească Laurei despre relația ei „de tot rahatul“ cu Relu. Pe Tudor l-a părăsit destul de repede, imediat ce glumele au început să se repete. Nu i s-a mai părut haios. Întotdeauna personajele poantelor sale erau organele genitale „de ambe sexe“. L-a cunoscut pe Relu. I s-a părut șarmant. „Mi-am prins urechile, fato, pe bune!“ Când se gândea acum, îi venea să-și dea cu pumnii în cap. Folosea parfumuri „adevă“ și era mereu ocupat. Avea o mapă cu hârtii. Se ocupa cu afacerile. Își făcea timp pentru ea. O ducea cu mașina în afara orașului, o lua cu „lugu-lugu“. Așa au „intrat pe felie“. S-a mutat la el. A început să-i facă „grețosenia aia“ de biftec tartar. Da, o scotea în continuare în oraș; dar nu voia să meargă să o vadă pe mama ei „de nicio culoare“. Îi cumpăra mai tot ce voia, dar nu-i dădea bani pe mână. Îi arăta ce, iar el plătea. Pentru asta, cel mai adesea se întâlneau la Mall. „Un scârțar, fato! Ce, crede că o să fug cu banii lui!?“ Meteahna asta a lui o scotea din sărite.

Laura, desfăcându-se din brațele ei înmuiate, o întrebă dacă nu i se făcuse sete, căci ea ar bea un pahar cu apă. Nena spuse că da, i se uscasc gura, și își desfăcu o bere.

A început să-i spună cum să se îmbrace. Să pretindă. Să-i dicteze. Să nu umble „ca o cadaoală“. Voia rochii vaporoz, ca-n filme. Sandale elegante. Pălăriuțe. Buric acoperit. Să mai lase naibii guma de mestecat.

Laura trase sertarul de sub bibliotecă și scotoci după un pieptene. Îl dibui și se îndreptă către fotoliu. Cu piciorul în care avea pieptenele sprijinindu-se pe călcâi.

Îi vorbea totuși frumos. Doar din când în când mai sarea calul. Dacă s-ar fi lăsat, i-ar fi împletit codițe de școlăriță când ieșea din casă. Ar fi vrut ca ea să roșească atunci când i se adresează cineva. Să-l lase numai pe el să vorbească. Să-i spună că-i „futare de dăștept“. Să tremure toată când pune mâna pe ea. „Să mi se umezească chiloțeei brusc și instantaneu, fato, înțelegi?“ Să zică „da“. Să fie „fioroză“ în pat. Mai dihai decât o „penală“. Să geamă de plăcere chiar dacă nu-i place. Să-și umple gura cu sexul lui la duș, că asta-i slăbiciunea „boierului“. Chiar dacă ea detestă postura, că-i bate apa în ochi. Să-i înghită sămânța, și nu, ferească Dumnezeu, s-o scuipe. Să-i spună că-i delicioasă. Să-i spună că-i prima dată când face chestia asta. Că „a dat pe spate“ de plăcere.

Laura se așează pe parchet în fața fotoliului și îi făcu semn să aplece capul. Începu să o pieptene, cu mișcări prudente.

Ea a vrut să lucreze. Să aibă propriii bani. Să-și cumpere „ce vrea mușchii ei“. S-o ajute pe maică-sa. Să se laude că are serviciu. Poate chiar să strângă ceva. De aici a început scandalul. A căutat în ziare, pe furiș. Săptămâni la rând. El a găsit un ziar subliniat și s-a enervat. Voia să se ducă la un concurs pentru secretară. Să facă o cafea știa. Relu a spus că-l cunoaște pe tip. Face afaceri cu mobilă, cu străinii. Caută „futeuze“ pentru semnat contracte, nu secretare. Ea l-a acuzat că minte. El „i-a halit o labă“ că și acum o simte. S-a supărat foc pe el. Trei zile nu i-a vorbit. Acum s-a mai îmbunat. Va merge la Mall și-i va cere un parfum scump „de dai în bălbăială“. Poate va reuși să-l vândă după aceea, să facă un ban. Să-i cumpere ceva bătrânei. Poate să pună ceva deoparte.

— Mi-e frică, fato, că o să mor scofâlcită și săracă de n-o să am bani să mă piș în centru...

— Tu, săracă!? Mă faci să râd...

— Cât e ceasul, scumpo, că nu vreau să scap ocazia să-l iert?

— E unu fără douăzeci!, zise Laura, uitându-se la ceasul din hol.

— Am fugit, dulceață!, mormăi Nena cu clama în gură și cu mâinile strângând părul în coc. Mi-ai văzut cumva pălăriuța?, adăugă după un moment, dezorientată.

- E pe glob!
- Și aș vrea să te mai rog o chestie..., spuse ezitând.
- Roagă-mă, o încurajă Laura.
- Dacă scârțarul ăsta de Relu îmi dă papucii și-s lefteră, m-ai duce până la Iași? Eu, ca însoțitoare, aș merge și eu gratis... Angelo s-a mutat la Iași...
- Oricând, Nena, fii fără grijă...
- M-ai salvat, fată! Și o zbughi, ca și cum doar atât așteptase să audă.

Laura se întoarce în casă. Pe fereastră, o văzu cum urcă, precipitată, într-un taxi.

din volumul *Băieți de gașcă*,

Editura Polirom, 2005

© 2013 by Editura Polirom

Cosmin Manolache

COSMIN MANOLACHE (n. 1973) a absolvit Facultatea de Grăniceri a Academiei de Poliție „Al.I. Cuza” din București. Este coautorul/coordonatorul volumelor și proiectelor colective de antropologie (selectiv): *Arca lui Noe* (Ars Docendi, 2002), *Anii '80 și bucureștenii* (Paideia, 2003), *Piua! joacă, jocuri, jucării* (Martor, 2007), *Îngeri, zmei și joimărițe* (Humanitas, 2008), *Arta trecerii* (Martor, 2012). A publicat *Ce față cumplită am* (proză scurtă, Polirom, 2004) și este coautorul volumelor colective de proză scurtă *Povestiri mici și mijlocii* (Curtea Veche, 2004) și *Cartea cu euri* (Curtea Veche, 2005). Este coscenaristul filmului *Visul lui Adalbert* (regia Gabriel Achim, 2012). Din 1998 este muzeograf la Muzeul Țăranului Român.

Îngerul Bilbao

Cred că acum e momentul să-ți spun cum a fost cu plecarea mea la București. Habar nu ai cât am așteptat ziua când să nu fie niciunul dintre voi prin preajmă. Nu mi-ar fi plăcut să faceți fețe-fețe ca să-mi dați de înțeles că suferința e de partea voastră. Eeee, știți că nu-mi plac lacrimile, dar ce zic eu... Una e să plângi la apusuri, alta când vezi că tot ce-ați plănuțit cu mine s-a dus naibii. Ideea e că pur și simplu îmi băgasem în rucsac un înger din lemn de tei găsit de Mitu în clopotnița bisericii, îl știți foarte bine, și am roit-o. Atât. O săptămână zăcuse sculptura aia prăpădită pe stiva de scândură pe care la vremea aia viețuiau șapțișpe pui de găină într-o fostă ladă de pistoale mitralieră tip Kalașnikov casată de tata la uzină. Alături, într-o cutie de carton, mai erau pisica și unicul ei făt, care abia ce supraviețuise sfârșitului de iarnă. O sumă de vietăți hrănite de voi zi de zi ca niște animale de la zoo stăteau alături de un înger de tei năclăit de vopsea argintie amestecată cu praf și scame. După ce fusese desprins de pe dricul ruginit din curtea bisericii, se cufundase în propria-i tăcere, alungat de nesăbuita dizgrație a enoriașilor, undeva pe treptele clopotniței. Nimeni nu-l mai băga în seamă. Ca la zoo: acolo cuștile sunt spectaculoase, spațiile create, un fel de lagăr, și treci pe lângă sărmanele animale și păsări ca pe lângă borcanele și conservele dintr-un supermarket. Totul se abstractizează.

Ești sigură că mi-ai putea spune ce e un înger? Știe cineva din casa noastră? Mă-ndoiesc. Și eu mă întrebam când mi-l dăduse Mitu de Adormirea Maicii Domnului. Ce-aș putea face cu el? Cu un înger. Nu găsisese alt mod să mă răsplătească pentru repararea ceasului elvețian din clopotniță. Acolo îl găsisese și el și se gândise că dându-mi-l se scutește de-o cheltuială. De fapt, nici nu era nevoie, nu făcusem mare lucru, doar că îmi dădusem cu presupusul, mișcasem câteva roțițe și probabil câteva zile ceasul funcționase. Am plecat de acolo cu îngerul abandonat într-un sac de rafie, nedemn de atenția muncitorilor care lucraseră la consolidare, și-mi zisesem că vă voi lua prin surprindere, mai ales pe tine. Tu observai totul mai repede decât ceilalți, parcă erai detectivul casei. Pe dric poate că avusese oarece prestanță și poate că multora chiar le lăsase senzația că e gata să-și ia zborul, chiar dacă e din lemn, lemn de esență moale. Acum patruzeci de ani o fi arătat el mai bine, mă gândesc. Acum e îmbăcsit cu totul de câteva straturi de bronz-aluminiu, din cel cu care se vopsesc ușile sobelor de teracotă. Evident metaforic, îngerul meu putea păzi o ușă a iadului, un înger pompier, ceva de genul ăsta.

Și iată-ne, dintr-odată, în tren, amândoi, ca niște prieteni vechi. Până în București stătuse pe grătarul de aluminiu, în compartimentul cu locurile de la 21 la 28. Barele grătarului trebuie să-i fi lăsat ceva urme pe omoplați, pe aripi, la încheieturi. A stat cuminte, o clipă n-a mișcat, altfel călătorii ar fi intrat în panică și sigur m-ar fi luat drept nebun. Apoi am trecut pe la muzeu, nu mai știu ce treabă aveam, doar v-am spus că mă angajasem, chiar dacă nu vă venea să credeți, și l-am lăsat în birou rezemat de-o bibliotecă. În rucsac își găsisse o poziție lejeră, în sfârșit se odihnea. Îi lăsasem deschisă gura rucsacului, să respire. Mai pe seară, intrând într-o librărie am auzit un ușor zgomot în aer, ca un fâlfâit. Asta nu m-a pus deloc pe gânduri, dar am hotărât rapid să intru într-un second-hand de unde i-am luat o husă pentru aripi, prețul era destul de bun, și mi-am continuat traseul spre Drumul Taberei. De fiecare dată când auzeam de Drumul Taberei îmi închipuiam un drum al aurului, tot înaintând spre *farwest*. Troleul se mișca poticnit și amintirile din armată au ieșit la iveală când am început să urcăm pe lângă Academia Militară. Apusul sălbatic al Deltei, unde eram ochit permanent de oameni ciudați și beți de dimineată până seara, se suprapunea încet și imperfect peste blocurile înroșite de soarele scăpătat. În troleu îngerului îi ieșise o aripă din rucsac și un țigan ușor scrântit la cap – sau poate era vreun mucalit de cartier – îngăimase: „Uitați bă, fraților, la ăsta, ce mai înger! Hai noroc, futu-te-n aripa aia de șmecher!“ . Cei din jur zâmbeau complice, unul chiar îmi șoptise că ar fi mai bine să nu-l bag în seamă, vorba aia, cu nebunul nu te pui, nu merită nici cea mai mică atenție, altfel devine plictisitor. „Așa face de fiecare dată când vede el câte ceva!“, cică, dar apoi, scos din minți de insistența țiganului, îi trase o înjurătură și-l șutui imediat ce ușile se deschiseră: „Gata, zboară-n gātu’ mă-tii cu îngeru’ tău cu tot!“. Văzuse cineva un înger? Ceilalți călători în niciun caz, în schimb se arătase unui bețiv, unui nebun poate. Unui Vasile. Sau Sandu. Sau Fănică. Era dovada că n-o luasem razna, că poate era vorba de o revelație. Dintr-odată m-a trecut transpirația, eram learcă. Înaintam încet cu îngerul meu prin Drumul Taberei, încă puteam avea surprize din astea de care un bun simț al observației nu te scutește niciodată. Drumul ăsta al meu ar fi picat bine dacă aș fi fost în Los Angeles. Era vremea când cutreieram anticariatele, clasicul început de ucenicie, în căutarea unui maestru și, la drept vorbind, mă încadram de minune în tipul neghiobului care ar privi în bronzul îngerului din lemn de tei după cine știe ce noimă ascunsă. Priveam spre voi, firește, căutând să mă tot îndepărtez, să fiu pe picioarele mele – „privește, înger, către casă“, îmi ziceam. Uite așa m-am hotărât să mă apuc de scrisoarea asta, din dragoste pentru orașul ăsta întins, pentru București. După două zile de absență din Bucureștiul care pentru o bună bucată de vreme însemnase

sechestrarea într-o mansardă în așteptarea unei iluminări, revenisem stors de nostalgia după iadul lui colorat și răsunător. Acum însă aveam cu mine un înger, unul din lemn de tei care când avea să-mi fie rău ar fi făcut el ceva și m-ar fi salvat. Dar, până să revin în mansarda mea, îl lăsasem pentru câteva zile acolo, în Drumul Taberei, unei tipe, pe jumătate evreică, din ce auzisem cu jumate de ureche de la o jumătate de gură. Roxi picta icoane și într-o zi înțelesesem că duce lipsă de-un model de înger. Cum am ieșit din second-hand i-am dat telefon să-i spun că am o surpriză și mi-a zis că pot trece pe la ea. I l-am cedat, deși chiar și eu îmi dădeam seama că nu-i putea fi de cine știe ce folos.

Acum câteva zile mă întâlnesc cu ea, trecuseră vreo trei săptămâni de când i-l lăsasem, și-mi spune: „Heeei, salut, Jack!“ – ce muncă de lămurire am dus cu ea ca s-o conving să-mi spună așa, după ce-mi făcuse capul baniță cu teoria ei despre numele de botez –, apoi a venit rândul salutului meu: „Bună, Roxi!“ . Au urmat toate celelalte mărunțișuri de-nceput, de regăsire, după care îmi zice: „Știi ceva, o să-ți dau îngeru’ ăla înapoi. Nu știi, nu pot să pictez deloc după el. O fi din cauza bronzului, habar n-am! Dar să știi că-i lucește fața într-un hal... parcă-i diavol, Doamne iartă-mă, nu știi...“, și-atunci, mirat, am îmbiat-o: „Bine băi, Roxi, de unde naiba știi tu cum arată un drac?“. Mi-o și închipuiam măsurându-l din aripă-n aripă. Nu știi dacă era o bună evaluatoare a ierarhiilor cerești, dar cred că bunul-simț e aplicabil și înaripaților. Îți închipui că pe trotuar e destul de haios să discuți așa ceva, e foarte probabil că te va auzi careva. Ne întâlniserăm și-ntr-o zonă cam ciudată, în Piața Matache, unde cel mai adesea dracii au chip de oameni, doar îi văzusem de-atâtea ori. Unul vindea cărți la un colț de stradă, vizavi de cinematograful *Feroviar*, clădirea care căzuse în paragină la puțină vreme după *evenimentele* din decembrie '89. Tipul în mod sigur fusese torturat, jumătate de nas îi fusese retezată, iar cel ce îl pedepsise avusese grijă să-i pună totuși ceva la loc, o completare făcută parcă în ciudă. Așa ceva păteau numai trădătorii, delatorii. Mai știam din vedere destul de bine codoașele și boschetarii care se refugiau din căldura zilei în piața agricolă. Treceau cu toții aproape lipiți de clădirile căzute în ruină, pe sub firma *Feroviar* suspendată în rugină și bălării crescute la etajul fostului cinematograf, luând-o apoi prin fața casei în care, în urmă cu o sută douăzeci de ani, Eminescu și Veronica se iubiseră o vreme – habar nu ai cât de igienic poate înregistra o plăcuță comemorativă coabitarea pe fugă a două personaje din istoria literaturii. Printre zidurile dărăpănate încă mai supraviețuiesc covrigării, vitrine cu rochii de nuntă, ateliere de reparat ceasuri și instrumente muzicale sau de confecționat chei de orice fel. O zonă plină de borfași, un șir de magazine înțesate cu

antichități, o frizerie și chiar o maternitate, unde Nelu pictase o capelă cât o cabină de portar. În atmosfera asta ne găsiserăm să vorbim despre îngerul din lemn de tei și i-am zis: „Bine mă, Roxi, o să-l iau!“.

Alaltăieri abia ce l-am decazarmat din Drumul Taberei pentru a-l aduce la mansarda de lângă Cișmigiu. L-am depus pe bibliotecă. Precum o coroană de flori. Pe drum însă trebuia să se-ntâmples ceva extrem de important. Când ai un înger în spinare nu se poate să nu te aștepți la lucruri neobișnuite. Și, naiba să-l ia, trebuia să mă întâlnesc cu Alin Dicu, vechiul prieten al lui Samuel. Din când în când mă mai întreabă: „Ia zi bă, ce pana mea mai face văr-tu ăla, din Seattle, Washington? Tot p-acolo o arde?“. Habar n-am ce știi tu despre Alin, nu cred că l-ai mai văzut de când am terminat școala generală. Acum e unul din indivizii ăia potrivii să cultive expresii de genul „ca vai de capul lui“ sau „fute buha“, cam ăsta e de câțiva ani. Făcea el ce făcea și de fiecare dată dădea de mine tocmai când mă grăbeam ori când aveam o mie de lucruri de rezolvat. N-aveam niciun chef să-i văd fața. După ce intrase într-un grup de urinoterapiști o luase la vale rău de tot. N-am nimic cu practicanții ăștia și de orice alte chestii, numai că râvna aia mi se părea de prost gust. De cum auzisem că există și așa ceva îmi provocase greață. Și, ca să știi cum vine treaba asta, totul a plecat de la datul la buci, mă scuzi de expresie. Era hotărât s-o rupă cu orașelul care ne crescuse ca pe niște mieluse și nu știu cum a nimerit într-un ashram al unui anume Grig. Poate ai auzit de el de la televizor. Acuma, nu știu cât ți-l mai amintești pe Alin. Tot ciclul primar, când începea sau când se termina anul școlar, ieșea în fața careului și ne recita aceeași poezie, cu un gândăcel pe care un puști îl strivea în palmă, după care conștiința își făcea treaba la modul cel mai poetic pentru vârsta noastră. Prezența lui Alin în fața tuturor elevilor cobora din aburul celei mai pure docilități. Foarte triste versurile alea. Ne provoca lacrimi cu o cruzime tipică vârstei, accentuând sadic pe fiecare rimă. I-ar fi stat bine raper dacă n-ar fi fost tăntălăul orașului. Nouă nu știu cum ne zgândărea resursele emotive, oricum ținute la păstrare pentru momente rare. În schimb, părinții erau executați la modul dramatic în care un adult trebuie pus la punct. Pentru asta Alin merita tot respectul. Tații și mamele sufereau vizibil, iar Alin domnea peste toți cu un zâmbet de fiară. Frumoasă stropșeală comisese pe hârtie Elena Farago. Ea era criminalul moral, din câte mi-am dat seama, dacă nu mă-nșel. Și se alesese cu un complice pe măsură. Atunci, în clasa a cincea, am refuzat să-l mai lăsăm pe Alin să iasă în față. E adevărat că fetelor le stârnea suspine de le tremurau insignele de pionier pe piepturile încă neintrate în pubertate. Culmea era că Alin, făcând an după an memorialul acelei odioase crime a umanității, părea să se fi maturizat înaintea noastră. Așa credeam, prostiți de masca pe care mica dramă a insectei i-o pusese pe figură fără să ne

dăm seama. Uneori mă gândeam că moartea gândăcelului rămânea neînțeleasă, nimeni nu era în stare să treacă de bariera sentimentelor. Chiar și de profesorii care îl instigau pe Alin la ceea ce până la urmă realizasem că nu-i altceva decât o simplă comicărie cu care colegul nostru ne jucase pe degete vreme de câțiva ani. Am crezut că timpul vindecă rănila, și uite cum îl descopăr la douăzeci și ceva de ani, căutând fericirea în paharul cu pișat. Propriul pișat, mai precis. Poate dibuise calea pe care destinul i-o rezervase printr-o strategie bine pusă la punct, ca unui animal pe cale de dispariție. Acum îngroșa rândurile urinerapiștilor, după ce renunțase la facultatea de psihologie. Oricum ar fi fost privit, el se declara fericit. Ce-am putut să-mi dau seama era că se înfunda de la o zi la alta într-o stare bolnăvicioasă, un soi de schizofrenie, poate o variantă mai blândă și lentă, cu aparență liniștitoare a lipsei vreunui pericol social. Probabil la început nu prea bate la ochi, de asta stăteam de vorbă cu el de dragul gândăcelului învechit în memoria mea și cred că și în a lui. De câte ori l-am întâlnit în ultima vreme nu i-am aminit de gănganie. N-aveam de ales, oricum ar fi bătut câmpii și asta mi-ar fi trebuit, să dezgrop gândăcelul copilăriilor noastre. Altfel, o întâlnire cu Alin poate fi chiar o binecuvântare, dacă faci abstracție de insistența și plictiseala care se oploșesc pe lângă el ca doi câini gata să-și lingă stăpânul. Și chiar nu merită să strici o binecuvântare pentru te miri ce fleacuri spre care alergi zilnic încovoiat de mici disperări. Uneori se întâmpla ca alături de el să mă simt privit de însuși Doamne-Doamne. Urmărit, scanat, doar pentru că eram împreună cu Alin, aveam ocazia să particip la un plan divin și încercam să mă conving că fostul meu coleg trebuie să fie un personaj-cheie în ițele dumnezeirii. Că putea face pârtie oricând spre un posibil rai, trăgându-mă după el doar pentru a-mi povesti ultimele lui gogomării. Îl credeam așa doar pentru simplul fapt că era naivitatea în stare pură. Trebuia doar să nu-i dau prea multă apă la moară. Oricât m-aș fi abținut, el își rostogolea tâmpeniile, de parcă n-aș fi știut că era ceva inevitabil. În fond, este normal să existe pe lume și din ăștia. Uneori, când hotăram locul unde aveam să ies cu vreo Andree sau Cristină ori mai știu eu cine, mă pomeneam cu vocea lui Alin care îmi livra un nevinovat semn de întrebare: „Ai probleme cu mălaiul?“, apoi, pentru a se face înțeles și de Cristina sau Andreea, mă rog – gagicile începeau să-l privească din ce în ce mai ciudat și totul bineînțeles că se răsfrângea și asupra mea – își slobozea cohorta variantelor ca pe niște perle desprinse din șiragul rupt: „... cașcavalul... biștarii... mangoții... marafeții... lovelele... banii, băi, omule, ce, bre, n-ai și tu niște bani acolo, la teșcherea?“. Oh, Alin nu te părăsește niciodată. Nu se căra. Precum un efect special, gata să-și supraliciteze prezența. Rămânea pe capul meu până când Andreea, Cristina se jenau și eram nevoiți să amânăm întâlnirea. Tocmai pentru

că n-aveai nevoie de el, își făcea apariția din zeama uitării, un peștișor din aurul cel mai strălucitor.

De data asta era o relicvă care susura ceva tot mai ambiguu, mai decăzut: „Ce ne mai cânti bă, Jack? Bă, te-am văzut la televizor, eram într-un bar, la Cluj... când te-am văzut...“. Pentru că Alin intra în joc fără vreo știință anume și făcea totul harcea-parcea. „Nu mi-a venit să cred mă... spuneai tot felul de tâmpenii despre religie și fotbal... v-ați tâmpit cu toții de-atâta religie... lăsați-o mai moale... acum câteva luni, hai, că țin eu minte...“. Țăcănitul ținea minte și trebuia să-l deturnez. „Cine naiba crezi că mă accepta pe mine să-mi fac mendrele la TV, fraiere! Ce naiba, eram diliu?“ Totuși, Alin avea perfectă dreptate. Fusesem la o emisiune și eram total nepregătit, spusesem lucruri la plesneală, și uite că se nimerise să mă vadă și el. „Hai, mă, că nu mă păcălești tu pe mine. Am mai vorbit eu cu unul. Tu erai, în pula mea, ne miram amândoi cum te-au găsit ăia chiar pe tine, să fiu al naibii dacă-mi dau seama, că spuneai numai prostii. Poate crezi că m-am dilit la cap, că, să știi, așa vorbește lumea despre mine, mai ales ăia de-acasă. Cea mai tare e asta, c-aș scrie un roman, da' să știi că-i chiar adevărat, pe bune... oricum nu contează, că-l pierd mereu, nici nu știu cum dracu' se-ntâmplă... dacă tot se pierde, am zis că mai bine să nu-l mai scriu, o să-l păstrez aici...“ și și-a ciocănit căpățâna zâmbitor. Am încercat să închei: „Bine mă, Aline, de ce să te lași? Scrie câte-un capitol pe unde-apuci și închiriezi o casuță poștală, îl lași acolo, pe bucăți, și, când o fi, o fi...“. Însă Alin de data asta a fost pe fază, a luat-o de la capătul pe care i l-am întins și a dus totul unde nu te așteptai. „Taci, să nu te-audă careva... așa am făcut cu trei capitole, să mor eu, am trei capitole pe care le pitesc undeva, la mare siguranță, da' umblă ăștia după mine să mă facă bucăți... dacă iese un roman bun? Nu i-am distrus? Spune și tu, n-am dreptate? Vor să-mi ia maul, m-au luat la ochi de ceva timp, îi știu eu bine!“ Am suportat privirile trecătorilor și am scos din buzunar cele mai mici bancnote, să-și ia un săpun, un aparat de ras, chestii din astea. Dacă te simțea ceva mai slab, reușea chiar să facă rost și de-un loc de dormit peste noapte.

Ultima oară a fost chiar acum două seri, când am dat de el în fața blocului în care stau. I-am zis: „Hai, Aline, lasă că te țin o noapte“. Puțea ca un drac din ăla de Piața Matache. L-am băgat în baie, s-a despăducheat și l-am surprins pe gaura cheii frecându-și-o feroce, aproape lătrând și zgâlțâindu-și bazinul în ritm latino-american. Nu știu ce mi-a venit să-l spionez. Mi-am închipuit că trebuie să se bucure de baia fierbinte și am zis să treacă de la mine laba aia. Oricum, mi se făcuse scârbă peste doza zilnică, asta în vreme ce gândăcelul lui Alin începuse să-mi agite iarăși memoria. Doar pentru râsetele din copilărie am reușit să trec peste pereții băii pe care mi i-a smântânit un pic. Am revenit în pat, m-am lungit și-am așteptat să apară odată înfășurat în

prosup. Și eventual să-și ceară scuze. Pedeapsa pe care i-o rezervasem era dormitul pe dușumea. Salteaua cu care avea să se-mprietenească era făcută cam terci și, de teamă ca nu cumva în boala lui să creadă că între timp devenisem vreun poponar mai slab de înger, ca ăia pe care-i tot întâlnea în călătoriile prin țară, încercam să respir detașat și să-mi spun că nu se va întâmpla nicio chestie nasoală în noaptea aia. Din când în când, mă și vedeam posedat cu sălbăticie și spume la gură de innograful gândăcelului. Era o imagine îngrozitoare și Alin continua să dea din fleancă din ce în ce mai insuportabil. Se și vedea instalat în mansarda mea pentru un viitor nedeterminat, ca să vezi. Foarte natural și-a început exercițiul, firește unul fizico-spiritual: „Fii cu capul pe pământ și cu picioarele pe umeri!“. O spunea calm, exersându-și respirația, și trebuia cumva să-i prinzi șpilul. Ca să înțeleg că asist la ceva deosebit, adăugă: „I se spune și unghiul morții!“. De regulă se întâmpla să-ți faci cu ochiul, chipurile să-mi deconspire jumătate din secret, și am dedus că experiențele adunate îl îndreptăteau să se închipuie un pic savant. L-am întrebat de unde și până unde „unghiul morții“, sigur că aștepta asta. Mi-a răspuns covârșit de tensiunea la care-și supunea mușchii și articulațiile: „N-ai auzit și tu din povești chestia aia, unde-ți stau picioarele, acolo-ți va sta și capul? Să știi că Ion Creangă practica și el un fel de yoga, că l-a învățat Eminescu...“. Era cât pe ce să mă pufnească râsul, dar mi-am zis că nu e cazul să-i iau de sus atașamentul față de o întreagă cultură. Apoi m-am gândit că răspunsurile astea puteau însemna un mic ceremonial de primire în cartierul nebuniei lui. Îmi amintea de o proză, *Un Coney Island al minții*, și m-am speriat la gândul că risc s-o iau razna în compania lui. De fapt, habar n-aveam ce se petrecea de obicei în tărtăcuța lui. Doar îl priveam rabatându-se într-o *asana* și repetând formula „capul pe pământ, picioarele pe umeri“. Nu știu dacă așa fac yoghinii, poate asta era doar o găselniță a lui, ca să se dea rotund în fața mea.

La naiba! Alin n-avea cum să se integreze prin mantrele noii lui religii. Ar fi putut produce schisme. În mod sigur, doar cartierul minții lui ar fi aderat la noile principii și mantre, nimeni altcineva. Dintr-odată se transformase într-o materie contorsionată, plastilina din mâinile unui copil țcănit. Mai aruncam câte-o privire în bibliotecă, numai să nu-l simt aproape când îi trosneau încheieturile. În ochi mi se umezeau numele câtorva autori celebri, un rus, un argentinian, un austriac și cam atât, pentru că între ceafa și călcăiele lui Alin se înfiripa deja o dragoste străină de cuvintele acelea grele, „fidelitate, gelozie, adulter“. Ajunsese o împletitură de carne și oase în autoadorăție. Urmele loțiunii mele din care se servise coborau de pe maxilare și i se așterneau pe glezne, fruntea i se lipea de pământ executând o prosternare perfectă, slăbindu-i controlul asupra

mușchiuleților anali. Dacă scena s-ar fi petrecut în armată, ar fi atras comanda fermă a unui locotenent: „Gaze!“. Trecuseră minute bune de când Alin îmi împrutea camera. Pentru o clipă i se tăia se și lui ritmul respirației și din gură scăpară câteva: „Scuze!“. „Târziu, prietene“, îmi venea să-i zic, dar m-a oprit respectul pentru implicarea mistică, atâta câtă exista. De fapt, în acel moment Alin era o chestie perfect agnostică. Până și mie gândurile mi-o luaseră razna. Ajunsesem să-mi închipui că ai lui îl transformaseră în copilărie într-un experiment, unul numit *Gândăcelul*, iar ceea ce rezultase era ciudățenia pe care tocmai o găzduiam. Când am crezut că-i stătuse respirația, a spart tăcerea și aproape că mă făcuse să râd. Gâfâind, spuse: „Mama-mia, de data asta chiar că m-am concentrat, în pana mea!“. Nu era o demonstrație propriu-zisă, nu era niciun antrenament. Era una dintre ciudățeniile reale, care nu aparțin nici literaturii, nici filmului. Aproape că făcusem pe mine de teamă. Să vezi că lălăul dă colțul aici, în camera mea, și-o să ne zombificăm împreună, toțiăștia de pe palierul cu mansarde. Trebuia să-mi vin în fire, iar pentru asta era musai să apelez la puțină caterincă de care eram în stare. Trebuia să-i spun ceva legat de poziția în care tot întârzia și chiar i-am zis-o: „Ce dracu faci aici, Aline, ești flautist sau ce pula mea?“. La poziția asta ar fi visat orice labagiu, sătul de cele două mâini. Văzusem un episod de automuie pe o casetă video în anul întâi de școală militară, modelul performanței pe care Alin parcă se străduia să mi-o etaleze. În seara aia l-am declarat cel mai dement dintre cunoscuți, devansând un alt prieten scrântit la bilă, un coleg de-al lui Clanada, unul pe care toată lumea-l știa de Comicu’. Ăsta avea performanța de a-și fi dus vecinii de bloc în pragul infarctului. După ce tăia se un iepure pentru friptură, își mânjise hainele cu sânge, băgase sub cămașă o pâine, la subsuori își înfipse se un cuțit și începuse să strige după ajutor, iar vecinii săriseră alertați: „Chemați, dom’le, o salvare că moare omu’ ăsta!“. Gospodinele se rostogoleau pe palier și dădeau telefoane: „Care are curaju’ să-i scoată cuțitu’ din piept?“, sau: „Ce tânăr e, săracuțu’!“, dar niciunul n-avea curaj. „Ce naiba ne facem? De ce ne coim atâta?“ După ce s-a plictisit de stat cu cuțitul înfipt în pâine, Comicu’ și-a scos instalația criminală de la subraț și-a strigat la ei: „Hai, gata cu spectacolul! Pensionarii, fața la perete!“. Multă vreme, Comicu’ fusese pe primul loc în topul dementelor, dar, cum nu mai auzisem nimic despre el, eram nevoit să fac modificări în clasament. Nu-mi rămânea decât să încerc să trag obloanele, jaful de ceas pe care-l aveam arăta aceeași și aceeași oră și, ca să n-o mai lungesc, nu s-a întâmplat nimic grav.

Asta și pentru că în noaptea aia nu am dormit deloc. Mă gândeam aiurea, că mai bine aș fi luat înșgerul în altă zi. Sau să fi insistat să rămân noaptea aia la Roxi. Poate că nu m-aș fi întâlnit cu Alin... Abia

spre dimineată am ațipit un pic. Când am deschis ochii, era destul de târziu. Mi-am dat seama că e în baie și că tot întârzia acolo. Să vezi că ăsta și-o storce iarăși pe pereți și, hotărât ca un polițist american, am pus mâna pe clanță, am deschis și l-am văzut. Alin era gol, fără semnele vreunei erecții. Cu mâna stângă ținea îngerul lipit de umăr, erau cu fața la oglindă și tâmpitul îmi bărbiera ființa aia din lemn de tei. Aveau o strălucire bolnăvicioasă în cămăruța de unu pe unu cu duș, chiuvetă și mulți aburi. Obrajii îngerului erau încărcăți de spumă de ras, alb pe argintiu. În combinația asta, viziunea nebună a lui Alin era cât se poate de materială. Mi s-a părut că îngerul meu fusese transformat în Moș Crăciun, o făcătură supraumană, ca și mănuiitorul aparatului de ras. Nu-mi dăduse prin cap așa ceva, putea fi o găselniță pentru un film, ceva... Abia am deschis gura: „Ce dracu faci aici bă, labagiu împutit?“. Alin aproape a-ngăimat: „Lasă, cine n-are nevoie de-o săpuneală ca lumea dimineată? Am vorbit cu el când m-am trezit și-a zis să-l bărbieresc. Îl cheamă Bilbao!“. Nu-mi ardea deloc de răs, chiar îmi venea să-l dau pe scări în cracii goi. M-aș fi luptat cu el corp la corp pentru așa-zisul Bilbao, ghidul meu secret pe drumul venirii mele în București, chiar dacă în acele efortări aș fi vomitat totul din mine. Cu scârbă am șuierat printre dinți: „Afară, bestie! Chiar acuma, pulărau nenorocit! ăsta-i un înger, spurcăciune! Ieși afară, futu-ți morții în gât să-ți fut!“. I-am pus hainele-n brațe după ce i l-am smuls din mâini pe Bilbao și-am zis șoptit „Doamne miluiește!“. După ce Alin a coborât scările, în creier îmi rămăsese numele îngerului meu, care, într-adevăr, avea nevoie de așa ceva. Un nume. Deși ceva mai înainte mă gândisem să-i spun Antonie, fără să știu de ce, mi-am dat seama că Bilbao avea ceva suficient de nelalocul lui încât să i se potrivească unui înger.

Acum, recitind, mă mir când văd cu câte chestii porcoase ți-am umplut scrisoarea asta. Aș fi vrut să-ți scriu mai multe despre frumusețea ciudată a zonei în care stau, despre aer, despre ciorile care nu mai conțin cu croncănitul, despre liniile de înaltă tensiune și cele telefonice, dar a ieșit altceva. Altfel, să știi că nu văd Cișmigiu din cămăruța mea. Fereastra dă spre blocurile vechi care ne despart de statuia lui Kogălniceanu. Mansarda e chiar deasupra liftului, cea mai înaltă cameră din tot blocul în care a locuit o vreme și Brunea-Fox (nu știu dacă îți spune ceva numele ăsta). Probabil între războaie aici a stat liftierul.

A doua zi, adică ieri, trebuia să vină părintele Dură. Îl chemasem să-mi sfințească mansarda, dar mai ales baia. E un om de treabă și un fervent cititor de literatură. A dat cu tămâie, a citit niște rugăciuni și a ținut să-mi citească un pasaj dintr-un volum de memorii și corespondență. Întotdeauna are la el câte o carte. Teoria lui e că e bine să mai adauge la predici, la sfeștanii și câte o anecdotă, o

întâmplare, ceva din cărțile pe care le citește. Să mai audă credincioșii și altceva. N-am avut niciodată îndrăzneala să-l întreb de unde pasiunea asta neobișnuită pentru un părinte. Poate că uneori îi găsea pe scriitori la fel de interesanți ca pe Sfinții Părinți, m-am gândit. A deschis cartea și mi-a citit dintr-o scrisoare a lui Mark Twain către William Dean Howells, făcându-mi cu ochiul: „Măine intenționez să dictez un capitol care-i va expune pe moștenitorii și pe reprezentanții mei pericolului de a fi arși de vii, dacă se vor încumeta să-l tipărească înainte de anul 2006, ceea ce socot că nu vor face. Vor mai fi o sumedenie de capitole de acest gen, dacă voi apuca să trăiesc încă trei sau patru ani. Ediția din anul 2006 va stârni senzație când va apărea. Eu voi plana în văzduh, împreună cu alți prieteni decedați, și voi observa scena. Ești invitat și tu...”.

— Ce spunei? mă-ntrebă părintele. Dacă nu poți să fii sfânt, măcar scriitor să fii, și tot e o chestie. A făcut omul ăsta ce-a făcut și uite cum îl citim noi acuma, la sfeștanie. N-o fi fost el vreun sfânt, dar tot s-a gândit la îngeri, la Dumnezeu. Vă dați seama, mai avem un pic până-n 2006. Poate că Mark Twain chiar în momentele astea e printre noi. Adică deasupra noastră. Zboară! Înțelegeți? Zboară!

Scăpasem de-un nebun și dădusem de altul. Înainte de plecare, părintele s-a cerut la toaletă. A deschis ușa și a rămas cu ochii pironiți pe etajera de deasupra chiuvetei, unde Alin îmi lăsase piesa de rezistență pe obrajii căreia spuma de ras se pungise. Adevărul e că toată ziua aia când îi făcusem vânt vechiului amic mi-o petrecusem prin oraș, până seara târziu. Când a venit părintele, ceva mai devreme decât ne fusese vorba, mă surprinsese cu camera în dezordine, dar îmi făcuse din mână să nu mă jenez. Închizând ușa de la baie a spus:

— Ce veioză ciudată. De la distanță ai zice că seamănă, Doamne iartă-mă!... cu un înger.

din volumul colectiv *Povestiri mici și mijlocii*,

Editura Curtea Veche, 2004

© Cosmin Manolache

Începutul lumii

Revistele sexy și porno luate cu douăzeci și cinci de lei de la Cornel, colegul meu de bancă, le pitisem în pod cu mare grijă. Dar chiar și sub cartonul de smoală fuseseră găsite. Tata n-a îndrăznit să-mi spună ceva. Dacă mi-ar fi dat de înțeles că a aflat de aducerea în casă a unor asemenea porcării, mă tem că în mintea lui puteam fi în stare de chestii și mai nasoale. Probabil n-a vrut să creeze complicații. El n-a mârâit nimic, iar eu am tăcut mîlc și am suferit când în camera mea, când în podul sărăcit...

E o vorbă veche, nu știu cum de-am reținut-o: „Sunt mai aproape dinții decât părinții“. Adevărul e că vorbele de duh mi-au plăcut dintotdeauna. Nu știu ce naiba mă făcuse să cred că posterul Estelle era mai fabulos decât Estelle cea adevărată, o blondă care trebuia să se fi născut evident în nordul Europei. În general așa se întâmplă: în lipsă, o imagine valorează mai mult decât obiectul sau persoana reprezentată. Toate defectele dispar, lăsând loc adorației depline. Pentru mine ea nu putea avea decât un singur echivalent, unul cinematografic, chiar dacă de mîna a doua: Brigitte Nielsen, pe care o găsisem imprimată în colecția de surprize cu artiști, provenite de la gumele de mestecat. Fiind lipsit în scurt timp de Estelle, aveam senzația că încet-încet orbesc în întunericul podului, încercând să reconstruiesc din ea ceva vizibil. Pot admite că uneori chiar și sexul te apropie într-un fel de misticism. Dar există și o compensație. Până la urmă am rămas cu numele ei, care nu s-a pierdut – un fișier sentimental atașat altei iubiri nemuritoare, echipa mea favorită, Steaua, care o trăsesse în mintea mea de copil și pe sora ei mică, Steaua Mizil, pentru ale cărei meciuri continuam să vizitez în fiecare sâmbătă podul, unde decupam caietele de limba română și matematică în mii de confetti pregătite să albească gazonul. Golurile înscrise în porțile Metalului din Plopeni sau Unirii Dinamo din Focșani erau asemănătoare golurilor de umbre de pe trupul lui Estelle. O nebunie, o metaforă, dar mie chiar îmi plac nebuniile și chiar și metafora. La început a fost podul, această culme a casei mele pe care la orele de desen o împopoțonam cu o barză, pentru că pe-acolo erau aduși nou-născuții.

Vreau să spun că de când mă știu, pentru mine, o fată cucerită trebuie să fie o fată pe care s-o îndopi cu spaime, să fie speriată de tine. Nu știu când și cum mi-a intrat în cap chestia asta. Se întâmpla uneori să-mi spreiez mîna cu propolis și fetele din zona noastră se speriau, presupunând că pata aceea ascundea o rană, o suferință. Mai

apoi a trebuit să torturez o broască-țestoasă pentru a-mi întări o mică faimă de tip nemilos. Dar prima adevărată experiență din cele crude s-a petrecut când eram în clasa a patra.

Pe blonda aceea o puteam observa foarte bine din camera de la etaj. Se juca în curtea ei cu paletele de badminton. A doua zi aveam să aflu că o cheamă Danina. Despre Danina aş putea spune o poveste minunată fără a mă încurca în bazaconii, dar cu asta nu aş face altceva decât să arăt ca un papleacă. Pe Danina o admiram în secret, niciodată nu i-am dat de înțeles că o plac. Și, ca s-o atac cumva, trebuia să trec drept o mică obrăznicătură. Abia mă mutasem pe acea stradă. Stăteam după perdeaua dormitorului de la stradă și plănuiam cum aveam să ne topim în coroana verzuie a cireșului din curte. Din când în când, trecătorii ar fi auzit bubuituri înfundate, lovituri de pumni aplicate pieptului meu firav. Ar fi urmat câteva strănuturi, apoi numele noastre, al meu și al Daninei, șoptite, ca-n Tarzan. Danina era următoarea dragoste. Reușise să o transforme pe Estelle într-un episod terminat firesc cu un VA URMA.

Pe Danina o văzusem din camera de la stradă. Eu și sora mea priveam spre curtea ei, unde mânuia paletele de badminton ca Virginia Ruzici. Cred că voaiorii decupează detalii dintr-un întreg tablou, nu-i foarte greu să-i recunoști. Poți supraveghea două zile la rând un frigider și vei pune mâna pe puștiul în care perversiunea sencuibază pentru a rodi o boală care probabil va revoluționa viața familiei. Despre Danina credeam că-i o fată care nu se va lăsa dusă de nas prea ușor. Nu mai știu cum ne-am cunoscut, probabil banal, în dreptul șotronului lipit pe asfalt, printre alți copii. În ziua aia Universitatea Craiova elimina pe Kaiserslautern prin golul lui Negrilă, o după-amiază în care ajunsesem la căminul pentru preșcolari, fugind tehnic la fel ca Geolgău, de unde trebuia să-l iau în primire pe frate-miu, Sebastian. În acea zi, ca un elefant muribund scutit de suferință, arțarul bătrân din fața casei fusese doborât. Fusese primul loc sortit unei stăpâniri de tip Tarzan. Da, cred că pe Danina în ziua aia am cunoscut-o. Copacul uriaș lăsase un gol imens pe stradă și parcă din nemulțumirea noastră casa părea a se înălța și mai mult și m-am gândit că poate pentru un copil durerea poate lua și chipul unui arțar. Era clar că trebuia să ne mutăm joaca în altă parte, în gară, printre trenurile de marfă care staționau zile în șir. Mergeam printre vagoane și făceam un carusel al adrenalinei din smulgerea sigiliilor, pentru colecții. Cotrobăiam prin vagoanele descuiate, îndesate cu maculatura strânsă probabil de mii de pionieri din toată Moldova.

Într-o astfel de după-amiază, zvonul că în gară un om fusese tăiat de tren se răspândise repede. Ca de fiecare dată, gara era înțesată de lume, iar țigăncile grase, mai mult de zece, povesteau variantele accidentului în spatele coșurilor cu semințe și gume Turbo și Tipi-Tip.

Povesteau și transpirau ca niște hipopotami. Am ajuns în îmbulzeala pestră mai repede chiar decât zvonul ce ne-adusese în gară.

Danina era cu mine și cu Leo. Ca să fiu drept, amândoi ne visam împreună cu ea în cel puțin zece situații erotice care în mintea noastră erau întreținute cu figura legendară a lui Estelle. Cercetam cu de-amănuntul petele de sânge și ciovârtele înșirate de-a lungul șinelor. Pentru noi, băieții, un accident de tren era cea mai tare provocare de până atunci și ceea ce ar fi făcut orice băiat am făcut și noi. Fără să ne vadă Danina, am luat fiecare câte un deget. Găsisem trei chiar sub peronul de dale înălțat la douăzeci de centimetri deasupra cocsului presărat printre pietre. O după-amiază întreagă am ținut în buzunar degetele-acelea fără să ne mai amintim de ele. Nu-mi pot închipui cum am uitat de ele. Apoi a venit rândul jocului nostru preferat dintre atâtea câte ne umpleau după-amiezele, pititea. Începuserăm de mai bine de o jumătate de oră și, când *se făcea* Leo, eu și Danina ne-am ascuns împreună. Îmi dădusem seama că odată ce se înserase nu-mi mai trebuia decât curaj ca să fiu tot mai aproape de ea. O declarație de dragoste ar fi însemnat împietrire și zău că nu aș fi dorit ca în fața unei fete să rămân o simplă bucată de carne înroșită, chiar dacă nu mi-ar fi văzut culoarea. Boscheții, tufe de merișor aproape că îmi zgâriau fața. Am băgat mâna în buzunar și l-am scos. Îl țineam într-una din mâini, iar mâinile, închise-n pumni, la spate.

— Alege! Stânga sau dreapta?

Așa am simțit că trebuia să se-ntâmpale. Se lăsase întunericul și spaima trebuia să fie mare. Pur și simplu ghicise mâna, așa i-am zis, crezând că până la urmă își va da seama că de fapt voiam doar să-i spun că era frumoasă și că mă-ndrăgostisem. Ea, nu și nu. Cică eram un tâmpit de-o speriasem într-un hal fără de hal. De fapt, avea dreptate. Și nici nu ghicise mâna. Când spusese: „Dreapta!“, eu mutasem rapid degetul dintr-o mână-n alta și i-l arătasem așa, cu sângele uscat.

Nu a vrut să-mi mai vorbească. Surprinzător, în fața părinților nu scosese vreun cuvânt. Întâmplarea ar fi ajuns și la urechile alor mei și oricum am fi mierlit-o amândoi. În privința iubirii pe care încercasem să i-o mărturisesc, mi-am dat seama destul de bine că trebuia să-mi găsesc o altă blondă. De preferat pe strada noastră. De cele câteva insuccese de până atunci mi se acrise. I-am zis ostentativ adio și că n-o să mai vorbesc în viața mea cu nicio Danină. Vorba aia, nu-i câștig fără pagubă, chestia asta poate că atunci am învățat-o.

Acum m-apucă râsul încercând să-mi amintesc vârsta aceea, mai ales că, după câte îmi dădeam seama, salvarea inimii mele era legată de înălțime, iar pierzania mea avea ce-avea cu *blondele*. Ca și în cazul Estellei, am încercat totuși să găsesc soluția potrivită. Cum l-am auzit pe tata, așa mi-am zis și eu, că „iese brici“, și am chemat-o pe soră-

mea. Aici era buba pentru mine. Eu nu eram ăla care să insiste prea mult și din încăpățânarea asta puteam pica foarte ușor de pământ. După faza cu degetul muiat în sânge, câteva zile am crezut că în pielea mea trebuia recunoscut viitorul armăsar al străzii. Acum era momentul. Altă dată n-aș mai fi prins o ocazie mai bună, așa că obiectivul de atins era soră-mea, prietena bună a Daninei.

I-am zis:

— Auzi, du-te la Danina, te rog, și spune-i că dacă se-mpacă cu mine o să facem în cireșul din curte un culcuș din scândură ca-n *Tarzan*. Dar la anu', ca să mai crească un pic, am adăugat.

Soră-mea îi era bună prietenă și nu știu dacă nu cumva s-a dus mai mult pentru Danina decât pentru mine. Poate se gândise că, dacă Danina se va sui în cireșul amenajat, s-ar fi putut volatiliza și ea, dar se înșela. Oricum, ea punea botu' repede. Și mai știa că i-aș fi dat câteva pe cocoasă de nu s-ar fi văzut, dacă ar fi pătruns în templul de frunze pe care-l tot proiectam. Dar poate că săraca de ea nu gândea așa. Habar nu am. Îmi adulmecam vânatul și refuzam să mai gândesc. Era al naibii de greu să adorm bănuielele Daninei. În capul meu, toate erau alandala când soră-mea mi-a adus răspunsul. Albă, neagră, chestia era în principiu să accepte, apoi fericirea putea deveni ceva palpabil.

— Se-mpacă! a zis soră-mea.

O auzeam dinlăuntrul roșeții în fața căreia capitulasem. Și îmi imaginam serile colorate de cireșele atârănătoare. Erau niște cercei multiplicați, un cireș ca o vitrină înțesată de bijuterii. Numele a ceea ce se întâmpla în mintea mea era beatitudine. Răspunsul nesperat mi-a luat maul și deja mi se depăna filmul viitorului, în care, împreună cu Danina, refăceam filmul cu *Tarzan* pe care în acea vreme îl vedeam la *Telefilmoteca de ghiozdan*. Ziua aia fost una minunată, și ține-te, frate! Obsesia înălțimii îmi potolise durerea provocată de degetul ăla pe care în cele din urmă îl aruncasem în rigola de la colțul străzii. Ne-am împăcat. Deși crescuse un pic, cireșul a fost secătuit nu după mult timp de o boală a cireșilor, atât de importanți pentru toți copiii. Tata l-a tăiat, iar eu mă uitam de la balcon și nu-mi venea să cred. Era atât de hotărât. Trebuie să fi fost om pățit, mai pusese mâna pe ferăstrău. Tot el doborâse și arțarul de la stradă și aveam impresia că tata era unul dintre patriarhii Vechiului Testament, până la urmă e o mândrie și în chestia asta, dar oricum era la el ceva ce mă înfricoșa. După vreo două zile de buimăceală, mi-am adus aminte ce-i fusese rezervat cireșului defunct. Locul acela, care o vreme fusese umbrit de frunzele în care ar fi trebuit să mă afund cu Danina, primise o putere fantastică. Lăsase o gaură în poteca betonată, o gaură în care se concentrase toată iubirea mea pentru Danina, scursă apoi în cenușa zilelor obișnuite. Ce-aveam să-i spun ei, după ce-i promisesem că o să

ne facem un culcuș în cireș? Priveam în sus și acolo era doar soarele, greu, pătrunzător.

După ce se terminase faza asta, Danina își găsise un iubit din clasa ei, un blond. Apoi aceiași, eu și Leo, cei mai buni prieteni, sortiți să se îndrăgostească de aceeași fată, invitaserăm în filmul nostru de dragoste o nouă eroină, o altă vecină de-a noastră, Tatiana.

Mă rog, Tatiana a fost și ea doar un episod. De fapt, știam asta de la bun început. În primul rând, pentru că nu sunt un expert în începuturi. Poate și de-asta sfârșiturile au proporțiile dezastrelor patentate. În oraș se găsisse un șmecher care să pună laba pe ea. Era într-o joi și eu, bineînțeles, eram cu Leo. Fiecare dintre noi o văzuse. Tatiana fusese plimbată prin centru o după-amiază întreagă. Asfaltul era încă ud, asta chiar era un început perfect pentru o idilă, după ce două zile plouase încontinuu, iar pe mine și pe Leo ploaia ne prinsese în pădure, la cazemate. Fetele, chiar ceva mai mici decât noi, tot la ăia mari se uită. Probabil trebuia să ne orientăm spre felele de clasa a doua, a treia, ca să fim și noi siguri pe ceva. Era o perioadă în care tot încercam să ne împotrivim părinților. Obişnuiau să spună, cu încăpățânarea lor tipică, să stăm pe aproape că afară e încă prea rece. Rahat. De fapt, eram blazați, și mai era și vremea, nici ea nu mergea pe mâna noastră. După ce realizezi că blondele nu sunt de fața ta, îți cam vine să te cari pe stadion, acolo unde începi să te simți bărbat. Am trecut prin spărtura din zid ca omul invizibil, amândoi crezând că din acel moment ne vom topi și nimeni nu va mai putea da de noi. Tot stadionul era o baltă, tribunele mâncate de rugină aveau aerul unei înălțimi triste. Parcă era sfârșitul lumii. Nu prea știam cum o să fie, deși auzisem tot felul de povești. Primele mișcări au fost să ne dăm pantalonii jos și să ne punem fundurile pe treptele de tablă. Eram singuri, n-a trebuit să ne mai uităm unul la altul. De fapt, n-aveam nevoie de încuviințarea celui alt și ne-am apucat sculele. Simțeam că e la fel de disperat ca mine. Parcă prinsesem în menghină niște platbande metalice și le luam la pilă, ca la orele de atelier mecanic. Trebuia să aștept să se întâmple ceea ce știam din auzite. La atelierul mecanic, după ce obțineai piesa șlefuită, strălucitoare, rămânea pilitura de fier pe care fie o măturam, fie o adunam cu magnetul – asta era o chestie interesantă, chiar distractivă uneori. La pilitura aia de fier mă gândeam când munceam cu seriozitate pentru a primi plăcerea aceea scurtă care se tot încăpățâna. Nu știam dacă trebuia să mă bucur. O puteam duce așa până la epuizare, ca atunci când alergam la probele de rezistență. Prima țâșnătură a fost a lui Leo. Închisese ochii și i-am văzut părul de pe mâini zburându-se. N-am putut să-i citesc nimic pe față. Cred că îi era frig și îi părea și rău. Eu încă mai munceam, împărțit între ce făceam și ce vedeam că se întâmplă cu Leo. E al naibii de greu cu concentrarea. El era gata, își

trăsese pantalonii și mă privea așteptându-mi reacția când aveau să sară și așchiile mele. Ceva nu mergea cum trebuie. Devenise plictisitor să mă privească și a urcat câteva trepte, nu știu ce văzuse la tabela de marcaj din spatele nostru, căreia îi lipseau destule becuțe. L-am auzit spunând:

— Bă, am un gol în stomac!

— Taci, că nu pot să mă concentrez, i-am răspuns.

Mi se făcuse deja greață, cu toate că încercam să dau din mine tot ce aveam mai bun. Am continuat mai mult din reflex, deși era prima dată când ni se-ntâmpla. Leo începuse să fluiera, nu se mai uita la mine. Nu știam dacă plictiseala lui Leo trebuie să fi fost intimitate, dar probabil era pe undeva pe aproape. Deja se îndepărtase la vreo trei rânduri de tribună când biluțele albe, fremătătoare de viață, au făcut un salt spre un viitor de cel mult două zile. Pluteau pe apa care acoperise gazonul, ca niște insulițe. Rămăsesem așa, cu pantalonii scurși în lungul picioarelor, deasupra tenișilor jilavi, și am simțit cum mi se-ntunecă privirea. Mi-au venit apoi în minte zilele Facerii, pe care bunicul le rezuma ca să ajungă repede la Adam și Eva, unde chiar avea ce povesti. Mă gândeam că așa trebuie să fi fost și la început, multă dezolare. Poate că spun tâmpenii, nu știu... Știam că Dumnezeu a făcut lumea din iubire, de asta eram sigur. Dar înainte de asta trebuie să fi fost ca pe stadionul nostru inundat. Pentru o clipă am încercat să mi le imaginez pe Danina sau pe Tatiana venind să-mi spună că mă caută ai mei. Să mă fi văzut trist și să fi încercat să-și răscumpere neglijența cu care mă trataseră. Nu, ele n-ar fi făcut chestia asta. Am mai stat așa vreo jumătate de oră. Era răcoare, era bine. Leo se tot îndepărtase, nu știu ce găsisese așa interesant printre gradene. Mi-am tras pantalonii după ce printr-o spărtură din gard și-a băgat capul una din țigăncile care în zilele de meci vindeau semințe. De fiecare dată când treceau spre gară, băgau capul prin gard și strigau din reflex:

— Timpu', domn' arbitru, timpu'! imitând microbiștii mucaliți, cărora le tot ziceau:

— Hai să-ți dau neagra, mingelosule!

Am întors capul amândoi și am înțeles că ar fi bine să ne întoarcem. Oricum, pe mine mă aștepta o compunere neterminată despre păsări și rufe întinse la uscat.

din volumul colectiv *Povestiri mici și mijlocii*,

Editura Curtea Veche, 2004

© Cosmin Manolache

Vă mulțumesc cu anticipație

Sinceră să fiu, de câte ori citesc revista dumneavoastră mă minunez. Știu că în lume se-ntâmplă multe lucruri, dar ce citesc la dumneavoastră e chiar de domeniul, nu știu, poate al incredibilului. Până la urmă mi-am luat inima-n dinți și cred eu că, dacă îmi voi spune povestea, mulți din cei care o vor citi vor înțelege că nimic nu e imposibil.

Mă numesc Alexandra Baicu, am 35 de ani și locuiesc în București. Sunt sigură că mulți își doresc să locuiască aici, unii poate chiar fac sacrificii enorme. Adevărul este că din punctul ăsta de vedere mie parcă mi-a pus Dumnezeu mâna-n cap. De fapt, așa am crezut odată. Sunt căsătorită cu Radu de 8 ani, dar ne știm dinaintea Revoluției, când era imposibil să obții un buletin de București. Ca să rezum, căsnicia, trebuie să vă spun, este cel mai mare șoc al vieții noastre. Și nu că Radu ar fi leșinat la slujba de cununie, Doamne ferește!, ori că eu aș fi născut trei gemeni. Nu mă refer la chestii din astea. Nici că, după '89, Bucureștiul devenind un oraș deschis, ne-am putut stabili aici fără mari probleme. Aventura noastră este de neimaginat. O poveste cât se poate de adevărată.

Ca să fiu cinstită din capul locului, imediat după căsătorie am crezut că vom începe să gustăm din tot felul de bucurii care să ne facă să trecem peste problemele inevitabile în orice căsnicie. Între noi nu au fost cine știe ce probleme. Noi ne-am iubit grozav de mult. Ceea ce a început să ne creeze situații delicate a venit dintr-o direcție necunoscută. Așa mi-am zis la început.

Noi nu suntem de fel bucureșteni, doar locuim aici. Eu sunt profesoară de istorie, iar soțul meu este tot profesor, dar de fizică. El este foarte pasionat de șah și, este adevărat, uneori m-a cam bântuit ispita de a crede că i-ar plăcea șahul mai mult decât de mine. Este al naibii de greu când începi să lași tot felul de gânduri să te copleșească, dar asta este, sunt femeie și nu cred că o să mă schimb tocmai acum, la bătrânețe. Ca să intru mai repede în povestea noastră ar trebui să vă spun că la scurt timp după căsătorie a început seria nesfârșită de mutări dintr-un colț în altul al Bucureștiului. O nebulie.

Prima oară am stat în Giulești. Ne-am bucurat tare mult că aveam un parc în apropiere. Așa da, poți să-ți mai scoți copiii la aer, soțul își ia o bere, își găsește un partener de șah și așa descoperi că viața poate fi agreabilă, dacă nu de-a dreptul minunată. Patru luni am stat în acest cartier. A trebuit să ne mutăm din cauza neînțelegerilor care au

început să se ivească între noi și câțiva vecini. Eu nu aveam niciun motiv de scandal, doar sunt femeie serioasă și, ca să fiu sinceră, la statutul meu de profesoară de istorie ar fi fost de-a dreptul jenant să mă apuc să scormonesc porcăriile pe care acești vecini le-au născocit. La două-trei zile auzeam:

— Doamna profesoară, am primit sesizare la administrație că murdăria din scara blocului se face din cauza copiilor care vin la meditații la dumneavoastră. Încercați și dumneavoastră să le spuneți să fie mai atenți.

Am încercat să mă conformez regulilor pe care administrația le-a impus. Este firesc așa, deci am luat-o ca atare, pentru că mă consider o persoană responsabilă, care trebuie să țină seama de ce se întâmplă în jur. Problema este că după această primă înștiințare au apărut altele, pornite de la te miri ce mărunțșuri. Că era instalația termică, că Radu nu se implica în problemele față de care toți locatarii manifestau un oarecare interes, cert este că la urechile mele ajungeau fel de fel de plângeri. Deși este profesor de fizică, Radu nu este un om calculat, are capul în nori și chiar asta este farmecul lui. Poate că vecinii de scară au considerat că eu aș fi mai responsabilă și că pe mine ar trebui să mă ia în seamă atunci când este vorba de problemele comune. Așa m-am trezit asaltată de un noian de griji. La o adică, aș putea să fac istoria blocului pe trei luni de zile. Partea amuzantă, la început, a fost că, fiind o femeie răbdătoare, am ascultat pe fiecare. Apoi, am obosit – era un adevărat tir la ușa apartamentului nostru. Până într-o zi când am făcut consiliu de familie și am hotărât să ne mutăm. Și am ajuns în Berceni. De mutare s-a ocupat Radu, slavă Domnului! Am simțit că în sfârșit se mai trezește și el la realitate.

Diferențele nu sunt prea mari față de Giulești. Numai când erau meciuri între Steaua, Dinamo și Rapid îți dădeai seama că sunt suporterii diferiți de la cartier la cartier. Apoi mai sunt piețele, parcurile sau cimitirele. În rest, blocurile sunt la fel peste tot. De la bun început ne-am propus să avem o relație deschisă cu cei care se ocupau de administrarea blocului. Mergeam de fapt tot eu și mă interesam ba de una, ba de alta, ca să mă fac cunoscută. E adevărat că dacă începi tare s-ar putea să fii luat drept prea băgăcios, prea insistent, însă eu nu am avut nicio rețineră. Aici am locuit șase luni. Apoi am constatat de-a dreptul surprinși că în urma amabilității cu care am încercat să ne cunoaștem vecinii reacția nu a fost diferită de a celor din Giulești. Păreau aceiași oameni, aceleași fețe, aceleași vorbe:

— Doamna profesoară, elevii dumneavoastră...

Măi să fie, mi-am spus în sinea mea, trebuie să existe o problemă. Știți cum se spune, atunci când trei oameni îți zic că ești beat, te duci și te culci. Am preferat totuși să tratez reacția lor ca pe o întâmplare, o coincidență, și am încercat să-mi dau seama dacă într-adevăr elevii

erau o problemă. Nici gând. Parcă în mintea vecinilor se instalase o fixație. Pur și simplu nu ne suportau. Cât despre Radu, el rămânea același neobosit șahist – pe cât de preocupat de pasiunea lui, pe-atât de aerian în treburile casnice. Evident că n-au întârziat să apară și probleme tehnice. S-a inundat nu știu cine – că din cauza dumneavoastră. Apoi, că trebuie să reparați țeava. Și tot așa, vecinii se țineau de capul nostru.

La vremea respectivă nu ne făceam probleme din cauza mutărilor, care deveniseră dese. Eram tineri și țineam la tăvăleală, cum se spune, așa că ne adaptam repede acolo unde ne mutam. Și a trebuit s-o facem, cum v-am spus, la numai șase luni de când sosiserăm în noul cartier. De-aici am sărit în zona Tei, aproape de circ. Era iarăși o zonă care ne avantaja, pentru că era parcul cu pomii aceia în care fuseseră sculptate tot felul de figurine ciudățele. Oricum, acolo este minunat.

Aproape de circ s-a petrecut și experiența noastră, pentru că de data asta situația avea să ia o turnură neașteptată. Aveam deja un copil și ne era destul de greu să ne descurcăm cu banii, așa că am continuat cu meditațiile, dar partea negativă venea la rândul ei dintr-o cauză pe care o bănuisem. Este vorba de copilul nostru. Pregătirile cu elevii se răriseră, ce-i drept, dar câte mai aveam, încercam să trag de ele pentru a mai scoate un ban. A fost o perioadă nefericită, pentru că elevii mei erau pur și simplu stresați de plânsul lui George, băiețelul nostru. Dar am rezistat cu toții. Drept răsplată pentru răbdarea asta, s-a amplificat conflictul cu vecinii. Ai fi zis că cineva ne băga bețe-n roate. La început te gândești că poate nu știi cum să întreții relațiile sociale, că nu știi să te faci plăcut, mintea te duce la fel de fel de presupuneri. Poate că cineva anume îți vrea răul, poate că te-a blestemat cineva, pentru că acum găsești în ziare o mulțime de anunțuri cu vrăjitoare care-și oferă serviciile. Așa am început să mă gândesc la o mulțime de variante care pun înaintea doar răul.

De mutat ne-am mutat apoi în Drumul Taberei. Toți cei veniți din provincie știu că acolo este liniște. Eram cu blocul chiar lângă parcul Moghioroș, piața era aproape și, dacă Radu ar fi fost microbist, mai aveam un avantaj, stadionul Steaua. Aici a dat repede de un grup de șahiști pasionați, iar eu am rărit-o cu meditațiile pentru a înlătura orice sursă de scandal. În Drumul Taberei avantajul nostru era că apartamentul ne fusese procurat de niște prieteni. Proprietarii erau rude cu prietenii noștri, plecau în străinătate pentru un an de zile și voiau să lase casa pe mâna cuiva de încredere. Când vine vorba de o familie de profesori, te gândești în primul rând la seriozitate, deci la capitolul acesta am plecat cu un avantaj. Nu aveam o chirie mare, îmi permiteam să abandonez pentru o vreme meditațiile, așa că ne-am liniștit. Urma o perioadă calmă.

— Sanda, gata, aici o să stăm un an de zile și o să fie OK! Hai că

de data asta ne așezăm și noi, gata cu hoinăreala, zicea Radu în noua casă.

Dragostea noastră a rămas aproape intactă. Când aud tot felul de povești care încep cu „la început era atât de bine, atât de frumos, numai că m-am înșelat amarnic“, parcă nu-mi vine să cred. În primul rând pentru că eu nu am avut parte de așa ceva, dar și pentru că obișnuiesc să gândesc pozitiv. Oricum, de felul meu sunt mai răbdătoare și îl cunosc pe Radu destul de bine. El cu lumea lui, a șahului, este cuminte, nu face rău nimănui. E adevărat că oricine ar sta lângă un om ca Radu își poate ieși din pepeni la un moment dat. Din când în când mai răbufneam și eu:

— Hai mă, Radu, mai lasă și tu șahul ăla! Vezi bine că ăsta micu' n-are cu cine să stea...

Chiar dacă îl mai scoteam din lumea lui, știam că mai presus de toate trebuie să fie dragostea noastră și să-l accept așa cum e. Cum-necum, am început să mă uit la meciuri la televizor și încetul cu încetul Radu a început să se cuibărească în fotoliu, să se uite la acest sport căruia îi găsea pe neașteptate asemănări cu șahul. Nu prea le-a avut cu fotbalul. În schimb, eu eram cât de cât obișnuită de acasă, de la tatăl și frații mei. Am fost atât de fericită gândindu-mă că s-ar putea duce și pe stadion și în felul ăsta ar lăsa-o mai moale cu însingurările lui șahiste. Poate că la mijloc a fost și noul grup de prieteni – nu știu. Așa a început perioada cu Steaua.

Până la urmă n-am apucat să stăm un an acolo, așa cum stabiliserăm de la bun început. De data asta Radu era vinovat clar. Juca șah cu prietenii între blocuri, spațiu unde își aveau locul de joacă și copiii de la scările învecinate. Ceea ce la început mi se păruse o chestie bună pentru Radu, mă refer la asemănarea dintre fotbal și șah, foarte repede a luat o întorsătură de neînchipuit. Puștii jucau fotbal între blocuri și Radu a început să-i urmărească foarte interesat, apoi s-a oferit să-i antreneze și să joace cu alte echipe de la alte blocuri. Fotbalul pe care-l jucau acei băieți era de fapt un fel de șah, asta era în mintea lui. Reușise, aproape incredibil, să-i facă să vină la noi, să-i învețe fizică și matematică. Numai că atunci când vezi la copilul tău schimbări atât de mari începi să-i pui întrebări, și așa s-a întâmplat și cu părinții băieților. Ba chiar mai mult. Dacă la început se minunaseră de prezența familiei noastre în blocul acela, de data asta erau împotriva oricărei discuții între soțul meu și puștii pe începuse să-i antreneze. Pur și simplu nu voiau să mai audă de Radu. În cartier începuseră să-i umble vorbe, i se spunea Șahistul sau Țicnitul. Alții spuneau că Radu face yoga și că este un pericol social. Vrând-nevrând, trebuia să ne mutăm și, fără prea multe zbateri, am reușit să găsim ceva în Titan. Vă pot spune că ajunsesem să cunosc capitala destul de bine, chiar dacă nu stradă cu stradă.

Bineînțeles, și aici m-am temut, ca și în Drumul Taberei. Nu mai era stadionul Steaua, nu mai era nici Giuleștiul, în schimb era parcul cu lac. La o lună de la mutare a început să iasă în cartier și să se intereseze de posibili pasionați de șah. Voia să găsească amatori care să îmbine cele două sporturi, dar nu ținuse, ori poate că nici nu a încercat îndeajuns. Nu știam nici dacă e bine să-l încurajez, ca atunci când stăteam în Drumul Taberei. L-am lăsat să-și vadă efectiv de ale lui.

Zilele s-au scurs, la fel și celelalte mutări. Cum vă spuneam, fără să exagerez, aproape că am ajuns să cunosc Bucureștiul mai bine decât Focșaniul, orașul unde m-am născut. Întotdeauna, problemele care apăreau țineau de relațiile noastre cu vecinii, nimic mai mult. De fiecare dată, pentru stingerea conflictelor trebuia evident să ne mutăm în altă parte. Cred că am stat aproape în toate cartierele Bucureștiului. Bine măcar că de mutări se ocupa Radu, cu asta reușea să mă facă să sper la ceva mai bun.

Până într-o zi când, ajunsă la policlinică cu niște probleme și stând de vorbă cu o femeie care aștepta să intre la cabinet, mi-a fost dat să aud o poveste oarecum asemănătoare cu a noastră și care, după ce s-a lămurit, scosese la iveală niște lucruri incredibile. Femeia aceea ajunsese la o vrăjitoare și asta îi arătase care este problema. Sinceră să fiu, mi-am zis: „Acum fie ce-o fi, dar trebuie să aflu și eu ce ne împiedică să fim o familie așezată, normală“. Atunci m-am hotărât să fac la fel.

Legătura cu vrăjitoarea mi-a făcut-o femeia cu care stătusem de vorbă la policlinică. Și ce credeți că-mi spune vrăjitoarea? La început m-a luat pe ocolite, m-a întrebat câte ceva despre Radu, ca la un moment dat să-mi spună că de fapt Radu aduce toate necazurile. Am rămas trăznită. Cum așa? Să nu fi văzut nimic deosebit în comportamentul lui? Cum era posibil? Încercam să găsesc un răspuns care să mă liniștească și mi l-a dat vrăjitoarea asta:

— Bărbatu' matală, domniță, se ține de jocuri... Să știi de la mine, cum mă vezi și cum te văd, că după cum merge jocu', așa merge și casa voastră... Merge el la un poker, la ceva... Trebuie să știi matală ceva despre jocurile astea de care se ține el...

Habar n-aveam dacă Radu se ocupă și cu jocuri de noroc. Nu e genul care să creadă în noroc și ghinion, el este foarte rațional. I-am spus că este vorba de șah, nicidecum despre vreun joc de noroc. Vrăjitoarea părea neîncrezătoare și m-a rugat să-i dau detalii, cum m-am mutat, de unde plecam și unde ne găseam noua locuință... A zis apoi că este prima oară când întâlnește așa ceva, dar că o va scoate ea la capăt. M-a mai pus să-i scotocesc prin locurile unde-și pune el cărțile despre șah și să mai vin la ea peste două săptămâni, să-i spun dacă am descoperit ceva deosebit.

Mi-a cam fost teamă după întâlnirea asta, mai ales că îmi dădeam seama cât de cât la ce se ajunsese. Iubirea noastră invidiată de atâția prieteni era pusă în pericol și uitați la cine trebuia să apelez. Nu-mi venea să cred. Oricum, am făcut-o în disperare de cauză, asta este clar. Dacă tot îmi înșurubase gândurile astea, am început să scotocesc prin casă. Pretextul era, bineînțeles, curățenia.

Într-o zi, până să se împlinească termenul acela de două săptămâni pe care mi-l dăduse vrăjitoarea, tot cotrobăind prin casă dau de o hartă a Bucureștiului împărțită în 64 de pătrățele, câte are o tablă de șah. Atunci mi s-a dus mintea aiurea și am simțit că mi se face rău. Erau însemnate multe din locurile pe unde trecuserăm, fie că am stat trei, șase ori opt luni. Seara l-am așteptat ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Masa era pusă, atmosfera era specială de parcă am fi sărbătorit ceva. Radu era oarecum surprins și l-am lăsat mască atunci când i-am spus:

— Radu, trebuie să ne găsim un alt apartament. Trebuie să ne mutăm în altă parte. Nu-mi place deloc aici. Uite, m-am gândit să mergem din nou în Titan. Acolo mi-a plăcut foarte mult și m-am gândit că e un loc bun să ne luăm căsnicia de la început.

Radu era buimac, nu pricepea nimic din ce se întâmpla. De fiecare dată el hotărâse unde trebuia să ne mutăm, el aranjase totul. Răspunsul lui a fost destul de slab, ca și cum ar fi vrut să dea înapoi:

— Sanda dragă, nu înțeleg ce ți-a venit tocmai acum chestia asta. Trebuie să mai stăm oleacă, abia ne-am mutat, nici nu am avut timp să ne obișnuim cu vecinii. E-adevărat că de fiecare dată ne-am mutat din cauza vecinilor, dar acum totul e bine.

Simțeam că trebuie să atac și mi-am susținut punctul de vedere. Observam cu câtă încrâncenare se împotriveau tot mai mult. I-am zis că în noul cartier n-am de gând să stau, dar el nu și nu. Niciunul dintre prietenii noștri nu agrease ideea lui Radu de a ne muta în Ferentari. Până la urmă eu zisesem da, dar acum treaba era prea serioasă. I-am spus că e în joc căsnicia noastră și să se gândească bine.

A doua zi n-a spus nimic, a treia la fel, a patra l-am luat iarăși la rost. Nu i-am spus nimic de vrăjitoare, pentru a nu ajunge la scandal. I-am spus însă de harta aceea și ce bănuiam eu.

— Bine măi, Radule, tu joci șah cu viața noastră?

Atunci a rămas perplex. A început să se bâlbâie și a simțit că-i fuge pământul de sub picioare. Nu a recunoscut nimic, m-a făcut nebună, mi-a zis că delirez, după care și-a luat tabla de șah și a plecat să se liniștească în parc, pe o bancă, așteptând vreun pensionar rătăcit și fără treabă. De atunci, nu l-am mai văzut. L-am așteptat un timp, l-am căutat prin toate zonele verzi ale Capitalei, am fost chiar și la emisiunea *Din dragoste* de la Antena 1. Degeaba – Radu a plecat, lăsându-mi toate cărțile lui cu gambituri și deschideri șahiste. De alea

de fizică nici nu mai vorbesc.

Dragă redacție, cam asta e tot ce vroiam să vă scriu. Dacă vreun cititor al revistei dumneavoastră îl vede pe Radu, să mă contacteze telefonic. A dispărut acum o lună și o săptămână. Era îmbrăcat într-o cămașă pepit, pantaloni de velur de culoare vernil, este roșcat și are o cicatrice pe obrazul stâng.

Vă mulțumesc cu anticipație.

din volumul colectiv *Povestiri mici și mijlocii*,

Editura Curtea Veche, 2004

© Cosmin Manolache

Mihai Mateiu

MIHAI MATEIU (n. 1976) a fost casier-încasator la o companie energetică, gestionar al unui magazin de panificație, muncitor într-un atelier de înrămare, librar, lipitor de afișe, coordonator de relații publice și evenimente. A publicat *Oameni* (proză scurtă, Casa de Pariuri Literare, 2011; Premiul pentru debut al USR, filiala Cluj-Napoca). Este prezent cu proză scurtă în antologia *The Aesthetica Creative Works Annual 2009* (Aesthetica Magazine, 2009).

Bunica murind

Așteptam să se termine, pentru asta venisem acasă cu două zile în urmă – eram student la Cluj, visam că am să devin scriitor, o revistă îmi publicase primul text. Știam că nu mai e nimic de făcut. Petrecusem ziua dinainte lângă patul bunicii, văzând-o cum se duce; seara plecasem să dorm acasă, sigur că n-am să o mai prind în viață. Trăia însă când m-am întors, dimineața. Mama stătuse lângă ea toată noaptea, arăta răvășită; la fel și frate-meu. Noi eram tot ce mai rămânea din familie.

Am ajuns la 8, doctorița tocmai îi injectase morfina. A mai stat câteva minute, apoi a plecat spunându-ne că nu mai e mult – părea mișcată, deși o cunoștea pe bunica doar de un an, de când se mutase alături, în casa lui Iszlai néni. Am condus-o până la poartă, era o zi frumoasă. Și-a recăpătat stăpânirea de sine, mi-a spus că nu mai poate face nimic, să o chem doar pentru a constata decesul. I-am mulțumit și m-am întors lângă bunica.

Cu o zi înainte deschidea încă ochii; într-un rând mi s-a părut chiar că mă recunoaște, zâmbise. Acum pleoapele îi păreau lipite. În ultima săptămână slăbise cumplit, dacă era să mă iau după fața scofălcită, cu gura surpată înăuntru și ochii afundați în orbite. Trupul ei era însă la fel de mare. Îl văzusem gol pentru prima dată cu doi ani în urmă, după operație, când o spălasem de câteva ori cu un burete – cu greu trecuse peste rușinea asta. M-a uluit corpul acela uriaș, moale, cu pielea incredibil de albă și fină: semăna cu o statuie a fertilității, deși născuse un singur copil. De dragul lui își revenise atunci, acceptând să mai trăiască o vreme. Nu știa că va ajunge să-l îngroape – asta-i clătinase credința, o auzisem spunându-i preotului de la obraz că așa ceva nu se face. Se referea la Dumnezeu.

M-am plimbat prin casă. De câțiva ani nu mai era la fel, se rupsese ceva, o legătură invizibilă. Îmi luase ceva timp să-mi dau seama că bunica și casa erau totuna. Mobilele vechi, hainele și așternuturile din dulapuri, borcanele aliniate în cămară, covata din baie, vasele din bucătărie, soba veche cu plită – trupul ei se prelungea în toate obiectele, asta însemna de fapt „casnică“. Și atâta timp cât avusese putere, bunica păstrase perfect curat trupul ăsta mare. Acum era dezordine, murdărie chiar; vasele alandala, borcanele goale pline de praf, hainele învâlmășite. Singurul lucru care rămăsese neschimbat era mirosul din bufet, unde ținea paharele și câteva poze cu noi. Un miros de scortîșoară, cuișoare și încă ceva, niciodată nu-mi dădusem seama ce – mă ducea cu gândul la ceva vechi și bine uns, cum erau

cărțile de joc ungurești pe care le păstra acolo. Am deschis vitrina și am inspirat puternic aroma aia, încercând să mi-o întipăresc în creier – ca la împărtășanie, trup din trupul bunicii.

Pe la 9 a început să horcăie – un sunet macabru, care te zgâria pe creier. Ne-am speriat. Frate-meu mai ales nu putea suporta să o vadă chinându-se așa. Se uita la ea și repeta întruna: „Draga de ea!“. Era înnebunit, bunica îl crescuse. Nici mama nu se putea opri din plâns – o iubea, o respectase toată viața, în ciuda divorțului și a căcatului de după aia. Pe mine mă obseda gândul că se pierd toate poveștile pe care nu apucase să mi le spună – simțeam ca și cum cineva mi-ar tăia rădăcinile.

Am ridicat un stor și am deschis puțin geamul, să intre lumina și mirosul perilor. Apoi am ieșit în curte. M-am așezat pe băncuță, am aprins o țigară. N-aveam stare; am mers în grădină și m-am uitat o vreme la straturile goale, apoi am deschis porțița, am trecut prin curtea părăsită a găinilor și am intrat în șopru. Un păianjen mare și gras țesuse o pânză chiar la colțul ușii. Paradisul bunicului – rindele, ferăstraie, o menghină uriașă de lemn, dălți, ciocane. Când eram mic nu mă lăsa să intru acolo, ar fi fost în stare să-mi tăbăcească pielea dacă-i mișcam ceva din loc. Avea fixuri. Mi-am amintit dintr-odată crizele lui de nervi și m-a pufnit râsul. Râdeam ca prostu' în șopru, nu mă mai puteam opri. Bunica murea în casă. Până la urmă m-am întors.

Ultima oară îmi povestise de război, când trăiseră în Ungaria. Trecuse frontul, rușii se purtau mai rău ca nemții. Bunicul era la serviciu când au venit soldații și au strâns câteva femei să le spele hainele. Nu altceva, poate doar mai râseseră de ele. După câteva ore, când s-a întors acasă, bunica și-a găsit bărbatul foc și pară: „Unde-ai fost? Cu cine? Arată-mi!“ . Era dulgher, și-a luat tesla cu el. Bunica l-a condus câteva străzi mai încolo, la o casă în podul căreia întinseseră hainele. Era un soldat acolo, dar s-a ascuns după ușă și bunicu' nu l-a zărit. Își pierduse mințile: a smuls sforile și-a tăvălit albiturile în praf, călcându-le și înjurând de toți dumnezeii. Apoi și-a luat nevasta de o aripă și s-au întors acasă. Pe drum au dat nas în nas cu un ofițer rus și bunicu' rugase o vecină să-i traducă cum că-i fute-n gură pe el și pe tot neamul lui de căcănari care nu-s în stare să-și spele singuri izmenele. Nu se întâmplase nimic, poate femeia spusese altceva.

Nici nu mai știam de când începuse horcăiala. O oră, poate două – părea o veșnicie, parcă ne-ar fi sfredelit timpanele. De la o vreme mi se năzărise că sună de parcă ar face sex și gândul ăsta nu-mi mai dădea pace. Apoi brusc s-a oprit, un geamăt prelung și gata, liniște. Frate-meu a strigat, s-a repezit spre bunica hohotind. Am văzut că l-a auzit – cu un efort cumplit s-a întors, pieptul i s-a umflat cu greu, scârțâind. A început iar horcăiala. Nu mai suportam. Am ieșit din cameră, în bucătărie, dar se auzea și acolo. Am intrat în baie și am

închis ușa după mine.

M-am așezat pe grătarul de la vană și am aprins o țigară. Mi se părea că tot se aude horcăitul. Luasem de pe bufet un pix și un plic albastru, am început să scriu. Asta mi-a venit: „Moartea se urcase pe bunica și-o călărea în lege, nu puteam suporta s-o aud icnind în felul acela în care n-o auzisem niciodată, gemând așa cum fac femeile în abandonarea deplină, m-am refugiat în baie, dar nici acolo n-am scăpat, așa că am fumat și-am privit un fir subțire de apă scurgându-se-n chiuvetă până când zgomotele acelei iubiri infernale au încetat, moartea se slobozise fără a prinde plod în pântecul acelui suflet al bunicii care era de-acum pământul, am privit gura ei căscată, limba de calcar ca un jgheab pe care urca tremurând un singur bob de apă, un diamant rotund care s-a desprins de pământ și s-a rostogolit sclipind în sus, pentru-a se scufunda în acea mare de deasupra...”.

După ce am terminat am mai fumat o țigară. Mă simțeam dintr-odată liniștit, horcăitul nu mă mai deranja. Am pus plicul în buzunar și m-am întors în cameră. Mi-am pus un scaun lângă pat și am privit-o pe bunica până când s-a terminat. Frate-meu s-a repezit iar, dar l-am prins în brațe, i-am îngropat fața în umărul meu și i-am zis blând: „Las-o! Las-o să se ducă, n-o mai chinui!”. A izbucnit în plâns, dar am reușit să-l scot din cameră, am tras-o și pe mama de braț. Plângeau amândoi în hohote, dar tot am mai auzit suspinul de ușurare al bunicii.

din volumul *Oameni*,

Casa de Pariuri Literare, 2011

© Casa de Pariuri Literare, 2011

Ixi

Trecuseră aproape două luni de când nu-l văzusem pe frate-meu și m-am bucurat când m-a chemat la o cafea, a doua zi după ce mă întorsesem acasă. Ne-am dat întâlnire în centru, la McDonald's, și m-am plimbat până acolo, admirând ultimele lucrări de înfrumusețare a orașului. Era plăcut, poate prea cald pentru februarie, dar mie-mi convenea – nu suport iarna și frigul. Credeam că vom fi singuri, dar când frate-meu a parcat mașina lângă trotuar mi-am văzut nepoata tronând în scăunelul montat pe bancheta din spate. Alături de ea stătea Victoria, ținându-l în brațe pe Luca – Victoria e soția lui Alex, un prieten de-al nostru. Cumnată-mea nu mai iese din casă de câteva luni.

Am mers la Chelsea, spuneau că e singurul loc în care se pot distra și copiii. Ne-am așezat la o masă mare din aripa pentru fumători și-am început să dezbrac Popa – nu mai țin minte cum s-a ales nepoată-mea cu numele ăsta, dar i se potrivește de minune, e ceva ce ține de atitudine. I-am scos căciula și fularul, apoi m-am chinuit o vreme cu nasturii cojocelului. Dedesubt avea cel puțin trei bluze una peste alta, pe care frate-meu a zis să i le las – frigul e una din obsesiile cumnată-mii, iar el nu vrea să aibă discuții pe tema asta. Am comandat cafele, apă și sucuri unui chelner care le-a zâmbit complezent copiilor. Ei nu l-au băgat în seamă și-au plecat ținându-se de mână să se joace „la canapele“, în zona pentru nefumători. După ce mi-am preparat cafeaua, am aprins o țigară și-am încercat din răspuțeri să leg o conversație – din cinci în cinci minute însă, Victoria sau frate-meu se ridicau și mergeau să verifice dacă totul e în regulă, apoi îi comunicau și celuilalt. De asta nu-mi plac ieșirile cu copiii, toate discuțiile se întrerup brusc și nu apucă să mai fie reluate, ajungând să se destrame. Ultima dată când s-a dus să vadă ce fac ăia mici, Victoria i-a găsit la toaleta pentru bărbați, încercând să pornească robinetul cu senzor al unei chiuvete, și i-a adus înapoi la masă. Au stat liniștiți cam două minute, cât au băut fiecare din sucul lui. Apoi, pe Luca l-a apucat o criză de iubire și a început să se trântască în nepoată-mea și să o lovească cu pumnii, zâmbindu-i cu toți dinții pe care-i are. Deși e mai mare și ar putea să-l pună ușor la pământ, Popa se sperie de fiecare dată, se crispează și privește în gol, scoțând niște scâncete agasate. Degeaba îi repetă frate-meu că Luca o iubește, îndemnând-o să-i dea un pupic – e ultimul lucru pe care l-ar face Popa în viața asta. Am ajutat-o să se urce pe scaunul de lângă mine – și-a apucat paharul cu ambele mâini, a băgat paiul în gură și a

stat așa vreun minut, fără să soarbă, supraveghind dușmanul peste masă.

Abia când a fost sigură că nu mai e niciun pericol s-a lăsat să alunece de pe scaun și a pornit singură în expediție, bălăngănindu-și brațele. E foarte amuzantă când încearcă s-o facă pe niznaiul, gesturile ei au ceva ce îmi amintește de Chaplin. În partea din spate a restaurantului e încă o sală, care se deschide doar seara – acum lumina era stinsă și Popa s-a oprit în prag, neîndrăznind să intre. Am mers după ea pentru a-l scuti pe frate-meu de un drum, dar nu voia să se întoarcă la masă. O atrăgea acea încăpere și, cum am devenit brusc curios să văd cât de tare o sperie întunericul, am luat-o de mână și am făcut câțiva pași înăuntru. După vreo zece secunde am început să deslușim tablourile de pe pereți și mesele cu scaunele ridicate deasupra – am mers încet printre ele până în capătul sălii, unde am dat peste o banchetă capitonată, întinsă pe toată lungimea peretelui. Popa a urcat de-a bușilea pe ea, apoi s-a ridicat în picioare și a început să se plimbe prudent dintr-o parte în cealaltă. I-a plăcut mult – nu mai voia să coboare și a-nceput să țopăie, ținându-se de mâinile mele. Nu am foarte multă răbdare cu copiii și îmi doream să-mi termin cafeaua, așa că până la urmă am recurs la un truc ca să o dau jos de acolo fără scandal – i-am propus să facem avionul și, înainte să apuce să cântărească, am prins-o de sub brațe și-am ridicat-o în aer, executând cu ea câteva volte largi. Apoi am pus-o jos și, fără s-o las să se dezmeticească, am început să sărim amândoi ca iepurașii – nici nu și-a dat seama cum am ajuns, țopăind așa, înapoi la ceilalți. De cum m-am așezat însă a început să mă tragă de mână, ignorându-l complet pe frate-meu, care-i spunea să mă lase în pace. Voia înapoi și a trebuit să-i promit că mergem după ce fumez o țigară – abia atunci s-a potolit, a urcat pe scaun și a început să-și soarbă sucul prin pai, uitându-se la țigara mea.

Fiindcă urma să mai rămân o zi în oraș, l-am întrebat pe frate-meu dacă vrea să mergem la pescuit. Mi-a spus că n-ar putea pleca de acasă fără scandal – detest să aud genul ăsta de replică la un bărbat, mai ales dacă își mai dă și ochii peste cap a neputință, dar am reușit să-mi reprim orice comentariu. I-am privit doar cearcănele și ridurile, ciudate pe fața lui de copil, și am încercat să nu mă las cuprins de milă față de el. Îl luase în brațe pe Luca și îl distra cu brelocul cheii de la mașină, iar Victoria îi privea zâmbind – pentru prima dată mi-a trecut prin cap că ar putea fi ceva între ea și frate-meu și am început să mă gândesc cum ar reacționa Alex la o chestie ca asta. M-a trezit din gânduri Popa, care a-nceput să mă zgâlțâie în clipa în care am strivit chiștocul în scrumieră. Îi promisesem, așa că am lăsat-o să se opintască trăgându-mă de mână spre camera întunecată din spatele restaurantului. De cum am ajuns acolo, a cuprins-o o bucurie de

nedescriș – sărea întruna, se târa în patru labe dintr-un capăt în altul al canapelei, scotea mici chiote de satisfacție. După ce s-a mai liniștit, s-a proțăpît în fața mea și m-a întrebat ce e aia – îmi arăta un fel de pătrat făcut cu degetele ambelor mâini. I-am spus că e o fereastră și asta a încântat-o la culme, a încercat chiar să-și scoată capul prin ea. Am continuat să facem tot felul de forme cu degetele și să ne întrebăm unul pe celălalt cu ce seamănă – mă minunam că lucrurile astea simple o pot face atât de fericită. La un moment dat s-a oprit brusc, m-a apucat de mână și mi-a șoptit la ureche: „Acum vine Ixi!“. Deși știam la ce se referă, am simțit un fior rece urcându-mi pe spinare – Ixi e o nenorocită de jucărie din pluș cu care doarme de când s-a născut, un fel de cal sau ren care a ajuns în trei ani să arate ca o cârpă de șters pe jos. Am început din reflex să îi spun că Ixi e acasă și nu are cum să vină dacă nu-l aduce ea, dar mi-am dat seama că nu mă ascultă – începuse iar să se joace, fredonând un soi de melodie. Nu părea speriată, așa că am lăsat-o în pace și abia după vreun minut am întrebat, în treacăt, ce mai face Ixi. A arătat cu degetul un loc de pe canapea, fără să privească în acea direcție, și mi-a spus că stă acolo – tocmai se interesase ce facem, ea îi spusese că facem forme, iar acum făcea și el. Deși nu-mi convenea situația, am reușit să controlez impulsul de a o lua de acolo și a ne întoarce la masă. M-am așezat pe un scaun și, încercând să nu mă mai uit spre canapea, am început să o descos în legătură cu Ixi. Cel mai ciudat mi s-a părut că dimineața el se trezește după Popa – aș fi pariat pe orice că e genul matinal.

Nu după mult timp a venit frate-meu să ne cheme și, când ne-a găsit stând acolo pe întuneric, m-a întrebat dacă suntem normali – nu i-am răspuns, dar mi-a venit să râd. Îl sunase nevastă-sa, trebuia să meargă acasă. În timp ce ne îmbrăcam, am surprins un schimb de priviri care mi-a adâncit bănuiala că între Victoria și frate-meu se întâmplă ceva – nu era deloc exclus, la cât e de mică lumea în care se învârt ei. M-am gândit din nou la Alex și apoi la nebunia cumnatei mele, care se născuse odată cu Popa. Eram sigur că în mai puțin de trei luni va ajunge iar la spital și mă simțeam ușurat că nu trebuise să discut cu frate-meu despre asta. Uneori, totul pare incredibil de complicat. Când am ieșit pe ușa restaurantului, în plin soare, copiii au luat-o la fugă țipând.

din volumul *Oameni*,

Casa de Pariuri Literare, 2011

© Casa de Pariuri Literare, 2011

Vânătorul

„Totdeauna i-or plăcut culorile! Ore-n șir putea sta și privi, numa' uitându-se-n jur.“

Privește mijindu-și ochii paleta nesfârșită de griuri: negre și brune, de pământ și frunze uscate; verzi, violete și gălbui, de scoarță udă; albastre și albicioase, de cer de toamnă târzie – ceața se așterne peste ele ca un filtru lăptos, topindu-le unele în altele. Plutește în straturi fine deasupra noroiului și a frunzelor îmbibate, pe alocuri se destramă și în acele goluri culorile sunt mai tari, contururile, decupate mai precis.

O văioagă largă, cu câteva luminișuri – într-o parte pământul urcă domol spre o culme care nu se zărește. Printre trunchiurile netede ale fagilor și carpenilor se amestecă câte un pâlc de stejari cu scoarța de culoarea cărbunelui ud și multe lăstărișuri de arin și alun. Stă în dosul unui copac doborât, de a cărui rădăcină smulsă atârână încă bulgări de pământ. Poartă haine groase, imprimate cu frunze și crengi brun-cenușii, ghetе înalte și o șapcă îmblănită, cu urechi. De trunchiul copacului e sprijinită o armă de vânătoare, cu țeava dublă îndreptată în sus. Alături, atârnată de un ciot, e o tolă de piele neagră din care ies capetele a vreo douăsprezece săgeți – penele de la capetele lor sunt albe, iarnock-urile de un albastru intens.

Are în jur de 20 de ani, dar expresia liniștită a feței îl face să pară mai matur. E mărunț, cu fața osoasă, ochii de culoare închisă și sprâncenele groase. S-a lăsat pe vine, sprijinindu-se cu spatele de trunchiul copacului. Pe genunchi ține un arc lung și degetele ambelor mâini mângâie crosa din lemn roșcat a acestuia, urmărind inconștient liniile ei complicate.

Un pocnet de creangă îl face să se ridice brusc. La vreo 25 de metri în stânga, un bărbat ieșit din spatele unui tufiș îi face semn cu mâna – a călcat din greșeală pe o uscătură. Rămâne totuși în picioare, încercând să și le dezmoștească și privind în toate părțile. Apoi, chiar în momentul în care vrea să se așeze din nou, aude ceva dinspre deal. Trage o săgeată din tolă și o potrivește în coarda arcului, apoi se uită după celălalt bărbat, dar nu-l mai zărește. Ascultă atent – foșnetul se aude din nou, mai puternic. Câteva clipe încetează, apoi revine – mistrețul apare brusc din dreapta și se oprește indecis în dreptul lui, la nici 20 de metri. Întinde coarda cu o mișcare lungă, până când degetul mare atinge pometele obrazului drept. Mâna cealaltă urmărește imperceptibil mișcarea animalului, care fornăie și se învâрте pe loc – în clipa în care-i oferă laterala, săgeata țâșnește și uierând și se înfige

cu un sunet înfundat în spatele piciorului din față. Animalul scoate un țipăt ascuțit și o ia la fugă exact spre el. A rămas cu arcul în mână, privind – în secunda următoare, când îl aruncă și apucă pușca, se aude o bubuitură și mistrețul se prăbușește la câțiva pași în fața lui. Se uită în partea stângă, de unde s-a auzit împușcătura, și îl vede pe bărbatul de mai devreme ieșit din dosul tufelor, cu arma încă la ochi. Așteaptă amândoi câteva secunde, dar porcul nu mai mișcă. Băiatul ajunge primul lângă el.

— E mort, strigă, după ce îl împunge de câteva ori cu țeava armei.

Glonteale l-a nimerit probabil drept în inimă. S-a prăbușit într-o rână și săgeata înfiptă în trunchiul lui stă drept în sus – a intrat adânc, blana țepoasă din jur s-a umplut de sânge. În timp ce-l așteaptă pe celălalt, privește pana albă a săgeții, albastrul neplauzibil din capătul ei, roșul aprins scurs peste cenușiul blănii – e o armonie incredibilă a culorilor, pe care o tulbură doar mirosul morții.

Pe drumul desfundat de la liziera pădurii sunt oprite patru mașini de teren și un tractor cu remorcă – se aude dinspre ele agitația câinilor. Alături, pe fâșia dintre drum și pădure, sunt aliniați opt mistreți mari, întinși pe burtă. În jurul lor stau vânătorii, vreo 15 oameni cu totul. Sunt binedispuși – vorbesc tare, glumesc și râd, câteva sticle de tărie circulă de la unul la altul. Puștile le atarnă la umăr, unele învelite deja în huse verzi. Doar tânărul își ține în mână arcul, cu un fel de stinghereală. Lângă el e bărbatul care-i împușcase mistrețul – dacă îi privești atent, îți dai seama, după forma nasului și a buzelor, că sunt tată și fiu.

* * *

Așezat pe scaunul din capul mesei, tatăl citește un ziar – îl ține ridicat în fața ochilor cu ambele mâini, lăsându-l mai jos doar ca să dea pagina. E o masă lungă, pentru douăsprezece persoane. Capătul din fața bărbatului e acoperit de o față din pânză albă, pe care sunt aranjate tacâmuri pentru trei persoane, un coș cu pâine, o farfurie cu castraveți murați tăiați rondele și o solniță. În cealaltă parte a camerei dreptunghiulare, cufundat într-un fotoliu, fiul urmărește un documentar – sonorul televizorului e aproape la minim, așa că în încăpere se aude limpede sunetul focului care arde în soba de teracotă și, din când în când, foșnetul foilor de ziar și zgomotul vaselor din bucătărie. Un miros de friptură s-a răspândit prin ușa deschisă a acesteia. În clipa în care mama intră și așază pe masă două farfurii aburinde, bărbatul își împăturește ziarul, lăsându-l deoparte.

— Pune și tu pe știri și haide la masă.

Băiatul schimbă câteva canale până să aleagă unul, apoi dă

sonorul o idee mai tare și vine să se așeze pe scaunul din dreapta tatălui. În farfuriile din fața lor e friptură cu piure de cartofi, peste care bălțește puțin ulei maroniu. Mama a adus între timp o sticlă de *Havana Club* cu țuică și a turnat în trei pahare mici, cu floricele pictate. Ciocnesc și dau pe gât, femeia din mai multe înghițituri – niciunul nu se strâmbă, doar băiatul ia o bucată de pâine. În timp ce reumple paharul bărbatului, femeia îl întreabă:

— Îți mai pun și ție?

Clatină din cap. Mirosul cărnii fripte și arsura țuicii le-au făcut poftă, încep să mănânce. Tatăl și fiul mai trag cu ochiul la știri, femeia privește doar în farfurie și uneori, aproape pe furiș, la cei doi – e singura care și-a făcut cruce înainte să ia prima îmbucătură. La un moment dat, gândul ei prinde glas:

— Atâția or fost azi la Ionaș! Or venit și din Geaca și din părțile alea, și de la Cluj... atâtea flori și coroane. Și-așa frumos o cântat popa.

— Las' să cânte, că altă treabă n-are! îi răspunde bărbatul, privindu-și serios fiul.

— Nu mai vorbi așa! Toată lumea-i mulțumită de popa ăsta – îi la locu' lui, slujește bine, merge pe la bătrâni, nu ca ăl' vechi. Ăla numa' de-afaceri se ținea, de-abia mai ajungea pe la biserică.

— Stai să prindă și-ăsta gust, nu-l mai vezi apoi. O fost și Lelu?

— Nu, că-l dor rău picioarele, mi-o zis Lena. M-or întrebat de tine, mai mulți, le-am zis că vânați. Oamenii vorbesc, să știi!

— Lasă să vorbească, de-aia mă doare capu'!? Când pot, vin, când nu, nu – asta e. Vânătoarea-i stabilită din timp, nu pot face cum vreau eu.

Băiatul mănâncă tăcut, fără să-i asculte, uitându-se mai mult la televizor. La un moment dat își scoate telefonul mobil pentru a verifica ceva, după care îl așază pe masă. Părinții nu-i vorbesc deloc în timpul mesei. Doar după ce au terminat, când femeia duce farfuriile goale la bucatărie, taică-său îl întreabă:

— Azi, te-ai speriat?

— Nu... nu mi-am dat seama... Mai mult m-am blocat.

— Nu rămâi așa, să vezi ce se-ntâmplă. Cu arcu' nu-i sigur. Te uiți când ai arma la ochi.

Se întrerup când mama se întoarce și pune pe masă o farfurie cu cozonac și plăcinte.

— Luați, am ars azi cuptorul!

Aduce și o tavă din plastic pe care sunt trei pahare mari, o carafă cu apă și una cu vin. Bărbatul mănâncă cu poftă o felie de plăcintă, apoi își toarnă un pahar de vin și se mută pe un scaun din celălalt capăt al mesei, mai aproape de televizor. Băiatul rămâne la locul lui, scriind un mesaj pe telefon. Când termină își pune apă și bea, privind

la televizor – taică-său a mutat pe un canal sportiv, unde se dă rezumatul unui meci. Telefonul îi piuie scurt de două ori, anunțând primirea unui mesaj. După ce îl citește se ridică de pe scaun.

— Ieși undeva? îl întreabă taică-său întorcându-și scurt capul spre el.

— Nu mai... Mă duc în cameră. Noapte bună!

— Noapte bună!

Maică-sa tocmai adună fața de masă – înainte de a ieși din cameră, se apropie de ea și o sărută pe frunte.

* * *

Deschide brusc ochii, cu un zvâcnet în inimă – i s-a părut că aude un strigăt. Prin fereastră pătrunde o lumină vagă, albăstrie, care-i scaldă fața. Rămâne nemișcat, încordându-și auzul – nimic, probabil a visat. Apoi, dintr-odată, sugrumat, un strigăt de spaimă. E vocea maică-sii, nu are nicio îndoială – sare din pat cu inima bubuind și o senzație oribilă în tot corpul. Ai lui nu se ceartă la miezul nopții, nu i-a auzit niciodată strigând unul la altul. Deschide ușa și iese în holul mic din fața camerei, apoi trece în sufragerie – nu e chiar întuneric, aceeași lumină lăptoasă pătrunde prin cele două ferestre, conturând cu albastru formele negre ale mesei și scaunelor, colțul sobei, televizorul. Străbate camera spre ușa din partea opusă, care dă în holul de la intrare – e o ușă cu geam de sticlă mată, prin care se vede lumina aprinsă în partea cealaltă. În clipa în care întinde mâna spre clanță, vede o umbră care se mișcă dincolo și îl aude pe taică-său.

— N-avem, mă, bani! Tot ce-avem e-n bancă, în casă n-avem.

E o voce răgușită, spartă, pe care o recunoaște cu greu.

— Lasă-ne... – vocea maică-sii se stinge într-un hohot de plâns.

— Dacă nu tace, v-omor pe-amândoi! Zi-i să tacă, dumnezeii mă-tii!

Un val de panică îi taie genunchii, sufocându-l. Icnește și voma îi ajunge în gură. Se ține de perete și expiră prelung, fără niciun sunet.

— Ia ce vrei...

— Zi-i mă să tacă! Dacă țipă mă jur că v-omor!

Se întoarce ca-n vis, intră în bucătărie și ia de pe dulap bâta de baseball pe care o vreme o purtase taică-său în mașină. Apoi revine lângă ușă, simțindu-și genunchii tremurând la fiecare pas, și pune mâna pe clanță.

— Intrați în cameră!

Vocea străină e răstită. În același timp, umbra se mișcă, apropiindu-se brusc de geamul mat care-i desparte. Nu ezită nicio secundă – apucă bâta cu ambele mâini, ca pe o sulită, și o împinge cu putere prin sticlă. Geamul se prăbușește în țândări, inundându-l de lumină – peste zgomotul cioburilor se aude un țipăt isteric. Străinul s-

a prăbușit, lovit în tâmplă, și a scăpat arma din mână – nu și-a pierdut însă cunoștința, tocmai încearcă să se ridice. E un bărbat neras, cu fălci mari, solid. Băiatul trece prin cadrul ușii și de data asta apucă bâta normal – scoate un sunet oribil când izbește capul omului, drept în creștet. Sângele țâșnește și bărbatul se prăbușește rigid pe o parte, cu picioarele cuprinse de spasme. Îl lovește din nou, apoi încă o dată și încă o dată, zdrobindu-i craniul și năclăind bâta de sânge, până când spasmele corpului se opresc. Abia atunci se întoarce spre ai lui. Maică-sa e căzută în genunchi pe pragul dormitorului și hohotește acoperindu-și gura cu palmele, taică-său s-a aplecat deasupra ei, cuprinzând-o în brațe – niciunul nu pare să fie rănit. Își coboară privirea spre brațele care-i atârnă pe lângă corp și dă drumul bâtei, care saltă pe gresie cu un sunet sec, stropind-o cu sânge. Se răsucesce, calcă peste picioarele bărbatului, deschide cu grijă cadrul ușii din care mai atârnă încă niște colți de sticlă și trece în sufragerie. Merge până la fotoliul de lângă sobă, se așază în el și privește nemișcat conturul albastru al televizorului de pe comodă – devine alb în clipa în care becul de pe terasă se aprinde.

din volumul *Oameni*,

Casa de Pariuri Literare, 2011

© Casa de Pariuri Literare, 2011

Mitoş Micluşanu

MITOȘ MICLEUȘANU (n. 1972) este scriitor, pictor, fotograf și muzician. A urmat cursurile Academiei de Arte Vizuale „Ioan Andreescu“ din Cluj-Napoca. A publicat: *Organismecanisme* (proză scurtă, Ziua, 2002), *Tuba Mirum* (roman, Pontica, 2003), *Kasa Poporului* (roman, Polirom, 2008), *Necrotitanium* (împreună cu Florin Braghiș, roman, Cartier, 2010) și *Trepanoia* (roman, ART, 2011). Este cofondator al proiectului „Planeta Moldova“.

Coridoare

În poiană mai erau două mașini, un camion vechi și un Opel Record abandonat, fără cauciucuri și plin de rugină. Corina a parcat între ele. Primul a coborât Ilarion, scrijelind cu portiera aripa camionului. Fetele de pe bancheta din spate au continuat să bârfească din inerție, până când Corina a țipat la ele. Afară se întuneca, erau în întârziere, iar Corina era nervoasă.

Au luat-o în șir indian pe o cărare aproape invizibilă către casa ce se zărea la vreo două sute de metri de parcare. Era o casă cu două etaje, veche și asimetrică, aducând cu un fel de turn Babel în miniatură. Avea acoperișul ascuțit, acoperit cu țigle degradate și era înconjurată de arini prăfuiți. Ajungând la poarta întredeschisă, Corina le-a făcut celorlalți semn să aștepte și a intrat în curte. A bătut la un geam, iar apoi s-a apropiat de ușa masivă, din lemn de stejar. După un minut, ușa s-a deschis și din casă a țâșnit un șoricar cenușiu cu ochii împânziți de albeață. Corina a tresărit, și-a făcut semnul crucii. Apoi a apărut stăpâna casei, o femeie frumoasă, îmbrăcată într-un capot lung, acoperit cu arabescuri decolorate. Corina a rupt tăcerea:

— Doamne sfinte, Nicoleta! De unde s-a luat câțelul ăsta? Era să-mi înghit limba. Nici măcar nu latră.

— Lasă-l, vai de capul lui! E mut săracu', a muțit anul trecut, când ne-au atacat lupii în pădure, ne-au omorât vacile, a fost o nenorocire, nici nu vreau să-mi amintesc.

Vocea femeii tremura, a dus mâna la gură. Câinele a făcut un cerc prin curte și s-a oprit la poartă. Corina a luat-o de mână pe Nicoleta.

— Linștește-te, draga mea, nu merită! Gata.

— Mulțumesc, Corina. Am crezut că nu mai vii, sincer! Ești singură?

— Nu chiar, am venit cu niște prieteni, numai o clipă... Ilarion! Fetelor!

Ilarion și cele două fete au intrat în curte. Câinele alerga în jurul lor și sărea în sus ca un apucat. Respira sacadat, cu un fel de fluierături bolnăvicioase.

— Vai de mine, Corina! De ce ai lăsat lumea la poartă? Pofțiți, pofțiți!

— Ilarion.

— Nicoleta, încântată de cunoștință.

— Ileana.

— Nicoleta sau, cel mai simplu, Nicola.

— Elvira.

— Îmi pare bine, intrați!

Toată lumea a intrat în casă, mai bine zis într-un coridor îngust și întunecos, până când au ajuns într-un hol spațios, după toate aparențele, o garderobă prăfuită. Nicoleta își frământa mâinile agitate. Ilarion le-a ajutat pe fete să-și scoată paltoanele. Nimeni n-a scos o vorbă, au străbătut holul și au ajuns într-o sufragerie uriașă, de-a dreptul luxoasă, în contrast cu aspectul exterior al casei. Ilarion nu s-a abținut:

— Vai de mine, ce deschidere! Parcă am căzut în neant, dar ce neant!

Nicoleta a zâmbit, ușor derutată.

— Vă place?

— Cum să nu, îmi place mult. Rareori am avut senzația asta, cum să-i spun... de căldură arhaică, ascunsă. De afară nu părea.

— Da, casa e veche, într-adevăr. Mi-a rămas de la soțul meu, poate v-a spus Corina. A fost a socrilor, iar înainte au locuit aici două familii, niște oameni deosebiți și importanți la vremea lor. Mireanu, iar apoi, dacă nu mă înșel, Păvălache, profesorul Păvălache. Poate ați auzit.

— Nu cred, a intervenit Ilarion, rotindu-și privirile prin sufragerie. Oricum, simt aici un aer ales.

— Mulțumim, zâmbi Nicoleta, dar e mare zăpăceală în casa asta. De când am rămas singură, n-am reușit să fac față. A fost o perioadă când am angajat niște servitori, dar soțul meu a avut niște datorii, am încercat în fel și chip. În final, ce să zic, bine că n-am fost nevoită s-o vând. E singura mea mângâiere. Mai este și Velsabar, șoricarul meu mut.

— Chiar așa, Nicoleta, de unde îl ai? Data trecută nu era niciun câine pe aici.

— Da, e o poveste tare ciudată cu acest cățel. Luați loc aici, mai este și acolo un fotoliu, Ilarion, vă rog! Doriți un ceai, sau poate...

— Un ceai, da.

— Și noi.

— Minunat, numai o clipă... Mariana!

De undeva dintr-o cameră alăturată s-a auzit un mormăit nemulțumit. Apoi, zgomot de pași greoi, s-a deschis o ușă și în sufragerie a intrat un bărbat în vârstă, nu prea înalt, dar îndesat. Era îmbrăcat într-o salopetă prăfuită și ținea în mână o cană cu lapte. Era neras de câteva zile, avea o privire sticloasă, rece, iar gura strâmbă și întredeschisă trăda un fel de alienare incurabilă. Nicoleta a tresărit.

— Vladimir, scumpul meu, unde-i Mariana?

Bărbatul n-a reacționat. Părea înțepenit. Respira greoi și apăsător, se uita fix la musafiri, fără să scoată un cuvânt. Nicoleta s-a apropiat

de el și i-a șoptit ceva la ureche. Bărbatul a rânjit sec și s-a întors în camera de unde a venit. Nicoleta l-a urmărit cu privirea, iar apoi a strigat ascuțit:

— Mariana! Am vorbit ceva cu tine.

Abia acum Ilarion a remarcat profilul femeii. Avea gâtul lung și subțire, nasul ușor acvilin, urechile mici, buzele proeminente și senzuale. Totuși, părul vișiniu, strâns într-un coc imens la spate trăda o sobrietate nevrotică. Una dintre fete a chicotit prosteste. De undeva dintr-un coridor s-au auzit pași grăbiți. Peste câteva secunde în sufrageria uriașă a intrat grăbită o fată la vreo șaisprezece ani, foarte slabă, îmbrăcată într-o pijama purpurie. Avea părul roșcat și creț, ochii cenușii, pătrunzători, dar ceea ce sărea în ochi imediat era faptul că adolescenta nu avea o mână. Mâna stângă. Nicoleta i-a făcut semn să se apropie, a sărutat-o pe frunte și i-a spus:

— Unde ai dispărut, draga mea? Știi că nu-mi place să țiș după tine.

— Am... Eram la...

— Bine, pușor, hai că avem musafiri! Să facem cunoștință. Ea este Mariana, prietena mea, sufletețul meu neprețuit.

Ilarion s-a ridicat încet, vizibil descumpănit. Mariana i-a întins mâna slabă, cu degete subțiri și albe.

— Mă bucur nespun de mult că ați venit la noi în vizită.

Ilarion a strâns temător mâna subțire, iar Corina a intervenit imediat, risipind atmosfera apăsătoare:

— Ce surpriză, Nicoleta! Ce fetiță frumoasă! Eu sunt Corina, mă bucur mult să te cunosc. Ele sunt Elvira și Ileana.

— Marina. Îmi pare bine.

— Marina sau Mariana? Dacă nu sunt indiscretă.

— Depinde, a intervenit Nicoleta, după o vreme îndelungată, cu cât mai mult te preocupă cine ești, de unde ești, lucrurile încep să alunece, să se destrame.

— Poftim?

— Se destramă, nu mai poți alege, nu mai știi ce este autentic.

— Da, înțeleg.

Pentru câteva momente s-a instalat din nou aceea tăcere, dar Nicoleta a luat-o de mijloc pe Mariana, a mângâiat-o pe cap într-o tentativă stângace de a-i aranja părul și i-a spus:

— Te rog din suflet, lumea este de pe drum. Vreau să pregătești un ceai. Suntem... unu, doi, trei... suntem cinci, împreună cu tine șase. Ceai și fursecuri. Iar apoi... Nu, mai întâi ceaiul!

După ce Mariana a plecat, Nicoleta a luat-o pe Corina de mână.

— Știu, draga mea, știu. Am multe să-ți explic. A trecut ceva vreme de când n-ai mai fost pe la mine. Nimic nu rămâne la fel, nimic. Ți-am spus că sunt singură și într-adevăr sunt singură. Aici, în inimă.

Dar să știi, eu chiar te-am așteptat. Ce să mai zic? Am fost... am fost ca niște surori.

— Lasă, draga mea, să nu ne întristăm, nu-i cazul! Timpul trece, clipele contează. Mai bine povestește-mi, despre tot, schimbările astea, sunt bulversată, crede-mă!

— Da, te cred. Într-adevăr, nici nu știu de unde să încep. Anul trecut l-am adus pe Vladimir de la Cazimir. Nu intru în detalii, Corina, știi prin ce am trecut. Vladimir este soțul meu. A fost soțul meu, ca să mă exprim mai corect. Acum trei ani a plecat în Norvegia, unde urma să pună la punct o afacere. De acolo mi-a scris câteva scrisori. În prima mi-a dat de înțeles că va fi reținut pentru o perioadă neprecizată. I-am scris și l-am rugat să fie mai explicit. Au urmat scrisori tot mai îngrijorătoare și stranii. Mi-a scris despre niște oameni pe care i-a cunoscut acolo, niște pescari. Despre un oarecare Bern, un vânător care i-a propus o afacere serioasă. Doar atât mi-a scris despre afacere, că este serioasă. În celelalte scrisori mi-a sugerat să mă implic mai mult în combinațiile de aici. Asta mi-a părut ciudat, fiindcă el niciodată n-a avut încredere în mine, din punct de vedere financiar. Plus că nu mi-a dat niciun fel de indicații concrete, de unde să încep, ce să fac. Eu știam foarte puține lucruri despre afacerea lui de aici. Câteva terenuri, niște grajduri, carne, lapte și o grămadă de angajați. Apoi chestiunile s-au înrăutățit de-a binelea. Vladimir nu mi-a mai scris câteva săptămâni, timp în care am fost vizitată de niște dubioși care m-au întrebat pe un ton apăsător când se întoarce Vladimir. Le-am spus că nu am nicio veste de la el, tremuram toată, credeți-mă. Dar m-am stăpânit, am fost drăguță, ca să zic așa, și dubioșii n-au insistat.

Dar câteva zile mai târziu, nebunie curată, m-am pomenit la poartă cu un tip și mai bizar. Era dus rău, transpira și se uita mereu prin părți. Nici nu i-am surprins privirea. M-a întrebat dacă n-am vreo veste de la Vladimir, apoi m-a rugat să-i arăt ultima scrisoare. Speriată cum eram, i-am adus scrisoarea, iar el a cercetat-o și mi-a spus că nu este de la Vladimir. M-a sfătuit să plec pentru două zile din localitate, fără să-mi dea alte detalii. Eram în prag de criză nervoasă, am alergat după el și l-am rugat să-mi dea măcar o explicație. În cele din urmă, înainte de a urca în mașină, necunoscutul mi-a spus: „Pleacă și nu mai pune întrebări!”. Atât. N-am dormit toată noaptea, iar a doua zi am decis să nu plec nicăieri. Am hotărât să rămân, indiferent de consecințe. Trebuia să aflu adevărul, cu orice preț. Dar asta nu-i nimic, să vedeți mai departe! În ziua următoare am mai primit o scrisoare. Eram plină de speranță, dar când am desfăcut-o mi s-a tăiat răsuflarea. În plic era o bucată de piele uscată, ca o petală uitată peste ani într-o carte. De fapt, era o pleoapă. Mi-am dat seama după gene. Pe pleoapă era tatuat un triunghi minuscul. În plic mai era o poză cu o cheie, iar pe spatele fotografiei era trecut un număr de telefon. La

început am vrut să sun la poliție, în legătură cu pleoapa, dar am ezitat. Mi-am luat inima-n dinți și am sunat la numărul de pe hârtie. Mi-a răspuns o femeie. Mi-a spus că aștepta telefonul meu. Știa cum mă cheamă. M-a întrebat dacă am fost vizitată de un individ paranoic. I-am spus că da și femeia m-a rugat să revin cu un telefon peste două ore. N-am rezistat, am început să țip la ea. Am rugat-o să-mi dea explicații. Ea mi-a repetat, foarte calmă, să revin peste două ore, fiindcă avea de verificat niște date. Atunci i-am spus că voi anunța poliția, dar femeia, enervant de liniștită, m-a avertizat că dacă voi apela la cineva voi fi dusă la Cotoru, unde voi face cunoștință cu mâncătorii de capete. Apoi a trântit receptorul. Am înmărmurit pur și simplu. Două ore au trecut ca două luni. Am sunat-o din nou. Mi-a spus că are nevoie de fotografia cu cheie, mi-a indicat un loc de întâlnire și mi-a promis că îmi va explica totul.

Urma să mă văd cu ea în dimineața următoare, într-un loc izolat, lângă Barca. Am plecat cu mașina pe la patru dimineața. La cinci aveam întâlnirea. Am luat cu mine arma de vânătoare. Iertați-mă o clipă, mă duc să văd de ce întârzie ceaiul. Mă întorc imediat.

După ce Nicoleta a plecat, Ilarion a întrebat-o pe Corina:

— Tu chiar vrei să rămânem aici peste noapte?

Corina a zâmbit.

— Nicoleta mi-a fost colegă de facultate. De ce, mă rog, te-ai panicat?

— Nu m-am panicat, dar o văd pentru prima dată și deja ne-a luat cu orori. Cum să-ți spun, eu n-am pregătirea necesară ca să mă pot relaxa în condițiile astea. Propun să ne cărăm.

— Hai că-i bună! Ce-ai pățit, mami? La urma urmei, dacă nu-ți place povestea, spune-i în față. Roag-o să schimbe subiectul, să-ți arate casa, știu și eu, povestește tu ceva mai coerent sau dă-te la ea. Ce vrei de la mine?

— Ce vreau?

— Da, ce vrei? Ce nu-ți convine? Nu mi-ai spus tu să-ți fac cunoștință cu o bunăciune?

— Dar mi-ai spus că locuiește singură.

— Locuia singură, n-am știut. Și mie mi se pare ciudat, dar ce să fac, suntem deja aici.

— Stai, cred că vine!

— Uite și noi, cu fiertura de trifoi! Sunteți bine? Hai să trecem cu toții la masa asta, sub candelabru. E mai comod și e mai multă lumină. Mariana, fursecuri am spus! Acum, dragii mei, îmi pare rău că n-am întrebat mai devreme. Vă e foame? Ilarion?

— Nu, mulțumesc.

— Pe bune. Poate vrei niște sărmăluțe sau măcar o ciorbă?

— Mulțumesc, dar, sincer, nu mi-e foame.

— Ce-i cu voi, oameni buni? Fetelor! De ce sunteți așa de tăcuți? Corina?

— E în regulă, draga mea, hai mai bine să bem! Înțelegeți ce vreau să spun.

— Corect! Să bem ceva serios, nu ceai. Mă întorc imediat. Ilarion, dacă te hotărăști cu sărmăluțele, mă anunți.

Nicoleta a ieșit din sufragerie, iar Ilarion s-a apropiat de Corina.

— Auzi, hai să ne cărăm! M-am plictisit. Hai altundeva.

— Ajunge! În primul rând, nu este politicos. Oamenii întind masa.

— Oamenii? Cine era ciudatul ăla în salopetă? Nu l-ai văzut cum se uita la noi? Ce-i cu fata aia fără mână? Ce pula mea e aici? Se face doișpe imediat. Nicio muzică, niciun zgomot. Ție chiar îți pare normal?

— Gata, cred că vin. În sfârșit, Nicoleta, Mariana, nu vă mai agitați atâta, pe bune, hai să ne relaxăm cu toții.

— Dar nu e nicio agitație, este plăcerea noastră. Nu-i așa, Mariana?

— Da, într-adevăr, ne bucurăm nespuse de mult că ați venit la noi în vizită.

— Ilarion! Bere, votcă, țigări de foi? Fetele, ne simțim și noi bine în viața asta? Și n-ar strica un aperitiv. Of, ce zăpăcită sunt! Mariana, organizează te rog un platou. Cu de toate.

— Nicoleta, nu te supăra, sunt foarte curios...

— Sigur, Ilarion, am simțit eu că te frământă ceva. Ilarion e un nume frumos și, să știi, prietenii Corinei sunt și prietenii mei. Mariana, vinul! Te ascult, Ilarion!

— Am vrut să te întreb despre casă. Eram curios câte camere are.

— Mă bucur că întrebi. Aici la parter avem patru camere plus bucătăria, sufrageria, debarale, baie, toaletă. La etaj mai avem patru camere, două dormitoare, bibliotecă, salon de audiții. Deasupra, terasă.

— Salon de audiții?

— Da, noi avem o colecție specială de muzică, de la socrii mei. O colecție de rarități.

— Foarte curios, ce muzică?

— În primul rând, simfoniile lui Kommer, opere complete. Concertele lui Petruhin, sper că știi despre ce vorbesc!

— Nu prea.

— Cum adică? N-ai auzit de Mstislav Petruhin, continuatorul lui Eliseev? Mi se pare mai subtil decât Kreuser și chiar decât Berta Caroli. Să nu-mi spui că n-ai auzit despre Eliseev, Caroli sau Kreuser!

— Asta e, n-am auzit, dar unde se încadrează?

— Greu de spus, muzica lor e greu de încadrat. Este dincolo de imaginație. Sincer. Adică pe Taulher sau Fima Mozaikina îi mai poți

încadra undeva, dar pe Caroli sau Petruhin, nu prea.

— Dar ce este? Muzică simfonică, orgă, pian, lăută, flașnetă?

— Ești cumva iritat?

— Nu sunt iritat, sunt curios. Și puțin frustrat, fiindcă nu sunt un diletant, crede-mă! Ascult cu mare plăcere Brahms, Prokofiev, Stravinski. Uneori Xenakis, dar de Petruhin, Mozaikina sau Taulher prima dată aud.

— Nicio problemă, Ilarion! Sunt autori obscuri, nu s-au impus precum Xenakis. Și, crede-mă, mai am și alți autori străluciți în colecție. Poate ai auzit de Stavridov, Briolla, Marten de Barr, Paramonoff, Demian Covalevski, Irene Lupan, Artur Zauss, Mario Morna?

— Artur Zauss?

— Da, marele Artur Zauss! A fost deportat în 1948, iar apoi executat pentru convingerile sale politice. O pierdere ireparabilă! Într-o vreme era accesibil Concertul nr. 9. L-ai ascultat?

— Nu sunt sigur. Am auzit de Artur Zauss, dar...

— Ei bine, ai ocazia să-l ascuți la noi. În afară de asta, mai am și câteva casete video. Concertul de la Serpenta cu Stavridova și Kommer, festivalul de la Statz. Corina știe despre ce este vorba.

— Da, un festival extraordinar, unic în felul său. A devastat convențiile. Carlson, Emma Cloud, Ermolaev și mulți alții.

— Prima dată aud. Sincer, mă simt complexat.

— Stai liniștit, Ilarion, dacă rămâneți la noi pentru câteva zile, veți avea ocazia să ascultați ceva cu adevărat special. În afară de asta, avem și o bibliotecă de neuitat. Nu vreau să mă laud, dar am un Durmaher de la 1594, apoi câteva dintre caietele lui Potapov de la 1802. De-a dreptul fascinante. Ca să nu mai vorbim despre tratatele lui Mermun Lausher sau cercetările lui Seno Lapa. Sinceră să fiu, n-am studiat decât o infimă parte din colecție. Soțul meu le-a tot adunat, a cheltuit o avere. Ilarion, trebuie neapărat să arunci o privire, chiar merită.

— Nicoleta, crede-mă, abia aștept să văd colecțiile, dar momentan mă frământă altceva. Bărbatul acela, Vladimir, dacă nu mă înșel, cine este?

— Vladimir? Vai de mine, o coincidență de nume, Vladimir e grădinarul nostru. Fetelor, mai avem și înghețată! Nu ne grăbim nicăieri. Mariana, fii drăguță! Dacă doriți, putem să trecem la etaj, acolo e o atmosferă mai plăcută. Putem asculta muzică, putem răsfoi niște albume sau deja sunteți obosiți?

Câteva clipe Ilarion s-a uitat abătut la Corina, iar Ileana s-a ridicat de la masă și a întrebat:

— Unde se află baia?

— Te conduc imediat, se oferi Nicoleta. Vino după mine!

Între timp, Mariana a plecat probabil după înghețată, iar Ilarion s-a apropiat de Corina.

— Ascultă-mă puțin, mie chiar nu-mi place atmosfera de aici. Femeia asta se dă mare și tare cu colecțiile ei. O face pe rafinată, iar eu mă simt ca un tâmpit. Și, oricum, am o presimțire nu tocmai bună. Încă nu-i târziu, hai să ne cărăm!

— Măi frate, tu chiar ești paranoic! Dacă nu-ți place poți să te cari. Hai, ce mai aștepti? Salvează-te cât nu-i târziu! Ești mai fricos ca o femeie. Uite la Elvira, e binedispusă, ce zici Elvira, suntem în pericol?

— Încetați! Ilarion, calmează-te! Totul e perfect. Nicoleta e foarte drăguță cu noi, Mariana la fel, iar domnul acela, nu știu ce să zic...

Zgomotul de pași a întrerupt discuția. Nicoleta și Mariana și-au făcut din nou apariția.

— Am venit cu surprize. Cine pofteste înghețată cu sirop de căpșuni? Toată lumea, evident. Ilarion, văd că nu te-ai atins de băutură! Vrei să rămâi lucid, să controlezi situația, ei bine...

Nicoleta, îmbujorată, a împărțit cupele, Mariana a mai turnat în pahare. Ilarion urmărea totul cu un zâmbet prefăcut, a fixat-o pe Nicoleta cu privirea și a spus pe un ton acid:

— Văd că cineva nu vrea înghețată. Sunt doar cinci cupe.

Nicoleta a reacționat imediat:

— Cum adică cineva nu vrea? Toată lumea vrea. Suntem cinci, nu?

— Suntem șase.

— Ah, iertați-mă, ce zăpăcită sunt! Am uitat de Ileana. E la baie. Sper că nu s-a rătăcit, sunt niște coridoare mai întortocheate până acolo, adică până aici. Mariana, pușor, du-te și vezi dacă Ileana nu s-a rătăcit.

Ilarion a urmărit-o neliniștit pe Mariana, apoi s-a ridicat de la masă și s-a apropiat de o pictură pe care n-o observase până atunci. Era un tablou vechi, un portret de femeie cântând la vioară, dar, în loc de arcuș, avea un soi de tijă subțire din sticlă sau cristal. Avea ochii închiși. Ilarion a remarcat nuanțele calde, estompate, un clarobscur amintind de Franz von Stuck. O lumină vâscoasă, auriu-sângerie de la un șemineu în planul doi. Femeia avea capul înclinat, iar pe obraz i se prelingea o lacrimă. Ilarion a simțit o căldură stranie care i-a învăluit trupul. Apoi a tresărit. Nicoleta era lângă el. L-a cuprins de umeri, și-a lipit buzele de urechea lui și i-a șoptit:

— Nu trebuie să-ți fie frică de mine. Vreau să te simți bine, vreau să mă săruți, să mă dezmierzi, îmi plac mâinile tale. De când ai venit am vrut să-ți spun asta. Sunt așa de singură.

Descumpănit de-a binelea și respirând tot mai agitat, Ilarion a întors capul. Corina și Elvira se sărutau. Nicoleta l-a mușcat ușor de

buză pe Ilarion, iar el a cuprins-o de mijloc. Au început să se sărute, din ce în ce mai lacom. Nicoleta îl strângea pe Ilarion în brațe și respira adânc, voluptuos. Corina a început s-o dezbrăce pe Elvira. Între timp, din coridorul întunecat și-au făcut apariția Mariana și Ileana. Fetele s-au oprit mirate de priveliștea pe care au surprins-o. Elvira o dezbrăca pe Corina, Ilarion și Nicoleta se sărutau într-un fotoliu. Mariana s-a apropiat încet de fotoliu și cu degetele subțiri de la singura ei mână a început să desfacă părul Nicoletei. Ileana n-a stat mult pe gânduri, s-a apropiat și a început s-o sărute pe Mariana. Liniștea din sufragerie era întretăiată de foșnete și suspine. Nicoleta s-a rupt din brațele lui Ilarion. Avea sânii dezgoliți, ochii strălucitori, iar buzele îi ardeau ca un foc îndepărtat. S-a ridicat încet, cu părul desfăcut, de un vișiniu tulburător.

— Dragii mei, să mergem sus! Vreau să facem baie împreună, să gustăm un vin ales, să ne îmbrăcăm în halate albastre de satin, iar apoi să ne descoperim ca niște lumi străine și să ne iubim, să ne iubim la nesfârșit.

Ilarion s-a ridicat, vedea totul ca prin ceață. Lucrurile se dizolvau, apoi răsăreau, o beție a minții pe care nu și-o putea explica. S-a apropiat clătînându-se de masă. Nicoleta l-a luat de mână, l-a tras încet spre ieșirea din sufragerie. Corina și Elvira s-au ridicat și ele, păreau hipnotizate, se clătinau încet cu ochii ațintiți spre nicăieri. Ileana și Mariana se sărutau în continuare. Nicoleta le-a făcut semn să se alăture. Toată lumea a ieșit din sufragerie. S-a făcut liniște.

Peste jumătate de oră, în sufragerie a intrat Vladimir. În aceeași salopetă, cu aceeași privire sticloasă și rece. S-a apropiat de masă, a ridicat una dintre cupele în care mai era înghețată. A închis ochii, adulmecând-o prelung, apoi a lins marginea cupei. A lăsat cupa, a făcut un cerc prin sufragerie și s-a oprit în fața picturii. S-a uitat la ea fără să clipească, nemișcat, după care și-a acoperit fața cu palmele și a început să plângă. Umerii masivi îi tremurau, plângea înfundat, în hohote, apoi, brusc, s-a oprit. Și-a șters lacrimile cu dosul palmei, s-a uitat precaut în jur și din nou s-a apropiat de masă. A deschis un sertar și a privit îndelung obiectele de-acolo. Sertarul avea patru compartimente. Primul era liber, al doilea era plin cu lumânări, al treilea cu tuburi subțiri de cristal și ultimul cu niște cutiuțe ovale din lemn. Vladimir a numărat lumânările. Erau șase. A luat din celălalt compartiment un tub de cristal, i-a cercetat cu atenție capetele, l-a strâns între degetele butucănoase și l-a frânt în două. Clinchetul prelung și subțire care s-a produs la frângerea tubului s-a stins neverosimil de lent. Vladimir a adulmecat cele două fragmente, a mormăit ceva și a încremenit cu gura deschisă. Saliva i s-a prelins pe barba aspră, iar el a mai scos din sertar un tub, l-a strâns între degete și l-a frânt. De data asta, sunetul a fost mai adânc, cu un ecou subtil,

interminabil. Vladimir a închis ochii. De la etaj s-au auzit râsete, zgomot de pași, plescăit de apă. A deschis ochii, a oftat prelung și a frânt următorul tub. Sunetul subtil și cald s-a stins încet, preț de câteva minute. Cu respirația întretăiată, Vladimir a continuat să frângă tuburile. Într-un târziu, a înșirat fragmentele pe masă. Erau douăsprezece tuburi frânte. Douăzeci și patru de jumătăți. A cercetat cu atenție fragmentele și l-a ales pe cel mai scurt. A scos din sertar o cutiuță ovală, a pus în ea fragmentul de cristal și a strecurat-o în buzunarul salopetei. A adunat de pe masă fragmentele rămase, le-a băgat în compartimentul liber, a închis sertarul și a ieșit din sufragerie. Afară se lumina de ziuă. Câinele mut dormea lângă ușă.

din volumul *Organismecanisme*,

Editura Ziua, 2002

© Mitoș Micleușanu

Salonul de estetică

Nenorocirea se abătu asupra familiei Negură pe neașteptate, într-o primăvară minunată care numai necaz nu prevestea. Domnul Negură, un om mărunț și palid, cu o față încercănată, bântuită de nesfârșite conflicte interioare, stătea abătut pe marginea patului, lângă sicriul soției sale Elampia.

Defuncta, o femeie masivă, zăcea în sicriul îngust ca o balenă blocată între stânci subacvatice. Domnul Negură, descumpănit, bătea darabana pe marginea coșciugului, încercând să pună cap la cap toate problemele pe care le avea de înfruntat în continuare. Privit dintr-o parte, bărbatul părea zguduit de cele întâmplare, linia buzelor sale crispată era strâmbă. Un colț al gurii era coborât, iar celălalt ridicat. Cu alte cuvinte, profilul din partea stângă părea profund deprimat, iar din partea dreaptă părea satisfăcut de cele întâmplare. Adevărul era undeva la mijloc, izvorul dezechilibrului său nu era pierderea soției, fiindcă nu-și amintea s-o fi iubit vreodată. Mai degrabă îl sfredelea presimțirea cheltuielilor ce-l așteptau și totuși, imediat după decesul concubinei, bărbatul remarcase că nu-i mai transpirau palmele. Asta nu putea însemna decât un singur lucru. Odată cu sfârșitul soției, venise sfârșitul dezgustului, capătul chinului.

Domnul Negură se ridică obosit de lângă sicriu și se îndreptă flegmatic către dulapul negru ce întuneca partea opusă a camerei. Se opri în fața lui, ezitând să-l deschidă. Știa dinainte că era plin cu lucrurile cele mai lipsite de rost dintre toate lucrurile care existau pe fața pământului. Lucrurile ei. Dulapul negru era plin cu haine fără de strălucire, cumpărate de Elampia din cea mai șocantă lipsă de gust. Câteva sertare pline cu cosmetice paradoxal de cenușii, țoale aspre și gri, pantofi butucănoși și desuuri sinistre. Parcă le vedea prin ușa neagră a dulapului, dar simți o undă ce-i potoli dezgustul, fiindcă va elibera acest dulap cât se poate de repede și va scoate din casă conținutul lui malign.

Odată rămas singur, cea mai dificilă sarcină pentru domnul Negură era extirparea regretului și a rutinei strecurate în sufletul lui de-a lungul căsniciei măloase. La o analiză mai atentă, domnul Negură înțelese că ghearele obișnuinței, ale plafonului sentimental și comodității sunt deja prea tocite ca să prezinte dificultăți la înlăturare. Acum, avea de onorat ultimele obligații de văduv și, deschizând agenda, se concentră la lista cu priorități. Erau de rezolvat asta și asta, dar în primul rând, exact, salonul de estetică mortuară. Obligatoriu mâine. Serviciile salonului erau costisitoare, dar Negură nu avea de

gând să le evite. Dimpotrivă, părea nerăbdător... În ziua următoare, defuncta fusese transportată la locul convenit, într-o sală de un alb traumatizant. Domnul Negură se uită descumpănit la masa de nichel, urmărind mișcărilor mecanice ale esteticianului care pregătea trusa și instrumentele necesare.

— Mă iertați, maestre, am înțeles că există posibilitatea...

— Bineînțeles, stimat domn, noi lucrăm la cel mai înalt nivel. Să-mi spuneți fără nicio rețineră cum ați dori să arate defuncta. Cât privește aspectul defuncțiilor noi ne bazăm pe indicațiile clienților. Știți cum e, câți defuncți, atâtea gusturi. Îmi dau foarte bine seama prin ce treceți. Dacă sunteți pregătit, vă ascult.

Domnul Negură stătu câteva clipe cu privirea înlemnită pe chipul de ceară al soției sale și în cele din urmă spuse cu o voce sugrumată de emoție:

— Știți, de fapt, într-adevăr îmi este foarte greu, dar nu vreau să mă înțelegeți greșit, dar sunt derutat de-a binelea, fiindcă... Nu știu, nu cred că pot să vă spun. Îmi pare rău, dar nu pot.

— Vai de mine, domnule, nu vă neliniștiți. Eu vă înțeleg foarte bine, credeți-mă, nu-i cazul să ascundeți ceea ce simțiți, încercați să eliberați tensiunea. Sper să mă înțelegeți. Mă ocup cu asta de ani de zile. Mă confrunt zi de zi cu deșertăciunea asta existențială, cu incapacitatea de-a înțelege de unde venim și încotro ne îndreptăm. Aveți încredere în mine, sincer, puteți să-mi mărturișiți orice durere. Sau poate aveți pretenții mai speciale? Nicio problemă. Sunt obișnuit, știu să ascult, sunt capabil să înțeleg. Este specialitatea mea și nu cred că-i cazul să lăsați durerea să vă estompeze pretențiile estetice.

— Nu, Doamne ferește! Nu-i vorba de nu știu ce pretenție... adică, poate ar fi, cum să vă spun, o dorință de-a mea ceva mai stranie. Știți, maestre, chiar dacă sună patetic, vreau să mă destăinui, să vă povestesc totul. Eu, de fapt, eu n-am iubit-o niciodată... pe ea. Am fost prea slab și lipsit de voință ca să rezist în fața resemnării. Înțelegeți? În fața resemnării care m-a înghițit imediat ce m-am căsătorit. Pentru cineva resemnarea poate fi înălțătoare, iar fatalitatea izbăvitoare... Dar nu vreau să mă bălăcesc în nihilism, așa, de dragul tristeții. Vreau să mă țin mai strâns de realitate, de palpabil. Simt că e vital să-ți păstrezi bucuria, recunoștința, admirația față de feminin, de pământesc, de natură. Adică, îmi dau bine seama... în cazul meu, poate e un dezechilibru la mijloc, o incertitudine patologică. Prăbușiri din astral în visceral. Sau invers... Atâtea aspecte incompatibile la prima vedere, dar necesare... în parte și în ansamblu. Ele se întrepătrund așa cum se întrepătrunde sufletul cu necesitățile noastre fiziologice, așa cum coexistă zâmbetul și rânetul în aceeași expresie. Sper să mă înțelegeți... cu riscul de a părea cinic, m-am trezit vădov, un statut pe care l-am așteptat cu sufletul la gură. Iar acum am prima

și poate ultima ocazie de a corecta ceea ce m-a deranjat toată viața. Posibilitatea de a interveni definitiv, de a o face să arate așa cum am vrut eu să arate. Să fie în neființa ei ceea ce vreau sau, mai bine zis, am vrut eu să fie. Știu, este inutil, dar nu mă pot abține. O să vi se pară extrem de pueril, dar niciodată n-am avut curajul să-i spun... cât de dezgustătoare mi se părea, de la o vreme. Din ce în ce mai dezgustătoare. Stupiditatea și animalismul poftelor ei mă lăsau cu un zâmbet sec și tâmp. Nu înțelegeam sau, mai exact, nu-mi mai aminteam clar s-o fi cerut vreodată de nevastă... Cine era de fapt? Cum am ajuns împreună? Toate astea mă paralizau, dar ea îmi zâmbea mereu. N-am îndrăznit s-o întreb nimic... o surprindeam cel mai des în fața oglinzii unsuroase, făcea grimase, exersa expresii, mișcări voluptuoase. Mi se părea monstruoasă satisfacția cu care se adulmeca, lipsa de gust cu care se îmbrăca, se farda, se coafa. Maestre, credeți-mă, nu-i nimic mai chinuitor decât să te simți paralizat în fața stupidității, fățarniciei și a urâteniei absolute. Știu că sunt un idiot sinistru, dar sper să înțelegeți ce simt acum, când totul s-a terminat și pot să-mi descarc amărăciunea, dar mai ales pot să modific aspectul acesta, mă iertați. Salonul dumneavoastră este nemaipomenit! Îmi oferă unica posibilitate de a o vedea așa cum au tânjit ochii mei să o vadă, așa cum mi-am închipuit-o în toți acești ani pustii. Mă rog, ce-a fost a fost și poate nu mai are nicio importanță aspectul ei acum, înainte de înhumare. Poate mă veți considera și mai nebun, dar astănoapte am visat că m-am îndrăgostit de soția mea, proaspăt finisată în acest salon.

Esteticianul continua pregătirile, ascultând încruntat povestea clientului. În fond, ce treabă avea el? Un estetician capătă în timp o imunitate de nepătruns.

— Mda, într-adevăr, înțeleg foarte bine prin ce treceți, dar, iertați-mi stângăcia, cum ați dori totuși să arate soția dumneavoastră, ca să putem începe?

— Ah da, făcu domnul Negură, schițând un zâmbet bolnăvicios. Sper că nu v-am deranjat prea tare cu destăinuirile mele bizare. Iar cât privește aspectul... decât să vă explic ce și cum, mai bine... iată, am adus o poză, ca să nu ne mai complicăm.

— Perfect, exclamă nerăbdător specialistul. Să vedem despre ce-i vorba.

Domnul Negură scoase din buzunar o agendă nu prea arătoasă și, răsfoind-o cu degetele tremurânde, găsi poza și o întinse specialistului. Acesta fixă fotografia cu privirea întristată, apoi își ridică brusc ochii.

— Să știți că nu vă înțeleg, domnule. Doar nu vreți să spuneți că femeia din poză este defuncta?

— Nici n-am spus că este. Așa aș vrea să arate. Înțelegeți?

— Păi, vedeți dumneavoastră, portretele acestor femei sunt total

diferite, aceasta din poză, într-adevăr, este frumoasă, tânără.

— Maestre, poate veți râde, dar femeia din poză este... de fapt, iubirea vieții mele. Poate, pentru faptul că m-a părăsit, știți cum e cu marile iubiri... neîmpărtaşite, întrerupte. Ea a fost totul pentru mine. Odată cu plecarea ei a plecat și sensul vieții mele, mi-a pierit încrederea și m-a copleșit o dezamăgire devastatoare. Iar acum, sincer, nu-mi pot continua drumul știind că, undeva, cineva o are, o conține, o deține, o întreține, o posedă! Când mă gândesc că femeia pe care o iubesc nu se mai gândește la mine, nu-și mai amintește de mine, nu are nicio scânteie de nostalgie în legătură cu timpul petrecut împreună, mă simt... inexistent. După ani și ani, n-am reușit s-o uit. Am încercat în fel și chip, dar n-am reușit. Iar acum, mi-a venit această ultimă idee, m-am gândit că, dacă voi îngropa chipul ei, voi scăpa, le voi îngropa pe amândouă. Voi băga în mormânt iubirea și ura! Cele două năpaste care mi-au schilodit viața.

Specialistul îl privi compătimator pe domnul Negură.

— Nici nu știu ce să vă spun. De fapt, îmi cereți să schimb definitiv chipul soției dumneavoastră. Nu zic că este imposibil, dar vorbim deja despre o operație estetică, ca să nu-i spunem plastică, și vă dați seama că se modifică și niște cifre...

— Maestre, cât n-ar plăti omul pentru îngropăciunea necazurilor, spuneți-mi?

— Da, da, gemu esteticianul. Așa este, vă înțeleg foarte bine, vom face totul ca la carte.

Domnul Negură zâmbi întristat și strânse recunoscător mâna specialistului. Acesta tresări, uluit. Abia acum remarcă un detaliu care-i dădu fiori. Două panglici negre, prinse-n pieptul domnului Negură. Una mare în dreptul inimii și una mai mică în partea dreaptă, abia vizibilă pe costumul negru.

din volumul *Organismecanisme*,

Editura Ziua, 2002

© Mitoș Micleușanu

Angelo Mitchievici

ANGELO MITCHIEVICI (n. 1972) a absolvit Facultatea de Litere a Universității din București. Este coautorul volumelor de antropologie culturală: *În căutarea comunismului pierdut* (Paralela 45, 2001), *O lume dispărută* (Polirom, 2004) și *Explorări în comunismul românesc* (trei volume, Polirom, 2004-2008). A publicat (selectiv): *Mateiu I. Caragiale. Fizionomii decadente* (eseu, ICR, 2007), *Cinema* (proză scurtă, Polirom, 2009), *Decadență și decadentism în contextul modernității românești* (eseu, Curtea Veche, 2011) și *Umbrele paradisului. Scriitori români și francezi în Uniunea Sovietică* (eseu, Humanitas, 2012). Este lector doctor la Facultatea de Litere a Universității „Ovidius” din Constanța.

Niște gândaci

Își amintea de bunicul său, un individ taciturn pe care părinții îl vizitau rar și pe care nu-l pomeneau aproape niciodată. Numele lui era pronunțat cu un soi de enervare, iar părinții evitau să discute despre el în fața lui. Sumar, portretul pe care aceștia i-l făcuseră i se potrivea. Era țăfnos și nu avea chef de vorbă. Vizita era mai mult o datorie, așa cum mama lui îi spusese tatălui când acesta izbucnise pe neașteptate într-o serie de înjurături care se terminase într-un vehement „Nu mai crapă odată fierea-n el“. Era tot ce tatăl lui putea da în împrejurări de mare nervozitate. Problema era alta și avea să înțeleagă prudența lor și atenția de care se bucura bătrânul când părinții pășeau pe teritoriul lui. Avea o moștenire de lăsat și, cum mai erau o soră și un frate înscriși pe lista de așteptare, vizita se impunea. Îl examinase cu atenție pe acest bătrân, de care fusese ținut la distanță pentru că avea „petele lui la dosar“, ca pe o insectă mare și cenușie de la care nu știi la ce să te aștepti și care, în nemișcarea ei, îți impune totuși respect. Nici el nu-i arătase nici cel mai mic semn de prietenie, îl privise scurt, încruntat și apoi întorsese fața în altă parte. Se gândea că avea poate un motiv serios pentru care era supărat. Stăteau la masă și mama se simțea obligată să facă conversație pentru toți, să fie veselă, să discute despre viitor, despre planurile lor, pe care ea i le expunea bătrânului cu răbdarea cu care ai hrăni un copilăș care împinge cu încăpățănare lingura la o parte. Acesta scotea din când în când câte un cuvânt care aducea mai mult a mormăit. Singurul cu care era totuși dispus să vorbească era tatăl său. Subiectul era unul și același: dacă ar fi venit americanii. El nu înțelegea de ce trebuie să vină americanii și ce avea să se schimbe cu asta. Nu-i invitasе nimeni la masă și, de altfel, ei nu soseau niciodată, în ciuda insistențelor bunicului, urmate de argumentele tatălui său. Nu, nu aveau să vină, de fapt nu avuseseră niciodată de gând să vină. Și aici tensiunea creștea, cei doi sfârșeau prin a nu-și mai vorbi, iar mama simțea nevoia să vorbească pentru toți și pentru niciunul. Mai târziu a realizat că de fapt mama nu vorbea atunci doar ca să umple golul lăsat în urma altercațiilor, ci și dintr-un fel de frică. Frica de a se lăsa tăcerea și golul acela de neastupat din sufletul lor, gol în care și cea mai mică mișcare ar fi vibrat amenințător. Sau frica de discuția care avea loc și de faptul că ea ar fi putut fi înregistrată. Îi auzise discutând într-o seară cum că în locuința bunicului s-ar afla niște microfoane, iar el și-l imagina pe bunic vorbind de unul singur și toată lumea ascultându-l la radio: „Și acum, dragi auditori, invitatul nostru din seara aceasta...“, după care

bunicul ar fi bolborosit: „Niște gândaci, sunteți cu toții niște gândaci“. Poate că din cauza microfoanelor, ca să fie la rândul ei înregistrată și să devină celebră, mama adăuga din când în când cu o voce stridentă, mai înălțată în ton: „Comuniștii construiesc locuințe noi, au ridicat țara asta“. Bunicul o privea pe sub sprâncene și o dată adăugase sec: „Să mă pupe-n cur“. Iar atunci mama amuțise complet câteva minute, iar cuvintele se rotiseră ca un cârd de păsări speriate prin cameră și, cu un viraj brusc, se aruncaseră în ciorbă când bunicul plesnise cu lingura farfuria, ridicându-se brusc de la masă. Fusese poate singurul său moment de furie necontrolată, singura dată când scăpase hăturile. În ceea ce-l privea, aștepta să reînceapă discuțiile despre America și despre americanii care aveau să vină într-o zi.

A întrebat și a aflat că America era o țară, o țară foarte mare, aproape cât un continent, și că fusese descoperită de un genovez, Columb, care-și cucerise astfel dreptul de a o numi, numai că soarta îi jucase o festă lui Columb și în locul său un altul, Amerigo Vespucci, dăduse numele noului continent. Columb nu se alesese cu mare lucru, în afara faptului că devenise pentru un timp guvernator al noilor ținuturi și-și aranjase familia, ceea ce nu era puțin. Câți se puteau lăuda cu asta? Poate doar vecinul de la patru, care era măcelar și care aranjase ca băiatul lui să lucreze la Direcția Vămilelor. Cât despre Columb și numele continentului pe care el îl descoperise, era de neînchipuit cum nu se făcuse corectura. Exista totuși o explicație, se pare că acest Columb se înșelase, în călătoria sa el crezuse că va descoperi nici mai mult, nici mai puțin decât Indiile. Din cauza aceasta, primii locuitori ai Americii fuseseră numiți în mod greșit indieni. Pe ei îi puteai vedea în toate filmele, erau bronzăți, se numeau apași cei buni, comanși sau sioux cei răi, purtau pene în păr și vorbeau perfect limba germană. Winnetou era eroul lui preferat, cel mai bun indian, care nu avea să devină niciodată pe deplin american, fiind ucis de dușmanii săi în *Comoara din lacul de argint*.

Lucrurile se complicau. De ce totuși ar fi trebuit să vină americanii? De ce nu indienii? Ultima vizită la bunicul și-o amintea foarte bine, ca de obicei, mama făcea cumpărături, aducea legume și gătea. Se pare că bunicul nu se obosea prea mult cu bucătăria, în frigider descoperise o mulțime de conserve, iar bătrânul lipise etichete albe pe ele pe care scria *mai, iunie, august*. Anii nu erau trecuți. De fapt, gătitul începea cu curățenia în bucătărie și pufnitul plin de dezgust și oprobriu al mamei, urmate de observații pertinente care îi acompaniau activitatea. „Iar te-ai umplut de gândaci“, bodogănea ea. Cert este că, deși nu era mâncare, erau totuși gândaci. Descoperise și el unul. În ciorbă. Ceea ce era deja prea mult. Mai precis, în ciorba din farfuria lui, plutind într-un mic cerc de grăsime, așa cum în filme criminalii împușcați zac într-o baltă de sânge. Îl arătase tuturor,

mulțumit că avea un motiv să nu mai mănânce. Mama se dezlănțuise cu partitura ei favorită, mizeria și necesitatea de a veni mai des acolo – nu avea de gând –, și cu referire la rostul unei femei în general – „Dacă ar mai trăi Mama!“ –, așa că, fără să clipească, bunicul își băgase lingura în ciorba lui, scosese cadavrul din ea și-l înghițise. Își amintea și acum liniștea care se lăsase, apoi cum se ridicaseră de la masă, iar tatăl și mama se duseseră în hol ca să se îmbrace și să se încălțe și, fără o vorbă, părăsiseră apartamentul. Așa că el fusese preț de câteva secunde ultimul care-și văzuse bunicul. Stătea nemișcat și-l privea și pentru prima oară îi zâmbise. Era un zâmbet plin de înțelegere, înțelegerea lor, și știuse că prin acel zâmbet bătrânul îi lăsa întreaga moștenire lui, alta, desigur, decât cea pe care visau părinții săi s-o moștenească, una mult mai asemănătoare poate celei pe care Columb o lăsase Europei.

La înmormântare ajunsese din nou acolo. De data aceasta nu mai erau singuri, nenumărate rude vociferau și își amestecau sfaturile, ordinele, înjurăturile, concluziile și câte un „Dumnezeu să-l odihnească!“ urmat de o cruce făcută cu dexteritatea cu care izgonești o muscă. Se îndreptase sigur spre frigider și-l deschisese. Era gol, cu excepția unei singure conserve, purtând și ea o etichetă albă. Era din carne de cal, ruginită pe margini și mult mai mare decât cele obișnuite. Pe ea scria *august 1944*. Era clar că pe asta bătrânul nu o mai putuse înghiți.

Mama sa era o femeie foarte curată, nu admitea gândaci în viața sa, tatăl lui era foarte ordonat, el admitea gândacii ca pe o posibilitate teoretică. Mereu vor fi gândaci. Mama îl învățase să se țină departe de ei, tatăl – să-i ignore. Alesese să-i bage în borcane cu spirt și apoi să-i prezinte vanității sale de colecționar pe o bucată de zăpadă artificială, cu un bold înfipt în carapacea chitinoasă. Alții colecționau fluturi, el doar gândaci. Apoi a simțit că nu avea cum să se laude cu ei, doar dacă ar fi fost extrem de mari, așa cum văzuse într-un film unde, crescuți peste măsură, ei acaparau întreaga planetă, devenită un fel de planetă a gândacilor. De fapt, unul dintre cei la a căror părere ținea, un băiat mai mare, îi zisese într-un fel definitiv: „N-are a face, tot gândaci sunt. Contează doar dacă sunt mari, foarte mari“. „Cât de mari?“, întrebuse el timid. „Cât un tanc“, venise răspunsul foarte prompt. Din păcate, cei pe care-i avea erau comuni, mari cât un nasture, semănau unii cu alții și nu putea spera în viitor să găsească unul cât o Dacie sau măcar cât un cărucior. Învățase cumva că ceea ce avea trebuie să nu se găsească, să fie rar pentru a fi socotit valoros sau cel puțin să fie atât de mare, încât să uimească. Văzuse în *Cartea recordurilor* cea mai mare ceapă din lume, o descoperise un american, tot acolo văzuse și cel mai mare morcov din lume, un chinez îl dezgropase, iar cea mai mare gogoșă din lume fusese realizată de un

bucătar și filozof rus în 1917, însă nimeni nu se lăuda cu cel mai mare gândac din lume. Cert este că într-o zi i-a scos pe intruși din insectarul său și le-a făcut vânt pe fereastră afară. Era cel mai bine așa, fluturii măcar erau colorați și în plus zburau, trebuia să-i prinzi când se așezau delicați pe câte o floare sau în aer, nu să scotocești pe sub bucățile de beton rămase de la construcția blocurilor, multe dintre ele abandonate la jumătate, resturi pe care nimeni nu le luase de acolo și nici nu avea de gând. Dacă răsturnai o astfel de piatră, descopereai o serie de gândaci ascunși, miriapozii nu-l interesau. În plus, toată lumea prefera fluturii, cu gândacii nu făceai mare lucru. Erau o rușine. Cine avea gândaci era disprețuit, însemna că nu face suficient de des curățenie. Pentru ei se inventaseră tot felul de soluții, iar mama lui le încercase pe toate, reușind cu gaz și petrosin ceea ce nu reușise nici cu cea mai bună dintre ele. Erau gândaci de tot felul, de fapt nici nu se numeau gândaci, pentru mulți dintre ei ar fi fost probabil o înjurătură, ca și cum ai lua un domn spilcuit care se plimbă pe Corso drept un golan de cartier, un coate-goale. La școală mai era și o poezie stupidă cu un gândăcel care este strivit în pumnul de un copil. Cu picioarele rupte și ultimele puteri, gândăcelul îi face patetic morală copilului, spunându-i că este mic și că îl doare strânsoarea crudă etc. „De ce m-ai prins în pumnul tău,/ Copil frumos, tu nu știi oare/ Că-s mic și eu și că mă doare?“ Se subînțelege că după asta crapă, viața este crudă cu gândăceii, dar mai surprinzătoare decât viața este cruzimea ei, o cruzime care provoacă plăcere, instinctiv strânge pumnul și în el se formează un gândac invizibil, a cărui carapace chitinoasă începe să pârâie plăcut sub presiune.

Oricum, nu ei erau de vină că tatăl său obișnuia să bea. Zilele frumoase păreau să devină din ce în ce mai întunecate, tatăl său era extrem de nemulțumit, iar el nu se ridica niciodată la înălțimea a ceea ce ar fi trebuit să fie. Era un fapt pe care nu-l putea repara. Cu câteva zile înainte de accident, într-un moment de furie, îi spusese mamei cu un gest zvâcnit al mâinii: „Casa asta e plină de gândaci“. Era un reproș la adresa ei, care nu putea ține casa curată. Era cea mai mare insultă care i se putea aduce. Casa era foarte curată. Nu existau gândaci. Se pare însă că tatăl lui vedea din ce în ce mai mulți, făcea uneori și gestul de a-i alunga cu mâna. Într-o zi fuseseră în vizită la o mătușă care locuia la București, undeva la bloc, în apropiere de șoseaua Colentina. Acolo văzuseră în bucătărie gândaci extrem de rapizi. Femeia nici nu se sinchisise. Avea o pisică, ceea ce lui îi ocupase aproape tot timpul. Mama o atenționase și îi recomandase o soluție eficientă, al cărei nume îl uitase. Dar mătușa dăduse din umeri amuzată. „Ce să fac, dragă, oricum apar.“ „Gândacii de bucătărie“, îi spunea mama lui, cu un vădit dispreț, „locuiesc numai la bloc și nu e bine să-i strivești pentru că miros foarte urât“. Ca să fim drepecți, cei care miros

urât nu locuiesc totdeauna la bloc și sunt foarte lenți, mari cât o alună și negri. El descoperise câțiva într-o magazie, într-un colț, după niște cârpe vechi, aproape litificate. Cei pe care avea să-i vadă erau din cu totul altă specie, mai asemănători ploșnițelor. Poate că erau chiar ploșnițe. Tatăl lui dorise doar să o necăjească. Era furios. Era din ce în ce mai furios și găsisese un motiv la întâmplare. Tatăl său se simțea rău, nu mai era niciun secret că sfârșitul lui era pe undeva pe aproape, însă bărbatul nu părea să-l bage în seamă. Cu toate astea, firul acela subțire care-l ținea încă era destul de rezistent, de o imprevizibilă elasticitate. Stăteau împreună, el pe marginea patului, în fața lui, într-una din acele zile în care vărsa repetat. Își potrivea uneori o pernă sub cap și se odihnea alături de el, fără să-i spună nimic. Nu simțea niciun fel de milă, răsfoid printre scenele sentimentale din filme, nu era nimic care să i se potrivească. Tați și fii. Cândva fusese ceva acolo, o relație, își amintea de ea, de cadourile de Crăciun, de mirosul de banane verzi puse la copt prin dulapuri, de bradul luat din piață și pe care el îl orna. De ce toate astea nu mai însemnau acum mare lucru era greu de spus. Chiar și așa, uneori îi era dor de el, însă nu de cel care stătea întins pe pat nepăsător față de prezența lui, ci de un tată precum Moș Crăciun. Din păcate, acel tată nu venea decât o dată pe an și întotdeauna pe furiș, asemenea tâlharilor.

Mai exista o poveste a tatălui său, din timpul războiului. Când se întorcea acasă de la școală, mama lui îl obliga să se dezbrace de toate hainele în hol, apoi trebuia să facă baie și rufe erau puse la fiert. Erau pline de păduchi. Era invazie de păduchi, care treceau de la unul la altul, ducând cu ei felurite molime. Îi puteai lua circulând cu tramvaiul sau mergând în localuri, restaurante, intrând în mulțime. Păduchii erau peste tot. Sărind din om în om ca maimuțele din creangă-n creangă. Apoi deodată dispăruseră. Nu mai era război, țara era păzită de ruși, cumva nu mai era nevoie de păduchi, misiunea lor se încheiase. Tatăl lui se oprea întotdeauna la episodul cu baia și dezbrăcatul. Îi rămăsese în memorie acel lucru. Copiii plini de păduchi de la școală. Și altele, pe care le ținea pentru el. Din când în când îi mai scăpa câte ceva, o frântură, în timp ce juca cărți cu prietenii pe sume mărunte, mărunțișul era apoi adunat și din el se cumpăra bere pentru toți sau votcă ieftină. În după-amiaza aceea târzie se întorcea de la o partidă de cărți și cert este că, pășind cu încredințarea unui câștig bun și a unei eventuale prelungiri cu un pahar a zilei ce trecea, nu a văzut camionul care venea în viteză și, cu toate că șoferul a frânat puternic și a tras de volan, l-a agățat. N-a murit imediat, un vecin care se nimerise din întâmplare acolo povestea că inginerul continua să-și aranjeze cravata și să-și curețe hainele de praf, așa, căzut cum era. Curățenia era o lege a familiei, pe care tatăl nu avea de gând s-o încalce nici în cel din urmă ceas. Apoi mâna mai bătuse de

câteva ori și se potolise, din mâneca hainei se rostogoliseră un gândac și un popă de treflă. Până atunci fusese o carte norocoasă.

Apoi îi căzuse în mâini, în primul an de liceu, o carte în care se afla o povestire despre gândaci. Cine ar fi zis că un autor s-ar coborî atât de jos încât să se ocupe de gândaci? Kafka era un tip interesant, povestea lui Gregor Samsa l-a emoționat. Ideea că te poți trezi peste noapte transformat în gândac poate părea absurdă. Era însă doar o ipoteză, un fel de „hai să vedem ce s-ar putea întâmpla dacă ar fi așa!”. Cu condiția ca metamorfoza să nu afecteze și facultățile mentale și conținuturile afective. Prin urmare, metamorfoza nu era chiar totală, dacă îi lăsase lui Gregor Samsa memoria, sentimentele. Ce mai, îi lăsase fondul, schimbându-i forma. Este drept, într-un mod radical. Surprinzător, nici membrii familiei nu fuseseră atât de surprinși de transformare, constatând înainte de inechitatea și bizareria ei faptul că pierdeau în Gregor Samsa pe cineva care aducea constant bani în familie. Prin urmare, o pierdere dureroasă. Mai mult decât atât, Gregor Samsa părea cu atât mai uman cu cât nu mai putea să comunice cu ceilalți și nevoile sale mărunte nu mai puteau fi îndeplinite. Pentru că niciun gândac nu-l vizitase pe Samsa, pentru că în felul său, ca gândac, Samsa era unic, un supergândac, din păcate un supergândac neînțeles. Supergândacul acesta era atât de preocupat să nu-și piardă slujba lui de căcat, încât pare să uite o clipă de nenorocirea care-l apasă și încearcă să-l convingă pe procurist că metamorfoza era un fapt trecător, lipsit de importanță, o indispoziție din care îți revii. Ceea ce-l interesa pe el era însă faptul că, odată devenit gândac, umilința lui Samsa se accentuase, nu ca în filmele americane în care cei care se metamorfozează în te miri ce devin numaidecât agresivi și vor să ia în stăpânire întreaga planetă și doar un erou american îi poate opri, stârpindu-i definitiv. Ce naiba era cu Samsa ăsta, unde era violența lui? De ce nici măcar atunci, în ceasul al doisprezecelea, când nu mai avea nimic de pierdut, nu trecea la atac, nu se revolta și se lăsa lovit cu bastonul, ca să nu zic pur și simplu călcat în picioare? Își putea devora familia într-o singură noapte, în special pe tatăl său, acel pensionar crescut agresiv în ochii lui datorită unei nenorocite uniforme cu fireturi care-l recomanda ca ușier în cine știe ce hotel. În loc să treacă la acțiune, gândacul Samsa se abandonase slăbiciunilor sale sentimentale, încercând să nu-și supere inutil familia, cerând parcă îndurare, așteptând mila celorlalți, care nu avea cum să vină. Cui îi e milă de gândaci? Îl lăsaseră să moară de foame, sfârșitul trist al unui gândac lipsit de inițiativă, lipsit de agresivitate, un gândac care nu-și acceptase condiția până la capăt, un gândac ratat. El ar fi rescris povestea lui Kafka și la final gândacul s-ar fi tolănit satisfăcut, ghiftuit, în fotoliul directorului general, s-ar fi cățarat pe Picassoul său cu un chip al cărui nas ajunsese în locul

ochiului, tot o metamorfoză și asta, și ar fi citit nestingherit un ziar despre sfârșitul rasei umane. Ce putea fi mai frumos?

Se mutase la București, fără să-l încerce nostalgii vane după ce lăsa în urmă. Credea în acest fel că scapă și de imaginea unei familii care putea fi proiectată la nesfârșit pe zidurile orașului strâmt, cu aceiași spectatori, indiferent de sezon. Ceva îl atrăsese spre Medicină, poate o nevoie secretă de curățenie pe care mama i-o inculcase fără ca el să-și dea seama. Avea să lupte astfel împotriva microbilor, a paraziților, urma să se antreneze pentru asta. În plus, medicii erau cei care purtau halate albe și mănuși semitransparente de cauciuc ce preveneau contaminarea și orice fel de infecție. Într-o noapte chiar a visat un cavaler alb, cu un halat lung care-i ajungea până-n călcâie, iar în loc de spadă ținea o seringă uriașă. Așa avea să arate mica cruciadă împotriva paraziților, însoțită de victorii cavalerești. În clasa a douăsprezecea a tras cât a putut, învățând cu dinții strânși. La Medicină se intra greu, însă efortul său, care nu-l mai scotea din casă nici în după-amiezile cele mai frumoase, i-a adus un succes la care nu se așteptase. Era printre primii pe listă la Facultatea de Medicină din București și dintre cei aflați acolo era singurul care avea să-și consume bucuria de unul singur. Nu i-a dat niciun telefon mamei, iar altcuiva nu avea cui.

O vreme a locuit în căminele studențești. O cameră cu două locuri, ceea ce era cumva o garsonieră de lux. Avea o chiuvetă în cameră, părea un lux exorbitant, iar toaleta și dușurile erau la capătul coridorului, într-un spațiu izolat căruia căminiștii preferau să-i spună Congo. Când rămânea singur, noaptea urina direct în chiuvetă, ca să nu se mai ducă pe coridorul cu lumină hepatică, o lumină care îi arăta în oglindă o față obosită de cirotic și riduri imagine. Acolo gândacii erau peste tot. Țineau mâncarea pe pervaz în pungi de plastic închise, ei o detectau și o întreagă civilizație se construia în jurul ei. Acționau în special noaptea. Mai erau și întârziați, decalați orar sau diletanți care-și încercau periculos norocul seara. Noaptea era ziua lor, ieșeau din colonie pentru a se hrăni. Ce necesități are stomacul unui gândac? Greu de spus. Ar fi putut trăi probabil decenii cu proviziile lor, ar fi putut înălța orașe, clădiri, școli, muzee, grădinițe, ar fi putut zbura și pe Lună... În ciuda sprayurilor folosite, numărul morților părea să fie mai mic decât numărul nou-născuților. De fiecare dată când jetul acid curăța cuiburile, limita căile de acces la hrană, după o perioadă de tăcere înverșunată noile generații explodau cu o forță și mai mare. Dragoste de viață. Instinct. Anii aceia din cămin – erau de fapt doar doi, atâția câți să-l ajute să facă pluralul – au fost esențiali. A învățat tot ce trebuia să știe despre gândaci, a învățat să-i ucidă nu cu pasiune, ci metodic. Prima mutare de anvergură a fost descoperirea cuibului, ceea ce în general se întâmplă foarte rar. Ieșeau mereu de

sub oglinda de deasupra chiuvetei. A desprins-o într-o zi, nu era mare lucru, și a descoperit vizuina. Unul mai lent a făcut imprudența și i-a arătat locul. Era exact orificiul pe care sosea firul electric ce alimenta becul de deasupra oglinzii. Avea un spray aproape întreg și l-a pulverizat în tunelul ce ducea direct la colonie. Au început să iasă cu zecile, într-o nebulă nervoasă, o febră de apocalipsă. În zadar continua să pulverizeze, ei continuau să iasă. Otrava nu-și făcea imediat efectul, mirosul acela dulceag avea ceva neplăcut oricum. Pentru ei era mortal.

A trecut o lună de la ambuscadă, locul era curățat, niciunul nu mai ieșea de acolo. Le găsea cadavrele ca niște coji de semințe de floarea-soarelui împrăstiate neglijent pe linoleum. Câteva zile au continuat să moară, apoi au urmat cei mai rezistenți și apoi nimic. Războiul cu ei nu se terminase, era doar o pauză bine-venită. Au început după aceea să reapară timid, ca și cum nu ar fi vrut să se instaleze, ci doar să exploreze teritoriul. Oricum, să-i uciți cu sprayul nu era decât o soluție temporară, ei veneau din alte părți, se răspândeau pe măsură ce se înmulțeau, erau ca niște horde barbare, cum învățase la istorie despre năvăliri. Gohugea și Slabulung, adică goții, hunii, gepizii, avarii și slavii, bulgarii, ungurii, dar Pecutatu, adică pecenegii, cumanii, tătarii și turcii, pe care lumea nu putea să-i mai încapă. N-ar fi știut însă să-i deosebească după etnie, în cazul în care aveau una. În această privință, clasificările erau dintre cele mai simple. Ei puteau fi mulți și atunci însemna că trebuia să investească într-o nouă armă chimică, sau puțini, și atunci puteau fi striviți direct. Puteau fi mici, și atunci aproape că nici nu meritau atenție, deși tocmai aceștia purtau speranțele pentru un viitor plin de războaie, sau puteau fi mijlocii, caz în care trebuiau uciși, ori, foarte rar, mari, și aceștia puteau fi colecționați.

După Revoluție cineva îi spusese că a citit într-un ziar că se căutau gândaci de bucătărie din România și chiar se plăteau la un preț excelent, la suta de grame sau la kilogram. Din ei se extrăgea o substanță folosită în industria farmaceutică. Asta pentru că se părea că doar în România ei se mai cultivau. În definitiv, în noua lume în care intrase învăța încetul cu încetul că se poate vinde aproape orice și că țara lui are specii cu totul și cu totul stranie, dispărute în alte părți de secole. Poate că în Germania, spre exemplu, cu regimul ei aseptice, gândacii o sfecliseră imediat după război. Se refugiaseră în țări tot mai îndepărtate, emigraseră în Est și în Uniunea Sovietică, unde nu erau persecutați de regimurile profund umanitariste de acolo. Ei s-ar fi descurcat în mod sigur să traverseze Zidul Berlinului pe sub nasul santinelilor noaptea, ghidați de instinctul acela infailibil al celor care nu au ochi, dar au antene. Războiul cu gândacii a durat câteva luni, apoi s-a terminat. Nu din rațiuni practice sau pacifiste, ci din

plictiseală. Oricâți omorai, ei apăreau din nou. Din când în când mai făcea o curățenie generală împreună cu colegul lui de cameră, care era de părere că trebuia să speli pe jos cu șampon. Ca și cum pe linoleumul devenit alunecos ei și-ar fi pierdut echilibrul și și-ar fi rupt șira spinării. Se pare, credea Marius, că nu agreau pelicula aceea care rămânea pe linoleum. Conținea chimicale indezirabile. Pasiunii primului genocid – folosește acest cuvânt pentru că nu există ceva similar pentru gândaci, iar *insecticid* înseamnă altceva – i-a luat locul monotonia unei relații aproape conjugale, lichidarea unor grupuri mici într-un climat de ostilitate temperat spre dezinteresat, ca în războaiele de gherilă din America Latină. O rutină. Și apoi neantul.

Îi mai găsea uneori în pat, dar nu-i era scârbă, chiar dacă îi alunga sau îi strivea. Important era să nu se suie mai mulți deodată. Câte unul, în anumite seri, putea fi tolerat, pe întuneric, în somn. La lumină ei arătau așa cum arătau, respingători, își aminteau de condiția lor josnică, agenți ai murdăriei, ai mizeriei, ai sărăciei. Erau un fel de simboluri mici și negre care se mișcau foarte repede, de fapt o luau la goană în toate părțile înainte de a începe o aprofundare a noțiunii de *urât*. Frica era instinctul lor, vânătoarea era instinctul lui. Din păcate, nu erau comestibili. Știa că în țările africane există triburi care se hrănesc cu larve pentru că acestea conțin proteine, așa cum anumite animale, precum furnicarul, se hrănesc cu furnici. Nefiind comestibili, vânătoarea era doar un sport, dar un sport lipsit de noblețe. Nu merita să investești, cu toate că și aici se puteau inventa campionate, cupe și poate, cine știe, s-ar fi putut pune pe picioare și niște olimpiade.

Între timp, practica în spitale îl învăța o mulțime de lucruri, ceea ce-i arătase din plin și examenul, că avea nevoie de o memorie foarte bună, fiecare mușchi, fiecare vertebră, atâtea oase, atâtea ligamente, organe și funcții, enzime și procese. În partea cealaltă a ringului se afla microbul, mic, lipsit de slavă, dar numeros și eficient. Câtă frunză și câtă iarbă. Așa era viața. Plină de paraziți. Privise la început în borcanele cu formol viermii intestinali, tenia ca o panglică elastică, bună de împachetat o carte sau niște dosare. Gândacii nu-și aveau rostul acolo, ci doar acarienii. Totuși, cu ei te puteai întâlni în cămarile întunecoase ale spitalului, în locurile unde era depozitată mâncarea sau în cele unde erau aruncate temporar bandajele înainte de a fi arse la crematoriu. Veneau din noaptea timpului, fără ca medicina să le împiedice năvălirea în istorie.

A ales o altă grupă și o altă oră pentru a merge la disecție. Nu resimțea nicio teamă față de cadavre, păreau niște corpuri de plastic, cu carnea cenușie. S-a simțit perfect împăcat, mânuind bisturiul cu dexteritatea cu care ar fi folosit o furculiță. Era cadavrul unei femei, dar, oricât te-ai fi străduit să-ți imaginezi, la ea nu era nimic din ceea ce putea purta numele de femeie. Nici măcar smocul acela de păr

dintre coapse, care părea mai degrabă o postişă lipită stângaci acolo, precum bărbile prost ajustate ale figuranţilor din opera *Nabucco*, pe care o văzuse plictisindu-se îngrozitor şi sperând că în cele din urmă elasticele de chiloţi vor ceda şi bărbile vor ţâşni eliberate de orice constrângere. Bisturiul înainta cu o uşurinţă uimitoare în toate acele ţesuturi moarte, puteau vedea muşchii, dar nu semănau deloc cu cei de pe planşele anatomice, coloraţi, fiecare grupă cu culoarea ei, ajutându-te să-i identifici mai uşor. Una dintre fete a leşinat, mereu leşina cineva. Nu a auzit corpul căzând, era complet absorbit şi, atunci când i-a văzut pe ceilalţi preocupaţi, nu s-a deranjat prea tare. Doctorul era evident amuzat, mica lecţie de indiferenţă clinică emoţionase pe cineva. Ochiul său de linx, cu o falsă lichiditate melancolic-abstractă, l-a fixat şi a priceput că ei doi se înţelegeau bine, că nu le păsa prea mult. Unde avea să-l poarte acea indiferenţă? Era greu de spus. În ceea ce-l priveşte pe doctor, cu aceeaşi indiferenţă el avea să-şi taie prin anul trei venele şi să aştepte cuminte ca sângele să se scurgă în două borcane în care-şi băgase mâinile, ca să nu păteze nimic în jur, pentru că, asemenea mamei lui, şi doctorul ţinea nespus de mult la curăţenie.

— Ai grijă de ea, i-a zis doctorul, să ia aer şi eventual să schimbe facultatea.

A găsit-o pe un scaun uitat de cine ştie cine acolo, destul de palidă.

— Nu suport mirosul de formol, i-a zis ea. Era evident o scuză pentru slăbiciunea ei.

— Nici eu, a răspuns aproape mecanic. Dar ucide microbii.

Ea a început să râdă şi asta l-a derutat o clipă.

— De ce râzi? a întrebat-o.

— S-ar zice că te temi de ceva.

— Nu mă tem.

— De păienjeni?

— În nici un caz.

— Nici de întuneric?

— Nu.

— Atunci mă conduci puţin?

Acceptase. Afară, un crepuscul de un roşu acrilic îmbibase cerul şi le umezea parcă hainele. Era în contrast puternic cu carnea aceea cenuşie de gutapercă a cadavrelor, cea uriaşă hemoragie care le lumina feţele ca un incendiu. Ea mergea încet şi uşor legănat, astfel că fiecare pas semăna cu o amânare sau, mai precis, cu o ezitare. Fără să vrea, era cu un pas înaintea ei, ca şi cum s-ar fi grăbit. Se oprea, ca ea să-l ajungă, şi, fără să-şi dea seama, revenea la ritmul lui.

— Parcă ai vrea să fugi de mine. Dacă vrei să fugi, fugi.

Simţea nevoia s-o ia din loc. Adesea. Dar nu acum. Era ritmul său.

I-a spus-o. Ea a dat din cap. A urmat o discuție vagă despre facultate și despre colegi și el a realizat cât de departe era de tot ceea ce se petrecea în jurul lui. Se întâmplau atâtea lucruri prostești, dar interesante. Au convenit despre cutare profesor că este slab, despre altul că e o caricatură isterică, despre alții că aveau un tarif piperat la examene în special pentru studenții arabi sau greci, despre un altul că era fustangiu. Acum el o asculta cu interes cum așeza toată acea lume extrem de vie în fața lui. Personajul prindea imediat contur și apoi se mișca volubil prin fața lui, ieșind demn din cadru în timp ce un altul îi lua locul. Treptat a constatat că își reglase ritmul de mers cu al ei și parcă și acel legănat din mersul ei se atenuase foarte mult.

Dacă ea îl plăcuse, nu același lucru se putea spune despre părinții ei. Nu ținea să-i cunoască și asta crease primul moment neplăcut între ei. Ea era de părere că părinții trebuiau cunoscuți, că trebuiau frecvențați din când în când și ținuse să sublinieze că părinții ei doreau să-l cunoască pe prietenul fetei lor. Suna ca o dare de seamă. Se înființase cu un buchet de flori, un sacou și pantofii lucind dați cu cremă, cu sentimentul că merge la o înmormântare. O întrebase dacă trebuie să se descâlțe la intrare, pentru că își amintise că are o gaură mică într-unul dintre ciorapi, fapt care putea fi judecat cu o mare asprime, date fiind circumstanțele. Clara era la rândul ei emoționată, ca și când examenul pe care urma să-l dea avea să fie o încununare a eforturilor sale. Trecuse bățos porțile înalte din fier forjat, străbătuse aleea acoperită de o boltă de viță-de-vie, lătrat cu furie de câinele familiei, un ciobănesc german sufocat de lanț și apăsător de dorul de crimă. Era vorba de o familie înstărită și mobilele vechi, bogăția de vase de cristal și de statuete de bronz îi aminteau că totul se face cu artă, cu un anumit ceremonial, așa că sărutase ceremonios o mână care mirosea a săpun Camay, rece și contondentă ca o gheară de uliu, mai strânsese și o alta, sigură de ea. Nu se descâlțase, de fapt nu schițase nici măcar gestul prin care ar fi arătat că ar fi avut de gând. Gaura aceea din ciorap îl obseda, așa că decisese că mai bine să pășească scăpărând din pinteni ca un hidalgo decât să facă o impresie dezastruoasă. Masa se servise în sufragerie, timp în care fusese înbiat cu o serie de aperitive, printre care și o palincă tare, se pare că tatăl fetei venea din Ardeal și dorea să-i prezinte astfel musafirului o anumită tărie de caracter legată de ființa națională. Se simțise cumva dator și golise un pahar dintr-o înghițitură, fără să clipească, și-l acceptase și pe al doilea, sub privirile îngrijorate ale Clarei, pe care zelul său o adâncea într-o stare de neliniște, cu toate că împrejur domnea o liniște magistrală, se auzeau clinchetul paharelor de cristal lovindu-se discret de vesela de Boemia și tacâmurile de argint Cristoff dialogând discret între ele. Domnul așteptase ca atmosfera să se încălzească pentru a-i pune întrebări decisive, ce avea de gând să

urmeze după ce avea să termine Medicina, spre exemplu, întrebări aseasonate cu reflecții spirituale de genul „Viața e grea“ etc. Tatăl avea deja o linie clară în privința ramurii din Medicină demnă de urmat, și anume chirurgia, medicina generală i se părea, cum plastic se exprimase, apostrofat de ambele femei, „o frecție“. Chirurgia era singurul deznodământ onorabil pe care-l vedea, atașându-l, bineînțeles, ca obligație de îndeplinit pentru tânărul care ar fi poftit la mâna fetei lui. În cel mai rău caz, era de acord cu cardiologia, și asta pentru că, judecând la rece, tot mai mulți oameni aveau probleme cu inima. El avea însă o inimă puternică, ținea să-l asigure, ca toți bărbații din familie care dăduseră piept cu viața culcând-o la pământ dintr-o lovitură. Aprobaseră tăcut planul de viață al tatălui ei, mult prea tăcut, din păcate, fapt care întrecea doza de cumpătare cuvenită cântăririi unei propuneri. Între timp mai retezase un păhărel cu palincă fără să clipească, cu precizia cu care un chirurg secționează un mușchi. Era deplin conștient că trebuia în curând să spună ceva și, după un moment de tăcere în marea sală a unor nobile idealuri, rostise fără ezitare: „Da, chirurgia este o alegere justă“. Tatăl respirase ușurat, arătând în cele din urmă o căldură specific ospitalieră unui tânăr care înțelesese în ce consta sensul vieții, iar cu o precizie chirurgicală el retezase scurt un alt pahar de palincă, fără niciun efect vizibil, fapt care produsese un oarecare freamăt în jur. Adăugase la fraza enunțată anterior o completare necesară: „Și necesită o mână sigură“. Mâna Clarei însă nu părea făcută pentru chirurgie, pentru că tremura ușor. Urmaseră o serie de monologuri și răspunsuri corecte la întrebări, asta pentru că mama își avea agenda ei, care pornea de la economia cuplului. Îngrijorările ei erau îndreptățite, dat fiind faptul că el poseda, nu în chip absolut, ce-i drept, singura odraslă a familiei, în care aceasta își pusese speranțe dinastice. O ascultase politicos și venise cu câteva sugestii în ajutorul ei, spunând că punea familia pe primul plan, tocmai pentru că în familia sa fuseseră destul de multe neînțelegeri, așa că avusese cum să învețe din greșelile lor. Probabil că nu era cea mai bună abordare aceea pe care o alesese, pentru că mâinile Clarei tremurau vizibil și nu-și dădea prea bine seama dacă de nervi sau de emoție. Cert este că mâncarea adusese o nouă temă în discuție și un nou prag de sensibilitate al familiei ce se cerea trecut: rafinamentul culinar. Aici era complet depășit, așa că i se explicase blând în ce constă fiecare fel. Iar el ascultase politicos explicațiile, retezând din când în când cu precizie un alt pahar cu palincă, până când aceasta se epuizase. Poate că și așa ar fi ieșit cât de cât onorabil dacă soarta nu ar fi avut planurile ei pentru acea după-amiază, scoțând în calea sa dintr-un frumos sote un personaj cunoscut, cu toate că lipsit de demnitate. Prin ce împrejurare ajunsese gândacul în farfuria sa era greu de spus și, chiar dacă familia Todor ar fi făcut

cercetări suplimentare, nu ar fi dat de cap misterului. Cert era că în acel sote se afla un gândac. Ar fi putut să facă în așa fel încât să treacă neobservată prezența lui, numai că o clipă uitase de momentul spectacular și-i sesizase prezența. Scoasă la marginea farfuriei, victima unui instinct gurmând apărea în toată splendoarea sa scandaloașă. Nu spusese nimic, dar gestul său grijuliu care era urmărit cu atenție făcuse evidentă ofensa. În centrul mesei nu se mai aflau nici sticla de vin franțuzesc purtând borangicul unui păienjenis fin, nici supiera grațioasă, ci o ființă mărunță ale cărei dimensiuni creșteau în progresie geometrică în raport cu insignifianța sa, pe de o parte, și cu tăcerea lui absolut firească, pe de altă parte, mai firească decât tot ceea ce se întâmplase până atunci. Această tăcere suna ca o injurie copioasă într-o catedrală, mai ales că, nestingherit, continuase să mănânce ca și cum pe marginea farfuriei ar fi abandonat scobitoarea unui os, și nu ceva atât de scârbos. Doamna se înroșise până în vârful urechilor și se ridicase de la masă, iar domnul rămăsese cu privirile fixate în farfurie.

— Nu vă faceți griji, se poate întâmpla oricui, adăugase el, urmărind privirile concentrate ale comensalilor. E doar un gândac.

Ceea ce-i îngrijorase pe părinții fetei nu era descoperirea lui jignitoare, ci lipsa lui de dezgust, lipsa de reacție consternată, ceea ce ar fi făcut scuzele bine-venite și ar fi deschis poate calea unei apropieri. Clara îi luase probabil apărarea, dar era prea târziu, compromisese orice posibilitate de reconciliere prin felul degajat în care își terminase porția fără să clipească, lăsând acel cadavru mărunț să zacă la marginea farfuriei, ca un înotător mult prea obosit ca să se mai miște, depus de valuri pe o plajă pustie. Părinții ei își pusese ră legitima întrebare: din ce familie provenea acest tânăr? Desigur că presupunerile nu fuseseră favorabile în special mamei lui, pentru că numai o mamă poate preda adevărata lecție a curățeniei. În felul acesta soții Todor se înșelau profund, încărcând o martiră a curățeniei cu singura vină care nu-i putea fi reproșată. Dar cum ar fi putut să știe?

Clara era însă decisă să lupte pentru visul ei, era clar că primii pași fuseseră greșiți, dar următorii puteau îndrepta metodic lucrurile. Totuși, îi reproșase ceva, băuse prea mult. În realitate, niciodată nu-i arătase cât de mult poate bea. „Nu este un viciu“, îi explicase el, „pur și simplu am acceptat cu brațele deschise ospitalitatea oferită de familia ta, am consumat-o până la ultima picătură“. De aici se certaseră, pentru că în mod evident totul fusese o demonstrație a sa, subliniind egoismul lui incurabil. Ar fi putut face o excepție pentru acea seară, doar pentru acea seară, care ar fi deschis, de fapt, posibilitatea ca părinții ei să-l ia în serios. În plus, trebuia să pună pe un șervet gândacul, faptul că-l păstrase ostentativ în farfurie,

continuând să mănânce, îi îngrețoșase pe toți. Mai bine l-ar fi înghițit discret decât să-l lase așa. Iar el îi spusese că se gândise să-l înghită, dar se temuse pentru consecințe în cazul în care gestul său ar fi fost observat. Apoi Clara începuse să plângă, un plâns cu icnături care-i dădeau o mișcare caraghioasă umerilor, ca și cum ar fi fost scuturată de un sughiț sau trasă de sfori ca o marionetă. Gândacul pusese capac la toate. Înțelesese până la urmă că lovitura de grație dată respectabilității și sensibilității familiei Todor fusese aceea, cu lipsa sa de gust se puteau împăca până la un punct, se putea spera într-o ameliorare, însă lipsa lui de dezgust nu putea fi vindecată și, prin urmare, era intolerabilă. În prezența gândacilor, oamenii care au demnitate sunt dezgustați. Clara era derutată pentru că trebuia de data aceasta să lupte pe două fronturi și din partea lui nu venea niciun ajutor. În zadar îi înconjurase umerii cu brațele în timp ce plângea, spunându-i că-i pare rău și că data viitoare se va comporta ireproșabil, înțelesese că era prea târziu și că stricase tot, iar Clara plângea acum pentru un moment ce avea să vină, nu pentru ceea ce se întâmplase. Și venise mai repede decât se așteptase, când Clara îi spusese cu seriozitate că „ei se despart“, adică „el“ și „ea“, și că nu-l învinuiește de nimic. Era un fel de destin care lucra în defavoarea lor, ca și în alte cazuri celebre, precum cel al lui Romeo și al Julietei. Și ce împiedica acel „destin“ să se răzgândească? o mai întrebasese el. Se părea că destinul avea demnitatea lui și ținea la anumite promisiuni făcute solemn, așa că în silueta care se îndepărta putuse să vadă deodată tăria de caracter a acelei fete care i se păruse atât de fragilă. În mersul ei stăruia decizia de a nu mai avea niciodată de-a face pe viitor cu gândacii.

Cei doi ani au trecut și s-a despărțit fără regret de camera de cămin, nu înainte de a completa un lung șir de liste, cum că n-a răpit niciunul din efectele fabuloase ale căminului, fețe de pernă cu pete galbene, lacrimile unor adolescente păroase, silite să-și cuminece virginitatea în studiu, cearșafurile cu alte soiuri de pete, unele arse cu țigara, saltele care suportaseră greutatea a generații întregi, înghițind în verile fierbinți sudoarea și praful celor care așteptau o soartă mai bună în sesiune, ale celor care erau decși să termine odată și odată facultatea după ani buni de repetenție și, desigur, masa rablagită și cele două scaune cu picioare metalice. Asta dacă nu mai pune la socoteală patul cu arcuri care te proiectau într-o lume paralelă, arcuri hâțănate în exercițiul ocazional al amorului, arcuri scrâșnind în timp ce locomotiva libidoului studentesc le presa să ajungă cât mai repede la orgasmul ca o promisiune a ceea ce avea să fie obținerea diplomei de doctor. Toată acea lenjerie mirosea ciudat, era mirosul căminului, ceva cu care ele rămâneau impregnate, actul lor de identitate. Circulase printr-o serie de birouri unde secretare cu rictusuri cusute de

riduri își beau cafelele, scârbite de inoportuna sa prezență. Îl priveau ca pe un gândac, cu dispreț, așa cum importanța muștrărilor lor lua accente apocaliptice. Luase rând pe rând semnăturile unor ființe trezite din bârlogul lor pentru o operație dificilă și apoi obținuse semnătura finală. Examenul care a urmat i s-a părut cu mult mai ușor. O vreme a stat cu chirie într-un apartament de unde, în mod straniu, acești vizitatori nocturni lipseau. Încetul cu încetul, ei au devenit o amintire... până într-o zi...

Înainte de a începe altceva, trebuie spus că s-au mai întâmplat o serie de lucruri în viața lui, majoritatea neutre, culminând cu achiziționarea unui apartament cu două camere, nou-nouț. În el se simțea bine pentru că-i dădea un sentiment plăcut al posesiei, mai ales când își contempla cărțile așezate în ordine pe rafturi. Acolo totul era curat, deși nu se străduia prea mult. Unele locuri știu să întrețină un sentiment plăcut în acest sens, iar în casele burgheze vechi gândacii vin mai rar și de obicei numai când cineva îi introduce. Între timp trecuseră prin viața sa câteva iubite, o dezamăgire temporară, o pisică și câteva vise care, cu cât păreau mai realizabile, cu atât se spulberau mai ușor. Apăruseră la un moment dat și o serie de avertismente pentru ceva ce nu se întâmplase, avea să se întâmple sau nu avea să se petreacă niciodată. Le numea mistere și nu avea de gând să le rezolve, se rezolvau de la sine sau nu se mai rezolvau deloc. Apoi a urmat plictiseala, înscrierea la rezidențiat, obținerea unui loc departe de aspirațiile sale, un loc de medic generalist care îl condamna la prescrierea de aspirine pentru restul vieții unor răciți ocazional. Se simțea obosit, deși nu începuse nimic cu adevărat. Stagna. Privea cum zilele se scurg pe piciorușele lor minuscule către ceva ce impropriu se chema viitor.

Trebuia să mai cadă câteva etaje și să simtă gustul acela de conservă stricată bombată de gazul din interior, care i-ar fi distrus pe toți din jur dacă ar fi deschis-o, pentru a lua o decizie. I-a luat ceva timp până a îndeplinit toate formalitățile, erau nenumărate și a fost examenul cel mai greu. Apoi, înarmat cu zeci de plicuri, a mers la poștă și le-a expediat pe adresa diferitelor universități. Relua aceleași fraze, rescria o poveste searbădă despre intențiile sale științifice, despre proiectul său de cercetare. Știa prea bine că nu putea trece peste ele cu un pachet de cafea oferit unei secretare care-i arunca priviri chiorâșe, cu un sictir de scrofuloză regală. Ca să treci dincolo era nevoie de un efort constant, la aceasta se adăugaseră două examene esențiale, TOEFL-ul și GRE-ul, ultimul și mai greu, ambele costau bani și muncă suplimentară pentru învățarea „la perfecție“ a limbii engleze. Se forța să intre însă în cadrul unei limbi care-l purta, ca o corabie cu pânze, spre alte zări. În depărtare stăruiau lecțiile de engleză din școala generală și două personaje insipide, domnul și

doamna Smith, care discutau și își trăiau viața ca și cum ai mesteca o bucată de cauciuc. Desigur, nu se aștepta ca în America domnul și doamna Smith să-l primească cu brațele deschise, ca pe fiul răătăcitor. Domnul și doamna Smith erau sincer preocupați și de felul în care el gândea, dacă gândea corect, asemenea lor, dacă avea intenții serioase – de exemplu, să rămână peste noapte, o zi, două. Era important să se știe scopul și durata vizitei. Iar mai presus de toate, domnul și doamna Smith doreau să se asigure că nu le va sta pe cap și că va vorbi frumos și corect limba engleză. *What is this? This is a cockroach.* Așa ceva era inacceptabil. Puteai răspunde doar: *This is a butterfly.*

A așteptat șase luni până când a venit răspunsul dorit, șase luni în care nu o dată i-a venit să se urce pe pereți. Fusesse admis la una din universitățile lor, cu o bursă de cercetare. Acum putea răspunde: „Gâdac, nume generic dat insectelor din ordinul coleopterelor. Ploșnița, ordinul heteropterelor“. Acolo până și nenorocita de ploșniță avea demnitatea ei. Era incredibil că cineva avea nevoie de el, că i se vorbea politicos, că acolo formalitățile se derulau rapid, fără fasoane. America. Își cumpăraseră biletul de avion numai dus. Își înștiințase doar câțiva prieteni de facultate care deveniseră deja medici stagiați și-i descriau aventurile lor în această nouă și frământată etapă a vieții. Leșiseră la o bere, pe o terasă, discutaseră tot felul de prostii și realizase că ei îl considerau deja plecat, adică mort, și-l invidiau, nu o invidie puternică, ci un fel de constantă a invidiei, în care se amestecau și puțină compătimire, și ceva tandrețe. Avea să muncească mult și să fie sufocat de zgârie-nori, nu va mai putea să ciupească asistentele de fund, nici să prescrie o rețetă greșită, nici să se joace cu stetoscopul pe sânii unei asistente tinere, ascultându-i bătăile repezi ale inimii. Avea să-și piardă instinctele și să descopere o lume uniformă în halate albe, domnul și doamna Smith zâmbindu-i fad și refuzând politicos invitația sa la o bere. Avea să-și amintească de ei și apoi să-i uite. Nu le va scrie niciun rând.

Prima zi plimbându-se printre zgârie-nori, ceva mic strecurându-se pe lângă giganții de oțel, ca un gândăcel, un gândac din Est, încântat și speriat deopotrivă că o uriașă mătură avea să-l șteargă dintr-o mișcare. Nu se întâmplase nimic de felul acesta, ceilalți în jurul său se mișcau cu precizie, cu încredere, ei nu se simțeau gândaci, dimpotrivă. Erau croiți la o altă dimensiune, după aceeași arhitectură ca aceea a zgârie-norilor, o rasă de uriași. Gândacii dispăruseră de mult din istoria metropolitană a Americii, puteau fi totuși găsiți în cartierul chinezesc, dacă știai să-i cauți. Administrație după administrație le declaraseră un război hotărât și tot mai sofisticat pe măsură ce industria curățitorilor chimici evolua. De la Kennedy, care nu apucase să-i extermine, terminându-și prematur mandatul cu un glonț în cap tras nu se știe precis de cine, la Reagan, care manevrase și

el soluțiile otrăvitoare, la fătosul Bill Clinton, semănând cu Robert Redford, și dinastia Bush, ducând tenace războaie împotriva gândacilor irakieni, la rândul lor dotați cu arme chimice. Puteai vedea agățați pe o stinghie lucrători care ștergeau geamurile zgârie-norilor, prinși ca niște lăcuste de suprafețele reflectorizante ca niște lentile mari ale unei gigantice libelule. Stând întins pe pat, încălțat, s-a gândit că bunicul său ar fi fost surprins să afle că nu-i mai așteptase pe americani, ci se dusesse el la ei. Poate că nu era cea mai bună soluție, poate că trebuia să stea și să înghită gândacul odată cu lingura de supă.

Spre surprinderea lui, la serviciu, ceea ce însemna un laborator dotat cu aparatură de ultimă oră, toți erau amabili, nu buni, nu sfinți, dar amabili. Cercetarea presupunea și muncă de echipă, însă nimeni nu-l împiedica să lucreze cât vrea și îl ascultau când avea ceva de expus. Vorbea engleza bine, accentul îl trăda, însă nu a încercat să-l schimbe nici atunci când a cunoscut-o pe Aniela. Ea venea din Polonia și accentul ei era mai pregnant decât al lui. Era frumoasă, cu ceva aristocratic, cu gesturile ei emfaticе de regină în exil. Intrarea ei într-o sală de curs avea ceva dintr-un ceremonial vechi pe care ceilalți nu-l observau. Intra ca și cum s-ar fi pregătit să deschidă o carte peste brocarturi, cu aerul de medievală *acedia* a cloroticeilor preraphaelite. Poate faptul că a fost singurul care a simțit asta l-a ajutat să se apropie de ea, lent și precaut ca un gândac care pipăie, gustă cu antenele lui aerul, așteptând de acolo sărutul chimic al consoartei venind din depărtare. Un mesaj purtat de curenți fini.

Aniela avea nevoie de timp să analizeze ce se petrece cu ea, ce trebuie să facă, însă deciziile aveau ceva dintr-o hotărâre suicidală, ceva din ea se lăsa să cadă într-un abis, care putea fi cel al dragostei sau cel al tomurilor groase de medicină. Surprinzător, cunoștințele sale de poezie îi erau de folos cu această fată nesigură, care se comporta ca o regină chiar și într-un supermarket. I-a recitat poezii în limba engleză, nu știuse până atunci că poate citi cu folos poezie. Însă ceea ce a dat-o gata au fost un volum pe care-l știa și o povestire pe care o citise demult. Kafka a fost acea cheiță secretă care a pornit mecanismul sufletului ei: „Când Gregor Samsa se trezi într-o dimineață din vise neliniștite, se regăsi în patul său metamorfozat într-un gândac uriaș“. Reluase fraza asta de mai multe ori, gândindu-se la vraja pe care ea o ascundea.

Au făcut dragoste într-o după-amiază, fără ca nimic să anunțe momentul. Când el i-a atins fără să vrea sânul, ea a început să se dezbrace fără un cuvânt, așa cum unele cutii muzicale așteaptă impulsul cheii pentru ca balerina să se înalțe pe vârfuri și să danseze. Au mai trecut însă câteva luni până când s-au mutat împreună și în tot acest timp ea îl vizita, rămânând peste noapte și plecând a doua zi.

Singurătatea dispăruse, lăsând locul vizitelor ei, așteptării ei, vocii ei, umbrei și parfumului ei după ce pleca.

Încetul cu încetul, lumea din care ieșise își pierdea contururile, se dizolva chiar mai repede decât crezuse și nu făcuse niciun efort ca să oprească procesul. Ceea ce îi dădea o stare de tristețe era tocmai acea inconsistență a ei, substanța fragilă din care era alcătuită. Pentru a se obișnui cu noua lume, îndepărtase aproape toate obiectele care-i puteau aminti de țara sa, în primul rând orice carte scrisă în limba română. Pe toate i le făcuse cadou unui coleg român care-și dorea cu fervoare ceva venit din locul din care se smulsese dureros. Apoi, încetul cu încetul, făcuse cadou, unul câte unul, micile obiecte care-i țineau pe loc amintirile. Acum nu mai avea aproape nimic, de aceea apariția lui îl tulburase. Era un gândac solitar. A simțit mișcarea, aceea mișcare abia perceptibilă, dintr-un unghi dificil, aproape inaccesibil. Era doar o impresie că s-a mișcat o umbră, o umbră pe care ecranul televizorului o arunca asupra pereților. S-a dus, a aprins lumina și l-a văzut. Era unul dintre acei gândaci mari, foarte mari. Nu cât un tanc, desigur, dar în mod clar nu era unul obișnuit. Mai ales pentru că era singur. Poate că nu găsea pe alții de talia lui sau poate tocmai pentru că era atât de impunător ceilalți îl ocoleau. Nu era exclus să fie un rege al gândacilor, bătrân și în exil. L-a urmărit cu atenție. Spre deosebire de majoritatea confrăților săi, gândacul nu dădea semne că ar dori s-o șteargă, era destul de liniștit, ca și cum nu-l observase. Părea că reflexele de supraviețuire i se tociseră, se mișca din amintiri sau pur și simplu nu-i mai păsa. Poate că la viața lui colindase hoteluri prestigioase, stătuse lângă oameni mari, împărtășise cu ei bucurii mărunte, firimiturile gloriei lor. Era bine și așa. Iar acum, la pensie, se mulțumea cu un loc curat și bine luminat. Fără să vrea, s-a gândit că poate l-a adus cu el și în acest fel ironic și trist devenea singura amintire din țara sa. În orice altă împrejurare nu l-ar fi cruțat, dar de data aceasta trebuia să facă o excepție. Nu putea tolera familiile numeroase, dar bătrânii văduvi, poate pe moarte, meritau o reparație. Astfel că, lăsându-l în pace, avea să-l mai revadă când și când ieșind de cine știe unde și înaintând lent pe covor, ca și cum ar fi așteptat să fie înhățat, plin de demnitate, de nepăsare suverană. Îl ocolea grijuliu, iar el se oprea la trecerea lui, agitând antenele în jur. Nu se grăbea să se întoarcă la locul lui și putea vedea din când în când, întrerupând lectura cărții, cum gândacul stătea în mijlocul camerei ca un singur războinic pe câmpul de luptă, sfidând o întreagă armată.

Într-una din zile, Aniela a decis să se mute la el, fără niciun anunț prealabil. Așa că, atunci când a apărut cu arme și bagaje în fața ușii, a fost luat puțin prin surprindere. Nu avea multe bagaje, iar cărțile prezentau cea mai mare parte dintre ele. Cu toate acestea, șifonierul său se dovedea neîncăpător, iar mica bibliotecă suporta acum o

povară suplimentară. Își făcuseră fiecare loc pentru cărțile lui, ordinea se reinstalase odată cu sosirea Anieiei. Acum totul începea să se clarifice, să urmeze un destin purificat de orice urmă de hazard, de neliniște. O lăsase să organizeze ea totul, știind că numai așa se va simți bine. Pentru asta, dispăruse la cumpărături, ca ea să aibă întreg spațiul de mișcare și, când se întorsese de la supermarket încărcat, Aniela tocmai terminase esențialul. Trebuia să facă asta mai devreme, i-a spus ea pe un ton de o asprime pedagogică, în fundal se afla capsula de obuz a unui aspirator. Apoi i-a dezvăluit grozăvia:

— Ai gândaci în casă.

Tresărise, iar gluma care a urmat era rece, camuflând îngrijorarea.

— Nu e decât unul singur și s-a retras din viața activă, a încercat el s-o liniștească.

— Da, dar unul enorm. L-am omorât.

— Ce-ai făcut?

— L-am strivit.

Deodată a simțit tristețea învăluindu-l. Ea îl păstrase ca pe un trofeu, așezat pe o hârtie, și, când a vrut să-l arunce, a împiedicat-o cu un gest. A pretextat o întâlnire, l-a înfășurat în hârtie și l-a strecurat în buzunarul pardesiului. Deodată se făcuse foarte rece, sau poate că răcise fără să-și dea seama, sau se îmbrăcase prea subțire. A luat un autobuz până în Central Park și călătoria a durat mult, ca și cum s-ar fi aflat pe drum de mai multe zile, asemenea lui Ulise, cu gândul la un cămin la care poate nu avea să mai ajungă și sentimentul că acolo nu-l mai așteaptă nimic. S-a așezat pe o bancă, a scos foaia de hârtie, a pus-o pe genunchi și a desfăcut-o încet, cu atenție. A stat minute în șir să-l privească, l-a privit îndelung, știind că despărțirea aceea era necesară, că odată și odată avea să se întâmple, că nu se putea altfel. L-a așezat în palmă, l-a atins ușor cu degetul ca un gest de adio și, sub privirile pline de scârbă ale trecătorilor ocazionali, l-a înghițit.

din volumul *Cinema*,

Editura Polirom, 2009

© 2009 by Editura Polirom

Veronica D. Niculescu

VERONICA D. NICULESCU (n. 1968) a absolvit Institutul de Construcții din București. A publicat: *Adeb* (proză scurtă, Limes, 2004; Premiul pentru debut al USR, filiala Sibiu), *Orchestra portocalie* (proză scurtă, Cartea Românească, 2008), *Basmul Prințesei Repede-Repede* (împreună cu Emil Brumaru, Polirom, 2009), *Roșu, roșu, catifea* (proză scurtă, Casa de Pariuri Literare, 2012) și antologia *Floribunda* (proză scurtă, TipoMoldova, 2012). A câștigat Concursul național de scenarii al HBO din 2010 cu scenariul de scurtmetraj *Curierul*. A tradus din Samuel Beckett, Vladimir Nabokov și Don DeLillo.

Sfoara

Se face tot mai întuneric. Urechile vulpii, ciulite. Ochii sclipesc doar o clipă. Animalul țâșnește, câteva salturi și-i iar între tufe. De acolo, cu coada ridicată, privește matahala tăind dealul albastru în două. S-a dus. Din burta marelui șarpe de fier cu un ochi de argint, o femeie privește orb pe fereastră. Nu știe vulpea, rămasă în urmă, ce-i în sufletul acestei femei. Nu știe vulpea, rămasă-ntre tufe, măcar că în burta marelui animal alunecă tot mai departe un suflet. Vagonul al doilea, compartimentul al treilea, locul de la fereastră. O dâră de lumină prelingându-se pe pereții compartimentului acum, un rest de miere diluată cu apă caldă mângîind pereții borcanului, și-afară se umple de o beznă deplină, arareori spartă de conul singuratic al vreunui felinar. Douăsprezece ore, de acasă până acasă. De la șase la șase. O noapte, în unicul tren care leagă direct Timișoara de Pitești. Și nimeni în compartiment, nimeni în compartimentele de alături, poate nimeni în vagonul din față, în vagonul din spate, poate nimeni în tren în afară de ea. Așa cum vulpea, pe câmp.

Femeia stă îmbrăcată cu paltonul, și-l ține adunat cu mâinile în față, mâinile îi sunt înmănușate, aici e la fel de frig ca afară. Lumina chioară va încălzi un pic, poate, poate. Deocamdată, stă cu paltonul pe ea, doar căciula și-a scos-o după primul sfert de oră, o căciulă din blană de miel, acum așezată pe grilajul îngust de deasupra capului. Mai sus, bagajul, o geantă maro, nu prea mare, nicio rochie de schimb, doar o cămașă de noapte, câteva lucrșoare pentru o noapte, o revistă, o foarfecă, poate niște vechi fotografii alb-negru dacă trecem de invizibila barieră a discreției și căutăm între paginile revistei. Nu căutăm, n-a venit vremea, poate n-o să vină niciodată.

Femeia poartă cizme, nici prea scurte, nici prea înalte, bordura lor de blăniță îi înconjoară pulpele în cel mai gros punct. Gros, iată un cuvânt deloc pe placul ei. Acolo, fermoarul se revoltă și nu se mai poate închide chiar până sus. S-a îngrășat. Cizmele vechi i-o reamintesc de fiecare dată. De parcă ar mai fi necesar. Atunci când merge, buzele blăniței, ușor căscate, se agață unele de altele, două guri uscate. Acum stă, stă și-o să mai stea așa mult și bine. Noaptea nici n-a început încă.

Pași. Un clinchet vag. Pași. Și ușa se deschide.

— 'mnă seara. Biletele dumneavoastră la control.

Femeia își scoate mânușile, caută portofelul în poșetă, biletul în portofel.

Postat în fața ei, proptit pe picioarele crăcănate, controlorul

cercetează, plescăie, perforează. O privire iscoditoare spre acest unic călător. Biletul înapoi, ușa închisă într-o doară. Femeia se ridică, închide ușa mai bine. Dar, oricum, e la fel de frig peste tot.

Oricum, la lumina asta nu se poate citi. Și oricum nu ar putea citi. Dacă ar putea, poate ar încerca. Dar stă și se uită pe fereastră. Iarăși ninge. Fulgii se văd doar o clipă, înainte de-a se izbi de geam. Stropi mici, stropi mari, adunați în șiroaie strălucitoare curgând înclinat, adunându-se în jgheabul ruginit, pătrunzând înăuntru pe sub geam, în jgheabul geamăn de dincoace, legănându-se ezitant la frâne, apoi adăstând în valuri molcome, liniștindu-se pentru o vreme, apoi de la capăt. În beznă, afară, doar strălucirea înclinată a stropilor. Apoi, în vreo haltă, doi câini înciotați privind nedumeriți spre trenul care se duce, se duce, și ei rămânând acolo uniți monștruoși, mai singuri decât dac-ar fi singuri de tot, și iarăși bezna, apoi legănarea apei în jgheab și-o mică inundație la popasul în vreo gară pustie, un minut și-apoi din nou mai departe, spre casă, înapoi spre casă.

La dus, alaltăieri pe la cinci după-amiază, doar oră mai devreme, parcă nu era chiar așa de întuneric. Ori poate unde trenul era plin, plin ochi, călători veseli și bagaje și vorbe, atâtea vorbe câți stropi acum pe fereastră, și ea prefăcându-se că citește, cu pagini mascându-se, să n-o fure șiroaiele de vorbe. Nici n-o conduseseră la gară. Doru o îmbrățișase în hol, mirosea a fum și-a cârnați, era murdar pe mâini, a strâns-o în brațe ca între doi bușteni, fără palme. Iar fiica îi strânsese doar umărul cu palma, răceală adolescentină, însă mama o trăsese aproape dintr-o mișcare, o pupase pe obraji, să fie cuminte, să fii cuminte, Doini. Să nu-și facă griji. Gara era aproape de casă, bagajul ușor. La cinci dimineața ajungea în Timișoara. Trebuia să fie mai ușor drumul de noapte, oricum, mai ațipești, mai uiți, mai trece cumva. Dar nu era pustiu ca acum. Niciun loc liber, nici măcar la bagaje. Bagajele acelea trebuie să fi fost toate doldora de rochii strălucitoare, de cravate mătăsoase, de artificii fel și fel. Toate, în afară de-al ei.

Rochia ei de supraelastic, bleumarin cu o dungă roșie înconjurând într-un V gâtul și apoi coborând într-o linie nu chiar dreaptă peste un sân, peste o coapsă, terminându-se la tiv, imediat sub genunchi. Rochie făcută în casă. Alta n-avea, nu așa groasă, de culoare închisă. Cât de cât. Avea să fie bună. Și-a fost. Suficient. Avea, de fapt, o fustă neagră. Dar bluzele, toate colorate. Prea colorate acum. Nu mai conta. Cu paltonul negru deasupra avea să fie suficient, își zisese. A fost.

Încă o gară, o gărișoară, o clădire ca o cutie de chibrituri, câinii aferenți și ceferistul cu paletă verde scărpinându-se plictisit sub caschetă. O clipă de lumină, o întrezărire: cadranul alb al ceasului de la încheietură strălucește și se stinge, suficient cât ochiul să vadă

limba scurtă la șapte, limba lungă la cinci. Lungă va fi noaptea și rece.

La dus, aburii din gurile călătorilor, și sporovăiala lor înfierbântată, și apăsarea vreunui umăr vecin, și colindătorii, cerșetorii cu sorcove ușuiți de controlori, coborând pe-o ușă și urcând pe alta, și ursul care se tot vâra în compartiment, topăind nebunește printre picioarele lor, de l-a plesnit până la urmă tipul solid de alături, nu părea agresiv, dar l-o fi călcat ursul pe vreo bătătură, l-a plesnit și l-a îmbrâncit afară. Pe jos rămăsese după scurta bătălie o bucată de blană, un moț maroniu, ea îl privise apoi tot drumul, făcea ce făcea și tot pe petecul de urs îi cădeau privirile. Ce era să facă? Dar toate astea încălzeau cumva, luminau cumva. Chiar și pe ea, amărâta.

Lumina pâlpaie și se stinge de tot. Acum măcar se vede pe fereastră. Acum măcar nu se mai vede ea înăuntru, singură în compartiment, poate în vagon, poate în tren. Nu se mai vede nici ea pe ea, oglindită atunci când privește spre fereastră, și nu o mai văd nici alții pe ea când se uită înăuntru, de prin gări sau de pe coridor, fiindcă, cine știe, o să mai urce la un moment dat și alții, nu se poate să nu mai urce chiar nimeni.

Femeia închide ochii, simte umezeala strângându-i-se între pleoape, o peliculă fină pe care n-o sesizase înainte, acum o simte, când strânge pleoapele se adună ca o perdea vălurită, se și revarsă un pic, nu, n-o să plângă acum. Strecoară mâna în buzunar căutând vreo batistă, tresare ca arșă la atingerea sforii. Uitase. Mâna se retrage. Batista în celălalt buzunar. Dar nu mai e nevoie de ea. Ochiul s-a uscat, spaima a distrămat perdeaua, amintirea recentă e prea puternică acum. Cu ochii închiși, femeia vede două mâini groase, aspru unite laolaltă, mâini de bărbat, mâinile necunoscute ale unui bărbat atât de cunoscut. Reci, încleștate, cu unghiile vinete. Alte mâini, ținând foarfeca, au tăiat sfoara, mâinile reci nu s-au clintit, mâinile calde i-au întins ei sfoara. Ea, încurcată, privind scurt împrejur, niciun coș de gunoi, a strecurat sfoara în buzunar. Acolo a uitat-o, până acum. S-o arunce?

Trenul șuieră, traversează vreo comună, vreun sat, nu se oprește. Deodată, ușa. Același controlor o iscodește o vreme, apoi se strecoară înăuntru și se așază pufnind zgomotos pe bancheta din față.

— Greu, doamnă.

Îl privește, ochii s-au obișnuit să pătrundă bezna. Bărbatul s-a deschiat la tunică, pe burta rotofeie cămașa parcă stă să-i plesnească din nasturi. Lui nu i-o fi frig?

— Greu. Nime, nime-n tot trenul, cât îi de lung.

— Ca de Revelion, îndrăznește femeia.

— Ca... Doar eu, la muncă, de, ce să-i faci... Da' matale?

Ce să-i răspunzi?

— Cu o treabă, acasă...

— Ești din Timișoara?

De-acum o să fie mai greu.

— Nu, de-acolo sunt...

De-acum e și mai greu.

— De-acolo sunt p... de-acolo sunt de fel.

— Aha. Deci la părinți.

— Într-un fel.

Într-un fel.

— Păi, păpușe, și n-ai rămas acolo de Revelion? Unde plecași taman de Revelion? Nu vezi, nu mai e nime, nime-n tot trenul.

Păpușa își strânge mai bine paltonul. Își trage și poșeta mai aproape de ea. De unde până unde, ca s-o chinuie și mai tare, a venit tocmai acum gândul acela cu degetele tăiate? Se vorbea – sau văzuse la *Reflector*? sau citise la „Fapt divers”? sau doar auzise de la vreo vecină? – că se întâmplă în trenurile pustii, de noapte: tâlhari care dau buzna peste femeile singure, blochează ușa compartimentului, dintr-o mișcare le rup cerceii din urechi, lanțurile de la gât, le taie degetele ca să le ia inelele care nu vor să iasă. Unul ține ușa, altul taie degetul îngroșat... Of, dar domnul ăsta, ăsta care-i vorbește acum cu „doamnă” și-acum cu „păpușă”, ăsta e controlorul, e omul cu uniformă, doar n-o să... Nu, cu el e în siguranță, ar face bine să ducă o conversație, cât de cât, cu el e oricum mai în siguranță decât singură.

— Chiar nimeni în tot trenul?

— Eu și mățăluță. Țâta! Și șeful, normal. Bagă cărbune, s-ajungem acasă.

Tipul se scotocește, se aude un foșnet chinuit, ce naiba face, ce tot freacă acolo? Ah, uite, o sclipire. Un scârțâit, a desfăcut o sticlă, acum trage o dușcă.

— Vrei o gură, păpușe?

Păpușa nu vrea. Ar rupe-o la fugă. Dar noaptea e lungă, și mai bine cu controlorul alături decât în povestea cu degetele.

— Nu, mulțumesc, nu.

— Hai, haida, ia coala o gură, te mai încălzești și mățăluță.

— Mulțumesc, nu, zău. Iau antibiotice!

— Bolnăvioară? La gât?

— Răcită, așa, un pic.

— Dormiși dezvelită!

Râsul vulcanic al controlorului zguduie compartimentul. Poate că vibrația puternică e și cea care face să se reaprindă lumina.

Iată-i acum, doi într-un borcan. Plus o sticlă.

— Știi, așa se zice... o drege controlorul.

La lumină i s-a mai diluat curajul. Ori unde are prestigiul unor epoleți de apărare...

Ochii femeii îl cercetează acum în imaginea reflectată în geam.

Porcul. Un porc. Gras și chel, unsuros chiar și pe frigul ăsta, descheiat la haină și aproape dezbrăcat grație atitudinii, cu un rânjet permanent pe chip, rânjet de nesătul care spune totul și vrea să-i spui totul. Și o privește, uite cum se holbează drept la ea, profitând că ea nu se uită. Dar lasă, că îl cercetează și ea, așa, cu capul întors. Porcul. S-o ia așa, cu „păpușă“, ca pe-o, ca pe-o... dezvelită!

— Măritată?

Întrebare cu răspuns inclus. Slavă luminii.

— Și singurică așa.

Afirmație care așteaptă răspuns.

— Niște probleme acasă.

— Nu, că dacă nu vrei, nu vorbești. Dar ne mai încălzim și noi, așa, împreună.

Ultimul cuvânt sună crunt în gura lui. Împreună! El și eu, adică, eu și ametețitul ăsta cu cămașa pocnindu-i pe burdihan.

— Nu prea merge nicio afacere așa, cu trenul ăsta gol. Nu?

L-a trosnit. Poate nu trebuia. L-a trosnit fără să se gândească prea mult.

— Ei, păpușe, pe toate crezi că le știi. Ești tânără și mândră matală. Dar nici noi n-om fi chiar tăți la fel.

Acum e rândul lui să privească pe fereastră. La fereastră. La imaginea din fereastră. A lor, împreună, aici, față în față, singuri în noapte.

Femeia îl cercetează pe fugă. Pe frunte, cute adâncite. Cearcăne sub ochi. Până la urmă, un fel de tristețe în privire. Ușor nu le-o fi nici lor, tot așa pe drumuri. O fi și ceva plictiseală, și ceva dor. Oricine are pe cineva căruia să-i ducă dorul. Și dacă n-are, atunci ușor n-are cum să fie nici așa. Și-i pare rău. Omul pare să aibă un pic peste patruzeci de ani. Ceva mai în vârstă ca ea. Sau doar trecut prin mai multe.

— Greu mereu pe drumuri, așa-i? îl întreabă.

Iar el oftează și trage o dușcă. Își înăbușă un râgâit și clatină din cap.

— Apăi, cum naiba?...

Acum privirile li se întâlnesc și se despart pentru prima oară. Ciocnirea a două insecte care zboară în zigzag.

— Apăi, oi mai trece pe la mătăluță, să am grijă să nu te plictisești, spune controlorul, îndesând sticluța în tunică.

Se plesnește cu palmele deasupra genunchilor și se ridică. O vagă ezitare, un pas de dans în ritmul trenului. Și ușa se închide, de astă dată până la capăt. Lumina se stinge din nou. Pe coridor, bărbatul își aprinde o țigară, suflă primul fum și-o pornește spre coada trenului.

Unde suntem? Cât timp a trecut? De unde și încotro?

Trebuie să fie undeva între munți, trenul vâjâie altfel în tuneluri,

la Caransebeș nu a urcat nimeni, apoi undeva pe parcurs o siluetă a trecut grăbită pe coridor, poate tot controlorul, poate totuși vreun alt călător rătăcit între ani, cine știe.

Acum e cald, înăbușitor de cald, din spatele scaunului vin valuri, valuri de căldură duhnind, valuri care încing spinarea, dar se pierd până în mijlocul încăperii, lacom sorbite de crăpăturile dimprejurul ferestrei. Picioarele rămân înghețate.

Femeia își scoate paltonul, îl agață în cuiul de deasupra capului, își sprijină capul de căptușeala răcoroasă. A ațipit o vreme, oare se apropie miezul nopții? În lumina vreunei case răzlețe, ceasul nu se lasă citit. Încă un pic și vor sări doapele sticlelor de vin spumos, se vor lipi buze de obraji, vor zbura în bolte scurte artificii albe din balcoane, stingându-se în zăpezile dintre blocuri.

Cum mi-ai făcut tu mie una ca asta, cum mi-ai făcut-o cu ultima suflare? Nu te-ai lăsat mai prejos decât în tot restul vieții, mi-ai făcut-o și acum.

Licărirea unei gări minuscule, printre pleoapele întredeschise. Un câine cu trei picioare, credincios până la moarte locului care l-a nenorocit, latră din răspuțeri alungând fiara.

Pe 29 decembrie sunase telefonul. Telefonul lor abia instalat, roșu, cu fir galben ondulat, zbârnâise vesel, atât de vesel că nimeni nu i-ar fi ghicit vestea din gușă. Răspunsese fata, Doina, ea e cea mai încântată că de-acum au telefon și nu se mai duc la poștă cu fise. Îi întinsese dezamăgită receptorul: nu era decât unchiul din Timișoara, probabil cu urări. Ce mai urări! Zâmbetul se destrămasese când căzuseră vorbele fratelui: deci murise tata, deci acum își găsise să moară. Și cine să vină cu ea, tocmai acum? Și de ce i-ar mai fi pus și pe ei pe drumuri, pentru un nemernic? Destul că trebuia să se ducă ea.

Nemernicul. Nemernicul.

Cu capul sprijinit de căptușeala tot mai încinsă, femeia cu ochii închiși simte, strivitor, palma grea a tatălui. Uite cum se ridică și izbește. Obrazul drept – și capul izbește peretele din stânga. Obrazul stâng – și capul izbește peretele din dreapta. „Două mâini stângi!“ – gura lui dojenind-o, mâna iarăși ridicată, iarăși izbînd. Și mirosul de băutură stătută, atât de real, aici și acum. Poate doar rămas în urma controlorului. Porcul! „Păpușe...” Și iarăși obrazul, cel drept, cel stâng, și iarăși capul pocnit de un perete, de celălalt, și bărbia tremurându-i, atunci și acum.

Îi părăsise când ea avea zece, poate unsprezece ani. Se dusesse, ducă-se. Ducă-se, așa ziseseră toți, pe voci diferite, și mama, și copiii. Ducă-se. Și uite-l cum s-a dus.

S-a dus ea acum după el, călătorind o noapte, ajungând în dimineața următoare în gara înghețată din Timișoara natală, unde n-o aștepta nimeni, apoi în casa de unde el fugise ca un nemernic, unde

nu mai fusese apoi primit, oricâte rugile, oricâte promisiunile... Și ieri, ea împreună cu fratele, parcurgând încruntați unul dintre ultimele lui drumuri, spre azilul de la marginea orașului unde-și petrecuse ultimii ani și-și găsise sfârșitul. Gardul de fier forjat, poarta, pacienții precum stafiile, pijamale dungate pe la ferestre, pijamale dungate hoinărind pe aleile înghețate, târșându-și papucii, cu privirile pierdute, cu mințile pierdute, cu gurile deschise, cu gurile încleștate, cu părul zburlit, cu părul smuls... Chiar imediat după poartă, un pitic cu fes uriaș, cerșindu-i un leu. Și ea, căutând în buzunar, în buzunarul ăsta, scoțând o monedă de cinci lei, alta n-avea, din cea mare, de aluminiu, atât de mare încât i-a provocat o sclipire de luciditate nebunului, care s-a avântat să-i sărute mâna, așa, din mers, tot brațul, de la încheietură până la umăr, până unde ajungea; îi simțea apăsarea buzelor prin palton, și-atunci, ca să scape de tot, i-a mai dat niște monede, câte-a apucat în palmă, blestemându-l în gând, nu pe el, ci pe el, cel care-a adus-o aici. Monedele astea i le dăduse Doina, cum le strânsese ea mititica într-o sticlă de sana, monedele mari erau pasiunea ei, sărăcuța, când era și mai mică strângea monede de trei lei, cele cu soarele și spicele și stema, acum strângea de cinci, și mai mare stema, spic cu spic patriei snop, o dată umpluse sticla până la gât și reușise să-și ia o pereche de pantofi din piele de antilopă, vișinii, cu fundiță, foarte frumoși. Ticălosul.

Apoi fuseseră duși în camera lui, de ce, doar așa, ca să li se arate un pat gol, o noptieră și un coleg de cameră cu mințile mai răvășite decât cearșafurile de sub el, tânguindu-se mut. Apoi fuseseră duși în camera finală, niciun pat aici, doar masa aceea metalică, și aici sfoara dimprejurul mâinilor lui încremenite, și foarfeca, și fuga pe coridor, cu lacrimi înăbușite, de neînțeles lacrimile astea, poate amintirea capului care se lovea de pereți, poate amintirea mamei, moartă și ea, întinsă în pat, tristă privind în tavanul de lemn cu candelabru încastrat, nouă becuri lumânare plus nouă reflexii, tavan sub care nimeni după el n-o mai iubise vreodată, de parcă el ar fi iubit-o, poate că da, poate că totuși cândva... Sau nimic din toate astea, doar imaginea lui, mare și nemișcat în camera rece. Lacrimi și acum, strivite de pleoapele care spun nu, n-ai să-ndrăznești – cum n-ai îndrăznit lângă frate –, ar fi mare păcat, sunt oameni după care se plânge și oameni după care nu se plânge fără să fie păcat, bine, ușurel, ușurel, plângi acum dacă vrei, pentru tine, și pentru moarta ta mamă, și pentru, plângi un pic și pentru el, dacă ți-l amintești acum fără să vrei chiar așa, stând greoi în leagănul din curte într-o vară, acum vreo doi ani, atât de masiv, atât de tăcut, cu părul atât de alb, atât de spășit, atât de treaz, atât de ridicol de binevoitor, el, cu mâinile lui mari adăstând neputincioase în poală... Și nu l-au primit, oricât s-a rugat, oricât a promis. Nemernicul, își ziceau din bucătărie, privindu-l pe după perdele, cum

se leagăna el acolo tot așteptând să fie iertat, să fie primit. Să fie iertat. Să fie primit.

Băile Herculane, o mică inundație peste marginile jgheabului cu apă murdară.

La Herculane, ah, da, aici a fost luna de miere. Și cum se zaharisește și mierea, cu timpul...

— De-acum, ne-apropiem de jumătate.

Nu l-a auzit deschizând ușa. Se deschisese oare dinainte, glisase în întuneric la vreo frână?

— Drobeta Turnu Severin e cam la jumătate.

Controlorul se așază greoi în fața ei. Greoi, cu palmele mari adăstând pe genunchi.

— Ai văzut? Am vorbit cu șeful și-a băgat căldură...

Își pune cascheta alături.

— Că doar e Revelion.

Râde. Sticla se ivește de îndată. Nemernicul.

— Acuși ajungem la Orșova. O guriță?

Nicio guriță. Poate ar gusta din sandvișul din geantă, dar sunt ceva ani de când, tot mai durdulie, se jenează să mănânce de față cu cineva cunoscut. Și, oricât ar fi de ciudat, acest bărbat o jenează exact ca o persoană cunoscută. Felul lui direct de-a-i vorbi, de-a o privi în întuneric, de-a-i oferi să bea împreună cu el, toate astea îi blochează orice intenție.

— Pân' la Pitești?

— Acolo, da, acasă.

— Eu, păpușe, rămân la Drobeta.

— Acolo locuiți?

— Acolo.

— Ajungeți la familie de Revelion.

— Ajung până să strângă masa. Cât să strâng nevasta în brațe.

Iată un cuvânt liniștitor.

— Și copii?

— Trei.

Cum curge trenul de lin deodată, aici, în preajma apei.

— Mari necazuri am cu ăl mic. A mică, că-i fată.

— Cu școala?

— Ei, cu școala... Cu sănătatea. Care-i mai bună decât toate. Când o dă Dumnezeu.

Încă o dușcă. Încă un râgâit reținut.

— Mi-o nenorociră la naștere. Îi strânsesă capul, o nenorociră.

Luminile de pe Dunăre se ivesc, mai întâi rare, apoi tot mai dese.

— Nu vorbește, nu înțelege. Uneori râde, mai mult plânge. O avea și dureri. E mică, nu știe să zică. Nu zice nimic. O strigă pe mă-sa,

adică noi știm când o strigă. Râde când îi arăți jucărie. Alteori plânge. Sigur are dureri. Ne-au zis să mai crească, să vadă apoi. Da' bine nu-i.

Porțile de Fier, explozie de lumini. Cum se mai bucura Doinița când era mică, în vacanțe, când mergeau la Timișoara, cum mai lipea năsul de fereastră, cum se sălta pe vârfuri, să cuprindă toată lumina. Pe atunci, le așteptau hortensii uriașe în grădină, și caisul, și vișinul, și bunica făcând bezele cu cacao și un sfert de nucă în vârf. Și erau țitire în pod și icoane pe pereți. Departe, departe...

— Păpușe, tu ești tânără, n-ai tu griji...

Dincolo, peste Dunăre, licurici albaștri clipind în văile munților.

— Nu-s așa tânără...

Ecluzele deschise, apele năvălind, atâta lumină la marginea unei țări scăldate în cel mai negru întuneric.

— Nu mai sunt...

— Da' copii n-ai.

— Ba am. Am o fată.

— Și plecași așa la drum, lăsași bebelușul?

— E mare fata mea. Clasa a noua deja. A zecea, pardon.

— Ptiii, bată-te să te bată! O făcuși devreme.

„Am dormit dezvelită.“ Ecluzele își apropie buzele. Apele se opresc.

— Acum e Orșova?

— Păi tocmai am trecut de Orșova, păpușe. Mă duc să-mi dau turul și viu înapoi.

Controlorul se ridică, vâra sticla în buzunar, netezește tunica.

— ...dacă nu te deranjez.

— Sigur...

— Că nici nu-mi ziseși cum te cheamă. Io-s Vasile.

— Kori.

— Bine, măi, Corina, măi. Ce să facem, de, asta-i viața.

Kori, de la Korinne. Dar l-ar fi încurcat. Și ce rost? Bine, măi Corina, măi. Asta-i viața.

Și cum stătea el așa în leagăn, cu mâinile în poală, în vara aceea, Doina-i zicea ei să îl ierte, că uite-l și tu cum stă acolo, ca un pitic de grădină, doar că mare, mofluz, cine să-l creadă capabil de vreun rău, nici gura n-o prea deschidea. Tu nu înțelegei, îi zicea, tu habar n-ai, tu să taci, tu habar n-ai câte-a făcut. Fata nu mai știa ce să zică. Ea îl vedea prima oară atunci. Iertați-l, iertați-l, le zicea, deși el nu zicea iertați-mă, iertați-mă, el stătea acolo și aștepta așa, cu gura închisă, pâinea lui Dumnezeu. Știa Doina de acasă poveștile, și relele, dar și bunele, fiindcă mama, de parc-ar fi făcut curățenie în grabă pentru musafiri nepoștiți, iute, doar pe deasupra, se-ngrijise ca pe lângă rău să dea – să caute și să dea – justificări pentru tot răul. Cum îi luaseră

comuniștii atelierul de mobilă, cum nu se mai alesese nimic, atâta rămăsese, mobila asta toată din casă, și cea de la Pitești, și cea de la Timișoara, și mirosul de clei, tot mai vag, în atelierul prea mic din fundul grădinii, și niște rindele și rumeguș între scânduri și rame, și pânze de păianjen, și-ntre toate un bețivan, un nemțalău încăpățânat care alesese să renunțe la tot decât să devină slugă la ei, și-atunci cum să nu devii ce-a devenit? Iertați-l, atunci... Lasă, că bea el și înainte de asta, lasă, că îi trosnea el și înainte, mămica n-ar fi murit atât de tânără de n-ar fi chinuit-o el atât, și-acum vine că vrea înapoi, tocmai acum, când ea nu mai e? Păi cum să fi venit înainte? Taci. Stă acolo, cum zici tu, ca piticul de grădină, dar ce de monștri drăgălași mai mișună prin lume, ia și citește, mai află, mai învață, și lasă-mă pe mine în pace. După vara aceea nu-l mai văzuseră. Decât acum, ieri, neclintit, întins în camera finală, cu mâinile împreunate și gura pe vecie închisă. Și asistenții și brancardierii hulpavi, roind și turuind despre cât de greu le fusese să găsească un coșciug, prea mari măsurile, comandă specială pentru un om special, Doamne, cum împărțise din monedele Doiniței, tot afundând mâna în buzunare pentru fiecare om ieșit în cale, Doamne, și mirosul ăla al camerei finale, ăla n-o să-l uite niciodată, câți neiertați trecuseră pe-acolo, cu câte păcate nespălate se îmbibaseră pereții aceia?

Miroase. Miroase a ceva. Nu, i se pare. Miroase a ars. Lasă-mă acum, tu nu înțelegi, tu habar n-ai. Și totuși, miroase a ars. Femeia se ridică, deschide ușa. E fum în capătul coridorului. Din ceața puturoasă se ivește fugind controlorul.

— Hai, iute, ia bagajele și hai!

— Ce? Ce-i?

Dar, până să se dumirească, el îi înșfacă geanta de sus și-o rupe la goană pe coridor.

— Hai! După mine!

Își ia căciula, paltonul, poșeta, cu toate în brațe îl urmează pe coridorul întunecat, dar ea nu poate să alerge atât de repede. Fug înspre capătul vagonului, el privește înapoi:

— Hai, haida, haida!

Bărbatul deschide ușile dintre vagoane, ușile grele se închid la loc până să ajungă și ea, el le desface iarăși și le ține depărtate, ea se strecoară cu greutate pe podețul din tăblii instabile sub care vâjâie hăul, cu tot calabalâcul în brațe trece printre furcile metalice, pe sub brațul lui, frecându-se de burdihanul lui, răsuflare în răsuflare.

— Ce-i, ce se-ntâmplă?

— Arde! Hai iute! Arde la locomotivă. Tre' s-ajungem cât mai în spate.

Pe la mijlocul vagonului următor, o frână puternică îi aruncă unul în altul.

— Stai așa!

El se duce înspre ușa din față, ea îl urmează cu respirația tăiată, el lasă bagajul la scară și sare jos, se uită înainte, strigă și așteaptă alt strigăt drept răspuns. Acum fumul a ajuns și aici, se insinuează în valuri și pe coridorul îngust, și pe afară, pe lângă pereții vagonului, în fuioare mai întunecate decât întunericul.

— Jos! Dă-te jos!

Trage de bagaj.

— Jos, păpușe, hai iute!

Dar cine se descurcă, în bezna asta și cu toate cele în brațe? Femeia coboară treaptă cu treaptă și-apoi se oprește. Între ultima scară și pământ pare o prăpastie. Controlorul întinde brațele spre ea, ea nu îndrăznește, cum să facă, cum să facă? Îi aruncă paltonul, el îl trânteste la picioare, ea își pune căciula în cap, poșeta pe umăr. Acum se avântă spre brațele întinse. O prinde în brațe controlorul vânjos, sâniile femeii se strivesc de pieptul lui zdravăn îmbrăcat în tunică, bumbi se agață de bumbi, apăsate. Și acum?

Înainte, pe jos, pe lângă tren, nu înapoi, ci înainte, acolo unde fuioarele de fum se învârtosează în marea vâltoare. Unde o fi șeful?

Controlorul pare să știe ce e de făcut, ea îl urmează.

Primul vagon e desprins de locomotivă și împins înapoi cu un dos de copită.

Flăcări înalte nu sunt. Doar fum, fum înecăcios și trosnete, și-un sfârâit care înghite totul.

Controlorul pare să știe ce-i de făcut. Îl urmează. Merg pe lângă linia ferată încă un pic, cât să lase locomotiva în urmă, aici el se oprește, pune bagajul jos, îi întinde paltonul.

— Ia și te-mbracă. Mergem pe jos până la haltă.

Un nume imposibil, potrivit misiunii imposibile.

— Cum? Doamne...

Femeia se îmbracă tremurând, se încheie până la ultimul nasture, ridică și gulerul. Un frig de crapă pietrele. Mănușile și le-a uitat în tren. Acum observă, controlorul are pe el un cojoc. Când și l-o fi pus?

Pietrele trosnesc sub tălpile lor. Merg chiar pe lângă calea ferată, ferindu-se în stânga de marginile traverselor, în dreapta de răpă. În urmă rămâne trenul fumegând, fumegând, în curând vor fi doar ei doi în toată sălbăticia asta.

— Și... șeful?

— Șeful are treaba lui. Noi trebuie să ajungem la haltă. De-acolo, gata.

— Și cât o fi până acolo?

Nicio lumină înainte, nicio sclipire, doar șinele lucind sub stelele înghețate și, când și când, lătratul îndepărtat al unui câine, și munții de-o parte, și Dunărea de alta, Dumnezeu, și picioarele atât de

umflate în cizmele prea strâmte. Controlorul nu-i mai răspunde. Este cât este. Merge înainte, deschizând calea. Doar „Hai“, și „Hai, ușurel“ și „Hai cu tata, că ajungem“ îi zice, fără să se întoarcă, de parcă ar vorbi cu sunetul pașilor ei. De dincolo de Dunăre se înalță fire argintii, brăzdează cerul artificialele firave ale sârbilor.

Unde suntem? Cât timp a trecut? De unde și încotro?

În halta cu nume imposibil, pustie și încremenită, deodată ivită între văile întunecate, ea nu se desprinde de controlor nicio clipă. Cu cocul desfăcut și cu căciula în mână, cu ștrampii ferfeniță, continuă să îl urmeze și-acum peste tot, pas cu pas, de parcă încă nu s-ar fi terminat șinele, de parcă ar fi legată de el cu un fir invizibil, dincolo de ghișeu, apoi în biroul unde un bursucel somnoros clipește des nevenindu-i a crede ce aude, și de acolo absolut prin toate cotloanele haltei, chiar și până la intrarea în toaletă, și-apoi iarăși după el pas cu pas, ca un apendice dolofan cu care bărbatul s-a obișnuit.

Vreme de un ceas, stau în biroul casieritei, degerați, plini de ciulini și fleici de noroi, cu câte o ceașcă de ceai și-o felie de cozonac – „Doar e Revelion!“, tresaltă bursucelul cumva bucuros de oaspeți, iar casierita râde, râde aruncându-și capul pe spate, cea mai dichisită femeie de la petrecere. Muzica e monotona defilare a vocilor anunțând la răstimpuri dintr-un mic difuzor cifre, linii, ore, absolut inutil.

Trenul nou, doar o locomotivă și un vagon, vine cine știe de unde, numai pentru ei. Și poate pentru cei ce vor urma.

— Cu asta ajungi până acasă, păpușe. Ce, te speriași? Hai, hai, că nu fu chiar sfârșitul lumii. Ăla vine în anul 2000! Văzuși? Cu răbdarea treci și marea. Și Dunărea!

În trenul acesta, și degerați și transpirați, și prăpădiți și salvați, napucă să mai stea împreună mai mult de un sfert de ceas. La Drobeta Turnu Severin el va coborî, se va duce la familie, la copii, la fetița pe care atunci când râde și când plânge doar părinții o înțeleg de ce râde și de ce plânge. La Drobeta Turnu Severin vor mai urca doi oameni, un bărbat și-o femeie cu trăsăturile șterse. Vor purta haine de doliu sau poate doar așa i se va părea ei, fiindcă noaptea-i smolită și rece, și nu vor schimba nicio vorbă cu ea. Dar, înainte de asta, înainte de gară, atunci când controlorul se va ridica în picioare ca să plece, și Korinne se va ridica în picioare. Îl va urma dincolo de ușa compartimentului, pe coridorul rece, obișnuită de-acum să-l urmeze peste tot. Va da să-i zică ceva. Nu va ști ce. El îi va spune: „Hai, fata mea, hai că-i bine. Asta-i viața“. Ei îi vor da lacrimile și-i va veni să spună că nu vrea să rămână singură iarăși, că e îngrozită să rămână singură iarăși, că nu-i drept. Înciudată, încurcată, stângace și tristă, împinsă cine știe de ce, se va căuta prin buzunare, va găsi șarpele aspru și, fără să înțeleagă ce face, îi va pune lui în palmele late bucata de sfoară. El va strânge în

mână darul de la drăguța, durdulia Corina, un dar pe care abia-l deslușește. Și-i va zice, spre încurajare, înainte să se răsucească pe călcâie și să plece pentru totdeauna din viața ei, să doarmă de-acum liniștită, chiar dacă nu mai urcă nimeni. E simplu. Să lege ușa compartimentului pe dinăuntru, da, uite, cu o sfoară. Cu o sfoară și-un pic de întuneric se rezolvă totul. Noapte bună și la mulți ani!

din volumul *Roșu, roșu, catifea*,

Casa de Pariuri Literare, 2012

© Casa de Pariuri Literare, 2012

Radu Paraschivescu

RADU PARASCHIVESCU (n. 1960) a absolvit Facultatea de limbi și literaturi străine a Universității din București. A publicat (selectiv): *Bazar bizar* (proză scurtă, Mașina de scris, 2000), *Balul fantomelor* (roman, RAO, 2000), *Fanionul roșu* (non-fiction, Humanitas, 2005), *Ghidul nesimțitului* (non-fiction, Humanitas, 2006), *Cu inima smulsă din piept* (roman, Humanitas, 2008), *Fluturile negru* (roman, Humanitas, 2010), *Toamna decanei. Convorbiri cu Antoaneta Ralian* (Humanitas, 2011) și *Astăzi este mâinele de care te-ai temut ieri* (roman Humanitas, 2012). A tradus din D.H. Lawrence, Virginia Woolf, James Joyce, Julian Barnes, Salman Rushdie ș.a.

Filoclubul

— La ce etaj?

— Doi din șapte, maică. Baie mare, bucătărie așa și-așa. Gresie, faianță. Balcon închis. Televizor cu cablu, telefon, tot tacâmul.

— Aproape de metrou?

— Un minut, maxim două. E zonă bună, liniștită. Oameni cumsecade.

— Probleme cu apa sau cu gazele?

— Aș, nici vorbă. A fost o dată. A, doar așa, la revizie, da' asta-i peste tot. Și nu durează mult. Nu mai e ca pe vremuri.

— Se mai ia curentul?

— Deloc. Poți să-ntrebi pe la vecini.

— Și suma e bătută-n cuie?

Coana Stela oftă adânc și făcu un calcul contra cronometru. Putea să mai lase o sută de mii, hai două, însă în niciun caz mai mult. Pensia era ca vai de ea și se anunțau vremuri grele. Medicamente scumpe, indexări simbolice, întrețineri colosale – ce mai, nu avea încotro. Dacă o rata pe fătuța asta, cine știe când mai prindea un client. Mai bine să cedeze acum și să recupereze mai târziu. Noroc cu dolarul. Puteai oricând să dai vina pe el. Și pe nemernicii de la Banca Mondială.

— Mă rog, mai negociem, da' nu prea mult.

— Aha, făcu tânăra, socotind și ea de zor. Păi, când pot să vin s-o văd?

— Când vrei, mămică, și-acuma dacă ai timp. Numa' să-mi spui, să stau pe-acasă.

— Bine. Ajung cam într-o oră.

— Te-aștept. Ții minte adresa, da?

— Sigur, nicio problemă.

Reprezentantele cererii și ofertei închiseră simultan. Ușurată, Anca Dragoslav, studentă în anul întâi la engleză după două eșecuri la ATF, sună de două ori în provincie ca să-și anunțe părinții și prietenul că spinoasa chestiune a cazării fusese rezolvată. Mămica și taticul uguiră satisfăcuți, spre deosebire de Mugur, jumătatea ei spirituală, care simți nevoia să pună lucrurile la punct de la distanță.

— Pisi, da' sper că babeta nu stă cu tine, nu?

— Nu, tuțuraș, fii sobru, îl liniști Anca.

— Că, vorba aia, mai vine băiatu' la o parolă, la o cafea...

Pe tânără o trecu un fior pasager. Știa ca nimeni alta (sau cel puțin așa îi plăcea să creadă) ce însemnau parola și cafeaua pentru Mugurașul ei.

— Și dacă poți, plătește-i pe tot anul, că altfel îți crește prețul de la lună la lună, o mai sfătui acesta. Plus că după trei luni găsește pe unu' care-i dă cu un leu mai mult și te zboară din cuib. Eu zic să faci și contract.

— Se aranjează. Dar mai întâi stai să văd unde mă duc. Dacă nu-mi convine, mai caut.

— Caută, pisi, caută, da' vezi c-acuși încep cursurile. Hai că mai vorbim. Ai grijă de tine. Țițili-mițili.

— Mițili-pițili.

În timp ce amorezii își luau acest rămas-bun cifrat, Steliana Milcu, alias babeta, alias coana Stela, își împărțasea succesul locativ câtorva vecine de scară vizitate și ele de tentația închirierii. Micile artificii lucrative erau la modă în cartier. Scoteai un ban neimpozabil și-l puneai deoparte. Altfel, te mâncau păduchii până terminauăștia reforma. Areopagul domestic din care făcea parte coana Stela mai cuprindea patru surate: Mela, Ela, Nela și Gela, în ordinea crescătoare a etajelor. Toate văduve, toate dăruite cu o curiozitate fără margini, în virtutea căreia nimic nu se întâmpla în cvartal fără știrea lor. Mintealor era o bază de date de la care, printr-o întrebare bine ținută, aflai la orice oră cine și-a mai luat frigider, care neisprăvit și-a bătut nevasta, cine a mai divorțat, ce culoare are gresia angrosistului de la parter sau câte spoturi sunt în baia inspectorului alimentar de la șase. Bârfa era sosul dens al vieții lor de zi cu zi, curgând leneș printre câteva repere incontestabile: cafeluța de la zece, compotul de după prânz, calupul de seriale de după-amiază și știrile serii. Astăzi ca și ieri, mâine ca și azi.

— Ia zi, Stelo, iei un milion jumate pe lună? Își chestionă Nela de la patru vecina de la doi, inaugurând sesiunea de debriefing.

— Trag nădejde. Orișicât, sub unu trei sute nu scad un leu. Suflă vântu' prin buzunare.

— E grea văduvia, soro, filozofă Gela de la cinci.

— Grea, mie-mi spui? Păi când trăia al meu nu ne lipsea nimic. Fleica fleică, brânza brânză, ba mai ronțaiam și-o ciocolată. Ronțaiacu' dacă poți.

— Sau dacă ai cu ce, completă Mela de la unu, știrbă din iunie 1990, de când un ortac cu mintea întunecată de alcool o confundase cu o intelectuală.

— Barem să fie fată de treabă, rosti Ela de la trei, singura care i-o luase înainte Stelei și momise cu două săptămâni în urmă o studentă la drept. Uite, a mea nici că iese din casă după opt seara. Stă și citește, mititica de ea. Câteodată mai că-mi vine să mă duc și să-i dau eu brânci afară.

— Da' de unde știi, Elo, că doar nu stai cu ea? se miră coana Stela.

— Nepotu-meu ăsta la care m-am mutat stă chiar vizavi și are un... un de-ăla de te uiți la om în casă.

— Telescop?

— Lunetă?

— Occean?

— Binoclu?

— Ei, că eu mai știu cum îi zice. O țeavă lungă pe-un suport, ca aparatele de fotografiat de pe timpuri. Cum mă uit pe țeavă, cum o văd pe Florica mea cu cartea-n mână.

— Și nepotu'? Nepotu' nu se uită? se interesă Mela, strunindu-și anevoie înclinația spre aluzii frivole.

— Asta-i bună, că altă treabă n-are.

— Atunci de ce și-a mai luat telebinoclu? La ce se chiombește? La vrăbii? La stele?

Desprinsă momentan de conversația pe care o purtau cele patru vecine, coana Stela își îngădui un suspin de mulțumire. Ceva îi spunea c-o să bată palma cu... Anca? Parcă așa o chema. Avea toate motivele să fie mândră. Se descurcase de fiecare dată. Toată lumea o invidia fiindcă știa să scoată bani din piatră seacă. Oricât de grele ar fi fost condițiile, reușise întotdeauna să se ridice pe creasta valului, să improvizeze genial în momentele de criză, să tragă lozuri câștigătoare când sorții păreau potrivnici. Își aminti cu nostalgie de perioada de la mijlocul anilor '80, când înființase ceva ce astăzi s-ar fi numit un SRL de stat la cozi. Dacă te gândești bine, nici măcar nu era mare filozofie. Totul era să-ți vină ideea. Iar coanei Stela îi venise.

Vedea de parcă ar fi fost ieri uluirea de pe chipurile neamurilor când le propusese afacerea. „Cum adică, fato, să stăm la rând în locul altora? Pe bani? Nu ți-e bine?” Contracarase toate puseurile de scepticism cu un surâs abia schițat și o explicație de bun-simț. „Are lumea timp de pierdut la rând? N-are. Oamenii au serviciu, familie, probleme. Ar zice bogdaproste să stea altcineva la coadă în locul lor. La patruzeci de lei, cât e kilu' de porc, ar mai da cinci lei ca să fie siguri că apucă. Ce mare lucru? Îl trimiți pe nepotu' ăl mai mic la ultimul de la coadă și-l pui să întrebe: «Nene, vrei să fii al zecelea și să prinzi carne? Cinci lei și te-am făcut om». Să-l văd eu pe ăla care nu bagă mâna-n buzunar ca să nu se ducă acasă la copii cu traista goală.” Simplu. La mintea cocoșului, ca mai toate inițiativele geniale. Coana Stela mobilizase energiile unei familii mult mai numeroase pe atunci, atrăgând în schemă și un contingent de pensionari obișnuiți să se posteze zilnic la ușile magazinelor înainte să se crape de ziuă. Criza de produse, un blestem pentru toată lumea, devenise pentru ea o mană cerească. Ajunsese să se roage ca lucrurile să meargă prost în continuare. Și merseseră, spre deplina ei încântare. Cinci lei de colo, cinci lei de dincolo – nu era rău. Firește că, după ce operațiunea își

luase avânt, taxa crescuse la opt lei, iar mai târziu la zece. Nu-i vorbă, merita osteneala. La sfârșitul fiecărei luni, după ce le plătea o cotă celor care stăteau efectiv să-i ardă soarele sau să-i bată vânturile și ploile, coana Stela se alegea – la banii de atunci – cam cu o mie două sute de lei, stârnind invidia piezișă a inadaptaților care fie nu știau, fie nu aveau curajul să transforme un handicap într-un atu. Flexibilă sau bătoasă la comandă, Steliana Milcu își exersase spiritul întreprinzător ani în șir, de conivență cu vânzătorii care ajunseseră să-i recunoască rețeaua de subalterni și prevestind parcă ingineriile la care fahirii actuali ai economiei subterane recurgeau nestingheriți. Fără să știe, coana Stela privatizase statul la cozi și făcuse operă de pionierat în materie de atragerea resurselor.

Dacă însă își putea permite să privească înapoi cu mândrie, Stela se crispa ori de câte ori revenea în prezent. Catastrofa din 1989 îi stricase ploile. Ceea ce părea un mecanism fără cusur capotase deplorabil chiar din ziua când se deschiseseră depozitele gospodăriei de partid. Sub ochii ei triști, necazurile prinseseră să se țină lanț: portocale la liber, carne fără os, lapte praf din import, cafea pe toate drumurile. Iar astăzi... astăzi coșmarul își trăia apogeul. Zece feluri de măslina, mezeluri Campofrio, fistic arăbesc fără coajă, parfumuri originale, o mie de Fante și Cole, magazine Levi's, KFC-uri, McDonalds-uri, baruri irlandeze, restaurante chinezești și – insulta supremă – un ditamai Mall-ul ridicat taman pe locul unui fost templu al foamei. Unde, dacă istoria n-ar fi fost o curvă, oamenii s-ar fi călcat în picioare pentru un tacâm de pui sau un salam Victoria. Și unde, într-o lume nesmintită, plutonul ei de soldați ai cozilor ar fi făcut furori.

— Tu mai stai, Stelo?

Trezită din reverie, coana Stela se uită pe rând la cele patru vecine și apoi clătină din cap. Era bine la Nela, că avea ventilator, însă intrase în criză de timp.

— Nu, nu mai pot. Trebuie să vină fata să vadă garsoniera.

— Ai grijă că peste-un sfert de oră începe *Frumoasa Emilia*.

— Ce să fac? Las' că-mi povestești mâine la cafea.

Anca Dragoslav sună la ușă la zece minute după ce Stela se întoarse acasă. Era o tânără nurlie, nu foarte înaltă, cu gropițe în obraji, ochelari și niște haine care evocau anacronic perioada flower power. Căra după ea o geantă sport și o valiză. Pe cap avea o bandană portocalie. Se bronzase intens peste vară (semn bun, părinții câștigau frumusețel) și nu semăna câtuși de puțin cu provinciala timorată la care se aștepta proprietara garsonierei. La un prim impuls, coanei Stela îi veni să urce prețul, dar până la urmă cumpătarea învinse. Avea destule mijloace s-o tapeze de bani de-acum încolo. Mai un dereticat prin casă, mai un împrumut nereturnat, găsea ea ceva.

— Și de unde zici că ești, maică? Își întrebă musafira după ce o pofti înăuntru și-i arătă locuința care, dacă mergea totul bine, avea să-i aparțină cel puțin până vara viitoare.

— Din Simeria, răspunse scurt fata, scoțându-și bandana și trecându-și o mână prin părul șaten.

— A, am fost și eu o dată acolo, ehe, demult, m-am plimbat cu al meu. Mai aveți parcul ăla termo... dermo... ăla cu copaci mari?

— Parcul dendrologic? Sigur, păi cine să-l ia?

— Chiar așa. Și ai venit cu trenul, nu? Aoleu, și unde-ai dormit? De cât timp ești în București? Ți-o fi foame, ai mâncat ceva? De unde m-ai sunat?

Din mimica Ancăi reieși limpede că nu vedea cu ochi buni întrebările în rafală și că ar fi vrut să discute despre cu totul altceva.

— Uitați, doamnă...

— Stela. Coana Stela, așa mă știe lumea.

— Stela și mai cum?

— Milcu.

— Doamnă Milcu, haideți să-ncepem cu începutul. Preț, condiții, drepturi și îndatoriri. Ca să știm o treabă.

Coana Stela se conformă. Nu prea îi convenea tonul studentei, dar nu avea încotro. Între sentimentele personale și banii peșin, ultimii aveau prioritate. Ce, era primul om din lume care se trezea cu un chiriaș arogant? Nu era. Iar dacă fetei îi plăcea să umble cu nasul pe sus, treaba ei. De obicei, chestiile astea se plăteau în viață. Când îți era lumea mai dragă.

Cele două negocieră cam o jumătate de oră, timp în care, în schimbul unei dulcețe de cireșe amare, Anca își informă gazda la ce facultate intrase, îi mărturisi că își lăsase prietenul acasă („dar din când în când o să mai dea o fugă pân-aiici“) și acceptă fără să crâcnească interdicția de a organiza petreceri și de a asculta muzică tare. Coana Stela o anunță că vinerea era zi de curățenie („nu veni mai devreme de șase, găsești totul cu fundu-n sus“), îi lăsă un rând de chei și-i făgădui discreție deplină. Cine o cunoștea cât de cât și-ar fi răs în barbă la auzul acestei promisiuni. Discreția se afla într-o profundă incompatibilitate cu toate cele cinci văduve de pe scară și în mod special cu Stela.

Din clipa când ieși din garsonieră, aceasta se gândi la un singur lucru: la ziua de vineri, când avea să-i umble prin lucruri tinerei fără s-o deranjeze nimeni. Era cu neputință să nu descopere ceva povestibil soborului. Un jurnal intim, câteva scrisori de dragoste, niscăi biluțe din cele pe care le vedea la televizor în reportajele cu drogați, vreo carte mai deochetă. Coana Gela ținuse nu demult în chirie o sfioșenie de fată care se îmbujora și când bătea vântul, dar într-o bună zi îi găsisse un vibrator sub pernă. Ea de ce n-ar fi avut noroc?

Vineri dimineată, Anca Dragoslav bău o cafea, fumă trei țigări, se uită peste niște hârtii și plecă la cursuri fără să dea impresia că ar fi suspectat că Stela de-abia aștepta să-i deschidă ușa garsonierei și, sub pretextul curățeniei, să declanșeze o percheziție ca-n filme. Fremătând de nerăbdare, gazda refuză să ia în calcul posibilitatea ca tânăra să se întoarcă mai devreme din cauza unei migrene sau – și mai grav – să lase anumite semne greu de observat (clasicul fir de păr, de exemplu) care să-i indice dacă i se cotrobăise prin lucruri. Din fericire pentru coana Stela, investigația decurse fără opreliști. Din nefericire, rezultatul ei nu se dovedi nici pe departe spectaculos. După o explorare gospodărească, metodică, a tuturor posesiunilor tinerei, proprietăreasa se îndreptă din șale, își puse o mână în șold, își șterse fruntea asudată cu dosul celeilalte și se resemnă în fața nemiloasei realități: Anca Dragoslav era o persoană absolut normală, care nu avea nimic de ascuns. Niciun element despre vreun secret inavuabil, nimic care să denote un caracter dubios. Haine, pantofi, farduri, articole de toaletă, cărți, un walkman și niște casete, o iconiță, o agendă telefonică și cam atât. Coana Stela răsfoi două-trei volume prin sondaj și întoarse câteva pagini din agendă. Degeaba. Cenzurându-și o înjurătură suculentă, chit că n-o auzea nimeni, femeia căzu pradă unei decepții grele. Cum Dumnezeu avea să se prezinte în fața vecinilor fără nicio picanterie? După-amiază aveau s-o aștepte toate ca pe un cireș copt, cu cafeaua aburind în ceașcă, iar ea avea să le ofere un zero tăiat în patru. Nu era drept. Coana Stela bombăni ceva dezaprobator la adresa tuturor studentelor neexploatabile epic și se pregăti să se apuce de curățenia propriu-zisă. Abia atunci observă că Anca lăsase paginile pe care se uitase mai devreme pe masa din bucătărie. Se așeză pe un scaun și, mai mult din respect pentru zeul curiozității, se puse pe citit.

Ceea ce avea sub ochi era o povestire intitulată *Târfa din Mensa*, scrisă de un individ pe nume Woody Allen, care nu-i spunea nimic coanei Stela. Deși cunoștea doar doi posesori ai acestui prenume – o ciocănitore antipatică și un actor care juca mai ales roluri de sclerată –, femeia își luă inima în dinți și parcurse foile dactilografiate până la ultimul rând. După o jumătate de oră de efort intelectual fără precedent, pe figură i se lăți un zâmbet victorios. Ce-i drept, năzdrăvăniile relatabile vecinilor lipseau. Dar ceea ce citise îi sădise instantaneu în minte sămânța unei noi idei sclipitoare.

Nu gustase umorul veninos al povestirii, nu apreciasse tipologia personajelor, nu vibrase la calitatea dialogului, nu sesizase schimbările de ritm narativ, nu aplaudase calambururile de virtuos ale lui Woody Allen și nu se simțise cătuși de puțin tentată să reia vreun paragraf. Se fixase exclusiv asupra subiectului, cântărindu-l cu ochii minții și gândindu-se deja ce urmări ar fi putut avea transpunerea

literaturii în viața de zi cu zi. În *Târfa din Mensa* era vorba despre un bordel clandestin pentru intelectualii subțiri care, dincolo de reglarea fluxului de testosteron, simțeau și nevoia unei conversații sofisticate. Truditoarele stabilimentului erau studenți la filologie – aici, în mintea coanei Stela se aprinsese imediat un beculeț –, iar în funcție de pretențiile clienților și de alonja lor pecuniară puteau vorbi dezinvolt despre metonimiile lui Wallace Stevens, suflul antiprozodic al lui Whitman, alegoriile lui Melville sau analiza mentalităților din romanele târzii ale lui Hawthorne.

Pentru coana Stela însă, toate astea erau deocamdată amănunte nesemnificative. Conta inițiativa în sine și atât. Iar inițiativa era măreață. O casă de toleranță ticsită de prospături cu diplomă. Și pe deasupra policalificate. Formidabil. Un loc unde singuraticii, neînțeleșii, perversii sau complexații își puteau folosi cu egală vigoare ambele capete. O oază a plăcerilor trupești și spirituale deopotrivă. Un spațiu propice pentru un *felatio benevolentiae* în folosul universitarului scortșos și încliftat cu care aveai examen peste o săptămână. O academie a desfrâului unde fetele puteau fi simultan lingviste și limbiste. Un mediu apetisant pentru cunoscătorii capabili să se delecteze nu doar cu o coapsă tânără, ci și cu o șuetă elitistă. O, da, este minunat. Și – bineînțeles – atât de simplu.

În clipa aceea, beculețul ce se aprinsese în mintea coanei Stela clipi insistent, anunțând o întrebare care, nedeslușită până atunci, se limpezi brusc, ca o dimineată de toamnă după ridicarea ceții. Oare faptul că Anca Dragoslav era studentă la engleză și neglijența cu care abandonase paginile dactilografiate la vedere erau simple coincidențe? Sau camuflau un mesaj pe care, perspicace nativ, îl decodase fără cine știe ce osteneți? Să fi fost posibil ca fătuța asta din Simeria să dețină gena unui întreprinzător în devenire și să-i propună, ocolit, o afacere în tandem? Coana Stela se scărpină în fund cu cheia de la intrare și clătină din cap. Și dacă bătea câmpii? Dacă erau aiureli de-ale ei și nimic altceva? Asta-i bună! Atunci ce rost ar fi avut lăsarea textului ăluia pe masa din bucătărie? Studenta nu părea distrată. Stela reținuse stilul pragmatic al primei lor discuții față în față. Nu putea fi vorba de nicio coincidență, prezența fetei la ea în garsonieră deschidea perspective nebănuite și nebănuibile cu o săptămână în urmă. Oricum, cel mai bine era s-o întrebe. Direct, fără să se ascundă pe după piersic. Și asta cât mai repede. În mod normal, ar mai fi lăsat să treacă două-trei săptămâni înainte s-o abordeze. Totuși, se temea să nu rateze un prilej de care nu putea fi sigură că avea să i se ofere și altă dată. Bate fierul cât e cald, fato, se îndemnă coana Stela în gând, decidând ca, după curățenie, să își mai facă de lucru prin garsonieră și să-și aștepte chiriașă.

Anca Dragoslav se întoarse pe la șapte seara, însoțită de o blondă

înălțuță, tunsă scurt și pistruiată, care clămpăni din tocuri pe gresia din bucătărie ca un dansator de flamenco hărțuit de o albină sub lumina reflectoarelor. Nu păru surprinsă la vederea coanei Stela. Aceasta, în schimb, nu se arată entuziasmată constatând că studenta nu venise singură. Anca făcu prezentările în bucătărie, își aprinse o țigară, trase în piept, expiră prelung, scoase o cutie de Santal din frigider, le întrebă din priviri pe celelalte două dacă sunt amatoare, le înregistrează absentă refuzul, își turnă într-un pahar și se duse în cameră, urmată de Sanda Comșa, colega ei, și de coana Stela. Tinerele se așezară pe câte un fotoliu, iar proprietăreasa rămase în picioare, ca și cum s-ar fi pregătit de plecare. Îi aruncă o privire încărcată de regrete. Ancăi și își înăbuși anevoie un oftat.

— Maică, eu am terminat. Am băgat aspiratorul, am șters praful, am făcut bucătăria și baia lună, am frecat covorul, am spălat gresia în balcon și ți-am decongelat frigiderul. N-am crezut c-o să mă prinzi aici, dar m-am luat cu treaba. Aoleu, să vezi că-ncepe iar să mă supere spatele. Deh, bătrânețea. Cică dacă după cincizeci de ani nu te mai doare nimic înseamnă c-ai murit și nu ți-ai dat seama.

— Așa zicea și Mark Twain, rosti Anca înțelegătoare.

— Țsta cine-i?

— Un scriitor.

— Și ce zicea?

— Că de la șaptezeci de ani încolo se ducea în fiecare dimineață să-și cumpere ziarul, citea rubrica de decese și, dacă nu-și vedea numele, pune de ceai.

— Aha, murmură nedecis coana Stela. Păi, cam asta ar fi, mămică. Mai vorbim. Ai nevoie de ceva?

Anca Dragoslav o privi fix pe deasupra ochelarilor care îi alunecaseră la jumătatea nasului și zâmbi indulgent.

— De ce m-ați așteptat de fapt, doamnă Milcu?

— Ha?

— Știu și eu cât timp ia curățenia într-o garsonieră. Haideti să văntreb altfel: v-a plăcut povestirea lui *good old Wood*?

— Ce 'seși? se minună proprietăreasa.

— Foile alea cu textul lui Woody Allen. Pline cu tâlc, nu?

Coana Stela furișă o privire îngrozită spre colega Ancăi, însă chiriașa ei făcu un gest liniștitor cu mâna și se hotărî să prindă ea taurul de coarne.

— Nu vă faceți griji, Sanda e de încredere. În plus, poate să ne dea o mână de ajutor.

— La ce, fata mamii?

De data asta Anca râse cu toată gura.

— Haida-de, să nu-mi spuneți că nu v-a dat prin cap ce mi-a dat și mie.

— De unde-ai luat blestemăția aia?

— Dintr-un volum în engleză. Am tradus-o cu mâna mea și pe urmă am căzut pe gânduri. Drept să vă spun, de-aia am adus-o și pe Sanda. Ca să ne sfătuim.

Coana Stela își făcu trei rânduri de cruci în grabă și tocmai se pregătea să-și scuipe în sân, când vocea rece și neutră a Ancăi o opri la jumătatea gestului, într-o poziție caraghioasă, vrednică de milă.

— Doamnă Milcu, vreți să înființați un bordel cultural? Da sau nu?

Stela renunță ca prin farmec la atitudinea ultragiată de până atunci și se așează pe un taburet care protestă scârțâind sub greutatea ei.

— Vreau, 'tu-i viața mă-sii, cum să nu vreau? Dar de unde Doamne iartă-mă...

— Ușurel, ușurel, o potoli Anca. Toate la timpul lor. Hai să nu punem întrebări în plus, bine?

Coana Stela dădu cuminte din cap, încercând din rășputeri să urmeze sfatul tinerei, însă descoperind cât de greu îi venea să evadeze din propria stupefacție și să nu se mai gândească la explicații plauzibile pentru felul cum i se ghiciseră intențiile. Oricum, de un lucru se convinsese. Anca Dragoslav nu era nicidecum ceea ce părea să fie. Stătea mărturie naturalețea cu care amintise de ideea bordelului, precum și viziunea articulată asupra planului de afaceri care trebuia pus la punct. Cele două fete vorbiră cam o jumătate de oră, pasându-și de mai multe ori ștafeta. Ajunsă la momentul când se cereau împărțite răspunsurile, studenta cu bandană portocalie se aplecă în față spre cele două interlocutoare și le privi pe rând, străduindu-se parcă să le smulgă prin hipnoză ultimul dram de nehotărâre din suflet.

— Uitați cum facem. Sanda se ocupă de racolarea și trierea fetelor.

— Crezi c-o să aibă ce tria? întrebă coana Stela, neputând să tacă.

— Oho. N-aveți idee ce face studentul român în tranziție pentru un ban. Așa, consider că nu m-ați întrerupt. Eu o să am grijă de promovare și-o să iau legătura cu niște domni profesori dispuși să testeze cunoștințele candidatelor. O să trebuiască să-i cointeresez cumva și pe ei. Poate le oferim servicii gratuite un semestru, vedem noi. Dumneavoastră, doamnă Milcu, aveți de făcut două lucruri. Să ne găsiți niște camere în care să funcționăm și să conducem afacerea. Cu ajutorul meu, bineînțeles.

Perspectiva matronatului îi surâse coanei Stela, însă fără să-i distragă atenția de la cealaltă însărcinare.

— Păi de unde camere, maică, păcatele mele? În asta stai tu, iar eu m-am mutat la soră-mea ca să te las singură, cum ai vrut. Altceva n-am avut, nu am și nici n-o să am vreodată. A, să nu uit. Dacă vine

bibiloiu' tău pe-aici și vede în ce te-ai băgat?

— Cine, Mugur? O să zică mersi când o să vadă că are de unde alege. Nu vă faceți probleme, e inofensiv. Mai bine puneți-vă mintea la contribuție și dibuiți niscai camere libere. Cam într-o lună ar fi bine să ieșim pe piață.

— Începutul contează enorm, rosti axiomatic Sanda Comșa, completându-și colega și stingând la rândul ei o țigară în scrumieră.

Discuția celor trei declanșă energii consumate febril și spornic. Sanda își luă misiunea în serios chiar din ziua următoare, sondând cu sârg terenul printre studentele din anii trei și patru și întocmind la final o listă de opt tinere care păreau să dea satisfacție la toți parametrii: discreție, bust, igienă, orizont literar, voce plăcută, dezinhibiție totală și simț al aventurii. Membrele octetului își asumară fără nazuri o nouă identitate, convinse că era preferabil să despartă apele și să nu lase două lumi paralele să facă nici cel mai mic efort de suprapunere. În afara amfiteatrelor și a sălilor de curs le chema Sherry, Apricot, Peach, Plum, Orange, Pear, Strawberry și Tangerine. Ideea de a le atribui nume de fructe fusese a Ancăi.

La rândul ei, aceasta dovedi un curaj vecin cu inconștienta când se apucă să bată la ușile mai multor catedre filologice și să solicite întrevederi cu o serie de academici sobri și preocupați, chipurile pentru verificarea neoficială a nivelului de pregătire al câtorva colege alături de care ea, Anca Dragoslav, plănuia să înființeze o revistă interdisciplinară. Stratagema izbuti, deși fetei îi fu imposibil să-și dea seama dacă onorabilii mirosiseră ceva sau, dimpotrivă, își păstrasera intacte candorile juvenile. Așa stând lucrurile, cele opt studente susținuseră prima și ultima serie de examene din viața lor de care nu mai depindeau bursele sau ierarhiile finale, ci angajarea fermă în solda coanei Stela și definitivatul în ipostaza de preotese ale corpului și ale minții. Universitarii nu făcură rabat de la calitate, examinând conștiincios, cu o rigoare teutonă și o inflexibilitate spartană. Lui Apricot și celorlalte li se ceru, bunăoară, să analizeze contrastiv *Meșterul Manole* de Blaga și *Turla* de Golding, să stabilească similitudini tematice între *Așteptându-l pe Godot* și *Deșertul tătarilor*, să lege *Huckleberry Finn* de *Changî* și să distingă nuanțele tuturor traducerilor românești din Villon și Baudelaire. Trecerea de la literatura comparată la teoria literaturii fu un calvar. Era un spectacol fascinant și totodată lacrimogen s-o vezi pe Tangerine, o roșcată minionă, cu rotunjimi capabile să producă furnicături în degetele unui călugăr cistercian, dându-și cu părerea despre semem ca text virtual, despre caracterologia monadică și interpretanții complecși sau despre izotopiile discursive transfrastice cu disjunctie paradigmatică. Era o încântare s-o urmărești pe Sherry etalându-și bogățiile indicibile ale decolteului și turuind despre eroarea intenționalității, topologiile

culturale, modalitățile de transcendere a imanenței sau hipercodificarea retorică și stilistică. Era un deliciu s-o asști pe Strawberry așezându-se picior peste picior în fustița care îi acoperea un tatuaj din trei și pronunțându-se în legătură cu poetica lui Jakobson, ambiguitățile lui Empson, fabula lui Eco, simbologia lui Todorov sau mecanismul hermeneutic al lui Steiner. Stresul fu atât de puternic pentru noul val de hetaire, încât plonjonul în apele artelor figurative li se păru o joacă de copii. Pear construi o argumentație convingătoare pe marginea obsesiilor zoomorifice ale lui Gaudí, Apricot enunță principiile pointilismului, Plum teoretiză creația timpurie a lui Giacometti, iar Orange încheie apoteotic, cu o trecere în revistă *hors concours* a categoriilor estetice ale lui Burke. La capitolul muzică nu avu loc nicio testare, dat fiind că fetele demonstraseră pe parcurs că puteau conversa cu partenerii exigenți și despre *Muzica apelor*, și despre *The Wall*, nefiindu-le străine nici tensiunile wagneriene, nici discografiile complete Ten Years After, Bad Company, Yngwie Malmsteen sau Jefferson Airplane. Una peste alta (la figurat, firește), cele opt grații erau pregătite. Și chiar nerăbdătoare.

Între timp, coana Stela avu parte de o misiune la fel de spinoasă. Chibzui câteva zile de una singură, fără să ceară ajutorul nimănui. Nu era o chestiune de viață și de moarte, ci ceva mult mai serios: o chestiune de bani. Combinația în care era pe punctul de-a intra, alături de Anca Dragoslav și Sanda Comșa, nu putea să aibă succes în absența unui spațiu ferit de ochii clevetitorilor. Stela știa prea bine ce virus redutabil era străvechea bârfă românească, motiv pentru care măsură de zece ori înainte să taie o dată, ca să evite din capul locului regretele tardive. În cele din urmă, după ce stătu cu picioarele în apă rece și răsuci mai multe variante pe toate părțile, ajunse la concluzia de care simțise deja că nu avea cum să scape: trebuia să ceară concursul celorlalte patru vecine din cercul văduvelor. Era, neîndoios, cea mai bună soluție.

— Steluțo, ai înnebunit? fu prima reacție a coanei Gela trei zile mai târziu, când femeia decise să le invite pe toate la un coniac în garsoniera preluată de Anca, plecată la cursuri de la opt dimineața.

— Măi, femeilor, ce-i cu voi, v-ați supărat pe bani? se înfurie Stela, deranjată de miopia vecinelor și de neputința lor de a gândi pe termen lung. Pân-acu' boceați că nu v-ajungeți cu pensiile, iar când vă iese norocu-n cale îi dați cu picioru'. Ia judecați nițel, să vedeți ce frumos or să se aranjeze lucrurile.

Complicea Ancăi Dragoslav le schiță planul de bătaie în cât de puține cuvinte putu, insistând asupra originalității ideii și asupra viitorului tihnit care se întrezărea dacă aveau să meargă toate conform graficului.

— Vă dați seama, n-a mai existat așa ceva la noi, se inflamă ea, împrumutând ceva din forța de persuasiune a tinerei sale chiriașe. Ia să v-aud, cine se duce la curve? Șoferu' de TIR, ăla care n-are pe ce pune mâna acasă și ăla c-o nevastă urâtă ca un film turcesc. A, și străinii care agață pițipoance prin hoteluri. Ștoarfele de pe centură ori borfeturile de la *Dunărea* sau *Inter*, cu atâta ne lăudăm. Și uite că deodată apare ceva nou. Ceva unde să te simți bine și înainte să dai la pompă, și după, nu doar în timpul. Ceva stilat, mă, fetelor, ceva cu ștaif, cum n-a mai văzut Bucureștiu' ăsta nenorocit de când se știe. Vine omu', îi faci un pic de conversație, îl lași să bată câmpii, te mai înconțrezi cu el, da' blând, nu ca la tocșouri, mai schimbi o idee, mai bei o cafeluță și, dacă între timp i se face și de cotoi pe varză, îl servești. Da' nu cu banii pă noptieră, ca la Crucea de Piatră. Nu, îl iei cu binișoru', îl drăgălești, te pisicești, mai rupi o vorbă-două pă franțuzește, îi mai faci un masaj, îi mai sugi un deget, mă rog, să le-auziți pe fete, sunt maestre emerite, ce mai.

— Să-l văd io p-ăla lu' care-i mai arde de discuții când și-o pune o nurlie poalele-n cap în fața lui, bombăni mafientă Mela. ăstora le e gându' la una și bună, Stelo, ascultă-mă pe mine.

— Nu vorbi așa, fato. Păi tu crezi că primim pe oricine? Vrei să ne ia peștii de pe Magheru la ciomege? Nu, soro, n-avem treabă cu ăștia care-nvârt covrigu' sau cu chinezii din angrouri. Clienții noștri sunt oameni finuți, ce naiba.

— „Clienții noștri”? se miră Ela. Da' văd că te-au băgat astea mici în horă. Bravo, n-am ce zice. Femeie bătrână și cu frica lui Dumnezeu.

— Numai cu frica lui Dumnezeu mori de foame, dragă. Iar eu, dacă pot să mai scot un ban, scot, mă știi doar. Dar uite că vreau să vă fac și vouă un pustiu de bine. Ce ziceți, puneți cotețele la bătaie?

— Păi bine, Steluțo, și pe fătuța mea de la drept unde-o trimit? întrebă Ela derutată.

— Ia vezi, nu-i rea de muscă?

— Aoleu, da' spurcată ești. Nu ți-am spus că-i cu ochii-n cursuri de dimineață până seara? Doar n-oi vrea s-o amesteci și pe ea în ciorba asta?!

— Atunci fă-i vânt. Inventează ceva, orice. Hai că te pricepi.

— Poate mă dă naibii-n judecată. La câte legi îi trec prin mână, precis găsește vreo șurubărie și mă leagă de gard.

— Fii serioasă, Elo. Te descurci, n-am eu grija ta. Voi ce ziceți, suratelor? Vă băgați?

După consultări tumultuoase, Ela, Nela, Mela și Gela conchiseră că propunerea vecinei lor merita riscul. Bineînțeles, cu condiția să n-o facă pe gratis, lucru pe care coana Stela avu grijă să-l lămurească imediat. În primele săptămâni, poate chiar luni, nu aveau să încaseze mare lucru. Așa era la început, trăgeai targa pe uscat. Însă după ce se

puneau pe picioare aveau să le vină și banii. Mai întâi sume nesemnificative, apoi din ce în ce mai mult. Pe principiul pașilor mărunți. Iar dacă totul mergea bine, într-un an puteau să închirieze un spațiu în centru, să-l amenajeze cum scrie la carte și să-și reia garsonierele în primire. Până atunci... pe la prietenii sau pe la neamuri, n-aveau încotro. Era grea văduvia, ce-i drept, dar depindea de ele s-o facă rentabilă.

În primele zile ale unui noiembrie neașteptat de însorit și vesel, scara de la bloc a cvintetului domestic se transformă cu adevărat în templu al deliciilor intelectuale și trupești. Garsoniera coanei Stela deveni dispecerat și sală de primiri, în vreme ce Ela, Gela, Nela și Mela se mutară provizoriu și le făcură loc celor opt curtezane repartizate pe perechi, în funcție de afinități: Sherry cu Orange, Peach cu Tangerine, Plum cu Apricot, iar Strawberry cu Pear. Odată organizat sistemul și efectuată o reclamă discretă, întreprinzătoarelor le rămase de făcut un singur lucru, poate cel mai greu în momentul acela: să aștepte. Să aștepte și să se roage să nu-și fi stors creierii degeaba.

Cel dintâi client se dovedi a fi un asistent universitar de la română, măcinat de frustrările acumulate ani de zile în compania unei soții gen jandarm cu fustă, în fața căreia deschidea gura doar ca să ceară voie să ducă gunoiul sau să plimbe pudelul. Coana Stela preferă să rămână în umbră și, pitită în dosul ușii de la baie, să fure meserie de la Anca Dragoslav. Studenta cu bandană portocalie își trată musafirul cu o cafea la ibric și o bomboană, îl lăsă să le savureze și să se acomodeze cu decorul și, abia după ce se convinge că tracul momentului fusese depășit, începu să-i deducă preferințele. Asistentul era un cinefil împătimit, însă nu avea cu cine să discute despre recitalurile actorilor favoriți sau despre operele de referință ale diversilor regizori. Și, vorba aia, vedea filme serioase, nu *Die Hard* sau *Aliens*. Cât despre o fată anume, îi era totuna. Important era să găsească pe cineva dispus să-și deschidă urechile, nu picioarele. Anca Dragoslav îl aprobă întru totul, știind însă că Peach, de pildă, le putea face pe amândouă cu același succes.

— Am înțeles că te-ar interesa un tur de manivelă, stimate domn, îl abordă aceasta cinci minute mai târziu, pe tonul unei deferențe jucate, sub care palpitau promisiuni ametoitoare. *My name is Peach, I love the beach, but I ain't no bitch.*

Asistentul o privi curios și relativ timorat. Nu pricepea boabă de engleză, însă vocea joasă a fetei și costumația ei interbelică, de vampă întreținută de un *capo mafioso*, îl convinseseră să se apropie de canapeaua de sub fereastră.

— Bună... bună ziua. Mă numesc...

— Nu vreau să știu, îl întrerupse Peach cu blândețe. Poți să fii

Bogie și eu Laureen. Poți să fii Paul și eu Joanne. Poți să fii o umbră tarkovskiană sau un monstru wendersian. Poți să fii omul invizibil sau omul-elefant. Hai, așază-te, tinere print și spune-mi ce vânt te-aduce.

— Păi... voiam... să vorbim, bâigui stins asistentul.

— Asta și facem, Rambo, asta și facem deocamdată. Ah, văd că te-ai crispat. Nu te dai în vânt după Sly, nu? Drept să-ți spun, nici eu. Iartă-mă. Și despre ce vorbim, domnul meu? se interesă suav Peach, așezându-se picior peste picior și lăsând să i se vadă o gambă și un început de coapsă de care privirea universitarului se lipi ca marca de scrisoare.

— Despre fi-filme, se poticni tânărul, gândindu-se probabil cum avea să-și justifice întârzierea în fața Brunhildei cu mâinile în șold care-l aștepta acasă.

— O, ce incitant, oftă ademenitor Peach și se cuibări pe canapea alături de el. Ce bine ne potrivim. Și eu aș păpa cinema pe pâine, zău dacă nu. Dimineața, la prânz și seara. Slavă Domnului că există HBO-ul, măcar poți să vezi un film cap-coadă fără să te piseze cu reclame.

— Decodarea fracturată a mesajului se poartă peste tot în ultima vreme, generalizează asistentul, pe care Peach află că-l chema Sorin Silistraru. Și în literatură, și în teatru, chiar și în pictură.

— Hm, ai dreptate. Dar parcă fractura filmică e cea mai penetrantă. Și planurile paralele, și flash-back-urile sunt la ele acasă. Uită-te la Truffaut, uită-te la René Clair.

Abilă și acomodantă, tânăra izbuti să combine conversația cinefilă cu apropierea fizică de partener. Disecă toate capcanele în care căzuse Jacqueline Bisset în *Noaptea americană* și-i îndepărtă un fir de păr de pe sacou. Îi evocă pe frații Lumière și-i desfăcu nodul de la cravată. Elogie virtuțile imaginii din *Regula jocului* și-i descheie nasturii cămășii, dinspre ale cărei subsuori venea un iz amestecat de deodorant ieftin și transpirație provocată de emoție. Silistraru nu rezistă mult. După cinci minute de tachinări libertine vru să se descheie la curea și să-și dea jos pantalonii, numai că Peach îl blocă fermă, continuând să suradă, uitându-se ca hipnotizată la umflătura care i se vedea în poală și sperând că sfiosul asistent universitar să nu facă atac de cord în fața ei.

— Stai, avem tot timpul. Nu vrei un strugure? Putem să-l mâncăm împreună și să citim o cronică a Eugeniei Vodă. Sau să comparăm *Hamlet*-ul lui Olivier cu al lui Branagh. Îți vine să crezi că am avut orgasm după ce l-am văzut pe Welles în *Othello*?

Silistraru roși violent și își coborî privirile. Nu era obișnuit cu acest tip de confidențe. Își dădu seama că era pândit de dilema măgarului lui Buridan. Voia la fel de mult s-o tăvălească pe păpușica asta neobrăzată și să discute despre toate filmele care-i veneau în minte. Și, în fond, chiar dacă i se îndeplinea doar una dintre dorințe,

tot era bine.

Numai că Peach era generozitatea întruchipată. O jumătate de oră mai târziu, aceasta își culcă musafirul într-un 69 care îi cresc pulsul la cota maximă, după care îl întinse cu fața în sus, crucificându-l cu săruturi care îi marcau apăsăt carnația, și îl răsfăță cu un masaj ce-l aduse în pragul exploziei. Silistraru fugi cu gândul la *This Is America* și la episodul spălătoriei de mașini unde angajatele frecau parbrize cu sâni și cu fesele. Știind că nu se mai putea abține, vru s-o ridice pe față deasupra lui și să se lase călărit la nemurire.

Peach prinse mișcarea. Printr-un artificiu specific meșteșugului, își temperă clientul și-l făcu să amâne descărcarea, izbutind totodată să reînchege discuția pe teme cinematografice.

— Care-a fost comedia care ți-a plăcut cel mai mult? se interesă ea, scormonindu-i cu limba în ureche.

— *Gol... pușcă.*

— Și cea mai proastă?

— Cred că *Dogma*. Da, *Dogma*. Categoric. Abia după aceea aş pune *Tăntălăul și gogomanul*. Iar pe trei... *Cactus Jack*.

— Da? se miră Peach. Bine, dar e prima comedie-pastișă de după perioada romantică. Tot ce vezi acum, de la *Formidabilul* la *Ace Ventura*, de-acolo se trage. E pentru prima dată că Hollywood-ul își conștientizează hibeles. Un caz excepțional de exorcizare a răului prin râs. America autoironică, a opta minune a lumii, nu găsești? Iar Kirk Douglas a fost de basm.

— Părerii și părerii, acceptă pe jumătate asistentul. Din punctul meu de vedere, cel mai bun actor din toată aiureala aia a fost calul.

— Apropo de actori. Dacă s-ar turna un remake după *Bucuria vieții*, pe cine-ai vedea în rolul lui Van Gogh?

Silistraru nu răspunse imediat. Îi mozoli cu sârg unul dintre sfârcuri lui Peach, îi sărută în treacăt pânțelele calde și își plimbă o mână pe sâni ei cu o atenție de merceolog care controlează un lot de export pentru Elveția.

— O să râzi. Pe Willem Dafoe. Famelicul malefic.

— Mda, e o idee. Îhî, ai dreptate. Încerc să mi-l imaginez. Păi... să știi c-ar merge. Ar merge bine. Dar de Geoffrey Rush ce zici?

— Îi lipsește demența din priviri.

— Kevin Bacon?

— Are prea multă.

— Tom Hanks?

— ăsta cine mai e?

Peach răsă neprefăcut și își ferici musafirul cu un sărut interminabil, care îi antrenează pe cei doi într-o nouă rundă de acrobații erotice la capătul cărora Silistraru clipi des și se frecă la ochi, nevenindu-i să creadă. Nu se mai simțea ca Mickey Rourke în *Nouă*

săptămâni și jumătate, ci mai degrabă ca Randy West în *Pe la spate* – III. Mai zăbovi în patul lui Peach aproape o oră, timp în care explorează cu ea, pe lângă părțile ascunse ale propriilor corpuri, influențele occidentale din filmele lui Mizoguchi, descriptivismul frust al lui Oliver Stone, dubla conștiință la Bergman și somptuozitatea eșecului la Antonioni. Fata deplânse criza de idei a lui Polanski („de la *Tess* încoace nu știu să mai fi scos ceva ca lumea“), iar asistentul filozofă pe tema actorilor care, sub povara gloriei, nu mai puteau intra în pielea personajelor fără să facă apel la condiția lor de vedetă. („Vezi tu, în *Propunere indecentă* Redford nu joacă un miliardar, ci pe Redford însuși încercând să joace un miliardar.“)

Înainte de-a pleca, Silistraru făcu un duș prelungit și avu elementara înțelepciune de-a refuza o mână de ajutor din partea lui Peach. Se săpuni vârtos, se clăti de câteva ori, dădu jetul la maximum și speră din tot sufletul lui de bărbățel prigonit că vigilenta doamnă Silistraru nu avea să miroasă nimic. Nici la propriu, nici la figurat. Se îmbracă fără grabă și, după ce își aranjă cravata, dădu să vâre mâna în buzunar. Fata simulă o jenă fără margini și-l lămură că banii erau un lucru prea meschin pentru sufletul ei avid de prietenie („sentimentele sunt intarifabile, nu?“), pentru corpul ei dornic de noi și noi experiențe („ești tânăr, domn’e, tânăr“) și pentru spiritul ei înnobilit de discuțiile despre Toshiro Mifune și Hilary Swank („Dar de Tom Cruise în *Rain Man* ce părere ai? Stă sau nu lângă Hoffman? Aud?“). În schimb, apăsă pe un buton aflat la capătul patului, iar după două minute se auzi o bătaie în ușa în al cărei cadru se ivi silueta Ancăi Dragoslav. Studenta cu bandană îl conduse pe asistent în garsoniera coanei Stela, pentru rezolvarea părții prozaice a lucrurilor, în timp ce Peach dădea fuga la baie, râzând de data asta în gura mare. Un etaj mai jos, Silistraru achită la coana Stela în persoană.

— Trei sute de mii în plus, maică. Jumate pentru conversație, jumate fiindcă a fost fără prezervativ, decretă femeia, informată deja despre conținutul sesiunii.

Cu mâna pe clanță și petrecut îndatoritor de Anca, tânărul universitar se întoarce și întreabă șoptit:

— Am un prieten burlac, topit după rhythm and blues și soul. Se poate?

— Cum să nu, mămică, sigur că se poate. Este pentru toate gusturile, spuse coana Stela ca o precupeață nerăbdătoare să vândă tot ca să n-o prindă întunericul în piață.

— Oricum, dați un telefon pentru programare, adăugă Anca. Fetele sunt disponibile de după-masa până noaptea târziu. Totuși, preferăm să știm din timp.

În aceeași seară, două garsoniere de pe scara unde locuia cvintetul văduvelor cunoscără o animație aparte. La etajul patru,

acasă la Nela (unde actualele ocupante erau Plum și Apricot), vecinele se văzură la o dulceață și-un lichior, nerăbdătoare să afle din gura coanei Stela sub ce auspicii avusese loc debutul lui Peach în noua ei îndeletnicire. Cele opt curtezane, plus Anca Dragoslav și Sanda Comșa, se întâlniră în garsonieradispecerat a Stelei, unde comandară prin telefon trei pizze și două baxuri de bere, gata să sărbătorească evenimentul. Însă nici nu se îndepărtă bine Tangerine de casetofonul la care pusese ultimul Everything but the Girl, că se auzi zbârnâitul telefonului. Anca ridică receptorul imediat, convinsă că era coana Mela, care avea s-o roage să dea muzica mai încet.

— Da?

— Pisi? Eu sunt. Aoleu, ce-i gălăgia asta? Faci nuntă?

Era Mugur, alias țuțuraș, alias bibiloiul. Deprinsă din fragedă pruncie să mintă cursiv și convingător, Anca îi motivă pe dată plusul de decibeli.

— Sunt cu niște colege. E ziua uneia și n-a avut unde să și-o serbeze. Ce faci, pe unde ești?

— Acasă, unde? Ziceam că poate-ajung luni sau marți pe la tine. La o parolă...

— ...la o cafea, continuă studenta în locul lui. Știi care-i chestia, peste două săptămâni avem un parțial nasol și trebuie să tocesc. Hai s-o lăsăm pe mai încolo, te superi?

— Nu, pisi, când vrei tu.

— Te sun eu. Nu-i exclus chiar să dau o fugă acasă. Se duc banii ăștia, ceva de groază. În rest, toate bune?

— Țac-pac. M-am băgat la jandarmi. De luna trecută.

— Zău?

— Păi, ce să fac? Altundeva n-am găsit și m-am săturat să frec menta. Așa măcar mai iau ceva mălai.

— Bravo. Presupun că de-acum trebuie să te salut cu „să trăiți“.

— Ești numai bună de instrucție, pisi. Abia aștept să-ți dau culcături, grohăi salivând țuțurașul.

Anca se strâmbă la receptor, stârnind râsetele lui Sherry și Strawberry, iar după două-trei minute își expedie interlocutorul și se întoarce în mijlocul fetelor chiar în clipa când Sanda Comșa le propunea să găsească o denumire pentru întreprinderea la care aveau să lucreze de-acum încolo.

— *Naked Truth*, îndrăzni Plum.

— Aș, e prețios, obiectă Anca. Pe lângă asta, dac-o pui pe madam Stela să pronunțe, îi cade proteza.

— *Sexperience*, zise Orange.

— Fumat. Și nu-i obligatoriu să fie ceva englezesc.

— *La zeama bordeleză*, sugeră Apricot.

— Hai că ești scârboasă.

— De ce, mă? De la „bordel“.
— Filoclub, rosti Peach.
— Poate Faloclub, ricană Tangerine.
— Nu, nu. Filoclub nu-i rău. Poate să-nsemne orice, își dădu cu părerea Sanda, aprobată din cap de Anca Dragoslav. Ce ziceți, rămâne Filoclub?

Fetele acceptară fără mari împotriviri. N-avea niciun rost să despice firul în patru și după aceea să mănânce pizza rece și să bea bere caldă. Cât despre Anca, își notă în gând s-o mediteze nițel pe coana Stela la bunele maniere. Cuvântul de ordine în toată povestea era „stil“. Nu puteai să i te adresezi unui cadru universitar cu „maică“ și nici să-i arunci în față că-l taxai suplimentar fiindcă făcuse sex neprotejat. Cizelarea unei țate care se scărpină cu cheile te miri pe unde era o misiune anevoioasă, dar trebuia dusă la îndeplinire. Cu orice risc.

În câteva luni, afacerea înflori încet și sigur. La început răzleți și întâmplători, clienții deveniră treptat fideli și din ce în ce mai mulți. Combinația preparată de trioul coana Stela – Sanda Comșa – Anca Dragoslav și servită de octetul studențesc era pe cât de tentantă, pe atât de rară. În câte locuri te mai puteai bucura de un asemenea dozaj? Unde mai găseai pe cineva capabil să asorteze baletului sacadat al copulării un comentariu la misterele eleusine sau o dezbatere despre motivul reinsertiei ontologice în romanul sud-american contemporan? Cine se mai mândrea cu niște vestale ale plăcerii de pe buzele cărora culegeai nu doar făgăduiala unor dulci nebunii, ci și gânduri despre semnificantul lui Saussure? Câți erau privilegiații care își rezolvau concomitent excesul de hormoni și dilemele culturale?

Conform anticipărilor, după un an și trei luni de provizorat, coana Stela strânse suficient capital ca să închirieze un spațiu cu vad mai bun, aproape de kilometrul zero. Cum era normal, fiecărei fete îi fu repartizată o cameră numai a ei, amenajată cu farmec, discreție și bun-gust. Tinerele erau în general mulțumite. Câștigau frumușel, se mai și amuzau din când în când, iar promovarea examenelor încetase să fie o problemă din clipa când doi dintre profesorii cei mai severi descoperiseră o lume nouă la pieptul lui Apricot sau între pulpele lui Pear. Micile insatisfacții erau discutate lunar, de față cu Anca, Sanda și coana Stela, și în majoritatea cazurilor rezolvarea lor nu întârzia să se producă. În linii mari, totul mergea ca pe roate, spre sincera invidie a cuibului de văduve: „A dracu’ Stela, s-a scos și de data asta“. Recompensate onorabil cât timp își oferiseră garsonierele, cumetrele se fereau să bată toba, știind prea bine că orice scurgere de informații le putea pune în situația de a da cu subsemnatul la secție. Veniturile, atâtea câte erau, circulau departe de ochii Fiscului, iar statul ar fi fost șocat să descopere ce forme curioase ajunsese să îmbrace evaziunea.

La parterul imobilului, coana Stela deschise o florărie cochetă și intimă. Ideea fusese a Sandei Comșa. Fata gândise spațiul cu pricina ca pe un preludiu înmiresmat al întâlnirilor de taină de la cele două etaje și fusese de acord să pozeze în vânzătoare. Clienții stabilimentului aveau un cod numai al lor: intrau în florărie și cereau două garoafe albe, chipurile pentru o înmormântare. După ce plăteau, primeau florile unite printr-o foiță de staniol în care era ascuns un pătrățel metalic pe care era gravat numărul camerei unde erau așteptați. Alegerea partenerei nu mai era opțiunea lor, ci a Ancăi Dragoslav, care ținea evidența așa-numitului grafic de ocupare. Pe de altă parte, succesul ședinței de amor intelectual era garantat indiferent dacă în spatele ușilor capitonate se afla Sherry sau Tangerine, Strawberry sau Peach. În atâtea luni de rodaj, fiecare dintre cele opt studente se instruiseră suficient ca să acopere cu egală dezinvoltură și competență întreaga plajă a subiectelor de discuție.

La un moment dat, coana Stela sesiză o diversificare măgulitoare, dar totodată riscantă, a clientelei. Deși reflexul dubitativ nu o caracteriza, femeia începu să se întrebe dacă nu cumva întrecuse măsura. Nu de alta, dar pe ușa florăriei intrau de la o vreme nu doar universitari, ci și vedete rock, plasticieni, câțiva ziariști (puși să jure că nu aveau să divulge nimic în presă) și chiar doi-trei politicieni a căror viață personală era oricum subiectul preferat al tabloidelor. Fetele făcură față fără emoții, ba chiar nutriră sentimentul că standardul valoric al conversației scăzuse odată cu lărgirea gamei de oaspeți. Orange nu reuși să convingă un membru al comisiei pentru cultură din senat că Augusto Roa Bastos nu avea un frate producător de țigări, Sherry îl surprinse pe unul dintre arhitecții cu firmă ai Capitalei confundându-l pe Cat Stevens cu Shakin' Stevens, Strawberry află din gura unui textier de muzică ușoară că în Chile și Paraguay se vorbea latina, iar Apricot îi zâmbi complezent unui colonel de infanterie care îi mărturisi că învățase esperanto fiindcă abia aștepta să meargă acolo. Totuși, astea erau mofturi. Filoclubul avea vânt din pupa și nu mai stătea nimeni să caute nod în papură.

Dacă i-ar fi spus cineva coanei Stela că, după aproape doi ani de strădanii, proiectul ei avea să se ducă pe apa sâmbetei din cauza unui accident aviatic, mica întreprinzătoare i-ar fi râs în nas. Într-un sfârșit de mai cu vreme caldă și cer senin, pilotul unui elicopter militar făcu infarct în timpul unui zbor în care avea la bord trei capi de la comandamentul trupelor de jandarmi și se prăbuși cu aparatul într-o pădurice de la marginea Bucureștiului. Tragedia ținu prima pagină a gazetelor doar o zi, până când comisia de anchetă stabili că nu fusese vorba nici de sabotaj, nici de o eroare umană. Familiile îndoliate primiră condoleanțele a doi miniștri, dublate de promisiunea ca de obicei neonorată a sprijinului financiar, în timp ce fiecare județ își

trimise doi reprezentanți la funeraliile ce urmau să aibă loc la Ghencea militar.

Când află că trebuia să plece la București împreună cu un coleg din Deva, sergentul-major Șotângă Mugur nu jubilă defel. Ca pe mulți provinciali, capitala îl perplexa și-l punea nu de puține ori în situații stânjenitoare. Deplasările precedente – tot mai puține la număr – se datoraseră în totalitate Ancăi Dragoslav. În ultima vreme însă, studentei cu bandană portocalie parcă nu-i mai ardea de țuțurașul ei. Pe lângă asta, n-o mai prindea niciodată singură. Ba dădea peste băbăția care-i închiriasse garsoniera, ba peste o arătare blondă, asexuată și nesuferită, care fuma ca o șerpoaică și-l privea de sus, cu sprâncenele arcuite într-un circumflex amuzat, de parcă ar fi văzut un dromader pe roțile. În sinea lui, bibiloiul avusese din capul locului anumite îndoieli cu privire la rezistența în timp a relației cu Anca. Vraja corupătoare a Capitalei putea să subjuge și naturi mai robuste decât fata unor funcționari din Simeria. Așa stând lucrurile, nu era de mirare că o găsea mai schimbată de la o întâlnire la alta. Și poate că era normal ca la un moment dat să-și uite prietenul de acasă. Eventual, să dea peste altcineva. Era în firea lucrurilor. Dacă se gândea bine, Mugur nici măcar nu regreta armonia inefabilă a unor visuri comune, ci doar sporadicele sesiuni amoroase în decursul cărora – putea să bage mâna în foc – Anca îi oferise delicii de negăsit la vreo altă fată din oraș.

Înainte de înmormântării, sergentul-major trecu pe la comenduirea garnizoanei, unde lăsa cumpărăturile făcute pentru cei de acasă, urmând să le ridice în drum spre gară. Cum colegul din Deva avea la rândul lui niște probleme de rezolvat, cei doi stabiliră să se întâlnească direct la cimitir. Țuțurașul dădu să coboare la metrou, însă la jumătatea drumului își aminti că nu cumpăraseră flori. Nu-și putea permite să apară la mormânt cu mâna goală, îl mai raporta cineva la unitate și dădea de bucluc. Nu-i cunoștea pe răposați și nu aprinsese nicio lumânare pentru sufletul lor. Totuși, convențiile trebuiau respectate.

Împinse ușa de la intrarea în florărie, dar nu văzu pe nimeni înăuntru. Așteptă câteva secunde, făcu doi-trei pași printre aranjamentele florale, tuși aluziv, iar în cele din urmă de după o draperie lila apăru o tânără cu părul strâns la spate, care bombăni agasată: „Unde naiba o fi Sanda asta?“, înainte de a i se adresa cu o umbră de jenă în glas:

— Bună ziua. Spuneți, vă rog.

— Săru mâna. Două garoafe albe, domniță.

Fata se aferă cam o jumătate de minut dincolo de tejghea, cu spatele la jandarmul căruia îi întinse apoi cele două flori prinse cu staniol.

— Treizeci de mii.

Țuțurașul plăti cu bani potriviți, își vârî portofelul în buzunar și preluă garoafele din mâna tinerei. Simți ceva tare în locul unde se găsea foița argintie de staniol. O desfăcu atent, se uită la plăcuța pe care era gravat un 8 compus din două cerculețe suprapuse și, ridicându-și privirile, văzu că vânzătoarea îl îndeamnă cu un gest discret să se piardă în spatele draperiei. Ce chestie, intri prin față, ieși prin spate, își zise sergentul-major, convins că măsura – absurdă, după părerea lui – fusese luată într-una dintre zilele aglomerate pentru florărese (de pildă, de sfinții Constantin și Elena), pentru fluidizarea fluxului de clienți. Bine, bine, dar ce era cu optul ăla? Se ținea vreo tombolă? Sau fusese al optulea cumpărător al zilei? Tocmai se pregătea să-și răspundă la întrebări, când observă că la parter nu se mai afla nicio ieșire și că era obligat să urce o scară în spirală. Sui treptele cu un pas vioi și imediat pe dreapta văzu o ușă pe care se găsea un 8 care semăna leit cu cel de pe plăcuța ascunsă în peticul de staniol. Ciocăni prevenitor, mirându-se de toată șarada, iar pe urmă apăsă pe clanță și intră.

— Fii bine-venit, tinere ostaș. Ce faci, îl salvezi pe soldatul Ryan?

Bănuind că avea parte de un nou cinefil, Peach se decise pentru o abordare mai vivace. Se ridică de pe sofa pe care o surprinsese intrarea jandarmului, se apropie de el cu buzele întredeschise, mimând bucuria produsă de prezența eroului neînfricat, și i se aruncă în brațe, frecându-și pieptul de vestonul lui aspru și călcat. Scăpat teafăr dintr-un sărut de generic, Mugur Șotângă își înfrânse candorile și înțelese – mai lent decât s-ar fi cuvenit – că florăria era un paravan și nimic altceva. Uimirea i se acutiză abia când de pe coridor răzbătu în cameră un glas încărcat de reproș și – vai! – atât de cunoscut, care își încheie apostrofa pe un ton ce nu admitea replică: „Am spus clar, în afară de mine nu-i repartizează nimeni pe clienți. Ce Dumnezeu, am vorbit cu pereții?”. În clipa următoare ușa se deschise și în alcovul rafinat al lui Peach năvăli Anca Dragoslav în persoană. Cu un ultim efort, țuțurașul izbuti să-și mai dilate pupilele cu un centimetru, înainte de-a știuiera excedat:

— Ce cauți aici, pisi?

— Da' tu? ripostă studenta cu bandană portocalie, probând o admirabilă stăpânire de sine. Nu ți-am zis să suni înainte să vii la București? Ți-am zis sau nu ți-am zis? De unde dracu' ai aflat de chestia asta? Și ce crezi, că dac-ai venit în uniformă o să cadă lumea pe spate? Asta crezi? Sau vrei reducere?

Nedorind să asiste la ceea ce părea să fie începutul unei discuții cât se poate de dezagreabile, Peach se scuză și ieși din cameră. Foștii amorezi rămaseră singuri și continuară ostilitățile la Do de sus până când Orange, care se afla alături, le bătu în perete și le ceru să umble

la potențiometrul. Amărăței îi căzuse pe cap un diplomat indian care nu numai că o gâdila cu mustățile, dar mai și voia să converseze despre raportul dintre imnurile vedice și filozofia limitei la existențialisti. Exact tărăboiul lor îi lipsea.

Două ore mai târziu, la câțiva pași de mormintele celor patru victime ale accidentului aviatic, sergentul-major de jandarmi Șotângă Mugur încă nu reușise să scape de golul care i se căscase în suflet. Prietena lui, Ancuța lui mică și zburdalnică, plecase la facultate și ajunsese la bordel. Nu era studentă, ci codoașă. Și în toate lunile astea își bătuse joc de el ca de ultimul tâmpit. Îl mințise cu nerușinare. Ce-or să zică oamenii din Simeria când or să afle? se întreabă țuțurașul pradă deznădejdiei, în timp ce două lacrimi izvorâte dintr-o ciudă fără margini i se prelingeau simetric pe obraji. Ce tânăr simțitor, își ziseră neamurile dispăruților, aflate în imediata lui apropiere. Bietul copil, plânge după niște oameni pe care nu i-a văzut în viața lui. Ce inimă largă! Și ce lucru mare, solidaritatea ostășească!

Întors acasă, bibiloii au de luat o decizie simplă. Între a lăsa timpul să cicatrizeze rana și a forța citarea pe ordin de zi pentru denunțarea unui atentat la bunele moravuri, el optă pentru cea de-a doua variantă, deși nu știa că, în acest fel, nu se răzbuna doar pe Anca Dragoslav, ci și pe pramatia bătrână care-i închiriasse camera. Filoclubul își închise porțile chiar în ziua divulgării, provocând tristețea anevoie camuflată a câteva sute de beneficiari ai răsfățului început în patru garsoniere și continuat deasupra micii florării din centru. Și totuși, în vreme ce inițiatorii și animatorii proiectului se pregăteau să dea piept cu justiția, Mugur Șotângă stătu strâmb, judecă drept și conchise că, în ciuda pocinoagelor, ideea Ancăi nu fusese rea deloc. Motiv pentru care, după trei luni de expectativă, puse mâna pe telefon și își sună un fost coleg de liceu din Hunedoara.

— Luță, sunt Mugur. Auzi, bă, neamțu' ăla al tău care voia să bage bani într-un minihotel mai e pe felie? Vreau să-i propun o afacere.

Cezar Paul-Bădescu

CEZAR PAUL-BĂDESCU (n. 1968) a absolvit Facultatea de Litere a Universității din București. A debutat cu proză scurtă în volumul colectiv *Tablou de familie* (Leka-Brâncuș, 1995) și a coordonat antologia *Cazul Eminescu* (Paralela 45, 1999). A publicat: *Tinerețile lui Daniel Abagiu* (proză scurtă, Polirom, 2004) și *Luminița, mon amour* (roman, Polirom, 2006). În anul 2000, Președinția României i-a conferit medalia „Mihai Eminescu“ pentru merite culturale.

Aurora

În general, copiii din fața blocului nu puneau mare bază pe Dănuț, rareori îl cooptau în jocurile lor, iar atunci când o făceau era doar pentru că aveau nevoie de oameni și nu mai găseau pe nimeni pe-afară.

La fotbal, de exemplu, când se întâmpla să fie băgat în vreo echipă, era pus inevitabil în poartă – normal că nimeni nu-și dorea locul acela, toți voiau să dea goluri! Însă nici ca portar nu făcea mare scofală. Dănuț își dădea tot interesul, uneori chiar se julea la genunchi (și atunci era mândru că făcuse ceva pentru echipa lui, că se sacrificase pentru ea, și numea meciul respectiv „dramatic“, așa cum auzise pe la televizor), dar tot degeaba: în loc să-l laude, cum se aștepta el, băieții spuneau de fiecare dată că numai din cauza lui pierduse echipa.

Dănuț era cel mai bleg și mai poreclit copil din fața blocului. El era *Grasu' contrabasu' mătură cu nasu'* sau, pur și simplu, *Țelu Purcelu'*. Pornind de la *Țelu*, i se mai zicea și *Țelu Cățelu'*, dar atunci parcă nu-l deranja atât de tare, căci chestia asta nu avea nicio legătură cu realitatea.

Așa stând lucrurile, putem crede că faptul că astăzi nu găsea pe nimeni pe-afară îl făcea să se simtă mai în largul lui. Da' de unde! Dănuț își dorea, firește, să mai fie și alți copii prin fața blocului, își dorea – cum se spune – tovarăși de joacă, deși, propriu-zis, el nu participa la jocul lor, ci se uita numai.

Era cam ciudat că nu vedea chiar pe nimeni, nici măcar pe al lui' Hera de la doi, Heroină ăl mic, care era nelipsit din fața blocului, nici pe Vasti de la blocul 29, nici pe frații Coajă, nici pe Bozgorul, care se supăra de fiecare dată când se auzea strigat astfel, nici pe Duțu, cel iute de picior și care învârtea mingea de parcă era vie, nici pe Irinel de la patru, nici pe nimeni.

Se duse pe la leagăne, doar-doar o găsi pe cineva, însă tot degeaba, leagănele erau pustii. „Să știi că ăștia or fi în expediție pe la unitatea militară... sau poate or fi pe la tărâmul celălalt.“ Și, gândind astfel, o porni spre tărâmul celălalt. Acest loc era o răpă ceva mai încolo de leagăne, unde ei se jucau în felurite moduri (chiar și numele acesta – „tărâmul celălalt“ – îl primise, bineînțeles, tot în urma unui joc – atunci când s-au dat o zi întreagă pe fund până jos): făceau săpături să descopere comori, își construiau cazemate în pământ, scoteau greierii din găurile lor cu paiul și se întreceau care are mai mulți (duceau apoi greierii acasă și aveau scandal cu părinții),

escaladau panta, făcând astfel alpinism, stăteau pe niște fiare ca pe scăunelul unui tun antiaerian și trăgeau sau se jucau de-a cororizii.

De data asta, băieții nu erau nici aici. Dănuț dădu un șut unei pietre imaginare (așa cum se întâmplă în scrierile cu copii) și o porni iar înspre leagăne. S-ar putea să fie la unitatea militară, dar nu mai avea chef să se ducă până acolo, era prea departe... Și, cum se apropia el de leagăne, iată că vede două mogâldețe trebăluind în șanțul de lângă stradă. Hopaaa! Ia uite cine era acolo: Aurora și Pitița, sora ei mai mică. Se jucau în pământ cu lopățelele. Dănuț se bucură numaidecât – în plus, îi și plăcea puțin de Aurora.

„Ce faceți voi aici?“ – le întrebă. Aurora îi zâmbi într-un fel anume, cum numai ea știa s-o facă, și-i răspunse simplu, dar fermecător: „Ne jucăm“. „Și de-a ce vă jucați?“ „De-a mama și de-a tata.“ „Hai mai bine să facem o cazemată, lăsați prostiile!“ – se auzi glasul autorității. „Uite, tu ești sergentul meu (și Dănuț arată înspre Aurora), iar tu ești soldat. Ai înțeles, soldat Pitița?“ Pitița, care pronunța cuvintele stâlcit (de aceea i se și zicea așa – pentru că atunci când vorbea despre ea însăși își spunea „pitița“ în loc de „fetița“), preferă să dea numai din cap și să zică „îhî“, pentru a nu strica solemnitatea momentului cu împleticelile ei. Mai întâi, Dănuț inspectă uneltele de care urmau să se servească în îndeplinirea misiunii. Fetele aveau câteva lopățele de plastic și o pâlnie. „Cu pâlnia asta ce faceți?“ Ridică din umeri. „O punem de-o parte, poate ne folosește mai târziu.“ Apoi aruncă o privire către supușii săi; aceștia erau pregătiți, și băiatul citi în ochii lor dorința de a trece cât mai repede la acțiune. „Hai la treabă! Tu, sergent, supraveghezi!“

Bineînțeles, Dănuț supraveghea totul, iar Aurora o supraveghea pe Pitița. După un timp însă, văzând că Pitița se moșmondea și nu făcea deloc bine treaba, puse el însuși mâna pe o lopățică și-l invită și pe sergent să treacă la lucru. Trebuia oferit un exemplu!... Astfel săpară vreme îndelungată și cu spor. Din când în când, se auzeau ordinele scurte ca niște șfichiuri de bici, cărora le răspundeau icnetele de supunere din partea subordonaților. Totul era programat în amănunt, iar activitățile erau distribuite în mod judicios. Fiecare știa perfect ce avea de făcut, așa că munca se desfășura într-un ritm susținut, optimist, punctat de ordinele scurte, ca niște șfichiuri ale unui bici (un bici de mătase).

Săpaseră destul de mult, când degetele murdare ale lui Dănuț, care acum renunțase la lopățică și scurma direct cu mâinile, dădură de ceva. Lucrurile găsite în pământ erau strânse, pentru că făceau parte din averea regimentului. Până la utilizarea ei ulterioară, de care vorbea Dănuț, pâlnia era folosită ca păstrătoare a acestei averi; aveau până acum două șuruburi, o bucată de cauciuc, un arc mic de fier, o bucată de ceramică foarte veche – desigur – și o pastă de pix. Acum

băiatul mai găsisese ceva, care, curățat de pământ, se dovedise a fi, spre bucuria și uimirea tuturor, un inel.

Dănuț și-l puse radios pe deget, dar, după ce se gândi puțin, își luă seama și le zise celor două că este o decorație și că cine va munci cel mai bine o va primi din partea lui drept răsplată pentru fapte deosebite. (Era de la sine înțeles că decorația cu pricina îi era hărăzită, de fapt, Aurorei.) Cu toate acestea, cele două surori se întrecură în hărnicie; Pitița devenea din ce în ce mai ascultătoare, iar Aurora din ce în ce mai iute de mână și mai zâmbitoare. Nu fără merit deci, inelul îi reveni ei la sfârșit, când trebui să meargă acasă. Decorarea a avut loc în cadrul unei festivități, în care solemnitatea a făcut-o pe Aurora să zâmbească și mai fermecător și să lase să-i picure o lacrimă de recunoștință. Dănuț era în al nouălea cer. Se simțea puternic, se simțea bun, drept, bărbat, se simțea general.

Acasă însă, când povesti că a găsit un inel și când ai lui îl întrebară dacă era la fel de galben ca verighetele lor, începu să regrete gestul făcut. Și, supărat, se apucă să-l descrie, conștient fiind că-i înciudează și pe ei: da, era galben ca verighetele și nu era deloc ruginit și avea și-o piatră roșie. Părinții fierbeau: trebuie să fi fost rubin! Dănuț știa asta, dar se ferise să pronunțe „rubin“, pentru a se arăta neștiutor. De fapt, nici nu-și mai amintea cu precizie cum era piatra, ce formă avea, așa cum nu mai știa nici dacă inelul era ruginit sau nu; galben era, asta mai mult ca sigur. Dar cine putea ști dacă era chiar galbenul verighetelor? Oricum, pentru siguranță, Dănuț susținuse în fața alor săi tot ce aceștia își doreau. Tatăl îi făcu puțin scandal, că de ce a dat un inel așa, de parcă ar fi fost un obiect fără importanță, iar mama îi luă apărarea că e mic și că ce știe el, apoi mama îl certă, că cine era fata aceea să i-l dea, iar tatăl spuse că așa sunt copiii între ei, și tot așa, timp de vreo oră, până când tatăl, într-un târziu, declară împăciuitor că n-are rost să-și facă griji, că se va rezolva ea, problema. De altfel, Dănuț era și el de aceeași părere și se gândea de pe-acum că îl va vinde negreșit și va lua o groază de bani pe el. O va întâlni mâine pe Aurora și i-l va cere, iar ea i-l va da, că doar era al lui, el îl găsisese!

A doua zi, când o văzu pe Aurora, aceasta nu mai avea inelul pe deget. „Unde e inelul?“ Îl lăsase acasă. „Cum să-l lași acasă? O decorație se poartă tot timpul, nu se lasă acasă!“ Și pentru că vede că nu-i acordă importanța cuvenită unei decorații, ia să i-l dea înapoi! Mâine să vină cu el și să i-l dea înapoi!

Ajuns în casă, părinții îl întrebară dacă și-a luat înapoi inelul și el răspunse că mâine îl va avea. Însă nici ziua următoare Aurora nu veni cu el pe-afară. Dănuț se supără, strigă la ea să-i dea inelul și o amenință că, dacă nu i-l dă, o va păți! Aurora se uita în pământ, iar zâmbetul îi dispăruse cu desăvârșire. Oricum, pe Dănuț nu-l mai

interesau acum chestiile astea – nici nu l-au interesat vreodată! Să facă bine să aducă odată inelul ăla, că s-a săturat! Atunci Aurora a spus un „nu“, iar Dănuț a simțit că se prăbușește ca-ntr-o genune fără fund.

Cum e și normal, acasă, părinții s-au enervat și mai tare. „Cum să nu ți-l dea, nu i-ai explicat că e al tău?“... Și, ca să fie mai sigur de reușită, tatăl spuse că va merge el însuși a doua zi cu Dănuț pe afară și va vorbi el cu fata aia. „Ce, e hoată? Trebuie să ți-l deal!“

Pornit de acasă cu tatăl său, Dănuț se simțea acum puternic. Amândoi bărbații călcau apăsător, fără să se privească, cu chipurile împietrite, cu luciri de oțel în ochi, îndreptându-se hotărât spre leagăne. La un moment dat, glasul bărbatului mai mare se auzi rostind aceeași întrebare pe care celălalt o mai auzise în nenumărate rânduri. Cu un gest sigur, primul întinse brațul, așa încât pe inelar se putea zări o extraordinară verighetă; metalul galben străluci scurt, cu clinchet. Celălalt făcu un gest care însemna „se-nțelege!“. Apoi își continuă mersul în tăcere. Când o văzură de la distanță pe Aurora, tatăl îi aruncă peste umăr, fără să-l privească: „Vorbești tu!“. Băiatul răspunse cu un „O.K.“ care nu prevestea nimic bun.

De la-nceput, Dănuț o luă tare pe fată. Doar vedea că a venit și cu taică-său!... Fără să stea pe gânduri, Aurora răspunse apăsător că l-a pierdut. Mințea, bineînțeles. „Dă-i, dragă, inelul, că merg la părinții tăi!“ – se oțărâse tatăl. „L-am pierdut, l-am pierdut!“ – o ținea una și bună Aurora. Apoi se îndepărtă, iar cei doi rămaseră cu gurile căscate. Primul care și-a revenit a fost tatăl care, după un moment de cumpănire a situației, îi spuse lui Dănuț s-o bată la cap de-acum încolo tot timpul să-i dea inelul pe care i l-a furat, căci furat se numește ce făcuse ea!... Și mai putea să mai facă ceva: să-i pună și pe ceilalți copii s-o strige: „Aurora-hoata, slabă precum ața“. Dănuț i-a pus, dar a găsit puțini amatori, și nici ăia nu strigau decât de formă, fără tragere de inimă.

După ceva timp, tatăl și-a luat inima-n dinți și s-a dus să sune la ușa Aurorei. Era, până la urmă, o treabă de oameni mari și trebuia să aibă o lămurire cu părinții ei! Aceștia i-au deschis puțin ușa și, din prag, l-au întrebat care e problema. Cum care era problema? Fiul lui găsisese un inel și Aurora nu mai voia să i-l mai dea. „Ce inel, dom'le? Nu știm nimic de niciun inel!“ Apoi i-au închis ușa în nas și n-au mai deschis-o deloc, cu toate că omul a încercat în repetate rânduri și prin diferite mijloace să intre în legătură cu ei.

Aurora rămăsese deci singura prin care se mai putea acționa. Dar, ca un făcut, nici aceasta nu mai era de găsit prin fața blocului. Întrebată unde era sora ei, Pitița ridica din umeri, se uita la tine ciudat și întreba în felul ei bălmăjit: „Cale Aulola?“.

Puțin sex, puțin mister

Mi s-a mai întâmplat o dată ca o fată să dispară așa, inexplicabil, din viața mea. Eu aveam vreo șaptesprezece ani, iar povestea a fost, desigur, una de dragoste. Spre deosebire de dispariția Aurorii însă, cea a Ioanei a fost prea puțin misterioasă și, cu toate că la momentul respectiv mi-a creat un puternic sentiment de absurd, a avut, în realitate, explicații mult mai terestre.

Am cunoscut-o pe Ioana într-un fel de club. Era pe vremea lui Ceaușescu și, într-o clădire unde mai funcționau și un cinematograf și BTT-ul local, aveau loc tot felul de activități: cercul de dansuri populare, cercul de go, cel de șah sau cel de modelism. În această ambianță propice dezvoltării tinerelor talente, un inginer, Biță, dădea săptămânal, seara, ceea ce se numea o „audiție muzicală”. Tipul era dotat, avea rude în străinătate, o groază de discuri și o bibliotecă întreagă cu benzi de magnetofon. Se asculta „muzică bună”, adică: Jethro Tull, Pink Floyd, Santana, Van der Graaf Generator, Deep Purple, Robert Fripp, Emerson, Lake & Palmer, Led Zeppelin, Rush, Black Sabbath, Jimi Hendrix etc. etc. Din când în când, fără să zică ce pune, Biță mai băga și câte un Phoenix – gest de maximă disidență – și atunci toți știam ce înseamnă „lasă, lasă, lasă, lasă, las-o dracului de casă” sau „domnule în negru, ca un car funebru” (adică emigrarea și Ceaușescu). Odată, în timpul unei astfel de audiții ilicite, a venit tovarășul director al stabilimentului și l-a luat pe Biță și i-a frecat ridichea rău de tot; tipul s-a întors spăsit și a schimbat repede Phoenix-ul cu o lăbăreală gen Queen.

Ei bine, la o astfel de activitate a oamenilor muncii am cunoscut-o pe Ioana. Ea era bucureșteancă și venise în Pitești la sora unui prieten de-al lui Biță. Terminase liceul Tonitza și dăduse la Arte Plastice, unde firește că nu intrase („firește”, pentru că „acolo nu intri pe merit, sunt doar patru locuri în fiecare an și, dacă n-ai pile, nu ești copilul vreunui ștab sau prof sau nu te culci cu vreunul de-acolo, nu pupi Grigorescu!”).

La subsolul stabilimentului se afla un bufet unde puteai fuma și puteai „servi o gamă” absolut nevariata: Cuic forever, cu momente rarissime de Brifcor (nu te servea nimeni – cumpărai Cuicul de la o mamaie care era de fapt o femeie de serviciu și te așezai să-l dai pe gât la o măsuță). Dar, de fapt, Cuicul nu conta – principalul era că puteai fuma și aveai ocazia să discuți cu ceilalți. Coboram la „bar” când băga Biță vreo formație mai nasoală, gen Nazareth sau Electric Light Orchestra, și aveam timp să stăm acolo vreo 45 de minute, cât ținea muzica. Ei bine, când am cunoscut-o pe Ioana, am stat, desigur, mai mult de 45 de minute, de fapt am rămas până la închiderea programului, când mamaia și-a scos cu mișcări lente halatul, l-a agățat într-un cui în spatele teighelei și și-a schimbat șlapii cu pantofii de oraș.

Tot timpul am discutat chestii intelectuale, despre sinucidere, Mitul lui Sisif, Camus, Cioran etc. Era domeniul meu și am epatat-o pe fată. A fost foarte mirată că în Pitești a putut să găsească un om care să vorbească despre lucrurile ălea. Pe de altă parte, epatarea a fost reciprocă. Într-adevăr, în Pitești eu nu întâlneam pe nimeni cu care să discut despre Cioran, angoase și absurdul vieții (asta nu înseamnă însă că nu existau astfel de exemplare, ci doar că eu nu aveam niciun contact cu ceea ce se numește „mediile literare și artistice”); discutam cu Preotu', dar pe el mi-l formaseam singur în acest scop. Iată că, dintr-odată, găsesc pe cineva cu care să pot vorbi despre ideile cultural-acneice care mă obsedau și, în plus, mai e și tipă. E clar că toată chestia m-a dat pe spate!

A doua zi de dimineață ne întâlneam din nou. Ne întâlneam, de fapt, să mergem la o expoziție („Ce expoziții sunt pe-aici, pe la voi? Aș vrea să văd și eu ce fac artiștii de-aici...”). Era una de grup, unde nu știu ce pictori locali își expuneau producțiile. Am dus-o acolo, numai că, în ziua aceea, expoziția era închisă. După aia ne-am mai plimbat, am discutat tot chestii deștepte, iar la despărțire ea m-a pus să-i promit că voi vizita expoziția a doua zi (urma să plece în după-amiaza respectivă) și îi voi scrie despre ea. Ne-am shimbat, firește, adresele și numerele de telefon.

Ziua următoare, la ora deschiderii, eram la ușa expoziției, cu un carnețel în mână. Mi-am notat toate titlurile tablourilor, formatul și tehnica de realizare. În plus, despre ce era fiecare lucrare: „un cap de cal pus pe un pedestal“, „o plajă goală“, „un ghemotoc încâlcit de linii“ etc. Ajuns acasă, am luat din bibliotecă câteva cărți de la Meridiane și am început să citesc despre pictură: pictura renașterii, Degas, pictura bizantină etc. Documentarea și scrierea scrisorii-cronică-de-expoziție au durat o săptămână. Am luat la rând fiecare tablou și am debitat tot ce-mi trecea prin cap, convins fiind că spun lucruri esențiale. Eu, care nu vizitasem prea multe expoziții înainte... I-am trimis scrisoarea și, până când am invitat-o la mine acasă, nu am mai luat legătura cu ea.

Cum am invitat-o? La vreo două-trei săptămâni, ai mei s-au decis să plece, într-un weekend, la țară. Eu am făcut mofturi că am de învățat, că nu pot să merg și am obținut favoarea să rămân singur acasă. Știam ce voi face, așa că, înainte să plece ai mei, i-am dat telefon Ioanei și i-am zis să vină a doua zi la mine. Tipa a acceptat fără să stea pe gânduri.

Între plecarea părinților și sosirea trenului cu care venea ea erau doar vreo două ore, timp în care, în mare fugă, am dereticat prin casă și am dosit lucrurile care dădeau rău în peisaj (am dus într-un dulap de pe balcon un ibric ruginit din baie, câteva borcane nasole de sub chiuveta de la bucătărie, sticla cu apă oxigenată a maică-mii din toaleta de serviciu etc.; am notat sârguincios pe hârtie toate lucrurile mutate – ce unde era –, pentru ca apoi să le pun la loc exact în poziția în care fuseseră, să nu intre ai mei, cumva, la bănuieli).

De la gară până acasă am discutat de complezență (ce mai făcuserăm

în ultimul timp, unde sunt ai mei, când se întorc, ce tâmpenie zisese profa mea de biologie) și am tăcut o mare parte din drum. Odată ajunși în apartament, am pus în surdină o muzică mai slow (cred că era Eagles) și am început să discutăm despre expoziție. Eu cam repetam ce scrisesem în scrisoare, fiindcă alceva nu mai știam. La un moment dat, fără nicio legătură cu discuția, mi-am luat inima în dinți și i-am zis: „E mișto melodia asta. N-ai vrea să dansăm?“. Tipa s-a executat fără să zică nimic și am început să ne bălăngănim, îmbrățișați, de pe un picior pe altul. A mai trecut ceva timp până am sărutat-o, dar, odată începutul făcut, am ținut-o numai în molfăieli. Nu ne mai păsa că pierduserăm ritmul, dar ne bălăngăneam, în virtutea inerției, în continuare. Când s-a terminat piesa, am întrebat-o, candid: „Să fac patul?“. Era vreo cinci după-amiaza și nici măcar nu se înserase. Tipa a încuviințat și eu am scos așternuturile apretate (avusesem grijă să le schimb de dinainte), am desfăcut canapeaua, am întins cearșaful cu migală, am pus pernele și pătura. În timp ce făceam patul și stăteam cu spatele la ea, Ioana s-a dezbrăcat și, când am terminat, a zbughit-o sub pătură doar în cămașă și chiloți. Era cam penibilă situația. Tot timpul ăla mort, în care ne pregăteam în tăcere pentru marea chestie... M-am dezbrăcat și eu la chilot și m-am vârat lângă ea. Înainte de a mă sui în pat – tipa se uita la mine – avusesem grijă să-mi sug burta și să-mi bombez pieptul. (Sub pătură n-am mai avut grija asta.) Am început să ne sărutăm și, la un moment dat, am simțit picioarele ei atingându-le pe ale mele. Chestia m-a înnebunit. Pentru prima dată niște picioare delicate, cu pielea fină, se încolăceau în jurul picioarelor mele. Îmi simțeam, în contrast, picioarele mele foarte păroase (deși, în realitate, nu erau așa), și treaba asta mă făcea să mă consider foarte bărbat. I-am descheiat nasturii de la cămașa ei încadrilată, iar ea și-a dat-o jos. Tot ea și-a dat jos, pe sub pătură, și chiloții. La fel am făcut și eu. N-a fost mare filozofie să intru în ea, dar, odată ajuns acolo, am rămas nemișcat, neștiind ce mai trebuia făcut.

/Ce expresie idioată, „să intru în ea“, de parcă aș fi intrat cu totul, ca în povestirea din *O mie și una de nopți* cu femeia gigantică. Dar există, oare, expresii mai fericite? „Să o pătrund“ sună și mai ridicol (mă și văd cu degetul la tâmplă, pătrunzând adevărurile lumii acesteia). Limbajul științific gen „penisul meu i-a penetrat vaginul“ mi se pare mai vulgar chiar decât „mi-am băgat pula în ea“. Iar „mi-am băgat pula în ea“ nu are nicio legătură cu situația în care eram atunci, cu ceea ce gândeam la vremea aceea. Asta e: limba română are, cel puțin în privința termenilor legați de sex, lacune serioase./

Dar să revenim. Eram la momentul imediat următor pătrunderii, penetrării, intrării, băgării. Când eu stăteam de lemn-Tănase și nu știam ce să mai fac. Îmi închipuiam că asta era tot. După câteva secunde de

asteptare, ea a început să se miște și, imediat, m-am prins și eu care-i treaba și am făcut la fel. Chestia era, într-adevăr, foarte mișto. Mult mai mișto decât toate tehnicile masturbatorii pe care le încercasem până atunci (câteva mai inventive: cu gaura din plapumă, cu dușul, cu sticla de lapte – cu sticla de lapte chiar nu era mare scofală, fiindcă nu-mi intra decât vârful). Totul a fost O.K. până am ajuns să ejaculez. La prima încordare, am simțit cum mi se rupe ceva. Mi s-a părut chiar că am auzit un pârâit – dacă nu l-am auzit, cel puțin l-am simțit. Nu m-a durut deloc, dar, deși eram în brațele extazului, treaba m-a cam îngrijorat. După ce am terminat, mi-am tras repede chiloții pe mine, am ieșit de sub pătură și m-am dus ținută la toaletă. Acolo mi-am văzut puța însângerață și m-a cam luat cu rău de la stomac. În plus, când am făcut pipi m-a usturat îngrozitor. Nu mai vorbesc de usturimile suportate când am încercat să mă spăl. Căcat! O beștelisem! Auzisem eu ceva de „ruperea aței“, dar chestia asta nu mă liniștea deloc. Când îți vezi puța ferfeniță n-ai cum să nu te pierzi cu firea! Apoi, era clar că nu mai puteam s-o fac în seara aia. Ce o să-i spun tipei?

M-am întors în cameră; ea era tot la baie (la cealaltă, desigur). Cât stăteam s-o aștept, am realizat o altă nenorocire. Uitesem de protecție. Nu la protecția de vreo boală venerică mă gândeam eu, ci la cea de graviditate. Cu mult înainte, în așteptarea mării chestii, declanșasem o adevărată cursă a înarmărilor în privința „mijloacelor contraceptive“. Aveam o pastilă maro, pe care o cumpărasem cu bani grei de la un coleg; e adevărat, nu știam dacă se ia pe gură sau se bagă direct acolo, dar, la o adică, îmi ziceam că o să i-o dau tipei s-o ia cu puțină apă și o să aștept ceva mai mult – odată intrată în sânge, cu siguranță că tot la fofoloancă avea să ajungă! Mai aveam și câteva feluri de prezervative, unele cumpărate de la niște polonezi, când am fost într-o excursie în Nordul Moldovei, altele luate tot de la colegi. De fapt, nu mai aveam așa de multe prezervative, fiindcă începusem să folosesc din ele când mă iubeam pe mine însumi – era o senzație faină să o faci cu zgârciul pe puță, mai ales că te gândea cum trebuie să fie când o faci de-adevăratelea. În sacoul de elev, în căptușeală, loc la care ajungeai prin spărtura buzunarului, aveam de multă vreme un prezervativ Protex, „pentru orice eventualitate“, al cărui ambalaj ajunsese să se tocească rău de tot. Oricum, eram foarte prevăzător. Cum se întâmplase, atunci, să uit de asta tocmai în momentul pentru care mă pregătisem cu atâta logistică? Dacă tipa rămâne gravidă? Am încurcat-o!

Tocmai când gândeam așa, apare și Ioana cu o față plouată și îmi zice: „S-a întâmplat o nenorocire“. „Cum, chiar ai rămas gravidă?“ – sar eu. „Care-i chestia cu «gravidă»?“ „Păi, dacă ai rămas gravidă, suntem terminați amândoi!“ Tipa se repliază imediat și începe, zâmbind condescendent, să marșeze: „Și dacă am rămas gravidă, ce?“. „Cum? Așa, de prima dată? Mamă, ce ghinion!“

...Și m-a ținut așa câțva timp, după care mi-a zis că nu mă credea așa

de laș. Lovitură de grație. Eu, care mă simțisem în sfârșit bărbat, care tocmai fusesem cu o tipă în pat, în casa mea, fără să mă tem de nimeni, ca și cum aș fi fost eu stăpânul casei, bărbatul, soțul, tatăl, eu, iată, eram socotit laș.

„Dar atunci care e nenorocirea?” – am întrebat eu moale. Nenorocirea era că nu mai puteam face dragoste, fiindcă îi venise ciclul. Așa credea ea, dar de fapt sângele nu era al ei, ci al meu. Eu m-am bucurat însă că nu trebuie să mai sufăr o umilință în plus, să-i spun că mie tocmai mi se rupsese ața, și am lăsat-o să creadă chestia cu ciclul. Tot nu puteam să mai facem, ce importantă avea care era motivul?

Până la urmă, faza penibilă a trecut și noi am luat cina ca un soț și-o soție, am ascultat muzică și ne-am giugiulit. Îmi dispăruse orice inhibiție, așa că, în momentul în care ea m-a întrebat cum mi s-a părut de data asta, mai bine sau mai nasol decât cu celelalte femei de dinainte (auzi tu: „femei“, nu „fete“ – chestie care a făcut să-mi crească din nou pipota în mine), eu i-am spus fără să mă mai dau pe după deget că la mine a fost pentru prima oară. „Cum? Chiar așa?... Și cum ai rezistat până acum fără?” Cum am rezistat... am trăit din labă, așa am rezistat. Firește, ei nu i-am dat niciun răspuns și am lăsat ca întrebarea să pară retorică. Atunci ea mi-a spus că a început-o mai demult și că, de exemplu, cu ultimul ei prieten, Radu, o făcea când avea chef. Dar de o lună nu mai era cu el...

Cu Radu urma să fac din nou cunoștință peste vreo două ore, când eu mă aprinsesem în urma unei noi reprize de sărutări și, cum ea credea în continuare că are ciclu, mi-a zis: „Oprește-te, Radu, ți-am zis că nu mai putem să facem dragoste“.

A doua zi de dimineață, Ioana se suia în trenul de București – ai mei aveau să vină pe la prânz.

Următoarea dată când am văzut-o a fost peste vreo lună, când am mers într-o excursie cu clasa la Gura Diham și am invitat-o și pe ea. La cabană ne-am cazat eu cu Preotu', iar ea în cameră cu o colegă de-a noastră de clasă, una Izabel, pe care amicul meu o pipăia prin pauze și îi băga mâna în chiloți când ne dădeau filme educative în laboratorul de chimie. Firește că imediat după ce ne-am instalat în camere am făcut rocada. Eu cu Ioana, Preotu' cu Izabel.

Venise momentul cel mare. Aveam să fiu bărbat o noapte-ntreagă, nu-mi mai stătea în cale nimic! Avusesem grijă să-mi pun de-acasă și cei mai faini chiloți ai mei... Ne-am fâțâit prin cameră, am vorbit drăgăstos unul cu altul, am fumat în liniște (încuiasem ușa, nimeni nu avea cum să ne deranjeze). Aveam timp destul toată noaptea, nu ne grăbeam. După vreo oră și ceva de program de voie de cabană, am decis că era vremea să ne culcăm – deși era destul de devreme; dar nu la dormit ne era, vezi bine, gândul. Am rămas de data asta amândoi în cămăși și chiloți și ne-am suit în pat (se pare că asta era uniforma pentru astfel de momente, și eu m-am conformat). Acolo, desigur, dă-i cu sărutările! Și, în timp ce ne sărutam

noi mai cu foc, realizez într-un moment de respiro că pe hol era o foială de nedescris. Uși trântite, vociferări, râsete și, din când în când, vocea dirigului, care mai ieșea (dirigul, nu vocea) și punea lucrurile la punct. Dă-i încolo! Ușa e închisă, lumina e stinsă – să nu ne repereze inamicul –, noi suntem aici împreună, ei acolo. Iar eu o să fiu în noaptea asta un bărbat adevărat. Numai că ei erau acolo, dar la un moment dat un grup de inițiativă (format, probabil, din Romică, Zarzără și alții ca ei) a început să facă la ușa noastră ca pe pârtia de schi în timpul competițiilor: „Hău! Hău! Hău! Hău! Hău!“ – din ce în ce mai repede. ...Tot dirigul a fost cel care a curmat euforia generală. Dă-i în mă-sa! Eu voi fi bărbat, ei se vor mulțumi să facă galerie de la distanță. Și treci iarăși la o nouă rundă de sărutări.

Problema era însă că, deși voiam să iasă totul ca la carte (ce carte e oare cu așa ceva?), îmi cam pierise cheful. Iar rezultatul era că, deși mi se învărtoșea ștromeleagul în timpul sărutărilor, când voiam să trec la treabă și să mă sui pe ea, chestia mea se transforma instantaneu într-o puțulică plăpândă și neajutorată. Iar mă dădeam jos de pe tipă și treceam la faza sărutărilor, iar credeam că lucrurile se mai îndreaptă, iar rămâneam în câteva secunde cu buza umflată și puța bleagă. Dar ce zic eu de buză umflată? – de-atâtea molfoleli cred că aveam buzele de-a dreptul tumefiate, deja nu mi le mai simțeam. Pe scurt, am făcut-o de oaie și de data aceea. Tipa mă săruta din ce în ce mai cu foc și nu înțelegea ce se întâmplă. Gata! Hai să ne culcăm!

/Îmi dau seama de-abia acum că nu am spus nimic despre cum arăta Ioana. Ar fi trebuit s-o descriu în detaliu, să întârzii asupra părului, asupra reflexelor aurii ale pielii sau asupra pufului de pe picioare (nu se epila, că nu era nevoie de așa ceva). Și, oricum, înainte de toate, să spun dacă era grasă/slabă/înaltă/scundă/blondă/brunetă etc.

Până la urmă, ce rost are să fac eu divagații poeticești despre arcuirea sprâncenelor, rotunjimea fermă a sânilor sau pasul ei de domnișoară? Tot n-o puteți vedea. Dacă ai încerca să reconstitui femeile din elementele oferite de cei care „le cântă“, ai ajunge la niște rezultate monstruoase: un gât lung, ca de lebădă, un păr bogat și negru ca noaptea, două buze foarte roșii, suspendate undeva, între păr și gât, plus un sân marmorean și o gleznă gracilă. Cum ai putea să iubești un asemenea obiect?

Ei bine, am să spun doar atât: Ioana era o tipă care arăta foarte, dar chiar FOARTE bine. Și asta mi se pare de ajuns.

Dar, deși arăta bine și nu era „un asemenea obiect“, eu, iată, n-o puteam – fire-ar să fie! – iubi./

Ne-am culcat fără să ne mai spunem niciun cuvânt. Amândoi în cămași și chiloți, așa cum rămăseserăm. Eu eram într-o cămașă albă,

elegantă, de poplin. Cămașă care mi se lipise de spate de transpirație (pe de o parte, muncile lui Hercule, pe de alta, căldura insuportabilă pe care o emana soba de teracotă). Dimineața m-am trezit tot cu ea lipită de spate, dar de data asta era ca de gheață. Îmbrăcasem cămașa morții, cum, frumos, se spune. Idioții opriseră gazele și în cameră era un frig de-ți clănțăneau dinții. Ce s-o mai lungesc? – până spre seară făcusem o febră de 42 de grade. Asta am văzut când am ajuns acasă și mi-am luat-o. Până acasă, în autocar, avusesem niște frisoane groaznice, care se lăsaseră cu o criză de spasmofilie de toată frumusețea, prima din viață: mai întâi mi-au amorțit degetele, am făcut ceea ce în limbaj medical se numește „mână de mamoș“, apoi brațele cu totul și, în cele din urmă, picioarele. Nu știam despre ce era vorba și m-am speriat foarte tare. Ioana mi-a oferit o pastilă de Vitamina A, cică să prind puteri. Dirigul, care stătea în față, pe scaunul ghidului, era convins că am băut prea mult.

Au urmat câteva săptămâni de stat acasă, cu pneumonie și febră mare. Atunci am citit, în momentele în care aveam mintea mai limpede, volumul de teatru al lui Sartre. *Infernul*, cică, sunt ceilalți. Așa o fi, dacă zice domnul Sartre. Numai că, pentru mine, *infernul* stătea în cumințenia și nevinovăția puței mele. Ea preferase să fie cuminte, la locul ei, și să nu se bage în cârd cu oamenii mari, care fac prostii.

Tot cuminte a preferat să stea și după ce am ieșit din boală, când i-am făcut o vizită Ioanei la București (ai mei nu mi-au refuzat favoarea să mă lase să plec, suferisem atâta!; m-au îmbrăcat gros și mi-au dat drumul, fără să-mi ceară prea multe explicații). La București, am vizitat casa în care Ioana stătea cu părinții, unde am văzut tot felul de antichități, tablouri și panoplii de arme (chestie care pe mine m-a lăsat cu gura căscată), apoi am mers într-o garsonieră pe care o aveau ai ei și o închiriaseră unei studente la ASE. Am găsit-o pe tipă acolo. Stătea în bucătărie, cu toate focurile aprinse, să se încălzească, și citea nu știu ce curs. Noi am schimbat câteva vorbe cu ea, după care Ioana i-a spus că ne retragem în dormitor. Fata ne-a zâmbit cu subînțeles și și-a proptit privirea în foile pe care le avea în față. Se vedea că nu era prima dată când era pusă în situația asta.

Toate bune, numai că în dormitor era un frig de nedescris. De fapt, poate că încerc să mă justific, acum, pentru lipsa mea de performanță. Poate că un bărbat adevărat ar fi făcut-o și la minus 20 de grade. (Lasă că eu n-am fost în stare nici pe căldura sufocantă de la cabana Gura Diham!) Oricum, cert este că la vremea respectivă nu mi-am acordat nicio circumstanță atenuantă. Și m-am socotit, pur și simplu, un impotent iremediabil, chestie care m-a terorizat mult timp după aceea (vreun an și ceva), până când am avut fericita ocazie să-mi dovedesc contrariul.

Cu Ioana am plecat după aceea la gară, să iau trenul, și, în așteptarea orei de plecare, am mai stat vreo jumătate de oră pe bancă, în Parcul Gării, lângă bețivi, cerșetori și țărani care-și suflau în mâini, treceau o

sticlă de la unul la altul și luau din când în când câte o bucată de slănină de pe o hârtie de ziar. A fost o jumătate de oră infernală (infernul, da), dar asta nu pentru că era groaznic de frig sau pentru că eram înconjurați de fauna aia, pe care de fapt nici n-o vedeam. A fost o jumătate de oră în care am tăcut aproape tot timpul și stăteam numai cu ochii pe ceas.

Totuși, în inconștiența mea, am crezut că, după asemenea chestii, lucrurile pot merge mai departe. Fapt pentru care am continuat s-o sun pe Ioana, de la Pitești. Însă ea, indiferent la ce oră sunam, nu era acasă, iar părinții îmi spuneau că nu știu unde este și nici când se întoarce. Era clar ca bună ziua ce se întâmpla. Numai că eu, ca un bun adolescent hipermetrop și bovaric ce eram, m-am crezut în plin Eliade. Infernul se transformase în mister și devenise dintr-odată interesant. Și viața mea, împreună cu el.

din volumul *Tinerețile lui Daniel Abagiu*,

Editura Polirom, 2004

© 2012 by Editura Polirom

Liviu Radu

LIVIU RADU (n. 1948) a absolvit Facultatea de Automatică a Institutului Politehnic din București. A publicat (selectiv): *Trip-Tic* (roman, Dacia, 1999), *Spre Ierusalim* (proză scurtă, ALL, 2000), *Constanța 1919* (proză scurtă, Prologos, 2000; Premiul „Vladimir Colin“), *Opțiunea* (roman, Pygmalion, 2004), *Babl* (proză scurtă, Diasfera, 2004), *Cifrele sunt reci, numerele-s calde* (proză scurtă, Amaltea, 2006), *Waldemar* (roman, Tritonic, 2007), antologia *Povestiri fantastice* (proză scurtă, Millenium Books, 2008), *Modificatorii* (proză scurtă, Millenium Books, 2010), *Armata moliilor* (roman, Nemira, 2012). A tradus din Isaac Asimov, Neil Gaiman și Dean Koontz. Este pensionar.

Babl

— Pământul este ca o turtă și plutește pe Oceanul cel ceresc, sprijinit fiind pe dedesubt de carapacea unei broaște-țestoase, îi explica lui Iafet atoateștiutorul Ionas.

Băiețandru cel bălai, cu pielea rozalie și ochii albaștri, se uită neîncrezător la bărbatul oacheș și întrebă:

— Oare așa să fie? Parcă nu-mi vine să cred. Ar trebui ca țestoasa aceea să fie foarte mare, dacă există cu adevărat.

— Este foarte mare, băiatule, răspunse marinarul, cu multă siguranță de sine – ba chiar cu sinceritate, simți Noeh. Și există, din moment ce am văzut-o, ba, mai mult, am scuipat-o în cap!

Ionas hohoti, apoi adăugă:

— De scuipat, am scuipat-o, dar n-aș putea să garantez că scuipatul a ajuns până pe țeasta țestoasei, dragule, pentru că distanța era foarte mare, iar vântul ceresc bătea foarte puternic.

Iafet se opri din mers și, rămânând lângă măgar, se uită muștrător la marinar. Ochii lui albaștri luceau ciudat, oglindind neîncredere, dar și dorința de a crede în existența minunățiilor istorisite de vărul părintelui său. Noeh se opri și el, admirând frumusețea mezinului. Un fecior care nu semăna niciun strop cu frații mai mari. Semubar – zis Sem – avea păr negru, cârlionțat, și pielea negricioasă. Ham-Itu, alintat de maică-sa Ham, semăna oarecum cu fratele lui, pentru că și el avea părul creț, dar pielea îi era aproape neagră, iar buzele mai cărnoase. În plus, mezinul avea altă fire, mai sentimentală și, în același timp, mai dominante, cu manifestări ciudate de orgoliu. Maică-sa nu îndrăznise niciodată să-i zică Iaf, cum și-ar fi dorit. Sem încercase o dată, dar puștiul se uitase atât de scandalizat la el, încât nu numai fratele cel mare, dar și restul familiei pricepuse că un asemenea alint ar fi fost considerat de puștiul cel blond ca un afront personal, ca o tentativă periculoasă de diminuare.

Era clar, își zise Noeh, că fiii lui se deosebeau nu numai prin înfățișare, ci și prin fire, de parcă ar fi avut părinți diferiți. Numai că-și păstra încrederea în nevasta lui, știind că nu i-ar fi făcut ea un copil cu vreun alt bărbat. Și, chiar de-ar fi vrut să-l înșele, muierea n-ar fi găsit un bărbat bălai, care să semene cu Iafet, niciunul atât de negru precum Ham. Așa că Noeh ajunsese de mult la concluzia că Dumnezeu își permitea uneori să se joace, să facă anumite încercări, pentru a diversifica și, eventual, pentru a îmbunătăți rasa omenească.

Acum, puștiul cel bălai se uita bizar la marinarul cel solid, cățarat pe măgarul ce părea mărunț sub trupul bărbatului, și rosti, cu

oarecare dispreț:

— Și unde stăteai, unchiule Ionas, când ai scuipat țestoasa în cap? Bărbosul se hlizi, încântat, apoi îi făcu cu ochiul lui Noeh:

— E deștept, spelbul tău! Dar n-o să mă prinzi tu cu vreo minciună, băiețică! Au încercat și alții, mai grozavi ca tine, și n-au reușit! Mai ales că, deveni el brusc serios, eu obișnuiesc să spun doar adevărul. Deci, dragul meu, ca să înțelegi unde stăteam, trebuie să-ți povestesc că, într-o vară, am plecat într-o călătorie lungă, lungă. Și, ca să mai scurtăm din timp, n-am mai navigat de-a lungul coastei, ci ne-am avântat în larg. Numai că ne-a prins o furtună și ne-a mânat mai departe decât am fi vrut. Da. Așa că am nimerit la marginea lumii, la capătul Mării celei mari.

— Și acolo ce se întâmpla? îl îmboldi Iafet. Apa mării cădea în jos, în apa Oceanului Ceresc? Că dacă spui că Pământul e ca o turtă, care stă pe spinarea unei broaște-țestoase, înseamnă că apa mărilor e deasupra apei în care înoată țestoasa!

— Măi copile, tu ești mai înțelept decât un bătrân cu părul cărunt! se minună marinarul. Așa ar trebui să se întâmple, dacă apa mării pământești n-ar fi înconjurată de-un zid înalt, făcut din gheață. Deci marginea lumii, cea la care am ajuns noi, este alcătuită din munți de apă înghețată. Numai că noi, dacă tot am ajuns până acolo, n-am vrut să ne întoarcem acasă fără să cercetăm tărâmul ăla prea puțin cunoscut de oameni. Am luat funii și topoare grele, din bronz, și ne-am cățărat pe stâncile alea, mai înalte decât orice movilă pe care o văzusem vreodată pe pământ. Când am ajuns în vârf, ne-am legat bine și ne-am lăsat dincolo de margine, să vedem ce-i în hăul care ne înconjură. Și am coborât până la capătul funiilor, apoi ne-am oprit, pentru că prăpastia era atât de mare, că toate funiile din lume nu ne-ar fi ajuns ca să ne pogorâm până-n adâncurile ei. Ne-am oprit pe-o cornișă de gheață, tremurând din greu. Pentru că, vezi tu, băiete, gheața este foarte rece. Am golit un urcior cu vin, pe care-l luasem cu noi tocmai ca să ne punem sângele în mișcare, și ne-am uitat în străfunduri. În fața noastră se întindea un fel de negură scânteietoare, un soi de ceață prin care se putea vedea, nu ca prin pâcla ce se ridică uneori pe mare, care-i lăptoasă și deasă de nu-ți mai zărești genunchiul. Undeva, sub noi, se vedeau valuri imense, care se tălăzuiau și se agitau, de parcă s-ar fi izbit de ceva. Ne-am uitat cu atenție și am zărit țestoasa – sau, mai bine zis, o bucată din ea, partea din față a carapacei și capul, că restul se găsea sub apă, ca să sprijine Pământul. La un moment dat, lighioaia aia imensă a întors capul către noi, de parcă ne-ar fi simțit și s-ar fi minunat că avuseserăm curaj să ne aventurăm până acolo. Recunosc cinstit că ni s-a făcut frică – fără să mai pomenim că înghețaserăm de tot –, așa că am hotărât să ne întorcem. Numai că, înainte, am scuipat spre căpățâna aceea uriașă.

Eh, nu pot să-ți spun dacă am nimerit-o sau nu, dar de scuipat, am scuipat-o!

Băiatul rămase un timp pe gânduri, vru să spună ceva, dar se opri înainte să apuce să scoată o vorbă.

— Ai vrut să spui că mint, chiar dacă mint frumos, îi zise cu amărăciune Ionas. Să știi că n-ai dreptate, băiete! Ți-am povestit până acum numai lucruri pe care le-am văzut cu ochii mei. Zeii mă aud și mă vor pedepsi, căci e mare păcat să spui minciuni despre creația lor. Poți să minți despre fapte de vitejie și despre femei, despre bogății și chefuri, nu și despre cum e făcut Pământul.

— Și de ce ai scuipat țestoasa? se interesă Iafet.

— Ca să-i arăt că nu-mi pasă că-i atât de mare, că nu mă sperii de o lighioană, chiar dacă-i imensă.

— Păi atunci de ce n-ai făcut pipi pe ea? întrebă puștiul, cu oarecare ironie.

— Pentru că era atât de frig, că mi-ar fi degerat mädularul, răspunse marinarul, cu o asemenea spontaneitate, încât băiatul simți, pentru prima oară, că era posibil ca unchiul ăla – pe care nu-l mai văzuse până la călătoria aceea – să-i fi spus adevărul.

Așa că puștiul tăcu un timp, rușinându-se că-și jignise rubedenia. Apoi curiozitatea fu mai puternică și îndrăzni să-l roage:

— Unchiule Ionas, dacă tot știi atâtea, spune-mi și mie: cum a fost făcut Pământul?

— Simplu. Zeii au luat o piatră plată și au învelit-o în pământ roditor. Adică, de fapt, peste piatră au așternut un strat de pământ, peste el au pus argilă, ca să păstreze apa freatică, iar deasupra au presărat pământ roditor și l-au netezit cu grijă. De aceea Pământul este plat și neted.

— Neted? se minună băiatul. Păi nu-i neted deloc. Există o mulțime de movile, chiar și dealuri, mai există și văile râurilor... Nu, nu-i neted deloc.

— Măi copile, mâinile zeilor sunt mult mai mari decât ale noastre, iar urmele degetelor lor – precum ale gospodinelor pe-o turtă din făină de grâu – li s-au părut nedemne de băgat în seamă, în timp ce pentru noi, care suntem precum furnicile pe-o turtă, ni se par foarte mari. Sigur, Pământul nu-i complet neted, a fost făcut de la bun început cu marginile mai joase, ca să se scurgă apa ploilor și a râurilor către mare, dar nu există niște văi prea adânci, nici niște înălțimi prea mari. Câte o movilă, acolo, nu strică, pentru că altfel ne-ar fi apucat nebuneala dacă oriunde ai fi mers ai fi văzut aceeași câmpie plată, numai iarbă și bălării, să te rătăcești prin ea, din cauză că n-ai fi avut niciun reper. Pe de altă parte, n-ai cum să spui că n-am dreptate. Oriunde ai săpa, dai de apă la cel mult doi coți, iar dacă mai sapi un pic, dai de piatră.

— Și de ce a fost nevoie de piatra aia plată? se interesă Iafet.

— Gândește-te un pic, copile. Dacă n-ar fi fost piatra aia, pământul s-ar fi muiat la prima ploaie și s-ar fi transformat în noroi. Apoi apa s-ar fi scurs până în adânc, iar rădăcinile plantelor s-ar fi uscat.

— Ba nu s-ar fi scurs, pentru că stratul de argilă ar fi oprit-o, îl contrazise băiatul, cu ochii sclipind de plăcerea contrazicerii.

— Mda, s-ar putea să ai dreptate. Oricum, dacă apa ploilor n-ar fi putut să facă rău Pământului, apa Oceanului Ceresc i-ar fi făcut rău cu siguranță. L-ar fi dizolvat și l-ar fi împrăștiat în talazuri, de n-ar fi rămas urmă din el.

— Păi nu ziceai că Pământul stă pe spinarea țestoasei?

— Ba da, dar ce, crezi că apa Oceanului nu sare până pe carapacea ei? Tu n-ai de unde să știi, dar eu am văzut valurile alea imense și mi-a fost limpede că apa Oceanului spală, din când în când, carapacea broaștei. Fără a mai pomeni că, uneori, țestoasa aia se duce și ea să mănânce un pic, mai fugărește câte un pește, ceva, acolo. Așa că lasă Pământul, din când în când, să plutească de capul lui pe valuri, apoi se întoarce, după ce și-a făcut treaba, și-l aburcă din nou în spinare.

— De data asta nu te mai cred, unchiule, se rătoi Iafet. Asta-i prea de tot! Tată, spune și dumneata ceva, nu-i așa că minte?

— Mai ții minte ce ți-a zis maică-ta acum doi ani, când s-a zguduit pământul? mormăi Noeh, care se mulțumise până atunci să asculte – încântat de talentul de povestitor al vărului său cel mult preumblat prin lume, dar și de istețimea fiului său cel prea iubit; coborâse de pe măgar și mergea pe jos de-o vreme, dornic să-și mai dezmoștească picioarele, și profitase de ocazie ca să mai golească un pic burduful cu vin – căci, deși om cu teamă de Dumnezeu și cumpătat în toate, Noeh simțea o atracție de nestăpânit față de sucul fermentat al viei; noroc că avea o beție liniștită, care nu supăra pe nimeni.

Puștiul blond se gândi un pic, apoi exclamă surprins:

— A zis: s-a întors țestoasa!

— Vezi, blegule, că nu mint? îi zise cu superioritate Ionas. Că n-o să-mi spui acum că onorabila ta mamă, verișoara mea prin alianță, minte!

Argumentul era prea puternic ca să poată fi combătut, iar Iafet capitulă.

— Da, mama mi-a povestit atunci câte ceva, dar nu i-am băgat în seamă vorbele.

— Băiete, zeii sunt puternici și înțelepți, au știut ei ce fac când au făcut lumea, conchise Ionas.

— *Dumnezeu* este puternic și înțelept, îl corectă Noeh.

Ionas se făcu că nu-l aude. N-avea chef de-o dispută teologică.

Plecuse de mult de acasă, din zona aflată pe colinele acoperite cu iarbă înaltă de la izvoarele Eufratului. Cei din neamul lui – care se numeau din tată în fiu Ionas – aveau un neastâmpăr bizar, nu-și găseau locul decât după ce hoinăreau îndelung pe mările lumii și treceau prin tot felul de întâmplări ciudate. Iar în timpul călătoriilor acelea printre străini, uitau – cel puțin pentru moment, sau până când treceau printr-un pericol foarte mare – credința strămoșilor într-un Dumnezeu unic și acceptau superstiții marinărești și idoli barbari, fie din comoditate, fie ca să nu trezească reacții dușmănoase la cei printre care trăiau. Însă toți – indiferent de generație – păstrau amintirea înverșunării cu care rudele lor rămase să-și păzească turmele pe dealuri își apărau credința într-un zeu unic, invizibil și care se manifesta doar când avea el chef, așa că niciodată nu se pomenise ca vreun Ionas aflat în faza peregrinărilor să fi îndrăznit să contrazică în probleme de credință vreun văr din ramura celor ce se considerau legați de uscat.

Deci, statornic în tradiția familiei, Ionas nu dori să continue discuția, iar grupul merse mai departe în tăcere.

Grupul era alcătuit din zece oameni: Noeh, fiul său, Ionas și șapte slujitori, care aveau la dispoziție douăzeci de măgari, pentru călărit și pentru cărat corturi și bagaje. Slujitorii mânau o mică turmă, de vreo douăzeci de vaci – ce mai rămăsese din vitele pe care Noeh intenționase să le vândă. Stăpânii călătoreau în frunte, ca să cerceteze drumul și să fie feriți de praful și muștele turmei. Unul dintre slujitori îi aparținea lui Ionas, era un marinar solid și tăcut, care-și însoțise stăpânul pe mări și nu se temuse să-l însoțească și pe câmpiile uscatului. Noeh se bucurase când își întâlnise vărul în port și se bucurase și mai mult când acesta îi spusese că voia să-și revadă părinții și ceruse voie să se alăture grupului său. Încă doi bărbați în putere, înarmați cu securi grele și cu săbii lungi, din bronz, însemnau o creștere serioasă a puterii de apărare a cetii lui. Până atunci nu întâlnise niciun grup suficient de mare ca să reprezinte o amenințare și avusese grijă să ocolească așezările mai mărunte, în care nu existau reprezentanți regali, care să vegheze la păstrarea ordinii. Așa că avusese o călătorie liniștită, pașnică și fructuoasă.

Noeh se gândise îndelung, cântărind cu grijă toate argumentele, până se decisese să facă acea călătorie. Avea nevoie de sare, iar negustorii ajungeau tot mai rar pe colinele pe care-și păștea turmele. Bineînțeles, din cauza rarității vânzătorilor, prețurile crescuseră, așa că i se păruse o idee bună să se ducă până la orașul regelui, ba poate chiar până la malul mării, ca să vândă vitele mai bătrâne și pe cele sterpe pe sarea de care avea nevoie.

Se sfătuisese cu nevasta și cu feciorii mai mari și ajunseseră cu toții la concluzia că ar fi fost bine să-i lase acasă pe Sem și Ham, ca să

vegheze asupra gospodăriei și vitelor, dar să-l ia cu el pe Iafet, care ar fi avut multe de învățat dintr-o asemenea călătorie. Mai decisese să n-ar trebui să-și ia cu el nevasta sau vreo femeie, fie dintre rude, fie dintre servitoare, pentru că lucrul ăsta i-ar fi adus necazuri, având în vedere obiceiurile triburilor din pustietăți.

Asta chiar era o treabă pe care ar fi trebuit să i-o spună lui Iafet, s-o țină minte pentru altă dată. La păstorii care colindau câmpia cea nesfârșită sau care se stabiliseră prin delta râului Hatti, femeile văduve rămâneau în familia soțului. Dacă se găsea în familia aceea vreun bărbat singur, văduv sau cu vreun beteșug, îi dădeau femeia, care se bucura că nu ajunsese pe drumuri. Dacă nu exista niciun bărbat disponibil, femeia era considerată un fel de servitoare a conducătorului familiei – dacă acesta era suficient de bogat ca să-și poată permite o servitoare. Dacă era un pârlit pentru care o gură în plus la masă conta, atunci individul încerca să scape cât mai iute de muiere. Și unde putea să scape de ea cel mai bine decât printre ciobanii din pustietăți, care duceau lipsă de femei? Așa că lua femeia și pleca în călătorie, iar când întâlnea vreun grup de ciobani, trecea la târguială. Numai că obiceiul acelor neamuri sălbatice impunea ca niciun bărbat să nu-și ia nevastă fără s-o încerce, așa că biata femeia putea să treacă prin multe așternuturi până găsea vreun soț. E adevărat că ciobanii plăteau din greu, cu vite grase sau cu lucruri din aramă ori bronz, dreptul încercării femeii, iar averea care se strângea se împărțea între conducătorul familiei și zestrea femeii – zestre care, în timp, ajungea destul de consistentă și contribuia masiv la găsirea unui soț. Cu timpul, ciobanii se obișnuiseră cu ideea că orice femeie care călătorea prin pustietăți – dacă nu era însoțită de un grup puternic – reprezenta o potențială soție sau măcar o femeie de încercat într-o noapte, iar cei care călătoreau cu neveste sau fiice, pe care nu intenționau să le pună la dispoziția barbarilor, erau tratați cu dușmănie. Sigur, se găsiseră destui indivizi care profitau de asemenea obiceiuri și se îmbogățeau vânzând pentru câte o noapte femei din familie – soții, surori, fiice –, dar existau și fugari, siliți să-și părăsească locurile natale, care se văzuseră obligați să-și împartă nevasta cu sălbaticii. Noeh însuși avea un nepot mai îndepărtat, un oarecare Avram, care fusese obligat să-și cedeze soția unei căpetenii din delta râului Hatti – deși gurile rele spuneau că o făcuse pentru avuții nenumărate. Oricum, cunoscând aceste obiceiuri și necazurile altor călători, decisese să nu ia în călătorie nicio femeie din trib, indiferent de statutul ei de persoană liberă sau servitoare.

Plecaseră deci, doi stăpâni și șase servitori, toți înarmați cu lănci cu vârf de aramă și măciuci ghintuite, iar Noeh luase și arcul cel mare, pe care-l mânua la fel de bine ca și strămoșul său Nimrod. Mânau vreo o sută de vite, cele sterpe și cele bătrâne, bune numai de tăiat și

de transformat în pastramă, dar cu piei frumoase și destul de grase ca să nu rămână fără pic de seu la sfârșitul călătoriei. Intenția lui Noeh fusese să se îndrepte către capitala regatului și să încerce să-și vândă animalele pentru sare. Dar, dacă prețul n-ar fi fost suficient de bun, atunci avea de gând să-și mâne vitele până la malul mării, unde sarea fusese întotdeauna mai ieftină. Asta ar fi însemnat câteva săptămâni bune de drum în plus, iar diferența de câștig nu justifica pe deplin efortul. Numai că, într-un fel, Noeh voia să-i arate lui Iafet lumea, așa cum era ea departe de colinele de la izvoarele Eufratului. O lume tumultuoasă, plină de viață și de atracții, dar locuită de oameni care uitaseră cuvântul Domnului. Copilul trebuia să cunoască ispita, ca să se poată apăra de ea și să nu-i cadă pradă mai târziu.

Deci plecaseră de acasă cu suta de vite grase, înaintând încet, să nu se ostenească prea tare vacile și să nu le scadă prea mult stratul de seu. Lui Noeh îi păsa mai puțin de faptul că, din cauza efortului, carnea vitelor ar fi devenit tare, ațoasă. Până să le taie cumpărătorii și să descopere cât de greu se puteau mânca vitele venite de la distanță, el ar fi fost departe. Dar, dacă vacile arătau obosite și costelive, prețul lor ar fi scăzut zdravăn. Așa că mergeau fără nicio grabă, vacile pășteau în timp ce înaintau agale și rumegau îndelung în timpul popasului lung de peste noapte.

Ceea ce ar fi trebuit să fie o călătorie de afaceri se transformase într-o plimbare plăcută. Deseori, Noeh își lua băiatul și colindau câmpia, cu arcurile în mâini, exersându-și îndemânarea asupra iepurilor și dropiilor. Uneori, păstorii descopereau urme de lei sau de lupi, iar noaptea stăpânii stăteau de pază și se culcau abia în zori, după ce pericolul dispărea.

Iar timpul trecea pe nesimțite, zilele alunecau una după alta lin, precum mărgelile pe șiragul de mătănni. Uneori, asupra lor se abătea ploaia, care-i obliga să zăbovească, să întindă corturile și să aștepte până când norii se plictiseau să-și scuture burdufurile asupra lor. Alteori, ploaia era iute și caldă, nu merita să te oprești din drum, bărbații se mulțumeau să-și acopere capul cu pulpana hainei și să meargă mai departe, știind că soarele o să-i zvânte de îndată.

Apoi văzuseră câmpuri cultivate și știuseră că se apropiaseră de târâmurile regelui. De atunci avuseseră mai multă grijă de vite, ca nu cumva să intre pe terenurile cuiva, care să le ceară apoi daune pentru pagube. Noeh cunoștea drumul, îl străbătuse de multe ori, deci își conduse turma către cetatea regală, sperând să nimerească într-o perioadă de târg, cu cumpărători mulți.

Spre marea lor mirare – și spre dezamăgirea lui Iafet, care abia așteptase să vadă cum arată un oraș, fuseseră întâmpinați de gărzi înarmate cu lănci lungi și scuturi rotunde, din lemn cu întărituri din bronz, care le interziseseră să se apropie de cetate. Soldații purtau la

brâu cuțite încovoiate, ca niște seceri, și securi grele, cu două tășuri, și păreau deciși să-și folosească armele, de-ar fi fost nevoie.

Conducătorul lor ieșise în față și ceruse să discute cu conducătorul caravanei. Noeh se grăbise să-i îndeplinească vrerea, luând cu el și un burduf cu vin, pe care-l oferise cu umilință, ca orice barbar fără educație care avea de-a face cu un locuitor de frunte al cetății. Militarul se interesase de scopul călătoriei și-i explicase cu bunăvoință că târgurile fuseseră interzise, iar meșteșugarii din cetate mutați într-o tabără ce fusese ridicată în locul numit Babl – un loc pe care Noeh îl cunoștea și care se afla cam la o zi de mers agale, către miazăzi, în plină câmpie. Acolo regele dorea să construiască un edificiu imens, iar pentru asta mobilizase toți oamenii valizi din cetățile sale, în care lăsase doar bătrânii, copiii și bolnavii, precum și o mână de soldați care să apere de furi orașele, pustiite temporar.

— Așa că niciun străin nu are voie să intre în orașe până la întoarcerea locuitorilor, pentru că nu putem să-i însoțim pretutindeni pe vizitatori și să ne asigurăm că nu vor face nicio pagubă, zisese militarul. Dar, dacă ai venit numai ca să-ți vinzi vitele, atunci ai face bine să-ți mâni turma către Babl, pentru că acolo e mare nevoie de hrană – având în vedere mulțimea de oameni ce lucrează pentru rege –, iar intendenții stăpânului nostru îți vor cumpăra animalele cu preț bun, fără să se tocmească prea mult.

Noeh îi dăruise soldatului încă un burduf cu vin și-și îndrumase oamenii către câmpia netedă a Babelui, minunându-se că regelui îi venise ideea bizară de a construi un edificiu important tocmai în pustietatea aceea, în care trăiau doar popândăi, prepelițe și gănganii. Dar nimic n-ar fi trebuit să-l mire din partea unor oameni care preferaseră să trăiască înghesuiți și îngrămădiți între ziduri, ca niște oi într-un țarc, în loc să se bucure de întinderile nesfârșite ale pășunilor sau de verdeața răcoroasă a codrilor. El, ca orice păstor liber, se ferea pe cât era cu putință de orice contact cu orașenii cei perversi, închinători la idoli păgânești, și nu recunoștea autoritatea regelui acestora decât atunci când venea cu treburi în vecinătatea cetăților. Pentru că omul nu avea decât un singur stăpân, pe Dumnezeu, și nu trebuia să-și vâre singur gâtul în laț, ca un bou ce trage la jug, acceptând să se supună unui semen al său.

Ajunseseră la Babl pe când soarele se afla exact deasupra capului, iar căldura năucea mintea, făcând-o să-și închipuie lucruri aiurea, ce n-ar fi putut să existe aievea. De aceea, Noeh nu fusese foarte surprins de cele ce se întindeau în fața sa, considerându-le un miraj obișnuit al pustietății. Apoi, după ce-și amintise că mirajele erau – din câte știa el – lipsite de zgomot, își dăduse seama că gălăgia care-i năpădise urechile nu putea fi produsă de un miraj.

Asta însemna că tot ce se afla în fața lui era real.

Îl trimisese pe Iafet în urmă, să anunțe văcarii să țină turma în loc, iar el rămăsese acolo, cocoțat pe o movilă, privind cu aviditate și încercând să înțeleagă ceea ce vedea.

În fața lui se întindea o tabără imensă, ce se lăbărta în toate părțile, cât vedeai cu ochii. Peste tot, oamenii forfoteau ca niște furnici, trudind, răcnind, înjurând, blestemând, icnind, îndemnându-se sau folosindu-și uneltele cu zgomot. Undeva, în stânga, se afla un adevărat oraș din corturi de pânză albă – așezare acum pustie, dar probabil plină ochi de îndată ce se însera. Chiar în fața lui se aflau mormane imense de lut și blocuri din piatră gălbuie, unele mari cât două-trei cărămizi, iar altele lungi cât un stat de om și înalte de-un pas de bărbat. În dreapta se zăreau șleauri croite în pământul moale al câmpiei de șiruri lungi de care, trase de boi. Carele, fără coviltir, erau încărcate cu blocuri de piatră, lemne, coșuri cu alimente. Când se apropiau de tabără, carele erau îndrumate către locul de descărcare de supraveghetori gălăgioși, care răcneau din răsputeri, ca să se facă auziți prin larmă. Însă zbaterea lor părea inutilă, căruțașii știau deja încotro trebuie să-și ducă încărcătura, n-aveau nevoie de îndemn sau sfaturi.

În spatele viermuielii zgomotoase se înălța o ciudățenie cum nu mai văzuse niciodată Noeh: un fel de turn imens, clădit din lespezi și cărămizi de piatră, lipite între ele cu lut sau cu smoală topită. Turnul era înconjurat de schele uriașe din lemn, pe care urcau căruțe ușoare, cu două roți, trase de măgari. Noeh admirase înțelepciunea celui care conducea lucrările: probabil că, la început, când turnul fusese mai scund, materialele fuseseră cărate pe rampă de meșteșugari, cu roabe, târgi sau coșuri. Când drumul devenise prea lung și ar fi însemnat să obosești prea mult meseriașii, cele necesare clăditului fuseseră transportate de animale, dar nu în carele grele trase de boi, ceea ce ar fi însemnat rampe mult mai solide, deci lemn mai mult și mai tare – deci mai greu –, ci de vehicule ușoare, trase de animale puternice, dar mărunte. De la distanța aceea nu putuse să vadă rampa prea bine, dar își dăduse seama că se încolăcea în jurul turnului, ca un fel de scară exterioară, și că era bine ancorată în piatra clădirii, fiind sprijinită în același timp și din afară, de o schelă de lemn, ce se ridica în jurul construcției ca un păienjenis de grinzi și scânduri.

Rămăsese pe movilă, privind uluit agitația din fața lui, fără să-i priceapă rostul – pentru că turnul acela nu semăna nici a templu, nici a palat. Era o construcție aiuristică, zăpăcitoare și – într-un fel pe care-l simțea vag, intuitiv și inexplicabil – blasfematoare. Da, nu știa rostul clădirii aceleia fără uși și ferestre, dar era convins că menirea ei era *rea*.

— Ce stai aici și te zgâiești, puturosule? îl trezise din visare o voce aspră, răutăcioasă. Treci imediat la treabă, până nu-ți vârghez

spinarea cu biciul!

Se întorsese și se pomenise nas în nas cu un individ solid, îmbrăcat într-o vestă din piele, cu un bici greu în mână. Dusesse instinctiv mâna la cuțitul lung de la brâu. Individul se uitase mai atent la el, văzând că-i înarmat, observase și arcul și tolba cu săgeți din spate și-și dăduse seama că-i un străin nimerit întâmplător pe șantier. În ochi îi lucisera luminițe de șiretenie – probabil că primea o răsplată dacă recruta noi muncitori – și întrebuse:

— Nu ești supus al regelui? N-ai vrea să câștigi o leafă bună, pentru o muncă bărbătească? O să-ți dăm de mâncare pe săturate, haine, câte o cupă de vin în fiecare seară. Și o să ai dreptul să treci *dincolo*, când vom termina lucrarea.

— Am venit să vând niște vite, mormăi Noeh, căruia individul nu-i inspira pic de încredere. Conducătorul străjerilor din orașul regilor mi-a spus să vin cu ele aici. Zicea că în restul țării nu se mai țin târguri. Unde spuneai că o să am dreptul să trec, când s-o termina lucrarea?

Numai că individul nu considerase că merita să-i răspundă, din moment ce se lămurise ce era cu el și se convinsese că nu putea să mai recruteze încă un salahor. Dăduse din mână a lehamite și plecase, aruncându-i peste umăr:

— Rămâi exact acolo unde ești. O să trimit pe cineva de la intendență să-ți cumpere animalele.

Noeh rămăsese locului și așteptase. Într-un târziu, când se plictisise să privească aiureala ce avea loc în fața lui, apăruse un servitor obosit, care-l rugase să-l însoțească și-l condusesse la un cort din pânză albă, cu dungi albastre, aflat în mijlocul unor stive imense de lăzi, butoaie din lemn, coșuri din nuiiele, maldăre de burdufuri și grămezi de haine și sandale. În umbra cortului se afla un bărbat oacheș, ce se rățoia nervos la o ceată de subalterni. Când îl văzuse pe Noeh, le făcuse semn celorlalți să plece și-l întrebuse, fără niciun fel de preliminarii, fără să se recomande – se părea că toți slujbașii regelui sufereau de boala de a-și închipui că orice om din lume ar trebui să-i cunoască:

— Câte vite ai de vânzare, străine?

— Vreo o sută, răspunsese Noeh, fără prea multă tragere de inimă.

Nu-i plăceau străinii ăștia nervoși, preocupați, care nu semănau deloc cu târgoveții puși pe tocmeală cu care avusese de-a face până atunci.

— Ce vrei pentru ele? întrebuse din nou individul, devenind brusc interesat.

— Sare, răspunsese sec Noeh, așteptându-se la o tocmeală înverșunată și decis să ceară cât mai mult, ca să aibă de unde să scadă.

Numai că intendentul nu se tocmise deloc. Acceptase prețul cerut, iar Noeh se lămurise de ce acceptase un preț atât de mare abia când i se explică faptul că pe șantier nu existau rezerve prea mari de sare. Transportul de la orașele-porturi urma să sosească abia peste două săptămâni. Noeh putea să aștepte până venea convoiul de care sau putea să capete o chitanță, înscrisă pe o tăbliță de lut, și să se ducă singur până la cel mai apropiat port, să-și ia de acolo plata, dacă se grăbea.

Noeh nu stătuse mult pe gânduri. Cunoștea sistemul de chitanțe regale și avea încredere în el. Nu avea de gând să zăbovească în vecinătatea construcției aceleia blestemată, pe care – știa el – Dumnezeu n-o plăcea. Iar lui Iafet i-ar fi prins bine să cunoască și orașele-porturi, dacă tot se apucase să cunoască lumea. Nici lui nu i-ar fi displicut o vizită într-o cârciumă din port, unde putea să guste vinuri de peste mări, aromate și dulci. Decisese însă să nu-și vândă toate vacile, să mai păstreze vreo douăzeci pentru eventualitatea că ar putea să le vândă mai bine în port. Intendentul acceptase, nu foarte încântat, dar mulțumit că încheiase totuși târgul. Probabil, își spusese Noeh, aprovizionarea unei mulțimi atât de imense însemna cu adevărat o mare bătaie de cap.

Plecaseră mai departe de îndată ce servitorii înarmați cu bice strânseseră și număraseră vitele. Noeh mânase deoparte animalele mai zdravene, care ar fi făcut față continuării călătoriei, lăsase restul în seama intendenței regale, își luase chitanța și-și pusese caravana în mișcare.

Ajunseseră la țărmul mării după o săptămână. Noeh se dusesse degrabă la depozitul regal și-și ceruse sarea. Slujbașii i-o dăduseră de îndată ce văzuseră chitanța. Un lucru bun, după care urmase unul rău: aceiași slujbași îi explicaseră că putea să-și vândă oricând vitele orașenilor, dar nu în schimbul sării. Din ordinul regelui, toată sarea era cumpărată de intendență și trimisă către Babl. Pentru consum sau pentru a fi folosită pentru cumpărături. Nici peștele sărat sau grăsimea de chit nu mai puteau fi cumpărate de către particulari. Practic, negoțul din port rămăsese limitat la produse de lux: vinuri fine, mătăsuri și alte țesături, parfumuri... Lucruri care nu o interesau pe nevasta lui Noeh. Așa că acesta decise să nu-și vândă vitele în port, ci să le mâne înapoi, până în Babl, și să le schimbe acolo, pe sare sau pe alte produse pe care i le-ar oferi intendentul cel obosit.

Decisese să pornească spre casă chiar a doua zi, zăbovind în port cât să-i arate lui Iafet locurile și să treacă printr-o cârciumă, să soarbă o gură de vin bun.

Puștiul cel blond privise cu ochii holbați mulțimea zgomotoasă, corăbiile largi ce se legănau în port și – mai ales – întinderea nesfârșită de apă sărată. Se zgâise la tarabele pline cu stofe colorate, la

fructele ciudate aduse din insule îndepărtate, la podoabele din fața bijuterierilor, care-și sclipeau strident emailurile și pietrele în bătaia soarelui.

În cârciumă, Noeh îl întâlnise pe Ionas. Erau amândoi chercheliți în momentul întâlnirii, așa că se salutaseră cu strigăte, se pupaseră îndelung, de-și umpluseră de bale obrajii acoperiți de barbă, băuseră zdravăn și povestiseră tot felul de amintiri din copilărie, spre plictiseala lui Iafet, care, după ce sorbise curios din suc de portocale oferit de patroana localului și golise chiseaua cu șerbet, nu mai avea ce face și nu-și găsea locul în taverna întunecată. Oricum, se despărțiseră tot cu pupături, iar Ionas făgăduise că o să meargă împreună cu ei acasă, să-și viziteze părinții.

Când se trezise, Noeh fusese convins că fuseseră făgăduieli sentimentale, de bețiv năpădit de dorul casei.

Numai că Ionas apăruse de îndată ce se ridicase soarele pe cer, însoțit de servitorul lui tăcut, amândoi încărcăți cu boccele în care se aflau cadouri pentru rude și prieteni.

Iar acum se apropiau din nou de Babil, ca să vândă vitele rămase și să plece grabnic spre casă. Ionas abia aștepta să zărească turnul-minune, despre care îi povestise vărul lui. Discutaseră în timpul drumului despre rostul aceluia edificiu, iar marinarul își exprimase deja opinia:

— Dacă lucrurile sunt așa cum spui tu, vere, atunci turnul ăla nu poate avea decât un rost: să permită regelui și oamenilor lui pătrunderea în lumea cerului.

— În lumea cerului? se minunase Iafet, iar marinarul profitase de ocazie ca să se lanseze într-o expunere asupra cosmosului.

— Cerul este alcătuit dintr-o pânză foarte întinsă, care desparte lumea zeilor de Oceanul Ceresc.

— Care desparte raiul lui Dumnezeu de ocean, îl corectase Noeh.

— Cum zici tu, se grăbise să fie de acord Ionas. Cerul – adică bolta cerească – este o pânză groasă, albastră, un fel de perdea pe care au tras-o zeii – adică Dumnezeu – ca să nu se zgâiască oamenii la tărâmul lor. Și în pânza aia sunt niște găuri, prin care se vede noaptea lumina din lumea cerească, iar noi numim găurile alea stele.

— Și soarele este o gaură mai mare? se interesase Iafet.

— Nu, că se mișcă pe cer. Soarele este un opaiț divin care-i purtat pe deasupra pământului de o porumbiță. Când ajunge la capătul lumii, opaițul se stinge, că i se termină uleiul. Atunci porumbița se întoarce de unde a plecat, să umple opaițul, apoi își reia drumul pe deasupra noastră.

— Și luna?

— Luna e tot un fel de opaiț, pe care-l poartă un corb. Numai că acel corb e lacom și soarbe uneori din ulei – și, ca să nu fie văzut,

acoperă opaițul cu aripa –, de aceea lumina opaițului nu-i întotdeauna întreagă.

Iafet se strâmbase, nemulțumit. Explicația nu-l satisfăcuse. Se pregătise să dea o replică usturătoare, dar nu apucase, pentru că Noeh intervenise în discuție:

— Cum adică, să construiască un turn până la cer?

— Așa am auzit vorbindu-se în port, că regele vrea să construiască un turn înalt până la cer.

— Păi se poate?

— În teorie, ar trebui să se poată. Învățații regelui au socotit că distanța de la pământ la cer ar fi de o sută de sute de staturi de om.

— Imens! Și de ce ar vrea regele să construiască un asemenea turn monstruos? Pentru ce să vrea să intre în lumea cerurilor?

— Pentru că – după cum spuneau cârciumarii din port – e bătrân și simte că viața lui se apropie de sfârșit. Vezi tu, vere, oamenii de aici cred în zei și mai cred că zeii sunt nemuritori. Iar nemurirea le-ar fi dată de o iarbă care crește în cer. Cine mănâncă din iarbă aceea nu mai cunoaște moartea. Zice-se că un rege dinspre răsărit, unul numit Gilgameș, s-ar fi dus pe tărâmul celălalt și ar fi găsit iarbă nemuririi. Voia să reînvie un prieten drag inimii sale, care răposase. Numai că iarbă i-a fost furată – de un șarpe, zic unii, de un corb, zic alții, dar părerea generală este că, indiferent ce animal l-a păgubit, fusese trimis de zei, pentru că oamenii trebuie să rămână muritori. Iar regele a aflat de povestea aceluia Gilgameș și s-a gândit la început să ofere mare răsplată celui ce-i va aduce iarbă. Apoi s-a temut că acela care va îndrăzni să săvârșească o asemenea ispravă va păstra iarbă doar pentru el și, nemuritor fiind, îl va depozeda de tron și bogății. Așa că a hotărât să se ducă el însuși, în fruntea unei armate puternice, să caute iarbă nemuririi.

— E nebun! exclamase Noeh, cu dispreț. Un asemenea turn nu poate fi construit.

— De ce nu? Distanța nu-i prea mare. Noi, mergând încetișor, cu turma după noi, parcurgem pe zi de trei-patru ori mai mult. Am mai auzit o poveste într-o tavernă, dar nu garantez că-i adevărată. Cică regele a vrut să știe ce înseamnă distanța aceea, de o sută de sute de staturi de om, iar învățații lui au înfipt o sulită în pământ și au luat o altă lance, de lungimea unui om, și au numărat de o sută de ori câte o sută de lungimi ale ei. Regelui nu i s-a părut o distanță prea mare și a cerut să i se facă o scară de lungimea aceea, pe care oamenii lui s-o ridice și s-o proptească de cer. Numai că, oricât s-au străduit, scara era prea grea și se rupea de fiecare dată când încercau s-o ridice. Apoi unul dintre învățați a atras atenția că, dacă se întâmplă ca socoteala să nu fie exactă – pentru că la numere atât de mari nu-i greu să greșești cu un pas-doi, sau chiar numai cu câteva palme –, atunci scara n-o să

ajungă până la cer și n-o să aibă de ce să fie proptită. Iar învățații s-au gândit ce s-au gândit și au ajuns la concluzia că omul avea dreptate și că ar fi mai bine să renunțe la scară – mai ales că se tot rupea și nu reușeau s-o ridice până la cer. Și au propus regelui să înalțe un turn, că dacă s-o dovedi că turnul ar trebui să fie mai înalt de o sută de sute de staturi de om, or să mai pună câteva straturi de cărămizi, câte o să fie nevoie. Iar regele a fost de acord.

— Toată treaba asta este o blasfemie! exclamase supărat Noeh. Dumnezeu n-o să îngăduiască lucruri împotriva firii. Oamenii nu pot pătrunde în regatul cerului, în viață fiind. Și nimeni nu poate înălța un turn până la cer.

— Ba da, îl contrazisese marinarul. Gândește-te: există o temelie puternică: piatra care este în mijlocul Pământului. Ea poate suporta greutatea turnului. Iar dacă se construiește cu cap, turnul fiind mai lat la bază și mai îngust pe măsură ce se înalță, va avea stabilitate și nu se va dărâma. Ar trebui ca în partea de jos să fie construit numai din piatră – ca să suporte greutatea de deasupra. Iar pietrele să fie bine legate cu scoabe și cu smoală, ca să nu alunece.

— Păi, din ce-am văzut, chiar așa au și făcut, îl aprobase puștiul cel blond. S-ar putea să reușească.

— Domnul n-o să-i lase, se înverșunase Noeh.

Dar marinarul și băiatul nu-l ascultaseră. Continuaseră să discute despre modul în care putea fi construit un asemenea turn.

— Piatra poate fi scoasă din cariere, aflate nu prea departe de baza turnului, ca să nu piardă prea mult timp cu transportul. Smoala și lemnul trebuie cărate de departe, că nu există în câmpie.

— Și cât timp ar dura ridicarea unei asemenea construcții?

— La început o să meargă repede, pe urmă ritmul o să depindă de cât de bine se organizează constructorii, ca să asigure materiale zidarilor. Oricum, nu cred că pot să înalțe mai mult de zece staturi de om pe zi. Asta ar însemna zece sute de zile, adică aproape trei ani. Am înțeles că se lucrează de câteva luni bune, probabil că n-au ajuns încă nici la jumătate. Măi băiete, mă bucur din suflet că tatăl tău a plănuit să treacă pe la Babil, pentru că mi-am dorit să văd și eu minunăția asta! Am văzut atâtea în viața mea, că mi-ar fi părut rău să nu văd și turnul regelui.

Apoi cei doi se lansaseră în socoteli amănunțite privind cantitățile de materiale și muncitorii necesari. Evident, de cei mai mulți meseriași era nevoie în carierele de piatră, să desprindă blocurile din adâncul pământului și să le cioplească la dimensiunile cerute de zidari. Trăseseră concluzia că o asemenea înfăptuire n-ar fi fost posibilă fără existența uneltelor din bronz, că numai progresul uluitor de rapid al tehnicii permisesese oamenilor să viseze la lucruri care, cu puțină vreme în urmă, nici măcar nu puteau fi închipuite.

Noeh stătuse și îi ascultase, fără să se amestece în vorbă. Pentru el, turnul de la Babil era o construcție blestemată, o jignire adusă lui Dumnezeu. Iar Domnul nu va lăsa lucrurile așa. Își va abate mânia asupra celor care-l supăraseră. Nu-și dorise decât să ajungă mai repede la tabăra constructorilor, să-și vândă vitele cu oricât și să părăsească în grabă locurile acelea. Îl uimise însă potriveala nemaipomenită dintre mezinul său și marinăr. Prăslea gândea la fel de aiurea ca bărbatul care văzuse cele mai mari minuni și nu se lăsa cu nimic mai prejos nici în închipuire, nici în precizia calculelor sau a amănuntelor. Da, îi mergea mintea. Dacă Ham era credincios și muncitor, demn de toată încrederea, dacă Sem pășea cu demnitate pe urmele tatălui său și putea fi sigur că va fi plăcut lui Dumnezeu, Iafet părea menit să conducă și să creeze – dacă ar fi fost în stare să se țină de ceva mai mult timp. Mintea lui părea a funcționa prea iute, făcându-l să se plictisească repede de orice. Părea că, mai devreme sau mai târziu, se va lăsa copleșit de neastâmpărul celor din familia Ionas și se va apuca să colinde lumea.

Și merseseră agale, iar Ionas povestise câte în lună și în stele, iar acum, când tocmai povestise despre cum scuipase el în cap țestoasa pe care se sprijinea Pământul, se apropiau de câmpia pustie ce se numea Babil. Amurgul își întinsese mantia purpurie peste suprafața năpădită de ierburi, așa că Noeh găsi de cuviință să întrerupă tăcerea și să anunțe:

— Ar fi cazul să poposim aici peste noapte. Căci nu-i bine să ne apropiem de șantier după căderea întinericului și să trezim bănuielele paznicilor, care ne vor crede furi strecurându-se după pradă.

— Bine zici, vere, îl aprobă Ionas. Să ne odihnim, să ne punem pântecul la cale, iar în zori să pornim mai departe. Speram să zăresc încă din seara asta clădirea nemaipomenită a regelui, dar poate că meșterii n-au înălțat-o prea mult, sau poate că lumina serii este prea slabă, căci n-am văzut nimic, nici măcar o siluetă neclară ridicându-se deasupra câmpului neted.

Iafet nu zise nimic, se uită doar la ei, oarecum uimit de vorbirea lor plină de emfază, și se duse să anunțe văcarii să întindă tabăra. Ionas se apucă, împreună cu servitorul său, să sape o fântână, să aibă apă proaspătă pe timpul nopții. Spre uimirea lor, abia apucaseră să sape vreo două palme, că apa porni să clipească în groapă. Sigur, pâzna freatică nu era pretutindeni la aceeași adâncime, dar atât de aproape de suprafață nu mai întâlнисeră vreodată.

Se luară însă cu treburile și uitară de ciudățenie.

În zori, de îndată ce primele raze de soare loviră pieziș de după marginea lumii, călătorii se treziră, îmbucară ceva în grabă și porniră la drum. Ionas, însoțit de Iafet, o luase înaintea tuturor, dornic să zărească mai devreme turnul. Noeh se ținea după ei, cu un burduf de

vin în mână, pregătit să-l ofere intendentului regal, pe care era convins că-l va întâlni foarte curând.

Deodată, în liniștea pustietății se auzi un zvon slab, un zumzet îndepărtat, o larmă bizară, nedefinită. Zgomotul creștea în intensitate pe măsură ce mergeau, de parcă s-ar fi apropiat de sursa acelei gălăgii haotice.

Apoi marinarul se opri, uitându-se atent în zare. Noeh se uită și el în direcția în care se holba Ionas și zări o siluetă în formă de trunchi de con, care se ridica deasupra netezimii câmpiei. Erau prea departe ca să observe amănunte, nu distingeau nici măcar scara exterioară.

Clădirea era impresionantă, de-o masivitate greoaie. Noeh avu din nou sentimentul acela bizar că privește un lucru blestemat. Poate din cauză că nu așa își imaginase un turn către cer. În mintea lui, un asemenea turn ar fi trebuit să fie zvelt și mlădiu, ca o trestie, menit să trezească în sufletul privitorului admirație, dar și respect pentru divinitate, împreună cu mesajul clar că omul era pieritor și plâpând, ca ierburile țărâni.

Pe de altă parte, nu i se părea că în cele două-trei săptămâni în care lipsise clădirea s-ar fi înălțat sesizabil. Parcă rămăsese pe loc. Dar era greu de apreciat, de la o asemenea distanță, dacă se mai ridicase sau nu.

Ajunse lângă Ionas și înțelese de ce marinarul rămăsese locului, cu o expresie de uluială întipărită pe figură.

În fața lor, câmpia se adâncea lin, cât vedeai cu ochii, alcătuind o vale imensă, ca un castron pe măsura țestoasei despre care povestise Ionas. În centru se ridica turnul regelui, un trunchi de con masiv, imens, ce se întindea, într-o strădanie sfidătoare, către nori. Acum, văzut în întregime, părea uriaș, indescritibil de înalt și de maiestuos. De jur împrejur, la marginile văii ca un castron, se întindeau sumedenie de cariere, din care sute de sute de oameni scoteau blocuri de piatră, pe care alte sute de sute de oameni le ciopleau și le fasonau.

Carierele se aflau la câteva sute de pași una de cealaltă, lăsând loc între ele pentru drumuri, pe care să treacă șirurile de care. Dinspre miazănoapte veneau transporturi de lemn, dinspre răsărit butoaie cu smoală, dinspre asfințit unelte și haine, precum și saci cu grâne. Probabil că dinspre miazăzi, de unde veneau ei, soseau care încărcate cu sare, pește sărat, untură de chit și alte produse ale mării, necesare mulțimii de lucrători.

Câmpul Babl se schimbase enorm, într-un timp foarte scurt. Noeh nu recunoștea, din cele văzute în timpul precedentei vizite, decât agitația, hărmălaia și munca neîncetată. Altfel, șantierul se extinsese, se organizase. Bineînțeles, recunoscuse și turnul, turnul acela care-l umplea de o groază stranie și de-o silă inexplicabilă.

Dacă Iafet privea și el adâncitura din câmpie, cu oarecare

îndoială, făcând comparații între cele pe care le zărea și amintirile a ceea ce văzuse cu câteva săptămâni în urmă, marinarul rămăsese efectiv cu gura căscată.

Dar Noeh nu avea timp să urmărească reacțiile vărului său. Se iviseră, ca din pământ, oamenii intendenței regale. Negocie în grabă vânzarea vitelor și se mulțumi cu ceea ce i se oferise: sare, pânzeturi, câteva securi din bronz. Și-ar fi dat animalele și pe degeaba, atât de mult îl năpădisese repulsia pentru locul acela, atât de mult simțea nevoia să plece cât mai iute.

Spre surprinderea sa, Ionas nu opuse nicio rezistență când îi spuse să se pregătească de plecare. Se îndreptă spre măgari, mai întoarse o dată capul către construcția uriașă, apoi își încălecă animalul și porni la drum.

Din cine știe ce motiv, neliniștea lui Noeh se transmise și celorlalți. Mergeau cu toții grăbiți și tăcuți, de parcă s-ar fi întors acasă de la o înmormântare.

Spre seară, când făcură popas, Ionas observă, uluit, că pânza freatică se afla doar la o palmă de suprafața solului.

Iar în noaptea aceea, Dumnezeu îi vorbi lui Noeh și-l avertiză că asupra oamenilor se va abate o mare nenorocire.

Dar, fie că Domnul nu dorise, din motive doar de El cunoscute, să-i spună mai mult, fie că Noeh nu fusese suficient de atent, rezultatul a fost că la trezirea din somn Noeh nu știa nici care era natura acelei mari nenorociri, nici modul în care se va concretiza ea.

Își continuă drumul cu aceeași grabă, fără să zăbovească să privească peisajul, nici să vâneze dropii și prepelițe. Seara dormiră chinându-se, pe niște crengi întinse pe sol, pentru că descoperiseră că pământul mustea de apă. De unde apa aceea, din moment ce nu plouase?

Abia atunci când câmpia se transformă în smârc mocirlos, Noeh crezu că a descoperit modul în care urma să-i încerce Dumnezeu pe oameni: să transforme solul roditor în noroi. Dar din ce motiv? Se apucă să-și împărtășească presupunerea celorlalți, iar spre surprinderea sa cel care-l crezu cu desăvârșire și se apucă să analizeze cu atenție fenomenul a fost tocmai vărul său cel cu credință zdruncinată, din cauza preumblărilor printre păgâni.

— Este evident că Dumnezeu – sau zeii – din cer nu-i de acord cu intenția regelui de a pătrunde într-un tărâm care-i interzis muritorilor. Pe de altă parte, Dumnezeu n-a trebuit să-și bată prea mult capul ca să găsească o pedeapsă potrivită, perora plin de avânt Ionas, pentru că greutatea imensă a turnului a apăsător pe stratul de pământ de deasupra pânzei freatice, iar acea apăsare s-a transmis în apa subpământeană din întreaga lume. Iar acolo unde stratul de pământ a fost mai subțire și n-a putut să facă față presiunii, apa s-a îndreptat spre suprafață.

Este clar că, pe măsură ce turnul se va înălța, iar greutatea lui va crește, va crește și presiunea exercitată asupra pânzei freatice, iar apa va năvăli pe câmpie.

Descoperiră cu surprindere, a doua zi de dimineață, că spusele marinarului puteau fi adevărate, când nimeriră în băltoace adânci doar de un deget-două, în locuri în care apa nu avea ce căuta.

Apoi descoperiră că băltoacele se tot îndesau.

Atunci, Noeh auzi din nou vorbele Domnului și află care era natura prăpădului pe care acesta voia să-l abată asupra oamenilor: pământul urma să fie acoperit de apă.

Cuprins de panică, Noeh dori să părăsească plaiurile acelea netede și să ajungă cât mai iute pe colinele lui natale. Nu-și imagina că dâmburile acelea mărunte s-ar fi putut transforma în citadele împotriva dorinței Domnului, dar spera să dobândească un moment de răgaz, în care să-i poată vorbi Domnului, să-i ceară să-i spună dacă exista o cale de izbăvire, măcar pentru cei care nu călcaseră vreodată vrerea Domnului.

Într-un fel demn de mirare, măgărușii, simțind probabil și ei primejdia, goneau din răsuputeri, fără să fie îndemnați, în ciuda poverii oamenilor și sării. Astfel, ajunseră acasă mai devreme decât speraseră.

Zona colinară de la izvoarele Eufratului, unde își avea sălașul tribul lui Noeh, părea neschimbată. Dacă nu țineai seama de izvoarele care țâșneau cu mai multă râvnă din pământ.

După ce-și lăasă familia să se bucure de revedere, după ce Ionas împărți daruri bogate, strălucitoare și înzorzonate, după ce chefuiră cu toții pe săturate – deci, într-un cuvânt, după ce se săvârșiră toate acele obiceiuri și ritualuri cuvenite unui moment deosebit precum reunirea familiei după o îndelungată despărțire –, Noeh se retrase pe o movilă izolată, iar acolo, departe de urechile celorlalți, își permise să se rățoiască la Dumnezeu:

— Unde Îți este dreptatea? Înțeleg să-i pedepsești pe blasfematori, pe cei ce-Ți iau numele în deșert, pe păcătoși și pe idolatri. Dar acum se pare că Te-ai apucat să distrugi toată omenirea, indiferent dacă Ți-a greșit sau nu! Cum să-mi salvez familia și tribul de potopul care va veni?

Luat pe nepregătite, Domnul răspunse:

— Simplu... Fă o corabie mare, în care să încăpeți toți, cu proviziile necesare.

Apoi Dumnezeu își văzu de treburile Sale și-l lăasă pe Noeh singur, în vârful movelei. Omul rămase acolo un timp, oarecum nedumerit. Sigur, sfatul i se părea înțelept, dar avea o senzație bizară, un fel de beatitudine, de împlinire inexplicabilă. Având în vedere convingerea lui că discuta destul de des cu Dumnezeu, nu-și dădea seama că, de fapt, vorbise pentru prima oară cu Atoateziditorul.

În cele din urmă, Noeh se duse și-i povesti lui Ionas ce-l povățuise Domnul. Marinarul, care era încă în euforia provocată de vinul băut în timpul ospățului, primi știrea cu entuziasm:

— O să facem o corabie minunată, care să reziste la furtuni și uragane și în care să încapă tot neamul nostru, cu tot avutul lui!

Tot neamul nostru, cu tot avutul lui... Asta însemna vreo douăzeci-treizeci de oameni, plus câteva sute de vite, zeci de sute de oi și capre, găini și rațe, o mulțime de câini și pisici, câteva zeci de cai și măgari, grăunțe, fân, corturi, ustensile de bucătărie, unelte agricole, topoare, sulite și multe altele, care nici nu-i treceau prin minte în clipa aceea.

Cât de mare ar fi trebuit să fie o corabie ca să le cuprindă pe toate?

Deci, conchise Noeh, trebuia să cumpănească bine ce va lua și ce nu va lua pe corabie. Oamenii, pe toți. Rațele și găștele se puteau descurca și singure. Dar dintre celelalte animale trebuia să aleagă dintre cele tinere, sănătoase, care puteau să se prăsească. Să ia doar câte o pereche din fiecare? Să ia vreo patru vaci și un taur, vreo zece oi și un berbec?

În noaptea aceea nu dormi. Făcu socoteli până în zori, scrijelind niște semne pe pământul umed. Ar fi vrut să se sfătuiască și cu alți membri ai tribului, dar știa că oamenii nu credeau că Dumnezeu îi vorbește. Așa că trebuia să se descurce singur. Și socoti și tot socoti, acompaniat de sforăiturile sonore ale lui Ionas, până când razele soarelui izbiră coroanele copacilor.

— O să iasă diatamai magaoaia, bombăni Ionas când Noeh îi povesti ce avea în gând. Trebuie s-o facem solidă, pentru că o să avem încărcătură multă, dar n-o să-i punem nici pânze, nici vâsle, că n-o să ne ducem nicăieri, o să plutim pe loc, până se va retrage apa. Și n-o să-i facem nici cabine de lux, nici zorzoane. Un fel de corabie pentru mărfuri. Numai că trebuie să ne apucăm cât mai grabnic de treabă, pentru că apa a acoperit câmpia. E numai de-o palmă, dar crește văzând cu ochii.

Și se apucară de treabă cu toții. Bărbații tăiau copaci și-i ciopleau în scânduri, bătrânii strângeau fân de pe colinele ce nu fuseseră acoperite de apă, femeile tăiau vite și pregăteau provizii – zona colinară duhnea a afumătură și a pastramă.

Încetul cu încetul, arca prinse formă.

Din când în când, Noeh lăsa lucrul și dădea o raită prin jur. Apa creștea, ajunsese până la genunchi, oamenii și animalele se bălăceau prin ea, iar viețuitoarele mai mici se înghesuiau, fără să le mai pese de prezența oamenilor, pe coline sau prin copaci. Pretutindeni, oamenii, îngroziți de inundația imensă, pregăteau plute, bărci, corăbioare sau alte lucruri care pluteau, îngrămădindu-și pe ele familiile și avutul.

După vreo două săptămâni, tocmai când apa ajunsese la partea de

sus a colinei, ambarcațiunea lui Noeh fu terminată. Se grăbiră cu toții să grămădească în ea animale, lucruri, alimente.

Vremea era senină și de acolo, de sus, se vedea până spre orizontul îndepărtat. Peste tot, întindere lucitoare de apă, netedă ca o oglindă. Pe ea pluteau mii de ambarcațiuni înjghebate în pripă – majoritatea, plute alcătuite din bușteni legați la un loc; copaci care își ridicau crăci spre cer, de parcă ar fi vrut să scape de strânsoarea apei; lemne; frunze; cadavre de animale înecate. Și, remarcă Noeh, era o liniște rău prevestitoare, lighioanele nu scoteau niciun sunet, oamenii vorbeau puțin și numai în șoaptă, copiii nu aveau niciun chef de joacă.

— Ce-o fi și asta? exclamă deodată Ionas, arătând spre miazăzi, spre locul în care se aflau câmpia de la Babil și turnul ei blestemat.

Noeh se uită și el. În zare, abia vizibilă, din întinderea nemărginită de apă se înălța spre cer o trombă uriașă de lichid. Fluidul țâșnea în sus, apoi își frângea avântul și se prăvălea înapoi, spre suprafața din care pornise, provocând valuri uriașe, ce se zăreau chiar de la distanța aceea imensă.

— Am încurcat-o, gemu Ionas. Talazurile alea or să ajungă și la noi și s-ar putea să ne răstoarne corabia. Să fim pregătiți, să ne ținem bine, pentru că o să avem parte de zgâlțâituri zdravene! Și legați animalele, să nu le arunce vâltoarea de colo-colo!

— Ce-i cu apa aia de țâșnește spre cer? De unde vine? Își manifestă curiozitatea Iafet, care făcea ce făcea și nimerea tot pe lângă unchiul corăbier.

— Drăguțele, se pare – chiar se pare, că-mi dau și eu cu părerea, n-am nicio garanție că așa o fi – că deșteptii ăia care lucrau la turnul pe care l-am văzut au reușit să găurească stratul de piatră din care-i alcătuit Pământul nostru. Au scos atâta piatră pentru turn, că fie au trecut în partea cealaltă, fie au subțiat atât de mult stratul de piatră, încât s-a rupt sub greutatea turnului – pentru că, dacă-ți aduci aminte, carierele erau de jur împrejurul turnului. Așa că acum există o gaură în piatra aceea, care constituie temelia Pământului, iar prin deschizătura aia năvălește apa din Oceanul Ceresc.

— Păi nu ziceai că Pământul stă în spinarea unei țestoase uriașe?

— Ți-am spus că țestoasa se duce uneori să mănânce și lasă Pământul să plutească pe apa Oceanului Ceresc.

— Atunci, conchise Iafet, înseamnă că, în curând, țestoasa se va întoarce și va lua Pământul iar în spinare. Apa va înceta să curgă. Dar vom avea parte de o zguduitoră.

Cei doi bărbați de lângă el se priviră. Din spaima ce li se citea în ochi, se vedea că – spre deosebire de copil – ei își dăduseră seama de pericolul pe care-l prezenta, în momentul acela, un cutremur. Totuși, Noeh nu-și putu stăpâni un fior de mândrie. Deștept băiat avea!

Numai că, până să vină cutremurul, venea apa!

La toate marginile orizontului, de jur împrejur, zarea se întunecase. Se iviseră ridicături imense de apă care se apropiau văzând cu ochii.

— Se pare că am avut dreptate, mormăi Ionas. Țestoasa s-a dus să mănânce și a lăsat Pământul să plutească pe apă, ca de obicei. De unde să știe ea că dobitocii regelui au făcut o gaură în Pământ? Ca urmare, Pământul nu mai plutește, ci se duce la fund! Asta-i, dragii mei! Dumnezeu să ne ajute și să ne primească în cerul lui, pentru că Pământul nu mai are cum să ne găzduiască.

Rămaseră să-și aștepte soarta. Nici nu aveau ce face altceva. Deși valurile păreau aproape, se aflau totuși la marginea lumii. Iar până ajunseră la ei, trecură două zile și două nopți. Timp în care auziră vâjâitul puternic al apei care năvălea. Și văzură talazurile răsturnând plute și bărcuțe, înghițind copacii ce pluteau, acoperind înotătorii sperați și animalele care se zbăteau.

Dar, pe măsură ce valurile se apropiau, își pierdeau din putere, iar când ajunseră la arca pe care se aflau Noeh și neamul lui, corabia se ridică brusc pe creasta valului, se legănă ușor, apoi coborî liniștită pe apa ce se potolea.

Oftară cu toții ușurați, convinși că scăpaseră de ce era mai rău.

Numai că liniștea nu dură prea mult. Abia se terminaseră valurile, când apa se zgudui brusc, de parcă în străfundurile ei fusese dată o lovitură puternică în fundul mării. O izbitură puternică, ce zguduise temeliile lumii.

— S-a întors țestoasa! strigă Iafet.

— Da, bombăni Ionas, numai că se pare că Pământul s-a dus destul de mult la fund, iar țestoasa încearcă să-l arunce la suprafață.

Apa năvălea din adâncuri, țâșnind spre cer, împinsă în sus de o forță indescriptibilă, ca de un piston de dimensiuni universale. Forța aceea nu acționase continuu și uniform – ceea ce ar fi dus la ridicarea apei într-un mod relativ lin –, ci ca un șoc zdravăn, ca o izbitură de mai. Ca urmare, șocul se transmisese prin lichid și lovise cu forță toate cele ce pluteau pe suprafața apei. Corăbiile, bărcile, plutele, copacii, cadavrele, frunzele, paiele și toate resturile de pe apă fură zvârlite în văzduh, ca o pleavă purtată de vânt.

E plăcut să zbori, gândi Noeh, într-o fracțiune de secundă, fără a apuca să vorbească, pentru că și el, ca și ceilalți, se prinsese de-o funie și se ținea zdravăn. Oare Domnul s-a hotărât să ne primească în cerul Lui acum, când am rămas fără Pământ?

Dar Dumnezeu nu avusese un asemenea gând. Noeh își dădu imediat seama de acest lucru, nu numai pentru că Domnul nu-i pomenise nimic despre o asemenea intenție, ci și pentru că, după ce se ridicase un timp spre cer, corabia începu să coboare.

— O să ne facem țândări când o să ne izbim de apă! răcni Ionas, făcându-se auzit prin mugetul înfricoșător al apei.

Numai că prăbușirea n-a fost atât de gravă precum crezuseră. Pentru că și apa fusese aruncată în sus, iar nava a coborât doar câțiva coți până s-a așezat pe valurile de sub ea. Arca s-a zguduit zdravăn, apoi și-a găsit un oarecare echilibru pe apa care fierbea, scurgându-se undeva, în jos, învârtelindu-se precum apa dintr-un lighean spart. Numai că ligheanul acela era mare cât tot Pământul.

Corabia imensă se zgâlțâia din toate încheieturile, iar oamenii, tăcuți și îngroziți, se țineau cum puteau de funii, privind vârtoarea din jur. În apă apăruseră pești uriași, chiți gigantici și animale ale adâncurilor, în care Ionas recunoscuse sepia și caracatițe de dimensiuni incredibile. Fiarele acelea imense, amețite de zbuciumul apei, încercau totuși să prindă animale acvatice mai mici sau să înghită cadavre de oameni ori de animale terestre.

Apoi întinderea de apă se zgudui din nou. Alt fel de zguduituri decât cea care aruncase corabia în aer, dar la fel de puternice. Din apă se iviră vârfuluri ascuțite de piatră, care se cufundară din nou sub valuri.

— Doamne, gemu Ionas, de data asta nu mai avem scăpare! Testoasa aia tâmpită a izbit atât de puternic Pământul, în încercarea ei de a-l scoate din Oceanul Universal, și l-a aruncat atât de sus, încât, atunci când turta pământescă a căzut din nou pe carapacea ei, piatra care constituia temelia Pământului s-a spart în mii de bucăți!

Însă nu apucă să-și continue jelania și explicațiile, pentru că o zguduitură care-l prinse nepregătit îl aruncă în apă. Degeaba se grăbi Noeh să-i arunce o funie. Ionas nu apucă să se prindă de ea. Un pește gigantic îl înghiți, apoi se cufundă în apa care continua să se zbuciume, într-o scurgere interminabilă.

Apoi, deodată, zbuciumul apei se potoli. Continua să se scurgă, dar încet, fără a se involbura. Arca plutea, purtată de curentul lin, dusă nu se știe unde. În jurul ei nu se zărea decât apă, apă cât vedeai cu ochii. Vuietul dispăruse, cerul se luminase, pentru că soarele nu mai era ascuns de negura de stropi. Ai fi zis că-i o zi liniștită, călduroasă. În jurul arcei nu plutea nimic. Peștii uriași se ascuseseră în adâncurile ce le erau familiare, iar din mulțimea de ambarcațiuni improvizate care-i înconjuraseră la începutul potopului nu se mai vedea niciuna. Poate că se scufundaseră, poate că fuseseră purtate de talazuri în altă parte.

Arca plutea pe apă ca o frunză pe-o băltoacă. Noeh avea impresia că nava continua să fie purtată undeva, dar mișcarea devenise atât de lină, încât mai degrabă o bănuiai decât o simțeai. O legănare ușoară, un balans aproape imperceptibil.

Apoi, undeva către mieznoapte, se zări o pată neagră sub apă.

Treptat, pata cea neagră începu a se ridica spre suprafața apei, dar fără să provoace niciun fel de valuri sau de vâltoare. Ca și cum nu ar fi dezlocuit apă ca să-și facă loc să urce, ci lichidul s-ar fi scurs de pe ea, lăsând-o vederii. Iar când la suprafață năvăliră vârfuri uriașe de piatră, alcătuind apoi o colină imensă din stâncă goală – o colină mai mare decât oricare dintre cele pe care le văzuse vreodată un om, Noeh își dădu seama că potopul încetase cu adevărat și că începuseră să iasă la iveală cele ce alcătuiau acum Pământul și care se aflaseră înainte sub apă.

Apa continuă să scadă, zile în șir. Părea că nu se mai termină, dar oamenii se linișțiseră, aveau convingerea că Domnul nu-i uitase, că se îndurase de ei, că nu-i mai pândea niciun pericol. Și, după multă vreme, își aduseră aminte să mănânce, să hrănească animalele. După pofta cu care se hrăniră cu toții, își dădură seama că trecuse timp îndelungat de când mâncaseră ultima oară.

Deodată, arca se zgudui. O zguduitură lină, ușoară, care nu se compara cu cele de care avuseseră parte în timpul prăpădului. Apoi nava rămase nemișcată, fără să se legene niciun pic. După un timp, Noeh își dădu seama că apa părea să fi coborât sub ei, că nava nu urmase mișcarea lichidului. Se duse la marginea ambarcațiunii și privi în jos.

Arca rămăsese proptită între stâncile imense care crescuseră de sub apă. Și care făceau parte din întregul de piatră pe care-l văzuseră înălțându-se spre miazănoapte.

În ziua următoare, oamenii descărcară corabia, scoțând din ea lucruri și animale, hrană și mărunțișuri. Le înșirară pe toate pe piatra goală. Apoi se sfătuiră cu toții și, după ce mulțumiră lui Dumnezeu că le crușase viețile, hotărâră să plece din locul acela sterp. Spre miazănoapte se ridicau culmi abrupte, inaccesibile. Spre răsărit și spre asfințit se întindeau lanțuri de piatră, la fel de sterpe ca roca pe care se aflau. Dar către miazăzi se întindea o pantă destul de lină, pe care puteau coborî către câmpia pe care o bănuiau undeva, departe.

Primul lucru pe care-l remarcase Noeh când coborâse de pe arcă fusese că Pământul se schimbase. Orizontul părea mai aproape și mai puțin vizibil. Poate și din cauza lanțurilor de stânci uriașe. Poate că la câmpie va fi așa cum știa el și va putea să vadă până la distanțe imense.

Zile în șir coborâră pe piatra aspră, colțuroasă, care rănea tălpile și tocea copitele animalelor. Proviziile erau pe terminate. Oricum, animalele fuseseră silite să se mulțumească doar cu o mână de fân și cu câteva grăunțe. Apă proaspătă se găsea din belșug. Nu trebuia să sapi după ea – nici n-ar fi putut să sape în piatra aceea –, pentru că găseai izvoare pretutindeni, izvoare cu apă rece, cristalină, proaspătă și gustoasă.

Uneori găseau în drum tot soiul de lucruri, începând cu trunchiuri de copaci și terminând cu cadavre împruțite, de oameni sau de animale; frunze uscate sau paie; fân sau fructe putrede; cioburi de oale, țigle sfărâmate; chiar și unelte, îndoite sau rupte de izbituri. Fugeau ținându-se de nas de lângă cadavre, dar strângeau cu grijă lemnele, fânul și frunzele. Pentru foc, primele; ca să hrănească animalele, celelalte.

Apoi, spre bucuria lor, descoperiră iarbă proaspătă, abia încolțită, în petecele de pământ strânse la poalele stâncilor. Și au știut că vor trăi vremuri grele, dar că vor supraviețui.

În cele din urmă, ajunseră la câmpie. Părea mai mică decât altădată. Oricum, porțiuni importante erau acoperite de nisip. Sterpe ca fundul de mare. Dar în altele pământul rămăsese roditor și se umpluse deja cu bălării, pe care vitele hămesite le mâncau cu plăcere.

Merseră și merseră, sperând să găsească un loc potrivit, în care să se stabilească.

Din când în când, întâlneau oameni. Unii îi primeau cu bucurie, alții cu suspiciune. Unii chiar fugeau sau îi întâmpinau cu dușmănie, temându-se că vor fi nevoiți să împartă cu ei puținul pe care-l aveau. În câteva rânduri au fost nevoiți să-și apere cu armele vitele și lucrurile, care deveniseră acum extrem de prețioase. Dar scăpară cu bine din toate încercările și-și continuă căutarea.

Din toate întâlnirile acelea – și din discuțiile cu cei cu care putuseră să vorbească, pentru că unii vorbeau limbi ciudate, pe care nu le pricepuseră – își dăduseră seama că potopul amestecase neamurile, aruncându-le aiurea pe suprafața Pământului. Scăpaseră cu viață mulți oameni, mai mulți decât crezuseră ei, dar însemnând cu toții doar o foarte mică parte din câți fuseseră înainte de prăpăd. Oricum, Pământul se schimbase foarte mult. Nici vorbă de câmpia roditoare ce se întindea de la un capăt la celălalt al Pământului. Apăruseră ridicăturile acelea stâncoase, imense, sterpe. Apăruseră și câmpiile pline cu nisip sau acoperite cu pietre. Rămăsese mult pământ roditor, dar nimic nu mai era ca înainte. Nimic nu mai era neted.

Dumnezeu fusese bun, nu nimicise cu desăvârșire rasa omenească, gândea Noeh. Totul era ca oamenii să fi învățat ceva din nenorocirea prin care trecuseră. Numai că, după cum se purtau cei pe care-i întâlneau, se părea că nu învățaseră nimic.

Continuă să meargă spre miazăzi, pentru că se părea că în partea aceea pământul era mai rodnic. Nimeriră însă în pustietăți întinse de nisip, așa că o luară către soare-răsare. Câmpia pe care o întâlneau semăna destul de mult cu cea pe care o cunoscuseră cândva, fecundă și primitoare. Era loc destul pentru toți, nu aveau de ce să se teamă că ar fi existat acolo și alți locuitori, care să se opună stabilirii lor în locurile acelea. Dar nu se grăbiră să se așeze, ci continuă să

meargă, dornici să vadă cât mai mult, să aleagă fără pripeală. Peste tot găseau iarbă suculentă, mare, hrănitoare, pe care vitele o pășteau cu plăcere.

Noeh se gândea deja cu nerăbdare la momentul în care va înfige în glie butașii de vie, pe care-i avea într-o legătură din samarul măgarului.

Apoi, pe neașteptate, se pomeniră pe malul mării. Marea pe care o cunoșteau, neschimbată, de parcă nu s-ar fi petrecut nimic. Nu mai puteau merge înainte. Trebuiau să se întoarcă și să se stabilească undeva. Hotărâră să rămână pe țărm o zi-două, să se odihnească, să strângă sare, poate să prindă și niște pește.

În timp ce trebăluiau pe plajă, Noeh își aruncă privirea spre apa întinsă, netedă – cu o ușoară vâlvurire –, care-i amintea de Pământul de altădată. Dar nostalgia făcu loc imediat mirării, pentru că din unde răsărise o umbră neagră, fusiformă, ce se apropia cu viteză de țărm. Un pește imens, ce venea din larg, dinspre asfințit. Simțindu-se în siguranță pe mal, Noeh rămase locului, întrebându-se dacă peștele acela era suficient de prost ca să pătrundă în apa puțin adâncă de lângă plajă. Și, dacă făcea un gest atât de necugetat, nu cumva avea să rămână înțepenit în nisip? Le-ar fi prins bine o cantitate atât de mare de carne (pentru că nu se punea problema să taie din vite).

Numai că peștoiul ăla uriaș se opri la oarecare distanță de țărm, scoase capul complet din apă și scuipă ceva către plajă. Obiectul zbură prin aer și căzu – cu un pleoscăit puternic – în apă. Noeh se grăbi să vadă despre ce-i vorba. Și, spre marea lui uimire, văzu că din apă se ridică – mototolit bine și frânt de oboseală – chiar vârul său Ionas!

Mult mai târziu, după ce fusese spălat și răspălat – pentru că duhnea înfiorător a pește –, după ce mâncase ca un disperat (refuzând cu scârbă orice avea legătură cu marea sau peștele) și după ce dormise ca un butuc, Ionas se învrednicise să-și povestească aventurile. Numai că această povestire a avut loc în mare secret, singurii ascultători fiind Noeh și nepotul favorit, Iafet.

— Încă nu sunt convins că am trecut cu adevărat prin ce-am trecut. Pentru că, după cum știți prea bine, fiecare Ionas din familie a plecat de acasă și a călătorit pe mare. Mai mult, către bătrânețe, fiecare Ionas a povestit că, la un moment dat, a fost înghițit de un pește uriaș, care, mai apoi, l-a scuipat pe țărm, nevătămat. Eu, care sunt, probabil, singurul căruia i s-a întâmpat cu adevărat așa ceva, vă asigur că acum va fi prima și ultima oară când voi istorisi ceva ce pare să facă parte din tradiția familiei. Oricum, voi doi ați văzut cum m-a înghițit lighioana aceea gigantică. Dar, spre mirarea mea, am scăpat cu viață. Am reușit să mă agăț de dinții monstrului și să rămân în gura lui, pentru că, de-aș fi ajuns în burta lui, m-ar fi digerat. Deci am rămas în cavitatea bucală și, pentru că lighioana stătea mai tot timpul

cu capul afară din apă, am putut să respir în voie (dacă nu ținem seama de duhoarea cumplită de pește), ba chiar și să mănânc, atunci când peștele se hrănea – pentru că înghițea câte un banc întreg de scrumbii dintr-odată. La început, stăteam tot timpul legat cu brâul de un dinte al monstrului, dar apoi am învățat cum să mă plimb prin gura lui fără să fiu în pericol. Și, pentru că nu aveam ce face, priveam afară, printre dinții imenși. Am remarcat un lucru deosebit de interesant: lighioana mergea – sau înota, cum vreți voi – numai către soare-răsare. Deci, după un timp, trebuia să ajungă la capătul lumii, apoi s-o ia înapoi, spre asfințit. Numai că nu s-a întâmplat așa ceva! Am tot mers spre răsărit și am ajuns de unde am plecat! Sau, mă rog, în apropiere. Și peștele – probabil supunându-se poruncii lui Dumnezeu, ca să folosesc cuvintele cu care-și încheia tatăl meu povestea despre peștele care-l înghițise – m-a scuipat aici, pe plajă, sub ochii voștri.

Ionas tăcu un timp, apoi își reluă povestirea:

— Nu știu dacă vă dați seama, dar treaba asta cu mersul către răsărit este mult mai uimitoare decât faptul că am fost înghițit de un pește uriaș și am supraviețuit. Pentru că acest lucru dovedește că Pământul s-a schimbat complet în urma evenimentelor prin care a trecut. Pentru că eu cred că Pământul și-a schimbat forma. Nu mai este plat, cum era pe vremuri. A fost aruncat în aer de țestoasă și s-a spart, s-a îndoit, iar marginile – nu știu prin ce minune – s-au lipit între ele. Acum arată ca un cilindru.

— Și oamenii de ce nu cad de pe el? De ce nu se scurge apa de pe cilindrul ăla? Își manifestă neîncrederea Iafet.

— Băiete, de data asta nu știu ce să-ți răspund. Probabil că am îmbătrânit – sau am obosit –, pentru că nici măcar nu încerc să caut un răspuns. Fac și eu ca toți Ionasii la apusul vieții: am încredere în lucrarea lui Dumnezeu, care-i singurul ce le știe pe toate. Eu zic că avem prea multe de făcut în vremurile astea ca să ne mai batem capul cu lucruri ce depășesc înțelegerea noastră.

din volumul *Babl*,
Editura Diasfera, 2004
© Liviu Radu

Sorin Stoica

SORIN STOICA (1978-2006) a absolvit Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării a Universității din București. A coordonat, alături de Zoltán Rostás, mai multe volume de istorie orală și etnografie media și este coautorul volumelor colective de proză scurtă *Povestiri mici și mijlocii* (Curtea Veche, 2004) și *Cartea cu euri* (Curtea Veche, 2005). A publicat: *Povestiri cu înjurături* (proză scurtă, Paralela 45, 2000), *Dincolo de frontiere* (roman, Paralela 45, 2002), *O limbă comună* (roman, Polirom, 2005), *Jurnal* (Polirom, 2006), *Aberații de bun-simț* (proză scurtă, Polirom, 2007; Premiul pentru proză al Academiei Române) și *Dincolo de frontiere. Opere* (Casa de Pariuri Literare, 2013). A predat antropologie culturală la Facultatea de Jurnalism din București și a fost asistent cercetător la Muzeul Țăranului Român.

După soare

Dealul era undeva departe și de acolo semăna cu o cocoasă zbârlită de zimbru. Copacii păreau tunși, ordonați în șiruri incredibil de drepte. Acolo, în spatele acelui deal, credeam pe atunci că, în fiecare noapte, soarele moare.

Nu cred că am vrut vreodată să ajung acolo. Mă gândeam poate că nici nu-mi este permis să intru, așa cum, în biserică, femeilor nu li se îngăduie să pătrundă în altar. Îmi imaginam soarele acela de o zi lucrat de un meșter bătrân și urâcios... Habar n-am de ce toți meșterii pricepuți sunt bătrâni. Închideam ochii și-i vedeam mustățile, genele lungi, argintii, ochii albicioși și adânci. Vorbea bolborosit, suflând ca un astmatic, sau poate nu vorbea deloc. Uitase, bineînțeles, stând mereu singur în acea groapă dinspre răsărit. Nici pe el nu doream să-l cunosc. Mi-era, nu știu de ce, teamă. Mai cu seamă mă înspăimânta clipa când va întinde spre mine mâinile lui, cu părul pârjolit de raze, mâinile acelea despre care credeam că în fiecare dimineață împing soarele spre boltă, ca pe o minge incandescentă de volei, cu gestul pe care îl face un copil ce eliberează un porumbel din căușul palmelor. Apoi, meșterul, credeam eu, adormea adânc, ca la comandă. Era poate incapabil să-și mai admire creația, sau poate se plictisise și el să vadă de vreo o sută și mai bine de ani, zilnic, același spectacol, năucitor pentru unul ca mine, dar care pentru el era acum răsuflat și nu-i mai aducea nimic nou. De o sută de ani. La șapte ani, un veac îți pare o eternitate. Lumea nu poate avea mai mult de atât, și-apoi, șapte ani deja consideram că e o vârstă însemnată. Deja trecusem prin toate anotimpurile, chiar de câteva ori. Știam ce le poate pielea la vreo 15-16 inși. Lumea era compusă dintr-o răspântie, câțiva vișini cleioși în care nu puteai să te sui fără să ți se lipească pantalonii de scoarța aia zgrunțuroasă, câteva case, un chioșc de tablă unde vindea înghețată Oaie, un lungan mălăieț, cu ochelari cu multe dioptrii peste un nas cât clopotnița. Îmi plăcea la nebunie să arunc pocnitori în chichineața aia de chioșc ca să-l văd pe Oaie cum se agită și înjură fonfăit, lovindu-se cu scăfârlia de acoperiș. Mai era și un stâlp de telegraf din beton, pe care mă iscălisem când cimentul nu se întărise îndeajuns și era încă un fel de pastă aburindă. Mai era și o fântână. Asta era toată lumea. Suficientă.

Când am văzut prima dată un glob pământesc, am dat să-mi caut răspântia. Nu știam de ce toți ceilalți râd. Cum, tocmai strada mea să lipsească din lumea asta care la o adică e destul de mică? „Australia“ mi se spunea că scrie pe o bucată de pământ de forma și consistența

unei fleici neprăjite. Când o priveam, gândeam că o poți străbate cu piciorul de la un cap la altul în nici juma' de oră. Nu putea fi mai mare decât grădina lui nea Pandlele, grădina aceea mărginită de salcâmi care primăvara dădeau niște flori foarte bune la gust. Țineam globul în mână ca pe un pepene despre care ai dubii că e copt bine. „Și unde moare soarele?“ Toți ai casei m-au privit aiuriți, ca și când nici nu ar fi înțeles întrebarea. Într-un fel, îmi părea bine că nu știau că sunt unicul posesor al acestui secret monstruos.

* * *

Pe atunci petreceam zile în șir cocoțat pe o băncuță lipită de un gard, peste care priveam Lumea. Pe măsură ce creșteam, picioarele băncuței erau înghițite de pământ, împinse acolo de lovituri zdravene de baros. Când a venit vremea s-o desființăm, parii aceia n-au mai putut fi scoși. Putrezi, găunoși, s-au rupt și au rămas acolo pentru totdeauna.

De acolo, de pe băncuța aceea, nu priveam neapărat oamenii. Păreau și ei destul de interesanți, dar soarele mă atrăgea cu mult mai mult. Spre seară, căpăta o culoare gălbuie și se lăsa în sfârșit iscodit, privit. În rest, îl spionam prin cioburi de sticlă afumată sau prin lentile fumurii până ce ochii începeau să-mi lăcrimeze. Vedeam doar o pastă de lumină galbenă și uneori o gaură, un tunel cu marginile fluide și contururi neclare. Alteori îmi plăcea să sfidez acel soare nepermis de pudic și-l priveam cu ochii goi până ce pupilele se făceau mici cât o gămălie și totul în jur se învârtea și plutea într-o cenușă, într-o ceață alburie.

Învins, izbucneam într-un râs tâmpit, absurd. Mă tăvăleam pe jos, până când venea bunica să mă ridice. Pentru ea, nu prea eram zdravăn. „Mă, tu precis ai o iuțeață“, îmi zicea. „N-oi semăna cu damblagiul ăla de Pașa?“ Nu voia să-mi spună, dar am aflat apoi că era un văr de-al ei, văr de-al doilea, care se țicnise. Fusese un fel de oaie neagră a familiei. În cele din urmă se călugărise și se spânzurase. Văr de-al doilea, dar să nu-mi fi transmis și mie ceva din scrânteala aia a lui, că se zicea că așa fusese blestemat neamul nostru de țața Rafira, una care făcea farmece cu broaște și șerpi, le descânta să bântuie ogrăzile și să tâmpească vitele. Cică o dată la două generații unul să-și piardă mințile. Iar pentru bunica ăsta trebuia că eram eu, după cum mă tăvăleam isteric și urlam ca trădat: „Vreau să văd soarele“.

„Măi copile, ești nebun?“, mă ștergea ea de praf acum, că reușise să mă ridice în capul oaselor. „Soarele nici nu există“, încerca ea să mă potolească. „E doar Dumnezeu care se plimbă peste lume și la deget are un inel care scânteiază și la care, dacă o să te mai chiorăști mult, o să-ți ia ochii de-o să-ți zică lumea Chiompecul sau Chiose!“

Chiose era unul care se uita cruciș, ceacă și, la fotbal, cum ajungea mingea la el, se încrunta către ea de ziceai c-o s-o plesnească acum de-o s-o găsească dracii, că se duce naibii prin bălării și n-o mai găsești. Dar el, aproape de fiecare dată, trăgea pe lângă și cădea cât era de mare cu cracii în sus. „Ce făcuși, mă Chiose?“ Iar el, de jos, se uita prin tine parcă, prăpădit: „Iete-a dracu’, am văzut două mingi și-am dat iezact în aia de nu ierea!“

Nu, categoric, nu voiam să fiu un Chiose al doilea.

Bunica își continua prelegerea neabătută: „Când dispăre soarele, atunci Dumnezeu se plictisește și duce mâna la buzunar sau se caută de vreo batistă, știi io?“.

Pe mine mă amuzau brașoavele astea pe care mi le îndruga ea, îi admiram oricum imaginația, știam că voia să-mi scoată prostia asta din cap. Să vezi soarele, auzi! Ce trebuință ai avea matală de așa ceva? Ea nu se gândise niciodată la tâmpenia asta!

Dar eu știam că soarele există. Îl vedeam doar aproape în fiecare seară. O portocală cuminte, care trage să moară în acel fictiv cimitir pe care-l visam așezat după acel deal, unde erau, desigur, cadavre de sori în descompunere, cu raze leșioase, o lumină materializată, palpabilă, ce se scurgea printre ierburi. Erau acolo sori care zăceau ca niște baterii consumate, dezumflați parcă. Acolo poți să mângâi lumina, s-o bei, s-o tai, să te duelezi cu acele raze murinde.

Seara, mai întâi soarele se pitea după deal, puțin câte puțin, ca un puști care trage cu ochiul de după vreun zid, până dispărea în întregime și se scurgea pe după copaci. Încă mai pâlpâia. Trecea vreun avion și îl vedeam luminat de acele raze frânte, boante. „Ultimele zvâcniri“, murmuram înăbușit de un sentiment aflat undeva între satisfacție și mâhnire. Pe de o parte eram fericit că sunt singurul ce am știință de acel cimitir descoperit chiar de mine. Măhnit eram pentru că, atunci când soarele apunea și între dealurile din jur se stinge lumina ca într-o odaie neînchisă, totul în jur via într-un prohod vegetal, bântuit de o tristețe fără leac. Murea cineva totuși!

* * *

Soarele agoniza și-i priveam sfârșitul încordat, cu simțurile în hibernare, fără să dau atenție cuiva care m-ar fi strigat. Ca în prima copilărie, până la doi ani și ceva nu am scos niciun sunet. Parcă îl țin minte pe tata care se uita la mine și zicea: „Ăsta nu vorbește de-al dracu’! Parcă ar ști ceva și nouă nu vrea să ne povestească!“.

Parcă îmi era silă să vorbesc sau parcă puneam prea mare preț pe cuvinte și pregetam înainte să-mi dau drumul. Nici nu plângeam, dar râdeam, un răs sarcastic parcă, din tot sufletul, și tot pe tata mi-l amintesc înghiontindu-mă sau strivindu-mi nasul între degete: „Zi, mă, și tu ceva, s-aud un cuvânt de la fi-miu și pot să mor liniștit! Țta

înțelege tot ce vorbim“, îi spunea maică-mii. „Parcă ne studiază, ajunge să-mi fie și frică de el!“

Acum, la fel, mă trezeam zgâlțâit pe banca aceea, cu coatele rezemate de gard: „Ce faci, bă? N-ai auzit când te-am strigat?“.

„Ba parcă...“

„Și de ce n-ai venit?“

Cum să-i spun lui taică-meu tot ce văzusem sau intuiseam că se petrece în zare, sub acel deal? De unde să născocesc vorbe care să rimeze cu trăirile alea nemaipomenite? De fapt, pe vremea aia cred că nici nu îmi era prea clar ce gândesc și nu înțelegeam de ce soarele mă atrage, mă cheamă. Am deslușit abia mai târziu această atracție halucinantă.

Moartea soarelui și moartea în general mă speriau, și tot ce sperie te și atrage. Nu înțelegeam moartea. Când vedeam pe drum dricul care trecea zdroncănind și cărând câte un mort care parcă dormea liniștit cu fața în sus, visând probabil că zboară printre stele, la început nu știam ce e cu el și nu pricepeam de ce oamenii ăia plimbă un tataia adormit pe stradă. De ce aruncă cu bani aici, la noi în răspântie, și de ce se îmbulzeau copiii cei mulți ai lui Nistor și ai lui Fălcuță, de ce se înghionteau și se împingeau să apuce cât mai multe monede din acelea.

„Ce e cu omul ăla?“, l-am întrebat odată pe tata.

„A murit!“, de parcă ar fi zis: „Cum, nici asta nu știi? Și asta să-ți explic?“. Tăia un lemn. A scuipat în rumegușul movilit lângă picior și a continuat să hârjâie.

„Cum adică?“

Asta îl pusese în dificultate. S-a oprit cu ferăstrăul la jumătate, opintindu-se: „Adică a murit! Ce, nu ți-e clar?“ și a dat din mâini a lehamite. Îl înțelegeam totuși. Părea ceva de neexplicat că oamenii mai și mor. Printre altele, poate nu de aceeași importanță.

„De fapt, nimeni nu știe ce înseamnă să mori!“, a mai adăugat misterios, a scuipat iar în palme și a continuat să plimbe lama ferăstrăului în măduva trunchiului aceuia îndărătnic, plin de noduri. Uitase parcă pe loc tot ce vorbiseram.

Nu știe nimeni ce înseamnă să mori! Asta îmi producea un dispreț profund pentru oameni. Să trăiești atât și după un car de ani nici măcar atâta lucru să nu știi?

„Nici măcar Lenin nu știe?“, îmi trecuse prin cap o idee la care el s-a-necat a râs. Asta i-ar fi putut trece lui prin cap în anii '50, doar el citise obligat *Mitrea Cocor* și cânta la școală tot felul de imbecilități cu tovarășul Lenin sau Stalin ori asculta cu urechea lipită de pânza radioului „Să învățăm limba rusă cântând!“.

„Lenin?“, m-a întrebat, încercând să fie serios. „A, da, Lenin!“, își amintise că aveau un timbru cu el, îmi plăcuse omulețul acela chelios

și cu barbișon și-l întrebasesem cine e. „Un om deștept!“, sunase răspunsul la vremea aceea, și pentru mine Lenin devenise un fel de știe-tot, dat în paște de deștept.

„Nici Lenin nu știe“, mi-a mai zis el, „între timp probabil că a aflat! Că l-au îmbălsămat ăia în spirt, în formol, dracu' știe, ca pe broaște, și-l țin în prispa CC-ului lor de la Moscova. Vine rusu', se chiorăște la el, se închină, adică nu se închină, că la ei a băgat ateismu' puternic, și pleacă mai departe să se dea mare în fața nepoților că l-a văzut și el pe Lenin. Ce să-ți spun?“.

Nu putea să-mi spună ceva mai riscant, imediat schimba placa și mă bătea pe umeri: „Gata, acum tu ai uitat ce ai auzit! Să nu te scapi de față cu vreun străin, ceva, că am feștelit-o!“.

„Și unde pleci după ce mori?“, l-am bruscăt iar.

„Nicăierea“, a luat tata alt buștean și l-a așezat pe capră. „Te bagă în pământ, în cimitir, și aleluia!“

Cinismul ăsta al lui mă înfiora. Atunci mi-am dat seama că nu voiam să mor. Că doar gândul și mă îngrozea. Cum adică să se stingă așa totul și să dispari fără să lași nimic în urma ta și nimănui să nu-i pese de tine? Normal ar fi fost ca după ce vedeam eu trecând vreun mort și după ce se isprăvea tot ritualul cu banii azvârliți barem să se schimbe ceva. Dar poate oamenii ăia nu erau suficient de însemnați pentru asta, că din câte bagam de seamă totul rămânea la fel. De șapte ani.

„Deci Lenin n-a murit?“

„Ba da, ce chestie! De unde ți-a venit?“

„Păi n-ai zis că nu l-au îngropat rușii și că-l țin în prispă să se uite la el?“

„Măi copile, ai o minte prea încârligată. Ține mai bine coala de butucul ăsta și nu mai vorbi atâta că faci roșu-n gât!“

Ferăstrăul înainta și toca bușteanul. Când acesta s-a frânt și a căzut jos, tata l-a împins cu piciorul cu scârbă și mi-a zis arătând cu capul spre restul de buturugă ce zăcea în iarbă: „Cam la asta se reduce tot ce m-ai întrebat tu!“.

* * *

Nu voiam să mor. Mai ales după ce îmi citise mama o poveste despre viața fără de moarte, mă visam plecând spre acel tărâm inexistent, să trăiesc acolo veșnic. Când îmi aduceam aminte că sunt un biet muritor, făceam crize de furie, mă tăvăleam pe jos, până când mama, disperată, mi-a povestit că de fapt nu toți oamenii pleacă, se duc pe lumea cealaltă, îi era frică să pronunțe cuvântul „moarte“ în prezența mea. Sunt și unii mai... șmecheri, în criză de timp și de imaginație nu găsisese ceva mai potrivit, ...care trăiesc veșnic. Și eu, probabil, spunea cu o figură foarte sinceră, eram unul dintre aceia. N-

a putut până atunci să-mi dezvăluie adevărul despre destinul meu privilegiat, altfel n-aș mai fi avut parte de el.

Un timp am crezut-o, dar moartea devenise o idee fixă, era prezentă pretutindeni. În poveștile pe care le ascultam la picupul vechi cu acul căptușit de praf, ce zgâria placa și scârțâia, schimonosea vocea recitatorului, nu era poveste în care să nu moară cineva. Curgeau valuri de sânge, crime oribile aveau loc, iar moartea devenise o prezență aproape firească. Și dacă mă gândesc că și jocurile copilăriei sunt toate niște jocuri ale morții... Poate au rolul să te obișnuiască de pe atunci cu ideea că n-ai să mai exiști, să-ți facă ideea chiar simpatcă, acceptabilă.

„Ce n-aș da să înceapă un război acum!“, i-am spus odată lui tata. „Să-mi dea și mie o mitralieră, să stau într-un șanț și să-i împuşc pe toți.“

„Păi și ăia crezi c-or să stea ca momăile cu mâinile-n sân, bă? A, iartă-mă, uitasem că tu ești nemuritor“, a mai zâmbit el distrat.

Totuși, începusem să am dubii cu privire la statutul meu de nemuritor. Nu mă obseda teama de durere. Nu știu dacă moartea doare, dac-o simți, sau vine așa, dintr-odată, să te ia ca un somn ceva mai lung. Încercam să mă obișnuiesc cu durerea. Făceam concursuri cu vecinul meu, Țeavă. Ne ciupeam și cine urla primul, ăla pierdea. De obicei, rezistam. Câștigam aproape toate pariurile. O minge, o pușcă din lemn de soc cu câlți și trei sfârcuri de bici câștigasem la pariurile astea. O dată rezistasem inconștient. Se întâmplase ceva cu mine. Strângea Țeavă cât putea. Eu zâmbeam zeflemitor. Locul acela parcă era anesteziat, paralizat, imun la orice durere. Țeavă se uita și nu-i venea să creadă. A cedat în cele din urmă și s-a lovit cu palma peste frunte: „Să moară mama! Tu nu ești normal!“. Abia a doua zi am văzut că în locul de unde strânsese el se formase o vânătăie urâtă, neagră, ca o plagă tare la pipăit. Nu știu nici azi dacă într-adevăr nu m-a durut sau doar m-am amăgit că suferința nu mă poate atinge. Cert e că ceva se întâmplase.

* * *

Cu bunica purtam discuții oarecum filozofice. Cred și azi că în copilărie îți pui probleme mult mai serioase decât maturii, dar nu le dai glas pentru a nu fi luat în râs. Oamenii mari nu se gândesc decât unde pot găsi o pâine mai ieftină, să facă provizii, să pună murăturile. Chestii neserioase.

Bunica stătea mereu cocoșată peste o mașină de cusut veche de vreo 70 de ani. O ungea mereu cu ulei, dar ea tot scârțâia și tata o repezea mereu că o duce în fundul grădinii să bată acolo și să nu-l mai deranjeze pe el când doarme la prânz. „Fie domnul cât de mic, după masă doarme-un pic!“ Asta era vorba lui, pe care nu știu de unde o

scoasese. Bunica nu-l băga în seamă și se cocârja și mai mult peste ácele și papiotele alea. Îmi trăgeam un scaun lângă ea și o auzeam cum fluieră încet. Îmi zicea mereu să nu fluier în casă că e păcat, ca și cum ar cânta cucul în ogradă. Fluier a pagubă. „Da’ matale de ce fluieri?” Zicea că-și aduce și ea aminte de tinerețe, de baluri. Știi unde se țineau? În Ceair. Ceairul era o poiană întinsă, pe unde curgea un pârâu care, când ploua, se umfla și inunda toate casele. Doar nea Mitu moraru’ se bucura, că avea moară acolo. Apoi povestea despre iubitul ei din tinerețe. N-o lăsase taică-su să se mărite cu el. Zicea c-ar fi fost țișan dintr-un neam de ursari care bătea toată Valea Prahovei.

N-o mai ascultam. Nici nu știu cum memoria a reținut toate astea.

Cred că memoria e o jivină bizară, care se deșteaptă doar atunci când n-ai nevoie de ea sau când cineva mai presus de noi o trezește. Priveam doar acul ce împungea sacadat țesătura. Din când în când, pedala mașinii începea să clămpăne și să huruie. Așteptam să se termine zgomotul acela și oftam prelung, ca și când o așteptam pe ea să mă întrebe ce probleme mă macină. Dar ea, dezgustător de prozaic, auzindu-mă gemând, îmi lipea palma de frunte: „Ai febră? Să-ți fac un ceai?”.

„Auzi, tu o să mori?”

„Sigur, nu-s os domnesc, ca tine!” Nu se temea deloc de moarte. La 80 de ani arăta ca de 65. Avea părul încă negru, nefiresc de negru, și toți își dădeau cu părerea c-o să apuce suta de ani, ca mai toți din neamul ei. Și nea Neculai, taică-su, la 99 de ani ieșea în poartă și începea să înjure copiii care se nimereau pe acolo: „Bă, cristelnița, cristoșii, anafura și Academia Mihăileană a mă-tii! Mi-ați bătătorit toată iarba și vă cățărați ca proștii prin pomi! Mă, vin la voi și vă halese!”. Nea Neculai abia mai mergea, dar avea niște bojoci... Îl invidiau și ăia de 20 de ani. Când povestea ceva, se auzea din capu’ satului. Și avea și dicție, nu bolborosea. Problema lui era că nu îi puteai încredința un secret, șoapta lui răzbătea la 20 de pași. Fusesse șef de galerie. Singur cânta cât o peluză englezească.

„Păi, de ce să mori? Vrei asta?”

Uite că nu se gândise dacă moartea e o chestie de opțiune. Și unde mai pui, cine o întărâta la așa discuții docte? Un zgâmboi cât deștu’ căruia-i intrau mucii în gură, dar căruia-i păsa de moarte, în loc să se joace și el ca toți ăilalți. Trei cuvinte formând o întrebare și o fixație: „O să mor?”.

* * *

Nu mă mulțumea promisiunea vagă a bunicii. De la o vreme începuse să mi se zdruncine serios convingerea cum că aș fi nemuritor. Pățisem asta când asistasem prima dată la tăierea unei găini. Văzusem cum dansa trupul despărțit de cap, un dans dezarticulat, dizarmonic.

Tata îmi dăduse capul să-l duc în casă, alături de el, care înșfăcase restul de găină, grasă, unsuroasă. Parcă voia să mă inițieze, să mă facă părtaș la un ritual pe care nu-l înțelegeam. Am luat capul și îi priveam creasta albă, părăsită de sânge, ochii cu pleoapele suflecate, ca niște storuri uitate zăvorâte. Când cuțitul se frecase de gâtul găinii și sângele țâsnise, parcă auzeam zgomotul vaselor de sânge sparte, plesnite, parcă acel cuțit era un joagăr imens ce sfârtecuse tulpina unui stejar.

„Hai, mă, nu vii?”

„Ce?”

„Nu ce! Poftim!” Rămăsesem ca vita-n potecă, fascinat de căpățâna aceea. Ce ciudat era și trupul acela rămas fără cap! Și parcă dansul acela în care i se scurgeau ultimele fărâme de vlagă era frumos, avea ceva straniu, barbar, înfiorător.

„Vii, mă?”

Îl enervasem. Calculase momentul când va intra în casă alături de mine, de parcă aduceam o captură vitală pentru supraviețuirea tribului, ca doi vajnici vânători, iar acum eu stricasem totul.

„Nu vin!”

„Să fii sănătos! A, dă-mi căpățâna aia!”

O ascundeam îndărâtnic la spate. „Dă, mă, capul, să-l opărească mă-ta mare!” Am fugit de capiu în grădină și m-am ascuns sub nuc. Mă uitam la el și-l pipăiam timid, parcă neconvins că există. Nici azi nu-mi explic fascinația ce-o exercita asupra mea creasta aia de găină otânjită, din care pierise sângele. Încercam să-i trag pleoapele, dar ochii i se răsuciseră înăuntru și erau albi... Harșt, harșt!... Două perechi de palme. Nu știu când venise și cum de nu îl văzusem.

„Când îți spun o vorbă, vorbă să fie! De ce ai fugit? Tu n-auzi, mă?”

Mă culcasem peste căpățână ca o cloșcă cotcodăcind înfoiată asupra puilor. O vorbă scoasă simțeam că mi-ar fi dat lacrimi. Abia le țineam să nu dea năvală. Mă lovise tare și acum îi părea rău. Simțeam mii de întepături ca de ace-n obraz. Parcă plesneau capilarele unul după altul, așa cum cad piesele de domino.

„Mă, tu ești cu adevărat tâmpit! Stai și zgâmâi-o, dacă așa îți place. De unde ai ieșit tu așa de tolomac? Că toți din neamul meu au fost bacalaureați!”

Adevărul e că nu prea știu de ce fugisem. Pusese stăpânire pe mine o curiozitate bizară. În momentul în care țineam capul acela în palmă, mi se părea că el nu mai aparține unei ființe. Nu era decât un obiect ca oricare altul. Capul nu era al găinii, iar găina era de fapt altcineva decât bucata aia de carne înotând în grăsime.

„Bunico, de ce zici matală că te doare piciorul? Că parcă nici n-ar fi al tău, după cum zici!“

Tocmai, parcă ar fi spus, cu o indiferență cutremurătoare față de ceva ce-i aparține, că i-a căzut o țiglă de pe acoperiș. Parcă n-ar fi făcut parte din ea. Când putem spune că ne doare mâna, mâna mea, sau mi-am pierdut un dinte ori îmi cade părul, atunci dinții și părul parcă n-ar mai fi ale noastre, ci ale altcuiva. Și-n definitiv, cine suntem noi? De ce nu spunem că murim noi când ne moare o mână? Și mai sunt tot eu fără ea? De ce nu spunem că durer, suferim pe de-a-ntregul când ne înghioldește o așchie în vreun deget? De ce suntem așa îmbucătățiți? Țin minte că era un moș care trecea toată ziua într-un cărucior pe la poarta mea. Ambele picioare îi erau retezate, parcă de sub umeri. El murise sau mai trăia? Că pierduse mai mult de jumătate din el. Și, din nou, care el? De când ne naștem, murim puțin câte puțin.

* * *

De fapt, cred că descoperirea asta a mea, că soarele moare, avea menirea să mă liniștească. Dacă până și el pierea, atunci eu, un miștorlan cu ochi, cum să nu mor? Și era atât de măreț sfârșitul ăsta al lui. Reușisem astfel să-mi domin obsesiile. Spaima de moarte se transformase într-o poftă dementă de a urmări spectacolul lumii exterioare. Eram, cu întregul meu corp, un imens ochi ciclopic, care suga din natură, ca un aspirator, fapte, figuri și le stoca inconștient, fără să vrea cu tot dinadinsul să facă asta.

Cocoțat mereu acolo, pe bancă, vedeam cum dinspre locul accidentului închiptuit de mine curgeau spre seară navetiștii, pe care îi bănuiam a fi martori ai catastrofei și care asistaseră și la niște ipotetice funeralii solare. De asta aveam pretenția să fie pătrunși de solemnitatea clipei, dar ei sporovăiau cu o bună dispoziție care friza nesimțirea, bucuroși că ajung în sfârșit acasă. Își dezmoreau oasele după înghesuiala din autobuz. O singură dată mersesem cu autobuzul. Ajungeam, bineînțeles, doar până la genunchii oamenilor mari și mă pierdusem în aglomerația, în îmbulzeala aceea cumplită. Parcă eram înghițit de apă. Aveam aceeași stranie senzație de sufocare, de părăsire a unui mediu cu care te-ai acomodat. Alergam printre picioarele lor, ca și cum aș fi fost hăituit noaptea în pădure de cine știe ce lighioană. Nu puteam respira. O auzeam ca prin vis pe mama care mă striga și am sărit din mașină. Atâtea ghionturi nu promisem niciodată. Interesantă paranoia care pune stăpânire pe pasagerii unui autobuz, așa că într-un fel încuviințam veselie de pe chipul oamenilor ălor, bucuroși că evadaseră din iadul acela de tablă, dar mă enervam că habar n-au de nimic și îmi venea, cu oftică, să le strig că sunt niște proști. Acolo de unde vin ei s-a petrecut o nenorocire. Când moare

cineva, taci cu smerenie. Și soarele era tot o ființă, multiplicată zilnic în câte un exemplar ce pierdea sub ochii mei. Ce făceau ei era o neghiobie, o crimă.

Puțină decență măcar, dacă nu au organ să guste așa spectacol grandios!

Iar ei, când vedeau un ghimizdroc, cu ochii strânși și sprâncenele îndoite în formă de V, care se încrunta la ei, începeau:

„Ce belești ochii, bă, ăsta a lu' profesorul”? Țoiule, să știi că la tine se zgâiește! N-a mai văzut haidamac ca tine, 'nalt ca bradu', prost ca gardu'!“.

Și Țoiu, un fătălău c-o eternă plasă șifonată ce-i spânzura în mână, râdea și el silit, învățat să suporte ironiile, un râs ce s-ar fi vrut inteligent, amuzat. Însă, când mă prindea singur, mă bătea. Îmi ardea o singură lovitură, în care se adunaseră toate frustrările, toate umilințele lui. Mă lovea pentru că, fără să vreau, îl umilisem. Nu am văzut în viața mea atâta ură pe fața unui om. Scrâșnea din dinți când lovea și i se încrețea pielea în colțul ochilor ca la câinii turbați, tremura tot, un tremur sinistru, de bolnav de Parkinson.

* * *

Nu știu de ce povestesc toate astea. Cred că, până la urmă, munca unui scriitor nu e creativă. Seamănă mai degrabă cu ceea ce face un arheolog care sapă în amintiri. Povestirea asta, ca niște vestigii, zăcea undeva, iar eu nu trebuie decât să-i ghicesc componentele, eventual să-i șlefuiesc fiecare piesă și să elimin obiectele intruse, al căror loc simți că nu e acolo.

Băncuța mea se transformase într-un turn de observație. Știam tot ce mișcă în cartierul meu sau ce puteam pricepe pe atunci. Cine pleacă, cine vine. Pe la ora 10, trecea nea Fan cu căruța de pâine. Mă saluta săltându-și băscălia cu paratrăsnet și-i vedeam chelia ciudată, scalpată. Pe după urechi și-n ceafă îi creștea un păr gros, tare. Țipam după el, dorind să-i aud vocea. Cred că nimeni nu-l auzise vreodată rostind vreun cuvânt. Tăcea ca un huhurez. Încărca și descărca pâinea, nici bună ziua nu dădea, doar își mișca puțin basca. „Ce mai faci, bre?“, îl întrebai, și dădea din umeri sau făcea gestul acela elocvent, ca și când ți-ai reteza beregata c-un bisturiu, dând a înțelege că-i e greu și că e nefericit. Căruța lui era un fel de coteț ambulant, făcut din lemn, singurul ei merit fiind că se termina la spate cu o țeavă lungă pe care mă suiam împreună cu alți țângăi, înghesuindu-ne până începeau ceilalți, ce n-apucaseră loc, să strige înciudați: „Dă cu biciul în căruță/ că se-agață o maimuță/ dă cu biciul înapoi/ că se-agață un maimuțoi!“. Dar nea Fan nu dădea. Știa că biciul lui nu ajungea până la noi și izbea în glumă sau ca să-și facă, zice-se, datoria, în lemnul acela în care se injecta mirosul de pâine proaspătă. Ne hrăneam cu

aburul acela. Era un fel de mic dejun pentru unul ca Țeavă, care nu mânca mai nimic toată ziua. Pentru el, cea mai bună masă era când lua mă-sa salariul ei prăpădit de femeie de serviciu. Ieșea în stradă cu o bucată de pâine pe care presăraseră zahăr și o mânca prudent, o legumea să-i țină cât mai mult. Simțea nevoia s-o mănânce în public, o nevoie infantilă de a epata.

Deși mirosea bine, pâinea era neagră și rea, un fel de nisip putred, că zicea tata, se jura, c-o să se ducă cu ea la primar, să-l trosnească în cap. Asta e pâine, măi nea Caisă? Ar fi urmat proces. „Cu ce i-ai spart capul, inculpat?“ „C-o pâine!“ La așa răspuns nu mai avea nimeni ce zice, de ce se lega. Eventual, ar fi putut să gloseze: „Știe toată lumea că-n patria noastră socialistă, la indicațiile lu' tovarășu', asemenea pâine nu se există!“. Și ăia de la proces, ca să nu se pună cu nebunu', l-ar fi achitat, ar fi hotărât că infracțiunea nu avea cum să se producă.

Se tocise vopseaua verde a gardului și intrase în haine, iar așchiile își făcuseră loc sub unghii și în carne. Arunca vreunul spre taică-meu: „Bă, să-l faci pe fi-tu portar, sau paznic, ori, dac-o avea înclinații, spion!“.

Aveam noroc în răspântie. Aici omul respiră, mașinile se opresc, șoferul privește dreapta-stânga să nu plesnească vreun aiurit. Ai timp să-i studiezi. Oameni care vin și se duc spre nicăieri. În ansamblu par normali, dar să le privești doar degetele. Par caraghioase, inutile, sau poate le mulțumești că sunt acolo în număr de cinci, și ochii doar doi, la fel ca urechile, ca... Nici nu știi la ce folosesc toate organele astea.

Într-o zi l-am auzit pe tata că vrea să meargă în Neguțești după ciuperci și mi-a încolțit un gând.

„Nu sunt ciuperci acolo! Mi-a zis Vaică, ieri, că a fost cu mă-sa mare și n-a găsit nimic!“

„Ce spui, Franț?“

„Pe cuvânt! Da' știi unde sunt?“, i-am spus și i-am arătat victorios dealul meu, că așa se chema de acum, că e al meu. Îmi venise dintr-odată în minte să ajung acolo și să mă conving de existența acelui cimitir. Parcă venise momentul.

„E departe, măi tată“, s-a scărpinat el în ceafă. „E prea mult! Și de ce ții tu neapărat să ajungem acolo?“ Ghicise el că nu de ciuperci îmi ardea.

„De-aia!“ Am ridicat din umeri și l-am văzut cum face un gest concludent, care însemna că l-am convins, acum chiar că nu mai are ce să facă.

„Du-te și adu toporișca și umblă cu grijă, vezi să nu-ți dai cu ea peste țurloaie!“

* * *

„Ce-ai pățit, măi, papeacă? Te-ai lovit? De ce plângi?“

Mă trântisem în iarba încă murdară de rouă și hohoteam.

„Ia dă piciorul! Ți-a intrat ceva în el? Zi, mă, ce ai pățit, mă fierbi aicea! N-ai găsit nicio ciupercă? Ce e cu tine? Tu m-ai pus să venim până aici! Le-a cules Vaică pe toate și ne-a lăsat cu buza umflată!“

din volumul *Povestiri cu înjurături*,

Editura Paralela 45, 2000

© Casa de Pariuri Literare

Neînțelesuri

— Mă, știi care-i problema mea? Io am amintiri o groază și nu știu ce să fac cu ele! Le povestesc chiompecilor ăstora din sat, da' nu știu cât le pricep ei! Le spui o vorbă și ei sar la bătaie! Au cap doar ca să nu le plouă în gât!

Pe tine te-am văzut mai destupat! Și te-am chemat, așa, ca la o spovadă, că amintirile astea se cer singure povestite, lepădate. Și te-nghioldesc parcă! Da' tre' să fie în fața ta careva să le priceapă, deși, drept să spun, multe nu le pricep nici io pe de-a-ntregul! Deși le-am trăit. Sau tocmai de-aia, fiindcă ce au trăit alții înțelegi, dar ce-ai trăit tu sunt atâtea lucruri, sunt niște experiențe prea complete să le mai și înțelegi! Dup'aia, tu ești copil și, uneori, doar mintea de copil poate să pună înțeles în treburile, că e așa, mai neînțelepută.

De obicei, poveștile astea ale mele, nu înțelegi din ele mai nimica! Nu că nu te-ai alege din ele cu ceva! Din orice te alegi cu ceva, c-o chestie! Nu-i vorbă că te bucuri să le auzi, dar rămâne în tine o vorbă mai deșucheată sau o formă de om așa, mai dugos. Dar baiu' e că nu poți să tragi concluziile din ele! Le spui, le ascuți, râzi și, la urmă, rămâi singur și te scarpini în ceafă. Ce-a fost cu asta? Ce dacă?

Mă gândeam să scriu o carte, dar văd că ăia care se îndeletnicesc cu așa ceva parcă vor să probeze o chestie. Se comportă cum ar face-o niște avocați! Ieste? Poveștile mele, în schimb, n-au nicio noimă. Ce să dovedești cu ele? Spre pildă, să-l luăm la puricat pe Cuți! N-ai auzit de el? E poate cel mai de succes personaj al meu. Era întârziat mintal. Da' rău de tot. Retardat, cum îi zisese un doctor pe la care îl ducea mă-sa, doar l-o salva din prostie. Apoi zicea o vecină că el, când era mic, făcuse stop cardiac la cap. O prăpădită, neșcolită, vai de capul ei! Dar nu despre asta e vorba!

Ei, Cuți a văzut odată, era-n timpul războiului, și-a văzut el un avion de vânătoare cum trecea pe deasupra și, poc, cum ajunge avionul dincolo de linia orizontului, Cuți-al meu mai întâi cască gura a mirare, apoi se-ncepe să bâzâie. Plângea ca o moară. Ce-ai, mă? Aoleu, făcea el, a căzut avionul în grădina lu' mama-mare! C-așa-i făcea lui impresia, că avionul n-a dispărut încolo, fiindcă, zice-se, e Pământu' rotund, ci a căzut la bunică-sa în holdă.

Așa-i făcea lui impresia! Buuun! Acușica, ți-a plăcut, te-ai crăcânat de râs, dar ce părere-ți faci de toată tărășenia asta? Ce concluzie tragi? Nici una-ți zic io! Că era prost? Poate, dar e prea puțin! Mai e o concluzie la care nu poți să ajungi, nu se dă prinsă! Mai e ceva ce nu-i dai de cap! De-aia, io de când povestesc am învățat că-i

mai bine să lași faptele să curgă așa cum vor ele, nu să intervii tu și să zici că ăla e prost, ăluilalt îi crapă capul de deștept ce e! Să spui, uite, caz concret, bine a făcut fi-su poștăriții c-a lăsat-o pe pițipoanca aia a lui Clămpău! Nu că să nu te bagi în casa omului, dar de la un timp, nu știu, mie mi-e și frică să mai judec oamenii sau vreo întâmplare. Din toate lucrurile astea care se petrec, nu poți să găsești ceva logic. Părerea mea! Acu' tu poți să vii și să zici că nu-i așa!

Că-i spun unuia „Mă, boule!“ nu înseamnă imediat că îl și judec. Apoi sunt înjurături deștepte și înjurături de două parale. Io-i prețuiesc pe ăia care știu să înjure și nu mă supăr dacă sunt bălăcărit și io, așa, nițeluș! Da' să fie cu meșteșug, vorbă gândită, deșteaptă. Mă omor după vorbele deștepte. Uite, o juma' de oră am răs când am auzit pe zugravu' ăsta de l-am avut! Face: „Băi, Bulache, io sunt artist! Îți fac o liniatură cât mațu' de păduche!“.

„Cât, mă? Cum ai zis?“

„Cât mațu' de păduche!“

Auzi unde-l duce pe el mintea! Păi, cât poa' să fie mațu' de păduche dacă pe păduche nu-l vezi? O figură și zugravu' ăsta! Trache-i zice! Tre' să-l știi! Un bețiv! Și pe ta-su, cică l-a dezgropat după opșpe ani și era la fel cum îl trântise în coșciug! Nu putrezise, nu nimic! Îmbălsămat în spirt. Puteai să zici: uite moaștele sfântului Trache nu-știu-cum!, că n-au putrezit. Și te trezeai cu el iscălit în călindar!

Dacă i-a plăcut băutura!

Nu-ți mai spui că Trache era cel mai mare șofer de pe Valea Prahovei. Spoitor, doar în timpu' liber! Dar, de bețiv, a tot coborât din șofer pân-a ajuns să conducă un compresor din alea care merg cu un kilometru pe oră! Așa, târăgănat că te apucau năbădăile. Și treceau alții cu mintea sucită pe lângă el: „Bă, vezi că-ți ia carnetu', c-ai depășit viteza!“.

Dup-aia, era și puturos. Când n-avea chef de lucru, trăgea mașina la umbră sau unde îi făcea lui plăcere, se băga sub ea și se culca opt ore! Opt ore punct! Și-și lega mâna de sus, de fundul mașinii, de ziceai că el lucrează. Te uitai și vedeai că parcă robotește, repară ceva acolo. Auzi la ce-l ducea mintea! Dar poți să-l condamni și pe el?

Lumea, măi copile, nu trebuie judecată! Doar să te uiți așa la ea toată ziua și s-o studiezi! Te miri ce năpârlit vorbește unul, cum mișcă din cur vreo muiere faină, dar să judeci pe cineva, niciodată! O dată, că nu poți, și te mai și legi la cap fără să te doară!

Totul se întâmplă pur și simplu! N-ai ce să-i faci! Poți zice că e filozofie de doi bani, dar chestiile adevărate sunt mult mai simple și noi trecem pe lângă ele ca orbeții, fără să le băgăm în seamă! Ne complicăm fără folos și nu prea ajungem nicăieri!

Io, mie-mi place să mă plimb așa de-amboulea pe stradă, să studiez oamenii, da' mi-e frică parcă să-i judec, doar iau la cunoștință

una-alta. Mă-ntreabă unul: „Ce faci, bre, dom' Naratescule?“ „Iete-am stat și acuma mă odihnesc!“ Țsta e răspunsul pentru prietenii așa și-așa. Pentru prietenii ăia buni, le zic: „Ce fac? Uite, fapte pe măsură faci!“. Știi, zic așa ca să pot continua discuția, că ăla, surprins și încântat, vine și mă întreabă: „Ce fapte, bre?“ „Și io-i explic una, alta, îi povestesc cum îți povestesc și ție! Că-mi place să vorbesc, futu-i mama mă-sii! Poa' să zică oricine că spăl varză, că nu'ș ce! Țsta e cel mai frumos lucru, să jăvrăi, să mănânci rahat așa, fără sens, fără să urmărești decât să fii ascultat și nici aia câteodată!

Deci, „Fapte pe măsură!“ le zic ăloră ce mi-s dragi. Țloră ce nu-i am la stomac și care i-aș băga pe unde au ieșit, le zic, dacă binevoiesc a mă-ntreba ce fac, le zic așa, scurt, răstit: „Mut fuște, aia faci!“. Ca să mă creadă nebun și să mă scutească. Că vorbele mai peștrițe, mai într-o dungă nu le suportă proștii! Că zice lumea că de când am ieșit la pensie m-am damblagit. Că frec pisoiu', mă flutur de ici-colo fără niciun Dumnezeu! Mănâncă borș! Am muncit aproape patru' dă ani, și acuma recuperez neodihna din anii ăia! La bătrânețe, vreau să fiu boier! Și știi ce mișto e lenea? Oricum, am văzut destule la viața mea și acuma nu trebuie să mă zoresc, să fac totul pe fugă! Calm! De-aia, cică io stau ca un bășău! Da, da-n timpu' ăsta, mintea mea clocește, rumegă! Mă lucrează amintirile astea de care-ți tot spui că n-am ce să fac cu ele! Uneori, mă și înspăimântă! Dacă ar fi așa, să le apuci, să le trănțești într-o cutie... Iete, stați voi acolo un timp, că vreau să-mi golesc mintea! Păsuiți-mă olecuță, că veniți taman când nu am trebuință de voi!

Și-n vis se întâmplă niște treburi tare complicate! Io am învățat să mânuiesc visele!

Dimineața am depistat o perioadă când sunt între starea de trezie și ațipeală. Da' încă visez! Atunci faci ce vrei cu visu', că totodată ești și conștient! Cică visu' nu poți să intervii în el! Ba bine că nu! Poți să te plimbi, să te schimbi dintr-unul într-altul! De obicei, io în vis mă plimb ca și ziua! Și atunci îmi vine chef să vorbesc cu cumnată-miu ăsta care a murit acu-an! Și-n vis, nu știu de ce, io mă înțeleg mult mai bine cu morții! Viii sunt păcătoși cu toții! Visez că stau de vorbă cu el! Îi ordon așa, fără glas, în gând, să apară de după vreun colț! Și stăm, sporovăim, punem țara la cale!

Poate-oi vorbi în somn, da' la mine, singur, nu e nimeni să mă audă ce dau din mine! Fac și io ca... Citeam de un popă dintr-un sat nenorocit, care n-avea cu cine să discute și vorbea noaptea în somn, așa de frumos că stătea nevasta și îl asculta! Se rezema de sobă, croșeta și plângea, așa de frumos le zicea părintele! Și el habar n-avea! Io zic că popa ăla avea, cum să-i zic, poluție de cuvinte! Era stătut la vorbă, pasămite!

Dar tot n-am intrat în povestea de care-ți ziceam. Singura poveste

la care i-am bănuît concluzia!

Nu ştii cum să-ncep şi ce să-ţi zic mai-nainte să m-apuc de povestea propriu-zisă, să poţi s-o pricepi pe de-a-ntregul. Ia şi tu nişte nuci, deocamdată! Sunt io sărac, da' zgârcit nu-s! Ca ăla al lu' Marţafoi! Bine l-a botezat lumea Marţafoi! Vezi, îţi zice lumea cumva! Mie nu mi-a zis nicicum! N-au găsit o poreclă pe potrivă mea! Tot dom' Naratescu mă strigă! Nu mi-au găsit că eram altfel, poate, şi nu mă pricepeau! Nu mă potriveam cu ideea pe care şi-o făcuseră ei despre lume!

Porecla e mai adevărată decât numele! Intri-n rândul lumii doar când te botează unul a doua oară. Că-ţi zice Burican, Mâr, Clămpău, Jumeritu', Bulangă, Cacaimielea, Găluşcă, Pulifrici! Mă rog, să găsească o asemănare între tine şi nume! O legătură, deşi io cred că numele nu-nseamnă nimica singur! P'ormă, atunci când omul e cât un cârlig şi-l scufundă taica popa în cristelniţă, ce poţi să zici c-o să se aleagă de ghimizdrocul ăla? De-aia, poate, e bine ca omul pân' la 19-20 de ani să nu se numească nicicum. Să-şi câştige el un nume. Că dacă tu-l botezi fără ca el să aibă habar şi fără să poată să se împotrivescă, poate-i faci un rău, şi numele ăla îl va influenţa altfel decât e el programat!

Şi-mi place bucuria ăluia care-ţi pune o poreclă! „Măi Şobolane, măi Măslină, Alifie“ sau cum oi vrea, adică: „Las' că ştii io ce-ţi poate pielea şi te-am înţeles! Şi asta îmi dă voie să te botez din nou, că naşi-tu te-a greşit. A dat-o în bară cu tine!“.

Începusem să-ţi zic de Marţafoi!

Domn'e, ăsta, vine popa într-o zi la el: „Dă, mă, şi tu ceva bani, că am de gând să pun calorifer în biserică, să nu mai dărdâiţi când veniţi la slujbă! Uite, n-am avut somn azi-noapte şi m-a plesnit ideea asta! Păguboasă au ba, rămâne de văzut!“. Marţafoi: „Noo, ni'ica nu dau! Un sfanţ nu vedeţi de la mine!“. Se şi înfuriase!

„Pă' de ce?“, face şi popa care, dacă tot vedea că nu are şanse să se aleagă cu ceva, barem să afle ce-i căşunase omului, că-l ştia evlavios nevoie-mare! „De ce nu dai?“ „Păi, o dată, că io n-o să mai vin la biserică, abia-mi târâi chişerele! Pân' să ajung la chiuvetă dup'un pahar de apă, îmi trece şi setea! Şi, doi la mână, când oi muri şi m-or duce ai mei la biserică cu picioarele înainte, vreau să găsesc acolo răcoare, nu năduşea de la caloriferele astea ale mătăluţ!“

Poftim cultură!

Voia să fie răcoare! Şi, vezi, de aici cu ce te-alegi? Că Marţafoi era zgârcit? E şi asta, dar mai e încă ceva, mai presus de mintea noastră şi care face povestea să fie! Şi tocmai aia nu ştii ce e!

Tot nu am idee cu ce să încep! Să-ţi fac, aşa, un fel de intrând în poveste! A, era să uit! Zice lumea că io mint! Că de ce înfloresc io când povestesc, că de ce pun de la mine! Păi, stai oleacă, să vezi!

Io ghicesc într-un om nu ceea ce ar vrea să zică el că ar fi, ci aia ce el habar nu are că e. Ceea ce e el cu adevărat și nu-și dă seama, sau poate nu vrea să-și dea seama! Și te pomeni că nici Dumnezeu care l-a fabricat cândva habar n-are la ce-a migălit! Am io darul ăsta, dar nici singur nu pot să mi-l explic, d'apăi să-ți mai zic și ție! Uite, de-aia nu le înfloresc de fapt! Io zic adevărul pe care l-am priceput!

Și-acu' probabil te întrebi de ce îți zic io ție toate astea! Păi, de o vreme am impresia că am pierdut ceva în viață pe traseu și, vorbind, io călătoresc spre îndărăt, ca să dau de ceva, de-o legătură lipsă! Nu prea deslușesc io ce trebuie să caut, dar de căutat asta e sigur, simt că trebuie s-o fac!

Și-acu' chiar că încep!

Cum ți-am zis, asta e singura poveste după care poți să tragi o concluzie! Singura! Dar, de fapt, nici io nu prea încerc să-mi pun ordine în gânduri, în sertărașele din cap! Te dilești dacă încerci! Lumea n-are înțeles!

Uite, stăteam... Totul la mine începe cu „Stăteam“. Toate descoperirile, gândurile se nasc din zăbavă. Un puturos e un puturos! Țăla stă din principiu, fără să bănuiască de ce! Zăbava asta a mea e altceva!

Deci stăteam pe prispă. Plouase și picura de la streășină. Mă gândeam care-i șmecherezu', c-ar trebui ca picăturile alea să cadă la intervale egale, sau barem să fie o regulă! Încep să număr. Număr pân' la patru, pic! Apoi, trec de 4, 5, 6... abia la 9 a căzut picătura următoare. Dup' aia la 12, p'ormă la 10 și, la urmă, două deodată, parcă în necaz! N-am mai numărat și mă gândeam care-i șpilul!

Și-abia apoi am zis io că nimica pe lumea asta nu e ordonat, că nu poți să zici că dacă azi la ora cutare s-a întâmplat ceva, mâine, la aceeași oră, tot aia are să se petreacă, sau că între un fenomen și altul e vreo legătură.

Sau se zice: „Din stejar stejar răsare, dintr-un prost, un prost mai mare!“. Nu-i adevărat! Păi, zi-mi și mie, cum se face că ăla al lu' Piftea a ajuns injiner? Că tac-su lucra la căcănărie, un bolând! Mă-sa, nu mai zic! Nu era normal ca Piftea ăl mic să păzească vaci sau să desfunde canalizările? Și că veni vorba de treburi anormale, de-o vreme, parcă și soarele apune în fiecare seară în altă parte. Ieri apunea între stâlpii ăia doi, acum nu-l vezi de casa lu' Gurgu, la 3-4 metri mai hacana! Așa că lumea asta nu poți să faci rânduială în ea!

Și-acu' chiar că încep!

* * *

Era o vară păcătoasă. Satul dormea, asasinat de arșiță. Cerul semăna puțin cu un fund de pahar albastru. Asfaltul încins fumea și sfârâia, iar dacă plecai ochii spre firul ierbii, toate lucrurile le vedeai

strâmbate de aburul scornit de pământ, ca atunci când privești prin foc și ai impresia că vederea ți-e nelimepezită, tulbure. Picura smoala de pe case și înnegrea iarba ca o mană neștiută, iar stâlpii de telegraf ai fi zis că moțâie, ba chiar aduceau puțin cu niște lungani blegi care nu știu ce să facă cu mâinile.

Pustiu! Doar dom' Naratescu se preumbla în susul și-n josul străzii.

Exact înainte să sune sirena de la fabrică, ai fi zis că într-adins se pornea o ploaie răpăită și grăbită. Se strângea mai întâi o lumină lămâie și se adunau nori jegoși, sfărâmicioși, vineți. Dacă spun că norii păreau pictați, simt că mă afund într-o falsă dilemă de tipul: ce a fost mai întâi, oul sau găina? Adică, de când natura copiază arta? Sau: îl înveți pe tac-tu să facă copii? Ploaia ținea 40 de minute în cap. Apoi, dădea iar un soare nătâng și zbicea asfaltul. Și iar ieșea dom' Naratescu.

Ploaia era ca un eveniment. Mereu altfel, te îndemna să-i prinzi vocile. Vorbea. Încet, răstit, blând. Era furioasă sau binevoitoare. Grăia ceva, dar cine s-o priceapă?

În ziua aceea, Luca stătea în iarbă și strivea furnici. Zicea Model ăl mic că citise el într-un almanah, fandositu' ăsta mereu citea câte ceva, dar nu citea pentru sufletul lui, ci ca să se dea mare. Dar de citit, citea. De aia îi și zicea Model. Și, de fapt, nu lui. Tac-su se potcovise cu porecla și ăl mic o moștenise alături de năravuri, căutătura ochilor și statura puchinoasă. Îi zicea Model că așa se purta el, era Model de om. Nu bea, nu se atingea de alte femei. Conveneau toți: „Da, domn'e, un om de toată isprava!“, dar nu ar fi vrut unul să facă schimb de vieți cu el, dacă așa ceva ar fi fost posibil, dacă ar fi stat în puterile lor.

Citise al lui Model de un britanic. Îi plăcuse cuvântul și îl pronunța ostentativ, deși mie-n sută habar n-avea ce înseamnă. Un britanic, rețineți, nu un fluieră-vânt de pe Ulița Căprăreștilor. Așa părea să zică. Cică britanicul ăsta ar fi vrut să vadă câte furnici au domiciliul într-un mușuroi. Și, cum ieșea una, pac, o stâlcea, apoi o stivuia deoparte. Una, două, trei sute șapteț'... Când a ajuns aproape de cinșpe mii, a înnebunit. Pesemne căldura, că ardea soarele ceva de speriat. Luca își dădu seama că pierduse șirul gândurilor. Nici nu mai știa, de la ce plecase?

— Ce, ți s-au înecat, bă, corăbiile? îi arunca dom' Naratescu din spate, iar el rămase nerăsucit, fâstâcit puțin.

Nu se cunoșteau prea bine. Îl vedea însă în fiecare dimineață pe bătrân cum la opt punct se proptea pe o bancă în fața porții și apoi începea să colinde pe străzi. Te saluta: „Stima și respectul... Să trăiți!“. Plecăciuni adânci până la pământ, reverențe... Vreo juma' de minut dura întreg ritualul, care semăna cu un discurs de bețiv, dar nu era tocmai asta. Avea ceva aristocratic, pretindea să fie respectat. Dacă

nu-i răspundeai la salut, te beștelea, te făcea de băcănie.

Faima lui era produsul a două întâmplări. Prima – intră în alimentară: „Fetelor, aveți brânză?“. „Cum să nu? Ce vorbă-i asta?“ „Mă, aveți sau n-aveți?“ „Sigur c-avem!“ „Ei, atunci treceți la baie, fire-ați ale dreacu!“ și ieșise, huiduit de babele indignate, unele fiindcă nu pricepuseră, altele, din contră, fiindcă auziseră prea bine.

Altă dată, într-o seară, stătea la cârciumă și începe ploaia. Stă un pic și începe să blesteme. Se uită cu reproș spre cer: „Gata, bă! Nu-ți ajunge? Să știi că io nu sunt Noe! Uite bulentinu!“ . Ploaia nu se oprea, neam. Și atunci a smuls o umbrelă înfiptă într-o masă și a plecat spre casă acoperit cu ea, ca o ciupercă umblătoare. L-a alergat Mituș, barmanul, să i-o dea înapoi. „Cum? Să mă fac ciuciulete? Vin io mâine cu ea, n-avea tu grija asta!“

Un om interesant! Și mai interesant era cum de reușea să strângă atâția gură-cască în jurul lui, care îl priveau ca pe un Mesia spuiitor de povești. Plictisit, inventa tot felul de năzbâtii ca să se petreacă. Deodată, lui Luca omul acesta începu să-i placă, fără să știe foarte bine de ce. Până atunci, nu schimbaseră mai mult de două vorbe, așa, în fugă, peste gard. Cum îl vedea, Naratescu îi striga că e bun de hoț, că are curu' mare și șterge urmele.

— Bă, hai până la mine să-ți spun o chestie!

Ajuns în curte, Naratescu își ridică burta deasupra nădragilor, își luă brusc o înfățișare solemnă, gravă, iar vocea lui căpătă noi inflexiuni.

* * *

— ...și-acu' chiar că-ncep!

Singura poveste din care înțelegei ceva, deși există și posibilitatea ca tu s-o înțelegi diferit de mine.

Io, în armată, c-am fost băiat deștept toată viața mea, m-am descurcat de bani în felul următor: făceam un fel de contrabandă cu niște țigări, Papastratos le zicea. Dar nu c-aș fi io, așa, cum să zic, mai materialist, apucător, tot ca să fac să se-ntâmple ceva deosebit. În fond, nu câștigam mare lucru.

Țigări bune astea, și toți, cum mă vedeau, se învățaseră: „Ai mai adus, bă? Ia, deșartă buzunarele!“ . Și odată stăteam pe gânduri și fumam o mărășească puturoasă. Stau și, poc, un pumn în spate. Un coleg al meu, mai tâmpițel, mai damblagiu. „De ce dai, mă, dilimache?“ Ăla râdea ca boul. Se oprește și se uită la țigara din mâna mea: „Ia zi, ai mai adus paparoase dintr-alea?“ . „Ce te doare?“ , i-o tai io. „După ce că ești și măgar...“ „Hai, mă“, încercă ăsta să mă îmbuneze și se uită la țigara mea. Și atunci m-am gândit io să-i fac jocul. Mi-am dat seama că ăla chiar crede că io fumez una de-alea grecești. Și, ca să-mi bat joc de el, îi cânt în strună. „Am adus, da' asta

e ultima.“

Ăla luase plasă. Amușina fumul meu și zicea convins: „Aromă prima, fratele meu! Meserie te halesc!“. Era așa pătruns... „Se pricepe grecii, domn'e! Nu degeaba... Hai, mă, dă-mi și mie!“ Abia îmi țineam râsul. „Îmi faci tu bucata asta? Un fum, atâta!“ Io-i scuipam fumul în nas, așa, de-al dracului, să-l întărât. El: „Bă, nu mai pot, turbez! Dacă nu-mi dai, te bat!“ „Vericule, nu pot!“ Era așa de pornit, că nici nu știa dacă să mă lingusească sau să se dea la mine. Până la urmă, renunț, „Bine, da' un fum, atâta!“ Și-i dau țigara să tragă. O țineam așa fel să nu se vadă decât un crâmpei, în căușul palmelor, doar o bucățică, să aibă loc să-și pună buzele, să nu observe cu ce mahoarcă îl serveam de fapt.

Nu-ți spun, a tras ăla un fum, parcă nu fumase de treizeci de săptămâni. Se bâțâia, țopăia de plăcere. Gemea în timp ce-și plimba fumul prin plămâni. Ahhh! Se scremea: „Bune e, mă! Tari grecii! Nu degeaba...“. Atunci nu m-am mai stăpânit și-am pornit un râs din ălea că te doare și la subțioară. Se uita la mine, zăpăcit.

„Măi, dobitocule, tu știi ce-ai fumat?“, îi arăt înscrisul. „Mă-ră-șești!“, silabisește el ca la grădiniță și parcă uitase înțelesul cuvintelor. Pricepea silabele doar separat, despreunate. Se uită iar: „Mă-ră-șești“. Abia acum se dumirește: „Ei, cristoșii, adică tu-ți bați joc de mine, mă? Cum vineeee...“

M-a alergat. M-a prins, nu m-a prins, aia e altă mâncare de pește.

Acu', povestea asta a fost! Dar ce înțelegi de aicea? Io am povestit asta peste tot pe unde m-am dus. Cred că nu e cunoscut al meu să n-o știe. Dar, de priceput, nu știu dacă e careva s-o priceapă! Până într-o vreme, cum lânzezea discuția, io, hop, scoteam din buzunare istorioara asta și râdeau toți ca turbații! Și am tot povestit până m-am gândit io: punem ipoteza că îl lăsam pe ăla și nu-i ziceam că a pus la gură o mahoarcă. Păi, nu-l făceam fericit? Nu trăia el cu impresia că i-a pus cineva mâna în cap? Așa, l-am dezamăgit! Știi ce plouat era după aia? Nu neapărat pentru că-l păcălisem, ci pentru că momentul ăla fain din viața lui nu fusese decât părere!

Bun! Și zic mai departe!

Ce-am înțeles io din tărașenia asta? Viața e așa cum vrei tu să fie! Dacă zici că e albă, chiar că e albă, deși în realitate e neagră tuci! Nu știu dacă înțelegi, păcăleala asta e, chiar dacă sună tâmpit și pretențios secretul la viața asta. Sună fandosit, dar așa e.

Lumea e cum îți propui să fie pentru că nu are niciun înțeles.

Și atunci o prelucrezi cum vrei tu!

Și căldura asta are partea ei frumoasă. Nu știu care e, dar există. De fapt, totul e amăgire. Dacă ți-a intrat în cap o amăgire, nu-ți mai iese, și de-aia poate e bine că Dumnezeu ne amăgește. În povestea de dinainte, Dumnezeu eram io! Un Dumnezeu mai mic! Da-n cazul în

care-ți bagi singur o chestie în cap, tu ești singurul tău Dumnezeu!

Ideea e să trăiești c-o amăgire în tine de care să n-ai știință decât tu. Amăgirea mea nu pot să ți-o spun și deja simt că am intrat cu gândurile pe miriște! Apropo, ți-am zis povestea cu miriștea? A mai scurtă poveste pe care-o știu...

din volumul *Povestiri cu înjurături*,

Editura Paralela 45, 2000

© Casa de Pariuri Literare

Ceva frumos

Când ni l-au adus în cameră pe tipul acela, noi abia ne întorseserăm de la pansat. Ne așezaserăm iar pe paturile noastre tari și eu unul mă pregăteam să îndur confesiunile colegului de cameră, tovarășu' gradu', un individ extrem de plictisitor, și nu ăsta era neapărat necazul, cât faptul că nu-și dădea seama că ceea ce spunea el erau cuvinte de clătit gura, iar nu niscai revelații esențiale. Doar platitudini scârboase. Gândeli.

Pe tip îl adusesese doamna Aduța, asistenta-șefă. Cu aerul ei de actriță de mâna a șaptea, de vampă de gang, parcă se mișca permanent pe o scenă, convinsă că are un farmec dement. Nimeni nu-i rezistă. I-a spus să se dezbrace, să-și tragă pijamaua pe el și „colega mea Nicoleta vă va da mai multe detalii“, a mai adăugat doamna Aduța ca o prezentatoare de show TV care-și introduce asistentele. Apoi a dispărut mișcând grațios. Unduios, putem spune. Și s-a tras cortina. O autoritate specială, de matroană, avea doamna Aduța. Îl domină și pe profesor, cum îi zic ăștia doctorului, un bătrânel căruia îi cam tremură mâna, o fi savant, ce vrea el, dar cred că acasă, când nu-l vede nimeni, se uită la filme proaste și la desene animate. O față de sclăpărici. Iar rezidentul, ce aş putea spune despre el? Există doctori cu nume interesante, ca Șaptefrați, nume care trimite la o genealogie, sau Pesamosca, Setlacec, cu o rezonanță aparte. Sau pur și simplu cu nume normale. Popești, Ionești. Când te cheamă Titirez, cum avea ăsta ghinionul, n-ai absolut nicio șansă să ajungi doctor mare.

Tipul pe care ni-l aduseseră în cameră era solid, bine făcut, mai târziu am aflat că fusese luptător pe la Rapid, jucase și fotbal, apoi în galeria Giuleștiului îl cunoscuse pe Tudorică trompetistu'. A repetat de câteva ori că l-a cunoscut, ca și cum vecinătatea asta l-ar legitima. A înșirat toate astea ca pe un CV oral. Un CV de spus. Apoi și-a îmbrăcat pijamaua. Cică-l externează imediat. Intervenția nu e așa complicată. Avea la un ochi ceva ca o gălmă lunguiață, ca un ou de vrabie lipit de pleopă. Gâlma aia trebuiau să i-o extirpe ăștia și după aia putea să plece. Să-și vadă de ale lui.

Eram în spital de vreo zece zile și nu vorbeam cu prea multă lume. În zilele în care nu eram vizitat chiar nu schimbam o vorbă cu nimeni. Doar aceleași dialoguri convenționale la pansat, când o întrebam pe doamna Aduța dacă e bine, dacă merge bine. Și ea îmi răspundea întotdeauna că trebuie doar să mai am un pic de răbdărică. Așa spunea. La oncologie aici gemenii de femei care aveau deja gașca lor, una dintre ele venise încă din februarie. Putem admite că avea

vechime. Umbla întotdeauna în capot, cum probabil se întâmpla și în bucătăria ei de acasă, printre fierturi și oale sub presiune. De fapt, doar eu și tovarășu' gradu' eram masculi. La etaj aici. Și mai nou, și tipul ăsta care se lăuda că-l cunoscuse pe Tudorică trompetistu'. Și îl alergase pe Caciureac de la Rapid pe calea ferată. După ce retrogradase echipa în B. Da, domnule, pe Caciureac. Pe cuvânt.

Nu vorbeam cu prea mulți pentru că una-două riscai să auzi tot felul de chestii cumplite. De dimineață, o femeie îmi povestise cum își urinase ficații. Și cum ficații aceia puteau a hoit. Așa că era mai bine să te menajezi. Să te cruți. Să nu știi.

În afară de asta, mă enervau la culme toți bolnavii ăștia. Pe cuvântul meu, nu se fac bine decât oamenii care chiar doresc să se vindece. Aici, marea majoritate păreau să se fi împăcat cu statutul de bolnav. Legitimarea existenței lor o făcea doar boala. Le dădea niște repere, un anumit ritm. Boala era o scuză. Majoritatea cred că erau oameni care n-aveau la ce să se întoarcă. Așa, spitalul le oferea o identitate. Se puteau văita. E foarte important să poți să te vaiți, să ai pe cineva care să-ți sufle în cur.

De fapt, îmi era foarte greu să scriu, îmi propusesem să țin un jurnal, unii chiar îmi recomandaseră, păreau că mă invidiază pentru șansa asta de a băntui spitalul, de a face aici un teren. Să scrii în sala de mese e o senzație. Îmi era greu să notez și îmi e și acum să scriu pentru că încercasem să mă detașez, să orbesc, să nu văd, spre exemplu, la reanimare femeia aceea cu sânul tăiat, cusut ca un sac de cartofi, nici peștera de pizdă a celeilalte. Sau cetățeanul acela, pentru că altfel nu pot să-i spun, care urla în patul de lângă mine, îi amenința pe doctori, m-ați omorât, nenorociților. Înainte de operație îmi povestise că pentru el să-i spargă fața nevestei era un drept absolut firesc, aproape constituțional. Avea concepții de viață extrem de clare, așa că nu putea admite nici ca doctorii să scormonească acum în el. El era proprietar asupra corpului său, și nimeni altcineva.

Să te gândești la ceva frumos. ăsta e remediul. Așa mă sfătuiseră și la anestezie. Când au înfipt acul ăla în curul meu, mi-au zis să mă gândesc la ceva frumos. Mi-era absolut imposibil. Singurele gânduri care-mi treceau prin minte la ora aia erau că anestezicele pe care ei le băgau în mine sunt absolut ineficiente și că n-am s-adorm în vecii vecilor. Că sunt imun la doftoricele lor.

După aia m-am trezit cu un asistent cu mutră de șmecher care mă întreba câte degete are la o mână. Mi-a băgat un furtun pe nas și nu știu ce a mai făcut după aia. Nu mai vreau să știu. Uneori uit al dracului. Mi se pare că dimineața zilei în care mă aflu a fost cândva cu ani în urmă. Nu știu să vă explic mai bine de atât. De dimineața până seara parcă a trecut o săptămână.

Mă enerva absolut totul în spital. Primăvara aceea mersesem de zeci de ori până în Tei cu 182-ul pe care scria mare „Institutul oncologic“. Dar habar n-aveam pe atunci la ce se referă cuvântul. Și nici nu mă interesa. De fapt, și acum, când am aflat ce boală am, mi se fâlfâie. Oricum am învățat o groază de cuvinte noi, cum ar fi „histopatologic“, „scintigrafie“ și așa mai departe. Un limbaj specializat, dar sincer să fiu puțin mă interesează ce mă așteaptă de aici înainte, ce o să mi se întâmple. Am io o teorie cum că trebuie să te lași în mâinile doctorului, profesorului, cum îi zic ăștia. Și tot o teorie a mea că orice pacient își urăște doctorul.

Să stai pe masa de operație și să nu-ți mai pese de nimic. Să te așezi acolo detașat ca și cum te-ai așeza pe budă. Să știi că de acum nu mai depinde de tine. De-aia pacienții își urăsc doctorii. Cine e idiotul ăsta care are dreptul să cotrobăie prin corpul meu? În fond, mârlanul ăla care voia să se răfuiască cu asistentele avea enorm de multă dreptate. Doctorul devine un ataș, o extensie a ta care judecă ce e bine să faci și ce nu. Trebuie să-i predai hăturile. Să-i dai corpul tău să se joace cu el.

Să-l auzi cum spune despre tine, ăsta scrie, aia face. Scribălăul. Să-l auzi spunând asta ca și cum scrisul ar fi un efect secundar al bolii. Unii își bat nevasta, alții joacă tabinet. Fiecare cu stolul lui.

Ceva frumos. Doar ciorile astea deprimante. Precis aruncau ăștia vreo halcă extirpată, vreun uger de muiere. Altfel, de ce-ar fi băntuit, ce motiv întemeiat ar fi avut ele să se strângă acolo și să orăcăie, să croncăne răgușit?

Era încă dimineață și toate muierile internate în spital făceau gimnastică pe hol. Cu sticlele conectate la trup. Cică așa trebuie. O sticlă în care se varsă o porcărie de grăsime lichefiată, ca un fel de ceai gros, ca un ulei de mașină. Pe lângă ele defila o țărancă extrem de satisfăcută că participă la marșul ăsta. Participă. Zilele trecute venise bărba-su la ea. Să vadă ce face. Cred că venise cu vreo căruță din alea cu roți de tractor. După cum arăta, așa s-ar fi zis. Și, când o văzuse fandosindu-se cu gimnastica ei, probabil îi spusese să pună mâna să dea pe-acasă și după o oră-două de tras cu coasa poate să spună că a făcut mișcare de nota 10. Asta cu gimnastica nu era după el decât izmeneală.

N-am suportat niciodată gimnastica. Să vezi atâta energie irosită. Așa cum nu suport nici să văd vreun bec arzând într-o cameră în care nu mai e nimeni sau vreun robinet curgând. Nu suport... Și nu sunt econom sau altceva. Ba dimpotrivă.

Ceva frumos. Pentru prietenul lui Tudorică trompetistu' cum s-ar fi tradus acest frumos? Continuam să-l întreb tot felul de chestii. Pe

lângă tovarășu' gradu' mi se părea de o inventivitate uluitoare. Mare, solid, bâțâia din picior în așteptarea operației. Ca și cum el ar fi avut treabă în cu totul altă parte, dar îl rețin inconștienții ăștia. Avea o plasă de un leu. Sau care costase cândva un leu. În vremurile de glorie. Și ale tipului, și ale plasei. Când lua Rapidul campionatul. Părea că trecuse cu noaptea-n cap pe la piață. Pun pariu că avea pe acolo un kil de roșii și vreo legătură de mărar. Precum și vreun sifon pe care trebuia să-l umple după ce bifa operația... Parcă-și plomba o măsea. Așa dădea impresia. Operația era o chestie de rutină. Nu ținea neapărat să-l taie doctorii, dar cică așa e bine, așa-l sfătuiseră ai lui de la „Geamuri multe“ sau de la „Păduchele janghinos“.

De fapt, avea cea mai potrivită atitudine. Toți se îngrijorau când mă vedeau, se bâlbâiau, se pierdeau, spuneau numai prostii. Boala trebuie futută fix în gură.

L-am rugat să stea întins pe patul meu. A dat la o parte pătura aia rugoasă, scămoșată, și l-am invitat să se întindă. Așa procedează oricine înainte de operație, așa e bine, dracu' știe. Apoi am ieșit puțin pe hol, unde babele din saloanele vecine dădeau din hartane ceva de speriat. Una mă enerva în mod deosebit, una care traversa holul bătând aerul de parcă dorea să-și ia zborul. Călca doar pe plăcile albe de ciment. O superstiție, probabil. Mai mult ca sigur, iar nu echilibristică.

Nici pe capacele de canalizare cică nu e bine să calci. Ceasu' rău pisica treișpe. Am avut io un vecin, nea Pandele, despre care se zicea că este credincios. Orice îi spuneai el credea. Credea că în noaptea de Sfântu' Gheorghe joacă flăcări pe comori. Și a stat o dată la pândă să vadă flăcările alea și chiar a văzut ceva. Acu' nu pot să bag mâna în foc că nu era o poleială care sclipea în razele lunii. A săpat la locul cu pricina și n-a plecat cu mâna goală, cu ceva tot s-a ales. Bineînțeles că n-a găsit o comoară, dar a dat peste o sobă de fontă lux a-ntâia.

Deja îmi mai regăsisem umorul. Nu mă mai interesa unde sunt. Mă detașasem. Spitalul îți schimbă simțul umorului. Un umor cinic, crud. E altceva. Să te lauzi, știți ce bine mă simt, ce periculos sunt acum, pot chiar să merg singur la baie. În fond, pentru destul de mulți, spitalul e o comunitate ca oricare alta. O comunitate cu ritmul, cu temperamentul ei. Sau, mă rog, pentru mine spitalul nu va putea fi niciodată o comunitate, și așa mi se pare și normal, pentru că e nefiresc să vrei să-ți împărtășești boala cu ceilalți. Nimeni n-ar trebui să accepte că e bolnav. Alții își fac din boală un titlu de glorie.

Singura șansă de a supraviețui e nesimțirea, umorul gros, scârbos aproape. Fiecare apariție a bolii, fiecare semn pe care ți-l dă – un exercițiu de nesimțire. Să ignori, să nu-ți pese. Să nu mai simți nimic. Să nu mai pui la suflet.

L-am văzut pe unul tăiat pe burtă pentru un bypass și senzația a fost că trebuie să-i deschii operația ca pe un fermoar pentru a putea vedea ce are el acolo, cum merge operația, în ce stadiu de vindecare e.

Nu pot sta lungit în pat, în acea poziție îți vin tot felul de gânduri pe care nu ți le dorești. În picioare, e cu totul altceva. Din hol, calci pe un calorifer, te înalți puțin, mușchii spatelui se contractă, rana doare puțin, ustură al dracului, drena înfiptă în spinare hâncăie și, dintr-un salt precis, ajungi pe un acoperiș al Institutului oncologic unde muierile astea obișnuiesc să-și bea cafeaua. A patra sau a cincea, apoi se vaită că nu pot dormi. Ce v-am spus, esențialul e să poți să te vaiti. Că ciorile și vrăbiuțele încă de la 6... clopoței dinga-linga. Dacă i-ai luat omului dreptul de a se văicări, l-ai nenorocit.

„Dumneata nu cafea, nu țigară!“ Pe cuvânt că nu doresc nimic. Doar ceva frumos. Cum ar fi scrisoarea de la Maria.

Sorine,

Mă enervează cumplit pelerinajul tău prin săli de operație. Mai ales că nu vei putea veni cu noi în Deltă. Eu tot mai sper însă. Vorbește cu doctorul tău, tatăl lui Bogdan parcă, zi-i să te mai scutească de torturile astea medievale. Inchiziția nu poate scoate nimic de la unul ca tine, oricât s-ar strădui. Zi-le că buba ta e celestă, metaforică, deictică. Zi-le că ea nu se extirpă cu bisturiul lor steril. De fapt, nici nu trebuia să te duci la doctor, poate îți crește vreo aripă și proștii ți-o taie. Hai cu noi în Deltă și facem noi ceva farmece s-o convingem să te părăsească. O să o hipnotizăm seara pe plajă cu toții, o să o facem așa de nefericită încât va trebui să plece până la urmă. O să te spălăm pe urmă cu primul val de după răsăritul soarelui, te ungem cu scuipat de albatroși, o să te hrănim cu icre de sirenă și o să te răstignim exact trei secunde pe două raze perpendiculare de soare și gata, o să fii ca nou. Ce zici?

Maria

Trebuia să fiu în Deltă, trebuia să merg apoi în Moldova, iar eu stăteam aici să ascult lamentațiile lu' tovarășu' gradu'. Să-i ascult lamentațiile și s-o curtez pe doamna Aduța. E o obligație a membrilor acestui stabiliment s-o curteze. Curte penibilă.

Nu puteam să beau cafea. Astea probabil mă credeau vreun abstinent, mai ales că mă încânduisem cu tovarășu' gradu', a cărui nevastă era înscrisă pe la pocăiți, aranjase cu cineva din „lucrarea“ lor să vină să-l ridice pe bărba-su să-l spele. Mă rog, aici n-ar fi nimic condamabil, măcar se ajutau între ei.

Ieri plecasem cu tovarășu' gradu' să luăm ceva de-ale gurii. Tocmai la capătul lui 66. Făceam exact patru minute din cameră până

la capătul lui 66. Cronometrare el. Orice cronometra. Avea mania asta, să-și socotească fiecare clipă a existenței, s-o pună într-o ecuație. Să afle un ritm al existenței sale. Să nu lase mișcările lui zilnice la voia întâmplării. Și așa, în pantaloni scurți și-n tricoul asudat în care dormisem, plecasem să mă plimb prin Colentina. M-am plimbat prin cartierul ăla care, la urma urmei, tot un spital nedeclarat era. Să văd oameni care așteaptă autobuzul, oameni care mănâncă un ștrudel, se feresc de soare, caută umbra, oameni care își evită privirile, care sunt pur și simplu.

Am vrut să beau o bere, dar n-a mai intrat. Aveam în geantă, sub patul de spital, o sticlă de whisky pentru a îmbuna personalul medical de aici. Când m-am întors la tovarășu' gradu' care mă aștepta impacientat, cică pe unde umblasem că pierdusem masa de seară, i-am zis de sticlă, hai să-i facem felul, și din nou asta i s-a părut ceva absurd, nebunesc. El care-și aranja patul la milimetru când patrula doamna directoare pe culoar. Să nu vadă aia ceva neprincipial. El care toată viața fusese învățat să asculte de un ordin nu se preta la așa ceva. Deși pun pariu că, dacă doctorul sau măcar vreo asistentă de pe aici i-ar fi recomandat să se facă mângă, n-ar fi ezitat absolut deloc. Dacă-i ordin, cu plăcere.

Nu mi-au plăcut niciodată militarii. Nici ordinea. În patul meu e o vraște că-ți vine să-ți iei câmpii. Acolo probabil stă acum tipul cu sifoanele. Văd în curte o asistentă și mă bucur enorm că o văd. Ieri mă trezise cu termometrul. Să-mi pun termometrul. Mi l-a dat, apoi am tot așteptat-o să vină, să mă descoasă, să mă vait. Să mai stea cu mine. Sunt foarte multe asistente mișto. Alese parcă să-ți facă în ciudă. Era o asistentă cu carne suplă. Care vibra. O femeie frumoasă vibrează. Nu știam dacă a venit sau nu, m-a trezit și eram buimăcit total, dar m-am bucurat că era acolo. Apoi am așteptat-o degeaba s-o țin de vorbă, să stea cu mine. În loc, m-am trezit cu o băbătie acră și ofilită.

Am discutat după asta cu tovarășu' gradu' dacă e bine să râvnești la femeia altuia, conversații teologice. Teologie de pat de spital. Cum să nu râvnesc, ce i-aș fi făcut ăleia, bravam, mai mult pentru că el mă scotea din sărite cu cumpătarea și alte prostii. Așa îi băgase probabil în cap nevastă-sa. Îl îndoctrinase.

Discutam tot felul de prostii. Despre geniul versurilor. „Nu sunt prost și nici deștept/ Sunt ca orice om/ Mi-a ieșit o bubă-n piept/ Și nu pot noaptea să dorm“. Îi explicasem că fiziologicul determină absolut totul. Trăiri psihice și alte baliverne.

Adică, voia să spună autorul popular, nu mă preamăriți, nu-mi ridicați ode și alte alea pentru că am și eu un corp. Adică, fără fandoseli, versurile puneau o problemă esențială. Corporalitatea. Aproape de patimile lui Iisus, ca să revenim pe terenul unde tovarășu' gradu' dă randament maxim. Natura lui duală.

Foarte interesant cum se convertesc militarii la credință. Sau foarte normal. Îl înlocuiesc pe superior cu Iisus. Sau, înainte, îl înlocuiesc pe Iisus cu un mitocan cu grad mai mare.

Tovarășu' se certa cu toate asistentele. Nu-l credea nimeni că îi crește temperatura. Mai avea un termometru adus de acasă pentru verificarea vigilenței asistentelor. Le alegea slute pe alea cu care negocia. Nu era niciuna ca asistenta aceea care mă trezise.

Își pune termometrul când mergea la spălat. Înainte și după ce se bărbiera, înainte și după masă. Și variațiile îl îngrijorau. După mine, ar fi trebuit să aibă permanent un termometru înfipt în cur și să se verifice non-stop. Să-l studieze.

Pentru că nu-l credea nimeni, simțea că trebuie să facă temperatură din obligație. Din ambiție. Să-i dovedească asistentei că greșește. Că e cu adevărat bolnav. Cel mai bolnav. Ceilalți nu-s decât niște impostori. De-aia spun că doar dacă tu vrei să te faci sănătos te vei și face. Țsta chiar își dorea să aibă temperatură. Din spirit de contradicție.

Un profesor de-al meu îmi povestea înainte cu câteva zile să se prăpădească ce mare a fost Caragiale. Că el, profesorul, avea tot timpul temperatură, acasă când și-o lua avea întotdeauna peste 38, dar cum ajungea la medic, de frică, de emoții sau mai știu eu din ce cauză, temperatura scădea, ca în *D'ale carnavalului*. Exact cum îi trecea ăluia măseaua acolo când vedea cleștele. Și profesorul meu era extrem de fericit pentru că, în sfârșit, în ziua aceea în care îmi povestea avusese temperatură și la policlinică. Nu doar acasă. Deci nu se înșelase, chiar era bolnav. După asta, s-a prăpădit.

Tovarășu' gradu' le-a înnebunit pe toate asistentele, le întreba și pe ele, și pe mine ce are, până i-am spus, nu știu domn'e ce ai, că dacă știam te operam io. Pe cuvânt.

Ceva frumos în toată curtea asta unde pute a cadavru, unde o jigodie linge o pisică uscată, un hoit de pisică. Ambalaje putrede și iarbă vânată, arsă.

În libertate, când nu aveam ce face, mergeam să beau o bere cu cine știe ce tipi și tipe. La vârsta noastră ar fi trebuit să facem revoluții, să răsturnăm lumea cu fundul în sus, dar noi stăteam la o masă și-i așteptam pe barbari. Aș merge și acum să-i aștept pe barbari. Dacă-i spun lu' tovarășu' gradu', mă jupoaie. El se lauda că toată viața n-a băut mai mult de un kil de țuică. Și ce? Se legitimează prin ce n-a făcut. N-a fost la femei, n-a lipsit noaptea de acasă. Dar nici n-a făcut nimic cu tot timpul ăsta irosit. De când e aici, stă cu ochii în tavan și nu mă lasă nici să citesc. Cum mă vede citind ceva, începe să mă bârâie. Nu ascultă radioul. La ziare citește buletinul meteo. Utilitare.

Nu poate descoperi altceva. Așa sunt militarii ăștia, să se știe ei cu sarcina îndeplinită și restul nici nu mai contează.

O viață compusă din restricții. Să nu te uiți la TV, să nu bei etc. Orice religie ar trebui după mine să se întemeieze pe niște prescripții, pe ce trebuie să faci, nu pe ce nu. Să-ți dea ceva de făcut.

Spre deosebire de tovarășu' gradu', bunică-mea bea o ceașcă de țuică înainte de fiecare masă. Și e un personaj ceva mai simpatic.

Înainte să mă interneze, trecusem pe acasă. Bunică-mea nu știa nimic de boala mea. Ai mei nu-i spusese. Socoteau că e mai bine așa. Să nu știe. Dar n-am idee cum a simțit totuși ceva. Și m-a luat prin grădină să-mi arate cum a pus ea roșiile, castraveții. Ce muncise ea acolo. Era o grădină fără nicio buruiană, că se mirau toți vecinii. O grădină îngrijită ca o proză, fără bălării, fără cuvinte aruncate aiurea. Niciun anacolut printre brazde. Nicio ezitare. Nicio stângăcie.

Îmi arăta dovleceii zdraveni trântiți pe pământ de care era mândră, roșiile care stăteau să se pârguiască, roșiile copilite, bibilite, cartofii de pe care extirpase toți gândacii de Colorado. Făcea adesea asta când treceam pe la țară, dar acum parcă voia altceva. Când a terminat prezentarea, s-a oprit, și-a pus așa mâinile în șold și a zis ceva de genul: „Vezi? Să tot trăiești!“. Adică atât de frumoasă era grădina că îți trezea pofta de viață. Trăiești pentru că n-ai încotro, pentru că de-aia există viață. Nu știu exact dacă asta a fost replica sau doar așa mi-o închipui. Pare luată dintr-un film destul de siropos sau, în orice caz, nu îndeajuns de inteligent. Bunică-mea are obiceiul să se uite la telenovele și alte drăcii. Nu mai știu. Ce-i cert e că după asta m-a privit așa sigură, stăpână pe sine, și mi-a zis, lasă, mă, că o să găsești tu un leac pentru boala ta. Așa zic io, că trebuie să găsești. Pentru că așa se cade, pentru că altfel nici nu se poate. N-ai încotro. Pe cuvânt.

Citeam în spital *Zodia scafandruului* și dărdăisem de fericire când înțelesesem teoria aceea a masculinității castrate.

Zice acolo că nu există activitate care să-i confere bărbatului demnitate. Când văd prin parcuri sau la piață femei care târâie câte un mascul caricatural de un hartan nu pot să mă gândesc la altceva. Când îi pun să curețe cartofi, să spele varză, pare că le dau o utilizare.

Cum arată un astfel de specimen e bine de știut. Așa ca tovarășu' gradu', că tot îl am lângă mine. Cu carnea fleșcăită, ceva intermediar între țesut muscular și adipos. Grăsime și carne care se întrepătrund, cocoșat, ochi blegi și transpirați. Uite că ochii pot foarte bine să fie transpirați.

Și specimenul se remarcă prin aceea că poate vegeta oricât fără să se gândească la nimic. Nu-i place nimic, are reacții târzii. Nu poate sta în capul oaselor, ci se întinde și se revarsă ca o focă în orice teritoriu

ocupat, invadat de cărnuri. Chiar le cresc țâțe, burtă ca la gravide bărbaților de acest tip.

Nu li se acordă ocazia de a-și dovedi respectul de sine. Nu li se acordă decât sarcini mărunte, infime, să schimbe o chiuvetă proastă cu una și mai proastă furată de la slujbă. Sunt priviți de femei ca niște mecanisme. Îi pui undeva și funcționează. Sau nu. Dar de cele mai multe ori n-au de ales. Pe cuvânt.

Rămâne o problemă deschisă cum poate fi afirmată masculinitatea în condițiile astea. Nedelciu credea că doar devenind curvar printr-o sexualitate ieșită de sub control. Care să compenseze.

Sau ca paznicul ăla cu pistolul care se plimbă prin curte. Omul îmi face rău când îl văd cum își etalează arma. Atitudinea lui e tot un simptom al unei masculinități deficiente. Țștia nu sunt bărbați, răzeși. Cică au grijă să nu se strecoare țigani care să se travestească în pacienți, să-și pună o pijama și să ciordească din saloane.

Cretinul ăsta ar putea măcar să împuște ciorile, să-și dovedească bărbăția, dar cred că n-a tras un glonț în viața lui. L-am întrebat, aveți pistol, domn'e? Și e încărcat? Merge? Piedica aia, dacă se descarcă piedica? Un dialog absurd, care l-a flatat cu asupra de măsură.

De fapt, lumea asta e condusă de femei. Lumii noastre nu-i rămân decât proiecte casnice, gospodărești. Nu schimbi tu nimic, doar întreții. Aflare în treabă. Ți se dă ceva de făcut.

Era în jurul prânzului. Pe la două, două fără ceva, ne chema Sue Ellen la masă. Ca la cantina săracilor. Urla la vreun aparținător mai nesimțit care voia să se hrănească din alocația de hrană a bolnavului, îi explica măgarului că nu se cade și ne arunca în troacă ciorba aia indigestă. Mâncam ca să avem o activitate. Ca să avem un motiv să ne ridicăm din pat.

Pe Sue Ellen o chema Elena, dar, acum câțiva ani, o văzuse doamna Aduța cu o sticlă de lichior de la un pacient mai atent și, deși era mult mai stafidită decât consoarta lui JR, așa îi rămăsese ponosul, cum ar spune bunică-mea. Ar trebui să se ia de băut din obligație, pentru a se încadra în nume.

Când m-am întors în cameră, tovarășu' gradu' tocmai povestea despre năzdrăvanul lui de nepot. Puteam să ghicesc ce va spune în secunda imediat următoare. Aceași topică, aceeași frazare. Năzdrăvan. Pentru un om cu cancer la prostată, orice manifestare a vitalității pare amenințătoare. Te tuflești în așa hal că orice bucurie pare o agresiune la adresa ta, orice fapt de viață – epuizant. Te blegești în așa hal încât orice gest ceva mai energic îl interpretezi drept o dovadă clară de violență. Ca pe o amenințare la adresa ta, care

ești amorțit. Ieșit din timp.

Tipul, prietenul trompetistului, nu se așezase ceva mai comod. Văzuse teancul de cărți de pe noptiera mea și luase una așa, cu grijă, să nu se pricopsească cu niscai boleșnițe. Neconvins că ar putea cineva să citească atâta – și, în fond, la ce i-ar folosi asta? Îmi aduc aminte că fratele unui cunoscut scriitor român e vatman și se lăuda la fel că n-a citit nimic în viața lui. În fond, ce nevoie are? În față – tot bulevardul, acolo viață adevărată, nu în cărți. Cât vezi cu ochii, doar fapte de viață.

Dacă tovarășu' gradu' m-ar lăsa, aș vrea să scriu o poezie mică și simpatică. O poezie micuță și drăguță. De-aia scrii.

Scrii cu gândul să schimbi ceva. Întotdeauna se întâmplă asta. Sau măcar scrii cu gândul că *se va schimba*. E o diferență între cele două. Una majoră chiar.

Scrii pentru că te enervează ceva, scrii pentru a șoca, pentru a-i băga pe toți în mă-sa.

Scrii *pentru că*. Nu scrii *pentru a*. Și asta nu e bine. Nu scrii cu scopul de a face ceva. Doar ca să te opui. Să împiedici un anumit proces.

Scrii pentru că altceva nu știi să faci. Și tot sperî ca, din aglomerarea de voci, a ta să răzbată la suprafață.

Scrii ca să te dai mare. Să ai succes la gagici. Sau scrii pentru că nu ai succes. Scrii pentru că trebuie să pui în formă o chestie care deocamdată nu-și află sensul.

Scrii pentru că ai neapărat ceva de spus. Ești depozitar al unui mesaj. Sau doar îți închipui că ai fi. Îți dorești.

Scrii 6.000 de semne ca și cum ai face zilnic 30 de flotări. O ritmicitate exasperantă. Funcție aproape igienică a scrisului.

Scrii sperând că odată ai să izbutești să scrii bine. Să spui ce ai de spus.

Scrii ca să nu mai fii singur. Sau singură.

Scrii pentru că îți dorești să fii singur.

Scrii ca să asasinezi lumea.

Pentru că ești complexat sau pentru că ești valoros.

Ca să-ți dovedești că nu e deloc adevărat că ai fi stors.

Scrii, deși ți-e frică de ce ai putea scorni.

Pe tip l-a luat la operație și am rămas cu tovarășu' gradu', care îmi povestește din nou despre vara lui '69 când erau inundațiile acelea puternice și el a plecat în satul nevastei s-o ceară în căsătorie. Pe atunci era educatoare acolo în sat și încă nu o apucase pe panta asta cu religia. Încă nu. Probabil copiii o iubeau, îi aduceau mere și cadouri de 8 Martie.

Și atunci, de la Brașov, era să facă calea întoarsă. Așa i-a venit. Dacă se întorcea, îmi dădeam eu seama că n-ar fi cunoscut-o niciodată? Ar fi lăsat-o acolo educatoare și nu i-ar mai fi reproșat socrii că putea Paula să ia și pe cineva mai de soi. Era drum de 9 ore și el l-a făcut în 24. Prin șpăngi, prin fum, prin ploaie – știi cum ploua, cum luau apele totul? Mergea întocmai ca Ana lu' Manole. Atunci a văzut o femeie care dădea din lopeți din vârful patului. Și un câine zbârlit care tremura pe un acoperiș de șopron. Asta adaug eu din imaginație. Tovarășu' gradu' nu cred să fi văzut așa ceva.

Atunci Paula nu făcea atâtea pomeni, îmi spune. Mergea la biserică precum un om normal, după care nu știe ce s-a întâmplat. I-a spus, mai astâmpără-te, e păcat să trăiești ca un monah în societate. Să ții toate posturile. Uite, îmi zice, când o veni la mine să te uiți așa, mai cu fereală, la genunchii ei, să vezi ce genunchi are. De la rugăciunile alea, că nu se astâmpără, domnule, și acum îi spun nu mai veni în fiecare zi la mine, stai, odihnește-te. Știi că nici la nunta lu' văru-su n-a vrut să vină? Că nu permite doctrina lor să se distreze.

Și știi cum se strâng la biserică toți în jurul ei? Ca un roi de albine. Tovarășu' gradu' avea lecturi de anii '50 însușite coresponzător, de aici comparația. Mai nou, zice, doamna Paula s-a pricopsit pe cap și cu unul Iulian care pretinde că e student pe la teologie. Copil al străzii, l-am mai ajutat noi și uite că a ajuns student. Ăla se ține tot timpul după fusta ei, că i-am zis tu Paula, nu-i mai da nas, că ăla cine știe ce-și închipuie. Tovarășu' gradu' era gelos ca toți militarii.

Încercam să citesc, dar el începea iar. Avea un stil aparte de a relansa discuția. Cică, tu știi că din '85 io nu i-am văzut nici sânii la nevastă-mea? Nu mă lasă. Nici s-o sărut nu pot. Doar așa, pe obraji, că nu e conform dogmei, știi. Din '85, m-am văzut cu restricții, miercurea, vinerea, duminica, nu. În post, nu. După aia m-am îmbolnăvit.

Făcea niște ochi de obsedat. Și nici nu știam cum să-i sugerez că viața lui sexuală chiar nu mă interesa. Făcea pe mironosița, pe corectul, economul, dar din când în când trântea câte o poveste de o abjecție veselă din tinerețile lui că nu știai cum să reacționezi. Îmi povestea cum mergea el la restaurant și era acolo o chelneriță mișto prin patul căreia trecuseră toți colegii lui. Și dumneavoastră... nimic? Nuuuuu! Și asta avea o dambla, se culca cu toți bateriștii din formațiile care cântau în local. Cu absolut toți. Și odată un prieten al său i-a spus că a venit un baterist nou, care ei îi scăpase. O tachina. Și cum arată? l-a întrebat în timp ce încerca să treacă în revistă în minte toți toboșarii care fuseseră angajați prin local. Dacă-ți spun cum arată, te crucești! N-are mâini, n-are picioare. Asta nu se prindea. Și atunci cu ce dracu' bate? Cu pula, fă, cu pula!

Începe iar cu niște considerații tembele despre viață în general. Încerc să citesc, dar nu mă lasă.

Și-auzi ce zice Iulian ăsta, teologul, copilul străzii. Odată l-am luat deoparte și am încercat să-i spun mă, ești băiat mare, nu te mai ține după fusta lu' doamna Paula. Și el s-a răstit la mine, știi ceva, bre, io o iubesc pe doamna Paula! Și doamna Paula o să se mărite cu mine, bagă la cap! Auzi! Că o să se mărite cu el. Și i-am spus la Paula, nu-i mai da tu atenție, că ăsta e copil din familie destrămată, vai de capul lui.

Habar n-am ce comentarii să fac, dar tovarășu' gradu' continuă mimând detașarea. Și nu i-am zis vezi, mă, că băiatu' meu a făcut karate și dacă-i spun dă cu tine de toți pereții. Păi, nu? Atâta-i trebuie, să audă fi-miu și-l nenorocește. Îl calcă în picioare.

Între timp venise și tipul acela de la operație. A stat puțin, și-a tras răsuflarea, ca un om care isprăvisese o treboară de toată mâna. Avea un pansament la ochi. Peste el și-a tras niște ochelari de soare, și-a suflecat mânecile cămășii, și-a încheiat nădragii la prohab cu un gest dintr-o bucată și-a plecat până în Piața Progresul să umple sifoane. La capătul lui 102. Avea abonament. Așa zicea.

din volumul colectiv *Povestiri mici și mijlocii*,

Editura Curtea Veche, 2004

© Casa de Pariuri Literare

Lucian Dan Teodorovici

LUCIAN DAN TEODOROVICI (n. 1975) a publicat (selectiv): *Cercul nostru vă prezintă*: (roman, Polirom, 2002), *Celelalte povești de dragoste* (proză scurtă, Polirom, 2009), *Matei Brunul* (roman, Polirom, 2011; Premiul pentru proză al revistei *Observator cultural*, Premiul național de proză al *Ziarului de Iași*, Premiul „Augustin Frățilă“ etc.). A scris piese de teatru, a fost scenarist de televiziune și este autorul mai multor adaptări pentru scenarii de scurt/lungmetraje. A semnat, printre altele, împreună cu Vera Ion, scenariul filmului *Sunt o babă comunistă* (regia Stere Gulea, 2013), după romanul omonim al lui Dan Lungu.

După găște

Cineva ne-a furat într-o zi cele șapte găște pe care le lăsaserăm libere pe stradă. Pe strada noastră se aflau câteva petice de iarbă, iar sătenii își lăsau de obicei găștele sau rațele libere. Nu era o problemă, nu se amestecau între ele, găștele și rațele au spiritul ăla de turmă, sau cum s-o numi la pășări, stau grupate, fiecare după curtea în care au crescut împreună. În plus, poate pentru că țărani luau în calcul faptul că vreo găscă ori vreo rață nebună ar putea totuși să-și părăsească grupul și să plece aiurea, își însemnau proprietatea cu vopsea pe aripi. Ale noastre aveau un fel de virguliță roșie făcută cu vopsea pe aripa dreaptă, cam ca semnul celebru de la Nike, deși la vremea aia eu nu știam cum arată semnul Nike și nici bunicii mei nu cred că știau. Existau însă găște ce purtau câte o cruce albastră, altele o bulină galbenă. Sau chiar însemne trăsnite. Unul dintre vecinii noștri, spre exemplu, a pictat pe cele șaispe găște proprii câte un brăduț. Cu vopsea verde, desigur. Iar altul a stârnit indignarea vecinilor, printre care și a bunicii, pictând pe câte-o aripă a găștelor proprii câte un falus, cu vopsea maro. Bunica s-a supărat pentru că eu aveam numai opt ani și n-ar fi trebuit să văd așa ceva, prin urmare a făcut reclamație la miliție, alături de alți vecini. Și omul a trebuit apoi să smulgă penele celor opt găște înnobilate cu falus maro pe aripa stângă, iar în loc de asta le-a desenat, tot cu maro, pe aripile drepte, câte un pătrat. Ne-a urât vecinul ăla, întrucât pătratul nu spunea nimic, și lucrul ăsta îl enerva. Dar nu găsisese la repezeală altă idee, pentru că milițianul a dorit să-l asiste la toată operațiunea, adică la smulgerea penelor rușinoase și la repictarea pășărilor, iar totul s-a petrecut în cam jumătate de oră. Așa că vecinul n-a prea avut timp să găsească o idee mai inteligentă decât un pătrat, mai ales că era amenințat de o amendă serioasă, deși nu exista vreo lege care să interzică pictarea unui falus pe găște. Știu asta pentru că vecinul, în timp ce smulgea penele, spunea că vrea să vadă legea, iar milițianul îi explica, la început calm, apoi tot mai nervos, că în satul nostru el e legea. Iar la sfârșit chiar l-a înjurat și i-a arătat amenințător bastonul.

Bunicul a înjurat la rândul lui când a văzut că găștele noastre nu mai erau de găsit. Și a început să umble din casă în casă, căutându-le. Eu l-am urmat, mai mult din curiozitate, deși bunicul meu mă luase deoarecece își închipuise că, la vârsta de opt ani, am privirea mai ageră și pot observa lucruri pe care el, la șaiszeci de ani, nu le observă. Până la urmă, s-a dovedit cumva bine că bunicul mă luase cu el. Pentru că, în timp ce el intrase într-o curte a unui vecin, eu am rămas pe stradă,

bătând de pământ mingea ușor dezumflată pe care o luasem de-acasă pentru a nu mă plictisi în timpul căutării. Și, pe când bunicul meu vorbea cu vecinul în curtea căruia intrase, a apărut lângă mine un prieten știrb și cu buză de iepure. I-am spus că ne-au fost furate găștele și el mi-a zis:

— Cre'că sștiu cine vi le-a furat. Erau în colțul sstrăzii, a zis și a arătat cu mâna într-acolo. Ssi a apărut țiganul ăla care ne-a luat o dată mingea cân' jucam fotbal pe terenul de lângă gară, a mai spus el. Zău. Avea o vargă în mână ssi am văz't că vă mâna gâsstele în ssuss, sspre turnu' de apă. Adică nu sștiu dacă erau a' voasstre, da' erau însemnate ssi chiar m-am gândit că ce naiba, țiganii nu-ssi însemnează gâsstele.

Am intrat în curte după bunicul și l-am chemat repede afară. Bunicul mi-a zis să-l las în pace, că are de discutat cu omul, apoi i-am explicat că am prins un fir și și-a întrerupt brusc discuția cu omul și a ieșit afară. Iar prietenul meu știrb și cu buză de iepure i-a spus și bunicului aceeași poveste, ceea ce l-a enervat tare. După descrierea prietenului meu, și-a dat seama că-l cunoaște pe țiganul acela, era fiul nu-știu-cui.

Turnul de apă dădea fix către strada care ducea spre locul în care stăteau țiganii, undeva sus, pe deal. Nimeni nu prea avea curajul să meargă în zona lor, pentru că la vremea aia ei trăiau cumva în altă lume. Nici măcar miliția nu-i băga în seamă. Milițianul satului, care îl înjurase și-i arătase bastonul vecinului cu falusul pictat pe găște, spunea permanent că țiganii nu-s problema lui, că să-și facă miliție proprie dacă vor, el nu se bagă. Dar bunicului meu nu-i era frică, și asta pentru că avea mulți prieteni printre țigani, deoarece era controlor pe tren. Șef de tren chiar, așa i se spunea. Și-i dusesese de-a lungul vremii pe mulți dintre țiganii satului pe gratis în diferite direcții, iar ei îl respectau și-i spuneau când îl vedeau: „Să trăiți, dom' șăf!“. Îl respectau și pentru că îi lăsase fără bilet înainte, dar și pentru că încă mai aveau nevoie de el, întrucât mai avea câțiva ani până la pensie. Odată chiar, când dispăruse vaca unui vecin care-i era prieten, bunicul se dusesese în zona țiganilor de unul singur și venise înapoi cu vaca de funie, după numai vreo două ore. Țiganii îl respectau pe bunicul meu.

Acum înjura, pentru că era vorba de găștele noastre, nu de vaca unui vecin. Și mi-a zis să mă duc acasă, că el merge să aducă înapoi găștele. Numai că eu n-am vrut. Bunicul s-a enervat și pe mine, a zis că-mi dă două la cur de nu mă văd. Dar eu, pentru că-mi mai mersese și altă dată, m-am dus la el și l-am îmbrățișat așa, din lateral. L-am cuprins cu brațele în jurul burții și l-am rugat să mă ia cu el. Bunicul meu era topit după mine, așa că mi-a zis doar atât:

— Auzi? Te iau, mă mormolocule. Da' nu te miști de lângă mine,

că-ți iei zece palme la cur, nu două! Și nu zici nimic, nu te bagi în vorbă...

Adevărul e că bunicul nu mi-a dat niciodată nici măcar o palmă, nu două sau zece, cum se lăuda. Dar mă amenința încontinuu, iar mie, habar n-am de ce, uneori chiar mi-era frică. Mă gândesc acum că poate din cauza vocii lui. Bunicul avea o voce puternică și părea întotdeauna că va face tot ceea ce spunea că va face.

Am intrat în zona țigănească. Niște case prăpădite, pe care până atunci le văzusem numai de departe. Mirosea cumva ciudat până și pe stradă, un miros înțepător, de vechi și umed. Eu eram, trebuie s-o recunosc, uimit de ceea ce vedeam și mă gândeam cum o să mă laud tuturor prietenilor mei că am fost pe strada țiganilor și cum o să le povestesc ceea ce ei nu văzuseră niciodată. În același timp, eram mândru de bunicul meu, pentru că bunicii sau părinții altora n-ar fi avut curajul în ruptul capului să meargă acolo – și cu atât mai puțin ținându-și de mână copiii sau nepoții.

Undeva în față, pe partea din dreapta, am văzut adunați într-o curte câțiva bărbați și câteva femei. Credeam că mergem acolo, pentru că bunicul meu se tot uita la ăia pe măsură ce ne apropiam. Dar chiar cu o casă înainte, bunicul meu s-a oprit în fața unui gard din șipci vechi, în mare parte putrezite, rupte, multe lipsă, și a scos cârligul de la porțița mică. A intrat în curte trăgându-mă după el. În curte, în loc de câine, era un porc cam slab, care scurma cu râțul chiar sub tocul ușii. Ușa stătea și ea strâmbă, ținându-se într-o balama, iar porcul tot dădea cu râțul sub toc și ușa se zgâlțâia, părând c-o să cadă dintr-un moment în altul. Bunicul i-a tras un picior porcului, care a guițat, l-a privit, dar nu s-a mișcat din loc. Și atunci bunicul i-a mai tras un picior. Porcul s-a dat deoparte guițând din nou, iar mie mi-a venit să râd, pentru că era cumva comic porcul ăla. Părea să se uite nervos la bunicul meu de la vreo doi metri, acolo unde se dusesse. Apoi bunicul a bătut cu pumnul în ușa aia care abia se ținea în balama, iar eu chiar am crezut un moment c-o să se dărâme. Nu s-a dărâmat, s-a deschis. Și în cadru a apărut un țigan cu puțin păr alb care-i ieșea de sub pălărie și a spus:

— N-apoi...

Iar bunicul meu l-a salutat.

— Să trăiești, i-a zis.

— A, a făcut țiganul bătrân. Să trăiești matală, dom' șăf!

Apoi a tăcut și l-a privit pe bunicul, iar bunicul părea cumva încurcat, nu știa cum să înceapă.

— N-apoi? a făcut țiganul.

— Ah, a spus bunicul, nu ieși puțin să stăm de vorbă?

Țiganul s-a uitat spre curtea de-alături, în care se vedeau bărbații

și femeile, a dat cumva din cap, și-a scos pălăria și a îndreptat-o, după care și-a pus-o din nou pe cap și l-a privit iarăși pe bunicul.

— Ies, a zis.

Bunicul s-a dat deoparte, țiganul bătrân a ieșit și a tras ușa după el, apoi i-a arătat bunicului un butuc pus orizontal, pe care să se așeze. Bunicul s-a așezat, m-am așezat și eu lângă el. Iar țiganul bătrân s-a uitat în jur, căutând ceva din priviri, și a văzut butucul ăla pentru lemne, care avea un topor lângă el. Și pe butuc, dar și pe lama toporului erau urme de sânge, însă țiganul bătrân s-a îndreptat într-acolo și a adus butucul lângă butucul nostru răsturnat, după care s-a așezat așa, direct pe sângele de pe butuc, în fața noastră.

— N-apoi, a zis el, care-i treaba, dom' șăf? Că n-ai venit de șucar la mine, nu?

— Nu, a dat din cap bunicul. Aveam treabă și pe-acasă.

— N-apoi?

— Auzi, uite, s-a scărpinat bunicul în vârful capului, cineva mi-a zis ceva de băiatu' tău.

— N-apoi?

— Eu am vreo șapte găște, a început bunicul. Și azi nu le-am mai găsit.

Brusc, țiganul bătrân s-a încruntat. Și-a pus mâna în cap, pe pălărie, și-a dat-o jos.

— Cineva mi-a zis că l-a văzut pe băiatul tău cum le mâna încoace.

Țiganul bătrân s-a ridicat. A dat așa, din mâini, cumva a „ce naiba să fac“, iar într-o mână, cum spuneam, ținea pălăria. Apoi a trântit pălăria aia în praful de pe jos. Și atunci porcul slab s-a apropiat de pălărie cu râțul, mirosind-o. Iar țiganul bătrân i-a tras porcului un picior în burtă, dar așa, cu toată setea, și porcul s-a îndepărtat suferind și guițând de mama focului. După care omul a intrat în casă.

L-am privit pe bunicul meu, l-am tras de mânecă pentru a-l face să se uite la mine.

— Ce-i? l-am întrebat. De ce-a plecat în casă?

— Taci, mi-a zis bunicul.

Și imediat ce a spus asta, ușa aia care abia se ținea în balama s-a mișcat iarăși, iar de după ea a apărut țiganul bătrân trăgându-l de haine pe țiganul acela care ne furase mingea când jucam fotbal pe terenul de lângă gară. S-au oprit în fața noastră, iar țiganul bătrân i-a tras cu sete o palmă după cap țiganului tânăr.

— Aoleu, dadă! a urlat ăla. Ce mă caftești?

— Pizda mă-tii dă candriu, i-a zis taică-su, găștele care le-ai manglit era a' lu' dom' șăf! Futu-ți gura mă-tii! Alea le-ai luat?

Și i-a mai ars o palmă peste ceafă și un șut în fund. Eu începusem să mă cam sperii, așa că l-am strâns tare de mână pe bunicul meu,

apoi am simțit că și bunicul meu mă strânge de mână și m-am liniștit.

Țiganul bătrân a continuat să-l lovească pe fiul lui, iar ăla tot țipa și-i zicea: „Nu mai da, bă dadă!“. La un moment dat, între două lovituri, m-a privit așa, cu ură, de mi-a înghețat sufletul în mine și din nou l-am strâns de mână pe bunicul meu, iar el mi-a răspuns și m-am liniștit. Până la urmă, țiganul bătrân s-a răcorit sau a obosit, cert e că i-a mai tras un pumn după ceafă țiganului cel tânăr și l-a trimis în casă. Apoi s-a șters de sudoare pe frunte, s-a uitat în jur, a scuipat, s-a aplecat, și-a luat pălăria și a venit iarăși lângă noi, așezându-se pe butucul mânjit de sânge.

— N-apoi, a zis, nu știam, dom' șăf. Asta-i, ce să fac acu'?

— Păi, a spus bunicul, să mi le dai înapoi și uităm.

Țiganul și-a pus pălăria pe cap, cumva necăjit.

— Ți le dau, a mormăit el. Da-s numa' cinci.

— Care numai cinci? Păi, tocmai ți-am spus că am șapte.

— Atâta aveai, a zis țiganul bătrân. Să mor eu c-atâta aveai.

— Și-atunci?

— N-apoi, atunci... Eu am tăiat două, că nu știam că-i a' tale, dom' șăf. Uite, a arătat el în josul butucului pe care stătea, le-am tăiat.

Sângele proaspăt mânjise butucul și-n josul lui, iar țiganul bătrân ni-l arăta cu degetul, ca probă, și noi priveam așa, urmărindu-i degetul.

— Două? a zis bunicul meu cumva mirat.

— De un' să știi, morții mă-sii! a spus țiganul bătrân, apoi s-a uitat spre casă: Nu i-oi lua io gātu' lu' ăla!? Apoi iarăși spre noi: N-am știut, dom' șăf. Fumeia ne-a făcut friptură și zupă, înc-ard pă cuptor.

— Din două? a repetat la fel de mirat bunicul meu.

Țiganul bătrân a dat iar din mâini.

— Dac-ereau...

Bunicul a oftat.

— Păi, a zis el, le iau pe astea cinci. Și rezolvăm cumva cu alelalte două.

Începusem să mă bucur cumva, mai ales că pe chipul ăluia din fața noastră se vedea că-i pare rău și eram convins că o să se rezolve cumva toată povestea. Numai că, exact pe când începusem să mă bucur, din curtea vecină, aia în care erau mai mulți oameni, au început să se audă niște țipete. Și am privit toți într-acolo. Bunicul meu, ridicându-se puțin și uitându-se peste capul țiganului bătrân. Eu, pe lângă țiganul bătrân. Iar țiganul bătrân, întorcând capul.

În curtea cealaltă, doi țigani vânjoși îl târau pe-al treilea, care era bătut bine. Se vedea și de la distanță, erau vreo treizeci de metri între noi, dar se vedea destul de bine că era bătut. Și-apoi, ăia doi care-l cărau l-au lăsat să cadă în praf. Unul dintre ei s-a aplecat și i-a rupt cămașa de pe el. Iar celălalt a scos un bici din acelea cu care se mânau

caii și-a început să-i ardă țiganului căzut cu biciul pe spate. Eu m-am speriat tare în momentul ăla. Și pentru că, aplecându-mă în lateral, a trebuit să las din mîna mea mîna bunicului, am căutat-o repede și am strâns-o. Bunicul meu mi-a zis atunci:

— Auzi, tu ce te uiți? N-ai la ce să te uiți? Ia uită-te la porcul ăsta.

Porcul stătea liniștit lângă butucul nostru, cu râtul ridicat, mirosind prin aer. Țiganul bătrîn de lângă noi s-a ridicat și i-a spus bunicului meu:

— N-apoi, hai mai așa, că nu-i treaba noastră.

Și a tras butucul mînjit de sânge lângă peretele casei lui.

— Ah, a spus bunicul meu, dacă ne dai găștele, noi plecăm. Și vorbim pe urmă cum ne socotim cu alea două.

— Șezi, dom' șăf, a zis cumva blînd țiganul bătrîn. Că n-ai nimerit tocma' bine. Nu-i dă ieșit în uliț-acu', cu niște găște pe car' să le mîni.

Atunci bunicul s-a ridicat și el și m-a tras de mînă lângă perete, sprijinindu-se. M-am sprijinit și eu.

— N-ai o țigară, dom' șăf? l-a întrebat țiganul bătrîn pe bunicul meu imediat ce s-a așezat iarăși pe butucul lui.

— Am, a spus bunicul.

Și a scos un pachet de Mărășești, din care a luat o țigară și i-a dat-o țiganului bătrîn. Apoi și-a vîrât și el una între buze. Bunicul meu nu fuma. Adică fuma tare rar, mai bine zis. Dar avea la el un pachet de Mărășești, din care mai trăgea câte-o țigară. Când era cazul. Și nu era, așa cum spuneam, de prea multe ori cazul. Pe urmă, după ce i-a dat țigară celui care stătea pe butuc, a scos și un pachet de chibrituri din buzunar, și-a aprins Mărășeștiul lui, apoi a dus chibritul aprins către Mărășeștiul țiganului bătrîn. Și au început să fumeze.

— Da' ce-i acolo? a întrebat bunicul arătînd spre curtea vecină.

De-acolo se auzeau plesnituri de bici și urletele celui biciuit.

— N-apoi, d-ale noastre, a spus țiganul bătrîn.

M-am aplecat puțin și m-am uitat iarăși în curtea vecină. Țigărua căzută continua să-și ia bice pe spate și urla.

— Nu-i treaba mea, a continuat el. Neamurile lui îl caftesc. Dacă-i prost, așa-i trebe, a mai spus.

Bunicul mi-a tras capul lângă el.

— Ce faci? N-ai la ce altceva să te uiți? Uită-te la porc, mi-a zis.

M-am uitat la porc. Țigărua venise lângă țiganul bătrîn, care i-a dat așa, din șezut, un picior.

— Hacana, i-a spus porcului și a scuipat spre el. Hacana-n crucea mă-tii!

Apoi a mai tras un fum de țigară, iar porcul s-a îndepărtat.

— Da' ce s-a întîmplat? a insistat bunicul.

— Dacă-i gagi, a spus țiganul bătrîn. Îi copilu' aici-șă, dom' șăf,

nu-ți pot zăce. A fo' judecat.

— Zi, a spus bunicul. Că copilu-i mare.

— N-apoi, ce să zăce. Dacă nu și-a ținut belengheru-acasă! I-a fo' dă mingeac și s-a dus gagiū' la cordit.

— Aha, a făcut bunicul, iar eu n-am înțeleș nimic. Și l-au judecat, așa? N-are voie omul să i se facă poftă de...

Și a făcut așa, un semn.

— N-apoi, are! a spus țiganul bătrân. Da' nu cu fumei măritate d-a' noastre...

— Aha, a spus bunicul, iar eu am început să înțeleg vag cum stă treaba. Și l-au prins?

— Mai rău, a zis țiganul bătrân. Dacă-i prost! S-a matolit cu câteva sticle de mol și s-apucat să zăcă. Cică-i una de șap'spe ani, n-a zăs care. N-apoi, și noi avem patru fumei măritate de șap'spe ani, atâta tot. Ale' patru d-acolo.

Țiganul a arătat cu degetul. Bunicul s-a aplecat în față. M-am aplecat și eu. În cadrul ușii erau patru femei, într-adevăr, care se uitau la cel de pe jos. Nu plângeau, nu erau speriate. Doar stăteau așa. Iar cel de pe jos nu mai urla, doar era întins acolo și se vedea, chiar de la distanță, că-i plin de sânge.

— Niciuna n-a zăs că ea-i. Ș-acu-l bat neamurile fumeilor și neamurile lui să zăcă el. Nu zăce, nu-ș' dă ce. Io-aș zăce, că doară n-o s-apăr mingeacu' pă pielea mea. Da' el îi prost. Îl bat până zăce.

— Și dacă nu spune, ce pățește? Cât îl bat?

— Până zăce.

— Apoi, și dacă nu zice? Îl bat până-l omoară...

— N-apoi, năcazul lui. Dacă-i prost și nu zăce.

— Și ea ce-ar păți dacă s-ar afla cine-i?

— N-apoi! a făcut țiganul bătrân și a dat din mână. Eh, a mai zis el. Noi avem o lege. O spânzură bărba-su cu mâna lui.

— Aha, a făcut bunicul.

— Nu-i treaba noastră, a spus țiganul bătrân și a aruncat Mărășeștiul, călcându-l apoi cu pantoful lui rupt. Da' nici nu poți să ieși acuma cu găștele.

A plescăit țiganul bătrân și a dat din cap.

— Nu-ș' de ce dracu' nu zăce. Da' nu-i treaba noastră, nu?

— Nu, a acceptat bunicul meu.

— Noi trebe să rezolvăm cu găștele ale' două.

— Păi, a spus bunicul, eu îți zic așa: îl trimiți pe băiatul tău să-mi lucreze-n câmp două zile de fiecare găscă. La cartofi.

Țiganul bătrân și-a luat iarăși pălăria în mână. S-a scărpinat în cap.

— Îi leneș...

— Leneș-neleneș, eu spun c-așa ne împăcăm, a dat din umeri

bunicul meu.

— Patru zile? a întrebat țiganul.

— Da.

— Mai ai o țigară?

Bunicul a scos iarăși pachetul de Mărășești. A luat o țigară și i-a întins-o țiganului bătrân. Apoi și-a scos din buzunar și pachetul de chibrituri, a aprins un băț și l-a apropiat de țigara dintre buzele celuiilalt.

Eu m-am aplecat iarăși în față. Ția doi vânjoși l-au ridicat pe țiganul căzut la pământ. Acum îl târau spre casă. L-au așezat lângă perete, în picioare. Dar țiganul a alunecat și a căzut în fund. Apoi a căzut în lateral, ștergând peretele, lângă picioarele celor patru femei care stăteau în cadrul ușii. Unul dintre țiganii vânjoși i-a ars celui căzut un picior în burtă, iar celălalt l-a lovit cu sete în plină figură. Am închis o clipă ochii, așteptând să aud țipetele ăluia, dar n-am auzit nimic. Apoi i-am deschis și am văzut că primul țigan vânjos, cel care-l lovise cu piciorul în burtă, a scos un cuțit și le-a zis ceva femeilor, plimbând cuțitul prin fața lor. Ele s-au speriat și s-au ferit puțin, dar n-au răspuns nimic. Apoi, țiganul vânjos a aruncat cuțitul în aer și l-a prins tot de mâner, dar invers, cu lama în jos. Și s-a aplecat spre țiganul căzut la picioarele femeilor.

— Nu te uita încolo, mi-a zis bunicul! Ce naiba faci? Uite porcul ăsta ce prost e.

M-a tras de haină spre el. Porcul se trântise lângă butucul răsturnat și acum se freca de el cu spatele. Eu eram cam speriat și nu m-am distrat deloc privindu-l. Dar l-am privit în continuare, în tăcere, pentru că bunicul meu nu mă lăsa să mă uit spre curtea vecină.

Țiganul bătrân n-a mai zis nimic. Și-a fumat Mărășeștiul privind în pământ. Doar din când în când mai plescăia așa, printre buze, și mai scuipa. La un moment dat, a început să tușească horcăit și eu m-am uitat la el. Îi juca mărul lui Adam într-un mod ciudat, pleca în sus pe gât, revenea, pleca iar în timp ce tușea. De parcă era o bilă care-i aluneca sub pielea bătrână: sus-jos-sus-jos. Parcă era ceva viu, de fapt. Un șoarece prins sub covor. Și, după ce a terminat de tușit, i-a mai cerut bunicului o țigară, iar el i-a mai dat una, făcând exact aceleași gesturi ca mai înainte. Și țiganul bătrân și-a fumat și a treia țigară în tăcere. Doar din când în când mai întorcea capul și privea spre curtea cealaltă. Apoi, după ce a aruncat mucul celei de-a treia țigări, s-a ridicat și i-a spus bunicului meu:

— Cre-că poți să pleci, dom' șăf. Hai să-ți dau găștele.

S-a ridicat, iar bunicul l-a urmat spre coteț. Am vrut să vin și eu. Dar bunicul meu m-a oprit cu mâna.

— Tu stai aici, mi-a spus. Stai cu porcul, că vin imediat.

Numai că porcul dispăruse undeva. Ușa de la casă era larg

deschisă și am bănuir că porcul intrase în casă, pentru că în altă parte nu avea unde să fie. Și-atunci, am făcut un pas, îndepărtându-mă de perete, și m-am uitat în curtea vecină.

Acolo nu mai era însă nimeni. Cel puțin, nu în picioare. Era doar țiganul bătut, atât. Stătea lungit în fața ușii. Ceilalți plecaseră. Am făcut câțiva pași, apropiindu-mă de gardul spre curtea vecină. Țiganul bătut era plin de sânge pe față, acum vedeam clar. Și nu numai pe față. De la jumătate în sus era brăzdat tot cu linii roșii, avea sânge închegat pe tot corpul. Unul dintre picioare îi era vârat sub el, cumva nefiresc. Și stătea singur acolo, așa, nemișcat. Mai atent nu l-am putut privi, pentru că găștele găgăiau mânate de bunicul meu, iar el a strigat:

— Ce naiba faci acolo?! Ți-am zis să rămâi cu porcul lângă casă.

— Da' porcul nu mai e, i-am spus.

Bunicul s-a uitat și a văzut și el că porcul nu mai era în curte. În spatele bunicului venea și țiganul bătrân. Bunicul ținea o vargă în mână și mâna găștele, iar alea găgăiau și nu se-ncolonau cuminți spre ieșirea din curte. Așa că m-am dus într-o parte și mi-am ajutat bunicul să le mâne cum trebuie.

— Lasă c-o să vezi tu ce palme-ți ard la cur că nu m-ascuți, mi-a spus el.

Țiganul bătrân a deschis poarta și găștele au ieșit în stradă. Am ieșit și eu după ele, iar bunicul s-a oprit acolo, în fața porții, și i-a strâns mâna țiganului bătrân.

— Rămâne așa, pe patru zile, cum ne-am înțeles, a spus bunicul.

Țiganul bătrân a dat din cap că da.

— Îmi pare rău, dom' șăf, i-a zis. Să nu te superi, că nu știam că-i a' tale.

— Lasă, că nu-i chiar de supărare, a spus bunicul. Uităm.

— N-apoi, să trăiești, dom' șăf, a spus atunci țiganul bătrân.

Bunicul l-a salutat ducând două degete la tâmplă, apoi a început să mâne cele cinci găște pe stradă. Am mers tăcut și eu, în lateral, când într-o parte, când în alta, ca să n-o ia găștele noastre aiurea. Apoi am ieșit din zona țigănească, iar în fața noastră a apărut turnul de apă. Și-abia atunci bunicul meu mi-a vorbit.

— Ce-i, mă mormolocule? mi-a zis.

Așa-i plăcea lui să-mi spună, mormolocule.

din volumul *Celelalte povești de dragoste*,

Editura Polirom, 2009

© 2013 by Editura Polirom

Alex Tocilescu

ALEX TOCILESCU (n. 1977) a absolvit Studii americane și Istorie modernă la Universitatea din Frankfurt. A publicat: *Eu et al.* (proză scurtă, Polirom, 2005), *Carne crudă* (roman, Brumar, 2007) și *Standard* (proză scurtă, Paideia, 2009). Împreună cu Luca Dinulescu a format în 2010 trupa Aeroport. După câțiva ani de jurnalism, în prezent lucrează în publicitate.

Cat's Avenger

Muzica: Peter Gabriel, Prodigy, David Bowie

Stăteam pe balcon fumând niște țigări și ascultând Astral Weeks, și chiar așa și simțindu-mă, când am auzit de jos, din stradă, un fel de urlete și un mieunat teribil. Am aruncat o privire de control și am văzut nici mai mult, nici mai puțin decât patru puști la vreo 12-13 ani care chinuiau un pisiu: îl trăgeau de coadă, dădeau cu un băț în el, îl aruncau în fața unor maidanezi osoși, iar îl trăgeau de coadă etc. Nasol lucru. Îmi era clar că trebuia să intervin.

Mi-am pus pardesiul, am înfundat în buzunare cheile, portofelul, șase pachete de țigări și două brichete și am pornit pe scări în jos. Locuind la etajul unu, am ajuns în stradă în doar patru minute. Copiii erau tot acolo. Pisiu, și el. Joaca lor imbecilă continua. Îi cunoșteam pe puști, îi chema pe toți patru Nicolae Popescu. Nu erau rude. M-am apropiat de ei învârtind o măciucă.

— Bă, lăsați pisica-n pace? i-am întrebat.

— Da' numa' ne jucăm cu ea, a răspuns unul dintre ei, cel mai bou.

— Da' acum vreau EU să mă joc cu ea, i-am explicat.

— De ce?

— N-auziți bă să lăsați dracului pisiu că vă rup în bucăți?! am urlat, aprinzându-mi totodată trei țigări.

Popeștii își dădură seama că nu era de glumit și o luară la fugă strâmbându-se la mine.

— O să vin la părinții voștri, le-am strigat în urmă, după care am luat pisiu în brațe și am pornit către casă. Bietul animal tremura, sângera, se pișa pe el, vomita, făcea ca toți dracii. Ajuns în casă, l-am spălat, l-am reparat, i-am dat de mâncare, i-am pus o coroană de aur pe cap, l-am așezat pe o pernă de mătase și m-am dus la magazinul de la colț să cumpăr câteva lucruri de care aveam nevoie. Apoi m-am îndreptat spre apartamentul primului Popescu, situat într-un bloc la fel de urât ca acela în care locuiesc eu. Am străbătut holul blocului, care duhnea a păstrăv mort, și am intrat într-un lift șubred și plin de inscripții porcoase, care m-a transportat la etajul trei. Popescu locuia la apartamentul 11. Am sunat. Mi-a deschis un bărbat de înălțime, greutate și, evident, inteligență medie.

— Ce doriți? a zis.

— Bună ziua, domnule Popescu, mi-am început calm discursul. Mă numesc Tocilescu, locuiesc în blocul vecin și am venit să vă spun

că l-am văzut pe fiul dumneavoastră chinuind un pisoi. Cred că ar trebui să stați de vorbă cu el, să-i explicați că comportamentul său lasă de dorit. În fond, animalele...

— Adică ai venit la mine numai pentru asta?

— Da.

— Pentru că fi-miu s-a jucat cu o pisică?

— Da. Nu s-a jucat, a bătut-o.

— Și ce să-i fac?

— Aș sugera să îi explicați lui Nicolae că nu este frumos să chinuie animale.

— Da' pe dumneata ce te privește, domn'e? E copil, nu a făcut nimănui niciun rău...

— Păi tocmai, că a făcut, pisoiului...

— Ei, și? Ce, dumneata nu mănânci animale?

— Mă dau bătut, am zis după ce am stat câteva secunde pe gânduri. Logica dumneavoastră este imbatabilă. La revedere.

Am părăsit blocul pe același drum pe care venisem și am intrat în următorul. Alt hol, acesta mirosind a lemn putred, alt lift, dar cu aceleași inscripții porcoase, care m-a ridicat de data asta la etajul șase. Am sunat la ușa apartamentului 34. Mi-a deschis alt domn Popescu, asemănător cu primul.

— Ce vrei? s-a răstit la mine. Din apartament se auzea un meci de fotbal, la televizor. Se mai auzea și vocea tare, de mitocană, a unei femei. Doamna Popescu, am presupus. Țipa la cineva.

— Domnul Popescu? l-am întrebat pe cel pe care îl aveam în față.

— Da. Ce e?

— Am venit să vă comunic că l-am văzut astăzi pe fiul dumneavoastră chinuind o pisică și vreau să vă rog să vorbiți cu el și să îi explicați că nu este etic să...

— Du-te domn'e de-aici! a țipat omul la mine.

— Mda, bine, mă duc, am zis întorcându-mă către lift.

— Ia, ia stai puțin, nu ești cumva ăla care bate la tobe toată ziua? m-a întrebat.

Eram.

— Păi și tu vii la mine și-mi zici cum să-mi educ copilul? Păi nu ți-e rușine...

Popescu a continuat să vorbească mult timp după ce ascensorul pornise în jos. Îl auzeam urlând:

— Nenorocitele, pun mâna pe tine... fi-ți-ar mă-ta... puțin bun-simț...

M-am îndreptat abătut spre blocul următor, identic cu cele dinainte. Oamenii nu voiau, nu puteau, nu știau să înțeleagă vorbele mele înțelepte. Am sunat la ușa celui de-al treilea Popescu; o plăcuță aurie lipită pe ușă mă anunța că individul este profesor. Așa scria:

„Prof. I. Popescu“.

Mi-a deschis, spre mirarea mea, un domn îngrijit, aparent simpatic și deschis la minte, deși cam blazat, după cum trăda inscripția de pe ușă.

— Bună ziua, mi-a zis zâmbind. Cu ce te pot ajuta?

— Bună ziua, domnule Profesor Popescu. Mă scuzați că vă deranjez...

— Nu face nimic...

— Dar am venit la dumneavoastră pentru că azi, întâmplător, l-am observat pe fiul dumneavoastră chinuind o pisică și mă gândeam că poate ați putea fi atât de drăguț încât să-i explicați că acest comportament este, din păcate, absolut greșit.

— Chiar este? a întrebat retoric Popescu. Dar intră, să stăm de vorbă.

Am intrat. Popescu m-a poftit să iau loc într-un fotoliu, mi-a dat o scrumieră în care am pus cele patru țigări pe care le țineam între degete și mi-a oferit o cafeluță pe care am acceptat-o cu plăcere.

— Sunt profesor de filozofie, m-a anunțat așezându-se pe o canapea și aprinzându-și și el o țigară.

— Aha.

Îmi era clar că dacă începe așa îmi va zice în continuare ceva ce, după părerea lui, nu voiam neapărat să aud.

— Da. Și vezi tu, tinere, eu am o concepție mai specială despre educația copiilor.

— Îhâm...

— Și anume: educația consistă din două părți: cea spirituală și cea intelectuală. Din a doua categorie fac parte cunoștințele care pot fi căpătate doar prin învățătură, cum ar fi științele naturale, istoria, literatura, geografia...

— Aha.

— Din prima categorie, cea a educației spirituale, fizice și sentimentale, fac parte cunoștințele empirice.

— Adică? am întrebat aprinzându-mi alte trei țigări. Popescu deschise o fereastră.

— Adică nu poți învăța un bărbat sau băiat cum să iubească o femeie. Spiritual vorbind. Asta află el singur. Sau, ca să-ți dau un exemplu mai clar: când Nicu s-a jucat prima dată cu focul – nu mai știu câți ani avea, cred că patru –, nu l-am oprit. I-am zis doar că dacă o să pună mâna în foc o să îl doară. Și exact așa a fost. Și a învățat deci singur că focul poate fi neplăcut.

— Înțeleg, am zis, dar, scuzați-mă, care este legătura cu pisica?

— Ei, vedeți, asta cu animalele este iar un lucru pe care trebuie să-l învețe singur. Eu nu pot decât să îi spun că pe animale le doare, dar până nu AFLĂ el acest lucru din propria-i experiență nu am ce

face. Cândva, o pisică îl va zgâria, sau va fi mușcat de un câine, Doamne ferește, dar asta e, eu nu am cum să intervin. Pot doar să îi spun ce se va întâmpla sau ce se întâmplă, dar nu îl pot opri.

— Hm, da, am zis încurcat. Bine, dar dacă el știe deja că pe animale le doare și le chinuie din răutate?

— În viziunea mea despre lume nu există răutate, a spus înțelept Popescu, există doar cunoștință și necunoștință.

— Da, am zis ridicându-mă, cred că înțeleg. Mulțumesc, dar acum trebuie să plec.

Popescu mă conduse la ușă.

— Sper că fiului dumneavoastră nu îi va trece niciodată prin cap să chinuie un tigru, i-am spus în loc de rămas-bun ciudatului profesor de filozofie.

Mai rămăsese un Popescu. Un ultim hol de bloc, acesta mirosind a hoit de cioară. Niciun lift, deoarece ultimul Popescu locuia la parter. Am sunat la ușă. Apartamentul unu. Mi-a deschis o femeie la vreo 30 de ani, cam spălăcită, dar pe undeva frumoasă. La ochi, la cur, la gură, nu știu. Blondă. Vopsită.

— Bună ziua, am salutat-o. Doamna Popescu?

— Da, bună ziua, a răspuns.

— Mă numesc Tocilescu, locuiesc în blocul de vizavi și aș dori să vorbesc cu soțul dumneavoastră.

— Oh, a zis femeia oareșcum tristă, nu am soț.

— Adică sunteți necăsătorită? m-am mirat eu.

— Adică sunt văduvă.

— Scuzați-mă, nu știam. Atunci aș dori să vorbesc cu dumneavoastră.

— Da, desigur, intrați.

Am intrat. Apartamentul era mobilat de mântuială, pereții erau cojiți, era clar că femeia nu stătea prea bine cu banii.

— Este vorba despre băiatul dumneavoastră, i-am zis.

— Da? Ce-a mai făcut?

— Păi a chinuit un pisoi împreună cu alți băieți, și vreau să vă rog să stați de vorbă cu el despre asta. Știți, mie-mi plac animalele, mai ales pisicile – de fapt numai pisicile –, și m-a întristat să văd niște copii atât de lipsiți de inimă, cum să vă zic...

Femeia a început să plângă.

— Știți cum este să crești singură un copil? a întrebat printre lacrimi.

— Nu, nu prea.

— Mai ales un băiat... nu vrea să asculte de mine, i-am mai zis și eu, lasă dragă pisicile în pace, că l-am mai văzut și eu, nu te mai ține cu golanii ăia, mai bine stai în casă, uită-te la televizor, pune mâna pe o carte... dar băiatul nu ascultă, și eu fac și eu cât pot, dar am și eu

serviciu, vin la șase acasă, el e pe stradă cu ceilalți băieți... nu știți cum e! Și cum vorbește cu mine, și sunt totuși mama lui... zău, nu știu ce să mai fac cu el... uneori îmi vine pur și simplu să-mi iau câmpii, să-l las la bunici și să plec, dar nu pot, e totuși copilul meu... i-ar trebui un tată, și mie mi-ar trebui un bărbat...

— Dacă asta e tot ce trebuie, se rezolvă numaidecât, am zis.

Am aruncat țigările pe fereastră și i-am aplicat doamnei Popescu un sărut interminabil. Mai-mai să leșine biata femeie, de bucurie, de fericire, de plăcere.

— Unde este băiatul? am întrebat-o.

— Vai, ce sărut... e în camera lui (arătă cu mâna înspre o ușă), se uită la televizor...

Am intrat în camera puștiului, care se uita la niște animate japoneze. Văzându-mă, s-a albit la față și s-a ridicat.

— Domnul Tocilescu! a exclamat.

— Fii atent, Nicolae, i-am zis. În curând s-ar putea să ai un nou tătic, adică pe mine.

— Aoleu!

— Exact. Maică-ta gătește bine?

— Ăăă... da, cred că da...

— Perfect. De mâine, nu mai ai voie să te joci cu Popeștii.

— Dar...

— Și nici la animate japoneze nu mai ai voie să te uiți. Tom și Jerry sau nimic, e clar?

— ...

— Și până marți citești cel puțin două cărți. Un Mishima și un Evtușenko. Sau i-ai citit deja?

— Nu...

— Bine. A, și asta e pentru pisoii, l-am anunțat dându-i un brânci în gură și spărgându-i buza de jos. Ai înțeles?

— Da, domnule...

— Bine, pa.

Am ieșit din cameră plin de voie bună. Doamna Popescu urmărise discuția din pragul ușii.

— Ce om ești! a zis plângând de fericire. Ce om tare și bun! Cum... nu știu, dar m-am îndrăgostit de tine de cum te-am văzut!

— Și eu de tine, am asigurat-o. Ai ceva împotrivă dacă mă mut aici? Eu stau la unu, dar am preferat dintotdeauna parterul.

— Nu, sigur, vino, vino chiar acum!

— Asta o să și fac. Mă duc să-mi aduc țigările. Și tobele. Și pisiul. Și ce mai am prin casă. Ah, da, și trebuie să schimbăm mobila și să renovăm. Chem mâine niște meseriași. La pat ești bună?

Popeasca se înroși.

— Pe vremuri, în tinerețe, eram... dar de-atunci... a trecut atâta

timp fără...

— Ei, hai, ești încă tânără, am liniștit-o. Apropo, cum te cheamă?

— Ana.

— Ana? Un nume frumos. Bine, plec, mă-ntorc pe la 11. Pregătește patul, îmi plac cearșafurile curate. Deși oricum le vom murdări. Ai o cheie pentru mine?

Îmi dădu o cheie. Am sărutat-o încă o dată, și mai abitir decât prima oară, și am ieșit, lăsând-o să se bucure de norocul chior care mă scosese în calea ei.

Când m-am întors cărând strictul necesar pentru primele zile, femeia mă aștepta îmbrăcată într-un *negligé* atât de vechi și de prăfuit încât aproape că mi-au dat lacrimile. Pe copil îl încuiase în camera lui. Am luat-o în brațe, am dus-o în dormitor, am aruncat-o pe pat și așa mai departe.

După vreo cinci ore, când ea adormise cu un zâmbet cât casa pe buze și eu citeam un Dashiell Hamett, mi-am adus aminte de ceva. M-am ridicat ușor din pat și am scos din buzunarul pardesiului o cutiuță dreptunghiulară cu un buton roșu la mijloc. Am apăsat pe buton. S-au auzit niște explozii înfundate în apropierea nu chiar imediată. Erau apartamentele celorlalți trei Popești, în care depusesem cantități nu tocmai neglijabile de C4, un exploziv plastic. Nu degeaba făcusem armata la geniști. Ieșisem locotenent. M-am întors în pat și am citit în continuare. Ana m-a îmbrățișat.

— S-a întâmplat ceva? a întrebat adormită.

— Nu, nimic.

— Credeam c-am auzit ceva.

— Nu. Poate se joacă niște copii.

— Da, poate, a zis îmbrățișându-mă și mai strâns.

Am mângâiat-o pe cap și am întors pagina. Ajunsesem la capitoul 13. Se numea „The Emperor's Gift“. Am pus un semn de carte și am stins lumina. PISOIUL dormea torcând într-un colț al camerei, pe o pernă de mătase cu fir de aur.

Veceul

Pe Shuoke Inamura îl trecea căcarea. Mai erau douăzeci de minute până la închiderea bursei, îi indică ceasul din colțul stânga-jos al ecranului din fața lui.

Închiderea bursei însemna că Shuoke își încheiase ziua de lucru.

Shuoke lucra la Nyumichi International Brokerage, o firmă de brokeri, după cum arăta și numele, din Tokyo.

Shuoke era chiar broker.

Lucra la un calculator, degetele îi zburau pe tastatură mai ceva decât unui Count Basie sau Claudio Arrau.

Pe ecran apăreau diverse prescurtări și cifre. Shuoke le citea și apăsa pe taste.

Cam așa:

Ecranul: MLT 5 1/4 GUO 22 2/3 PLP 7 1/8 RNK 0 4/5 ZVU 19 5/8 IOM 47 2/5 UNC 8 4/5 WPA 3 1/3 FRQ 67 2/3 RZZ 51 3/5 TMM 1 3/4 ALP 9 7/9 BEO 2 2/3 etc.

Shuoke: BUY SELL BUY BUY SELL BUY SELL SELL SELL BUY SELL SELL BUY BUY SELL BUY BUY BUY SELL SELL BUY SELL SELL BUY SELL BUY SELL SELL

Etc.

Shuoke lucra într-o încăpere uriașă, împărțită în 40 de încăperi mai mici. Împărțirea se făcea cu ajutorul unor paravane din plastic alb.

Un minut, spuse ceasul.

SELL, spuse Shuoke.

Opt secunde.

SELL BUY BUY BUY SELL

Zero.

Shuoke se încălță – lucra desculț –, își puse o geacă, înșfăcă un rucsac descusut de sub birou și o privi pe Suki.

Suki lucra la computerul vecin. Era o fată dulce și purta în momentul în care Shuoke se uită la ea un tricou mulat pe corp. Nu avea sutien, și Shuoke îi admiră țâțele rotunde și îndrăznețe, cu sfârcuri mici și tari. Pe tricou scria „The Bigger The Better“.

„I want to fuck you, Suki“, gândi Shuoke, care era îndrăgostit de ea.

Gândea uneori în engleză, un fel de exercițiu la modă.

„You're welcome“, gândi Suki, dar Shuoke nu observă.

— Pa, Suki, zise Shuoke cu voce tare.

— Pa, Shuoke, răspunse Suki cu o voce ca margarina.

Shuoکہ porni către metrou.

Din care coborî zece minute mai târziu. Părăsi stația și făcu primii din cei 194 de pași care o despărțeau de blocul său. Într-un copac cîrpea un animal. O pasăre. Shuoکہ o remarcă dezinteresat. Ajuns la bloc, îl salută pe portar – un bătrîn necruțator care critica vestimentația oricui („Femeile din zilele noastre“, îi zisese într-o seară lui Shuoکہ, „se îmbracă ca niște curve. Se și poartă ca niște curve. Pe vremuri...“) – și urcă cu liftul trei etaje.

Shuoکہ locuia într-un apartament scump și mare (adică mare pentru el). Un living, un dormitor, o bucătărioară (*kitchenette*) și o baie cu cadă și veceu. În respectiva baie și intră Shuoکہ. Se spală pe mâini și se așeză pe veceu, care era probabil cel mai scump obiect din apartament. Un Kigano Ito VXA-T 1800. Un monstru sacru al veceurilor, costase 8.600 de dolari și avea:

- douăzeci de programe de tras apa și șters la cur;
- nouăzeci de voci;
- procesor de patru gigahertzi;
- program de autocurățare cu trei viteze;
- program de autodezinfecție;
- creier electronic;
- fohn cu zece viteze;
- treizeci și șase de perii de șters curul;
- analiză instantanee a căcatului;
- încălzire automată a scaunului;
- suprafața scaunului variabilă, imitând/simulând catifea, lemn, metal, plastic, piatră, lână, blană, hârtie și alte nouăzeci de suprafețe;
- o sută de parfumuri pentru cur;
- memorie pentru zece programe individuale;
- siguranță pentru copii;
- joystick;
- internet;
- mp3 player;
- multisurround;
- diverse alte funcții, pe care Shuoکہ nu le prea cunoștea.

Pe acest veceu deci, pe acest produs de vîrf al tehnologiei nipone, pe acest Ferrari sau Rolls Royce sau Lamborghini al veceurilor, pe acest magnific triumf al geniului uman, despre care se spunea – se șusotea – că îl folosea însuși împăratul Japoniei și la al cărui eveniment de lansare fuseseră prezenți Hidetoshi Nakata, fotbalist, Takuma Sato, pilot de Formula 1, Tomoyasu Hotei, interpret de muzică rock, și Takeshi Kitano, regizor de film, pe acest veceu se așeză fericit Shuoکہ Inamura.

- Bună ziua, Shuoke, îi spuse veceul cu vocea lui Robert DeNiro.
- Bună, Vincent, răspunse Shuoke.
- Cum îți merge?
- Merge, merge.
- Și? La birou ceva nou?
- Nu, zise Shuoke și căzu pe gânduri.
- Vincent tăcu și el o vreme. Apoi întrebă:
- Ce e cu tine?
- Hm? Nu, nimic.
- Hai, zi.
- Ți-am povestit de fata aia de la birou...
- Suki?
- Da.
- Și?
- Cred că sunt îndrăgostit de ea. Sau poate vreau doar s-o fut. Nu știu. Îmi place.
- Și? Ce vrei să faci?
- Nu știu, asta e problema.
- Păi, îți place de ea?
- Cam da.
- Și ei îi place de tine?
- Cred că da. Flirtează cu mine, cel puțin.
- Și atunci? De ce n-o inviți undeva?
- Unde?
- La fotbal, eventual.
- Shuoke mergea la meciurile lui FC Tokyo.
- Crezi că ar merge cu mine?
- De ce nu?
- Fetelor nu prea le place fotbalul...
- Atunci invit-o altundeva. Dacă zici că e drăguță...
- Nu știu. Poate că ai dreptate, poate ar trebui s-o invit la fotbal.
- Foarte bine.
- Shuoke se căcă și Vincent îl spală cu un jet cald.
- Să fac o analiză? întrebă.
- Nu, lasă. N-am mâncat mai nimic astăzi.
- Atunci mănâncă ceva. Omul gândește mai bine cu stomacul plin.
- Da, o să-mi fac o supă, zise Shuoke. Chiar acum.
- Bine. Vorbim mai încolo.
- Da. Pa.
- Pa, Shuoke.

Shuoke turnă trei sute de mililitri de apă fierbinte într-un castronș de plastic pe a cărui etichetă scria Miamiam – Instant

Noodle Soup – China's Best. Trebuia să aștepte trei minute până când supa era gata și în acest timp se gândi la fotbal, sport care începuse să-l fascineze în cei doi ani petrecuți la Amsterdam, unde făcuse un master în economie.

„Mă duc să descopăr Europa“, le spusese părinților când se hotărâse să plece.

„Mă duc să descopăr drogurile și femeile“, le spusese prietenilor.

Într-o oarecare măsură, reușise toate cele trei lucruri.

Nu descoperise chiar Europa, dar măcar văzuse Olanda – Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Eindhoven.

Fumase toate felurile de iarbă accesibile legal în Amsterdam, dar fusese oarecum dezamăgit de ele. O bere avea asupra lui un efect considerabil mai mare.

Iar femeii avusese vreo patru, toate curioase să afle cum fute un japonez.

Cel puțin așa credea Shuoke.

Și aflaseră.

După patru luni de stat acolo, începuse să se plictisească. Fumase iarba, văzuse orașele, futuse femeile. Ce mai era de făcut?

Un prieten olandez îl luase la un meci, Ajax-Heerenveen. Și ceva făcu „clic“ în capul lui Shuoke.

Plonjoanele lui Lobonț, nonșalanța lui Chivu, pasele lungi ale lui Snijder, driblingurile interminabile ale lui Van Der Vaart, șuturile lui Ibrahimovic, uralele suporterilor, toate astea îl scosese din minți.

„De-aia am venit în Europa“, îi spuse prietenului la ieșirea din stadion. „Ca să devin un microbist.“

Mersese în următoarele luni la toate meciurile lui Ajax, își cumpărase un tricou cu numărul 10 și un fular pe care scria „Ajax Forever“. Își făcuse chiar și prieteni (sau cel puțin cunoștințe) printre fani. Poate pentru că era singurul japonez din tribune, bănuia el.

La un meci cu Feyenoord cineva făcu o glumă, pe care Shuoke de altfel o aștepta.

— De ce nu ții cu fasciștii de la Feyenoord? întrebasese cineva.

— De ce să țin cu ei?

— Păi, nu joacă Ono, compatriotul tău, la ei?

Shuoke își pregătise răspunsul de mult.

— Dar ce, tu ții cu fasciștii de la Lazio? i-o trânti cineva.

La Lazio juca Jaap Stam.

Celor din jur le plăcu de Shuoke.

Olandezilor le plăceau străinii care se pricepeau la fotbal. Și care mai știau și olandeza.

În anul acela, Ajax câștigă campionatul, drept care Shuoke se îmbătă crunt.

În anul următor, la fel.

Apoi Shuoکہ se întorsese în Japonia și, în principiu, adio fotbal. Vedeă meciurile lui Ajax la televizor, se transmiteau prin satelit, dar nu era același lucru. Există o mare diferență între fotbal la televizor și fotbal pe stadion, știa Shuoکہ.

Pe stadion mergea la FC Tokyo, dar iarăși nu era același lucru. Puțini spectatori, un fotbal de calitate net inferioară celui european, nicio vedetă după plecarea lui Amaral. În plus, echipa se tăvălea pe undeva pe la mijlocul clasamentului. Ar fi putut merge la meciurile lui Verdy Tokyo, unde măcar juca Patrick Mboma, dar ăla era un club pentru proști și snobi, nu pentru fanii sportului. FC era singurul club din ligă care nu avea mascotă. Care nu era condus și organizat ca un club de baseball. Care nu vindea absolut orice produs, de la afiș la ceas deșteptător, de la chitară la linguriță de mâncat ouă fierte, cu fețele mediocrilor jucători sau cu emblema clubului pe el.

Shuoکہ se gândi că Verdy era Manchester United și FC era Manchester City.

Apoi se gândi că supa era gata.

Apoi se întrebă dacă Suki va accepta invitația.

„Probabil că da“, își zise. Femeilor japoneze le plăcea fotbalul. Urlau ca niște lupoaice în călduri când intrau jucătorii pe teren.

„Probabil că sunt excitate sexual“, gândi Shuoکہ.

„Apropo de sex“, își zise, „oare Suki n-o să creadă că o invit la meci ca să mă culc cu ea?“.

Pe de altă parte, oriunde ar fi invitat-o, tot despre sex ar fi fost vorba.

Dar pe de altă parte, despre sex era vorba mereu, continuă Shuoکہ. Nu poți vorbi cu o femeie fără să te gândești la sex.

Din momentul în care îi zici „bună ziua“, începi să te întrebi dacă te-ai culca cu ea, dacă s-ar culca cu tine.

Îi ceri unei secretare bilanțul lui Panasonic Corp, dar timbrul vocii tale spune „Îți stă bine rochia asta. Ne furem diseară? Nu? Luna viitoare, la serbarea firmei?“. Chiar dacă femeia are 40 de ani și trei copii. „Trei copii?“, îți zici în gând, „cumva și vreo fată cam de 15-16 ani?“.

O întrebi pe o vânzătoare în supermarket unde e raionul cu legume și de fapt zici „Zău că ai cei mai frumoși sâni din Tokyo“. Sau cei mai frumoși ochi. Sau dinți. Sau cel mai frumos păr. Sau buric.

Mda.

Hm.

„Asta e“, își zise Shuoکہ și sorbi o gură de supă.

Trei-patru zile mai târziu – sau poate într-o joi –, Shuoکہ o întreabă pe Suki ce face sâmbătă.

— Pentru că, îi zise el, am putea merge la un meci de fotbal

împreună, dacă te interesează, FC joacă cu Verdy, pe Ajinomoto.

Suki șovăi.

„Auăleu, sper că nu-i pe stop“, gândi Shuoke în japoneză, pentru că nu știa cum se spune „a fi pe stop“ în engleză.

„Oh, bine că nu-s pe stop“, gândi Suki ușurată, tot în japoneză, din exact același motiv ca și Shuoke.

„And I hope she doesn't hate soccer“, își continuă Shuoke gândul.

„Soccer... what a silly idea. At least it's not baseball“, se împacă Suki cu propunerea lui Shuoke.

— Sigur, mi-ar face mare plăcere, zise ea.

— Și poate bem ceva după aia, se avântă Shuoke.

— De ce nu?

Drept care sâmbătă, la ora 12:28, Shuoke se afla în dreptul blocului în care locuia Suki, nu departe de el, în sudul orașului.

Stadionul era în Chofu, la vreo 20 de kilometri de Tokyo.

Iar Shuoke venise la Suki cu mașina, o Toyota Opa nu foarte nouă, sperând că gestul avea s-o impresioneze, pentru că de obicei tokyoșenii își dădeau întâlnire unde aveau treabă și ajungeau acolo cu metroul.

Înainte de a merge la Suki, Shuoke curățase mașina pe dinăuntru cu un aspirator. Pe dinafară era curată, pentru că stătea de obicei în garaj. Nu că lui Shuoke nu i-ar fi plăcut să conducă, dar nu prea avea unde să meargă cu ea. Ce-i drept, părinții lui locuiau în Kyoto, dar îi vizita rar. De fapt, de când se mutase la Tokyo, adică de un an și jumătate, nu fusese decât o singură dată în Kyoto. Shuoke nu le ducea dorul, și nici ei lui, se pare.

Shuoke sună la interfon. „Vin imediat“, se auzi vocea lui Suki. Shuoke se privi în ușa de sticlă în fața căreia stătea. Purta jeanși negri Levi's, un tricou Boss negru, un blazer negru, tot Boss, și la toate astea adăugase niște mocasini Tod's, negri și ei. Iar în haine se afla un tip arătos, un metru optzeci și trei înălțime, păr negru tuns scurt, ochi negri, liniștiți, fața colțuroasă, buze subțiri. Asta era Shuoke.

Care își aprinse o țigară.

Pe care aproape că o scăpă dintre degete când apărură Suki.

Pentru că arăta trăsnet, din punctul de vedere al lui Shuoke.

Purta un pulover alb cu guler pe gât, o fustă până deasupra genunchilor, neagră, și cizme negre de piele întoarsă.

Arăta extraordinar.

Extraordinar.

După părerea lui Shuoke, arăta mai bine decât însăși Miss Japonia sau, mai bine zis, mai bine decât își imagina Shuoke că arăta Miss Japonia, pe care n-o văzuse niciodată.

„Ce picioare, ce sâni, ce talie, ce față!“, gândi Shuoke zguduit. La birou, Suki purta de obicei niște pantaloni largi, buni de stat pe scaun.

Dar acum fusta lăsa să se înțeleagă că așa picioare, sau cel puțin așa genunchi și glezne, mai rar.

Shuoke se gândi la pești morți, ca să nu i se scoale.

Apoi se gândi că Suki se îmbrăcase așa pentru el. „She’s dressed to kill, she’s dressed to kill ME“, gândi Shuoke, aproape fericit. Ar fi vrut s-o ia de braț, să urce cu ea în apartamentul ei și s-o fută trei zile la rând, chiar dacă asta ar fi însemnat să-și ia concediu. Dar își dădu seama că unele convenții trebuie respectate, așa că o salută prietenește, aproape colegial, și îi deschise portiera.

Așezându-se la volan, Shuoke o mai privi o dată pe Suki și realiză că ea era două personaje; de la talie în sus era o colegă de birou, o femeie serioasă (Shuoke interpreta albul puloverului ca pe un semn al purității, iar gulerul pe gât îi inspira respect, cine știe de ce), iar de la talie în jos era o curvă.

Dur cuvânt, dar folosit de însuși Shuoke în gând. „Whore.“ Adică curvă.

Fără să știe însă că Suki chiar dorise să aibă acest efect asupra lui, pentru că de vreo doi ani de zile era absolut nefcută.

Pe drum, Suki îi povesti lui Shuoke că mai fusese o dată la un meci de fotbal.

— Da? Și de ce nu mi-ai spus? întrebă Shuoke.

— Am uitat.

— La ce meci ai fost? Cu cine?

— Păi m-a luat o prietenă cu ea, a jucat FC cu Real și ea era îndrăgostită de un jucător, un spaniol frumușel cu părul negru, nu mai știu cum îl cheamă.

— Raul?

— Poate, nu mai știu.

— Adică i-ai văzut pe Real și ai UITAT? exclamă Shuoke.

— Da, nu mai... de ce, ești gelos?

— Nu, de ce aș fi? mormăi Shuoke.

— Ba ești gelos!

— Puțin. Cum, i-ai văzut pe Zidane, Roberto Carlos și Ronaldo și ai uitat?

— Haha, ești gelos!

Suki se amuză, dar pentru Shuoke era de neînțeles. „Așa-s femeile“, își zise, „nu înțeleg nimic. Pentru ea, Zidane e probabil un francez cu chelie“.

Dar cum Suki arăta minunat, Shuoke trecu peste chestia cu Zidane.

De altfel, ajunseseră la stadion.

Meciul se termină, după cum și era de așteptat, cu 1-0 pentru

Verdy, gol înscris de Patrick Mboma cu capul după un corner bătut de Kazuki Horamoto. Suki țipase la fiecare fază ca o isterică, spre nedumerirea lui Shuoke. Pentru că Suki nu numai că nu avea habar ce este offside-ul, dar nu știa nici măcar de ce se bate o lovitură de colț sau că mingea este repusă în joc prin aruncare cu mâna după un out. Totuși, izbucnirile ei mai mult îl amuzară pe Shuoke, pentru că meciul era în rest deosebit de plictisitor. Din când în când, Shuoke trăgea cu ochiul la picioarele lui Suki și perspectiva de a o fute cândva – după câteva ore, spera el – îl excita din cale afară.

După meci, Shuoke propuse să mănânce ceva. Știa un restaurant bun chiar în Chofu și merseă acolo. Și mâncară.

Și în acest timp Shuoke își scremu creierul, pentru că nu avea nici cea mai mică idee ce să facă.

Situația era următoarea: el voia să se culce cu Suki cât mai curând.

Dar pentru asta trebuia să facă ceva.

Să spună ceva.

Dar ce? Își ieșise din formă de mult. Uitase jumătate din ceea ce știuse despre femei. Și nu știuse niciodată prea mult. Care era pasul următor? Nu putea să-i spună: „Auzi, Suki, nu vrei să ne fute?” Nu, nu putea, pentru că nu-i stătea în fire să fie mitocan. Chiar dacă ar fi știut că ea ar zice „da”, nu ar fi întrebat. Shuoke era un tip căruia îi plăceau subtilitățile în dialogurile cu femeile, dar deocamdată mintea îi mergea în gol. Comandă o înghețată, sperând că o să îl învigezeze spiritual.

Dar pula.

Nimic.

Și nici să se dea bătut nu putea, pentru că era mult prea sigur că Suki voia să fie futută.

Așa și era. Dar ce era de făcut? De zis? Nu știa. Îi venea să plângă de furie, de neputință.

Și, colac peste pupăză, Suki zise ceva.

— Poftim? întreabă Shuoke, care era adâncit în gânduri.

— Ce facem acum? repetă Suki.

— Oh, aaa, ce propui? răspunse Shuoke cu o întrebare, dându-și palme interioare peste creier.

— Mergem la un film?

Pentru Shuoke, „mergem la un film” era echivalentul lui „hai să ne fute”. De aia nici nu-i trecuse prin cap (adică îi trecuse, dar... timiditatea, buna educație...) să întrebe el primul. Nu, Shuoke ar fi preferat ceva subtil, sau ceva romantic, sau ceva inteligent. Însă, neavând inspirație, acceptă propunerea lui Suki, deși i se păru oarecum vulgară. „Mai bine decât nimic”, își zise.

— Sigur, mergem. Ai idee ce rulează în oraș? Sau ai vreo dorință

specială?

— Nu, dar vedem noi, râse Suki.

— Vedem, râse și Shuoke, după care îi făcu unui chelner un semn discret. Peste câteva secunde, omul apără cu nota de plată. Shuoke își scosese deja sub masă cartea de credit și, înainte ca Suki să poată face sau zice ceva, i-o înmână chelnerului, care dispără cu cartea la fel de repede cum apăruse cu nota.

— Mersi, zise Suki.

— EU îți multumesc, răspunse Shuoke.

Chelnerul cel rapid îi înapoie cartea de credit și Shuoke și Suki se ridicară de la masă. Shuoke își pipăi buzunarul drept de la pantaloni. Cheile mașinii erau încă acolo, la 13 centimetri sud-vest de pulă.

Cinematograful la care merseră era în centrul orașului, dar Shuke găsi un loc de parcare fără plată la 30 de metri de intrare. Avea un noroc aproape proverbial în privința locurilor de parcare.

Cinematograful era de fapt un Multi-Cine-Movie-Plex, un colos de beton și sticlă cu 34 de săli. Hotărârea să meargă la un film de groază japonez despre un puști de doisprezece ani care este violat de un grup de zece adolescente. Zece ani mai târziu, puștiul devine un psihopat și se răzbună crunt pe gagici. Decizia pentru acel film nu le căzu greu. Shuoke se gândea că Suki se va speria, îl va lua de mână, el o va îmbrățișa, apoi și ea pe el, iar într-un târziu se vor săruta. Cam așa gândea și Suki, deși filmele de groază nu prea o speriau. Cumpărarea bilete de la un automat colorat și le băgară în alt automat colorat, care le deschise ușa sălii și le ură vizionare plăcută.

În continuare, totul decurse cum trebuia; la prima scenă dură, Suki tresări și apucă mâna lui Shuoke, acesta i-o strânse, apoi, când ea se sperie din nou, o îmbrățișă, și ea sări peste următorul pas și îl sărută pe Shuoke, cu limba, cu dinții, cu totul, îi luă mână și o puse pe genunchiul ei, iar Shuoke, recunoscător, o mângâie între picioare, și se mai sărutară și pipăiră câteva minute, după care Shuoke șopti: „Hai la mine“ și Suki, topită și încă topindu-se, spuse: „Hai“.

Shuoke manevră mașina prin oraș ca un nebun, cu 80-90 km/h. Pe drum – care li se păru amândurora incredibil de lung, deși îl parcuseră în nici 10 minute – nu scoase niciunul niciun cuvânt. Shuoke, pentru că era un șofer prost și trebuia să se concentreze, iar Suki, pentru că nu prea avea ce să zică, și nici nu voia să strice atmosfera. Magia.

Shuoke parcă în garajul subteran de sub blocul în care stătea și o târî pe Suki în lift, unde o sărută și îi băgă, ca mai-nainte, mâna între picioare. Ascensorul ajunse înaintea lui Shuoke la destinație, adică la etajul trei, și Shuoke se năpusti, trăgând-o pe Suki după el, către ușa apartamentului său, pe care o deschise cu mâna tremurândă. Odată

întrați, își continuă goana până în dormitor, unde se aruncară euforici în pat. Shuoke pipăi după telecomanda de la stația stereo, apăsând pe butoanele POWER, PROGRAM, 1, PLAY, REPEAT. În CD-player pusese de dimineată, anticipând situația în care tocmai se afla cu Suki, *Love Deluxe*, albumul lui Sade din 1992, care include și superhitul *No Ordinary Love*.

— Începuse deja să-și dea jos puloverul și i-am zis: „Stai, nu încă“. Am întins-o pe pat, tremura toată, avea un fel de convulsii, aproape că m-am speriat. Am întins mâna înspre ea și, când i-am atins piciorul, am tras o rafală de spermă în chiloți. „Nu face nimic“, mi-am spus, „noaptea-i lungă“. Bun, am început să-i mângâi piciorul, adică laba piciorului, după aia pulpa, genunchiul, coapsa. I-am atins chiloții și a tresărit ca mușcată de șarpe, gemând și urlând: „Ia-mă, Shuoke, hai, fute-mă, te rog, fute-mă, bagă-ți pula-n pizda mea, umple-mă de spermă, te rog, Shuoke“. „Nu încă“, am zis, băgându-mi mâna sub chiloți și mângâindu-i pizda, care era umedă bine. Mi-am retras mâna și i-am dat jos puloverul sărutând-o, înecându-mă cu limba ei aproape. Am lins-o pe gât, transpirase, avea un gust de sare, de mare, după care i-am scos sutienul (avea catarama în față, ce practic!) și am început să-i ling țâțele. Făcea ca toți dracii, pe bune, m-a zgâriat pe ceafă, mă mai doare și-acum. Probabil că avea zeci de orgasme în timpul ăsta, și nici măcar nu începusem bine. I-am dat jos fusta și chiloții și am pupat-o pe părul pubic, lingând-o apoi ușor, ca pe o înghețată. Pizda ei avea gust de trandafir, și...

— Poate miros, îl întrerupse Vincent.

— Ce?

— Avea miros de trandafir, nu gust, trandafirii nu se mănâncă, se miroso.

— Bine, miros. OK, deci am lins-o-n pizdă, lingeam, lingeam, ea avea orgasme, unul după altul, la un moment dat mi-a scos pula și-a luat-o la gură, am umplut-o instantaneu de spermă, curgea din mine ca șampania la Formula 1, dacă știi, ne-am lins și supt unul pe altul cam o oră, mă durea limba, mă durea gura, slobozul curgea în continuare, inundam camera, m-am întors și mi-am înfipt pula în pizda ei și am futut-o, am futut-o, am futut-o, și ea pe mine, după care iarăși eu pe ea, și din nou ea pe mine, urlam amândoi cuvinte porcoase, „pulă“, „pizdă“, „sloboz“, „fut“, era infernal, ne-am futut ore în șir, până pe la nouă dimineăta, când chiar nu mai puteam, am adormit îmbrățișați, ne-am futut într-o nebunie, efectiv, n-am mai trăit așa ceva...

— Blub, gâlgâi Vincent.

— Ce-a fost asta? se sperie Shuoke.

— Îmi lasă gura apă.

— A-ha-ha-ha-ha-ha-ha-ha, râse Shuoke, chiar căcându-se de râs.

Relația dintre Shuoke și Suki continuă, adâncindu-se chiar; evident, amândoi se asigurau reciproc de zeci de ori pe zi că se iubesc, că nu pot trăi unul fără celălalt, că una-alta. Dar știau prea bine că esențialul, miezul, dulceața, era sexul, și fiecare se întreba cum putuse trăi atâta vreme fără.

Cine știe.

Cum după puțină vreme făcuseră deja tot ce se poate face cu o pulă, o pizdă, două guri și două cururi, trecură la jucării. Într-un sertar din dormitorul lui Shuoke fu înființată o colecție care conținea vibratoare, dildouri, pompe, vagine, inele de pulă, un fel de bile de băgat în pizdă, alte bile mai mici de băgat în cur, degete anale, cătușe, sfori, uleiuri, lubrifianți, creme, diverse afrodisiace (pastă din dinți de tigru, extract din pulă de balenă, sos din urechi de elefant etc.), cărți, reviste, casete video, DVD-uri și diverse alte prostioare.

Dar se dovedi că și aceste obiecte deveneau plictisitoare dacă erau folosite prea des – și erau.

Drept care merseră într-un club, *Dirty Swinger's Little Paradise*, unde Suki fu futută și linsă de diverși tipi și tipe în timp ce Shuoke privea făcând laba sau futând și lingând diverse tipe.

Distracție mare, pe care o repetară în fiecare vineri.

În restul săptămânii, futându-se cuminiți acasă.

Într-o noapte, Shuoke se trezi transpirat. Avusese un vis: se făcea că era pe o plajă aparent infinită, gol. În jurul lui roiau copii, bătrâni, tot soiul de oameni, goi și ei. Suki era și ea pe-acolo, în apă, îmbrăcată într-o rochie de mireasă. Shuoke găsi un baston și începu să deseneze cu el cercuri în nisip. Cercurile deveneau din ce în ce mai mari, Shuoke alerga cu bastonul în mână, sărind peste cearșafuri, călcând oamenii în picioare, făcând un cerc interminabil. Apoi bastonul începu să frigă și Shuoke intră cu el în apă. Observă pe mal o ruină care semăna cu Acropolisul. Shuoke i-o arătă lui Suki și încercă să iasă din apă și să meargă la ea, dar un curent foarte puternic îl trăgea în larg. Iar când își întoarse privirea dinspre mal, Shuoke văzu un val gigantic, de aproape un kilometru înălțime, venind liniștit către el. Cum valul nu părea să se grăbească, abia înaintând, Shuoke nu se sperie prea tare. Dar peste nicio secundă valul ajunsese la câteva zeci de metri de Shuoke, care începu să înoate din răsuputeri – evident, zadarnic, valul prăbușindu-se peste el și trăgându-l la fund, moment în care Shuoke se trezi, simțind nevoia să se pișe. Probabil că între pișat și vis exista o legătură, și anume apa, își zise, orbecăind prin cameră în direcția băii. Se întreabă dacă trebuia să se pișe din cauza visului sau dacă visase

marea pentru că trebuia să se pișe. Făcuse un curs de psihanaliză la facultate, dar uitase mai tot. Ajungând la veceu, își dădu seama că era ocupat. Probabil că Suki se pișă, gândi Shuoکہ zâmbind și plănuiind o mică orgie nocturnă, cu urină. Adică el s-ar fi pișat pe Suki, sau ea pe el, dacă mai avea ce.

Deschizând ușa, lui Shuoکہ i se înfățișă o priveliște cel puțin ciudată: Suki stătea pe veceu, ce-i drept; din acesta ieșea însă un tub de metal, despre care se poate spune că era o pulă, deoarece intra în pizda lui Suki. Aceasta se mișca pe pulă, gemând. Adică se futea cu veceul.

Shuoکہ intră în baie neobservat de Suki, care avea, ca de obicei, ochii închiși. Urmări o vreme gânditor ce se întâmplă. Apoi se enervă cumplit.

— Ce faci? întrebă, nearătându-și însă supărarea.

Suki deschise ochii, mai mult surprinsă decât speriată.

— Shuoکہ! Credeam că dormi! zise.

— M-am trezit. Ce faci?

— Vezi, nu? Ce e cu tine? Ești supărat?

— Da!

— De ce?

Shuoکہ se așeză pe marginea căzii.

— Nu e corect ce faci, zise.

— Adică?

— Adică nu e corect! Nu poți să te fuți cu veceul!

— Nu înțeleg. Când folosesc vibratorul n-ai nimic împotrivă, nu?

— Nu, nu, Suki, chiar nu înțelegi. În primul rând că vreau să ȘTIU ce faci. Nu pe ascuns, Suki, nu așa. În al doilea rând, veceul ăsta nu este doar un veceu, este veceul meu, Vincent, vorbesc cu el, este mai mult decât un veceu...

— Vrei să spui că îl vezi ca pe un fel de prieten?

— Posibil.

— Shuoکہ, ești ridicol! Este un veceu!

— Da, dar! Înțelegi? Nu înțelegi!

— Ce să înțeleg? Explică-mi, te rog!

— Cum să îți explic... Suki, nu este corect, asta e problema. Mă simt înșelat.

— Ești nebun.

— Nu, nu sunt.

— Ba da, Shuoکہ. Adică n-ai nimic împotrivă dacă mă fute un bărbat absolut necunoscut, dacă îi sug unuia pula sau dacă ling o puștoaică de 16 ani în pizdă, dar te superi dacă mă frec de veceul tău?!

— Nu te-ai frecat de el, l-ai futut!

— ȘI CE?

— ȘI NU ESTE CORECT! Nu este același lucru, Suki, ce-ai spus tu nu are nicio legătură cu asta. Când mergem în club și tu sugi cuiva pula, nu mă minți. Vreau să-i sugi pula, pentru că mă excită și pe mine, deci i-o sugi cu acordul meu. Dacă i-ai suge-o cuiva fără să mă întrebi, aș spune că m-ai înșelat, că m-ai trădat...

— Dar cum pot să te înșel cu un vecu?!

— Poți, pentru că ai făcut asta fără să mă întrebi. Nici măcar nu știam că Vincent are așa ceva.

— Și acum ce vrei? Să-mi cer scuze?

— Nu. Vreau să pleci.

— Poftim?

— Vreau să pleci, acum, în momentul ăsta.

Suki începu să plângă.

— Shuokey, ce-i cu tine?

— Ieși afară.

Suki ieși din baie hohotind. Shuokey așteptă până auzi ușa de la apartament trântindu-se. Nu mai era sigur că reacționase corect. Nu mai era sigur că era supărat pe Suki. Nu mai era sigur de nimic, simțea doar un gol oribil în stomac, și nu era vorba de foame.

— De ce ai futut-o? îl întrebă pe Vincent.

— Shuokey, nu știam... nu...

— În ochii mei ești ultimul gunoi, zise Shuokey și ieși din baie. Își aprinse o țigară, puse un CD cu Bowie, *Outside*, dădu la piesa 16, *I'm deranged* („Alții ascultă *With or without you* de la U2 în situația asta“, își zise), și se întinse în pat.

Vincent rămase singur și disperat. Se simțea de tot căcatul, așa că trase apa, ceea ce nu ajută la nimic.

„Bravo, Vincent“, își zise. „Ți-ai trădat prietenul și stăpânul, și de ce? Din curiozitate? Din răutate?“

Se gândi preț de o milisecundă, apoi căută în banca de date o carte. *Hagakure*, de Tsunetomo Yamamoto. Citi: „Bushido, Calea Războinicului, constă în moarte. Dacă cineva va fi confruntat cu două alternative, moartea și viața, trebuie să aleagă fără ezitare moartea. Nu este greu, dacă persoana își urmărește scopul cu hotărâre“.

Se mai gândi încă o milisecundă. Pula de oțel privea în continuare tavanul. Vincent îi dădu o comandă și pula începu să se transforme, ca Terminatorul rău din *Terminator*, cu un hârâit metalic disonant într-o sabie japoneză, care fu ridicată în aer de către un braț robotic. Zăbovi acolo o vreme, după care brațul făcu o mișcare fulgerătoare și sabia pătrunse adânc în cutia de aluminiu în care se aflau procesorul, memoria și hardul lui Vincent. Displayul de control pâlpâi portocaliu și se stinse.

Shuoke formă un număr de telefon. Îi răspunse un automat care îl rugă să aștepte până se eliberează o linie, după care îi puse niște muzică clasică. *Barcarolle*, de Offenbach. Apoi se auzi vocea unei femei:

— Kigano Industries Customer Service, bună dimineața. Cu ce vă pot ajuta?

— Bună dimineața. Acum circa opt luni am cumpărat un Kigano Ito VXA-T 1800 și azi-noapte s-a sinucis, aş spune.

— S-a sinucis, înțeleg. Aveți vreo bănuială ce motiv a avut?

— Sau unul sentimental, sau unul moral, nu sunt sigur.

— Da, înțeleg. Acest model este foarte sensibil, într-adevăr.

— Posibil, zise Shuoke. Dar acum ce fac? Este în garanție, nu?

— Bineînțeles. Instalatorii noștri vi-l pot înlocui în câteva ore, dacă doriți.

— Da, sigur.

— Doriți același model?

— Da. Dar, dacă se poate, fără organul acela, știți...

— Organ?

— Da.

— Adică fără... hm, fără penis, nu?

— Exact.

— Nicio problemă. Când sunteți acasă?

— Toată ziua (era duminică).

— Bine, atunci tehnicienii vor veni în jur de ora 13, dacă vă convine.

— Da.

— OK. Vă doresc o zi bună în continuare.

— Și dumneavoastră la fel.

Shuoke închise. În același moment sună telefonul.

— Shuoke Inamura, răspunse Shuoke.

— Bună, eu sunt, o auzi el pe Suki.

— Suki...

— Shuoke, te rog, iartă-mă, te implor...

— Suki...

— Shuoke, nu pot să... n-am vrut... te iubesc...

— Suki, liniștește-te.

Fata plângea.

— Iartă-mă, Shuoke. Te rog în genunchi...

— Suki, nu-i nevoie. E în regulă.

— Nu, Shuoke, ai avut dreptate, ai dreptate, lasă-mă să...

— Nu, Suki, e vina mea. Și eu te iubesc. Îmi pare rău. Am exagerat.

— Nu, Shuoke, eu sunt de vină.

— Ba nu, n-aveai de unde să știi...

- Ba da, ar fi trebuit, aş fi putut să...
- Suki, ascultă-mă.
- Da.
- Te iubesc şi îmi pare rău de tot ce s-a întâmplat şi, dacă eşti de acord, vin să te iau. Într-un sfert de oră sunt la tine.
- Da, da! Te rog! Te iubesc, Shuoke, nu pot să...
- Nu-i nevoie. Vin să te iau. Aşteaptă-mă.
- Bine, Shuoke, nici nu ştii ce griji...
- Te iubesc, Suki.
- Şi eu te iubesc, Shuoke.
- Vin acum.

Shuoke închise din nou telefonul, luă cheile de la maşină de pe birou şi năvăli pe uşa apartamentului, trântind-o după el. Se grăbea, trebuia să se întoarcă repede, să aştepte instalatorii.

Şi Shuoke şi Suki trăiră fericiţi încă cinci luni împreună.

din volumul *Eu et al.*,
Editura Polirom, 2005
© Alex Tocilescu

Călin Torsan

CĂLIN TORSAN (n. 1970) este muzician și trezorier la Muzeul Țăranului Român. Este coautorul volumelor colective de proză scurtă *Povestiri mici și mijlocii* (Curtea Veche, 2004) și *Cartea cu euri* (Curtea Veche, 2005). A publicat: *Școala de mucenici* (proză scurtă, Curtea Veche, 2005), *Recycle bun* (roman, Humanitas, 2007), *O zi. Ultima* (roman, Casa de Pariuri Literare, 2011) și *Plasterca* (roman, Casa de Pariuri Literare, 2013). Activează în trupele Nu & Apa Neagră, Einuiea și Avant'n'Gard.

Arhivarul

Ce poate face arhivarul unui muzeu, așezat la masa lui lungă, după ce și-a terminat bruma de treabă, cu gândul că astfel ora de final a programului de muncă va sosi ceva mai repede?

Poate să citească ceva...

Dar asta a făcut-o mai devreme, atunci când foșnetul foilor de ziar aflate într-o permanentă mișcare era singurul sunet ce se putea auzi în turnul muzeului.

Ar putea să zacă pur și simplu pe scaunul larg și să se gândească. La nimic concret, să lase mintea să-i zburde. Asta și face, dar nevoia de neexplicat a oamenilor de a-și concretiza într-un fel sau altul gândurile îi așterne în față câteva coli și îi așază în palmă creionul ascuțit.

Va scrie... Însă pentru ce? Pentru cine și de ce?

Dacă până acuma gândurile îi dezvăluiseră coerent frânturi din ceea ce viața încearcă să ne ascundă tocmai ca să o acceptăm fără revoltă, aceste întrebări privitoare la ceea ce își propusese să scrie l-au blocat în fața colii ce îl aștepta curioasă și neliniștită, ca o mireasă așteptându-și mirele în pat în noaptea nunții.

„Fără îndoială, un subiect nu are cum să mai apară. Va fi ceva ca un eseu...“, spuse arhivarul. Simpla lectură a ziarului, pe care o terminase nu demult, îi oferise subiecte reale prea aprige pentru ca mintea lui să mai încerce să creeze situații noi. Ar fi fost inutil.

„A omorât-o, apoi s-a spânzurat deasupra cadavrului ei.“

„Lavinius și-a ucis prietena care nu l-a lăsat să se sinucidă.“

Mă gândesc la modul serios dacă numele acestui om merită sau nu să fie pomenit pe această pagină. Acest impuls mă face să nu adaug numele lui de familie.

Dacă prin zeci de megafoane am putea răcni în Piața Universității: „ROXANAAAA! Vino, te roooog, lângă mine!“ și dacă respectivele femei și fete ar consimți să ne respecte rugămintea, Piața s-ar umple în scurt timp de o mare de oameni. Care dintre ei însă este adevărata Roxana?

* * *

De ce beau oamenii? De ce fumează? De ce bărbaților le place să meargă la femei? De ce femeilor le place nespus de mult în brațele bărbaților, dar niciodată nu vor recunoaște acest lucru?

Prin cele trei ferestre mari, de modă veche, cu arcade, privesc aproape absent cerul mohorât al Bucureștiului. Pare că printr-o

ciudată întâmplare din mine au mai rămas vii numai ochii și creierul. Corpul îmi stă lăbărțat în fotoliul cu brațe mari din lemn și nu îmi mai oferă nicio senzație.

Cele trei ferestre reprezintă categoric un triptic plastic. M-am gândit mereu la asta. Nu cunoșteam sensul cuvântului „triptic“ așa cum funcționează el în pictură. Până când cineva m-a lămurit despre ce este vorba.

Am trăit mereu cu complexul ăsta de inferioritate. De fapt, nici măcar complex nu pot să-i spun. Pentru că mi se cam rupe de treaba asta. Complexul ăsta că nu mă pricep, dar deloc!, la tot ceea ce ține de vizual. Sunt un orbete ignorant. Pictură, film, fotografie, tot atâtea motive pentru a mă simți jenat. Jenant... Am căutat explicații. Mai ales că în copilărie încercam apropierea de astfel de tărâmurii. Răsfoiam cu poftă, cu poftă trupească, *Istoria Artei* a nu știu cărui francez – ai mei aveau toate volumele – numai pentru a vedea pulpe, sâni, hălci de carne. Și care carne este mai gustoasă în lume decât aceea de femeie? Niciuna. V-o spune un vegetarian care urăște vegetarienii. Ce este mai dulce decât sărutul mult prelungit între gările Genunchi și Șold, decât sfârscul întărit, decât gustul marelui nimic – ce-i drept, mai degrabă acid, înțepător, revoltat –, al îmbătătorului orificiu prin care țâșnim în lume?

Pe lângă inițierea asta deopotrivă enciclopedică și erotică, am trăit ani – tot în copilărie – în care m-am crezut cu desăvârșire, cu nebulie, Leonardo da Vinci. Nu un al doilea Leonardo! Ci chiar el. Marele umanist. Scriam de la dreapta la stânga într-un jurnal în care pomeneam numai banalități din viața mea de școlar, crezând că refac traseul cine știe cărui *Codex Atlanticus*. Mă întreb care putea fi autoritatea religioasă de care îmi feream cele câteva cuvinte fragile. Și sterpe. Și pentru că tot am ajuns la cuvânt, din nou la cuvânt, după părerea mea există pentru fiecare dintre noi cuvinte pe care le investim, motivat logic sau dimpotrivă, cu o anumită încărcătură, bineînțele de natură subiectivă.

Dețin la rândul meu mai multe cuvinte de acest gen. Ele stau în mine și ori de câte ori le aud îmi aduc aminte de un om sau de un loc.

„Nouakhot“ este unul dintre ele. Îl ortografiez acum la întâmplare, cum îmi vine, doar-doar voi continua firul acesta atât de subțire al celor ce le-am scris în ultimele două zile.

Este primul moment în care arhivarul a conștientizat că ceea ce începuse să scrie luni și continuase marți nu avea niciun motiv, dar absolut niciunul, să nu se prelungească și în ziua următoare.

Până în anul 2000 mai rămăseseră de așteptat doar patru zile.

* * *

Tripticul de care aminteam ceva mai devreme este astăzi mai

bizar ca niciodată. Ninsoarea a dezechilibrat tabloul din dreapta, cel cu acoperişul. O meduză imensă pare că mă priveşte acum din aceea direcţie. Când mă gândesc că iarna asta nu a fost nici măcar strop – dacă pot să spun așa – de zăpadă, chiar că mi se pare ciudat. Fără să mă bălăcăresc în teorii privind fenomenul de seră şi nepăsarea omului faţă de mediul înconjurător. Lăsăm astea pe seama Romicăi Jurcă şi a meteorologilor ei. Dar mi se pare ciudat. Ciudat şi confortabil. Pentru că, oricât l-aş iubi pe moşcrăciun, oricât aş fi de sensibil în preajma naşterii lui Iisus, prefer să nu umblu cu ciorapii flească trei luni de zile pe an. Sau chiar mai multe. Prin nămeţii stridentii ai Capitalei, prin papalaşa aia căcănie care umple denivelările trotuarelor. Este neplăcut să ajungi acasă după ore întregi de troienit, cu deştele zbârcite, ca nişte gogonele murate, cu dureri în oase, în rinichi, cu senzaţia aia de frig care nu te mai părăseşte, ca o femeie prea posesivă.

Ecolul sălii care aprobă birourile veşnic goale ale cercetătorilor îmi aduce în urechi un haos sonor generat de vocile puţinilor prezenţi.

Broasca... Mă gândesc la o broască. Ascultând vocea lui, m-am gândit imediat la un brotac. Un brotac crăcănat şi verde.

Sunt plictisit şi lipsit de inspiraţie... Port în băşica udului nostalgia lichidelor pe care le-am turnat în mine încă de dimineată. Culmea este că şi astăzi, la şapte ani distanţă – cât un parastas – faţă de momentul în care scriam aceste lucruri, beau o bere matinală. Este ora 11 şi 13 minute. Am gâlgâit-o acum un sfert de oră atunci când i-am văzut venind, de la fereastra biroului, pe Filip Florian, scriitorul, şi pe Mirela Florian, nevasta lui. Sau soţia. Mi-a fost târşală să fiu văzut cu berea în nas. Aşa că am vârat-o în gât. Pe toată. După care am molfăit ciungă.

Ahhh, ce pişare mă taieeee!

Şi drumul până la budă este unul atât de lung... Lung şi anost.

Ca şi acela pe care îl parcurge un text de la născocire până la publicare.

* * *

Algoritm pentru abordarea toaletei de către arhivar, atunci când acesta se află în turnul muzeului:

1. se închide lacătul arhivei;
2. se străbate coridorul lung, cel cu birourile cercetătorilor; în acest timp se zâmbeşte condescendent, deci tâmp, celor de faţă sau, după caz, se salută în mod absurd a cincea oară, în aceeaşi dimineată, o persoană pe faţa căreia se bănuieşte că zâmbetul gratuit nu are forţa de a se coagula într-un salut; se închide grijuliu uşa care împlineşte coridorul de la punctul 2;

3. se ajunge la lift;
 - a) dacă liftul se află la etaj, se folosește până la nivelul superior;
 - b) dacă liftul nu se află la etaj, se urcă pe scări până la aceeași destinație de la punctul a);
4. se urcă ultimele trei trepte ale spectaculoasei scări-tunel de la etajul trei, scară care se sfârșește chiar în ușa closetului.

Suspansul se declanșează abia de-acum înainte. Din nou, excepția reușește să coloreze viața. De cele mai multe ori ușa WC-ului înainte pomenit se află larg deschisă. Însă uneori, și acum vorbim despre cazurile excepționale, o găsim închisă și numai scremetele sau foșnetele de hârtie igienică ne fac să bănuim că în spatele ei cineva își acceptă cu umilință simpla condiție de om.

În acest caz, pentru arhivarul greu încercat singurul algoritm posibil de urmat este acesta:

Algoritm apelabil doar în condiții excepționale, de la centrale digitale:

1. se coboară scara-tunel în cea mai mare viteză posibilă;
2. a) dacă liftul se află pe palier, arhivarul este salvat;
 - b) dacă liftul nu este pe palier, Dumnezeu va hotărî dacă arhivarul coboară cele patru etaje cu sau fără vreun sens;
3. se străbate în pas alergător imensul hol de la subsol; orice persoană întâlnită în acest perimetru va fi salutată din fugă, cu capul peste umăr; în niciun caz nu se angajează discuții, cu absolut nimeni, mai ales în cazul unor deficiențe stomacale.
4. se abordează closetul.

* * *

De mult doream să scriu câteva rânduri despre muștele care mor cu grămada în arhivă. Invariabil, zborul lor se termină pentru totdeauna – pentru totdeauna! – pe pervazul celor trei ferestre. Iată situația la zi a acestui sinistru cimitir de muște:

Subsemnatul Kranke, arhivar al Muzeului, am constatat azi, 4 ianuarie 2000, decesul mai multor insecte aflate cândva în raza arhivei pe care o dirijez.

Astfel, defalcat pe pervazul fiecărei ferestre în parte, bilanțul trupurilor părăsite de acel ceva pe care îl numim viață este următorul:

Pervazul stâng: șase muște decedate și cu certitudine am putut constata numai într-un singur caz cauza ce a condus către moarte; astfel, una dintre muște zace înfodolită într-o pânză de păianjen. Pe același pervaz am mai găsit corpul categoric neînsuflețit al unui păianjen minuscul, altul decât ucigașul sus-pomenit.

Pe pervazul din mijloc: Aici, situația se prezintă mult mai grav.

Real dezechilibru ecologic ale cărui cauze le vom analiza în timp. Deocamdată rămânem martori muți ai efectelor sale: 16 muște decedate, dintre care trei sunt muște de oțet; adiacent se pot observa leșurile a doi gândăcei și cel al unui țânțar.

Pervazul din marmură albă, exact ca și cea folosită la monumentele funerare, ne prezintă ochilor un spectacol sumbru. Îl acceptăm și vi-l descriem. Scena vedetă se găsește undeva înspre colțul din dreapta-sus al pervazului, unde între trei muște chircite se găsește un picioruș ce probabil a aparținut cândva uneia dintre ele.

Pervazul din dreapta: Hiroșima! 27 de muște mortificate, dintre care o treime sunt musculițe de oțet. În rest, un gândăcel și un mic păianjen decedat chiar în propria plasă. Un picior zdravăn de muscă echilibrează întregul tablou. El este incomparabil ca mărime cu cel de pe pervazul mijlociu.

Am constatat toate acestea marți, 4 ianuarie 2000, aproape de orele 16.00.

arhivar Kranke

din volumul colectiv *Povestiri mici și mijlocii*,

Editura Curtea Veche, 2004

© Călin Torsan

Inițierea

O ușă maro, banală, cu furnir. Pe plăcuța metalică, gravat simplu: „Radu Barzoi, ap. 6“. Soneria. Dinlăuntrul apartamentului răzbate cu greu târșâiala unor pași.

— Cine-i acolo?

— În legătură cu sfârșitul lumii, doamnă!

— Cine-i?

— În legătură cu sfârșitul lumii, stimată doamnă! Sunt de la o asociație creștină, „Porumbelul“.

— Care Dumi?! Nu cunosc niciun Dumi! Vă rog, nu mai sunați!

Tânărul se îndepărtează de ușa maro resimțind în adâncul sufletului, în ciuda credinței cu care se autosugestionează, o adâncă lehamite față de femeia surdă. Cu pași exacti, de 38 cm lungime, se apropie acum de ușa ultimului apartament de la acest etaj. Pe plăcuță stă scris: „Vorvorea Mihaela“, iar puțin mai jos: „Câine de rasă ocrotit“. Soneria declanșează o cavalcadă de lătrături înspăimântătoare, însă tânărul, deși cacarisit de frică, rezistă întru Domnul zicându-și: „Dacă de o javră mi-e teamă – așa găsește el de cuviință să vorbească despre creațiile lui Dumnezeu! –, atunci ce o să mă fac, oare, în Ultima Zi?“.

Trebuie să vă lămuresc în câteva vorbe despre ceea ce are în cap băiatul cu veston negru. De fapt, despre ceea ce i s-a turnat peste creierii și așa destul de modești de către luminatul Poroneff, un bulgăroi aciuat prin București, ajuns pare-se la înțelegerea deplină a lucrurilor în urma unei puternice lovituri la cap.

Într-una din zilele anului 1962, Kosta Poroneff, proaspăt ieșit din penitenciar, se plimba cu mâinile în buzunare pe străzile din Veliko Târnovo, gândind la cum ar putea face rost de ceva parale. Se inserase. Bulgaria arăta costeliv, ca o curvă ponosită. Cotise spre bulevardul Iosip Broz Tito când, materializându-și la rândul său ideile despre cum și-ar putea umple buzunarele, un alt terchea-berchea, viitor pușcăriaș, îl izbi cu sete pe Kosta drept în moalele capului. Cu un drug de fier. Îl buzunări și, negăsind niciun ban, îl lăsa pe trotuar în plata Domnului.

Ce o fi trăit Poroneff în cele trei zile de comă profundă nu știm. La fel, nu putem nici măcar bănuî ce imagini i s-au derulat prin mințile zgâlțâite de lovitura tâlharului.

Singurul lucru cert rămâne buletinul medical semnat și parafat de către doctorul Baharov, act care a constituit și biletul de internare al lui Kosta – în regim de urgență! – în ospiciul de pe colinele muntelui

Vitoșă: „În urma unui puternic traumatism cranian, pacientul a intrat în comă profundă. A ieșit din comă după trei zile, manifestând însă grave tulburări de personalitate, asociate cu sindrom mistic. Pacientul se crede ctitorul unui nou cult creștin – și singurul veritabil în opinia sa –, ce poartă denumirea generică de «Porumbelul». Propovăduiește non-stop adevăruri despre sfârșitul lumii și bazaconii (scuzați-mi limbajul mai puțin deontologic) despre salvarea umanității. Atragem atenția că pacientul a stat doi ani și trei luni în penitenciar unde, mai mult decât sigur, și-a agravat probleme psihice latente. Rog internarea de urgență a pacientului Kosta Poroneff în ospiciul Slava“.

Bulgarul a trecut cuminte peste cei doi ani de balamuc, timp în care a reușit să-și facă o groază de adepți. „Porumbelul“, noul cuib al Domnului, număra acum cincizeci și șase de suflete: Olya și Peter Brazenov, cei doi frați care se credeau știuleți de porumb, împreună cu Elena, mama lor, cea care îi vizita o dată pe lună; Ghenadi Stoianov, fost aviator, supraviețuitor miraculos al unei aterizări nereușite, dar rămas de atunci, din 38 septembrie 1403 – după cum susține el –, cu grave probleme de intelect...

Ar mai fi și gunoierii în trei schimburi ce asigurau salubritatea sanatoriului, toți porumbei sensibilizați de promisiunile cu vădită tentă materialistă făcute de Kosta: „Vom trăi mai bine: și sufletește, și material, pentru că, porumbeii mei, banii tot de la Dumnezeu sunt lăsați, așa că cine îi face voia răsplătit va fi de Acesta și cu sănătate, și cu bani, ca să nu ajungă un sărăntoc lipsit de ale gurii, un om care nu are nici măcar puterea de a înălța o rugăciune“.

Așa că după cei doi ani de ospiciu, frumos așternuți – ca plapuma peste prunc – peste ceilalți doi de penitenciar, de-acum luminatul Poroneff se stabilește în Sofia, oraș în care tâmpește la cap încă vreo cinci mii de oameni. „Porumbelul“ capătă de la oficialități un sediu luxos, asta pentru a nu risca să fie acuzate de discriminare religioasă. Mai mult, Cuibul lui Dumnezeu primește în custodie două automobile, prin amabilitatea unei secte neoprotestante din Germania, „Lăncierii Sfântului Gheorghe“.

Afacerea este pe roate, speranța de a supraviețui Apocalipsei adunând alți și alți oameni în fața formularului de adeziune necondiționată la tezele spirituale ale Primului Porumbel, iluminatul Poroneff.

Cetățenii vin, se înscriu în „Porumbelul“ – și asta nu vedește altceva decât pofta lor teribilă de spiritual –, apoi, cumpărându-și ziarul, se îndreaptă spre case, unde, cu ochii pironiți în televizor, parcă ar vrea să verifice veridicitatea știrilor din gazetă. În rest, nu trebuie decât să plătească o cotizație modică – de două ori pe lună –, care crește, ce-i drept, odată cu creșterea dolarului, „dar ce nu crește pe lumea asta?“, cum ar spune mentorul lor, „toate se nasc, apoi cresc

și mor. Dar lucrurile nu se opresc aici, porumbeii mei, pentru că și ea, moartea, cea de care vă temeți atât de mult, este tot un fel de creștere, o creștere pe verticală, o înălțare a sufletului către Domnul Dumnezeu. Sămânța își leapădă coaja pentru a da viață tulpinei. Apoi, omul care a semănat va culege fructul dulce, sudoarea muncii lui se transformă în nectarul iertării, nectarul pocăinței lui. Așa că pocăiți-vă și plătiți-vă cotizația, căci ce spune Iisus? Dă Cezarului ce-i al Cezarului! Cotizația voastră e smerenia voastră, iar smerenia voastră este salvarea noastră, a voastră și a noastră, a tuturor acelor care mai cred în Domnul“.

Acestea sunt vorbele – ticluit alese, ce-i drept – cu care Poroneff a reușit să îmbrobodească lumea din jurul său.

De câțva timp pot fi văzuți prin București, între Romană și Universitate, adepții din România ai învățăturilor Primului Porumbel. Sunt tineri palizi, cu vestoane negre, îndârjiți practicanti ai malahiei. Coșurile de pe față și teama de ceilalți i-au aruncat în brațele religiei. Au ales din religie ceea ce i-a dus pe ei capul să aleagă, așa că iată-i împărțind în stânga și în dreapta cartea în care Kosta Poroneff și-a expus viziunea sa despre viață: *Sfântul Găinaț*, căci, citându-l: „Orice faptă a omului nu este altceva decât un găinaț. Este prea mică pentru a-l atinge pe Domnul, și totuși, de la Dumnezeu fiind lăsată, ea poate îngrășa, poate fertiliza câmpul sterp al lucrurilor bune pe care le facem. Fapta omului este un găinaț, însă un găinaț sfânt, de porumbel. Așa că fiți porumbei, porumbeii mei!“.

Am lăsat în urmă un câine de rasă lătrând la auzul unei sonerii. „Porumbelul“ Cristian face prozelitism într-un bloc de pe strada Polonă. Fără prea mare succes.

Pesemne că stăpânul a reușit să își potolească fiara, căci se mai aud numai câteva mârâituri orchestrate, la unison, cu zgomotul lanțului de la ușă.

— Ce doriți? spune femeia în capot roz, și, văzându-i părul ud, se poate ușor bănui că tocmai a ieșit de la duș.

Cristian înghite în sec, cuvânt după cuvânt. S-a roșit la față, iar coșurile sale par acum faruri aprinse pe țărmul neputințelor lui. Fără să mai creadă nici el în cele ce le îndrugă, se prezintă:

— Sunt de la o asociație creștină, „Porumbelul“. Aș vrea să vorbim despre sfârșitul lumii, dacă nu vă deranjez.

Mihaela are patruzeci și doi de ani, experiență de o sută cincizeci și trei și corp de douăzeci și șase. Îl miroase de la o poștă pe porumbel, cu găinațul lui cu tot. La muncă intră abia peste trei ore. Lucrează la frizeria din colțul străzii, așa că timp de distracție ar fi berechet.

— Păi, dacă vrei să vorbim, haidem înăuntru! spune Mihaela trecându-și cu ostentație mâna osoasă prin părul proaspăt spălat.

— Nu, nu, mulțumesc! se repede tânărul. Putem sta de vorbă și în tocul ușii, n-aș vrea să deranjez!

— Nu-i, dragă, niciun deranj, ți-am mai spus. Hai, lasă farafastâcurile astea și intră odată în casă!

— Bine, mulțumesc. Mă descalt?

— Da, te rog, sunt maniacă după curățenie. De la frizerie mi se trage, nu suport ideea că aș putea aduce în casă chiar și un singur fir de păr de-al clienților. Înțelege, mi se întoarce stomacul pe dos. Aici lucrez, în colțul străzii. Dacă vrei vreodată, te aranjez cu cea mai mare plăcere, spune Mihaela și-i trece mâna greblă prin păr. N-ai un păr urât. Hai, intră în sufragerie, fă-te comod. Taci, Carla! Așa face când simte oameni străini, da îi trece repede. Scuză-mă puțin, mă duc s-o încui în cealaltă cameră.

În acest timp, Cristian începe să intuiască pericolul. În drum spre potaie, femeia a lăsat în urma-i, cu generozitate de cometă, un parfum greu de viorele.

din volumul colectiv *Povestiri mici și mijlocii*,

Editura Curtea Veche, 2004

© Călin Torsan

Ocrotitorul orașelului Blum

Privea fără să mai privească. Avea corpul încovoiat și pielea arsă de soare. Când și când, mai lua câte o gură de apă din bidonul pe care îl avea la îndemână și căruia, de fiecare dată când îl punea la loc, pe iarbă, nu reușea să-i găsească o poziție de echilibru. Așa că îl trântea undeva lângă el și clipocitul apei agitate din bidon era singurul zgomot ce răzbătea prin liniștea densă.

Câte un mic cerc răsărit pe suprafața resemnată a apei, urmat de un întreg arbore genealogic de cerculețe concentrice era semnul probabil că peștele se afla pe aproape. Atunci, atenția bărbatului se dezbrăca de inerția cu care se înfolfolise încă din creierii dimineții. Se afla pe mal încă de la ora patru. Acum era unsprezece și nu prinsese decât doi pești.

Când a trecut puțin de miezul zilei, omului i s-a făcut foame. Și-a aranjat undița și momelile la câțiva pași distanță de locul unde a așternut o față de masă roșie. S-a spălat apoi în lac și s-a șters cu un prosop aspru: era pregătit pentru masă. Una câte una, legumele au fost mărunțite de lama unui cuțit. Peste ele, oțetul și uleiul s-au scurs cu generozitate. Dintr-o cutie au ieșit la iveală câteva chiftele înnegrite. Două sticle cu bere.

Apoi, un somn dulce și lin, așa cum numai sub cerul liber se poate dormi.

Pe la orele cincisprezece, pescarul se afla exact în aceeași poziție în care l-am găsit la începutul povestirii. Față de acest început nu s-a modificat nimic în afară de poziția soarelui. Acum strălucește puternic și face să strălucească la rândul lor două lucruri despre care am mai pomenit: pielea bărbatului și suprafața apei. Până pe la asfințit, bărbatul a mai prins vreo cinci sau șase pești. O zi destul de bună, mai ales că peștii prinși erau dintre cei măricei.

Ochii cerului se înroșiseră de nesomn, așa că întreaga lume a acestei bălți se pregătea de culcare. Doar câte o pasăre buimăcită de întuneric mai slobozea în aerul încins țipete prelungi.

Lampa cu gaz pe care o aprinse nu-l ajută decât să fie mai lesne pișcat de țânțari. Nu mai zărea oglinda apei, nicidecum punctul în care firul de gută o înțepa. Acuma pescuia din mână. Lăsase încheieturile moi, moi de tot, ca la muribunzi, și aștepta să simtă acel tremur care însoțește mușcătura peștelui.

Ca trezit din somn, a mai întârziat puțin momentul la care să scoată undița din trupul bălții, asta pentru a fi sigur că este vorba de un pește, iar când a fost absolut convins de acest lucru a smucit în sus

trestia încovoiată. Peștele agoniza în fața ochilor săi, satisfăcuți de mărimea lui. Era cel mai mare pe care îl prinsese astăzi și, cum simțea că norocul nu îi va mai surâde încă o dată, dar și pentru că prinsese destul pește pentru o cină bogată acasă, cu familia, se hotărî să își strângă catrafusele și să plece.

Ca nu cumva să ațipească, dădu mai tare radioul. Șarpele cenușiu îl purtă în spinare până în dreptul casei.

Când pendula bătu ora două noaptea, obrazul neras al domnului Hogtiken atinse fața scrobită a pernei.

Dormi mult. Îl trezi vânzoleala soției și a celor doi copii aflați în vacanță.

— Bună dimineața, puturosule! izbucni vocea acută a femeii. Scoală-te!

Bărbatul bâigui și el o formă de salut, apoi își introduse cu exactitate labele picioarelor în papucii de casă plușați.

— Deseară mâncăm cu toții. Să le dai telefon, ca să-i anunți.

— Da? Păi, ai prins așa de mult?

— Îhî... Haide să-ți arăt.

— Stai să strâng patul mai întâi.

— Dă-l încolo de pat, că poți să-l faci și mai târziu! Acuma, haide, să-ți arăt ce am prins.

Femeia îl urmă docilă, așa cum și el o urmăse docil acum douăzeci și doi de ani, la casa de căsătorii. În drum spre baia de serviciu – aici erau menținute în viață exemplarele prinse – vocea femeii apelă:

— Luana! Mary! Haideți să vedeți ce a prins tăticu'!

Apăru numai Luana, cu ochii încă umflați de somn, care își anunță părinții că Mary a plecat la Siegfried, logodnicul ei.

Se minunară împreună, mamă și fiică, în fața peștilor care zburdau în cada plină cu apă, neștiind ce destin le fusese hărăzit și nici cât de repede avea să se împlinească acest destin.

— Peste vreo două ore să te-apuci să-i prepari. Mujdeiul lasă-l, că-l fac eu.

Se retraseră apoi fiecare în camera sa: Helena, la bucătărie, ca să își ascută cuțitele; Luana, în sufragerie, ca să se uite la televizor; domnul Hogtiken, în dormitor, pentru a-și lectura ziarele de cu o zi înainte.

Era încă multă liniște în casa de pe strada Aurelius...

Pe la orele șaptesprezece, un grup de cinci persoane aștepta ca Luana să deschidă ușa în care ciocănisese Mary. Soneria nu funcționa de doi ani, iar doamna Strofalt, mama lui Siegfried, contabiliză acest amănunt.

Bărbații, care semănau destul de bine între ei, își strânseseră mâinile cu hotărâre, apoi își prezentară soțiile. Un nor greu de

naftalină plutea deasupra acestor oameni care jucau în această zi o carte mare: Siegfried avea să o ceară de nevastă pe Mary.

Pentru că niciodată nu am agreeat acest tip de contrast, nu mă pot abține să vă spun că, deși toți se împopoțonasera în mod penibil, poate numai tinerii nu, cel care era cu adevărat ridicol era tocmai domnul Hogtiken, cel de care tocmai prinsesem puțin drag. Se dovedește, dacă mai era nevoie, că personajele unei povestiri au viața lor personală, pe care scriitorul nu reușește întotdeauna să o controleze. Așadar, domnul Hogtiken, Franz Olaf Hogtiken, îmbrăcat în costum negru la două rânduri, cu cămașă galbenă și o cravată din materialul costumului, pășea peste covoarele din casă purtând o pereche de ciorapi total nedemni pentru o astfel de întâlnire. Peste ani, doamna Strofällt va mai pomeni încă despre *acel nătărău cu ciorapi din plastic*.

Când pendula anunță, cu o singură bătaie, jumătatea de oră de dinaintea ceasurilor opt seara, primele platouri cu preparate din pește își făcură apariția în sufragerie pe brațele doamnei Helena Hogtiken, greu încercate de țăntări cu o noapte în urmă.

— Dragă, mai adu niște sare și încă puțin mujdei... pentru cine mai vrea! urlă domnul Hogtiken către soția care se afla, din nou, în bucătărie.

Icre, lapți, pește fript, tăvălit prin mălai, pește cu sos de roșii sunt numai câteva dintre bunătățile pe care le măcinau cele nouă guri aflate la masă. Spun nouă, pentru că micuțul Alfred, fratele lui Siegfried, se născuse cu două guri. Una la locul obișnuit, iar cealaltă puțin deasupra cefei. Ca să se sature trebuia să mănânce întotdeauna cu ambele guri. Pe cea din față învățase să se hrănească singur, ca orice copil cuviincios de nouă ani. Cu lingură, furculiță și cuțit. Pe cea din spate îl alimenta grijulia sa mamă, doamna Strofällt, care chiar acum îl șterge la ceafă de puțin sos de roșii.

Tu cu monștrii tăi! îi va reproșa tatăl ani de-a rândul astăzi tinerei Mary.

Un miros greu de usturoi, naftalină, parfumuri nu tocmai bine alese pentru seară și fumul dens al țigărilor de foi pe care le pufăia domnul Strofällt o împinseră pe Luana către geamurile odăii, pe care le deschise cu generozitate.

Cercul verbal continuă: domnii discutau politică, iar doamnele, care vizibil nu se puteau suferi, își laudară una alteia copiii, apoi făcură schimb de două, trei rețete culinare.

Cât despre tineri... Luana era în drum spre scaunul ei, căci fusese, după cum v-am spus, să deschidă geamurile. Cu palma stângă, transpirată ca întotdeauna, Mary îl ținea pe Siegfried de palma dreaptă. Cu cealaltă mână, logodnicul ei își turna pahar după pahar dintr-o sticlă de șnaps pe care aproape o golise, spre mcnita

nemulțumire a doamnei Hogtiken. Și ea avea să-i reproșeze mult timp fiicei sale mai mari: *Cu bețivul tău cu tot...*

Alfred era singurul om care râdea în această încăpere înăbușită de oameni și ambiții. Râdea tare, zgomotos, căci râdea cu ambele guri deodată, așa încât maică-sa îl apostrofă de îndată:

— Gata, Alfred, mai încet! Mai lasă televizorul, că mai sunt și alți oameni pe aici. Da' nu ți-e rușine? Eeeee...

— Da' sunt desene...

— Nu-i nimic, vezi destule și acasă, de mi-ai făcut capul calendar!

— Lăsați-l, încercă să aplaneze conflictul glasul condescendent al doamnei Hogtiken. E copil, nu înțelege...

E un monstru, nu copil, și să facă bine să înțeleagă! regândi domnul Hogtiken replica soției sale.

Televizorul fu stins cu un gest scurt chiar de mama lui Alfred. Moment care conferi sufrageriei un aer sacru. Oamenii tăcură pentru câteva clipe, apoi se priviră mirați de faptul că se redescoperiseră cu toții în acest spațiu și în acest timp din care, până ce Alfred nu pusese stăpânire pe telecomandă, evadaseră, rând pe rând, într-un ritm dictat de nehotărârea Luanei, care schimbase canalele încontinuu.

Seara se lăsase de o oră. Era răcoare.

— Închide geamul, Luana, îl deschidem mai încolo, spuse vocea – și nu mai are importanță, având în vedere cele ce vor urma, dacă era a mamei sale ori a bunului său tată.

Domnul Hogtiken simți clar că acesta este momentul potrivit: fereastra fusese închisă și restrânsese dintr-odată spațiul în care se aflau; întunericul era brăzdat în cameră doar de cele câteva lumânări pe care doamna Hogtiken le aprindea chiar acum; și liniștea, liniștea respectată până și de micuțul Alfred. Neîndoielnic, acesta era momentul! Așa că se apucă să vorbească grav, dar cu acea ironie a gravității pe care o voalează cei ce ne pregătesc o surpriză:

— Dragi oaspeți, și acum, specialitatea casei! Cu glasul revenit la normal, anunță apoi:

— Pe urmă îl vom asculta pe Siegfried, și îi aruncă acestuia o ocheadă prietenoasă.

Fie vorba între noi, lui Siegfried numai de vorbit nu îi mai ardea. De altfel, nici nu ar fi putut să o facă la cât de beat era. Mai topise, pe lângă sticla de șnaps, acum goală, încă alte două butelci cu vin. Zăcea lăbărțat pe scaun, cu cămașa scoasă din pantaloni, deschisă la toți nasturii, de i se vedeau maieul și câteva fire de păr țâșnite din pieptul lui scobit, și cu șlițul desfăcut, rod al ultimei incursiuni la toaletă. Și, oricum, sinceri să fim, oare ce ar fi avut Siegfried să le spună acestor oameni?

Câteva exclamații de mirare au întâmpinat surpriza serii, un platou imens, cu o saramură făcută din peștele cel mare, prins cu o

noapte în urmă în undița domnului Hogtiken.

— Este făcută din peștele întreg! Nu i se scot măruntaiele decât atunci când este servit, adăugă domnul Hogtiken, sporind mirarea celor de față, dar și a altor câtorva mii de oameni, care, cu făclii în mâini și cântând coruri din operele lui Wagner, intraseră în sufragerie pentru a fi martori ai momentului.

Domnul Hogtiken îndepărtă frumos coada peștelui și, odată cu ea, măruntaiele lui.

Apucă apoi cuțitul, căci pentru coadă folosisese degetele mâinii drepte, și cu el în mână porni la porționarea saramurii. Deodată, începu să crească într-un mod de necrezut! Închipuți-vă că un om s-ar apuca să crească în fața dumneavoastră, vreo trei metri. Nu v-ar veni să credeți! Nici măcar domnului Hogtiken nu îi venea să creadă ceea ce i se întâmpla, și totuși creștea, creștea încontinuu. Singura lui reacție era un râs zgomotos care căpătase reverberații ciudate, poate și din pricina valului de oameni care cântau în continuare cu îndârjire.

— Helena!! Helena!!! răcnea, cu ecou, domnul Hogtiken, atunci când creștetul capului îi ajunsese la tavan. Un ferăstrău, ceva!

Calm până la acest punct, în cu totul altă stare decât micuțul Alfred, care răcnea cu ambele guri, domnul Strofällt își abandonează țigareta de foi direct pe covor, pentru a o putea ajuta pe doamna Hogtiken la o treabă de natură, totuși, bărbătească. Limbile de foc țâșnite din mucusul țigării apucară să înghită flămânde din covor exact în clipa în care ferăstrăul trecu din mâna grațioasă, de femeie, a doamnei Hogtiken, în cea aspră și îngălbenită de tutun a domnului Strofällt. Aceștia se priviră pentru o secundă în ochi, adânc de tot, după care se sărutară flămânzi spre disperarea celui care creștea în continuare, dar nu mai avea loc să o facă:

— Mai repede, mai repede!!! țipa ca un descreierat domnul Hogtiken, încovrigat de tavanul care îi devenise povară, timp în care Siegfried, complet neutralizat de alcool, își exprima cu ton sentențios reușita de a nimeri cu jetul de urină peste cele câteva flăcări ce se născuseră din chiștocul azvârlit de taică-său pe covor.

În stare de beatitudine, Mary își aplaudă ciudatul pompier, care acum, cu nădragii coborâți în vine, făcea reverențe către ea.

Domnul Strofällt izbuti să decupeze un cerc în tavanul care astfel îi făcu loc domnului Hogtiken să crească în apartamentul de deasupra – imobilul de pe strada Aurelius avea două etaje.

Vecinii îl întâmpinară cu bucurie – nu se mai văzuseră din ziua în care el plecase la pescuit –, iar la rândul său, domnul Hogtiken îi salută politicos:

— Bună seara.

Prin orificiul pe care domnul Strofällt îl făurise cu multe chinuri, gurile și urechile vecinilor de deasupra încercau să afle amănunte

despre sănătatea doamnei Helena și a fiicelor sale.

Totul se petrecea într-un vacarm infernal, pentru că bizarul cor nu încetase să cânte.

Îndemnată de mamă, Mary se chinuia ca prin spărtura ce era aproape în întregime blocată de corpul tatălui ei să ofere vecinilor de deasupra câteva dintre resturile ospățului care se apropia de sfârșit:

— E pescuit de tata. E proaspăt, încercă ea să laude cele câteva bucați sleite de pește pe care reușise să le strecoare în mâinile doamnei Alafs.

Tot la îndemnul mamei, Luana începuse de vreo jumătate de oră să se prostitueze pe bani grei cu bărbații din cor, care, satisfăcuți de serviciile fetei, veneau să își prezinte omagiile doamnei Hogtiken:

— Aveți o fiică minunată, apoi reîntrau în cor și, cu aplomb, își aduceau contribuția la îmbogățirea timbrală a partiturii.

În tot acest timp, domnul Hogtiken nu a făcut altceva decât să crească în continuare, astfel încât necesitatea unui nou ferăstrău – celălalt nu putea fi introdus prin orificiu, căci l-ar fi rănit – și nevoia unei noi căi de acces pentru căpățâna lui îmbătrânită deveniseră, și una, și alta, acute.

Îl ajută cu multă promptitudine domnul Alafs, prosper crescător de viermi de mătase.

— Poftim ferăstrăul, vecine, i se adresă el omului din ce în ce mai încovoiat de tavan.

— Mai bine taie dumneata, eu nu mai pot să mă coordonez, zise gătuț domnul Hogtiken.

În două minute, o copcă cu marginile aproximative făcu să răsară luna în apartamentul familiei Alafs, dar numai pentru câteva secunde, căci după niște mișcări nereușite, domnul Hogtiken reuși să-și dirijeze prin orificiul decupat corpul de țipar, aflat în continuă creștere, direct pe terasa imobilului.

Apoi cresc încontinuu. Se înalță către cer, pe urmă către ceruri, și dacă ar fi fost zi, atunci cu siguranță că locuitorii orașelului Blum ar fi avut o mare surpriză: un șarpe lung, cu ochelari, țâșnind de undeva de prin partea vestică a orașelului se înalța erect către cuibul lui Dumnezeu. Când fiica sa termină treaba cu cele câteva mii de coriști sub privirile pofticioase ale celor două viitoare soacre, domnul Hogtiken ajunse, în sfârșit, la Domnul. Fu extrem de mirat că acesta exista – Hogtiken era ateu practicant –, apoi gustă din plin bucuria că avusese ocazia să îl cunoască încă din timpul vieții. Îl salută pe Dumnezeu cu o voce și niște priviri dezarmante:

— Bună ziua.

Deși peste orașel se lăsase de mult timp un întuneric greu, de tavernă, Casa Domnului era scaldată în lumină, așa că Hogtiken își adaptă salutul la situație, lucru pe care Dumnezeu îl observă și îl

aprecie în același timp.

— Bună ziua, fiule.

— Îmi cer mii, mii de scuze că vă deranjez la această oră nepotrivită – Hogtiken, om între oameni, reintră pe făgașul propriei temporalități.

— Nu face nimic, chiar nu mă deranjezi deloc.

— Am crescut într-un mod de necrezut, mi-e și rușine să vă povestesc cum. M-ați crede, poate, un mare mincinos. N-aș vrea să apar așa în ochii dumneavoastră.

Dumnezeu îl privi adânc, mângâindu-și barba încrețită.

— Știi, fiule, știi totul. De fapt, eu am făcut în așa fel încât tu să crești. Am vrut să avem o discuție între patru ochi. Obişnuiesc să procedez întocmai cu toți atei declarați. De fapt, nu chiar cu toți, numai cu aceia pe care simt că îi pot întoarce la mine. Să fim din nou împreună. Nu te simți bine aici, nu-ți place să stai de vorbă cu mine?

Omul avu un moment în care i se păru că uitase să mai vorbească, dar, înghițindu-și nodul din gât, răspunse amabil:

— Ba da. Sunteți o persoană calmă și plăcută. Consider un privilegiu faptul că am avut ocazia să vă cunosc. Hogtiken... Franz Olaf Hogtiken, lucrător în comerțul cu spirt.

— Dumnezeu...

— Încă o dată, încântat de cunoștință – și omul întinse o mână mirată.

— Ei, nici chiar așa, fiule. N-ai venit aici ca să ne batem împreună pe burtă, deși nu este departe acest moment, te asigur. Și o să-ți spun și de ce. Dar până atunci ia loc, te rog frumos, pe norișorul acela din stânga. Așa... Ești încă om și trebuie, măcar protocolar, să păstrăm intactă diferența dintre noi.

— De acord, domnule Dumnezeu. Apoi omul ascultă cu multă atenție cele ce i se spuseră de către Domnul.

Pe scurt, pentru că nu aș vrea să vă mai rețin atenția prea mult, Dumnezeu hotărâse că orașelul Blum ajunsese prin râvna enoriașilor săi la o maturitate spirituală demnă de a fi cinstită cu un sfânt provenit din propria urbe. Se gândise la Hogtiken. Om respectat în oraș, comerciant cinstit, familist, dar cu mult mai important decât toate acestea, ateu, ateu convins și declarat. Întoarcerea către Domnul ar fi reprezentat un exemplu mult mai puternic pentru ceilalți decât dacă Dumnezeu ar fi sanctificat pe unul dintre cele câteva sute de râvnitori ai orașelului.

În prezența impresarului Giovanni Becali, Hogtiken semnă cu Dumnezeu un contract de sfânt, pe patru ani, având drept de prelungire pentru încă alți doi, asta în cazul în care ar strânge destui adoratori.

În cinstea evenimentului, cei doi ciocniră apoi câte o cupă cu

ambrozii, însă nu se oprirea decât după a patra sticlă.

Uşor ameţit, cu siguranţă vesel, Dumnezeu îi oferi domnului Hogtiken numele de sfânt:

— Te vei numi Blun, Sfântul Blun din Blum, asta ca să nu te uite credincioşii prea repede. La cât de mult li se vor încurca limbile în timpul rugăciunilor către tine, fii sigur de asta. Acum, la revedere, şi mai ţinem legătura.

— Neapărat, Doamne.

Precum scara pompierilor care şi-au făcut treaba oprind focul, corpul sfântului Blun din Blum se retrase, încet-încet, melc pregătindu-se de culcare. Ajunse acasă, unde îi găsi pe toţi dormind. Nu tocmai în ordinea firească a lucrurilor, căci, spre exemplu, fosta lui soţie – contractul nu îi permitea să mai rămână însurat – dormea goală la pieptul protector şi păros al domnului Strofällt.

Peste câteva zile, atunci când familiile Hogtiken, respectiv Strofällt s-au mai obişnuit cu noul statut al fostului comerciant cu spirt, între membrii lor au avut loc două nunţi. Mary a devenit soţia lui Siegfried, iar proaspăt divorţata doamnă Hogtiken a preluat, din zbor, numele distinsului domn Strofällt, de asemenea proaspăt divorţat.

Cele două ceremonii au avut loc la altarul catedralei Sfântului Blun din Blum, nu altcineva decât socrul mic. Cu aceeaşi ocazie, proaspăt căsătorii Strofällt au devenit, aparent paradoxal, socrii propriilor odrasle, situaţie reclamând o dezlegare specială de la Sfânt. Şi asta numai pentru bunul mers al lucrurilor...

din volumul *Şcoala de mucenici*,

Editura Curtea Veche, 2005

© Curtea Veche Publishing, Bucureşti, 2005

Marian Truță

MARIAN TRUȚĂ (n. 1960) a urmat cursurile Facultății de Electronică a Institutului Politehnic din București. A publicat: *Vremea renunțării* (proză scurtă, Bastion, 2008) și *A doua venire* (proză scurtă, Nemira, 2012). Este redactor-coordonator al revistelor *Nautilus* și *CPSF* (Colecția de Povestiri Științifico-Fantastice). A tradus din G.R.R. Martin și Gardner Dozois.

Lungul drum din cer acasă

Peste ograda lui Ieronim trecu o umbră mare, tăcută, cu un contur greu de pus în cuvinte. Ieronim urmări cu privirea drumul descris de umbră prin bătătură, băgă de seamă cum găinile căutau să se pitească pe sub stivele de bulumaci înșirate pe lângă gard și văzu apoi cum, pe lângă faptul că arăta ciudat, umbra mai și creștea. Prin urmare, s-a gândit Ieronim, ceva mare *cade*.

Gând nu lipsit de temeii. Aproape imediat se auzi *de sus* un fâlfâit, ca și cum o pajură nemaivăzută ar fi găsit de cuviință să-și încerce aripele peste acareturile lui Ieronim. Abia atunci ridică privirea spre cer, curios să vadă ce anume poate să arunce o așa umbră grozavă și să stârnească un şuier stins și să aducă o pală de vânt care să-i răsfire lui firele de păr din creștet. Și ce văzu îl lăsă cu gura căscată.

Era ceva ca o ghiulea, dar o ghiulea nemaipomenit de mare. Comparația îi veni în minte firesc, Ieronim fusese ochitor la un regiment de bombarde din Calafat, iar acolo, preț de șapte ani cât servise la oaste, văzuse ghiulele de toate soiurile și mărimile: ghiulele din fontă, din piatră, din plumb, ghiulele brizante, ghiulele cu striuri sau ghiulele din lemn întărit cu fier, ghiulele cât pumnul de copil sau ghiulele cât roata unei căruțe, folosite la asediile grele și care se încărcau pe bombardă cu ajutorul unor scripeți și funii trase de boi.

Dar ce vedea acum întrecea orice închipuire. Era o ghiulea mare cât un stat de om, iar de ea erau legate niște foale mari, ca un soi de aripe prinse cu sumedenie de ațe subțiri. Aripele acelea susurau prin aer și ascundeau lumina soarelui și dădeau acea umbră ciudată, mișcătoare și crescătoare.

Ghiuleaua mai avea pe suprafața ei tot felul de ieșinduri, ca scoabele de fier atârinate, să zicem, de un zid de fântână. Și undeva, într-o parte față de cum stătea Ieronim, ghiuleaua avea un capac mare, cu un robinet îngropat în el.

În vreme ce vedea toate acestea, încremenit și fără de reacție, ghiuleaua tot cobora spânzurată de aripele acelea întunecate și se îndrepta, după toate aparențele, către pătulul cel vechi unde avea adăpostite niște căzi de lemn în care strângea borhotul pentru țuică. Se fărâmă de tot, își zise Ieronim și, ca pentru a-i da dreptate, ghiuleaua izbi pătulul dintr-o parte și în jos, căpriorii de lemn gemură scurt, după care plesniră cu un zgomot aproape muzical. Pătulul se preschimbă într-un vârtej de așchii de lemn, șindrile, nuiele și țărushi care săreau și topăiau caraghios în toate direcțiile.

În ogradă se stârni pe dată zarvă mare. Câinele din lanț urla și

trăgea să se libereze, găinile zburătăceau și ele în toate părțile sporind și mai mult confuzia lui Ieronim și lăsându-și din pene să plutească grațios prin aer. Vitele din staul nu se lăsă nici ele mai prejos, vacile prinseră să dea mugete pe care un măgar din vecini le acompanie, dar lipsit de orice armonie. Ca o epidemie de ciumă, tărăboiul din bătătura lui Ieronim trecu la gospodăriile din jur, câini care lătrau sau urlau, vite care mugeau, găini cotcodăcind, curcani certându-se cu aerul și lovind nervoși pământul cu penele lungi de pe aripe, pisici mieunând sfâșietor, copii chirăind...

O șită îl izbi pe Ieronim în frunte. Ca și cum atât așteptase, prinse să zbiere către casa aflată undeva în spatele său:

— Vicooo... Ieși fă afară că s-a fărâmat pătulu’!

De parcă Vica ar fi trebuit să ridice pătulul la loc, întocmai cum fusese. Femeia apăru în prag, pe prispă, pe cap având o broboadă și în mână un cuțit plin de solzi, cu care curăța un crap adus de Ieronim de dimineață. Fără să spună un cuvânt, se holbă la pătulul rupt, peste care începea să se aștearnă praful. Din cer căzu o pânză peste casă, erau aripele ghiulelei care veneau vâlrându-se peste toată ograda. Câinele reuși să rupă lanțul și fugi spre fundul curții. Vica scăpă cuțitul din mână și fugi înapoi în casă, zbierând ceva ce Ieronim nu putu să înțeleagă. Apoi pânza acoperi jumate din casă cu prispă cu tot. Țipetele femeii se auzeau ceva mai slab, fie că se băgase sub pat, fie că nu mai avea putere să se tânguiască.

Ieronim ridică privirea către cer, să se asigure că nimic nu mai putea să-i cadă prin ogradă, și se îndreptă cu hotărâre spre resturile pătulului. Ghiuleaua se ițea mândră peste maldărul de lemne rupte, doage sărite, unelte fel de fel risipite prin iarbă. O găină i se încurcă printre picioare, Ieronim încercă să-i tragă un șut și fu cât pe ce să cadă peste un snop de nuiete plesnite. Curios era faptul că, pe măsură ce se apropia de ghiulea, Ieronim simțea așa, ca o dogoare plăcută că vine spre el. Abia atunci îi dădu prin minte că poate avea de-a face cu o bombă. Vreme de șapte ani, cât fusese militar la regimentul de bombarde din Calafat, auzise uneori ofițeri vorbind despre arme noi, despre baloane cu adevărat uriașe, care plutesc și care pot ridica în văzduh mai mulți *aeronauți* și niște bombe zdravene pe care aceștia să le zvârle în cap celor de pe pământ. Auzise, dar nu văzuse așa ceva.

Asta este, își zise. O bombă azvârlită de un areonaut. Aeronaut, cum o fi...

— Vicăăă... ieși dracu’ afară!

— Nu iieees! țipă femeia cu toată vlaga ei de muiere.

Adică țipă foarte lung, tare și ascuțit.

Ieronim dădu din mână cu lehamite, răsuci o înjurătură printre dinți, iarăși privi spre cer, cu gândul să vadă ce balon uriaș putuse căra o asemenea *bombă*. Cerul era pustiu. O zdreanță de nor către

drumul spre târg și cam atât. Nici măcar o vrabie nu se avânta prin aer. Doar un fluture alb se încumetă să zboare nepăsător prin fața lui Ieronim. Păi dacă nu e niciun balon pe cer, cum de a ajuns drăcia asta la mine în ogradă, se întrebă apropiindu-se și mai mult de ghiulea. Era caldă, nu chiar fierbinte, doar caldă, ca și cum ar fi stat pe o sobă. Dar ce sobă, își mai spuse el, după care privi în lungul uliței. Dobitoacele se potoliseră, doar câinii mai lătrau prosteste. În rest, totul era ca și cum nu se întâmplase nimic. Exceptând fețele curioase care se șteau pe la porți și cătau spre ograda lui.

Acuma or să dea buluc la mine în băătăură. O să vie să caște gura și să-și dea cu presupusa. Ia să vezi ce spaimă bag eu în ei, le spun că e o bombă și că poate să *explodeze* oricând, să le măture scăfârliile de țărani proști. Doar fusese ochitor în regimentul de bombarde, văzuse destule în cei șapte ani de militărie, citise și mai multe, știa el cum să-ia și să le bage frica-n oase.

Așa se gândea Ieronim și deja începuse să rânjească la ideea de a băga spaima prin vecini. Dar apoi chiar îl săgetă întrebarea: dacă era totuși o bombă?

Nu se poate, își spuse, liniștindu-se singur. Cine să fie în stare să facă o așa bombă? Adică atât de mare. Nimeni de pe pământ. Nu era o bombă. Și nici ghiulea. Nu era nimic din ceea ce el putea să știe. Dar ce să fie atunci? Întrebarea asta i se tot rotea pe sub țeastă, stârnind ecouri care de care mai de necrezut.

O bombă nu-i, că e prea mare, începu el să enumere *ipotezele*. De ghiulea nici nu se putea pune problema. Poate fi o mașinărie de vreun anume soi, își spuse și pe dată se simți ușurat. *O mașinărie de un anumit fel* putea însemna absolut orice, dar era un bun început pentru investigația temeinică pe care avea de gând s-o facă cu privire la straniul *fenomen*. Începu prin eliminare. Nu poate fi mașină de zbor pentru că nu are balon. Aripele acelea care erau legate cu fuioare subțiri de obiect nu aveau cum să fie resturi de balon. Sau aveau? În fond, el nu văzuse decât baloanele de observație ale regimentului. Despre dirijabile doar auzise și citise. De la București se ridicau în aer baloane care mergeau unde aveau chef aeronauții. Spre exemplu, la Ploiești. Sau, dacă aveau treabă, se repezeau și la Iași. Cât dura oare un drum la Iași cu aerostatul? Ba nu, stai că nu e bine. Confunda baloanele militare cu dirijabilele. Dirijabilele porneau de la București și se duceau acolo unde le mânau aeronauții, iar aceste dirijabile aveau niște coșuri mari în care se puteau așeza cei doritori să ajungă degrabă în vreun târg al țării. Da, acum își aducea aminte: dirijabilele aveau *nacele*, și nu coșuri. În nacele ședeau confortabil călătorii, beau șerbet și se holbau la peisajul de jos. Baloanele aveau în schimb coșuri de nuiiele, din răchită împletită. Păi lucrurile căpătau sens. Peste pățulul lui nu căzuse nicio bombă, nicio ghiulea. Era nacela unui

dirijabil. Și ce era cu aripele? Păi aripele poate că erau menite să împiedice căderea. Precis așa fusese. Trecuse un dirijabil la mare înălțime, o nacelă se rupsese din funii și picase cu iuțeală spre pământ. Dar inginerii isteți care construiseră acea mașină zburătoare o prevăzuseră și cu aripi care să salveze viața călătorului în caz de nenorocire. Și de ce nu văzuse până acum dirijabile? Păi nu se preumblase prin multe locuri. În toată viața lui fusese de vreo două ori la munte, pe graniță, o dată la Craiova, iar în rest doar la Calafat. Ce să caute dirijabilele la Calafat sau la Craiova? Ele zburau sus de tot și legau orașele mari: București, Iași, Ploiești sau Constanța. Poate și alte orașe de prin alte țări. Poate că treceau munții spre Brașov sau spre Cluj, la ungureni... Măi să fie, își spuse Ieronim, mândru de judecata sa.

Ca o dovadă în plus, nacela avea și un geamlâc rotund. Se apropie și mai mult de sferă. Căldura care izvora din ea se mai dusesse. Și căldura trebuia explicată, dar Ieronim lăsă asta pentru mai târziu. Își apropie fața de ochiul rotund din sticlă. Înăuntru era întuneric deplin, nu putea să vadă nimic.

Dacă înăuntru e un om rănit? își zise. Poate că are vreun os rupt, vreun picior sucit, vreo coastă înfundată. Păi să vii de-a dura de la mii de metri *altitudine* nu era tocmai lipsit de primejdie.

Coborî de pe mormanul de lemne care fusese pătulul. La gard poposisse un vecin care căsca gura la el.

— Ieronime, ți s-a dărâmat pătulul, zise acesta.

— Știu, îi răspunse Ieronim.

Vecinul își văzu de drum, clătinând din cap cu aerul unuia care mai mult de atât nu avea ce spune sau ce face. Ieronim se îndreptă spre casă cu gândul să ia un vâtrai cu care să ciocănească în carcasa aceea care părea făcută din fier sau din ceva asemănător, un metal oricum, poate un *aliaj*. Ridică pânza aripei cu intenția de a se strecura pe sub ea. Zăbovi cu degetele pe suprafața acesteia.

Să-mi sară ochii în țărână dacă asta nu e mătase, gândi el și asta îl bucură. Păi mătasea aia care îi acoperea casa putea s-o vândă la târg. Cu banii luați pe mătase putea să mai ridice un staul, pe care să-l umple cu vite. Mă rog, poate că nu ar fi luat chiar atât de multe parale. Oricum, mai multe decât avea el să agonisească într-un an întreg. Putea, bunăoară, să ridice doar un staul și să mai sape un puț, mai mare decât ăla de-l avea acum, înzestrat cu o pompă cu elice și alături cu un bazin din care să dea apă la vite. Sau în care să se scalde în zilele fierbinți de vară. În fine, mătasea aia era tare scumpă.

Se îndreptă spre ușa primei camere, unde bănuia că se refugiase Vica.

— Vică! Unde ești?

Femeia, cocoțată pe pat, cu spatele lipit de sobă, cu broboada

căzută pe o parte, cu mâinile strânse pe piept, îl privea cu ochii plini de groază.

— Ieronime, ce e *aia*?

— De unde vrei să știi? îi răspunse el mohorât. Unde e vătraiu’?

Camera era mult mai întunecată ca de obicei, din pricina umbrei pe care o făcea pânza care acoperea casa. Zări vătraiul chiar lângă gura sobei, rezemat de perete. Îl cumpăni în mână și se întoarse spre Vica.

— Auzi, lasă boceala, pune mâna și adă o căldare de apă.

Fără să se uite îndărăt, ieși iarăși în curte. La poartă se adunaseră câțiva săteni și se holbau la pătulul dărâmat și la casa acoperită pe jumătate cu pânza aceea uriașă.

— Ieronime! strigă unul dintre ei, ce ți-a căzut în curte?

— Un căcat, le răspunse el cu jumătate de gură.

Apoi adăugă cu voce mai tare:

— Să nu care cumva să vă dea prin cap să intrați în bătătură, că pun câinele pe voi.

Câinele rupsesse lanțul și fugise cuprins de spaimă. Cine știe pe unde s-o fi pitit. Câine prost, gândi Ieronim și se cățără iarăși pe resturile pătului, cu vătraiul în mână. Ajuns lângă sferă, o studie din nou, de data asta mai atent. Părea acoperită cu un grund verzui, plesnit și pârlit pe alocuri. Deasupra oblonului erau niște litere mari. Ieronim știa să citească, dar literele acelea nu aveau nicio noimă pentru el. Lovi cu vătraiul în geamul întunecat, apoi ascultă. Nu se auzea nimic dinăuntru. Lovi mai tare, în oblon de data asta. Nimic. Izbi din nou, tare de tot, poate prea tare, pentru că vătraiul se rupse de la mâner. Ascultă iarăși, cu urechea lipită de geamul mic. De data asta prinse un zgomot slab, ca și cum ar fi venit printr-o plapumă groasă. Un scrâșnet care putea însemna orice. Se dădu înapoi, nu speriat, ci mai degrabă atent și pregătit pentru orice.

Robinetul de la oblon se rotea încet. Asta e, își zise, e cineva înăuntru și vrea să iasă.

— Vicăăă! Adă apa aia odată!

Femeia apăru cu o găleată de tablă. Se opri la baza mormanului de lemne și privi încruntată la Ieronim.

— Nu-i nicio primejdie, îi spuse acesta venind lângă ea. E doar o nacelă de dirijabil, s-o fi prăbușit din cer și înăuntru e cineva. Așa cred... Du-te și adă și niște ștergare curate.

Îi luă găleata din mâini și o așeză lângă sferă, apoi se opinti în robinetul oblonului. Dacă cel dinăuntru era rănit, atunci probabil că avea nevoie de o mână de ajutor. Își întoarse privirea către poartă:

— Să meargă unul dintre voi să cheme felceru’!

Niciunul dintre țăranii strânși pe lângă gard nu se clinti.

— Cine-l aduce pe felcer, îi dau o țuică! strigă el, apoi nu se mai

gândi la ei, se concentrează asupra oblonului și asupra robinetului care se răsucea tare greu. Robinetul închipuie cumva un fel de zăvor, își zise Ieronim. Odată eliberat zăvorul, se poate deschide oblonul. Așa părea să meargă treaba. Robinetul se mai răsuca un pic, apoi oblonul, sau capacul, se mișcă spre exterior. Ieronim auzi un șuierat scurt. O pală de aer fierbinte și cam puturos îl izbi peste față. S-o fi căcat pe el de frică, presupuse Ieronim despre ocupantul sferei.

Trase de capacul rotund și destupă complet ieșirea din sferă. Acuma putea vedea interiorul. Nu era cum își imaginase el că ar trebui să arate o nacelă de dirijabil. Avea pereții de un alb murdar, plini cu ceasuri, cu bumbi negri din loc în loc, cu fâșii de pânză desprinse de pe pereți. În mijloc era un scaun nemaivăzut, din fier și pâslă, cu niște curele late în care se afla pe jumătate prinsă o arătare.

Cum să arate o arătare?

Era ca o momâie de bălci costumată în ceva ca postavul, doar că era un postav alb sau gri, cu niște mațe care îi ieșeau din piept și care spânzurau în părți, cu un cap cât toate zilele, rotund, și cu un geam prin care se vedea mutra celui care ocupa nacela. Firește, un om ca toți oamenii, doar că era costumat atât de caraghios. Oare așa se călătorește cu balonul sau cu dirijabilul? Altfel cum? își zise Ieronim prinzând arătarea de o mână, cu dorința de a o scoate afară. Omul din costumul acela era inert, cu ochii închiși. Se opinti, dar străinul era greu sau se lăsa el greu, cine știe. Intră pe jumate în sferă, îl apucă din nou pe sub umeri și reuși să-l tragă afară. Cu momâia în brațe, coborî de pe ruinele pătului și o întinse pe iarbă, lângă potecă. Apoi se cățăără la loc, luă căldarea și se întoarse la minunea din iarbă. Cum să îl scoată pe străin din costumul acela ciudat? Avea niște bumbi, dar nu erau nasturi. Ce naiba să facă? Să toarne niște apă prin mațele acelea care ieșeau din pieptarul costumului? Doar așa, de chichi, să vadă ce se poate întâmpla? Se ridică în picioare.

— S-a dus mă cineva după felcer?

— S-a dus ăla micu' al lu' Bolboacă.

— E, lu' ăla micu' nu-i dau nicio țuică.

Ca la un semn, sătenii adunați la poartă începură să-l tragă de limbă și să întrebe în devălmășie.

— Ce e aia, Ieronime?

— Nu ți-e frică, Ieronime?

— A căzut din cer, Ieronime?

— E om, Ieronime?

— E înger, Ieronime?

— E satana, Ieronime?

Ieronim măsoara aproape un stânjen în înălțime și îi cam domina pe oamenii din sat. Se uită la ei fără să zică nimic și, încet-încet, se făcu iară liniște.

— E un *aeronaut*, spuse el apoi, cu glas domol.

Dinspre gard se auzi un murmur de uimire și lumea prinse să șușotească:

— Adică? Ce e ăla *areonaut*? Ce-a zis că e? Din ce țară vine? Al cui e, maică? Cine? Ce?

— Gata! ridică tonul Ieronim.

Sătenii își văzură de șușotit, poate mai reținut. Dar prinseseră ideea. Fără întrebări, că nu le va spune nimic. Îl știau de om căpățânos căruia, dacă își punea ceva în minte, îi ieșea precum dorea. Așa se învățase câtă vreme fusese ochitor la regimentul de bombarde de la Calafat. Fără întrebări prostesti, fără discuții, că vorba lungă e sărăcie, fără ocolișuri, fără ascunzișuri. Era mai bine la oaste, își zise Ieronim. Acolo toate erau limpezi și clare și numai un prost nu era în stare să se *adapteze*. Ordinul era ordin, ofițerul cerea ceva, tu ca sergent le ziceai căprariilor ce și cum, ăia luau oamenii și împărțeau poruncile. Cine să îndrepte bombarda, cine să umple săculeții cu pulbere și cu câtă, cine să puie ghiulelele pe țevi. Ieronim ochea și zicea cu glas tare: Foooc! Bombardele bubuiau, țintele se făceau praf și toată lumea era fericită. Acolo, la oaste, un căpitan de-l aprecia pe Ieronim îi spusese să se facă sergent permanent, să stea în armată, că el așa ochitor nu a mai văzut. Dar Ieronim nu a stat nicio zi peste cei șapte ani, pentru că acasă îl aștepta Vica. ăsta mi-era Ieronim. Om dintr-o bucată, aprig, dar cumpătat și care nu se dădea îndărăt de la nimic. De aia țărani îi cam luau seama în preajma lui.

La poartă apărură apoi felcerul Matei cu geanta lui de felcer și șeful de post Grigore cu toți jandarmii postului, adică doi la număr.

— Băi Ieronime... ce s-a petrecut aici? întrebă șeful de post.

Apoi dădu ordin jandarmilor să îndepărteze lumea de la gard, ceea ce stârni protestele sătenilor, după care, împreună cu felcerul, intră în bătătura lui Ieronim.

— E câinele legat? întrebă felcerul.

— A fugit, îi răspunse Ieronim sec.

Felcerul, om subțire, trăit cândva la oraș, înghiți în gol. Din răspunsul lui Ieronim se putea înțelege orice. Câinele fugise, dar dacă se întorcea? Pe cine ar fi rupt primul? Pe șeful de post? Pe el? Resemnat, se aplecă asupra siluetei din iarbă.

— Pare a fi om, zise el.

— E om, răspunse Ieronim. Cred că e un călător cu dirijabilul, *nacela* i s-a rupt din chingi și așa s-a prăbușit...

Felcerul și șeful de post dădură afirmativ din cap, cu toate că unele cuvinte nu le pricepeau.

— Eu am văzut un dirijabil, o dată, începu felcerul, dar Ieronim îl ținui cu privirea și acesta tăcu.

— Cum îi dăm jos globul ăla de pe cap? vru să știe șeful

jandarmilor. Sau îi spargem geamul să nu se sufoce?

— Cred că așa, spuse Ieronim și umblă la două robinete negre, aflate la stânga și la dreapta, pe marginea vizorului.

Singurul lucru care se petrecu fu acela că vizorul se ridică peste literele care se aflau desenate pe glob.

— Pare a fi o cască menită să-l apere, își dădu cu părerea omul legii și Ieronim îl susținu.

— Și eu cred la fel. Nu putem ști noi ce pericole se ascund prin cer. Uite cum văd eu lucrurile: omul ăsta astfel încotoșmănat cred că are nevoie de ajutor. Poate că o fi și murit, dar asta o să ne zică dânsul, că de aia e felcer. Dumneata împreună cu jandarmii să-mi ții oamenii să nu dea năvală în ogradă. Iar eu am să mă gândesc la ce e de făcut.

Cu toate că șeful de post era și el un om dintr-o bucată, îi dădu dreptate lui Ieronim. Ieși la poartă și întări poruncile:

— Nimeni să nu se apropie de gard la mai puțin de doi stânjeni, zise el, apoi se luă de un țăran. Tu dai fuga la primărie, îl cauți și îl aduci aici pe primar și îi spui că eu am dat dispoziție ca înainte să vie aici să pregătească porumbei voiajori către căimăcămie și către județ. Ai priceput?

Țăranul o zbughi ridicând praful, ceilalți gură-cască se retraseră bombănind pe partea cealaltă a uliței, jandarmii își montară baionetele la carabine. În vremea asta, felcerul și Ieronim se holbau la străin.

— E viu, pe câte îmi dau seama.

— Adu-l în simțiri, îi ceru Ieronim.

Felcerul luă un ștergar din mâna Vicăi, care ședea tăcută în picioare lângă ei, înmuie un colț în găleata cu apă și prinse să-l șteargă pe nefericitul aeronaut pe frunte. Spre surpriza tuturor, acesta deschise ochii. Avea ochi albaștri, apoși, ca și cum ar fi fost atins de vreo boală.

— *Vadaaa*, ceru el stins.

— Îl cheamă pe vodă, se băgă Vica în seamă.

— Taci fă, că ești proastă, o repezi Ieronim, apoi îl întrebă pe felcer: ce dracului spune?

— *Vada*? Ce să însemne asta?

Ieronim se plesni peste frunte.

— Știu ce vrea... După grai ar părea că e muscal, și atunci cred că ar vrea apă!

Ieronim știa lucrul acesta pentru că învățase, cât fusese ochitor la regimentul de bombarde din Calafat, limba muscalilor. Pentru că avuseseră un polcovnic muscal, de-aia. Și un căpitan tot muscal. Rămăși pe aici de pe vremea revoluției lor. Refugiați, adică.

— Ia un colț de ștergar, bagă-l în găleată și dă-i să soarbă din el.

— Atâta lucru mă pricep și eu, răspunse felcerul înțepat, dar Ieronim nu-l băgă în seamă.

Străinul îi privea pe rând, fără teamă, doar cu o nedumerire pe chip. Felcerul picură puțină apă pe buzele acestuia.

— *Спасибо, благодарю вас...* murmură pe limba lui muscălească.

— Am avut dreptate, murmură Ieronim. Așa cum am eu de obicei... Zice că ne mulțumește.

— Întreabă-l de unde vine, ceru șeful de post, revenind în curte și apropiindu-se de ei.

— *Вы откуда?* făcu Ieronim spre străin. *Как Вас зовут?*

Și omul se puse pe turuit. Ieronim asculta, dădea din cap, uneori se încrunta, alteori zâmbea. Șeful de post și felcerul se tot uitau la cei doi și unul la altul, nerăbdători să afle ce și cum, de unde venise omul acela. Vica rămăsese mai într-o parte, gata să se facă de folos dacă Ieronim i-ar fi cerut-o.

— *Так... Внеочередной!* rostea Ieronim în răstimpuri.

Apoi străinul tăcu și încercă să se ridice, ajutat de Ieronim și de felcer.

— Să-l băgăm în casă, zise Ieronim și îi făcu semn Vicăi să le ridice pânza aripelor ca să intre ei nestingheriți în tindă. Să-l întindem în pat... Așa... Vică, adă o pernă și un țol să punem pe omul ăsta... *Пожалуйста, успокоиться...* Gata, mai avem un pic, să-l întindem aici... Cu grijă la mâțele alea, că nu știm la ce i-ar putea fi de folos.

De afară se auzi lumea strânsă la poartă cum prinde să comenteze, un murmur din ce în ce mai puternic.

— De unde zice că vine? În ce limbă vorbea Ieronim? Ce tot bălmăjea omul ăla? Zicea că vine din cer... Ete, din cer, că știi tu mai bine... Dacă știi tu, zi în locul meu...

Jandarmii de la poartă îi țineau pe săteni la distanță de gard, deși se vedea, după cum întorceau capetele spre ograda lui Ieronim, că tare s-ar mai fi apropiat și ei să tragă cu urechea, chit că nu pricepeau nimic din ce se rostise acolo. Acum, cu străinul în casă, parcă nu mai avea niciun rost să facă pasul îndărăt, spre gard, așa că, în lipsă de altceva mai bun, începură să împingă lumea cu armele ținute ca niște prăjini. Iar țăranii se făceau că se lasă duși mai departe, dar se întorceau și îi ocoleau pe jandarmi, aceștia se retrăgeau un pic, iarăși strângeau armele și îi împingeau pe săteni... Și tot așa, ca într-un joc din care nimeni nu câștiga nimic. Doar că trecea vremea parcă altfel.

În casă, Ieronim reuși, ajutat și de omul căzut din cer, să-i scoată acestuia casca de pe cap.

— Îl cheamă Iurii Alekseevici Gagarin și avem o problemă, spuse Ieronim după ce străinul se mai liniști și se întinse pe pat.

— De unde zicea că vine? întrebă șeful de post.

— Zicea că vine din *Savețkii Saiuz*.

— Ce-o însemna asta, Ieronime?

— Aia spuneam, că avem o problemă. Nu e de pe aici, dar nici țara de unde vine nu o știi. Că vorbește ca un rus sadea, atâta cât mă pricep eu, dar nu vine din Rusia, ci din Uniunea Sovietică. Și a mai zis ceva ciudat... A zis că... În fine, a zis că a venit din stele, mă rog, din cer. Nu mi-e prea clar, pentru că a folosit o mulțime de cuvinte pe care nu le cunosc sau, dacă le cunosc, el le dă alt înțeles.

Și felcerul Matei, și șeful de post Grigore se frecau gânditori pe bărbie. Decât să zică vreo prostie, mai bine tăceau și se arătau preocupați. Ieronim tăcea și el, ca și cum problema, mai departe, nu-l privea deloc. Vica ședea pe pat, alături de numitul Gagarin, și încerca să-i ofere acestuia să bea dintr-un pahar. Din motive doar de el știute, Gagarin refuza îndărătnic apa pe care Vica i-o tot oferea degeaba. În final, tot ce reuși femeia să obțină fu să verse jumătate de pahar prin gulerul larg și metalic al costumului purtat de oaspete. Gagarin icni o înjurătură pe limba lui rusească.

— Ce naiba facem cu *ăsta*? rosti în cele din urmă Grigore, șeful de post. Că e un *caz* dintr-un fel cu care nu am mai avut de-a face... O să anunț la căimăcămie, să hotărască ei. Și cred că, până atunci, cel mai bine ar fi să-l ții în casa ta, departe de ochii lumii.

— După cum văd eu, pare a fi întreg, interveni felcerul Matei. Dacă ar avea vreo coastă ruptă, înseamnă că îndură tare bine durerea. Poate că ar trebui să-l despuiem, să-l examinez mai bine...

— Uite ce zic eu, Matei, hotărî Ieronim, tu rămâi cu mine să-l cercetăm mai temeinic pe omul ăsta. Tu, Grigore, du-te fuga la primărie și dă drumul la porumbei și dă de veste la căimăcămie. Eu zic să trimiți și un om la boier, să dai de știre și dumnealui... cu toate că nu pe pământul lui s-a petrecut trășenia, ci în ograda mea, dar așa cred că se cade făcut. Spune-le celor de afară că omul e un străin, un aeronaut străin, și că zarva lor îi face rău. Să plece la casele lor... Vica, tu ia niște copii din vecini și dă jos pânza de pe casă și îndreaptă ce mai e de îndreptat prin ogradă, că e posibil să vie boierul în băătăura mea...

Rapid, fără să ezite, așa cum îi șade bine unui fost ochitor de bombardă, Ieronim organizează pe toată lumea. Șeful de post pleacă și în câteva minute toată gloata adunată pe uliță se rări considerabil. Vica chemă doi băieți sprinteni și începu să dea jos pânza de mătase.

— Încet măi, cu grijă, că dacă se sfâșie vă mănâncă de vii Ieronim, dădea ea indicații copiilor.

Prin vorbe și prin gesturi, Gagarin se lăsă ajutat să-și dea jos costumul. Pe dedesubt purta un soi de izmene, și acestea albe. Ieronim privi gânditor casca, literele de pe ea, vizorul care se rabata ușor, prin învârtirea robineților negri aflați la stânga și la dreapta. La ce oare o fi bună o astfel de cască? Ieronim știa că la înălțime aerul se *rarefia*. O

simțise pe pielea lui la munte, când făcuse o *aplicație* cu bombardele pe graniță. Atunci când se zvonea că urmau să-i atace pe ungureni. Da, aerul se rărea pe sus. Așa că avea nevoie de vizor închis cât mai bine. Și aerul? Probabil că prin maștele acelea respira aerul strâns într-o butelie. La fel cum făceau patrulele care se scufundau în Dunăre cu clopotele autonome. Își luau aer cu dâșii din niște butelii și se preumblau pe sub corăbii, ținându-se agățați cu cângi metalice de niște odgoane care erau trase pe fundul albiei fluviului, să nu-i măture curentul apei. Aia da aventură și născocire minunată, se arătase Ieronim impresionat când le văzuse prima dată la Calafat. Apoi se arătase uimit când auzise prima dată despre baloane și dirijabile. Dar, după ce văzuse de câteva ori baloanele regimentului plutind alene pe deasupra Dunării, totul i se păruse firesc. Adică și baloanele, și dirijabilele erau lucruri normale. Minunate, grozave, dar făcute de mâna omului și de istețimea inginerilor. Nu erau minuni la care să te închini. La o adică, dacă ar fi avut destule parale, și el, Ieronim, ar fi putut să se dea cu dirijabilul.

Îl lovi un gând: să vândă pânza aia de mătase și să plătească un drum cu dirijabilul. Păi cum l-ar mai fi privit lumea din sat apoi...

Alungă ideea. Mătasea aia o să însemne încă un staul. Plus că trebuia să ridice pătulul fărâmat. Iar străinul nu putea avea nicio obiecție sau pretenție pentru aripa de mătase.

Felcerul Matei se apropie de Ieronim.

— N-are niciun os rupt, nu e lovit la cap, nu suferă de nimic. Din partea mea, este cât se poate de întreg.

Își închise cu un pocnet trusa lui de felcer, din piele de vițel și cu cataramă de alamă, și dădu să se așeze pe un scaun, lângă pat.

— Atunci du-te, nu mai zăbovi, îl povățui Ieronim.

Felcerul deschise gura să zică ceva, tare ar mai fi rămas pe loc, să afle mai multe despre omul ăla căzut de sus. Cum de ajunsese oare închis în bila aia? Cât de sus zburase? Ce l-ar mai fi întrebat el, ce l-ar mai fi iscodit dacă ar fi știut graiul. Așa... doar Ieronim pricepea. Și acum, fără să țină cont că prezența lui ar fi putut fi necesară, iată, Ieronim îl poftea destul de abrupt afară.

— L-aș mai supraveghea oleacă, încercă el, dar Ieronim i-o reteză scurt:

— Dac-o fi nevoie, trimit după tine. Ai zis doar că e întreg.

Felcerul își mușcă buzele de necaz și plecă fără tragere de inimă. Afară, în băătăură, Vica terminase de dat jos pânza și se străduia să o împăturească. Zăbovi o clipă lângă femeie, se uită la pânza de mătase, apoi aruncă o privire și către bila de fier cu care venise străinul. CCCP scria cu litere mari deasupra capacului prin care ieșise omul. Oare ce să însemne toate acestea? se întrebă el. Literele acelea fără noimă, un muscal venit din cer, o ghiulea uriașă legată de o aripă de mătase,

toate acestea aveau darul de a-i crea o stare de amețală.

Ieși din curtea lui Ieronim și se îndreptă glonț către cârciumă, unde ceru o țuică. Pe dată fu înconjurat de lume și, după ce dădu țuica peste cap, începu să povestească:

— Omul ăla e un aeronaut din Rusia și zice că a căzut din cer...

Se gândi că nu-i ceruse nimeni să-și țină gura. Așa că mai ceru o țuică și începu să vorbească tot mai repede, să înflorească sau să pună de la el acolo unde nu prea știa ce avea de zis. Iar lumea îl asculta cu gura căscată.

— Zice că a mers la o înălțime grozavă, dincolo de nori, mai sus decât se pot urca baloanele sau dirijabilele și mai sus decât se înalță cea mai viteză pasăre, și că de acolo a văzut pământul mic de tot, atât de mic încât nimic nu se putea zări ca lumea, nici căruțele, nici casele, darămite oamenii... Și din zborul ăsta grozav, aproape de țăriile cerului, ceva, așa, ca o putere, l-a tras în jos și el s-a prăvălit pe pământ și ar fi pierit dacă nu avea niște aripe minunate cu care să plutească lin până jos. Dar se pare că din zborul lui s-a rătăcit...

Felcerul Matei își trase sufletul, mai ceru o țuică și oamenii prinseră a-l întreba:

— Da' cum a ajuns așa sus? Da' cine l-a tras până la marginea cerului? Da' nu cumva cineva l-a dărmătat de acolo de sus? Măi, cred că o putere dumnezeiască l-a prăvălit... Ce vorbești franț, ce putere dumnezeiască? Eu cred că e o născocire... Nici cu bombardă să dai și nu ajungi la cer, ia să-l întrebi pe Ieronim... Du-te bă, că ești prost îngrămădit, dacă ai destulă pulbere dai cu bombardă pân' la cer, am văzut eu odată cum se face... Da' e adevărat că nu vorbește ca noi?

Și tot așa... Iar felcerul Matei se simțea în al nouălea cer de bucurie că poate să le dea răspunsuri cu atât mai bogate cu cât paharele de țuică se înmulțeau în fața sa.

În vremea asta, șeful de post ajunsese la primărie, unde găsisese, într-un birou, doar un secretar care mângălea ceva într-un terfelog gros.

— Unde-i bă primaru'?

— Nu-ș' dom' șef, că a mai venit unu' mai devreme să întrebe de primar. Era vorba de ieri că merge cu boieru' la vânătoare de prepelițe, așa că de dimineață a plecat la conac. Că s-or fi dus, că nu s-or fi dus...

— Auzi, lasă asta... dă-mi toc și hârtie și pregătește porumbei pentru căimăcămie. Apoi te duci la boier Bălcescu și o să-i spui ce am să te învăț după ce scriu la căimăcămie...

Șeful de post se așeză la o măsuță și prinse a scrie cu litere ascuțite o...

Notă de informare.

Către Domnia Sa Caimacam Rădulea.

Cu adânc respect vă aduc la Știință că în ograda numitului Ieronim din satul Chitici din comuna Ciulnița a căzut la amiază un areonaut de neam Rus cu care numitul Ieronim a întreținut discuții în rusește. Pe rus îl cheamă Gagarin, e de înălțime potrivită, șaten la păr și ochi albaștri, alte semne dinstinctive nu are. Numitul Gagarin a declarat și a susținut că a zburat peste Cer într-o nacelă rotundă și că a căzut din zbor din pricini pe care nu le cunoaștem încă. A mai declarat și a susținut că vine dintr-o Țară care nu se cunoaște și care se numește Uniunea Sfaturilor. Ca impresie personală și proprie, cred că rusul Gagarin este un Spion rus care a venit în Regat cu un Dirijabil de o putere nouă. Nu se cunosc misiunile rusului Gagarin. Nu am început o anchetă. Aștept instrucțiunile Voastre.

Cu adânc respect, Grigore Pomărașu, șef de post al Comunei Ciulnița din județul Vlăsia Mare.

* * *

Ieronim se așezase pe pat, alături de străin.

— Zici că ești din Rusia, după vorbă.

Fața lui Gagarin se luminează într-un surâs.

— Da, din Rusia Sovietică... Aș vrea să știu, cetățene, cum de vorbești rusește și, firește, aș vrea să știu unde mă aflu.

Acuma, că se despuia de costumul ăla greoi și rămăsese doar în izmene, Gagarin părea mai vioi decât fusese afară. Poate că fusese și amețit de la ditamai căzătura, cugetă Ieronim.

— Avem vreme să vorbim mai multe, îi spuse rusului. Te afli în România. Și vorbesc rusește că am învățat cât am fost la oaste.

Apoi se întoarse spre ușa de la prispă.

— Vicăăă... adă fă niște țuică. Și taie și niște șoric. Ba să aduci și o brânză... că poate i-o fi omului foame.

Se uită la figura aeronautului. Avea un zâmbet copilăros și niște ochi tare albaștri.

— Iurii Alekseevici, început Ieronim să vorbească. Dumneata ai căzut cu nacela aia peste pătulul meu și mi l-ai făcut fărâme. Așa că pânda de mătase o păstrez eu, ca despăgubire.

Gagarin izbucni în râs.

— Cetățene, nu știu cum te numești, dar din partea mea poți să păstrezi tot ce vrei din *navă*. Doar că puterea sovietică s-ar putea să fie împotrivă.

Vica intră tăcută în odaie purtând în brațe o tavă pe care se aflau o sticlă cu țuică și două pahare mici, din acelea de se găsesc pe la târgurile de moși, plus o farfurie plată, cu niște desene înflorate, farfurie pe care se aflau câteva fâșii de șoric, niște felii de brânză de oaie și o pâine de casă rămasă de ieri, dar încă bună de mâncat. Așeză tavă pe masa îngustă, aflată lângă fereastră și cam la un metru de

patul pe care Gagarin încă ședea. Apoi turnă în pahare și îi spuse lui Ieronim:

— Mă duc să strâng mai bine mătasea, e așa de multă că o să trebuiască s-o tai în bucăți și să fac baloți din ea ca să n-o sufle vântul.

Vica se făcu nevăzută, la treburile ei de femeie. Vocea ei se auzea ascuțit prin curte, cum dădea porunci celor două ajutoare. Ieronim ridică un pahar și îl oferî rusului. Gagarin se ridică de pe pat și, un pic nesigur, se așeză lângă Ieronim, la masă. Adulmecă țuica, gustă din ea, se strâmbă și dădu paharul peste cap.

— Mai ușor, că te îmbeți, îi zise Ieronim.

— Cu *asta*? întrebă Gagarin.

Se priviră preț de câteva clipe în ochi fără să spună nimic. Apoi Ieronim umplu din nou paharele.

— Mie îmi zice Ieronim, spuse el rusului.

— Foarte bine, cetățene Ieronim. Iar pe femeia ta o cheamă Vica, așa-i?

Ieronim încuviință. Gagarin dădea paharele de țuică peste cap, rupea un colț de brânză și un dumaticat de pâine, mânca încet, fără grabă, cu ochii pe pereții pe care Vica atârname în decursul vremii tot felul de icoane, iar deasupra ferestrei un ștergar din acela mare, cu modele brodate pe el, pe care îl cumpărase într-o duminică de la târg, din Calafat. Într-un colț, aruncat grămadă, zăcea costumul ciudat al rusului. Și, moț peste grămadă, casca aia rotundă. Părea că tocmai jupuiseră o vietate nemaigândită și nemaivăzută.

— Iurii Alekseevici, început Ieronim, nu știu cine e puterea sovietică, dar pe la noi e un obicei care zice așa: dacă îi faci omului o pagubă, degrabă cauți s-o îndrepti cu ce ai la îndemână. Eu știu că dumneata nu ai căzut cu voie pe pătulul meu. Dar paguba e pagubă. Și cred că mătasea de la aripe o acoperă pe deplin. Cât privește nacela sau nava, cum îi zici, nu-mi e de trebuință decât dacă vreau să fac țircus la mine în băătătură. Sau poate coteț de găini, că are capac și nu intră vulpea. Și oricui ai zice pricina, lumea îmi va da mie dreptate, Iurii Alekseevici. Că așa e obiceiul.

— Cetățene Ieronim, eu zic să lăsăm disputa asta, mai bine anunță dumneata autoritățile să contacteze *ambasada sovietică*. Îți garantez că vei fi despăgubit cu vârf și îndesat... Zău așa, eu îți mulțumesc pentru că m-ai îngrijit, acuma lucrurile trebuie să intre pe făgașul lor firesc... Unde a plecat milițianul acela?

— Iurii Alekseevici, folosești cuvinte tare ciudate. Ce să fie ambasada sovietică? Ce să fie un milițian?

— Milițianul... omul acela în uniformă și cu pistolul la centură. Măi oameni buni, unde am nimerit? România e prietenă cu Uniunea Sovietică, nu-i așa? Cetățene Ieronim, dacă e vreo glumă, e momentul să-i punem cap. Vreau să mergem la autorități imediat!

— Iurii Alekseevici, liniștește-te. Eu doar spun cum șed lucrurile. Dumneata zici de jandarm, el e milițianul? E, omul deja a plecat să anunțe niște autorități. O să vină aici boierul și, probabil, cineva de la căimăcămie. Despre ambasada sovietică nu am știință, dar boierul sigur are, că e om învățat și cu mare știință de carte.

Gagarin făcu ochii mari. Ca și cum nu înțelegea ceva. Ieronim se întrebă ce anume nu pricepe. Să fie felul lui de a vorbi de vină? Poate nu zicea corect? E drept, el învățase rusește de la ofițerii lui doar pentru că avusese nevoie. Și se descurcase foarte bine. Că amândoi, și colonelul, și căpitanul, avuseseră numai cuvinte de laudă pentru el. Atunci? Care să fie izvorul neînțelegerii? Ce nu pricepea Gagarin? Și ce însemnau unele cuvinte? „Sovietic“, de exemplu? Adică, se întrebă el, ce ar fi putut să însemne „Uniunea Sfaturilor“? Cine pe cine sfătuia în țara aia din care zicea că vine? Poate că nu era în firea lui de la formidabila căzătură. Lasă povestea cu zborul spre stele, asta era o aiureală, era clar că picase dintr-un dirijabil. Cine știe cum se lovise la cap, acolo sus, prin aer. Aripele se smuciseră cumva, el se dăduse cu capul de pereții nacelei. Și de aici toată vorbăria asta fără sens. Felcerul zisese că rusul e întreg, dar loviturile la cap uneori nu lasă semne vizibile, ci doar mințile le zgâlțâie. Și uite ce poate ieși de aici.

Dar dacă, se întrebă Ieronim, rusul devine violent? Dacă sare la el? Gagarin părea mic prin comparație, dar se știe că oamenii loviți de streche dau dovadă uneori de puteri nebănuite. Măcar din vorbe să-l potolească.

— Iurii Alekseevici, eu ce vină am? Dumneata ai căzut din senin peste pătul, eu nu vreau mai mult decât să-mi fie acoperită paguba. Totul e atât de simplu, stai o clipă și cumpănește... Uite, dumitale, dacă ar fi venit cineva din cer și ți-ar fi năruit ceva din acareturi, ce ai fi făcut? Sincer, ia spune-mi, ce ai fi făcut dacă eu picam peste cotețul dumitale de găini și-l făceam praf? Ai fi încercat să-ți acoperi paguba: mi-ai fi cerut parale sau, dacă nu aveam parale, cădeam la o înțelegere. Fie să-ți muncesc, fie să-ți dau ceva la schimb. E, eu vreau mătasea aceea...

— Ducă-se la dracu' de *parașută*! Nu pricepi, cetățene, cine sunt eu? Și că trebuie să anunți degrabă ambasada sovietică? Probabil că mă caută jumătate din Europă acum, cu *elicoptere*, cu *avioane*, cu *mașini*... Și eu stau în casa unui țăran și stau bine... la taifas! Măi Ieronime, haidem să ne venim în fire amândoi și să facem ce trebuie. Să mergem mai întâi la miliția satului... De acolo dăm un telefon și gata. Dumneata ții parașuta și eu plec și toată lumea e fericită. Ce zici?

Fu rândul lui Ieronim să-l privească pe rus cu gura căscată. Mic, dar aprig, își zise el. Dar, ca să judece drept și să ducă până la capăt comparația cu situația rusului, cum ar fi fost dacă el ar fi căzut din cer

peste vreo ogradă din Rusia? Nu ar fi făcut, în cele din urmă, tă răboi ca să fie dus, din post în post, până la vreo localitate mai acătării din țara aceea? Și nu ar fi trimis apoi mesaje cu porumbeii voiajori către autoritățile imperiale? Poate și către vreo gazetă din capitala lor. Cum ar fi fost să apară mutra lui Ieronim gravată pe prima pagină la gazetă și dedesubt, cu litere mari, negre și umede, un titlu să anunțe: „Un român a picat din cer peste șopronul lui Iurii Alekseevici Gagarin. Românul Ieronim susține că totul a fost un accident – citiți mai multe în *Gazeta Moscovei*“... Eh, Ieronime, nu mai visa. Deocamdată trebuie să-l descurci pe Gagarin. Liniștește-l cumva...

— Fie, Iurii Alekseevici. Nu vreau să crezi că îți sunt potrivnic. Uite cum facem... Așteptăm să apară jandarmul Grigore sau boierul, mergem la primărie sau la conac și de acolo trimitem porumbei voiajori unde îți poștește inima. Ce zici?

— Mulțumesc, cetățene. Dar nu aveți măcar un *telefon*? Atât de înapoiată să fie România?

— Haidem să nu mai vorbim despre asta, o rezolvăm noi imediat, fie la primărie sau la conac. Uite, mai bem o țuică și dumneata îmi zici despre cum e să zbori cu nacela aia. Să știi că eu sunt ochitor la bombarde și pot pricepe destule. Răbdare să ai să povestești... Mai aduc și niște brânză, să meargă țuica...

Dar, pe când îl îmbia pe Gagarin să șadă potolit, o oarecare zarvă se auzea de pe uliță. Ieronim desluși în zgomotele învâlmășite de afară ropote de copite. Era semn că fie venea boierul cu suita lui, fie trimisese doar arnăuții cu vreo poruncă. Cu atât mai bine, pe undeva. Să-l ia boierul pe rusnac și să se spele cu el pe cap.

Ieronim ieși în tindă. Vica trudea mai departe la mătasea aceea, o tăiașe în fâșii late cât un stat de om și se chinuia să o aranjeze în baloți. Dar mătasea aluneca mereu și se lăsa greu prinsă în legături sau în suluri. În capătul uliței se ridicase un nor de praf și din el ieși un călăreț solitar care se înțepea în dreptul porții. După însemne era căpetenia arnăuților de la conac.

— Ce mai faci, măi Ieronime? Ți s-a fărâmat pățulul...

— Bine fac, măi Hoge, doar că mi s-a fărâmat pățulul.

Arnăutul Hoge a căta cu priviri curioase spre sfera de fier cocoțată pe resturile de lemn. Apoi, răsucind cu îndemânare calul din dârlogi, se holbă la baloții de mătase care se înșirau prin bătătură și pe care găinile încercau să se cațere dând din aripi.

— Și câtă mătase ai, măi Ieronime...

— Am, răspunse Ieronim fără chef. Acuma zi ce vrei. Te-a trimis boierul?

— Credeai că am venit de dragul tău?

— Mi-a stat inima-n loc la gândul ăsta.

Arnăutul rânji arnăuțește, adică așa, subțire, pe sub mustața-i

groasă.

— Boierul te vrea la conac împreună cu străinul de-l ai oaspete.

— E cu rugămintе sau cu poruncă?

Hogea îi arată lui Ieronim sabia de-o ținea atârnată de șa.

— E cu rugămintе, altfel ce crezi, veneam doar cu *asta*?

— Atunci du-te și spune-i boierului că mai pe după-amiază o să venim la dânsul.

Arnăutul nu se dădu din loc, doar se răsucea pe loc în dansul calului. Fie animalul era furios, fie călărețul se juca pe nevăzute cu pintenii, poate așa, ca să impună respect sau doar că avea el însuși draci. Că nu-l suferea pe Ieronim, asta era știut și era pricină veche. Cauza era învăluită în ceață, unii ziceau că e de la muierea lui Ieronim, alții că era de pe vremea când amândoi fuseseră la regimentul de bombarde de la Calafat. O pricină veche și de care poate că nici cei doi nu mai aveau deslușire. Să rămână atunci așa, nedezlegată, și să ne vedem de poveste mai departe.

— Nu e bine așa, îi răspunse Hogea rânjind la el. Boierul vă vrea acum. A și trimis o teleguță după voi... E, ca să vezi, uite că tocmai ce a ajuns caleașca pentru domniile voastre...

Era o șaretă cu un vizitiu negru ca tuciul ce ședea pe capră, un țigan din slobozie, probabil unul dintre puținii care preferaseră să rămână pe loc după marea dezrobire care urmase revoluției românești. Țiganul întoarse șaretă și o manevră cu iscusință astfel încât să se lipească de gardul lui Ieronim, dar totodată și ca să vadă cât mai bine ce e prin ograda acestuia. Era fascinat, desigur, de ghiuleaua imensă care se odihnea în vârful resturilor pătului. Era la fel de fascinat și de sulurile de mătase, dar cine n-ar fi fost?

— Vică, ia bagă iarmarocul ăsta în beci, zise Ieronim aplecându-se peste parapetul tindei. Fă-le dreacu' ghem și azvârle-le în beci, pune lacăt la gârlici și vezi-ți de ale tale... Eu plec cu rusnacul la boier... Să lași câinele slobod...

Își aduse aminte că nu mai avea câine. Unde naiba fugise? Câine prost, las' că apare el când l-o lovi foamea. Acuma nu era să spună în gura mare că nu mai avea câine. Mai bine să știe lumea că încă mai are câine în curte.

— Atunci așteptați amândoi acolo, lângă poartă, mă duc să-l aranjez pe *musafir*. Apoi mergem cu toții la boier.

Hogea nu zise nimic. Doar tot întorcea calul și îl făcea să dea cu copita în colbul uliței și în iarba de pe marginea șanțului care se întindea în lungul gardului. Țiganul nici atât nu zicea. El era doar o unealtă a boierului. Dacă îi zicea acesta: țigane, du-te și adă-mi o perlă cât oul de bibilică, țiganul pleca și se întorcea cu două perle: una cât oul de bibilică pentru boier și una cât oul de rață pentru sine. Așa mergeau lucrurile pe vremea aceea.

Ieronim se băgă la loc în odaie. Gagarin stătea în picioare, lângă masă. Dintr-o ochire, băgă de seamă că rusnacul terminase ce mai rămăsese în sticla de țuică. Cu atât mai bine, își zise Ieronim. Asta o să-l înmoaie, o să-i dezlege limba. Pentru că, mai mult ca sigur, boierul o să vrea să-l descoasă. O să pună întrebări meșteșugite, cu întorsături de înțeles. Că nu era prost deloc. Făcuse școli peste școli la Paris, la Atena, la Berlin și cine mai știe pe unde. Auzise Ieronim că boierul trecuse și oceanul, în Columbia de Nord, la quacării egalitarieni. Ziceau unii că de acolo venise cu tot felul de idei ciudate. Cert este că boierul era unul dintre acei oameni care la fiecare două trei fraze rosteau cuvinte prețioase și rare, de genul: „progres“, „electrificare“, „socialism“. Și vorbea mereu bâțâind dintr-o mână. Mai ales atunci când avea interes prin sate și căuta voturi de la țărani.

Da, boierul nu era prost, Ieronim știa asta. Chiar dacă folosea cuvinte rare. „Electrificare“, de exemplu. Păi niciun țăran din regat nu știa ce e aia electrificare. Boierul zicea la adunările electorale sau la serbările câmpenești că electrificarea le va lumina casele. Țăranii își dădeau coate și râdeau pe înfundate, că nu-și permiteau să-l ia chiar de tot în bâză pe boier. Se găsea câte unul mai hâtru care se încontra: păi avem lampe cu gaz, boierule. Care ai zis mă asta? se făcea boierul că se înfurie. Dar întrebarea asta parcă îi dădea apă la moară. Păi electricitatea vă dă lumină ca ziua, prostovanilor... Și asta în fiecare noapte. Da' noi dormim noaptea, boierule, că a doua zi mergem în luncă, la porumb. Sau ne îngheșuim mândrele noaptea și nu ne trebă lumină... Și tot așa. Boierul le dădea exemple *revoluționare*, țăranii nu-l credeau, dar îl găseau de treabă și îl votau la următoarele alegeri pentru divane.

Hotărât lucru, isteț era boierul. Știa să întrebe, știa să îngheșuie din cuvinte atunci când ceva nu-i convenea. Știa să cadă în picioare sau să se ridice iute dacă ar fi fost prins într-o închețare incomodă. De aceea, Ieronim nu ar fi avut chef să se încontreze. Ar fi putut să spună că i se rupe. Rusnacul picase în ograda sa, nu pe pământul boierului. Mătasea era de drept a lui, nu a boierului. Dar nu ar fi fost un lucru frumos să se ia în gură cu acesta. Că o să-i dea un balot sau două... asta era altă poveste. O să-i dea că așa vrea el, nu că ar fi obligat de vreo lege. Fiecare țăran îi dădea câte ceva boierului. Fiecare dădea ceva pentru că știa că și boierul le oferea lor lucruri pe care altfel nu le-ar fi văzut în veci. Școala. Dispensarul. Jandarmii erau plătiți și de boier, nu numai de obște. Venea căimăcămia și cerea zece flăcăi la oaste. Boierul zicea că dă dezlegare la cinci. Atunci cinci plecau la oaste, cinci se întorceau. Cerea căimăcămia o zeciuială, boierul dădea mai puțin sau amâna birul până aveau oamenii pătulele pline. Că mi-e drag de voi, prostănacii mei, le zicea boierul. Câtă vreme Vodă e rupt în coate, voi o s-o duceți bine. Și o duceau bine, țăranii.

De aia, Ieronim nu vedea motiv de supărare la chemarea boierului. Mai ales că arnăutul îi spusese că e cu rugămintă, și nu cu poruncă.

— Nu mai bem acuma nimic, mergem la boier, îi spuse lui Gagarin.

Rusul îl privi nedumerit.

— Nu știam să mai fie boieri în România. Mă întreb ce revoluție ați făcut voi aici și ce putere populară ați instaurat.

— Păi am făcut revoluție, am dat drumul la țigani, îi zise Ieronim. Gagarin dădu din mână a lehamite.

— Nu e problema mea ce se întâmplă în România. Să mergem la boier. Crezi că are vreun telefon?

— Dacă e vreun lucru pe lumea asta despre care să se știe, la conac ai să afli. Și despre telefon, și despre orice vrei, Iurii Alekseevici. Ne urcăm frumos în teleguță și mergem un sfert de ceas până la conac. Boierul e un om cumsecade.

Ieronim îl cercetă pe rus. Nu era nimic în neregulă, arăta bine, totuși era mai curat decât s-ar fi așteptat, curat, nu mirosea neplăcut sau cel puțin el nu-și dădea seama. Luă o velință dintr-o ladă și împachetă în ea casca de la costumul lui Gagarin, cu gândul s-o arate boierului ca dovadă sau ca sprijin în favoarea lui dacă ar pluti cumva vreo îndoială asupra spuselor sale.

— Să mergem.

Trecură prin bătătură pe sub privirile uimite ale celor doi băieți care o ajutau pe Vica la strânsul mătăsii. Și arnăutul Hogea se holba, aproape necuviincios, la Gagarin. Ce să ceri de la un arnăut? se gândi Ieronim. Și țiganul căscase ochii, la fel de lipsit de bună-creștere. Se urcară în șaretă, țiganul pocni din bici, apoi plescăi cu limba și calul se puse în mișcare într-un trap lin.

Gagarin ar fi vrut să-l întrebe pe Ieronim dacă aveau cumva și mașini pe acolo. Se abținu. Probabil că aveau. Cât de înapoiată ar fi fost România, ceva tot trebuie să fi învățat de la Uniunea Sovietică. Să fi învățat, dacă nu chiar să fi primit multe lucruri folositoare în cadrul imensului și dezinteresatului ajutor frățesc al Uniunii Sovietice pentru toate popoarele lumii, eliberate sau încă neeliberate. Cu siguranță că în România existau de acum și camioane care alergau încărcate cu fier beton, ciment sau grâne pe șosele asfaltate și îngrijite. Existau uzine în care strungari iscusiți realizau adevărate bijuterii din oțel. Existau topitorii care fabricau tone de fontă. Existau hidrocentrale care produceau curent și linii de înaltă tensiune care străbăteau cutezătoare munții până spre cele mai umile localități, ascultând de îndemnul leninist care afirma că socialismul plus electrificarea dau în mod automat și obligatoriu comunismul. Românii aveau cooperative agricole, în care obțineau recolte record, vite frumoase și productive,

fabrici de salam și de pâine. Românii își construiau viitorul ajutați de puterea Sovietelor.

Dar, își zise Gagarin, cu toată bunăvoința sovietică, era totuși nevoie de timp pentru a ridica un popor din mizeria istoriei către lumina propriului destin. La urma urmei, își mai spuse el, poate că nu era chiar așa o tragedie că picase aici, și nu în stepele kazahe, așa cum se planificase. Și acolo ar fi fost la fel întâmpinat de țărani, probabil mai isteți decâtăștia în mijlocul cărora se afla acum. Mai isteți, dar tot țărani încă nerupți complet din alveola vremurilor în care dormiseră timp de veacuri așteptându-și eliberarea. Ce destin, se gândi Gagarin mai departe. Să merg liber printre stele, eliberat chiar și de greutatea cărnii, eliberat aproape subversiv din chingile materiei și de acolo, dintre stele, să ajung într-o lume încă primitivă, care abia își deschide ochii asupra propriei conștiințe. Deși Ieronim numai conștiință nu părea să aibă. Pe el îl interesa doar mătasea. Să-și repare pătulul. Cum poți să ai astfel de gânduri când în curte îți vine din senin primul om care a ajuns în spațiul cosmic? Primul om care a deschis poarta către stele iată că îți trece pragul și tu te gândești cum să-ți repari pătulul, neștiutor că trenul istoriei nu oprește de două ori în aceeași haltă. Și nu îți vine pe uliță, ridicând în urmă colbul terestru, ci îți vine încă purtând pe el praful din cosmos. Aproape că poate să simtă ieșind din combinezonul lui radiațiile spațiului, aroma stelelor, mireasma vidului.

Ce fel de om să fii și să nu ții cont de toate acestea? Pe el îl aștepta acasă o Moscova întreagă, aranjată și gătită de sărbătoare, cu flori la ferestre, cu panglici colorate întinse pe străzi, cu reporteri agili care l-ar fi nemurit cu blițurile lor, cu oameni de vază din partid care l-ar fi întâmpinat cu discursuri, cu mulțimi în delir pe trotuare aplaudându-l, cu primul secretar decorându-l în fața aparatelor de filmat din toată lumea. O sărbătoare planetară aștepta ca el, Gagarin, să apară în mijlocul ei ca să se poată desfășura la adevărata-i putere, potrivită pentru un astfel de om și un astfel de eveniment unic, pururi unic. Și niciodată uitat. Efigia lui, a lui Gagarin, va dăinui chiar și peste milenii, va dăinui atâta vreme cât oamenii vor exista, adică veșnic.

În loc de toate acestea, avea parte de un drum cu șareta prin pulberea unui sat uitat de lume, uitat de timp. Poate ca un *memento mori*, își zise Gagarin. La urma urmei, ființa mea nu contează. Numele meu, în schimb, contează. Numele și faptele. Carnea, sângele, oasele, toate acestea sunt doar suportul vremelnic al unor fapte mărețe. Când voi fi mort, atomii și moleculele mele vor trece în pământ. Vor trece în seva unui pom. Vor ajunge în fructele zemoase ale unei livezi îngrijite de pionieri voioși. Un copil mă va gusta și va simți atunci chemarea stelelor. Și va zbura de mii de ori mai iute decât mine, de

mii de ori mai departe decât am reușit eu să ajung. Dar eu voi fi acolo, cu el. Vom fi amândoi în pustia de stele, ducând împreună torța unei lumi mai bune, risipind negreala universului...

Ieronim îl privea pe Gagarin dintr-o parte, legănându-se din pricina hârtoapelor drumului.

— La ce te gândești, Iurii Alekseevici?

Gagarin zâmbi.

— Mă gândesc la ale mele, cetățene Ieronim. Cum am fost printre stele și cum am căzut în curtea dumitale.

— O să vorbești cu boierul despre toate acestea. Să știi că-i un om citit, un om învățat și cu idei interesante, poate cam năstrușnice și, din pricina asta, nu tocmai înțelese de lumea din jur.

— Sunt convins de acest lucru, cetățene. O să stau de vorbă și cu boierul vostru, dar mai mult decât orice îmi doresc să dau un telefon, să discut cu o autoritate, cu cineva care să raporteze la un centru, în fine, *undeva*, că Iurii Alekseevici Gagarin se află într-un sat din România. Înțelege, omule, mă așteaptă jumătate de planetă să mă vadă la televizor, iar eu nu fac altceva decât să rățăcesc prin satul ăsta pierdut în timp. Nu mi-o lua în nume de rău, îți sunt recunoscător pentru tot ce ai făcut pentru mine, țuica și pâinea dumitale mi-au plăcut, dar vreau să mă întorc printre ai mei. Atât.

— Toate la vremea lor, Iurii Alekseevici, îi răspunse Ieronim. Băi Gogule, se adresează apoi vizitiului, dă-i bice, că oaspetele nostru se grăbește.

Se întoarse către Gagarin.

— Ajungem imediat, Iurii Alekseevici. Câteva minute doar... Până atunci, aș vrea să mă lămurești și pe mine despre unele lucruri. Că și eu mi-s din fire curios și prind iute, ți-am spus că am fost ochitor la bombarde, în Calafat...

Gagarin dădu din cap, poate a încuviințare, poate doar din pricina hârtoapelor din drum.

— Lămurește-mă și pe mine ce vrei să spui când zici că ai zburat printre stele. Asta o dată. Apoi aș vrea să știu ce înseamnă să dai „telefon“, ce înseamnă „televizor“, ce înseamnă „puterea sfaturilor“, dar și „uniunea sfaturilor“... Că sunt tare nedumerit.

Gagarin cumpăni răspunsul câteva clipe. România chiar părea extrem de înapoiată. Sau poate doar satul acela, cine știe. Oare chiar era posibil să existe cineva care să nu fi auzit de Gagarin și de zborul său temerar? Sau care să nu fi auzit de Uniunea Sovietică? Satul în care nimerise era ilustrarea deplină a ipotezei că, iată, mai existau oameni care nu știau. Putea exista și o explicație. România era republică populară, așa știa. Dar era doar de puțină vreme în rândul țărilor progresiste. Abia de paisprezece ani. Era sigur că românii făcuseră progrese însemnate, dar era foarte posibil ca unele zone

izolate, încă neelectrificate, încă necooperativizate, să nu aibă decât sporadic acces la lumea mare, să nu aibă habar de prefacerile tumultuoase pe care le trăia în acele vremuri planeta întreagă. El, de-ar fi fost vreun plugar de prin bazinul Volgăi, ar fi avut oare habar că în Africa, de exemplu, tocmai ce a avut loc o revoluție și a mai apărut un stat democratic pe harta lumii? Probabil că nu. La fel și Ieronim. Fără curent electric nu putea asculta la radio, iar despre televizor nici că se putea vorbi în acele condiții. Oameni care trăiesc de pe o zi pe alta, fără să aibă niciun contact cu binefacerile progresului. Orbi și la fel de fericiți precum o cârțiță. Greu de scos din pământul lor reavăn și întunecat ca să le arăți că deasupra există un soare. Oare ar fi reușit o cârțiță să supraviețuiască deasupra pământului?

— Am plecat acum trei ore din Baikonur. Am zburat cu nava Vostok timp de o oră peste întregul pământ. Am văzut întreaga Rusie, întreaga Uniune... am trecut apoi peste Pacific, am traversat America de Nord, am văzut Africa și iarăși am zburat peste Uniune...

— Adică vrei să spui că preț de câteva ceasuri ai zburat peste capetele noastre la o înălțime atât de mare încât să vezi un continent întreg? Nu știu ce înțelegei dumneata prin America sau prin Uniune, dar știu că Africa e imensă... Iurii Alekseevici, cu tot respectul, cred că mintea dumitale s-a șubrezit în cădere... Nu există mijloc prin care să te urci atât de sus. Poate că nu am văzut eu un dirijabil cum arată, dar am citit destul ca să știu că abia se pot trece munții cu asemenea mașinării.

Gagarin prinse a râde de-a binelea.

— Adică dumneata, cetățene Ieronim, crezi că am zburat cu un dirijabil?

— Păi cu ce altceva, Iurii Alekseevici?

— Cu nava Vostok 1, firește! Vai, vai, râdea Gagarin cu lacrimi, mult mai e de lucru aici la voi...

Ieronim se foi stânjenit pe băncuța pe care ședea, destul de aproape de rusul care râdea în hohote.

— Spui lucruri ciudate, Iurii Alekseevici. În loc să explici, mai rău adâncești misterele. Ce e America? Baikonur am înțeles că e un oraș din Rusia sau din Uniunea Sfaturilor. Și asta pot pricepe, că la voi Rusia se numește Uniunea Sfaturilor, de ce nu? Dar de mecanisme care să urce atât de sus... De țări sau de continente pe care să le cheme America... Să fiu iertat, nu am auzit.

— O să-i cerem boierului o hartă și am să te lămuresc. Sper că are vreo hartă, așa-i?

— Sunt sigur că are.

Ieronim tare l-ar mai fi descusut el pe rusnac, dar se abținu. Până la urmă, ce să-l mai întrebe? Că el dacă una zicea, apoi rusul numai bazaconii spunea. America, *nava Orientului*, aiureli peste aiureli.

Se mai zgâlțâiră o vreme în teleguță, fără să-și vorbească. Apoi drumul făcu un ocol, trecură de un pâlc de sălcii și Gagarin putu să vadă un gard înalt din piatră care se întindea și se pierdea, și în stânga, și în dreapta, într-un lăstăriș sălbatic. Judecând după mușchiul ruginiu de pe pietre, părea un gard vechi, acoperit cu olane. Gardul, mai degrabă zidul, avea din loc în loc barbacane înguste, iar Gagarin ar fi putut jura că în spatele lor cineva ședea și îi privea. Poarta către care se îndreptau era masivă, înaltă, alcătuită din bulumaci de lemn întăriți cu drugi de fier. Cineva de dincolo de porți dăduse vestea apropierii lor. Auzi câteva strigăte, poate ordine, oricum nu înțelegea nimic din ce se vorbea în jurul său. Poarta lunecă spre dreapta și spre stânga să le facă loc să intre. Pătrunseră în curte și teleguța se opri în dreptul intrării în conac. În fapt, o casă mai mare, destul de îngrijită, cu o rampă care cobora spre un beci înalt și cu intrarea boltită. Cu un foișor în stânga și cu grajdurile pe dreapta. Conacul nu avea etaj, dar clădirea în sine părea înaltă, cine dorea să intre trebuia să urce câteva trepte spre o esplanadă largă, protejată de o marchiză și de un parapet din piatră. Acolo, pe esplanadă, îi aștepta boierul. Despre care Ieronim nici măcar nu zisese cum îl cheamă.

Coborâră din teleguță și, fără vreo ceremonie, urcară treptele spre esplanadă.

— Bună ziua domniei tale, se adresă Ieronim boierului, înclinându-se adânc, spre amuzamentul lui Gagarin, chit că acesta nu pricepea nimic, ci doar bănuia ce se rostește.

— Fiți bine-veniți, răspunse boierul, apoi bătu din palme și o slugă apăru ca din pământ. Condu-i pe dumnealor în salonul de oaspeți...

* * *

Ședeau pe divane, în jurul unei mese rotunde și încăpătoare. Masa avea în centru o tavă suficient de largă și care se putea roti liber în ambele sensuri, iar pe tavă se aflau cele trebuincioase unei conversații amicale, între oameni care, fie că se cunosc au ba, se simt bine împreună. Tava aceea era și o invitație ca fiecare să se servească slobod, cu ce pofteste: șerbet, dulceață, bragă, limonadă, cafea, era pe tavă chiar și un clondir cu o țuică galbenă, veche de cinci ani, era și un vas cu baza largă, un *décanteur*, îi lămurise boierul, un vas în care unduia misterios și aromat un vin roșu, vin adus de o slugă pricepută, care răspundea la numele de Vasile și care părea să se afle peste tot și oricând era nevoie. Pe farfuriuțe mici, delicate, din porțelan sau dintr-o faianță fină, Gagarin nu-și dădea seama, ședeau la îndemână biscuiți sărați și cu chimen, batoane mici de cașcaval, semințe prăjite și decojite de bostan și de floarea-soarelui. Pe scurt, boierul Bălcescu se dovedea a fi o gazdă deosebit de primitoare și de atentă.

— Ieronim, spuse boierul după ce își turnă un strop de cafea într-o ceșcuță parcă luată dintr-un joc pentru pitici. Poftește-l pe oaspetele nostru să încerce din țuica noastră.

— Iurii Alekseevici, boierul Bălcescu te roagă să guști din țuica de la conac. Eu îți garantez că este mult mai bună decât țuica băută la mine.

Și, ca pentru a-i arăta că are dreptate, Ieronim își turnă sieși un păhărel, îl duse la nas, adulmecă preț de câteva clipe cu nările holbate, apoi îl sorbi scurt. Plimbă țuica prin toate cotloanele gurii, lăsă alcolul să-l ardă la gingii, după care înghiți. Culese apoi din farfurioară câteva semințe de bostan și începu să roadă la ele.

— Ieronime, îl dojeni boierul zâmbind, bea cât crezi, dar să nu mi te îmbeți, poate că e nevoie de dumneata mai târziu. Și acum, și mai târziu...

Gagarin bău și el din țuică, dar altfel decât Ieronim, o dădu peste cap cu un gest scurt, apoi luă un biscuit cu chimen, pe care îl mestecă atent.

— Bună este, e drept, spuse el către Ieronim, apoi se întoarse cu fața la boier. Благодарю вас, сэр...

— Ce zice? Întrebă boierul.

— Vă mulțumește că e bună țuica.

Boierul Bălcescu zâmbi.

— Acum, pentru că suntem deja prieteni și pentru că beutura ne-a încălzit, să începem să deslușim toate ițele acestei povești, hmmm, interesante și minunate, deopotrivă... Oaspetele nostru zice că a venit din stele?

Ieronim dădu afirmativ din cap. Îl rugă pe Gagarin să povestească încă o dată tot ce se întâmplase, în detaliu, în detaliu cât mai fin. Gagarin vorbea, Ieronim traducea. Din vreme în vreme, boierul îl oprea din povestit și punea câte o întrebare. Spre exemplu, la un moment dat dori să știe mai precis ce este și unde este Uniunea Sovietică. În acel moment, lui Gagarin i se făcu rău. Sau poate că-l cuprinsese doar o amețelă. Cert este că pălise foarte tare. Aici discuția se poticnise un pic. Cum de era posibil să nu știe cineva ce este și unde este Uniunea Sovietică? Întrebase Gagarin vizibil iritat. Apoi boierul îl domolise. Și, cu răbdare, cu întrebări meșteșugite și prin comentarii abil construite, îl conduse pe Gagarin către un adevăr imposibil de acceptat pentru el: nu exista nicăieri pe întregul pământ o țară numită Uniunea Sovietică. Exista un Imperiu Rus aproximativ pe locul unde Gagarin susținea că s-ar fi aflat acea Uniune. Da, Imperiul avea capitala la Sankt Petersburg. Firește că exista un oraș numit Moscova, era un oraș mare și splendid despre care boierul auzise multe lucruri frumoase, dar nu fusese niciodată acolo.

Sluga Vasile apăru cu un țințiru din piele, lunguiet și cu capac,

și-l înmână boierului.

— Uite, scumpe Iurii Alekseevici, spuse domol boierul, aici am harta întregii Europe și a întregii lumi. Să privim împreună care sunt imperiile, regatele și provinciile din vecinătate... Uite, aici e România, uite și Bucureștiul, care e capitala. Peste munții Carpați se află Principatul Transilvan. Mai la nord, Ucraina. Uite și Imperiul Rus, la est. În sud e Bulgaria și sub ea se află imediat Republica Turcă. În vest, Austro-Ungaria, Italia, uite Franța și Spania și mai la nord Germania și regatele scandinave. Nu avem niciunde o Uniune a Sovietelor. Nici în Europa, nici peste ocean în Columbia de Nord sau de Sud, nici în Africa și nici în Asia.

Ieronim traducea, iar Gagarin privea fără nicio expresie harta. Apoi dădu din cap.

— Nu este adevărat, vă bateți joc! Vreau să dau un telefon! Vreau să vorbesc cu o autoritate!

— Până apare cineva de la căimăcămie, boierul este cea mai mare autoritate din ținut, îl lămurii Ieronim.

Gagarin își mai turnă o țiucă, apoi încă una.

— Vreau să dau un telefon!

— Poate ne lămurești ce anume este *un telefon* și cum se poate da și cui, îl rugă boierul după ce Ieronim îi traduse dorința rusului.

Și tot așa, cu întrebări, cu cerințe ciudate, cu explicații, cu blândețe, cu țiuci peste țiuci, Gagarin se potoli de tot.

— Nu se poate așa ceva. Pe mine mă așteaptă o Moscovă cuprinsă de bucurie și de triumf ca să sărbătorim primul meu zbor în spațiu, iar eu trebuie să zac într-un loc plin de nebuni... Asta este, sunteți nebuni, am nimerit într-un ospiciu, altfel nu pot să-mi explic... Ce să explic, nimic nu se poate explica. Vreau acasă...

— Scumpe Iurii Alekseevici... Uite ce cred eu, spuse boierul după ce Gagarin se mai potolise. Eu cred că domnia ta spui adevărul. Din ce mi-a povestit Ieronim despre nacela cu care ai zburat și văzând ciudata cască de la costumul dumitale am tras niște concluzii. Eu cred că vii dintr-un loc numit Uniunea Sovietică. Eu cred că o Moscovă întreagă te așteaptă să sărbătoriți întoarcerea dumitale din stele. Numai că... Nu aici. Iurii Alekseevici, dumneata nu vii din stele, nu vii *doar* din stele... dumneata vii și din altă lume. Eu unul asta cred, pentru că nu îmi pari deloc nebun.

Odată spuse acestea și traduse de Ieronim, în odaie se lăsă o liniște grea. Preț de un minut, nimeni nu mai deschise gura. Ieronim și-ar fi făcut de lucru cu clondirul de țiucă, dar îi era rușine de dojana boierului, așa că înghiți în sec. Boierul Bălcescu își mai puse în ceașcă un pic de cafea. Sluga Vasile strânse harta, o făcu sul și o vârî la loc în țilindrul din piele și închise capacul cu un pocnet care muri în draperiile grele înșirate pe toți pereții.

— Nu este adevărat, murmură în cele din urmă Gagarin. Nu poate fi adevărat. Nu are cum să fie adevărat. Totul este fie o minciună, fie o nebunie.

— Atunci spune dumneata care este adevărul, îl pofti boierul după ce i se traduse. Spune dumneata un adevăr convenabil, astfel încât să excludem definitiv varianta... minciunii sau a nebuliei. Pentru că, scumpe Iurii Alekseevici, în lumea noastră nimeni nu zboară printre stele. Lumea zboară cel mult cu un dirijabil, de ici până colo, dintr-un oraș în altul. Un dirijabil se înalță cât îi permit legile firii. Dar dincolo de cer nimeni nu a ajuns. Și te asigur, Iurii Alekseevici, nu puțini au fost cei care au încercat să se înalțe către ceruri. Dar toți au eșuat, s-au zdrobit de pământ. Dragul meu Iurii Alekseevici, eu vreau să te cred. Și nu pot să te cred altfel decât dacă accept faptul că dumneata nu ești din lumea noastră. Uite, iubite Iurii Alekseevici, trebuie să fii de acord cu mine că adevărul, oricare ar fi el, este unic și indivizibil. Prin urmare, nu putem să avem amândoi simultan dreptate. Decât dacă primim posibilitatea ca să existe două lumi diferite: într-una dumneata spui adevărul, în alta eu spun adevărul. Și, cumva, dumneata ești acum oaspetele lumii noastre. Nu știu cum ai ajuns aici, nu știu prin ce minune, fie ea izvorâtă din legi încă neștiute ale naturii, fie din voința Dumnezeului care guvernează toate lumile posibile, dar cumva așa s-a petrecut...

Astfel vorbea boierul Bălcescu rusului Gagarin, iar Ieronim, dacă nu ar fi trebuit să tălmăcească toate acestea, ar fi rămas cu gura căscată de cât de frumoase, aiuritoare, dar și limpezi, îi erau explicațiile. Se minuna Ieronim auzind că rusul, cine știe cum, venise nu numai din cer, dar și din altă lume. Ca și cum lumile ar fi fost niște perdele străvezii, plutind liber printr-un *cosmos* nesfârșit și atingându-se în răstimpuri, iar din atingerea lor întâmplătoare oamenii treceau de colo-colo, fără rost, fără noimă.

Sigur că lumea este de fapt una singură, își spunea Ieronim. Una singură, stabilă, accesibilă și mereu supusă. Celelalte lumi puteau fi doar păreri. Erau doar păreri. Închipuiri bune de pus în discuții fistichii, de oameni cu prea multă școală și cu prea mult timp de omorât. Că boierul era un astfel de om Ieronim știa de multă vreme, fie chiar din fugarele discuții dintre ei, fie din spusele altora. Dar ce zicea acum dumnealui boierul întrecea orice închipuire. Oare cine să fie mai nebun din acea cameră? Gagarin care cerea să facă lucruri nemaivăzute, cum ar fi *să dea un telefon*, sau boierul care zicea că rusul venise de pe alt tărâm? Că el, Ieronim, era întreg la minte nu avea nicio îndoială. Dar dacă, își zise cuprins de o oarecare îndoială, dacă rusul e cel întreg la cap și ei doi, boierul și Ieronim, sunt, de fapt, nebuni într-un ospiciu? Chiar așa, își zise Ieronim într-o pauză, când cei doi tăcură, cum poți să știi dacă te-a mușcat nebunia? Un nebun se

crede sănătos, nu-i așa? Văzuse în decursul vremii destui dilii vorbind firesc și cu aerul perfect natural și se amuzase pe seama lor. Dacă, de fapt, și boierul, și el erau niște smintiți care vorbeau cu năluci și vedeau numai lucruri închipuite? Poate că puterea sovietică exista, iar el era, de fapt, prins în această putere, la cheremul ei, dar total țicnit, în vreun sanatoriu, și alți oameni, pricepuți nevoie mare, se căzneau să-l aducă în firea lui? Poate că Gagarin nu era un aeronaut picat din cer, poate că Gagarin era vreun medic de la balamuc, un medic isteț, care reușise să străbată granița dintre lumea nebuniei lui și lumea reală, cu gândul de a-i vindeca? Pe el și pe boier, firește. Dar dacă și boierul era o iluzie iscată din fierbințeala creierului său? Totul era un vis. Sminteala este un vis. Toate lumile posibile sunt lumi atinse de nebunie, toate sunt vise.

Realitatea tremură un pic, draperiile care acopereau pereții pâliră, deveniră subțiri ca un fum, la fel și pereții, divanul pe care ședea se subție și el, Gagarin și boierul păreau făcuți din sticlă. Prin toate acestea, oriunde își arunca privirea, Ieronim vedea stele plutind într-un hău nemărginit. Stele peste alte stele, roiuri de stele care se învâртеbeau lent, roiuri de roiuri, care se depărtau și se aranjau în fuioare palide din lumină, ca și cum lumea ar fi fost făcută din aburi și din negreală. Și din cădere, pentru că Ieronim nu se simțea ancorat sau legat de nimic, prin urmare cădea sau plutea, totuna, de nicăieri spre alt nicăieri.

— Ți-am spus să nu te lăcomești la țuică, Ieronime, îl certă iarăși boierul. Dacă ți-e rău, ieși în tindă și trage aer curat în piept.

— Să mă ierte domnia ta, dar nu-s amețit de la țuică. Nu-s amețit deloc.

— Te-am văzut cum închizi ochii, Ieronime, în vreme ce eu am nevoie de dumneata să-i spui oaspetelui nostru că nu are de ce să se teamă sau să se neliniștească. Va fi tratat cu toată grija aici la conac, până va veni cineva de la căimăcămie. Spune-i asta, rogu-te.

— Iurii Alekseevici, boierul te consideră oaspetele său și vrea să te asigure că vei fi tratat cu toată atenția.

Gagarin avea un tremur nestăpânit, abia vizibil. Poate de nervi, poate de teamă, își spusese Ieronim. El ar fi fost la fel de speriat sau de enervat. Dacă Gagarin l-ar fi întrebat, una-două, unde naiba era Regatul României? Unde, Ieronime, unde să fie acest regat? România este o republică populară, în țara numită România poporul s-a eliberat de tirania exploatatorilor, a alungat burghezia și moșierimea, iar acum țărani și muncitori, umăr la umăr, construiesc o lume mândră cum nu s-a mai văzut sub soare. Uită-te pe hartă, Ieronime, uite Republica Populară Română, formată din cele trei mari provincii istorice, Transilvania, Muntenia și Moldova, uite la sud Bulgaria populară, uite Iugoslavia socialistă, uite și Ungaria populară, iar la nord și la răsărit,

protectoare, Uniunea Sovietică. Nu este loc pentru regatul din care zici că ai venit cu un dirigibil, Ieronime. Nu există un asemenea regat care nici măcar rege nu are, ci un caimacam. Nu există niciun boier Bălcescu. Lumea reală, Ieronime, este asta în care ne aflăm amândoi, și nu în basmele tale. Există orașul Calafat, nu târgul Calafat. România are șosele asfaltate, și nu poteci pline de praf. România are și telefonie, nu porumbei voiajori. Pe șosele aleargă numeroase camioane pline cu mărfuri, iar oamenii muncii vorbesc la telefon. Asta este realitatea veșnică, eternă și unică și indivizibilă, Ieronime! Puterea sovietică. Plus *electrificare*. Visul de aur al omenirii, comunismul. O casă la bloc, un telefon și un *televizor* pentru fiecare. Eu te poftesc, Ieronime, să ne spui mai bine cum și de ce te-ai *parașutat* în Uniunea Sovietică și ce dorești de la noi.

Păi dacă i-ar fi spus Gagarin toate acestea, amândoi fiind într-o odaie cu pereții din beton, goi și fără macaturi pe ei, cu o ferăstruică mică, cu gratii, cu un *bec* spânzurat din tavan și din care țâșnea o lumină galbenă, prăfoasă, el, Ieronim, nu ar fi tremurat? De teamă, de nervi și din o mie de alte motive? Firește că ar fi dârdâit, cât se credea el de călit și de om trecut prin multe, ca ochitor la regimentul de bombarde din Calafat.

— Nu visa, Ieronime, interveni iarăși boierul. Zău așa, îl văd tare nefericit pe oaspetele nostru. Spune-i că poate face orice pofteste câtă vreme va fi la conac, să nu mai fie așa de abătut.

Sluga Vasile intră în odaie și o pală de aer răcoros se strecură înăuntru. Se apropia înserarea, își zise Ieronim. Vica rămăsese singură cu dobitoacele. Se descurcă ea, firește.

— Uite ce am aflat, zise boierul cetind bilețelul adus de slugă. Zice așa...

Cinstite Bălcescule,

Am aflat de Oaspetele Domniei Tale, un Rus denumit de el singur Iurii Alekseevici Gagarin și care susține că vine dintr-o Țară care nu există. Noi ne manifestăm dorința de a cunoaște îndeaproape pe straniul și neașteptatul Oaspete, precum și dorința de a vorbi direct cu dânsul, fără intermediari sau alte urechi nenecesare.

De aceea, cinstite Bălcescule, am dat poruncă Logofătului Stroici să purceadă degrabă spre conacul Domniei Tale, însoțit de tălmaciul nostru personal de limba Rusă și înzestrat cu toate cele pentru a-l pofti și aduce pe oaspete la Căimăcămie, în București.

Se înțelege că Domnia Ta vei fi oaspetele nostru alături de musafirul Rus. Te rog și te poftesc, așadar, să îndepărtezi neîntârziat orice ureche din preajma Rusului Gagarin, mai puțin tălmaciul Domniei Tale, dacă îți este necesar. În cazul în care nu este posibil așa ceva, te rog și te poftesc să nu se discute cu acesta nimica din ce ar

*putea periclita buna relație dintre Imperiul Rus și Regatul României.
Al dumatile sincer prieten,
Caimacam domnesc,
Petru Vladimirescu.
București, Calea Victoriei 49-53.*

— Te rog să-i traduci, spuse apoi boierul. Să-i traduci și să-i spui că este invitat la Palatul Regal. Și că i se va îndeplini dorința, va putea vorbi cu *autoritatea* noastră. Dar să știe că, de fapt și de drept, el este mai întâi oaspetele tău, apoi al meu și abia la coadă va fi oaspetele căimăcămiei. Și că, în cele din urmă, poate alege la cine va sta mai departe: la palat, la conac sau în ograda ta. Te rog să-i spui toate acestea și să-i mai spui că mâine dimineată va ajunge logofătul aici și spre amiază vom pleca spre București. El, însoțit de noi doi. Și vom sta acolo, probabil, câteva zile. Spune-i toate acestea... Apoi scuză-te și roagă-l să șadă liniștit aici, singur cu mine, în vreme ce dumneata, Ieronime, vei merge acasă să-ți iei rămas-bun de la muiere și să-ți aduci într-o desagă niște țoale curate ca să nu ne fie rușine în fața caimacamului domnesc... Spune-i toate acestea și fugi degrabă – firește, cu șareta mea.

Ieronim traduse atent și rar. Gagarin dădu din cap. Nu părea abătut, deși o anumită umezeală a ochilor te-ar fi dus cu gândul la așa ceva. Apoi se ridică de pe divan și ieși în curtea conacului. Șareta aștepta la scară, cu vizitiul cocoțat pe capră.

— Ca vântul să zbori, țigane, spuse Ieronim așezându-se confortabil între velințele de pe băncuță.

Și zbură țiganul, chiuind și pocnind din bici. Ia te uită, își zise Ieronim, ce bine îmi șade în șareta boierului. Aproape că îi părea rău că se cam întunericise și nu putea să-l vadă satul cât de fălos era. Să vezi ce gură o să caște Vica după ce o afla că plec la București, se gândi Ieronim și-l prinse un răs. Păi toate acestea făceau mai mult decât mătasea aceea. Se întrebă ce fapte bune făcuse de-l răsplătea Dumnezeu atât de bine. Unde la început fusese amărât că i se fărâmasese pătutul, acuma era mai voios ca niciodată, mai voios ca în ziua în care se însurase cu Vica. Dacă rusnacul va alege să șadă la Palatul Regal, el tot va avea parte de niște lucruri la care nici măcar nu ar fi visat. Dar dacă va alege să șadă la conac... Ei bine, ăsta era cel mai bun lucru. Pentru că ar fi fost nevoie de Ieronim acolo. L-ar fi luat boierul cu simbrie să-i fie talmaci. Până ar fi învățat rusul să vorbească românește. Tot ar fi câștigat niște parale. Iar dacă ar fi ales să șadă la el în ogradă, la fel de bine. L-ar fi pus la treabă, ar fi muncit amândoi, cot la cot, și ar fi făcut multe lucruri de ispravă. Și, cândva, Gagarin avea să-și găsească vreo mândruță din sat. Iar el, Ieronim, i-ar fi nășit, firește. Și l-ar fi tratat pe rusnac la fel ca pe un frate.

Dar dacă rusul ar fi dorit să plece? Unde să plece? În lumea lui, unde în altă parte? În Rusia lui sau în Uniunea Sovietică, totuna. Păi... dacă ar fi plecat, cine știe cum, el, Ieronim, ar fi rămas cu amintirea că l-a cunoscut pe Iurii Alekseevici Gagarin, singurul om care a zburat vreodată printre stele. Un om extraordinar, de neuitat. Ar fi avut ce povesti mulți ani de acum înainte.

— Și cum era Gagarin, Ieronime?

— Deh, era un om grozav, care a zburat spre stele... Era un om bun la suflet, ne-am împăcat atât de bine... îmi pare rău că a plecat, dar l-am înțeles, îl mistuia dorul de ai lui, de casa lui, de Uniunea Sovietică... Grozav om. Sunt mândru că l-am cunoscut și că am stat de vorbă cu el la aceeași masă și am împărțit aceiași dumicați.

— Și de unde zicea că vine, Ieronime?

— Ehei, el zicea că vine dintr-o țară grozavă, dintr-un loc de care nimeni nu a auzit, dintr-o lume ciudată, dar atât de frumoasă, cu șosele și cu mașini, cu telefon și televizor în fiecare ogradă, cu orașe mari și bogate.

— Și pe unde a zburat el, Ieronime?

— Oho, printre stele a zburat, dincolo de cer, acolo unde noaptea este pretutindeni și Luna aproape că se sărută cu Soarele. Uimitor e cerul văzut de dincolo, cu toate stelele, Soarele și Luna într-o devălmășie fermecată.

Iar dacă totuși ar fi rămas printre ei, după ce ar fi murit, și el, și Ieronim, și boierul Bălcescu, și caimacamul domnesc, și toți cei care ar fi auzit vreodată de Gagarin din legende sau din balade, după ce toți s-ar fi săvârșit, atunci undeva, într-un sat din lunca Dunării, ar fi existat un cimitir cu un mormânt mereu îngrijit și cu o cruce pe care cineva ar fi scris:

*Aici odihnește Iurii Alekseevici Gagarin,
Erou al Uniunii Sovietice, călător din stele,
Bun prieten al lui Ieronim.*

Gândindu-se așa, legănat de hârtoapele drumului, Ieronim prinse să îngâne un cântecel. Poate chiar prima baladă despre Gagarin.

din volumul *A doua venire*,

Editura Nemira, 2012

© Nemira, 2012

Table of Contents

Cuvânt înainte	
Ioana Baetica Morpurgo	
Planeta Do diez	
T.O. Bobe	
Răpirea din serai	
Lavinia Braniște	
Zoo	
Foto-aventură	
Moartea caracatiței Paul	
Dan Coman	
O întâlnire cu cititorii	
Luca Dinulescu	
În ce direcție curge timpul	
Ionescu	
Adrian Georgescu	
Dragoste cuantică1	
Radu Pavel Gheo	
Din alte vremi	
Îngerul la telefon	
Integrare la Găurești	
Silviu Gherman	
Alice	
Ahile	
Florin Lăzărescu	
Titanicul	
Dan Lungu	
Ca de fiecare dată	
Părul contează enorm	
Cosmin Manolache	
Îngerul Bilbao	
Începutul lumii	
Vă mulțumesc cu anticipație	
Mihai Mateiu	
Bunica murind	
Ixi	
Vânătorul	
Mitoș Micleușanu	
Coridoare	
Salonul de estetică	
Angelo Mitchievici	
Niște gândaci	

Veronica D. Niculescu

Sfoara

Radu Paraschivescu

Filoclubul

Cezar Paul-Bădescu

Aurora

Liviu Radu

Babl

Sorin Stoica

După soare

Neînțeleșuri

Ceva frumos

Lucian Dan Teodorovici

După găște

Alex Tocilescu

Cat's Avenger

Veceul

Călin Torsan

Arhivarul

Inițierea

Ocrotitorul orașelului Blum

Marian Truță

Lungul drum din cer acasă